

"Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. V (1913)

VASLUI, 2007

„Ion Creangă“

Revistă de limbă, literatură și artă populară

vol. V (anul 1913)

**CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI**

„Ion Creangă”

≡≡≡ Revistă de limbă, literatură și artă populară ≡≡≡

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. V (anul 1913)

**Ediție inițiată și coordonată de
RODICA POP**

VASLUI – 2007

Coperta I: Mihai Lupescu, în anul 1909

Coperta IV: *Chiua* lui Constantin Bistriceanu, Șoimărești – Neamț

Casa Editorială *Demiurg*
(acreditată de CNCIS, Nr. 1142/30.06.2003,
reacreditată în 2006)

✉ Șoseaua Păcurari nr. 68, bl. 550, sc. B, et. 4, ap. 16,
700547 - Iași, România

☎ 0232/25.70.33; 0745/37.81.50; 0727/840.275
E-mail: iionita@mail.dntis.ro; ceddemiurg@yahoo.fr

Consilier editorial: dr. Alexandrina Ioniță

Director Marketing: Irina Ioniță (☎ 0740/08.20.05).

Vol. V:
ISBN: 978-973-7603-87-6

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

Ț. Pamfile.—Spiru Haret.

Al. Moisei, N. I. Munteanu.—Plugușoare.

N. I. Dumitrașcu.—Sărăcia (poveste).

M. Adameșteanu, D. Gr. Furtună, I. N. Popescu, V. Moisiu.—Vorbe adânci.

C. N. Mateescu, S. P. Colibași, Șt. St. Tufescu, M. Lupescu, T. Bizom, P. G. Savin. — Povestiri și legende.

Traian Gherman.—Urații.

Elena Voronca, D. Urzică, Pr. Fl. A. Drăghici, Al. Leontescu, C. G. Vartolomei, P. Ugliș.—Datine și credințe.

C. N. Mateescu, Al. Leontescu, I. N. Popescu, Radu Fulger, V. Știrbu.—Găcitori.

C. M. Popescu, V. Știrbu, I. I. Nadă, Gh. I. Popescu, C. Daniilescu, S. P. Chiricel, M. I. Antonevici, G. Iacobeanu, I. Popescu, C. Atanasiu, M. I. Munteanu, Traian Dumitriu.—Cântece.

I. Preutescu, Al. Moisei, N. V. Hânțescu.—O samă de cuvinte.

Ioan C. Bogza, N. I. Munteanu.—Glume, jâții, taclale.

P., M. Lupescu.—CRONICA.

Bibliografie.

Ilustrațiune: Principele Neculai în port românesc.

BIBLIOTECA
ARTUR GOROVEI
FOLTICENI

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

B Â R L A D

EXEMPLAUL :

În țară 40 bani

În străinătate 50 »

ABONAMENTUL ANUAL.

În țară 5 lei

În străinătate 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU,

<https://biblioteca-digitala.ro>

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui], St. Capșa [București], G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (București), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună [Mănăstireni-Botoșani], Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu [Găinești-Suceava], Dr. T. Urban Iar-nă [Praga-Boemia], G. T. Kirileanu (București), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Bălnțești-Covurlui], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu [Crasna Gorj], C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tușescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

A apărut

CALENDARUL REVISTEI „ION CREANGA” Pe 1913

Parte calendaristică, numeroase articole
și ilustrații artistic executate. Puține
exemplare se mai găsesc la T. Pamfile
Bârlad, Prețul 1.50 lei.

A APARUT:

TUDOR PAMFILE

CÂNTECE DE ȚARA

Ediția Academiei Române. Prețul 4 lei. A se cere la culegător în Bârlad.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bărlad

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei

În străinătate . 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

Anul care vine,
Cu noroc și bine;
Fie-vă de spor
Și de ajutor

Să-l începeți cu nădejde, să-l
stăpâniți cu vârtute și să-l
încheiați cu vrednicie.

REVISTA «ION CREANGĂ»

A. S. R. Principele Neculai în port românesc

† SPIRU HARET

născut la 15 Februar 1851

În ziua de 17 Decembrie a trecut din viață la cele veșnice Spiru Haret, care a fost de mai multe ori Ministru al școalelor și al bisericilor, profesor la Universitatea din București și alle școli înalte, și Membru al Academiei Române.

Avântul pe care l-au luat în anii de urmă cartea și gospodăria românească, va rămâne de-apururi legal de numele acestui Mare Român, căruia numai moartea i-a putut hărăzi odihna pe care n'a căutat s'o cunoască.

Limba, literatura și arta populară română au avut în Haret un lumen înțelept, ca unul ce le-a folosit mai mult de cât i-au îngăduit vremurile și oamenii, pe ogorul lui de trudă, unde, de cele mai multe ori era și stăpân mare, și slugă măruntă.

«Șezăloarea» a mărlurisit ajutorul lui; sunt apoi și alții cari nu vor uita pe acest om care a dat ce trebuia și unde trebuia chiar fără să i se ceară.

Acum doi ani și jumătate ca Ministru, venise în Bârlad ca să vadă întrecerea școlarilor la oină.

Sfințitul «Om al școlii» avea minunate plănuiri cu privire la creșterea trupească prin jocurile noastre. Și-avea multe gânduri pentru îndreptarea atâtor greșeli în cari înnoală inima, graiul și în munca neamului nostru românesc.

Pentru cele ce-a săvârșit cu cinste și dragoste de frați, dar și pentru cele ce mai putea încă împlini, Dumnezeu să-l miluească iar nouă să ne dea urmaș nou Celui ce-a fost.

Tudor Pamfile

PLUGUȘOARE

12.—Aho, ho, hoooo !
 Buna vremea,
 Buna vremea,
 Boeri mari,
 Și cinstiți gospodari!
 De când seara a'nserat,
 Noi cu plugul ne-am luat.
 De la bordeile noastre,
 Cele cu baligă lipite,
 Cu gunoiu acoperite,
 Cu fereștile sparte,
 Cu ușile crapate;
 Pe la curțile Dumnevoastre :
 Cele 'nalte,
 Luminate;
 Cu var vâruite,
 Înăuntru zugrăvite,
 Și cu drăniți acoperite.
 Mai îndemnați flăcăi !
 —Hăi, hăăă !
 Și ne-am apucat de arat,
 După cum Domnul a lăsat.
 Dimineață pân'nseară,
 Cu plugul cu 12 boi.
 Cu răsteile pârâte,
 Cu jugurile zugrăvite,
 Cu tânelile poleite.
 Hăisa ceală bouean;
 Trage brazda pe tapșan,
 Hăisa ceală Mândricel,
 Trage brazda 'ncetinel.
 Indemnați mări !
 —Hăi, hăi !
 De urat, am mai uia,
 Dar ni-i frică că-om insera.
 Aici, pe la curțile Dumnevoastre,
 Departe de casele noastre.
 Și nu suntem de ici, de cole,

Ci tocmai de la Mitoc,
 Unde îngheață găluștele la foc,
 Și apa în oboroc.

Aho, hooo !

Nemțisor-Neamț.

Al. Moisei

13.—Aho, aho, buna vremea
 la obloane,
 La boeri și la cucoane,
 La curțile Dumnevoastră boeri
 mari,
 Căci și noi avem curți înalte,
 mari și minunate.
 De ne ducem acasă ne așteaptă,
 Cu mîsa întinsă, cu făclii a-
 prinse,
 Cu pahare pline, cu cuvintebune.
 Iată, moșule, jermecătoarea,
 În vârful casei Dumitale.
 Da noi de voinici ce suntem.
 Nici acolo n'o lăsăm.
 O luăm și-o dăm cu gâtul,
 La heleșteul plugului,
 Căți-or trece, toți s'o frece,
 Și noi cești vre'o doispre-zece.
 Da noi de voinici ce eram,
 Nici acolo n'o lăsam,
 O luam și-o trântiam,
 Cu capul de arțar,
 De-i ieși prin ochi, tîntari.
 Ci, omul: dragă femeie,
 Grâul nostru o să piee.
 Taci omule, nu te speria,
 C'om face cum om putea,
 Și grâul ni l-om secera.
 Dar hoafa cea de la moară,
 Văzând atâtea cară,
 Încărcate cu pohoară,

*Ne îndreaptă la Ivănești.
 Dar morarul meșter bun,
 Zvările moara pe cotlun.
 Și luând un cojoc mișos,
 Și-l îmbracă pe dos.
 Și-i dăte una'n splină,
 Și mi-ți-o așeză pe fâină.
 Și-i mai dăte una'n șele,
 Așezând-o pe măsele.
 Iar jupineasa gazdă.
 Eșise afară cu niște mâni albe,
 Înălbite, ca niște tânjeli pârлите.
 Bătu'n sită și 'n covată,
 Și ne făcu un colac frumos,
 Cum îi fața lui Hristos,
 Să ne fie plugarilor de folos;
 Și mai făcu o turtă neagră de
 secară,*

*Și-o aruncă lu fete în cămară,
 Că n'au mâncat dealaltăseară.
 La anul când vom veni,
 Să vă găsim înfloriți și împodo-
 biți,
 Ca merii, ca perii în mijlocul
 verii;
 Ca toamna cea bogată,
 De toate indestulată.
 Cu buți de vin, cu clăi de fân,
 Cu vaci lăptoase și cu fete fru-
 mose.
 Câți bujori, atâția pețitori,
 Câți tăciuni în vatră,
 Atâția voinici la fată.
 La mulți ani.
 Spus de V. Șușnescu,
 Balintescu-Covurlui. N. I. Munteanu*

POVESTI

45.—Sărăcia.

Cic'a fost odată într'un sat un om sărac, sărac, așa de sărac, că, iacă nici eu n'am cuvinte să vă spun cum.

Așa, el ce să facă? Dacă stă, îi stă norocul! S'a gândit: «Ia să plec eu cu copiii, cu nevasta, în lume, că doar-doar, oi scăpa de sărăcie». Și-au plecat numai cu ce-aveau pe ei. căci acasă erau plini de goi!

Mergând ei așa pe drum, el își aduse aminte cum că mai aveau acasă un urcior, și-l uitase. Ii zise nevastă-si:

—Fă nevastă, să dau fuga să iau și urciorul ăla că o să ne trebue.

—Așa e, du-te.

Și a luat-o îndărăt. Când ajunsese și deschise ușa casei și intră, vede așa ca o mutră de cocoșneată lungită pe vatră. Se încruci când o văzu.

—Oliu! Machea, da ce-o mai fi și asta? Și-o întrebă:

—Cine ești tu?

—Eu! Sărăcia!

—Sărăcia! Da' ce-o mai fi? Ce cauți la mine?

Și sărăcia apucându-l de gât:

--Am venit ca să-ți u de urît, c'am văzut eu că tot îți trebuie. Da' la ce mai veniși? Că plecaseși.

--Venii să-mi iau și sârăcia asta de urcior, c'o uitasem!

--Păi atunci să mergem, dacă ziseși așa!

--D'apoi cum o să mergi, cum o' să te iau?

--Ei, cum o să mă iei, uite eu mă bag în urcior ca să-ți fiu mai ușoară. Destupă urciorul!

Românul nostru ne-având încotro, face co-i zise Sărăcia: destupă urciorul.

--Dar cum faci ca să intri? Că nu ești mai mică!

--Ei, cum o să intru, uite mă fac așa. Și sârăcia se mototoli și intră în urcior cât era ea de mare. El o înfundă bine, își luă urciorul și plecă, cântându-și cântecul.

Frunză verde *sîrsinete*.

Vai de păcatele mele!

De când de-acas'am plecat,

Încotro m'am dus, încotr'o am apucat,

De sârăcie am tot dat!

De sârăcie am tot fugit,

Și tot sârăcia am întâlnit!

Pe drum se întâlnește c'un om. Din vorbă în vorbă, își spun fiecare care încotro se duc. Da' ăla vede urciorul:

--Da' ce ții ăl urcior astupat cu plumb?

--Să știi tu ce am în el, nu m'ai mai întreba.

--Eu de? De unde să știu, d'apoi spune!

--Sărăcia!

--Taci mă! Sărăcia astupată în urcior! Bată-te 'n cap să te bată. ce-ți mai dote în gând și ție. Și unde o găsiși?

--Așasă!

--Și-acum unde-o duci?

--Eu știu!

--Mă, ci leagă și tu un pietroi de gâtul urciorului și aruncă-l dracului în balta asta, mă; scapă-te de ea și vezi-ți de treabă!

Acesta cum aude așa, ia un pietroi, îl leagă de gâtul urciorului și apoi îl aruncă cu urcior cu tot în baltă.

--Mă, cu bine mă!

--Să dea Dumnezeu bine!

Și s'au despărțit. A scăpat bietul om de sârăcie.

Apoi a luat-o pe drum înainte ca s'ajungă pe-ai lui. Mergând ei așa dau de-o curte boierească. Cer boierului să le dea și lor o bucată de pământ pentru bordei; iar ca plată, se îndatorau să-i vândă țuică la drumeți. Boierul a primit, că vedea el că o să-i priască c'un astfel de om.

Acu, apucându-se omul nostru să sape la groapa bordeiului, dă peste un cazan plin numai *safi* cu galbeni de aur ! Iacă unde i-a fost stând norocul lui : în pământul boierului, în groapa bordeiului.

Acum iar își începă cântecul :

Și-alte frunze trei lălele,
Vai de păcate mele.
Eri fusei un biet argat,

Alalt'eri un prea sărac,
Astăzi sunt un om bogat,
De sărăcie-am scăpat!

Șezând el mai mulți ani de-arândul pe moșia asta boierească, s'a îmbogățit de nu mai avea nici ce le mai face banilor; s'a făcut și el boier mare.

S'a întâmplat însă că odată a venit și frate-său pe la el, c'auzise că s'a îmbogățit.

Frate-său ăsta mai mare, era și el om bogat, nu e vorbă; dar sgâr-cit și vrăjmășos nevoie mare, mai ales vrăjmășos, de când auzise de îmbogățirea lui frate-său, fiind că-l întrecuse. Nu e vorbă, se uita mai înainte la el, mai rău ca la un câine.

Acum, ei, din vorbă în vorbă, își povestesc fiecare cum își făcuseră averile. ăsta al nostru, îi mai spune cum făcuse când a prins sărăcia, cum o băgase în urcior și cum o aruncase în baltă de scăpase de ea.

ăstuilalt atâta i-a trebuit!

--Dar bine, o mai fi sărăcia aia acolo ?

--D'apoi cum să nu fie; cine s'o ia ! Numai sărăcie nu le-ar mai trebui altora !

--Dar nu mergem într'acolo frate c'aș vrea s'o văd și eu ?

--Dacă zici tu să mergem, eu merg, cum să nu merg, că tot n'am eu nici o treabă până una alta !

Și plecară. Ajungând acolo, intră în baltă al vrăjmășos, găsește urciorul, îl scoate și-l destupă. Sărăcia când se văzu scăpată, i-se încăr-ligă pe după gât, zicându-i :

--Tiii ! Ce bine imi făcuși, frate ! Mai văzui și eu odată lumina soarelui. Îți mulțumesc din suflet, frățioare, că m'ai scos, căci altfel, aici imi putreziau oscioarele. Acum, fiindcă mă scăpași de la moarte, cu ce să te mulțumesc ?

--Apoi, dacă vrei să mă mulțumești, nu-ți cer nici mai mult, nici mai puțin, ci numai atât : vreau să faci pe frate-meu cum a fost mai înainte, că prea și-a ridicat nasul sus, de m'a întrecut până și pe mine în bogăție.

--Nu știu zău, pe el, ori pe tine,--îi răspunse sărăcia-- . el acum este prea tare, nu-l mai pot doborî, pe când țe tine, e hêhê, ești și căzut ! Haide la tine, că la tine e de trai de-acum înainte, îi zise sărăcia.

strângându-se și mai bine pe după gâtul lui.

A pățit-o. Curat vorba cea: »Unde dai și unde crapă» sau »Vrând altuia a face rău, îți faci tot capului tău»!

Din Hălăngești-Zăicoi, Doljiu.

Nic. I. Dumitrașcu

VORBE ADÂNCI

947.—Beleaua mică ori mare, tot o judecată are.

949.—Omul singur ce și-o face, nici dracul nu mai destace.

949.—Omul cu mintea la loc, vara-și târgue cojoc. Iar când e la Săn-
Văsie își cumpără pălărie.

950.—Ai copii, și grijuri mii, iar cel ce nu are, cu dorul lor moare.

951.—Cine caută avere nu-și are pe plac muere.

952.—S'ascuți nevasta, dar vezi, la zece una să-i crezi.

953.—Cine e cu punga plină, merge cu fruntea senină; cel cu pun-
ga goală, pare prins de boală.

954.—Ursul cu mintea-i neroadă, a rămas și fără coadă.

955.—Dracul când n'are de lucru, își mai cântărește *muca*.

956.—Cine singur cade, să pălîngă, rău îi șade.

957.—Țiganul când fu împărat, întâi pe tat-s'o l'a tăiat.

958.—Bate fierul cât e cald, că dacă se va răci, geaba'l vei mai cio-
căni.

959.—Cine poartă barbă, pieptene să și aibă, când făgăduiești, polița
iscălești.

960.—Bărbatu-aducă cu caru' femeia cu degetaru, risipește. În gră-
madă nu sporește.

961.—Vezi-mă c'un ochiu de vrei, mâine să te văz cu trei.

962.—Trandafirul nu-i frumos? Dar la coadă e ghimpos, și albina
miere face și-i e bumbum plin de ace.

963.—Zice-o vorbă foarte bine: Că la moara lăudată, fă, de vezi in-
tăiași dată, și apoi pune sacii 'n car.

964.—In căluș dac'ai intrat, trebuie să joci n'ai cum alt.

965.—Cine în horă se prinde, anevoie se desprinde.

966.—Cine cu țigan trăește, lesne 'nvață țigănește.

967.—Joacă ursul la vecine, nu te trece nici pe tine.

968.—Din pisică ce va naște știu că iarbă nu va paște.

969.—Nu se satură avarul, de i ar curge 'n gât Sabarul

970.—Lacomul nu zice-ajunge, Oltu'n gură de i-ar curge.

Beiu-Teleorman.

Mihail Adameștianu

971.—Ce mai ciorobor pentr'un topor; că și eu am prăpădit o bar-dă și n'a fost atâta sfadă...

972.—La cel sărac și câinii par'că bat mai tare...

973.—Capul nu mi-i tocmai tare da'i pe umeri buni!

974.—A perit plavaia, dar a rămas poiata.

975.—De la trăsură la căruță, de la căruță la teleguță, de la teleguță la măciucuță.

976.—Nu poți cunoaște bine pe un om, până nu-i mănca un car de sare cu dânsul.

977.—Nu-i destul că-i așa de slută, — încă o mai cheamă și Mar-ghioala,

978.—Trageți căruța, că miroasă peștele! — caută-ți de treabă.

979.—Nici Leah, nici Turc-leah, — ia numai un fleac!...

980.—Vezi cu ochii și nu crezi — și mă întrebi: «de ce oftezi?»

981.—Când norocu-și schimbă pasul, n'aduce anul ce aduce ceasul.

982.—Pânea coaptă oaspeți așteaptă.

983.—Două mâțe într'o ciubotă, greu se împacă.

984.—Se mai trece borș cu steve, da' cel cu crupe se cam rupe...

985.—I-a lăsat doar ochii să nu duc 'n gropi, și mâinile să nu-l rupă câinii — încolo, i-a luat tot... (despre fameia rea care prostește pe barbat.

986.—Ce te mai gândești bre? — Ia, rău! Că dacă s'or strica vehi-tele, unde s'ar oua vrăbiile?

987.—Dacă nu-i omul acasă, dau găinele jos paele.

Vlăsinești—Dorohoiu

Dumitru Furtună

988.—Fă bucătura cât îți ia gura.

989.—De cât o mie de vrăbii pe gard, mai bine una'n mână, că ce e'n mână, nu e minciună.

990.—Ferească Dumnezeu de un foc, că n'are ce arde; că: ce e pe el, și'n ladă.

991.—Dacă nu te saturi mâncând, dar lingând, niciodată.

992.—Nu suntem cu deștiu 'n gură, ci suntem cu mâna toată, adică să nu ne credeți așa scăpătați (săraci).

993.—Nu te uită la căciulă ci te uită la făptură.

994.—Mă luminași buștean.

995.—Minte de inghiață apele, adică e mincinos peste fire.

996.—I s'a căruțit frânta 'n drum,

997.—Am să-mi săr sufletul cu el, adică am să i-o fac eu lui, când nici n'o gândi.

998.—Mai bine mort decât în pământ, se zice de cineva nevoiaș de tot.

999.—Fii cuminte ca mai înainte; nu fii prost precum ai fost,—se zi-

ce de cineva care e prea neastâmpărat.

1000.—Mai aproape de dinți. de cât de părinți, adică copiii după ce
Voicești-Vâlcea

I. N. Popescu

se văd fiecare la locul lui, nu se mai gândesc la părinții lor.

1001.—*A-l umple borșul* = a-l umple binele, răul, scârba, sângele, averea.
Ex: «Ți-oi da una, de te-a umple borșul». «Te-ai umplut de borș acu».
«S'o umpli de borș, dac'a veni acasă.»

1002.—*A umbla cu smomeli și cârnei* = a tot purta cu vorba pe cineva, a-l amăgi de ceva, a-i făgădui tot ceva și apoi a-l înturna, a-l cârni.

1003.—*A se duce în pușca lui Bogdan* = du-te să nu te mai văd pușca să știe de tine, *prăpădu* să dea peste tine (se zice și în șagă).

1004.—*Până treci gârta, apucă din mal cu dinți și svârle'n apă* = Când ești la nevoie, fă pe dracu 'n patru, numai să scăpi, fă ce-i peste putere și fire.

1005.—*A da în pâr, pârte* = a nimeri la locul său, a nimeri unde trebuie, a-și nimeri calea.

Pârtie se chiamă cărarea făcută pe zăpadă.

1006.—*B.... bătrânului pute, da cuvântu' amirousă*: Ascultă cuvântul bătrân, că-i bun, ia din ceia ce-i rău, aceia ce-i bună; ascullă pe bătrân: «Măi băete, fă cum îți zic eu, is oin petrecut în lume, știi vorba ceia b..... etc.

Jud. Botoșani.

V. Moisiu

POVESTIRI ȘI LEGENDE

211.—Povestea gălbezii

Odată dracul a intrat într'o turmă de oi și a început să împartă boale.

Un cioban a dat peste dânsul și prinzându-l, l-a legat fedeleș și l-a luat la bătaie. Dracul, ca să scape, se rugă să-l ierte, că-i va spune toate leacurile. După ce ciobanul auzi și prinse toate leacurile boalelor, îi dete drumul, făcându-l scăpat. Tocmai când era dracul acum departe. își aduse aminte ciobanul că de leacul gălbezii nu l-a întrebat și strigă după drac să-i spuie și pe acesta. Dracul, care acum scăpase din mâinile ciobanului și nu-i mai păsa, zise:

— Atunci să mai vezi tu; cuțitul, cuțitul! și se defărtă și mai mult.

De aceea se zice că gălbaza nu are alt leac de cât cuțitul.

Com. Folești, Vâlcea.

C. N. Mateescu

212. - Foca.

Sărbătoare păgânească la 30 Iunie pe sare sătenii și mai ales satele cu Bulgari o țin cu cea mai mare sfințenie.

În vremea de demult, când țara bulgărească ca și cea românească, erau sub stăpânirea turcilor, se afla în fiecare sat câte un *cadiu*, cam cum ar fi primarul.

Aceștia luau de pe la locuitori ce le poția inima și fără măcar să-și ceară voie, ca de pe moșia lor.

Așa, într'un sat din Bulgaria, trăia o biată văduvă care-și ducea viața cu recoltarea și vânzarea de fânărie.

Cadiul din satul lor, mai totdeauna venia și-și încărcă brațul de fân din căpița acelei văduve, încât începuse a i-o împuțina.

Se gândi femeea, se resgândi, cum să facă ca să desbare turcul de la fânul ei, dar fără să o simtă, că atunci, pe loc ar fi tăiat-o cu ia-taganul.

Intr'o zi, când vine iarăși turcul și-și încărcă o sarcină bună de fân, pe care o iewa în spate, văduva i-aruncă, de după căpiță, unde era ascunsă, o cârpă aprinsă și pe loc s'aprinde fânul din spinarea turcului. Femeea dă fuga pe altă parte, îi iese înainte și-i zice :

— Ce faci bre, jupâne (sau cum l-o fi numit în acea vreme) nu vezi că iai foc ? Nu știi că azi e sărbătoare și nu este bine să ridici nici măcar un pai de jos că e rău de foc ? Azi e «Foca», aruncă ea repede minciuna, să fie crezută.

— Eu n'am știut bre, zice turcul, aruncând sarcina; dar dacă este așa, să știi că am să dau poruncă să o ție toți, în toți anii, de azi în colo.

Așa chiar a făcut și porunca turcului trebuia păzită cu sfințenie că altfel o păția.

Și așa s'a moștenit la fii și mai departe, până ce a rămas înradăcinată în mințile lor, că a doua zi de sf. Petru este «Foca»; și să nu lucrezi nimic, că este rău de foc.

Auzită dela dl C. Constantinescu, secretarul comunei Afumați-Hîfov, om de aproape 80 ani.

S. P. Colibași

213.—Clopotul lui Mircea-Vodă

Cică, Mircea, urcându-se la deal și având dânsul rășboaie multe, și-a pus în gând să puie un clopot mare în muntele Cozia și când o începe razbel, să sune cu el ca să audă țara Românească. Și suind clopotul la deal, l-a suat aproape de dealul ăla (muntele Cozia) unde a voit

să-l puie și s'a rupt lanțurile și a căzut în Olt, unde e și astăzi. S'a dovedit în 1903 că s'a văzut toarta de aur strălucind.

214. Isvorul lui Mircea

Mircea, când a venit el la Cozia, s'a culcat la un izvor¹ și la izvo-rel ăla a visat ca să facă rezel cu ungurul și după ce o termina rez-belul, să facă o mănăstire să-i puie numele *Cozia* că va birui pe ungur.

A biruit și a zidit mănăstirea unde e și îngropat alături de muma lui Mihai Viteazul.

215.—Mircea-Vodă și Călugărul

Pe Mircea l-a înșelat un călugăr.

Făcând un pod la deal și la vale care stătea până ce trecea el ca-lare sau cu trăsura și-l strângea. Era pod de piele de bivol.

Pe el se ducea cu călugărul la Cozia de slujea.

Odată s'a dus un călugăr la el și l-a strigat din vale :

— Înălțate împărate, tulește la vale că turcii au plecat. Și el tulind la vale, intrând la slujba bisericească, turcii au fost la spatele mănăs-tirei Cozia. Călugărul le-a fluerat din gură, l-a înconjurat și l-a omorât.

Nevasta lui Mircea a încălecat pe un cal și s'a dus la «Lacul Doam-nei» și acolo s'a înecat cu slujnica.

Mircea a mai cerut voie de la turci ca să-și blesteme banii, înainte de a-l omori. Turcii l-a lăsat, iar banii, sunt și în ziua de astăzi acolo la peștera lui, căci n'a putut nimeni să-i iea.

Acolo e o grădină foarte frumoasă, care e cu toate neamurile de flori did lume. Ducându-se 2 țigani acolo, a văzut grădina, a dat pes-te ea.

Au luat niște neamuri de flori și le-au pus prin grădinile lor. Au gă-sit și un inel de aur. Cer zece lei pe el. De cine e lăsat, nu se știe.

216.—Cuza-Vodă

Cică, pe Cuza l-a omorit un cizmar. Un boier a dat câteva mii de franci la un cismar. Acesta fiind om sărac, a luat banii și l-a otrăvit din cisme. I s'a uscat picioarele și a murit.

Cuza umbla ca mocan pe la mănăstiri cu lână ca să vândă, ca să vadă cum se poartă călugării greci cu lumea.

Starețul călugărilor, când s'a dus la mănăstirea Cozia și Turnu, a început să-l înjure.

— Nu i-e rușine, să vie cu lână să vândă ?

¹ În marginea drumului pe stânga la sud de biserica unde slujesc călugării de la mănăstirea Cozia.

— Să trăiesc și eu de azi până mâine, a zis Cuza, prefăcut în haine de mocan.

Călugării greci l-a rugat să mănânce fasole. El a luat de vre-o câteva ori din strachină și n'a mai mâncat, să nu dea de bănuț. A băut un pahar de vin, zicând starețul călugărilor, că vinul dacă nu-l da Cuza la mănăstire, nici nu-l dădea la săraci.

Cuza poruncise ca oricine se ducea pe la mănăstiri să le dea starețul câte o fele (jumătate) vin (era și mult vin pe atunci în viile dela mănăstiri). Ei le da câte o litră, (o litră o opria).

Dela Ion M. Ocnăreanu, din Călimănești-Vâlcea.

Șt. S. Tuțescu

217. -- Povestea ciocârliei

Amu ci-că era odată un împărat și-o împărăteasă. Ei se bucurau de toate bunătățile de pe lume, numai copii nu aveau. Și le era tare ră inima, că poate să fie omul cât de bogat, dacă n'are cine i moșteni bațir numele, geaba mai trăesc în lume, că averile-s trecătoare, da numele cel bun rămâne.

O cercat ea împărăteasa fel și chip să facă copii, dar nici c'o putut face.

Intr'o zi a făcut împăratul și împărăteasa un praznic mare, să aibă pe ceea lume, că dacă n'ai copii, șazi cu țarna în gură și nu-ți dă nimenea de pomană măcar o lingură de apă. La petrecerea ceea s'o strâns lumea de pe lume, și-o venit mulțime de femei cu copii mici în brațe. Și toate se bucurau și se uitau cu drag la îngerașii lor, numai împărăteasa ședea de-o parte și oftă, că ea nu știa dragostea de mamă și bucuria casei care are copii la masă. Ș'o întrebat și ea pe toată lumea ce să facă să aibă și ea copii, că-i ardea inima că nu-i și ea mamă. Și s'a pus și ea pe post și pe rugăciuni, și se rugă lui Dumnezeu de uda pământul de lacrimi.

Intr'o noapte a visat împărăteasa c'a venit la ea o babă și-i i a zis: «Bucură-te mărită împărăteasă, că împăratul împăraților a poruncit să ai și măriia ta un copil». În bucuria cea mare s'a trezit și a dus vestea asta și împăratului. Da să nu se bucure omul de tot când dă porocul peste el, că tot suișul are și scoboriș și după bucurie vine și scârbă și jălanie.

Peste nouă luni de la visul acesta, împărăteasa naște o copilă mândră și frumoasă de nu mai era alta ca dânsa, nici în lună nici în soare. Și-a trântit împăratul o cumătrie de s'o bucurat toată împărăția. Și nu le mai era acum casa pustie și tăcută, ci numai veselie și voe bună de

socotea-i dumneta că-i rai casa cea nu altă.

Și creștea copila văzând cu ochii. Cât crește una de aste de-a noastre într'un an, ea creștea într'o zi. Și așa era de mândră și de frumoasă, de și soarele stătea de se uita la ea, că, cât umblase el prin lume așa minune nu mai văzuse. Da și fetei îi era drag sfântul soare, eă, cât stătea pe afară, numai la el se uita. Și azi așa, mâne așa, numai ce s'a îndrăgit copila de soare. Și cum a crescut fata mare, numai ce-i trăsnește într'o zi în cap? Spune împărătesei că-i este drag soarele și ea vrea să se ducă la el acasă. Iaca ce poznă-i trăsni fetei prin cap, de le venea părinților să înnebunească de scârbă și să apuce câmpii. Zău așa! Bine-i când dă Dumnezeu omului copii cumiști, nu de cei ce umblă cu gândurile după lună și soare!

S'a cercat ei, împărăteasa și împăratul, să-i scoată nebuneala asta din cap; da unde a fost de chip? A început fata a se usca de pe picioare de socoteai că se prăpădește. Numai într'un plâns o ducea și numai într'un văicărit și ziua și noaptea.

Și văzând inima de părinți că li se prăpădește, odorul o învoi să pornească la casa soarelui. Ș'a mers fata, ș'a mers, drumul lung, prin păduri, prin codri, peste văi, prin munți și peste munți, și-o ajuns la o apă mare. Din apă a eșit o fată frumoasă care s'a îndrăgit de ea. Fata ceia i-a făcut un pod mare peste apa ceia și-o trecut dincolo. Și iar a mers fata cale lungă și pe-un câmp a dat de-o babă care păștea niște găște. Baba o întrebă unde se duce, și ea îi spuse gândul și dorul. Babei fiindu-i milă de frumusețea ei care se irosia pe drumuri, a fermecat-o și-o suit-o în înaltul cerului și cât ai coace un ou a ajuns înaintea curților sfântului soare.

Mama sfântului Soare a eșit înaintea fetei mănioasă și-o 'ntrebat-o ce caută?

—Caut pe drăguțul meu, pe sfântul soare. că de multă vreme de dorul și dragul lui am pornit de-acasă, și mulțumesc lui Dumnezeu că l-am găsit!

Mama sfântului soare, s'a supărat și mai tare pe ea și-a blestemat-o înainte de-a o vedea fecioru-so, să se prefacă într'o păsărică.

Fata se prefăcu în *ciocărlie* și de atunci hojma ie drumul către soare ca să-l găsească și nu mai ajunge la el.

Când ciocărlia pleacă de jos să se ducă spre sfântul soare, îi tare chefoasă, dar când o ajunge blăstămul mamei sfântului soare, pornește supărată pe pământ, tăcută, de se ascunde în niște tufe.

Auzită dela Simion Zaneu din com. Crucea-Suceava în 1895. **M. Lupescu.**

218.—Ștefan Vodă și Ungurii

Ștefan Vodă umblă prin țară să vadă cum trăesc oamenii, cum se poartă bogații cu săracii, cum țin popii slujba la biserici, mai pe scurt voia să știe tot ce se petrece în țară, și pentru aceea îl iubea poporul, pentru că nu lăsa să fie jăfuit de boeri, după cum se întâmpla sub alți domnitori, înaintea lui și după dânsul. Când năvăliau păgânii în țară, toți săriau la luptă fără să aștepte poruncă de la Vodă, că pentru țărani Ștefan Vodă era al doilea după Dumnezeu, căci ca Dumnezeu era bun și drept.

Odată au navălit ungurii în țara de sus, ca să prede și să jăfuiască țara și după ce se vor încărca cu prăzi, să se întoarcă înapoi în țara lor. Tocmai în timpul acela după cum v'am spus, Ștefan Vodă umbla prin țară, își schimbasă hainele de domn în haine de țaran și venise pe valea Bistriței în sus, să vadă cum trăesc țăranii în părțile muntelui. A venit până în satul Cruci pe-o zi frumoasă de vară, când pe nimeni nu-l mai prinde vremea să mai stea în casă.

Pe la un amiază, iacă vine un călăreț de pe vale din sus, cu calul numai spume și din capul satului începe a striga: «Vin Ungurii». Tot satul s'a spăriet, fiecare căuta încotro să fugă, temându-se de sabia tâlharilor de Unguri, Ștefan Vodă tocmai atunci era în casa unui gospodar pe care îl ruga să-i dea ceva de mâncare, că-i călător, dar auzind vestea că vin Ungurii, a lăsat mâncarea, a eșit afară văzând oamenii fugind în toate părțile.

Văzând frica oamenilor, aleargă repede în calea lor și nu-i lasă să fugă zicându-le: «Ce va zice Ștefan Vodă când a auzi că voi Munteni înalți ca brazii și tari ca smei fugiți de niște tâlhari Unguri». Atunci oamenii s'au rușinat când au auzit vorbele astea din gura unui străin, ș'au luat toți cari ce-au putut: topoare, furci, coase, măciuci, ș'au eșit înaintea Ungurilor pe muntele Rarăului.

Cum s'au întâlnit cu Ungurii, au și început lupta care cu ce avea în mână; și după o luptă crâncenă, i-au învins luându-le toate prăzile ce le aveau cu ei. După ce au învins pe Unguri, Ștefan Vodă a spus că cine-i, și tot odată a pus de s'a făcut o bisericuță în locul unde-a fost lupta cu Ungurii, și din bisericuță s'a făcut mai pe urmă mănăstire, care e și în ziua de astăzi: Mănăstirea Rarăului. Așa spun bătrânii.

Valca-Dornei, Bucovina.

Teofil Bizom

219.—De ce nu se lucrează Duminică

O femeie, avea obiceiul de muncea și Duminică ca și în celelalte

zile. Ea nuo deosebia de loc, că-i sărbătoare, ci se la, umplea bors, făcea pâine, lipia. Intr'o Duminică seara pe când ea era foc după treabă, numai iată că intră o babă. Da nevasta asta, a «asămăluit-o» cu o babă din sat și se mira ce cantă noaptea la ea. Da baba asta era sfânta Duminică care luase un chip cunoscut și venise la ea, ca să o pedepsească.

—Ei, dapoi dragă mătușei și azi Duminica muncești și faci treabă?

—Ei, poi, oare n'oi ședea cu degetele în gură, se răsti femeia de colo întâpată!

—Valeu, draga mătușei, da-i păcat că-i sfânta Duminică!

—Ei, parcă Duminica nu-i și ea zi ca toate celelalte, și rămase cu vorba nemântuită, căci odată se făcu o lumină în casă, iar în locul babei, era o fecioară îmbrăcată în alb.

Femeia se pricepu că baba cea a fost si. Duminică și căzu la pământ, iar sfânta Duminică îi zise:

—Ce vrei să zaci trei ani, ori să crești doi băeți?

—Ba, să cresc doi băeți sfântă Duminică îngăna femeia; și sfânta Duminică se făcu nevăzută, iar în urma ei veni doi balauri, cari se puseră unul la o țiftă și altul la alta și-o supseră pe femeia cea, până ce a omorit-o și s'au făcut nevăzuți.

Aceasta mi-a fost povestită de mama, care o știe de pe când era copilă. Aceasta ar fi un vis ce l-a visat o femeie care avea obiceiul de lucra și Duminica.

Jorăști-Cornului.

Petru Gh. Savin

U R A Ț I I

36.—*Inger, ingerelu' meu
Roagă-te lui Dumnezeu
Pentru sufletu' meu*

*Zi cu zi să tot sporim
Tuturor să folosim.*

Auzită dela elevul Teodor Bărbat din
Sâncel (lângă Blaj).

37.—*Inger, ingerelu' meu
Păzește sufletu' meu*

*Și de ziună și de noapte
Până 'n ceasu' cel de moarte.
Sfântă cruce-adorme-mă,*

Inger bun deșteaptă-mă.

Auzită dela elevul Victor Pop din
Măhaciu (lângă Turda)

38.—*Inger ingerelu' meu,
Roagă-te lui Dumnezeu,*

*Ca și noaptea care vine
Să te lese lângă mine*

*Spre a mă scăpa de toate
Ce îmi face răutate.*

*Inger bun adormi-mă
Și de rău păzește-mă,
Iară mâne dimineață*

*Mă deșteaptă la viață,
Inger, ingerelu' meu
Roagă-te lui D-zeu
Și de ziiu și de nupte
Pân'la ceasu' cel de moarte.
Auzită de la elevul Olimpiu Holerga
din Frâna*

39.—*Doamne noaptea a trecut
Și noi liniște-am avut,
Al tău inger prea iubit
Cu 'ngrijire ne-a păzit,
Varsă, Doamne indurate,
A ta mare bunătate*

*Din locașu' cel ceresc
Peste cea, ce ne cresc,
Ca de noi să îngrijască.
De cel rău să ne feriască.
Auzită de la elevul Valer Urian
din Vad (fara Oltului)*

40.—*Cruce'n cer, cruce'n pământ
Cruce'n locu' car' mă culc,
Dumnezeu ne miluește
Sfânta cruce ne ferește.
Auzită de la elevul Nicolae Gherghel
din Toarcia.*

Traian Gherman

DATINE ȘI CREDINȚE

[39].—*Strigoale, vidmele.* Vidmele sunt fărâncătoare mari, strigoaice; ele pot și știu toate; în așa ceasuri sunt născute. Poporul din părțile acestea de sus ale Bucovinei precum: Roșă, Mihalcea, etc. care are contact apropiat cu rușii, desemnează cu numele de «vidme» pe strigoaice, sau femei cu coadă, care știu a face fărâncătorii: lua mana de la vaci, da boale la oameni și face rău. Tot acestea au puterea și asupra ploaiei, grindinei cu farmecele lor. De la vidme se învață apoi și femeile noastre de iau mana, precum și alte farmece. De aceia sunt două feluri de vidme: cele născute vidme și cele învățate.

În Moldova se spune «vidma» unei femei care face mult rău. «Mare vidmă e!» «Vidmă neadormită!»

În Ropcea, sat în distr. Strojinețului, sub numele de «vidme» cunosc numai niște păseri ce strig noaptea. Desigur bufnițele. Aici să spune că «striga» umblă noaptea ca o lumină, pe când trupul ei rămâne fără suflet acasă. Strigele sunt puse pe oameni, pe pâni, pe mana de la vaci; ele pocesc oamenii de mor. Dar să află femei, care știu a descânta și te apără.

Pentru strigoi morți ce umblă noaptea, rutenii au numirea de «oper»; deci vidmele sunt vii de și la noi cuvântul de «strigoi» desemnează atât pe strigoi morți cât și pe cei vii. De aice o întreagă confuziune asupra istoriilor despre strigoi.

Din Roșă Ion Pisarciuc spune: că vidmele sunt tare rele; din pricina lor nici Dumnezeu nu s'a putut sui la ceri și de atunci nu s'a mai

dat jos, ba încă mai sus s'a suit. Ele stau în pădure și fac farmece, fură copii și-i învață cum vrau ele. Când văd pe om, îl săgetează, îl pocesc. Dumnezeu a văzut toate câte le fac și le-a zis: «Să nu vă ajute Dumnezeu la cele ce faceți!» Iar ele au răspuns: «Nici ție să nu-ți ajute să te sui la ceri!» Și Dumnezeu nu se putea sui. «Hai înapoi, zice sf. Petru lui Dumnezeu, «Să vă ajute Dumnezeu la cele ce le faceți!» «Să vă ajute și vouă Dumnezeu să vă suiți!»

Pe vidme le cunosc numai copiii de gemene pân, la 7 ani; pe urmă nu le mai cunosc.

Sunt aceleași, pe care Dumitru Herghelegiu din Verești (Moldova) le numește «diavoloaice» și că ar fi având două coarne, iar la coate și la picioare piteni. Lor de asemenea le-a spus Domnul Hristos. «Ce faceți nu faceți bine». «Dar nici tu nu te-i sui unde ai gândit, că ți'om tăea aripele, și vei rămânea aicea jos!» i-au răspuns ele.

Ba în o altă variantă se aduce întâmplarea aceasta în combinație cu serbătoarea Înălțării Domnului, și că tocmai la săptămână după ce s'a împăcat Domnul Hristos cu dânsule, s'a putut sui.

În Bahrinești este obiceiul că de Ispas să se lese noaptea viței la vaci ca să nu le iea strigoicele mana; iar în multe locuri se pune leuștean la ferești.

1302.—*Despre strigoice în Siret.* Veronica Masachevici din Siret, spune că moșul ei fiind sergent major în Transilvania, s'a dus cu mai mulți soldați cu carele după fân, într'un sat apropiat, iar noaptea s'au oprit la o casă singuratică pe câmpie. Femeea de casă le-a pus pe masă mămăligă cu lapte și a eșit. După mâncare, soldații au căutat-o să-i mulțumească, dar nu era nicăiri. S'au suit și 'n pod. Aici au găsit 7 trupuri de oameni, culcate, între care era și trupul femeii de casă. Spăimântați, au alergat să inhame caii și la fugă... dar tot se uitau înapoi. Când pe un deal, numai ce văd 7 luminițe, cum s'au scoborît deasupra casei aceleia. Erau sufletele strigoilor, a căror trupuri erau ca moarte. De i-ar fi întors cu fața în jos, sufletul n'ar mai fi putut intra.

Maria Stefaniuc tot din Siret, spune că așa li e planeta să fie strigoi, așa li-i talantul lor. De vrea, de nu vrea, trebuie să meargă unde i-i rânduit. Când doarme îi ese sufletul ca o muscuță din gură și dacă întorci trupul cu capul unde au fost picioarele, rămâne mort. Noaptea zice ca să nu lași limba la meliță, că strigoaicele vin și o iau de se bat cu melițele și așa scânteii sar când se ciocnesc. Dacă o vezi pe una venind la meliță să-i zici: «Vino mâne la mine la stativă și la spată», că adoua zi de bună samă va veni. Atunci să înfigi în prag 3 ace cu vârful în sus și un fir de usturoi, că nu poate eși din casă până nu scoți

lucrurile acestea..., tot vrea să meargă și se întoarce și atunci ai dovedit-o că e strigoaică.

O cucoană în Siret avea anume un strigoi la vaci, ca să le aducă mană. Dar era una Hârtopănița, fărâncătoare; ea știa a-i frânge puterea. Găsindu-l odată în casă, a făcut un semn din degete, s'a strâmbat din gură și a zis un cuvânt care reprezintă acel semn la care strigoiul pe loc a rămas legat, l'a înțepenit pe îndată în loc, că n'a mai putut să umble. Dar și el după acea drept răsplata i-a dat pe trup niște bube, de care n'a scapat până ce nu s'a dus și nu l-a rugat s'o ierte.

O strigoaică iarărăși era, că n'avea vacă, dar ținea o vacă de lemn în pod și de la aceea mulgea zi și noapte de nu se mai sfârșise. Tot laptele de la vacile oamenilor și-l aducea la vaca ei.

Strigoi se face acolo unde sunt 7 copii de-a rândul : fete sau băieți într'o casă; atunci cel al 7-lea va avea coadă și va fi strigoi. Sau dacă mama când e grea nu iea sama și nu-și aduce aminte când o privește cine-va ciudat — căci dacă acela e strigoi, pocește și copilul în ea să fie strigoi.

Elena Voronca

1303.—Când cânele scurmă prispa, sub ușorul ferestii la odaia de locuit, e semn că cineva se va muta din casă.

1304.—Nu mânca din oală, căci te vorbește lumea de rău.

1305.—Când pocnește podul sau lucrurile din casă, e semn că va eși cineva din casă.

1306.—Dacă țarca bate în prag, vei avea musafiri.

1307.—Când urlă cânele, e semn rău.

1308.—Huhurezul cântă a vreme rea.

1309.—Mergând pe un drum, pe care n'ai mai fost, să-ți ieai o piatră în gură ca să nu uiți.

1310.—Când ușa se deschide singură, e semn că în curând vei avea oaspeți.

1311.—Paianjenul scoborându-se pe fir din grinda casei, vestește venirea a noi oaspeți.

1312.—Primăvara de vei vedea pentru întâia oară fluture alb, toată vara vei fi slab.

1313.—Când îți coși singur haina, trebuie să-ți ieai o bucată de ață în gură, căci altfel se zice că îți coși mintea.

1314.—Când sarea se umezește, e semn că va ploua.

1315.—De-ți va cânta cucul în față, vei isbuti în afaceri; de-ți va cânta în dos, gândurile nu ți se vor împlini.

Vârful Cămpului, Dorohoi.

D. Urzică

1316.—Să nu dai cu mătura nici în om, nici în căne, nici în orice animal domestic, că turbează.

1317.—Încercătorul pâinii să nu-l mânânce nici fata mare, nici flăcăul, pentru că îi vor încerca pețitorii. (Se zice încercător, turtișoara pe care o aruncă femeia în foc, ca să vadă dacă s'a dospit pânea. Fiind mică și subțire, focul o iea și o coace repede.)

1318.—Când îți pune cheutoare la cămașa cu care ești pe tine sau la alt veșmânt, ori ți se pune un petec, trebuie să ții în gură o scamă din veșmântul acela, ca să nu ți se cârpească mințile, să devii uituc.

1319.—Bărbatul care va mânca ouăle ce se găsesc în găină când o tai, devine neputincios.

1320.—Tot așa, femeia nu trebuie să mânânce testiculele cocoșului pentru că va face totul gros.

1321.—Nici «plodul» păsărilor nu trebuie să-l mânânce femeia, pentru că nu va naște copii.

1322.—Splina porcului să n'o mânânce tinerii, — că li se va pune splina, chiar șezând.

1323.—Creerii porcului trebuiesc lepădați de oarece devine *tulnic* și prostănac cel care îi va mânca.

1324.—Când pleci la vre-o treabă, adună-ți mințile să nu uiți ceva și să te întorci din cale. Cum te-ai întors, n'ai să mai isbutești.

1325.—Unora le merge bine când «le iese cu sec»; (femeia cu vasele goale, ducându-se la fântână să-și aducă apă), altora când le iese cu plin. Dar tuturor le merge rău când le taie calea pisica, vulpea ori epurele.

1326.—Să nu dai din casă după scăpătatul soarelui, nici seara malai, nici brânză sau altceva sărătură. E rău de vite, că le mânâncă lupii.

1327.—Lupii îți mânâncă oile și când frigi brânză seara.

1328.—Cine se piaptănă seara își încurcă drumurile morților.

1329.—Copilul arătat în oglindă, ca să se vadă, până nu împlinește anul, nu va trăi.

1330.—Băiatul care se joacă cu mărgele și le pune la gât, va plânge când se va îmbăla.

1331.—Să nu pomeniști purecii în luna lui Martie, dacă vrei să nu te mânânce peste vară.

1332.—Cine omoară un paianjen, își ispășește 9 păcate.

1333.—Femeia care n'a făcut ițe, când a fost fată mare, nu mai poate să mai facă după ce s'a măritat, pentru că rămâne văduvă.

1334.—Celui care rade 40 de oameni în Sâmbăta Paștilor, fără să facă sânge, i se iartă toate păcatele.

1335.—Unghiile seacă, dacă le tai Dumineca sau sârbătoarea. Tai-le Sâmbăta, că plesnește un drac.

1336.—Copilul mort «de apucat» nu este jelit.

1337.—Nu se bea apă rămasă în cană sau în pahar, după ce s'a umplut vreun vas, care fierbe la foc. E rău de umflătură. Lepezi deci apa aceea și-ți ieai altă apă, ca să beai.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici

1338.—Dacă până la sf. Ilie se aruncă cu mere în sus, atunci va ploua toată vara cu piatră.

1339.—De ziua Crucii se mânâncă post. Afară de aceasta nu se mânâncă nimica care să aibă semnul crucii, căci este păcat. Nu se mânâncă de pildă: nuci, pepeni, poamă și altele.

1340.—De Foca nu se lucrează nimic, zicându-se că cine va lucra în această zi, va muri de obicei de trăsnet.

1341.—Femeile de sârbătoarea zisă «Ciuda lui Arhanghel» nu coasă, pentru a nu li se întâmpla nimic rău.

1342.—Du sf. Andrei se ung ferestrele și ușile cu usturoi pentru a nu veni strigoi. Tot în această seară fetele se duc la porci și strigă de trei ori: Huidio acu, huidio la anul, huidio la celălalt an. Dacă i se răspunde la vreuna din aceste întrebări, atunci fata se mărită: sau în acea iarnă, dacă i-a răspuns la întâia întrebare, sau la anul, dacă i-a răspuns la a doua întrebare, și în sfârșit la celalt an, dacă i-a răspuns porcul la a treia întrebare. Răspunsul porcului este grohăit.

Tot în această seară se vrăjesc fetele cu oglinzele. Se pune o fată pe un scaun, iar înaintea ei se pune o oglindă și din dosul ei iar o oglindă și pe margini două sau patru lumânări. Dacă fetei i se arată ceva în oglindă, atunci își va ști soarta ce o așteaptă. Așa, dacă i se va arăta un mort, bărbatul pe care îl va lua, va muri în curând.

1343.—În seara de sfântul Vasile, dacă fata va lua busuioc de la clopotul cu care ură flăcăii, atunci și ea va fi tot așa de rumână și frumoasă peste an, după cum și busuiocul are miros frumos și plăcut ori și cui.

1344.—Când se învârtește apa într'un loc, atunci se zice că acolo joacă dracul,

Vlăsinești-Dorohoi.

Al. Leontescu

1345.—În noaptea sf. Vasile dacă se duce o fată în pielea goală, la miezul nopții în grădină, și numărând șapte pări la întâmplare, leagă pe al șaptelea cu un fir de strămătură, apoi după cum va fi acel par, așa i-ar fi și ursitul. Dacă parul va fi lung, subțire și fără pic de ciot,

fata va lua un barbat nalt, pricopsit, uricios și lipit pământului de calic; iar dacă cumva parul cela va fi gros, îndesat și cioturos, atunci a avut noroc și va lua un bărbat bun la suilet, voinic și cu bună stare.

1346. — Dacă la ajunuri, moș părintele stă puținel jos, mai schimbă 2-3 vorbe, atunci stau și cloștile pe ouă și vacile la muls; iar de nu, nu stau.

1347. — Cum va fi în ziua de sf. Vasile, așa tot anul: vesel. — bucuros vei fi; iar de vei fi supărat, apoi tot anul vei fi posomorit, tot îți ninge și-ți plouă.

1348. — Fetele cari vor să-și viseze ursitul, nu mănâncă nimic în ajunul Bobotezei, de cât seara o turtă de făină de popușoi, coaptă'n spu-ză, după ce au luat mai întâi sf. aghiazmă; seara, la culcare, își leagă la degetul cel mic de la mâna stângă un fir de busuioc, luat de la dascăl, cu puțină lână. În noaptea aceea își va visa alesul inimei.

1349. — Cel ce se va scălda întâi, în ziua de Bobotează, în produșca unde s'a făcut Iordanul, de acela nu se atinge nici o boală.

Larga-Bacău,

C. G. Vartolomei

1350. — Când nou născutul are ceva semn pe corp, nasul turtit, capul mare, etc. e credința, că mamă-sa când a fost însărcinată cu el, s'a mirat pe cine-va, care are defectul același. În trei Dumineci dimineța, când trage prima dată la biserică clopotul, mama pune mătura crucis peste pragul uși și luând copilul în brațe, cu lumina de la cununia ei în mână, se pune pe matură și dă țâță copilășului, cugetând la acele persoane, pe cari le bănuiește că s'ar fi mirat pe ele. Această să poate face cu efect numai până la etatea copilășului de șase săptămâni.

1351. — Când unei părechi tinere, le moare prim-născutul, sicriul se sfredește, ca astfel să nu se închidă roada de prunci a mamei.

1352. — Tot atunci, nu îi e permis mamei tinere să-și petreacă primul născut la groapă, ca să nu-i fie acesta ultimul copil.

1353. — Copilașilor mici li se dă să beie apă din clopoțele, ca să aibă glas bun.

1354. — Când sughiți, să zice că te pomenește cineva; dacă te întrebi în gând, că cine să te pomenească, care nume l-ai gândit sau pomenit la ultimul sughiț, acela te-a pomenit.

1355. — Când ai trohnă, seara la cine vezi lumina aprinsă mai întâi, deschizi ușa de 3 ori și zici: La N. N. îi lumină, trohna mea la ei la cină. Să zice de trei ori și după fiecare dată te suflă.

1356. — Când arde focul ca și când s'ar sfădi, să deschizi ușa cuptorului și să zici: *Pfui, pfui, nu ți-e rușine!* că atunci te vorbește cine-va de rău.

1357.—Pe foc să nu pui doage de vase, căci când mori, te umfi ca vasul.

1357.—Fărămăturile cari cad dela nuntă, să nu se dea la câni, căci se sfădesc nuntașii ca câinii.

1358.—Nu e bine a arunca cânilor sau mățelor pânea pe fereastră, căci turbă.

1359.—Când ai cloță (cloșcă) în casă, nu e bine să dai nimăruie apă să bea, căci atunci beau cloțele ouăle.

Ardeal.

P. Ugliș

G Â C I T O R I

420.—*Sabia.*

În putinei de tei, limbă de balaur.

421.—*Cușitul scos din teacă.*

Leși limbuș din lăcătuș, că te chia-
mă cinci afară.

422.—*Biserica.*

Cireș înflorit,

Șarpe zugrăvit,

Îăptură de om,

Cu nume de domn.

423.—*Cântarul.*

Ghiarele uliului.

Capu' vâlturului,

Coadă coșofeniei.

424.—*Melcul.*

Mă 'ntâlnii c'un dobitoac,

Dobitoc nu era;

Coarne avea, bou nu era;

Sămar avea, bou nu era;

Picioare nu avea, dar în copaci
se suia.

425. *Buricul.*

Cuibul ciontăcului,

În mijlocul câmpului.

426.—*Lingurile și strachina.*

Într'o vale adâncă,

Stau ciorile *ibâncă*.

427.—*Cotoiul.*

Oprea năpărstoc,

Șade lângă foc.

428.—*Pruna, caisa, persica.*

Am o vacă;

În vaca aia, un vițal;

În vițalu' ăla, alt vițal.

429.—*Rândunica.*

Tândra mândră

Șade 'n grindă

Și-mi grăiește ungurește.

430.—*Urechile.*

Într'un vârf de ciopârtac,

Două fâlii de dovleac.

431.—*Clopotul.*

Vine Voinea răgnind

Pe câmpul Bărăganului.

432.—*Securea.*

Am un pui de grec,

Fac în.... dec, în.... dec!

433.—*Plosca.*

Am o fată de săcui,

Șade cu pletele 'n cui.

434.—*Melița.*

Într'o vâlcelușă,

Întră o cățelușă.

435.—*Vârtejul.*

Buturuga mică răstoarnă carul
mare.

436.—*Vârtejnița.*

Intr'un vârful de plop,
Treieră un iepure șchiop.

437.—*Furnicarul.*

Intr'un vârful de moviliță,
Fierbe o oală cu chisăliță.

438.—*Fusul.*

Foltea în sus. Foltea 'n jos,
Foltea vine mănios.
Argeș și Muscel. **C. N. Mateescu**

439.—*Pătrunjălul.*

Esă popa din camară,
Și-și lasă pletele afară.

440.—*Capra.*

Terică, merică
Merge la biserică
Vine acasă și se vaită.

441.—*Omul călare.*

Trapa, lapa pe cărare,
Hunghe, pungher,
Pe spinare.

442.—*Săta.*

În pădure tic, tac,
Pe câmp hic, hic,
În casă ninge de foc.

443.—*Lada.*

Am o oaie cu mațele de petecă.

444.—*Șăpul cu rachiu.*

Hurduz, burduz,
Din Tarigrad adus,
Subt laiță pus.

445.—*Cimpoiul.*

Am o curcă șoaită, boaită,
Cu gățul șoitoi, bârboi.

446.—*Umbra.*

Ce șade 'n apă și nu putrezește?

447.—*Sprincenile, ochii și gura*

La margină de crâng,
Două blăni de blid,
Lângă două blăni, doi luceferi,
Lângă doi luceferi,
O moară ferecată.

448.—*Ceaunul și mămăliga.*

Am o oaie cachie
Și îi mănânci din c.....palachie.

449.—*Anul, lunele, săptămânile
și zilele.*

Am o latnică, platnică, chiscovat-
nică,
Și acea latnică, platnică, chisco-
vatnică.
A făcut 12 lătnicele, plătnicele,
chiscovătnicele.
Si acele 12 lătnicele, plătnicele,
chiscovătnicele,
Nu pot lătnici, plătnici, chiscovăt-
nici,
Fără biata latnică, platnică, chis-
covatnică.

Auzite de la Ion N. Răuț.

Al. Al. Leontescu450.—*Umbra.*

Ce șade 'n apă și nu se udă?

451.—*Oul.*

M'a trimis doamna de sus la a
de jos, să-i dea și vin și rachiu
tot într'un pahar.

452.—*Lingurile în strachină.*

Am un grajd plin cu cai și toți
stau cu coadele afară.

453.—*Desagii.*

La poiana din tufiș
E o găscă cu două guși.

454.—*Moara.*

Am o vacă balană

O mulg cu scara
Și'o 'mpart cu țara.

455.—*Broasca.*

E mică ca o ceapă,
Și nechează ca o iapă.

Voicești-Vâlcea. **I. N. Popescu**

456.—*Ghionoaia.*

Joacă popa Crăcănuță
Cu zăbunul cărărat
Cu tichie roșie 'n cap
Dela S. O. Freamăt, Craiova.

457.—*Banul.*

—Buna ziua, lucru frumos.
—Mulțumim, rămâi sănătos.
Dela Alex. Săndulescu-Teleorman.

458.—*Miriștea,*

Mii de găurele
Tot privesc la stele,
459.—*Sania.*

Iarna fuge

Vara zace.

Dela Marin Pulaș, Craiova.

460.—*Popa.*

Coțofană faură

Intră noaptea 'n gaură

461.—*Greerile.*

Coțofana faură

Cântă noaptea 'n gaură.

462.—*Testul.*

Cât am trăit

Pe foc m'au fript;

După ce am murit

Pe drum m'au asvârlit.

Radu Fulger

463.—*Buricul.*

Cuibul ciocârlanului

In mijlocul Baraganului,

464.—*Clampa dela ușa.*

Am venit la voi,

Ș'am prins pe mă-ta de buric

Ș'o făcut țiflic.

465.—*Ceaunul și mămăliga.*

Am o vacă neagră, buleargă.

Și când fată toți aleargă.

466.—*Ceața.*

Ce trece prin vamă

Și nu se bagă 'n seamă?

Vânători-Neamț.

V. Știrbu

CÂNTECE

1168.—*Pe culmița dealului,*
Țipă puiul corbului.

Ce ți e puișor corb:

Ori ți-e foame, ori ți-e sete,

Ori ți-e dor de codrul verde?

—Nu mi-e foame, nu mi-e sete,

Ci-aș mânca carne de Turc,

Și-aș bea sânge de haiduc.

1169.—*Busuioc bătut de hrumă.*

Rău e, Doamne, fără mumă!

Busuioc bătut de piatră,

Rău e, Doamne, fără tată!

1170.—*Colea'n vale în grădină*

Cântă cucul pe-o tulpină,

Corbul șade, și-l îngână.

Taci, corbe, nu mă'ngâna,

Că tu nu ești legea mea;

Ci tu ești lege spurcată,

De mânânci carne de vacă.

Nici-odată injunghiată.

Gorunești-Vâlcea **C. M. Popescu**

1171.—*Bate vântul vâlurele,*

Pe de-asupra casei mele,

*Și-mi aduce-un dor ș'o jele,
De la neamurile mele.
Bate vântul, iarba culcă,
Dor de neamuri mă usucă.
Bate vântul, iarba scoală,
Dor de neamuri mă omoară.
Bate vântul vâlătuc,
Vine vremea să mă duc;
Să mă duc de prin ist loc,
Din ist loc fără noroc.*

1172.—*Verde foae sălcioară,
Coea'n vale la izvoară,
Este-un nuc cu frunza rară,
Und's'adun cucii din țară,
Și cântă mereu de dor,
De dorul voinicilor.
C'au plecat, s'au depărtat,
Unde țara i-o chemat.
Au plecat la bătălie,
N'ar fi fost ca să mai fie.
Foae verde ș'un dudău,
A dat bunul Dumnezeu,
Luptele de s'au curmat
Țara mea s'a liberat.
De-acum, hăt pe veșnicie,
Țara liberă să fie,
Iar cei mândri, cei voiniei,
N'or mai sta pe la poteci;
Ci s'or strânge la izvoară,
Sub cel nuc cu frunza rară:
Ș'or trăi în veselie,
Ani o sută, ba ș'o mie.*

Auzite de la N. Creangă.

Ripirig jud. Neamț. **V. Știrbu**

1173.—*Știi tu mândro ce zi-
ceai
Când amanta mea esai.
Că nu este om în lume,
Să-ți fie drag ca și mine.*

*Dar vād mândro c'ai mințit,
Cum plecași la școlărit,
Cu altul te-ai îndrăgît.
El e surd și tu ești proastă,
Și vai de dragostea voastră.*

1174.—*Foae verde și-o lalca,
N'ai văzut amanta mea ?
---Am văzut-o la cișmea,
Scotea apă și plângea,
Pe tine te blăstăma.*

Rădești Tutova. **I. I. Nadă**

1175.—*Foae verde și-un dudău
Murgule căluțul meu,
Ce oftezi așa de greu ?
Ori ți-i greu de trupul meu ?
Nu mi-i greu de trupul tău,
Dar ți-i rău, naravul zău :
Pe la câte crâșme treci,
La toate de gard mă legi;
Iar la crâșma cea din vale,
M'ai legat la chiotoare,
Mi-ai dat fân nuelile,
Și grăunțe stelele,
Și pe drum ciomegile,
Că-s uitate legile.*

Cules din Grămești-Dorohoiu de
Mihai Barbu.

Gh I. Popescu

1176.—*Foae verde de madem,
De madem, de undelemn,
Mă mir ce dragoste-avem,
Numai din ochi ne vedem,
C'altă putere n'avem;
Că dac'ași avea putere,
Te-aș face o tabachere,
C'asa inimioara-mi cere :
Tabachere cu tutun,*

Să te port cu drag în sân;
 Tabachere cu tabac,
 Să te port în sân cu drag;
 Tabachere cu foiță,
 Să te port cu drag la țâțe.

1177.—Foaie verde matoslat,
 Nu ți-e milă și păcat;
 A'ai iubit m'ai lăsat,
 Ca pînă mare vinovat.
 Foaie verde de madem,
 Să 'ngenunchiu să te blestem,
 Să te usuci ca un lemn,
 Ca un pom neroditor,
 Care nu mai face flori,
 Nu'nflorște, nu rodește,
 Numai locu-mi pătîmește !

1178.—Foaie verde samulastră,
 Ioană, de diagostea noastră,
 A'nflorit florile'n coastă,
 Să le vezi nu le-i cunoaște !

1179.—Foaie verde ca iarba
 Ioană nu te mărita,
 C'a'nflorit tîmăioara,
 Și cu ea puroinica,
 Și n'are cine-o purta.
 Lasă, neică, să'nflorească,
 Că le-oiu purta și nevastă,
 Dacă mi-a fost mintea proastă,
 1180.—Foaie verde de doi sfinți
 Copiliță cu părinți,
 La ce focul te măriți ?
 Că mila de la părinți,
 Anevoe o mai uiți !
 Iar mila de la bărbat,
 Ca umbra de păr uscat.
 Când gîndești să te umbrești,
 Mai tare te dogorești.

Din Scundu; da la Ion al Uței.

C. Danilăescu

1181.—Frunză verde pădureț,
 Alelei frate răsleț;
 Cum te plînge surori'e,
 Pe toate cărările.
 Cum te plînge cea mai mare,
 Cu păr galben pe spinare;
 Cum plînge cea mijlocie,
 Cu lacrimi pîn'la bărbie;
 Cum te plînge cea mai mică,
 Frunza'n codru se despică.

1182.—Frunză verde de-alior,
 La fântână, la isvor,
 Este un șarpe mușcător,
 Și m'a mușcat de picior.
 Și-așa m'a mușcat de tare,
 Drept la inimă mă doare;
 Și-așa mă doare de tare,
 Nu vîd soare răsărind,
 Și lună pe cer mergînd.

Auzite de la Fr. C. Napa, Leurda,
 Bacău.

1183.—Frunză verde și-un bu-
 jor,
 Plînge-mă maică cu dor,
 Că și eu ți-am fost fecior.
 Ți-am scos boii din ocol,
 Pe boghian și pe bujor,
 Și i-am pus la plugușor.
 Și trei brazde c'am brăzdut,
 Busuioc am semănal,
 Și de-o crește drept în sus,
 Să știi maică că m'am dus,
 Dar de-o crește aplecat,
 Să știi maică c'am plecat;
 Iar de n'o mai răsări,
 Inapoi n'oi mai veni.
 Și oastea m'a 'nconjurat,
 Soldățește m'a 'mbrăcat,
 Și'n armată m'o luat.

*Rămâi maică sănătoasă,
Dacă n'ai fost bucuroasă
Să mă vezi sara prin casă.*

Auzit de la Tinca Hânganu, Lcor-
da-Bacău.

S. P. Chiricel

*1184.—Foaie verde arnăut,
Fel de fel de traiuri sunt,
Nici-un traiu nu-i mai amar,
Ca traiul de militar,
Soldatul de se silește,
Solda lui i se mărește.
Dup'o jumătat' de an,
Pune grad de caporal,
De se poartă mai urgent (!)
Pune gradul de sergent!
Și se plimbă'n sus în jos,
Ca un trandafir frumos.
Pentru-oleacă de plimbare,
Șase zile de 'nchisoare;
Și ceva de-o mai greșit,
La cîrcer' mi l o vîrît!
Sărmanul s'ar pune jos,
Căci îi trece os prin os,
Așa viața lui se trece,
Vânător cu sînge rece.
Așa viața s'a mîncat,
Până când s'a liberat.*

Cules de la sergentul Andrei An-
gheluță, din Reg. 18 Șt. cel Mare, Iași.

N. I. Antonovici

*1185.—Frunzuleana și una,
Rea belea e dragostea,
Cine-apuc' a o'nvăța,
N'are chip a o lăsa,
Nici minte de-a o purta,
Ci putere de-a ofta.*

1186.—Mai încet cu dragostea

*Că se rupe laghița,
--Să se rupă ș'amîndouă,
Eu voi face alta nouă.*

Din Lunca-Bacău.

G. Iacobeazu

*1187.—Frunză verde mîrgărit,
Mă uitai spre răsărit:
Văzui primăvara vînt,
Colțul de iarbă crescînd,
Frunza'n codru'n bobocînd,
Călușei pe cîmp păsînd.
Eu atunci mă 'ndurai,
Numai doi preteni luai,
Doi călușei că furai,
La Câmpu-Lung apucai.
Nici acolo n'am scăpat,
La arest m'au aruncat.
Într'o zi eu mă dusei
La căpitan și-i zisei:
—Căpitane de județ,
Nu mă ține 'n al coteț,
Pentru-un pui de mînzuleț,
Că l-am vîndut fără preț?
Ci dă-mi drumul până Joi,
Pentru unul ți-aduc doi
Din Valcom și din Ștubei
Cu căpice noi de tei,
Și cu straiur'le pe ei.
Dă-mi drumul până la prînz,
Să-l aduc vînat și'nchis,
Să fugă cu frâu'n dinți.
Dă-mi drumul pîn'la chindie.
Să-l aduc, să nu mai fie.*

De la I. Parasclăv

Carpene-Dolj.

I. Popescu

*1188.—Dulce-i urda, dulce-i cașul,
Da-i mai dulce ciobănașul;
El mă tunde și mă rade,*

*El mă spală cum se cade,
Am iubit un ciobănaș,
Ce mi-aduce zina caș,
Dimineața urdă dulce,
Mă sărută și se duce.*

1189.—*Dorule de unde vii?
— Vin din târg de la copii;
— Da de mândra ce mai ști?
— Știu că mândra-i sănătoasă,
Șade pe prispă și coasă.*

1190.—*Frunză verde solz de pește,
Mândruța nu mă iubește,
Ci mai mult mă ocărăște.
Inima tare mă doare,
Mândra-mi zice'n gura mare:
Frunză verde trei masline,
Fugi urîte de la mine,
Hai să bem două cafele,
In dorul mândruței mele,
Hai să bem, să veselim,
Inima s'o răcorim.*

1191 — *Uiu, în și-așa mă cheamă,
Iepurașu-i bun de zeamă,
Iepurașica de friptură,
Lélea de pupat în gură.*

Din Trusești Botoșani.

C. Atanasiu

1192.—*Foaie verde trei mășline,
De-ași pleca, puică, ca mîne,
Dorul meu îl las cu tine,
Mândră, să mi-l păstrezi bine,
Și mi-l culci în pat cu tine,
Pe saltea de borangic,
Să nu mai zică nimic.*

1193.—*Hora-i mare, flăcăi n'are,
C'au murit de gălbănare;*

*Câte-unul cea-n rămas
Poartă căcînlu pe nas.
Murdăria pe obraz.*

1194.—*Și-altă-dată frunzuliță,
Țineți hora dăiculiță.
Că s'a făcut chisăliță.
Chisăliță de urzici,
Fi-v'ar dinții-afurisiți.*

1195.—*Frunzuliță de curmul,
Voi flăcăi și fete mari,
Hai, v'ajungă dz-oboseală.
Să sfârșim hora că-i seară.*

Ardeal **C. Georgescu-Munteanu**

1196.—*Vino bade, vino dragă,
De-mi dă gură că-s bolnavă;
De nu vii bade, de mîne,
Dorul meu la tine rămâne,
Și sî vii pe-un car de foc,
Să fim iute la un loc.*

1197 — *Mult mi-e drag, mândro, de*
tine.

*Mi-e urit de cin'le ține,
Că te ține 'n nouă frâne,
De nu pot veni la tine,
Și te ține prea pe scurt,
Că nu pot să te sărut.*

Culese din Transilvania, comunicate
de fostul învățător Gheorghe Cereny,
din com. Cosicui, comitatul Szilagy.

1198.—*Mărită-te Ileană,
Mărită-te Ileană,
N'aștepta venirea mea,
Eu când zic, mă duc, mă duc,
Toate jetele mă plâng,
Și mă 'ntreabă un' mă duc.
Eu le spui la Câmpu-lung.
Mărită-te mândro bine,*

*C'ăşa trec zilele mele,
Una bună, două rele,*

*Tra, la, la, la, la, la.
De la Gheorghe Guţu din Bolintinul din deal jud. Ilfov.*

Traian Dimitriu

O SAMA DE CUVINTE

2008—2069

Taştaluc==un par mic cu care se dau pietrele jos din căruţă.

A face sâmbură==a face tovărăşie.

Buleu==un văsuşor cu vin.

Vană, halie==aceia în care se spală cămăşile.

Palancă==un fel de turtă de făină de popuşoi coaptă în vatră.

Costruşă==mânzoacă de un an.

Struşnic==malaiul făcut din ceia ce rămâne după facerea oloiului.

Olăreţ==oală în care se pune lapte la prins.

Ghizdele==un gard de scânduri ce împrejmuieşte fântâna.

Buduroi==tot un fel de împrejmuitor al fântânei, sapat în piatră sau lemn de plop.

Muştereafă==seva copacilor care se poate vedea bine când tăiem coaja la un copac prin April şi Mai.

Dudăi==putină fără fund pe care o întrebuinţează băeţii la sf. Vasile pentru aşezarea pielei de dobă sau buhaiu.

Budăi==se mai zice la o putinică în care se pune brânză de oi.

Budălău==putineiu==putina în care se bate untul.

Budacă==putină mică de lemn în care se pune unt. Se mai zice şi *Budăcică*. *Budacă* se zice şi la un om gras,

Urs==boţ de mămligă cu brânză.

Guşter==gât. «Mi-am ars guşterul cu rachiu».

Cârşdiac==palamar, cel ce aprinde lumânările.

Tavtur==curea, bată cu care se încing oamenii.

Talaşcă==tot un fel de curea.

Răbueala==Osocherită sau unt de pământ, se întrebuinţează la uns ciubotele.

A răbui==a da ciubotele cu răbueală.

A răbui (figurat)==a da gata pe cineva. *L-a răbuit*.

Zgâtie—O fată cam sburdalnică.

Gog—om cam prost. De ce ești gog—adică prost.

Torjde—resturile de nutreț ce nu le mănâncă vitele.

Taşpui—ungur ce lucrează în fabrică.

Băltătești—Near.ț.

Ioan Preutescu

A intiri—a îndepărta, a alunga. «I. Papuc ș'o intirit nevasta, c'o găb-jit-o cu V. Țoșcă.

A hincoti—a râde provocat de lucruri de nimic.

A sanchisi—a rușina.

A forfoli—a fierbe ceva, după ce s'a îngroșat.

A horcoti—a respira din când în când făcând și sgomot

A horcâi—a respira mai mult pe nas făcând sgomot.

Pliurd—surd, în batjocură: ce nu aude tocmai bine.

Chilav—prea mult. Am adus chilavă căruță de lemne.

Hauleu—nimic. N'o rămas hauleu de dânsii.

Nemțșor—Neam.ț.

Al. Molsei

Câner—poreclă la slușbașii satului. Se duc cânerii la stână, adică la primărie.

Puigan—un pui de lup sau iepure aproape de un an. —Ai vânat ceva? —Numai un puigan mi-a picat.

Cardi—a boli pe picioare. Il văd pe cutare că tot cărâie de la o samă de vreme.

Incotroșna, incotroșma—a te îmbrăca ca de drum, cu multe surtuțe.

Bulicher—cuțit mare, care nu prea taie și care se întrebuințează la bucătărie.

Chitan—mălai dopsit.

Bulercă—rachiu prost.

Bleoarcă—bălțiță mică de ploaie în drum. Iată c'am dat tocmai în bleoarcă și-s cu ciubotele cele nouă!

Chilimet—relație, prietenie cu cineva. Apoi cu aista nu mai fac eu chilimet.

Flaimuc—cel ce mănâncă bun și rău, care nu mai cată: mănâncă flaimuc.

Culeș—codru de mămăligă. Culeșul pe fund să-l aibă copii, c'apoi le tace gura.

Ghioață—om prost, golan.

Buligă—poreclă la copii și pânticoși. Da' mult mai mănâncă și buligă ista.

Japoni—poreclă dată de săteni la agenții rurali.

Fișău, fișălau—bariz de îmbrobodit, bariz cu cotul.

Jurtuman—om făcut bine și cam într'o ureche.

Cighili—a culege ceva, a ciupi. Nu-i ce paște pe șes, dar cighileSCOILE.

Farfanar--pantalonar, surtucar.

Bocanc--botin, papuc rupt.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu

GLUME. JITII. TACLALĂ

240.--Țiganul la subprefectură.

Un țigan fiind prins cu de furat, fu dus la suprefectură, Acolo subprefectul începând cercetarea și văzând că țiganul deși prins, tăgăduște, poruncește să-l pună jos pe țigan și să-i tragă două-zeci și cinci de trăgători la spinare. Țiganul înspăimântat, întreabă :

—Câte-ai poroncit, cucoane lăncule, să-mi tragă ?

--Două-zeci și cinci, răspunse subprefectul înciudat.

--Aleii ! Cucoane lăncule, da darnic mai ești la spinarea altuia, zice țiganul de știam una ca asta, putea să moară toate găinele din sat și nu puneam mâna pe una.

Auzită de la tatăl meu Const, Bogza din Șcheia jud. Roman.

Ioan C. Bogza

241.--A avut cap Ion ?

Înainte era lumea proastă mult, nu ca acum. Pe vremea aceea s'au întovărășit vre-o trei oameni să vâneze urși prin păduri.

Când au ajuns la pădure s'au împărțit în trei părți, stând tuchiluş la pândă, ca să nu simţească dihaniile și să fugă.

Cum stăteau ei așa, numai iată că iese un urs. Până să tragă cu pușca în el, se repede la unul. îl apucă în brațe, îi rupe capul și fuge cu el. Ceilalți, după ce a plecat ursul, s'au dus repede la cel căzut să vadă ce i-a făcut ursul. Il scoală, il strigă, dar vede că nu vorbește. Se gândiau ei ce să aibă de nu mișcă. Numai ce văd că n'are cap N'are cap, nare; dar oare a avut cap Ion, căci Ion îl chema, când s'au pornit de acasă ? Il lăasă acolo și dau fuga la nevastă s'o întrebe pe dânsa, Când ajunge repede întră în casă și-o întreabă: -- Fa Catrină, Ion a avut cap când a plecat de acasă? După ce s'a mai gândit Catrina, nevasta lui spune: -- Dă, de știut nu știu bine, dar știu că căciulă avea ! Și așa erau oamenii într'o vreme,

Auzită în Foltești, Covurlui.

Ion N. Vârlezeanu

242.--Povestea celor trei gheboși.

Era un om ghebos, căruia venindu-i timpul de însurătoare, căci nu prea era luat în seamă de nimeni pe unde se ducea, dă Dumnezeu și găsește și el o creștină și-o luă de soție. Căci așa-i de când e lumea, fiecare cu umbră. De o camdată, o duceau el bine și femeia mai sla-

bă de inger cum este ea, cam i se ura stând numai în casă, căci uităi să vă spun că femeia mai tinerică, mai frumuseică ar fi dorit să se ducă., să-i vie cineva în casă, dar bărbatu-său care era cam temător, se temea să nu pată ceva.

Femeea tot se usca pe picioare de urît, că poate altfel era învațată la părinții ei, și în totdeauna se cam ciondăniau, ea că «o să mă duc la vecină», el «ba n'ai să te duci».

În sfârșit se gândi ghebosul, cât se gândi și n'are încotro. Ii spuse femeii lui că vede și el greșala ce a făcut-o, că a ținut-o în casă fără să mai petreacă un pic, acu' când-us tineri, și hotări că peste o săptămână, în Duminica ce vine, vor face petreceri cu muzică și veselie și să se înceapă a găti din timp cu de ale gurii.

În sfârșit trecu săptămâna aceia cum trecu și pe Sâmbătă așa pe la toacă, plecă gospodarul să-și poștească prietenii la petrecere.

(Urmează)

N. I. Munteanu

C R O N I C A

D-l D. Furtună, colaboratorul acestei reviste, scoate două mănunchiuri de *Povestiri și legende românești*: **Firicele de iarbă** și **Vremuri înțelepte** dintre cari unele sunt cunoscute de cetitorii noștri.

În privința scrisului, — lucru care nu-i „indiferent“, n'avem uimic de adăogat la toate înșirate cu alt prilej; și de data asta le întărim. Tragerea de inimă deschide toate încoieturile.

* Un colaborator al acestei reviste ne roagă să vestim că îndeletnicindu-se cu o cercetare privitoare la „Dragoste“, va folosi cu plăcere materialul publicat aici. Rugămintea aceasta o facem și noi colaboratorilor noștri spre a ne trimete știri cuprinzătoare și scurte și cari se vor publica aici îndată ce vor fi permise.

P.

Pentru tinerime, povești, cântece și sfaturi alese de C. Rădulescu-Codin, editura soc. culturale „Sf. Spiridon“ din com. Priboeni-Muscel, 50 bani exemplarul, o broșurică de 102 pagini, din cuprinsul căreia gospodarii satelor vor trage numai foloase, fiind ușoară de citit și atrăgătoare. Colegii învățători vor aduce mare bine sătenilor răsândind-o între ei.

M. Lupescu.

Cărți primite la redacție

S. Masoch : *Fiul iubitei*, trad. de I. Constantinescu-Delabai (No. 30 din biblioteca „Lumina“) București, Librăria nouă, f. a. 128 p. 30 bani.

P. Dulfu : *Isprăvile lui Păcălă*, carte premiată de Academia română, ediția III, revăzută și sporită cu întâmplări și ilustrațiuni noi, București, edit. Libr. C. Sfetea, 192 p. 1 leu.

Dr. Gustave Le Bon : *Nașterea și moartea materiei*, trad. de V. Anestin (no. 777 din „Biblioteca pentru toți“) București, f. a. libr. L. Alcalay, 86 p. 30 b.

N. Iorga : *Les Roumains et le nouvel état des choses en orient*, 1912, Tip. „Neamul românesc“ Vălenii de munte, 20 p.

N. Iorga : *România, vecinii săi și cheștiunea orientului*, Vălenii de munte 1912, tip. „Neamul românesc“ 258 p. 1 leu 50 b.

D. Furtună : *Firicele de iarbă*, povestiri și legende românești (No. 808 din „Biblioteca pentru toți“) București, f. a. Libr. Leon Alcalay 116 p. 30 b.

D. Furtună : *Vremuri înțelepte*, povestiri și legende românești (edit. Academiei române) București, 1913, 94 p. 1 leu.

O B O L U L

*Intemeietorilor. abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei «ION
CRREAGA» pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creang în Bârlad

Suma adunată și depusă pentru creștere lei 928.20

CĂTRE COLABORATORI

În numerile viitoare se vor publica toate ști-
rile ce ne vor sosi cu privire la

Sărbătorile Poporului

Legende, credințe și datine, mai ales asupra ce-
lor din lunile August, Septembrie, Octombrie,
Noembrie și Decembrie și anume:

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile,
Sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila,
Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucii, Macovei, Fo-
ca, Zămislirea, Teccele, Adormirea, Haritonul,
Procoavele, Vinerelele. Vinerea mare, Lucinul,
Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tălhari-
lor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Stelian,
Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai,
Sf. Filofteia, Ana Zăcețenia, Sf. Spridon, Sf.
Modest, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Cră-
ciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și
toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui

Artur Gorovei -

Fălticeni.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I. — — — — —	6.00
„Ion Creangă” An. II. — — — — —	5.00
„Ion Creangă” An. III. — — — — —	5.00
„Ion Creangă” An. IV. — — — — —	5.00
„Ion Creangă” An. V. — — — — —	5.00
Postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” — — — — —	9.10
darul Revistei „Ion Creangă” pe 1912 — — — — —	1.50
darul Revistei „Ion Creangă” pe 1913 — — — — —	1.50
File: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — — — — —	0.20
Jocuri de copii I — — — — —	1.40
„ „ „ II — — — — —	1.60
„ „ „ III — — — — —	1.50
Cimilituri românești — — — — —	1.00
Industria casnică la Români — — — — —	10.00
Sărbătorile de vară la Români — — — — —	2.00
Boli și leacuri — — — — —	1.00
Căntece de țară — — — — —	4.00
M. Lupescu: Creșterea viermelor de mătăasă — — — — —	0.10
Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — — — — —	2.00
„ „ „ Colinde din popor — — — — —	0.80
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — — — — —	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește — — — — —	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece — — — — —	0.30
A. M. Nour: Descăntece și vrăji — — — — —	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești — — — — —	1.25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

„SEZATOAREA”

Revistă de folclor. Editor Artur Gorovei.

— FOLTICENI —

D. FURTUNA

FIRICELE DE IARBĂ

Povestiri și legende românești

30 Bani

VREMURI INTELEPTE

Povestiri și legende românești

1 Leu

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

- C. N. Mateescu. — Pentru blestemul celor doasprezece neamuri jidovești.
 I. N. Popescu, Dragomir Popescu și M. Rădulescu. — Prânzuri după soare.
 C. Rădulescu-Codin, Gh. Fira. — Căntece bătrânești.
 Gh. I. Popescu. — Piatra scumpă din capul mesei de la balaurii cei mulți.
 D. Gr. Furtună, Lt. Al. Saint-Georges, S. P. Chiricel, M. Lupescu, D. Urzică, D. Petrescu. — Boli la oameni, leacuri și descântece.
 N. I. Dumitrașcu, D. Stănescu, Elena Voronca, Pr. Florea A. Drăghici. — Datine și credințe.
 P. Ugliș. — Colinde.
 George A. Cosmovici, Al. Moisei, N. V. Hănțescu, M. Adameșteanu. — Vorbe adânci.
 Al. Vasiliu. — Căntece.
 A. Gorovei și M. Lupescu. — Botanica Populară.
 N. I. Munteanu, I. N. Vârlezeanu, P. G. Savin, Al. Leontescu, C. M. Popescu. — Glume, jătii taclale.
 P. — CRONICA.
 Poșta Redacției, Poșta Administrației, Bibliografie.
 Ilustrațiune: Port din Boureni-Dolj.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 bani
 În străinătate . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . 5 lei
 În străinătate . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPĂȘCU.

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărâncuș-Covurlui), St. Capșa (Puzurești), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (București), D. I. Fărăncuș (Zorleni-Tutoval), D. G. Gălbăn (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban la nă (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. I. Kostaki (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutoval), C. N. Mateescu (-Vâlcea), D. Mihalache (Istolești-Badei-Muscil), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), N. I. Munteanu (Jorăți-Covurlui), I. Neculan (Cotopeeni-Vaslui), A. Negoescu (Bârlad), T. Pamfile (Bârlad), P. Păunoiu (Crasna-Gorj), C. Patriche (Zorleni-Tutoval).

CĂTRE COLABORATORI

În numerile viitoare se vor publica toate știrile ce ne vor sosi cu privire la

Sărbătorile Poporului

Legende, credințe și datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie și Decembrie și anume:

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile,
Sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila,
Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucii, Macovei, Fo-
ca, Zămislirea, Teclele, Adormirea, Haritonul,
Procoavele, Vinerelele, Vinerea mare, Lucinul,
Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tălhari-
lor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Stelian,
Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai,
Sf. Filofteia, Ana Zăceștenia, Sf. Spridon, Sf.
Modest, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Cră-
ciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și
toate celelalte ale lui.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei

În străinătate . 6 "

ADMINISTRAȚIA

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

DIN LITERATURA POPORANĂ SCRISA

Pentru blestemul celor doasprezece neamuri Jidovești.

Neamul lui Ruvin. Au bătut pre Isus Hristos în grădină Ghestimari

(sic). Pre aceștia i-au blestemat Dumnezeu ca până la sfârșitul veacurilor să sufere de aceste pedepse: că de ori-ce leamne și buruiane s'or atinge, să se usuce desăvârșit.

Tot ce vor sădi sau semăna să nu rodească niciodată; iară după ce vor muri, pre mormintele lor să nu crească nici o floare sau alte ierburi.

Neamul lui Simion. Au pironit pre Isus pre cruce și i-au încununat cu cunună de spini. Din această pricină au tot anul dureri mari de cap; apoi uscăciune mâinilor și picioarelor.

Neamul lui Dan. Sânt pedepsiți cu sudori mari de sânge, care

68.—Port din Boureni-Dolj

Clișeu trimis de d-l N. I. Dumitrașcu

„Ion Creangă”.—VI. 2

*106

să scurge în tot anul din ei în picături, pentru că au strigat: «sângele lui asupra noastră și asupra pruncilor noștri». Mai au ei o imputăciune a trupului lor atât de mare, încât ar muri, dacă nu s'ar unge odată pe an cu sânge de creștin.

Neamul lui Gad. Aceștia au împletit cunună lui Isus Hristos din trei ramuri de spin și i-au pus-o pre cap, apăsându-o, că i-au intrat țepile până la crieri. Acestora le ies în tot anul buboaie mari în cap care sparg și sângele li să curge pre păr și pre barbă.

Neamul lui Asir. Au dat lui Isus Hristos palme preste față. Pentru nelegiurea lor s'au pedepsit ca să aibă mâna dreaptă de-o palmă mai scurtă de cât cea stângă, iară obrații feții lor să fie mohoriți.

Neamul lui Iosif. Au făcut piroanele cu care s'au fost pironit Isus Hristos. O femeie din acest neam a sfătuit ca să nu facă piroanele ascuțite, ci mai neascuțite, ca mai mari dureri să îndure Isus Hristos când i se vor înfige în tălpile picioarelor și în palmi. Pogoritorii neamului acestuia a fost pedepsiți, ca să le iasă viermi în gură și bube puturoase cu viermi pre trup.

Neamul lui Zavelon. care a aruncat sort pre cămașa lui Isus. Aceștia au boală, că li se roșiaste fața lor de sânge și trebuie să borască, căci de nu vor borî, moare, iară unora li se umple tot trupul de lepră.

Neamul lui Naftulin. Au închis pre pruncii lor în cotețe și i-au învățat să guițe ca porcii când va trece Isus pe acolo. Iară Isus trecând, ei l-au ispitit zicând: Dacă ești tu cu adevărat fiul lui Dumnezeu, spune nouă cine sunt aceia care guițesc într'acea închisoare?

Iară Isus grăi: Aceștia sânt pruncii voștri. Ovreiî spre batjocură, strigară iarăși: Minți Isuse, că aceștia sunt porcii noștri. Atunci Isus răs-punzând, au zis: Să fie deci, după cum ziceți. Și îndată toți pruncii cei închisi s'au făcut porci. Și de atunci trupul lor miroasă greu mi-ros de porc.

Neamul lui Isahar. Au legat pre Isus de stâlp și l-au chinuit. Acestora li se umple trupul de răni puturoase primăvara.

Neamul lui Veniamin. Au adăpat pre Isus pre cruce cu oțet și cu fiere. Aceștia sânt pedepsiți cu o sete nepotolită, și au gura lor atât de uscată, încât adese-ori nu pot să înghiță nici mâncarea, nici băutura. Ei caută pururea spre pământ, neputând să primiască cerul.

Neamul lui Iuda, din care să trage Iuda Îscarioteanul, carele au vândut pre Domnul. Urmașii acestui neam pier în spânzurători, sau de alte morți, urite și rușinoase.

Neamul lui Levi. Din neamul acesta au fost cei ce au lovit preste față și au scuipat pre Isus Hristos. Ei nu pot să scuipe scuipatul lor.

ci le cad balele pre barbă sau pre veșmintele lor; iară gura lor nu o poate închide.

(Această carte poporană se află unită la un loc cu următoarele alte cărțicle: *Divanul strajnicului județ. Viața sf. marelui muceuic Haralambie. Roata ostrovului Dafin, care o au învățat Alexandru împărat și Gromovnicul a lui Eraclie împărat grecesc, etc.* Manuscriptul pare să fie de pe la sfârșitul veacului al 18-lea).

C. N. Mateescu

PRÂNZURI DUPĂ SOARE

I. Vorba de *prânzișor* se înțelege ca fiind ceva mai înainte de prânz, însă nu se prea întrebuințează în vorbire, auzindu-se mai adeseori *prânșor*; celor leneși li se zice că dorm până la prânz, se scoală pe la prânz.

La noi se știe și se zice numai vorba prânz; de *prânzul cel mare* n'am prea auzit, înțelegându-se totuși și prin aceasta, un prânz cu vremea trecută, adică prea târziu.

Indată după ce soarele a răsărit și se înalță nițel pe bolta cerului, se zice că e *d'un stat de om*; după ce se înalță și mai mult, cam până la prânzișor, se zice că e *d'un copaciu*.

După ce soarele trece de *nemiaz*, i se zice că e călare pe iepuri, așa fuge de tare, când, să știe, că nu mai e mult până'n seară.

Când soarele e pe sub *nemiaz*, i se zice că e sus d'un copaci, iar când e aproape să *sfîntească*, să scapete, mai e soare d'un stat de om.

Întrebi pe unul: «Mai e mult pân'desară?». «Ei, mai e soare, ori e soarele ca d'un copaci (când spune că o mai fi vre-o 2-3 ceasuri până'n sară), sau d'un stat de om (când zice că tot o mai fi ca vre-o jumătate de ceas, mai mult nu, pân'la scăpătatul soarelui)».

Nu se întrebuințează în vorbire că soarele e *de-o suliță*, de *trei suliți*; eu cel puțin n'am auzit, zicându-se; numai după cum arătați mai sus.

Voicști-Vâlcea.

Ioan N. Popescu

II. De la un timp încoace, o bună parte din țărani, au ciasornice și se poartă după ele. Totuși cea mai mare parte din ei se poartă după soare, ca și străbunii noștri.

Prin părțile acestea, țăranii vorbesc cu: *sulițe, ciumege, nămiază și chindie*.

Când zic ei că soarele s'a ridicat cu două sulite, însemnează că a trecut două ore de la răsăritul soarelui. (O sulită corespunde cu o oră), iar când zic, că mai e ca două ciumege, până la apus, însemnează că mai e ca o oră, până la asfințul soarelui (un ciomag, are o oră).

Când soarele e la nămieș, ora este totdeauna 12 a. m. sau 1 p. m. și când ciasul arată orele 3 sau 4 p. m., ei zic că soarele e la chindie.

Cei cari se scoală târziu, pe la prânzișor, însemnează că s'au sculat la orele 9 jum — 10, și pentru aceștia, sătenii au o zicală satirică, cu care-i întâmpină :

Până când se'nalță.

Soarele se'nalță :

Pân' ce se gătește.

Soarele-asfințește !

La prânz și la prânzul cel mare, e tot una.

Bogdana-Teleorman.

Dragomir Popescu și Marin Rădulescu

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

35.—Tanislav

Pe dincolo pe dincoala,
Cum vin Turcii 'n aiurea,
Ne-aiurea prin plaiurea,
Și umblă din birt în birt,
De Tanislav întrebând :
De Tanislav copilul,
Cinge barba cu brăul.

La fântâna fetelor,
Fetelor, Româncelor,
Niște fete pânză spală.
Dară Turcii ce-mi făcea ?
Caicul că mi-l opria,
Și din gur' așa-mi grăia :
—Fetelor, fetiților,
Și d'albe Româncelor,
De-ați ști voi pe Tanislav,
Pe Tanislav copilul,
Cinge barba cu brăul,
Pânzele să vă albească,

Știi ca coala de hârtie,
Când o iei din prăvălie.
Iară voi de nu l-ați spune,
Pânzele să se 'negrească.
Coala să călugărească!
Rușculița ce zicea ?
—Turcilor, pașliilor,
Mai mari ciohodarilor.
Au vedeți, au nu vedeți,
O salcă mare minunată,
Stă cu ramurile 'n apă ?
Mi-e muma lui Tanislav,
Lui Tanislav copilul,
Cinge barba cu brău,
Și-i spală surtucile,
Savai de carne de Turc.
Și de sânge de haiduc!
La mumă-sa că mergea,
În dreptul sălcii că opria,
Și o bătea, și-o chinuia,

Pe Tanislav nu-l spunea.
 Dacă vedea și vedea,
 Tățele i-le spinteca.
 Cu sare le presăra,
 Pe Tanislav îl spunea:
 —Turci'or, pașliilor,
 Mai mult ciohodarilor,
 Au vedeți, au nu vedeți.
 Al plop mare minunat,
 Sus e cu frunza mărunță,
 Jos e cu umbra rotundă.
 Îi caicul mi-l pornia.
 În dreptul plopului opria,
 Și Tanislav că dormia,
 Și vântul că-mi abura,
 Chica pale că-i făcea,
 Ca grăul primăvara,
 Dară Turcii că-l vedea:
 Unii fugia muerește,
 Și-alți săria 'n baltă broștește.
 Dară Nedea sluga lui,
 De muște mi-l apăra,
 Și din gură cuvânta:
 —Turcilor, pașliilor,
 Mai mult ciohodarilor,
 Ce fugiți voi muerește,
 Și-alți sar în baltă broștește?
 Ce-mi dați bob în număr,
 Să vi-l dau nevătămat?
 Trei *tipsii* de galbeni da,
 Pe Tanislav mi-l lega,
 Cu frânghie de matase,
 Impletită 'n cinci și'n șase,
 Care vatămă la oase.
 În mâna Turcilor îl da,
 Unii zicea să mi-l taie,
 Alți zicea să-l înțape.
 Dară baba Mustafa
 În gura mare striga:
 —Dunărea l-a arănit,
 Dunărea să-l *chirdăsească*.

Adă piatra moriei
 Din țara Moldoviței,
 Și aduc piatra minunată
 Din țara moldovenească.
 Pe Tanislav mi-l lega,
 Brânci în Durăre că-i da,
 În fundul Dunării-ajungea.
 Tanislav se *pomenia*
 Pe ochi negri se spă'a.
 Deștul ăl mic că-l arunca,
 Și piatra mi-o ridica,
 În fața apei că ieșea,
 Pe Rușculița-mi vedea;
 —Rușcă, Rușculița mea,
 Eu de mică te-am iubit,
 Și de mare te-am urit.
 Lasă tu acul
 La dracul
 Și *năpârstecul*,
 La focul,
 Că ne prăpădim cu totul,
 Și scapă-mă d'aicea,
 Că tare bine-i făcea.
 Rușculița ce făcea?
 La taică-său se ducea:
 --Taică, tăiculiț'-al meu,
 Lasă tu acul,
 La dracul,
 Și *năpârstocul*,
 La focul.
 Că ne prăpădim cu totul,
 Și se'neacă Tanislav.
 Care mi-a fost mie drag.
 —Las' să'nece, fatu mea,
 În lume cât a trăit,
 Nici un bine n'a făcut.
 Rușculița ce făcea,
 La frate său că mergea:
 --Neică, neiculiț'-al meu,
 Lasă tu acul
 La dracul
 Și *năpârstocul*,

La focul.
Că ne prăpădim cu totul
Și se'neacă Țanislav,
Și e mare păcat.
Iar frate-său ce făcea ?
El caicul mi-l pornia
Pe Țanislav il scotea.

Și nimic nu mai era.¹

Auzită de la Nică Butaru de 70 de
ani din Almăjel, Mehedinți, Nică Bu-
taru cântă din gură la mesele de la
nunți, iar lăutarul îi trage din arcuș.

C. Rădulescu-Codin

36.—Corbul și vântul turbat.

La ciangarul 'nalt,
Nalt și fâlâlat,
De coajă curat,
De crăci dărămat,
Corbul mi-a'npuiat,
Corb pasăre neagră,
Lighioană 'ntreagă.
Dă cuib s'apuca.
In luna lui *Undrea*,
Când e iarna grea.
Cuib cu ce făcea ?
Coaste dă juninci.
Cu chiei dă voinici,
Cu lână dă oi.
Cu coadă dă boi.
Cuibul că-l făcea,
Și mi-l poleia.
S'apuc'a oua,
Puii că-i scotea.
In luna lui *Marț*
Când pleacă s'ăilalți.
Când ouăle ciocnia,
Ciocul su' iel că băga.

Ouăle 'ntorcea,
Puii când scotea,
El tot cloncănia,
Diasupra ciangarului 'nalt.
Nalt și fâlâlat,,
Dă craci dărămat.
El dacă vedea,
Puii că-i scotea.
El tot cloncănia.
El de dragul puilor,
Pe unde mergea,
Aripi'ntindea,
Prin păduri mergea,
Uliță lăcea,
El tot cloncănia,
Iar la cuib venia.
Când pui-i vedea,
Aripi întindea,
Iară că-mi pleca,
Sus la *Nadolie*,²
In cele țări pustie,
La pui ca s'aducă,
Tot bucăturile,
Mândre frumușele.
La pui c'aducea,
Tot turme de oi.
Și cirea', de boi,
Cu ciobani cu tot,
Cu vâcari cu tot.
La pui că le da
Puii cloncănia,
Nu se sătura,
Corbul iar pleca,
Iar la *Nadolie*,
In cea țară pustie,
Iar le aducea,
Tot bucăturile,
Mândre, frumumușele.
Tot cirezi de boii,
Și turme de oi,
Cu ciobani cu tot,

¹ Variantă întreagă în T. Pamfile, *Cântece de țară*, p. 74-7. ² *Anatolia*.

Cu vâcari cu tot.
 Din dărât că-i lua,
 În aripi-i bătea,
 Până-i aducea,
 La ăl ciangar înalt,
 Nalt și fălălat,
 De creci dărămat.
 De coajă curat.
 Iar după ce le da,
 Nu se sătura.
 Al treilea pleca.
 Iar vântul turbat,
 Rău și veninat,
 El dac'a văzut,
 El că s'a umflat,
 În ciangaru'nalt,
 Nalt și fălălat,
 De coajă curat,
 De creci dărămat,
 Vântul turbat,
 El că s'a umflat,
 Și l-a 'umlădiat
 Cuibul a picat.
 Pui dolofănei,
 Cum 'zac, vai de iei !
 Cu limbele scoase,
 Cu falca la vale,
 Cum zace cu jale!
 -- Corb, pasăre neagră,
 Lighioană 'ntreagă,
 Limbă rea pășarească,
 Din țara doinnească,
 Corbule, corbule,
 Judecata ta,
 Sus pe poarta mea,
 De-i vrea cuib ți-oi face:
 Un puu ți-oi scoate,
 Și ea când va naște,
 Și de-o vrea sbura,
 După poarta mea,

În curte s'a pune,
 Închisoare bună,
 Eu la pui ți-oi da
 Orz cu *ferdelea*
 Grâu cu banița.
 La pui mi ți-oi da,
 Va puu ți-o crește,
 Nu vai mai pleca,
 În cea *nadolie*,
 În țară pustie,
 Ca s'aduci la pui
 Tot bucătorele,
 Măndre, frumușele,
 Tot turme de oi,
 Și cirezi de boi,
 Cu ciobani cu tot,
 Cu vâcari cu tot,
 Că de când le-ai dat,
 Lume ai prăpădit,
 Vite-ai omorît,
 Țar'ai sărăcit,
 Iaca judecata.
 Dacă nu-ți va place,
 Nici n'am ce-ți mai face,
 Corb, pasăre neagră,
 Lighioană 'ntreagă,
 Tu mai ești ursat,
 Pe gerurile mari,
 Pe pedepse tari,
 A vrea a cloci,
 Uî-te pui a scoate,
 Și va fi păcat,
 Cine a sălta,
 Corbu dea-împușca.

Serisă de la Dancă Ilie din Zlătă-
 rei-Vălecea, la 28 Martie 1910, orele
 2-5 după prânz, pe prispa casei lui
 nea Dancă !

Gh. Fira

POVESTI

46.—Piatra scumpă din capul mesei, dela balaurii cei mulți.

Amu ci-că ar fi fost odată o femeie vădană, care nu rămăsese dela răposatu' decât c'un băetan ; da' și aceala se nimerise de nu era prea mintos; apoi de la hodină cât de multă nu se dădea în lături de fel, și pe lângă toate pacatele, mai era și-un sgâit și un bobletic de făptură, de mai că-ți venia cu greață la inimă, când te uitai la dânsul.

Mă-sa, saraca, muncia și alerga în toate părțile să prindă un gologan doi, și el, cât era de hojmalău, că-i inegria buza de sus, dragă-Doamne, se juca în colb cu copiii cei de trei ani, și sara, prindea a scânci ca un plod și a cere mâncare. Ce mai la deal la vale: ori el, ori nimica, tot una.

Amu îl trimite mă-sa, într'o zi la târg, că ardea de nevoie și ea era prinsă cu treabă în altă parte, să cumpere niște mărunțișuri pentru casă. I-a dat saraca un galbăn să aibă și să mai rămăie. Și purcede înăcăul la târg; când la barieră, iaca dă cu ochii de niște draci de jidani, care chinuiau în uliță o înăță, slabă, saraca și prăpădită, de te prindea mila; stă ista 'n loc și se uită lung, la băeții ceia cum o chinuiau; și așa l-a cuprins o milă pe băetanul nostru, cât era el de prost, că pe loc s'a și dus la dânsii și-a grăit: —Măi ce chinuiți voi mîța ceia, saraca? N'o vedeți călî-i de prăpădită și de schiloadă? — Ei și ce? așa vroim noi, moi!..., răspunseră dârz jidănașiii, în gură mare. —Bre, dați-mi-o mie mai bine, decât îți omori-o degeaba; eu o iau și-o țiiu!... —Da ci ni dai pe ea? —Na-vă galbănu' ista! Incaltea ce-a fi să fie!

Și așa grăind, le-a dat aurul, și-a luat mîța.

Acasă când o vede măsă fără *ric* în mână, prinde a-l întreba ce a făcut cu paralele, pe unde-a umblat și ce a pătît, el scoate mîța din sân și 'ncepu a spune tot, ce a fost și cum s'a petrecut. Blăstămatu-l-a ea saraca, plîns-a ea, nopți și zile după bunătate de părăluțe date'n vînt, dar el nici n'o vedea nici n'o auzia; își căta de odorul lui și era bucurios ca mare lucru.

Amu într'un rînd mă-sa iar avea trebuință de niscava târgueli și iar nu-i da răgaz treburile. P'une-un galbăn în mîna băetanului și-l trimite tot pe dânsul; dar mai plîngea de frică c'a pătî-o iar: —Deschide mă-mucă ochii la cale ce faci; mai lasă prostiile, că de amu ești mare, ce Dumnezeu!

— Ei, lasă mamă că târguesc eu; amu doar tot nu-s așa de prost. Și-o pleacă flăcăoanul iar, la târg; dar când la barieră, dă dracul și vede și amu pe puii ceia de jidov chinuind un cățel. Stă el pe loc și se uită cum îl chinuiau, și numai ce iar se duce la dâșii: — Bre, da ce năcăjiți voi bietul cățel ceala? — Da ci poștești d-ta! — Bre, mai bine dați-mi-l mie, că eu tot am nevoie de un cățel așa! — Da ci n-dai? — Vă dau aurul ista. Și l-a dat, a luat cățelul și hai acasă. Acasă când aude saraca mă-sa ce ispravă a mai făcut și-amu, îi venia ori să-și deie ea drumul într-o fântână, ori să-l strângă de gât pe dânsul.

Ei, da' ce s'a întâmplat, bun întâmplatu-i, nu mai poți face nimic; și se nimerește amu de o grămădește iar nevoia de niște cumpărături, pe femeia noastră: n'a avut ce să face că era în treabă, și-l trimite tot pe băetan, după ce i-a făcut ea mai întâi o boscordeală de jumătate de zi, și l-a rugat să iee sama macar amu și l-a învățat să târgueasca, că de, greu se căpătuește un pitac.

Dar se vede că era un fapt la mijloc: la barieră, tot țâncii ceia de harhar chinuiau un pui de șarpe! Ista nici n'o mai stat la socoteală: le-o dat galbănul și a purces acasă cu șârpele, par'că pentru asta bătuse el drumul până aici. Acasă când mai aude mă-sa și de asta, oleac' de nu i s'a rupt inima 'ntr'însa. A bocit și amu deajuns, și-a blastamat în toate chipurile, da el își cocolia dihăniile lui, pe dânsa nici sta s'o asculte.

Se făcuse mare-amu, onania ceia de cățel se'ntremase și mîța, că el bucățica din gură și-o scotea pentru dâșii, dar șârpele cam tînjia. Și amu într'o zi mă-sa nu era acasă, cum dragostea el șârpele ceala pe cap, iaca se 'ntinde șârpele la urechea lui și-i spune ceva; amu ce i-o fi spus, eu n'oi putea ști, că nu eram acolo, da știu că pe loc și-a luat băetanul sumanul între umeri, și-o ras-o de acasă; sara pică cu un galbăn în pungă.

— Mamă, iaca ce am câștigat și eu azi! — Ce spui tu, măi băete? Nu cumva l-ai furat? — Ba chiar l-am muncit eu cu mânele mele, și iaca am să cumpăr lapte cu dânsul! făcu fălos băetanul. — Fă ce știi, dragul mamei; amu bine că s'a prins și de tine un gologan că nu mai gândiam, după cât erai de prostănac și de păcătos!

Ista a cumpărat o doniță de lapte, și-a venit acasă la dihăni; întâi a dat de-a supt șârpele până ce n'a mai încăput într'însul, pe urmă cănele și mîța; el n'o pus o buză macar pe lapte. Se uita și mă-sa la el, și nu se dumeria de fel ce să însemne asta.

A doua zi, apoi, a treia, a șaptea, a noua, flăcăoanul a vînturat lumea pe unde o știut de a făcut parale și a cumpărat lapte; venise amu vremea de sugea șârpele câte două doniți de lapte la o mîncare, și

crescuse de prindea tot cuptorul, iar cănele și mîța se făcuse niște do-lofani, de-a mai mare dragul. Ș'apoi a tot crescut șarpele ceala, s'a fă-cut șârpoi, s'a umflat, s'a lungit, până ce mai-mai nu-l mai încăpea ca-sa; și mînea amu câte 12 doniți de lapte, dintr'o gură; apoi dela un timp atîta a crescut el și s'a făcut, că jumătate sta în casă și jumăta-te afară și tot cerea lapte. Ș'apoi unde nu i-o mai dat și niște aripi și niște solzi ca de aur și de argint, și a prins a i se lungi aripele, și a i crește limbi și capete unul câte unul până la 12, pînă ce, mîi oameni buni, s'a făcut balaur; dar un balaur cumplit, cu aripi și cu limbi de foc și tot, numai aur și argint.

Amu dacă s'a făcut el așa, într'o bună zi, deschide glas și grăește : — Stăpâne, de amu aburcă-te pe mine! Da așa avea el un glas gros și urit de s'ar fi speriat și dracul de el.

Băetanul n'a mai întrebat, nici n'a mai zis nimica, s'o suit pe dîn-sul, și cîcă cînd a purces balaurul în sbor mugind și dînd foc pe guri s'a întunecat și, soare și au prins a hui cuprinsurile cale de 9 poște împrejur; ce credeți dumneavoastră? Doar trup era acela, nu șagă! Că el cît ai clipi din ochi, a ras pămîntul, pînă la margina lui, și-a intrat în niște funduri pe unde era noapte și erau păduri strașnice: acolo era împărăția balaurilor; și cîcă pădurile celea cu copacii pînă la nouri, *fogăiau* de șârpime cu aripi și cu solzi, dar dintre toți, nici unul nu era ca ista; și pe unde trecea ista, toți se plecau înaintea lui și-i făceau plo-coane și-i întindeau limbile.

Amu unii grăiau și îi ziceau băetanului; — Om pămîntean! dă-ne no-ua balaurul tău, că tare de mult ne-a pierit regele și altul mai vrednic să ne stăpînească n'am mai văzut, ca ista. — Vă-l dau, răspundea flă-căul, dacă-mi dați în schimb piatra nestimată din capul mesei, dela ba-laurii cei mulți, c'asa îl învățase balaurul să ceară.

Și amu tot mergînd ei așa, numai iacă intră într'o poiană; da' acolo la o masă lungă era strînsă și ospăta toată balaurimea și 'n capătul mesei, tocmai hăt dincolo, strălucia așa ceva ca soarele, ba încă mai vîrtos; străluciau ei și solzii balaurilor, d'apoi așa mîi, ia dă-mi pace. — la aceia-i piatra nestimată, stăpâne, grăi încet balaurul. Și amu cînd au intrat ei în poiană, toți s'au strîns cioatcă împrejurul oaspelor și tot cereau:

— Om pămîntean, dă-ne nouă, balaurul tău. Ista cerea și el ce-l în-vățase balaurul. — Ehe! omule, mare lucru ne ceri, că pietricica ceia îi toată averea și toată puterea noastră; cu dînsa lumea asta toată o poți preface într'un fir de colb, dar mai c'ar face.

Ei, nu s'a lăsat românul, și nu i-a mai slăbit cu piatra scumpă, n'a avut ceia ce se face, i-a dat-o și și-a luat regele. Și atunci numai cîcă

a făcut regele un semn și toți s'au tras în lături, de-a rămas numai el cu românul; și cum a rămas s'a plecat înaintea lui, și a grăit, și l-a învățat ce să facă cu piatra: — Ori ce-i vrea să ai, fă semn cu dânsa de trei ori spre cele patru părți a lumii, și te gândește la lucrul cealalt; da să ții minte stăpâne să porți piatra totdeauna după urechea dreaptă mai ales după ce te-i însura, că aminterea-i rău. Pe urmă i-a mulțămît că l-a crescut și l-a făcut mare, și după ce i s'a închinat, o chemat un balaur, l-a suit pe el, și l-a slobozit spre pământ.

Amu când a picat ista pe tărâmurile noastre, era așa 'ntr'o noapte; dar piatra cea scumpă, așa strălucea, de la urechea lui, mai dihai de cât soarele; și cică s'au trezit din somn năroadele pământului și mult s'au minunat împarații și vracii de treaba asta, că lumină era cumu-i ziua în amiază, dar de văzut nu se vedea nimic. Și când a ajuns acasă românașul nostru, s'o orbească pe mă-sa și nu alta; și numai s'a oprit dinaintea casei, și s'a făcut cu pietricica spre cele 4 vânturi, și pe loc *scîlpi* în ape tot de aur și de argint, un palat mândru, cum nu se mai văzuse. Iar el și cu mîmucă-sa umblau mîi tată, tot prin odăi împodobite cu minunățiile pământului, îmbrăcați din cap până 'n picioare, numai în firituri, și 'n mătăsuri. Cănele și măța nu stăteau mai jos, că se sburdau mîi cumătre, tot pe șaltele de puf suflate cu aur, și aveau la gât sgârzi de aur stropite cu pietre prețioase.

Amu dă Dumnezeu și se svonește în împărăție, veste de la împărat, că domnița cea mică i s'a fost furat într'o noapte de la palat, anume de niște simei ce trăesc pe celalt tărâm; și mare jale și mult plîns s'a iscat la curțile împărătești; iar târgurile și satele, care cum află, se pun în mare alean, că făptură mîi mândră de cât domnița, cam mai rar pe aici pe la noi. Și zice că cine a aduce-o înapoi, acela o va lua de nevastă, și va rămânea în scaun după moartea bătrînului.

S'au fost purces ei mulți voinici sarmani, tot feciori de fețe domnești și de crai, dar din câți s'a purces, nici unul nu s'a mai înturnat înapoi, că ce vreți Dumnezeuvoastră, doar oameni erau, și om pămîntean pe celalt tărâm nu poate ajunge în veac.

Se frămînta împăratul fel și chip cu gândurile, ce să facă și ce să dreagă când numai ce se trezește într'o zi la curte cu flăcăul nostru, gătit de jos până sus, numai în aur:

— Înalte Împărate să-mi spui numai cam încotro ar veni locuințele celea a simeiilor, că eu iaca amu îți și adac fata.

— Apoi cam spre *soare asfînte* vin, voinicule, răspunse împăratul. Și n'a sfârșit bine, că ista numai cât s'a făcut cu piatra lui și unde mi s'a purces un vînt ușurel și cald, și cu miros de flori, dinspre soare-apune și se frămîntau pădurile și jucau zările. Și zice, când nici gîndea în-

păratul, pică drept în balcon; la dânsii, domnița lui. S'a iscat bre atunci o vâlvă și o bucurie, și o nunta *de-ră*! Ș'amu dacă s'a sfârșit tîmbălăul, împăratul și împărăteasa, mult n'a mai trăit și s'a dus la cer; a rămas în scaun năzdrăvanul nostru. Și cică era un împărat bun cu norodul, și milostiv și chitit la cap, de nu se mai afla. Dar se vede că așa-i lasat omul pe lumea asta, să mai deie și de năcazuri în câte un timp, că să vedeți ce se întâmplă. De-o vreme încoace îi tot bătea capul muerea să lese piatra cea de la ureche, macar într'o noapte, să vadă ce-a fi; și atîta i-a bătut capul, oameni buni, pohoanța dracului că l-a ametit, și-a lăsat pietricica pe masă, într'o noapte; de un' să-i vie lui saracu în *glagorii* că se joacă cu dracul! Hulpea peste noapte, se trage din așternut încet, pune mîna pe petricică, și cât ți-ai linge buzele, a fost la smău pe tărîmul celalt, cu tot cu palat. Că ea hoața cât stătuse la smău, se 'ndrăgise de el, și cât a zăbovit pe la noi, ca pe foc o stat, până ce a potrivit de l-a înșelat pe ista să-i fure puterea.

Amu când se trezește ista și cată împrejur l-a prins fiorii morții: palat, nevestă, avere, nici sîmăn c'ar fi fost vre odată, pe aici, iar el cu mîsa tot în *boștiura* lor de casă fără ferești. — Măi, ori visez amu un vis urît, ori am visat până amu unul frumos. Se deșteaptă și alde mîsa, se uită și ea și prinde-a boci. Și numai își aduce aminte și ista că a lăsat la culcare, pietricica pe masă, și dacă și-a adus aminte, o prins și el a plînge; și a bocit ei nopți și zile, da ce ți-i, bre, că doar n'avea să se întoarcă palatul înapoi, de plînsul lor. Până ce într'o zi, vin la dânsii, cănele și mîța:

— Stăpînilor hăi, nu ne-ți spune și nouă ce vă roade inima de vă curg lacrămile ca din fântână? — Apoi iaca ce-i, și iaca ce-i, a prins hăetanul a spune.

— Araca'nde mine și de mine, numai de atîta vă mistuiți așa, iaca noi amu, amu venim cu dînsa! Și-a și purces mîi vere, cănele înainte mîța după dînsa, până la marginea pămîntului; acolo amu au dat de o apă curgătoare și lată, și iute de-ți lua ochii; apoi de acolo tocmai în zare se vedeau niște palaturi albe, cum îi omătul.

— Ia acolo-s smei și piatra noastră, grăi cănele. Amu unde a fi, unde n'a fi, s'a mai vedea el, dar amu deodată, cum trecem noi apa asta zise mîța. — Sui pe mine și închide ochii că te iau amețelile. Și cum a zis dulăul vorbele astea, s'a și avîntat în vîrtejurile apei și pasă-mite apa era vrăjită de-o smeoaică, să *zăpăcească* în ea tot ce batâr a trece pe aproape de dînsz, dar mi-te prin ea. Iusă năzdrăvanul nostru, ia așa, numai cîte-i uita încolo, o zăbovit, și a și fost la mal; când la mal palatele celea, drept deasupra apei; se cam opresc iștia în loc, și prind a se chiti și a se socoti cam cum ar fi de intrat înăuntru. Dar

cum se frământau ei cu mintea așa, iaca trece prin dreptul lor o nuntă de șoareci. Măța nici una nici două, taman între ei și pune *gabja* pe miri. — Stați de-acu, că ai mei sunteți! Prinde șoricărimea a se *sclifosi* și a se milogi să le deie pace. Măța atâta a așteptat. — Iaca vi-las, grăi ea, și vă dau pace, dacă mi-aduceți din palatele astea, de la urechea smăului, pietricica nestimată care-i a stăpănu-meu. — Așa? apoi las pe mine, făcu un burdujăl de șoarece.

Se duce guzganul naibei și el știe cum, nimereste drept la păretele odăei unde dormia smeul, și a prins el a roade în părete, și-a ros și a ros 3 zile și 3 nopți, până ce a răzbătut dincolo. Și dacă a răzbătut, s'o tras el știe ce fel, încet, încet, drept sub perna smeului; noaptea se scotea de sub pernă și tot încetișor, tot încetișor, tot câte o lecuță, trăgea pietricica de la urechea cânelui, și a tot tras-o, a tot clintit-o, până ce i-a venit bine, de-a prins-o cu gura, c'apoi ușor i-a fost, într'o clipală, pe bortă afară și cu ea la măța. — Iacătă-o, ți-am adus-o. Când a auzit măța, i-a și slobozit pe ceia și 'ngrabă la câne, pe malul apei, și cică când o auzit cânele de-asta, unde n'o prins a juca pe mal de bucurie, și a se învărti, de par'că-l pâlise *turba*.

Apoi îndată s'a încălecat măța iar pe dânsul și-au intrat în apă. Zice cânele: — Să nu care cumva să scapi piatra în apă, hăi dragă, că-ți dau drumul în apă. — Nu te teme, nu te teme! răspunse pisoiul; dar n'o fost să fie așa că ea saraca de mare grabă ce avea și de bucurie a uitat că-i cu piatra 'n gură, și pe la mijlocul apei întreabă: — Câne hăi, mult mai avem? Și când a întrebat, a scăpat pietricica în apă. Amu să-i spue cânelui nu-i venea bine, a tăcut chitic până la mal, când pe mal o întreabă cânele unde-i piatra, ea prinde a se scânci și-a spus. Când a auzit și cânele, din bucuros ce fusese pe malul celalt, l-a apucat așa un năduh, de-i venea să se deie cu gâtul în apă.

Ei, ce să facă ei amu? Ședeau pe mal amărțiți. Și se uitau cum fuge apa la vale. De dus așa acasă, fără nimic în mână, nici nu le trecea prin cap, prindeau toată ziua pești de pe apă, de-și mai ogoiau foamea. Dar amu, când își luase ei nădeșdea de tot, dă Dumnezeu de prinde cânele un pește mai *măruș* și când pune gura pe el, numai ce să desface și din el sare piatra nestimată. Să înnebunească de bucurie și cânele și măța, nu alta. Apoi degrabă a înșfăcat-o dulăul în gură și hai acasă, el înainte măța după el. Acasă apoi veselii și tîmbălău, și palate de aur și minunății.

Pe urmă băetanul, și-a chemat iar palatele, și femeia și pe smău cu tot cu curți, că el bată-l vina, muria după fata împăratului; uitase și ce-i făcuse. Pe smeul l-a ucis; iar curțile lui, le-a așezat acolo că erau cu totul și cu totul de argint.

Și așa numai s'a învățat minte, să nu mai asculte de muere, că ea ori cum ar fi, bine nu te învață. Pe urmă cică au trăit bine ani peste ani, dar cât a trăit el, la nimic n'a ținut pe lume, ca la cânele cela și la mîța ceia. Iar dacă nu cumva a fi murit, apoi de bună samă că trăește și azi, ba încă zice că umblă veste priu lume, că cine se simte tare 'n ciolane, poate să purceadă spre pămînturile lui să-l vadă, dar mai ales să vadă piatra ceia nestimată de la balaurii cei mulți, că mare minune-i! Dar și... minciuna, să mă credeți, nu-i mai mititică

Dar eu de amu m'am suit pe un fus,

sănătate cui a spus.

Și m'am mai încălecat pe o lingură scurtă,
fie 'n gura cui ascultă!

Auzită din satul Valca Hogei ținutul Vaslui.

G. I. Popescu

Boli la oameni, leacuri și descânțece.

175.—De orbalț.

Iștia 9 frați, 9 topoare,
Voi unde vă duceți?
Noi ne ducem să tăiem,
Lemn de frasin mare.
Voi să nu vă duceți,
Să tăeți, lemn de frasin mare.
Ci duceți-vă în cap la (cutare)
Și tăeți-i orbalțul,
Cu nouă topoare-l toporiți,
Cu nouă bârzi îl bărduiți,
Cu nouă cuțite-l cuțitoiți,
Cu nouă sfredele-l sfredeliți,
Cu nouă greble-l greblați,
Cu nouă mături îl măturați,
Și orbalțul din capul lui îl luați.
Din capul lui, din fața lui,
Din creștetul capului,
Din fața obrazului,
Din șfârcu' nasului,
Din ochii lui,
Din sprincenile lui,
Din dinți,
Din mâsele,

Din urechi,
Din toate 'ncheturile,
Și să rămăe curat, luminat,
Ca Maica Precista ce l-a dat,
Ca maică-sa ce l-a făcut,
Ca argintul strecurat,
Cu vârful cuțitului luat,
In Marea Roșie aruncat,
Să se topească,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.
Descânțecul de la mine,
Leacul de la Dumzezeu.

(Se zice în zile de sec, pe lună nouă, ori se descântă cu toporul în rachiu).

De la Soltana Topală.

D. Furtună

176. — Descânțec de boală

M'am sculat
Duminică dimineața

I e cale, pe cărare,
 Și m'am întâlnit
 Cu lup, cu lupoaică,
 Cu urs, cu ursoaică
 Și cu vulpe, cu vulpoaică
 Și m'am întâlnit
 Și am început
 A mă vâicări,
 Pe drum,
 Pe cărare.
 Și m'am întâlnit
 Cu Maica Precista.
 —Da' ce te vaeți cutare?
 Ce te vâicărești?
 —Că m'au luat
 Toate durerile:
 De pe inimă,
 Pe rânză,
 Pe maiuri,
 Prin ochi,
 Pe cap,
 Pe mate,
 Prin urechi,
 Prin țâmpilele capului,
 Prin geana ochiului,
 Prin sprincene,
 Prin grumazul gâtului,
 Prin fața obrazului,
 Prin sfârcul nasului,
 Prin vinele picioarelor.
 Și am dus,
 Lichiturile,
 Durerile
 Și giunghiurile
 Le-am dus,
 În *struhul* mării,
 le-am astupat
 Și le-am lăsat acolo,
 Durerile,
 Giunghiurile,
 Unde vacă neagră nu rage,

Scroafă cu purcei nu fată,
 Fată mare nu umblă,
 Acolo m'am dus,
 Acolo le-am lăsat,
 Acolo le-am astupat,
 Și de azi înainte a rămas
 Curat,
 Luminat,
 Ca argintul strecurat,
 Ca de la Maica Precista lăsat,
 Și a rămas
 Curat,
 Luminat,
 Ca sf. soare de curat.

Auzit de la baba Ileana Stoica din
Ghildigeni-Tutova.

Lt. Al. Saint-Georges

177.—Descântec de rahnă.

A plecat Maica Domnului,
 Pe dealul Rusalimului,
 Și-a găsit pe Sfântul Petru,
 Și pe Domnul Hristos,
 Stând la masă.
 Maica Domnului a intrat la ei,
 Și i-a găsit șezând la masă:
 Tu Doamne și tu Petru,
 Ce stați și vă veseliți,
 Și n'auziți tropote și ropote
 Ce sunt pe afară.
 Ori voinic înjunghiat,
 Ori fată batjocurită.
 Ei au eșit și s'au dus.
 Și-au venit și i au zis.
 Nu-i Maică,
 Nici voinic înjunghiat,
 Nici fată batjocurită.
 Ci, îi dracul cu drăcoaica,
 Striga cu strigoiul

Deochiu cu deochitorul,
 Pocitură cu pocitorul,
 Potca cu potcoiul,
 Și (cutare) pe scaiu
 Voinicesc s'a încălecat,
 Și'n mare l-a aruncat,
 Și-acolo s'au scufundat.
 Și țița și se văicăra,
 Și s'a trecut spuma de mare,

Ca roua de Soare,
 Și (cutare) a rămas
 Curat și luminat,
 Ca maică-sa ce l-a făcut.
 Decăntecul de la mine,
 Leacul de la Dumnezeu.

Auzit de la bunica mea,
 Comănești-Bacău.

S. P. Chiricel

178.—De obrintit

Se descântă în făină de popușoi c'un *dupușor* (*ghii*) de lână lae așa:
 Fugi junghiu, nu junghea, nu săgeta, nu frământa, că ți-oi spune pa-
 timă, celui-ce fură cânepa și dă bani cu camătă. Ți jură pe mă-sa și
 tată-său, iar tu (cutare) să rămâi curat ca maica ce te-a lăsat. Făina
 se moae cu apă rece și se pune unde te doare.

179.—De răhne

De răhne se descântă. Boala asta slăbește pe om pe picioare, Mulți
 cad în răhne încetul cu încetul.

De răhne scăpi așa: leai apă de Duminică seara pe Luni de trei ori;
 pe Marți de Luni sara; pe Mercuri de Marți seara, și așa faci toată
 săptămâna în fiecare seară pentru dimineața. Apa această se toarnă în
 zorii zilei de cel bolnav, desbracat în pielea goală, cu fața spre răsă-
 rit, din cap într'un ciur; apa curge pe om și din ea gustă de trei ori.
 Treaba această se face în nouă zile. Apa se svârle pe gârlă. Apa, ina-
 inte de a o turna se descântă așa c'un cuțit:

Cine-a mâncat a crăpat, cine-a privit a orbit, așa să crăpe toate ră-
 hnițurile, toate strigările și toate căscările de la omul ista, ca el să
 rămâe curat și luminat cum Dumnezeu sfântul l-a lăsat.

Muerile răhnesc băeții și barbații, mai ales cele întoarse de la țată.

180.—De trânji

Trânjii îi au și oamenii. De ei scapi așa: iei rădăcină de hrean o
 razi pe răzătoare, îl opărești cu *uncrop* și te pui pe oală când es a-
 burii.—Tot de trânji îi bun și leacul ista: iei rădăcină de *steghie* o pi-
 sezi, o pui în rachiu de drojdii, șede de o parte 9 zile și pe urmă bei
 pe zi câte un păhăruț. Inainte de o bea, *coba!tai* garafa.

181.—De rapân

Rapân au și vitele și oamenii. De rapân scapi așa :

lei rășină albă, se amestecă cu sâu de oae pui, și puține *chiclazuri*, le prăjești pe foc la un loc și te ungi unde ai bubă.

182.—Limbricii

Limbricii îi face omul când mănâncă lapte mult și lucruri dulci.

De limbrici scapi dacă bei dimineată pe nemâncate în zile de *dulce* mujdeiu tare și sarat bine.

Culese de la baba Antaloaea din Broșteni-Suceava în 1893.

M. Lupescu

183.—De bubă neagră

Bubă neagră,

Bubă albă,

Bubă infocată,

Bubă veninoasă,

Bubă din deochi,

Bubă din răceală,

Bubă din ferbințeală,

Bubă din făptură,

Bubă din răsăritură,

Bubă din sfânt aer dat.

Cu secerea te-oi secera,

Cu grebla te-oi aduna,

Cu mătura te-oi mătura,

În Marea-Neagră te-oi arunca

Iar (cutare) să rămâe curat,

Luminat ca maica cum l-a lăsat.

Se descântă cu cuțitul făcându-se semnul crucei deasupra bubei.

De la Lisaveta Cocris, Vârful-Câmpului, Dorohoiu.

D. Urzică

184.—Descântec de țâță

Se pune apă neincepută și fărâmaturi de ceapă albă cu foaia învelitoare ca usturoiul, într'o cană; pe urmă se ține cana la stele și se descântă astfel:

O stea logostea, două stele logostele, trei stele logostele, patru stele logostele, cinci stele logostele, șase stele logostele, șapte stele logostele, opt stele logostele, nouă stele logostele, zece stele logostele, toate stelele să stea, numai steaua cutăruia să nu stea, să umble în cruciș și 'n curmeziș și să-i aducă țâța; de o fi furată, de o fi pișcată din dușmănie și să i-o aducă în astă ceapă și'n astă cană cu apă. Descântecul de la mine și leacul de la Dumnezeu și Maica Domnului.

Se descântă în 3 nopți la rând cu luna în creștere și se lasă cana toată noaptea la stele, iar dimineată drept la răsăritul soarelui, se dă pătimașei să bea apă și să mănânce ceapa.

Iazu-Ialomița.

D. Petrescu

DATINE ȘI CREDINTE

1360.—*Vasilca.*

Ce mi-e 'n cer și pre pământ ?
 'Mi-este-o dalbă mânăstire;
 Printre dalbai mânăstire,
 Frumoasă masă mi-e 'ntinsă.
 Dar la masă cine'mi șade ?
 Șade bunul Dumnezeu;
 Lângă bunul Dumnezeu;
 Șade Maica Precista
 Și-mi judecă Vasilca :
 — Silcoilo, Vasilcoilo,
 Ce ești grasă și frumoasă,
 Stăluși boieri ne-'ntrebați.
 — Cu tot dreptul spune-v'ăși :

Sus la munte m'am suit,
 Jâr și *dindă*¹ mi-am păscut,
 Mai frumoasă m'am făcut,
 Mai la vale-am coborit.
 Intr'un loc m'am tăvălit,
 Apă rece mi-am băut,
 Mai frumoasă m'am făcut.
 La dumneavoastr'-am venit,
 M'ați văzut și m'ați primit,
 Și pre noi ne-ați dăruit,
 Cu bani mari din buzunari,
 Cu *leiți*² după *cosiți*,³
 C'o mână de bani mărunți.

Auzită de la Constantin Dumitru, de 27 ani, locuitor din com. Poenarii-Vulpești, Ifov, ce venise cu „*Vasilca*” în București, cu încă un consătean.

N. I. Dumitrașcu

1361.—*Sărbătoarea părinților Atanasie și Chirilă.* Poporul o serbează prin nelucrare. E la 18 Ianuarie și o numesc săbătoare bisericească, adică o ține numai biserica. Ii zic Tanase de ciumă. Poporul crede că acest sfânt umblă cu ciuma și că el o ține legată și numai atunci când voiește, îi dă drumul.

Ei nu lucrează în această zi ca să fie feriți de ciumă. Femeile nu dau cenușa afară cum și gunoiul care îl mătură din casă, ci îl pun unde-va în tinda casei sau la vatră, ca astfel să nu supere pe sfântul și se dea drumul ciumei. Acestei sărbători îi mai zic ei și *chilip*, din dulcele Crăciunului.

1362.—La 1 Februarie nu e sărbătoare. Sfântul din această zi, este *Trifon* sau *Trifu*. Poporul îl ținea în vechime din pricină că, credeau că acest sfânt umblă cu lăcustele..

Acum 40-50 ani erau foarte multe lăcuste, așa că, când porniau în sbor, nu se mai vedea soarele și pe țarina pe care se lăsa, nu rămânea de cât pământul gol. Rodeau grânele, oarzele și iarba și tot ce era pe acele locuri. Lumea făcea pe câmp, pe aproape pe unde se lăsau ele,

¹ Pronunție locală: în loc de *ghindă*. ² Bani lișori. ³ *Cosiță*, coadă, păr.

șanțuri mari și adânci și apoi cu ciomege, clopote, focuri și sgomote le goniau în acele șanțuri; apoi le acoperiau cu paie și le dădeau foc și apoi le acoperiau cu pământ.

Țineau această zi de nu lucrau, ca să le ferească țarinele de lăcuste. Acum această zi nu o mai ține nimeni.

Urziceeni-Iulomița.

Dobre Ștefănescu

1363.—*De când se feliță pe cel ce stărnută.* Ioana Lupașcu din Siret spune de când e obiceiul de a se zice când stărnută cineva: «Sănătos» sau «Zdorov».

Zice că a fost un fecior de boer și a vrut să plece seara la drum. Calul îi sta legat afară, numai să încalce și să pornească. Un tâlhar însă văzând calul, se apropie să-l fure. Tocmai atunci vede sub fereastră pe un strigoi, cum pocia pe ficiorul boerului, care în minutul acela a strănutat. «Sănătos!» a strigat tâlharul de afară, iar strigoiul de ciudă a crapat, căci de nu-i zicea talharul cuvântul acesta, feciorul boerului era mort. Auzind cei din casă sgomotul, au eșit afară, întrebând ce este? —Veniți singuri și-ți vedea, răspunse tâlharul, să vă încredințați ce treabă v'am făcut. De nu veniam eu ca să vă fur calul, boierul cel tânăr era acum mort! și le arată pe strigoiul crapat. Cu toții s'au bucurat și i-au dat de bună voe calul. Iar de atunci a rămas obiceiul ca în totdeauna să se zică la cel ce strănută: «Sănătos»!

În Mihalcea mai afli o variantă:

Zice că odată erau doi tovarăși: unul era talhar, iar altul strigoi: —Un' te duci tu în astă seară? întreabă talharul pe strigoi. —Eu mă duc să pocesc pe feciorul cutărui om! —Nu te duce, ca acolo mă duc eu să-i fur boii; tu du-te în alt loc! —Ba du-te tu în alt loc, că eu acolo vreau să mă duc! —La ce să faci tu omului așa supărare, că doar știi că numai pe acela copil îl are! —Satul e mare, pe altul cine va nu-l găsești? —Nu! Ei bine, dar hai, că merg și eu tot acolo să fur boii. Să vedem care mai degrabă va isprăvi!

S'au dus ei. Strigoiul s'a pus la ușă cu cuțitul și pocia, dar tâlharul sub fereastră asculta. Atunci băetul a strănutat odată tare; dar tâlharul de sub fereastră a strigat: «Să trăiești». Când a zis așa, n'a mai avut strigoiul putere să-i mai facă ceva. Pe băet l-a bufnit sângele pe gură și pe nas, dar n'a murit. Talharul însă a intrat în casă și le-a spus ce era să pătască și cum s'a prilejuit el pe acolo, căci vroia să fure boii și l-a scăpat. Omul i-a mulțumit și i-a dat de bună voie boii, iar de atunci e obiceiul de a zice întodeuna când stărnută cineva: Să trăiești! În Moldova: Să vă fie de bine!

De la Maria Struț.

Elena Voronca

1364. Dacă torni pe urechile căldării, cât ești în poziție, vor curge urechile copilului.

1365.—Femeia însărcinată să nu bea apă din tivdă; cum *calcdie* tivda, așa va călcâi vârsătura copilului.

1366.—Dacă îți vine gust la ceapă, cât ești în poziție, vei naște iată; dacă îți vine gust la usturoi, vei naște băet.

1367.—Dacă prima mișcare în pânțece o simți în stânga, va fi băiat; în dreapta, fată.

1368.—Când ești patată pe ochi, e iată.

1369.—Când pânțelece e rotund, e sarcină de băiat; când e lătăreț, e fată.

1370.—Ca să ai țâță, te duci, cât ești în poziție, la o fântână c'o îmbucătură de pâine în mână. Uzi pânea cu apă din citură, apa să curgă din *țufur* pe pâne și de pe pâne pe picioarele goale. Mânânci apoi îmbucătura udată și beai apă.

Pentru acelaș scop, când mama iese întâi, după lăuzie, în sat, stăpâna casii în care intră trebuie s'o stropiască cu apă peste picioare și să-i dea să mânânce ceapă cu sare.

1371.—Când femeia e în chinurile nașterii, i se pune în creștet puțină sare, fără să vază. Dacă după aceasta pune mâna la gură, nou-născutul va fi fetiță; iar dacă își atinge nasul, va fi băiat.

1372.—Să nu chemi moașă vre-o femeie, care e la vre-un mort, că va fi copilul mut.

Nici pe cea care a moșit altă femeie, dar nu s'au împlinit cele trei zile, ale ursitorilor, să n'o chemi. Totuși la cazuri grabnice și când fi-a mai fost moașă la alți copii, poți s'o chemi. Atunci însă moașa trebuie să schimbe cu tine șorțul lăuzii dintâi, pe care îl are schimbat. După trei zile ale tale, lăuza din urmă, se schimbă șorțurile, fiecare luându-și p'al ei. Dacă se calcă rânduiala aceasta, va muri unul din prunci.

1373.—Orice femeie ajunsă la bătrânețe e datoare să moșească trei prunci. Nefăcând așa, va moși broaște pe lumea cealaltă.

1374.—Puitura dintâi a pruncului se varsă deodată cu lăturile în cina porcilor.

1375.—Când dă moașa lăuzii sticla cu apă sfințită, nu i-o dă la prima dată, ci o minte de mai multe ori. Înseamnă că : atâtea ani vor trece până la nașterea altui copil, câte mințituri i s'au făcut.

1376.—Lăuza să n'asculte lăutari, că face *lăuze* în cap, (rămâne cu cântec în cap sau cu urlet).

1377.—Cât e femeia pe *burian*, până la trei zile, nu se strigă nici la ușa odăii, nici la fereastră, ca să nu s'apuce copilul.

1378.—Copilul născut, când luna de pe cer este în creștere, va avea spor la toate în toată viața lui. Născut în descreșterea lunii, îi vor merge toate pe dos; iar în lună plină va trăi în *jârtfă* de toate; nu va duce, adică lipsă de nimic.

1379.—Doi prunci născuți în aceeași zi nu pot să trăiască: sau moare unul din ei sau mor amândoi.

1380.—Muma nu trebuie să mânânce cu copilul în poală, până la șase săptămâni. Se va deștepta întotdeauna în toiul mesii.

1381.—Când copilul mic pune picior peste picior e semn, că mama lui va mai rămâne însărcinată.

1382.—Copilul a supt o vadră de țâță, când poate să-și aducă piciorușul la gură.

1383.—După naștere, lăuza să aibă grijă, ca să aducă până la săptămână apă de la fântână. Dacă-i scapă din vedere, nu poate să mai aducă până la șase săptămâni.

1384.—Mumii să nu-i pice țâța pe jos, ca s'o atingă furnicile, de oarece îi pier laptele. Iar dacă e nevoită să-și mulgă țâța, s'o stoarcă pe o cârpă curată, care se arde sau se spală.

1385.—Când plânge pruncul în somn, îl ceartă Maica Precista; iar când râde, îl mângâie.

1386.—Copilul care se naște strigoi (cu capul și fața imbrobodită cu o pieleță) i se rupe imediat acea pieleță, ca să n'o înghiță și să rămâne strigoi învrăjbit, care dăoache rău și după moarte își mânâncă neamurile.

În urmă moașa are grijă să iasă cu el afară, după ce l-a scăldat și l-a înfășat bine. Se suie pe casă, dacă e bordei în pământ, sau trece la spatele casii și d'acolo strigă, cu pruncul în brațe:

«Auziți, lume, că s'a născut un lup pe pământ. Nu e lup să mânânce lumea, și e lup să muncească și să aică *triste* dă ea».

În modul acesta se strică puterea strigoiului, iar răul se întoarce înapoi la folosul casii, de oarece strigoiul strigați, cum arătarăm, aduc spor la toate.

Principele-Ferdinand, Teleorman

Pr. Fl. A. Drăghici

C O L I N D E

32.—*Colo sus, colo mai sus¹*
Este-o dalbă mănăstire,
Slujbă mândră cine face?
Nouă popi ce-s mai cărunți

Nouă dieci mai micuți.
Slujba mândră cine-ascultă?
Cine-ascultă? Maica Sfântă
C'un fiuț micuț în brațe.

¹ Variantă în *Foaia Poporului* XVIII, no. 51

Fiul plânge și scâncește.

— *Ce plângi fiuțu' d'al meu ?*

— *Să știi maică ce știu eu:*

La curțile lui Pilat

Mulți jidovi s'or adunat

Și-mi cioplesc cruce de brad

Și-o cioplesc și'n lung și'n lat

Măicuță pe al meu stat.

33.— *Colo sus la răsărit*

Este-un măr mândru 'nflorit.

La tulpina mărului

Este-o masă de mătăasă.

Dar la 'ntăiul colț de masă

Șade zău cu Dumnezeu.

La-al doilea colț de masă

Șede Pătru și Sân-Petru

La-al treilea colț de masă

Șade Ion și Sânt-Ion.

La-al patrulea colț de masă

Șade Maica Preacurată

C'un fiuț micuț în brațe.

Fiu 'ncepe a se scânci :

— *Taci fiule nu scânci.*

Că maica ție ți-o da,

Două mere, două pere.

Două țițe mugurele

Și maica ție ți-o da :

Măturică de d'aur,

Să mături ceriu' de nori

Și pământu' de neguri

Și cheile raiului

Din fundu' păharului,

Ardeal,

P. Ugliș

VORBE ADÂNCI

1007.— *Tot paiul cu umbra lui*, adică fiecare 'și are răzemul său.

1008.— *Foc de paie*, ad. nu ține mult la dragoste.

1009.— *Fân ori paie ? Paie !* ad. nu-i un rezultat bun !

1010.— *Nu poate să iea un paiu de jos*, ad. nu poate face nimica.

1011.— *Îi dă paiele*, ad. îl îndeamnă, îl ademenește, îl împinge la ceva.

1012.— *I-a dat o bună palmă*, (aceasta-i ca o *palmă*) ad. l-a rușinat.

1013.— *I-a căzut (îl are) în palmă*, ad. l-a prins și nu mai scapă.

1014.— *Mă mândăncă palma dreaptă*, ad. înșamnă c'am să dau parale ;
e a scârbă.

1015.— *Mă mândăncă palma stângă*, adică am să iau parale ; e a bine.

1016.— *Ca'n palme*, ad. f. repede.

1017.— *Cine împarte, parte 'și face*, ad. cine dă la alții, își alege el ce-i
bun ! Cel mai mare își iea ce-i place.

1018.— *Așa i-a fost partea*, ad. asta i-a fost ursita, se zice persoanei
căsătorite cu cine-va cam nepotrivit ! Așa noroc a avut !

1019.— *Nu i-i partea*, ad. de-aceea nu se ieau, nu se căsătoresc.

1020.— *N'are parte*, ad. de-aceea nu-i trăește.

1021.— *La părul lăudat nu te duce cu sacul mare*, ad. nu te potrivești la
laudele nimănuia.

- 1022.—**Păr pe păr**, ad. tocmai pe tocmai.
 1023.—**Are peri de lup**, ad. e nesuferit.
 1024.—**Cați peri în cap**, ad. f. mulți.
 1025.—**Cați peri în palmă**, ad. nimica toată.
 1026.—**N'am peri în cap atâta**, ad. atâta-i de mult.
 1027.—**N'are peri în cap câte știe**, ad. știe f. multe.
 1028.—**Am stat cu într'o părere**, ad. am așteptat mult.
 1029.—**Omul muncitor, de pâne nu duce dor**, ad. cel harnic niciodată nu
 pierde de foame.
 1030.—**Are pînea și cuțitul în mână**, ad. el e stăpân, el conduce.
 1031.—**L'a pus în pîne**, ad. l-a pus în slujba (treabă) bună.
 1032.—**Ca pânea cea bună**, ad. e un om foarte bun și cum se cade.
 1033.—**Se vinde ca pânea caldă**, adică e foarte căutat.
 1034.—**Gâtul leică și pîntecele balercă**, adică e f. bețiv.
 1035.—**Are pîntece de popă**, ad. mănâncă bine, e f. mîncăcios.
 1036.—**Popa are picioare de cal și pîntece de bivoli**, ad. aleargă mult
 și mănâncă bine.
 1037.—**Trăește ca'n pîntecele mîne-sa**, ad. o duce f. bine.
 1038.—**Numai pelea și ciolanele** ad. e f. slab.
 1039.—**Să-mi dai numai pelea și ciolanele**, amenință tata zicând către
 învățător, cînd aduce copilul la școală, ca să-l facă s'aibă frică și să
 învețe!
 1040.—**A venit cu pelea**, ad. sarac tare.
 1041.—**Nu-s eu în pelea lui**, ad. nu-s ca el.
 1042.—**Il are sub pele**, ad. ține la el.
 1043.—**Nu vinde pelea ursului din pădure!** ad. nu te prinde la ceeace
 n'ai în mână.
 1044.—**Par'e a jupit pe tată-su (de piele) și l-a îmbrăcat pe el**, ad. îi sa-
 mănă f. bine.
 1045.—**Pielea de drac**, se zice persoanei nesimțitoare.
 1046.—**L-a rupt pelea**, ad. crapă de ciudă.
 Târgul Neamțului.
- George A. Cosmovici**
- 1047.—**După pain și umbră**. După avere și gospodărie.
 1048.—**Din topor toporiște**. A face față la nevoi.
 1049.—**Din cal magar**. Ca și din cal iapă și din tânțar, armasar.
 1050.—**A strica brânza**. A trăi rău.
 1051.—**Li rupt în coș**. Li flămând.
 1052.—**Cine are noroc**, îi fierbe oala fără foc. Cine-i ajutat, trăește bi-
 ne, fără să muncească din greu.

- 1053.—Doauă trăești goale. Amândoi săraci.
 1054.—Îi cojit de pe dracu'. Îi prefăcut. Dat dracului: nimic nu-l incurcă nici 'n vorbă, nici 'n afaceri.
 1055.—Leagă teie de curmeie=face cum poate.
 1056.—Mi s-o 'ntors dela suflet = îl desprețuesc.
 1057.—Nu-mi ajunge la custură = nu-mi convine.
 1058.—Sunt parale sunt corași, nu-s parale nu-s corași. Banul te veselește; tot el, dacă lipsește, te întristează.
 1059.—Când îi dai îi fată iapa, când îi cei îi moare mânzul. Se înțelege.

Nemțișor-Vânători, Neamț.

Al. Moisei

- 1060.—Umblă de-a sita la cumătra ad. un lucru îl tot dai în împrumut.
 1061.—Ușor îi a face, greu îi a desface.
 1062.—De pomană numai Sâmbătă se dă.
 1063.—Tot nepoștilu-i făr' de scaun.
 1064.—Dumnezeu și moartea nu le întreabă.
 1065.—Nu zice hop pân'ce nu-i sări.
 1066.—Cine caută, acela găsește.
 1067.—Femeea și calul să nu-l crezi.
 1068.—Femeea, calul, scripca și pusca să nu le dai în împrumut.
 1069.—Ce are de-a face scripca și cu iepurele.
 1070.—Ochii spărie, mânilor bucură.
 1071.—Nu dau eu fuiorul din mână pe farca din par.
 1072.—Dacă-i sfârșitul bun, toate-s bune.
 1073.—De cât bucate stricate, mai bine maște crapate.
 1074.—Tae curaua, că pocnește pânțele. hătu-i fără praznicului!
 1075.—Vița de vie tot învie, iar cea de boz, dă nasu'n jos.
 1076.—Bucurie prea multă nu-i de seamă.
 1077.—Nu-i nimenea făr' de cusur.
 1078.—Bun, rău, copiii mănâncă.
 1079.—Bat-o vina de gură, că n'o poți înconjura.
 1080.—Să nu mănânci la armean în casă și să nu dormi la jidan.
 1081.—Cu calul nărvaș, cu femeea ră de gură, cu fată însărcinată și cu armata să nu te joci nici odată.
 1082.—Nimenea nu-i scoborît din cer cu hârzobul.
 1083.—Mai bine cu o vrabie în mână, de cât cu zece pe gard.
 1084.—Fiecare mătură pe dinaintea casei sale.
 1085.—Nici un trandafir fără de spini.
 1086.—Trebuie să 'ndoi copacul cât e tânăr.

Hânțești-Dorohoiu

N. V. Hânțescu

- 1087.--De multe ori ulciorul, nu merge el la apă.
 Ş'ori găul i se rupe, ori fundul i se crapă.
 1088.--Chelului precum se ştie, nu-i pomeni de chelie.
 1089.--Bate şaua, cu nueuea să priceapă biata iapă.
 1090.--Cu doi pepeni într'o mână, nu poţi ieşi din grădină.
 1091.--Lucrul început cu bine, nu-l lăsa de azi pe mâine.
 1092.--Vulpea, moartă 'n cale-o vezi şi tot par'că nu o crezi.
 1093.--Mincinosul drept să spue, altul tot zice că nu e.
 1094.--Înţeleptul chiar să minţă, vorba lui are credinţă.
 1095.--Paza bună, trece primejdia, mai întotdeauna.
 1096.--Capra face rele şi oaia pate belele
 1097.--Capra face stricăciunea iar oaia trage ruşine.
 1098.--Capra sparge vasele, oaia iea ponoasele.
 1099.--Capra strică, oaia plăteşte de frică.
 1100.--Lupul şi nevinovat, tot e huiduit în sat.
 1101.--Oaia cât de hoasă ar fi, nime n'o va bănuî.
 1102.--Dacă seacă iazul, broaştelor le pierе glasul.
 1103.--Şarpele de drum îşi vede, el la om nu se repede.
 1104.--Numai să nu-l calci pe coadă, zice o minte neroadă.
 1105.--Femeia cine-şi loveşte, norocul îşi oropşeşte.

Beiu-Teleorman.

M. Adameşteanu

C A N T E C E

1199.—*Din bătrâni am apucat
 Luni şi Marţi n'am mai lucrat.
 Miercurea îi sărbătoare,
 Joia-i zi de iarmaroace,
 Şi Vinerea nu se toarce;
 Sâmbătă de-amiazi în jos,
 Am să-mi lau părul, frumos.
 Duminică-i iarmaroc
 leu bărbatul de dălog
 Şi mi-l duc la iarmaroc.
 De cumva de s'a 'ntâmpla,
 Nime nu l-a cumpăra,
 Eu l-aduc la noi în sat
 Şi mi-l pun la meliţat*

*Şi noaptea la răgelat
 Ca să ştie că-i bărbat,
 Cu. ui legea cui l-o dat
 Şi-l mai ţine de mâncat.*

1200.—**Vasile cel mare**

*Grinţieş munte rotat,
 Şapte veri mi te-am varat,
 Nimica nu ă'am stricat,
 Numa-o creangă ă'am ciontat,
 Puşcuţa mi-am aninat.
 Jos pe iarbă m'am lasat,
 De-un picior m'am descalfat,
 Potera m'o 'ncunjurat.*

*Frunzuliță de-arțaraș
Măi băeți, măi poterași
De sunteți voi de salaș,
Puneți masa și mâncați.
Vinu-i bun și mielul-i gras
Tocmai ca pe la Ispas.
De sunteți niște păgâni,
Vă taiu și v'arunc la câni.
De sunteți niște dușmani
Vă taiu și vă puii prin pari.
Nu-s babă cu cârna 'n cap,
Sunt voinic cu comanac
Știu puterii ce să-i fac.*

Auzite de la Ion G. Manea din satul Holda, com. Broșteni jud. Suceava în ziua de Vineri 17 August 1912

1201.—*Lițo verde măcieș,
Pe uliță pe la leș(i)
Pe ulița cea mai mare
Merge-un voinicel calare.*

*Nu găsește vin să-i placă,
Nici puică să-i fie dragă;
Nici apă ca'n Bistrița
Gură ca la Tăcuți (?)*

Auzit în satul Holda, Broșteni-Suceava, de la Gh. Țabrea în vârstă de 38 ani în ziua de Duminică 29 Iulie 1912.

1202. *Frunză verde Timișești (?)
Trei voinici ardelenеști,
Cu trei cai brașovănești,
Cu căciule țurcănești,
Cu papuci galbeni turcești,
Când pășă,
Pana-i clătă,
Ochii și gura rădă...
Vină 'ncoace draga mē.*

Auzit de la Gh. Țabrea din Holdă, în ziua de 29 Iulie 1912.

Al. Vasiliu

BOTANICA POPULARA

53.—Clocoticiul

Clocoticiul sau clocotișul crește prin fânețe. E o buruiiană cu floarea galbenă și când se usucă semința în tecele ei, ce seamănă cu solzii de peste; zurăe mereu. Crește pe la coaste mai mult, pe la munți și dealuri. N'are întrebuințări în medicina boalelor. Când clocoticiul sună, fănu e bun de făcut.

În județul Suceava se aude :

Frunză verde clocotici
S'a dus cucul de pe aici.

Sau :

Ș'apoi foaie verde clocotici,
Mai văzut-ați ca pe-aici,
Fete mari cu copii mici,
Și neveste cu voinici? *

54.—Clopotețul

Clopotețul se găsește numai în munți și păduri și are niște flori mari

albastre-violete sau albe foarte frumoase.

Intr'un cântec din Transilvania dăm peste numele acestei ilori :

Ce-i mai frumos, Doamne'n lume ?

Cărarușă prin pădure,

Că-i prundiță cu alună,

Pi'ng'aluni is stejărei,

Pi'sub tufe băței.

Pri'ntre tufe clopoței.

A. Gorovei și M. Lupescu

GLUME, JĂTII, TACLALE

242. Povestea celor trei gheboși. (urmare)

Ce s'o fi gândit ghebosul în sânea lui, că merse mult căscând gura ba pe ici, ba pe colea și părea că nu mai ajunge, că doar era o bu-cătică și orașul acela. Numai la un colț de stradă văd că cheamă unul ca și el: Ascultă neică, bine ne-am văzut, încotro și ce mai veste. Ghe-bosul cel de al doilea rămase și el cam uimit că mai vede o arătanie ca și el și începu să îngăime: Că bine, se duce în cutare loc și că e bucuros de întâlniș. Știi ce, zise cel întâiu, mâne am mare petrecere în familie și ești poftit și d-ta. Vino mâni la ora cutare, strala cutare; a-vem și muzică și vom petrece de minune. Se despărțiră. Bun... zise cel de gazdă, îmi găsiu un tovarăș, îmi mai trebue unul. Și iar plecă și ocoli mult până ce dădu de un al II-lea ca dânsul și iar îl pofti ca pe cel dintăiu.

Și se întoarse acasă bucuros că a izbândit să-și găsească poftiți. A doua zi plecă să găsească muzică, ba de a mâncărei, ba de a băuturii, în sfârșit timpul trecu și cam pe la toacă așa (la 4 ore după prânz), erau toate gata de a fira părului și aștepta musafirii. De la o samă când vede el că trecu multă vreme de se făcea sară, plecă iarăși să-și găsească tovarășii. În timpul acesta pe când el se depărtase, iaca se a-uzi bătând la ușă. Nevasta celui cu petrecerea eși să-l primească și cu multă plăcere și cu nerăbdare credea și ea că o fi un om știi ca toți oamenii, când colo ce să vezi: tot un ghebos ca al ei. Il pofti în casă, muzica cânta pe sală; după ce i se făcu toate orânduțele, așteptau să sosească ceilalți. Cel de gazdă, văzând că nu mai vin eși biata femeie și trimise un argat să-l cheme. Așteptară ei cam mulțisor așa că neavând ce face își cam făceau de dragoste. Când se auzi iar cineva bătând la ușă, iarăși femeia eși cu muzica și credea că acu-i acu. Când colo cel de al doilea musafir tot ghebos. Dar întâi să spui că la auzirea ciocăniturii în ușă nevasta celui cu petrecerea, de teamă

să nu fie bărbat, îl ascunse pe musafirul întâi într'un dulap. Văzând ea și fiind o femeie simțitoare, că bărbat-său a făcut-o asta cam în batjocură, se gândi că ar fi bine să i-o facă pe piele și-l pofti și pe acesta ca pe cel întâi și-și făcu cinstea cuvenită. Cel de al doilea musafir ghebos își cam dădu și el în petec și începu a ciupi pe biata ființă; ceia ce nu scăpase de gheboși, dar le-o făcu fiartă pe urmă. Pe când erau în toiul dragostei aude iar sgomot la intrare și crezând că o fi bărbat-so, îl ascunse și pe acela într'o ladă. Servitorul care se întorsese zicând că n'a venit boeriul, fu chemat în taină și-i spuse că-i dă un galben dacă va duce în sac pe ghebosul din dulap, zicând că viindși bând prea mult de teamă să nu dea cu ochii de stăpân-său, s'a ascuns în dulap. Hăplăugul de servitor care era cam într'o ureche zise : la lasă cucoană că eu is popa. Luă galbenul, ghebosul îl puse în sac și când a-junse pe malul Dunărei, bunăoară, îl scoase din sac și-l aruncă în apă. Intorcându-se acasă, cucoana, făcându-se speriată, îi arătă pe al doilea din ladă. Ha, păcătoșule, zise sluga, iar ai venit? îi dete câteva ghionturi și călcăe și punându-l în sac zise : Lasă, ducă; dacă o mai veni păcatul meu să fie. Și ducându-l iar la malul apei, îl scoase, îi mai trase o boțală bună și luându-l de picioare, îl zvârli drept în mijlocul apei. Intorcându-se înapoi, când aproape de casă, vede pe stăpănu-său. Da el nu știa că el umblă ș'acu după musafiri, și necunoscându-l bine că era noapte și cu frica să nu mai vie iar ghebosul, zise : Elei mânca-te-ar moartea, de două ori te-am dus și iar te intorci? Li trase vre-o 4 cu *jmachina* ce avea și ducându-l iar la înecat, se duse unde era malul mai înalt și-l asvârli cu sac cu tot. Lasă dacă ai mai eși, te-oi mai duce iar. Și iaca așa a scapat femeia de gheboși și orașul de ei.

Spusă de moș Palade.

N. I. Munteanu

243.—Țiganul și soarele

Intr'o noapte de iarnă, murise toți dancii, afară de unul.

Dar și baragladina aceia nu era departe de groapă. Li clănțuiau dinții ca la lup, în așteptarea soarelui ca să-l încălzească.

Cum întârzia soarele însă să iasă, el spune mânios : — Eși soare, eși. Că dacă n'ai eși, apoi n'ai pe cine mai vede!

Auzită de la C. Andrei. Huși.

Ioan N. Vârlezeanu

244.—Femeia nebătuță e ca moara neferecată

Avea un biet om, o femeie, de-și mâncase zilele cu ea, nu alta. Proas-

tă, toantă, iar pe lângă asta și leneșă, de nu cred să i se fi găsit pe-reche, în lumea lui Dumnezeu.

Dar omul sarac, ca vai de capul lui, și pe lângă asta și cu femeia, de care vă spui, în spinare.

Mai rău nici că se putea.

Dar nevoia învață pe căraș, este o vorbă. Să vedeți cum :

—Măi Anică, ori cum o fi chemat-o, hai să mergi cu mine, la târg azi, bună oară să zicem, la târg la Berești.

---Hei omule !

Și se duc; prin pădure însă, omul ce-i zice femeii.

— Măi femeie, ce-i bine nu-i rău. Pe aici is vreo câțiva Turci. Tu ai face bine să te vâri într'un sac, și eu oi spune o minciună și vom scăpa; altfel nu știu zău ce vom păți

--- Mă vâ omule; și femeia, îi mai ajută și barbatul se vâără, în sac, și omul plecă mai departe legând întâi gura sacului de isnoavă.

Numai iaca un Turc. Adică el se făcea că-i Turc și se întreabă cu glas schimbat tot pe el.

---Ce-ai tu, bre, la caruță ?

—Mă rog Domniilor voastre, se vâcări el, ertați-mă; n'am nimic.

---Ce ai bre ghiaure la căruță, zise el iar răstit și furios.

---Mă rog, mă rog, nu mă omorîți că vă spui, am o pânză încălцитă.

—Ba, nu bre, ai o femeie îpuțită; pune-o jos și bate-o.

---Mă rog, oameni buni, am o pânză încălцитă.

---Nu, bre ghiaure ai o femeie îpuțită pune-o jos și bate-o !

Omul nu vrea nici în ruptul capului. Dar Turcul, nu mai aștepta mult : desface sacul din car, îl puse jos și cu o jărdie, începu a căra.

Din când în când se opria.

Atunci s'uzia românul rugându-se :

---Mă rog, dați-mi drumul, să mă duc că nu-i ce socotiți D-voastră. Eu în sac am o pânză încălцитă,

—Ba nu bre, ai o femeie îpuțită; și s'apucă iar de batae. Dar femeia răbda, și tăcea cumu-i peștele. Apoi în cele din urmă Turcul se satură și se duce. Omul în urmă bocindu-se și smulgându-se de cap, își scoase femeia din sac mai mult moartă de cât vie :

—S'a dus, omule, Turcul. ?

—S'a dus femeie, duce-s'ar invărtindu-se !

—Bodaproste, omule că m'ai scăpat, de ai mai pus o vorbă că altfel mă omora. Dar de atunci femeia s'a dat la brazdă. S'a făcut și mai harnică și nici la târg nu s'a mai dus.

Tot bătaia săraca îi bună la nevoie. Este o vorbă : bătaia e din rai și bine a zis cine a zis că femeia nebătuță e ca moara nefrecată.

Petru G. Savin

245. --Bărbatul cuminte

Amu cică era odată într'un sat oare-care o fată. Fata cea amu era stătută și tot nu se mai mărita. Pricina era că ori-cine venia să o ceară de nevastă, ea spunea ; «Mă duc după dumneta, bădiță, dar să știi că eu am pârtag». Băetului atâta-i trebuia și numai ce-l vedeai, că sta, ce sta și apoi ieșia din casă luându-și ziua bună, fără de a mai aminti pentru ce venise.

Amu se duse veste, ca de popă tuns, că cutare fată are «pârtag». Dar de, omul numai de noroc să nu se plângă și apoi afară de asta știți dumnevoastră, vorba cântecului :

Mărgică ne'nșirată
Și fată nemăritată,
Mai văzutu-s'a vreodată ?

Și iată că într'o bună zi ca aceia veni la fată un flăcău și din vorbă în vorbă se luară și de măritiș. Fata iar spuse după cum avea obiceiul : —Dă bădiță, eu m'aș mărita, dar am pârtag. Flăcăul cam *mehenciu*, îi spuse : —Nu-i nimic, eu te iau cu tot cu pârtag, dar să știi, că și eu am *harțag* ! Atunci fata își zise în gândul ei : «aista-i de mine».

Se făcu amu și nuntă și tot. Trecu amu multă vreme, poate un an de când ei se căsătoriră, fără ca a se sfădi vre-odată.

Se duc ei amu la o cumătrie. Femeia după ce se îmbătă, începu, a-l bațjocuri pe bărbat față de lume, de-l făcu de răsul *chioarei*, săracul. Bărbatul tăcu *molcum*, însă a doua-zi o așternu pe bătaie și dă-i până, ce ea începu să strige : —Lasă-te bărbate de harțag, că mă las și eu de pârtag !

Vlăsânești Dorohoi.

Alexandru Al. Leontescu

246. --Mai lungește-i, Doamne, boala!

Cică un țigan avea un dănciuc bolnav și doar ca să nu moară ne'n-trebat îl tot necăjia așfățându-i pofta cu felurite întrebări. Intr'o zi, un vecin al lui îi auzi :

—Ce-ai mânca tu, mo Anghele? că așa-l chema.

—Hapoi haș mânca, mo teteo ho stea coaptă, răspunse dănciucul lingându-și buzele.

Iar țiganul de colo, rugându-se lui Dumnezeu, astfel zicea :

Mai lungeste-i, Doamne, boala,
Pân' s'a coace stelele,
Să curgă ca perele.

Se vede că dănciucul nu se săturase, pentru-că tată-său iar îl întrebă:

—Da' la haltceva nu-ți mai dă ție hinima?

—Ba hâncă de multe. Huite ce e: Haș mai mânca hun pui de cioară,
zise iar înghițând în sec.

Ca mai înainte țișanul iar se rugă:

Mai lungeste-i, Doamne, boala,
Pân' a scoate puiul cioara.

În sfârșit dănciucul săturat până'n gât de atâtea bunătăți, ascuțindu-și
pliscul, glăsui:

--Da când sunt mă teteo, blagodatele, sa ne fete caprele, să le man-
cam laptelă!

--I-auzi colo, mânca-l'ar tetea; el crede că sunt forofloștinile alea,
răspunse țișanul oarecum vesel.

Grunești-Vâlcea.

C. M. Popescu

C R O N I C A

D-l N. Bașaria, român macedonean, este ministru în Turcia. venit cu tinerii-turci.
D-l Bașaria a publicat acum câțiva ani cercetări folcloristice în „Șezătoarea”, despre
Aromâni.

* Cu prilejul nașterii prințului Mircea, P. S. Locotenent de scaun al Râmnicului Nou-
lui Severin, a trimis o lungă telegramă Principilor Moștenitori în care era vorba și
de un *Moș-Ajun. Moș-Ajun* în gură arhierească!

* D-l P. Dulfu, scoate **Isprăvile lui Păcală** într'a treia ediție revăzută și
sporită. În locul *popii*, din pricină cari se înțeleg lesne, a pus pe Ițic, lucru nu toc-
mici nimerit după părerea noastră, căci unde se poate afla astăzi un Ițic cu turne. cu
moară și cu toate celelalte lucruri ale unei gospodării rurale, care să aibă ca slugă pe
Păcală? Pe fața 54 au rămas doar „boii popii” și le stă foarte bine!

Asupra chipului cum curge întreagă această poveste. firește, e de prisos să vorbim.
tocmai astăzi, cartea fiind foarte bine și de mult cunoscută. Micul ei preț va face-o
de bună seamă și mai răspândită.

* D-l Șt. Șt. Tuțescu scoate întâiul număr din revista folcloristică **Ghilușul**, că-
ruea îi dorim vieața cea mai îndelungată. Această vieață, să nu uite d-l Tuțescu, vi-
ne din două părți: una dintr'o grijă în deaproape pentru revistă, dintr'atâtea privințe. și
a doua dintr'alta. din partea cititorilor și sprijinitorilor. Și când ele se întâlnesc
pe aceiași cărare, lucrul ce va ieși, va fi cel așteptat.

* Din Craiova ne vine și **Calendarul pe 1913** al *Bibliotecii folcloristice* în-
tocmit de d-l P. Danilescu. După lămuririle alcătuitorului și partea calendaristică, ur-

mează constatările d-lui *Artur Gorovei*,—un om care are bune pricini de mândrie, și apoi felurite culegeri și știri cu privire la folclorul român.

* Și tot de acolo, no. 12 din *Biblioteca folcloristică*, alcătuit de un mănunchiu de cântece bătrânești, **Balade populare**, culese de d. *Marin I. Apostolescu*, învățător în Antonești-Teleorman. Unele cunoscute din variante, altele necunoscute. Toate bine culese. Făgăduielile pe cari autorul le dă pe fața din urmă, ne bucură încă mai mult.

* D-l I. N. Popescu, inv. com. Voicesti-Vâlcea ne trimete textul a două scrisori *Rugăciuni dela Ierusalim*, cari nu se deosebesc mult de cele publicate în anul trecut. E vorba de Episcopul dela Ierusalim și în urmă de orașul *Folgei* într'una, iar într'alta de orașul *Alger*.

* **Calendarul „Neamului românesc”** pe 1913 ne aduce o sumă de colinde și alte bucăți de literatură populară.

P.

Poșta Redacției.

D-lor : V.—Cum vezi s'a primit. Ne pare și nouă rău că nu te-ai putut lăsa de vale! În privința cea laltă moșul mi-a spus că n'ai dreptate să te plângi: „Tu, cu pâne și cuțit,—niori flămând nepriceput!”. — *C. At. Truș*.—S'a primit. Foarte frumos: a rămas însă pentru no. viitor.

Poșta Administrației.

Se mulțamește prea cinstiților domni cari ne-au trimis abonamentele: D. *Ursache*, Adjud pe an. V; D. *Sublocot. I. Nicolau* Bârlad, pe V; *Pir. D. Codreanu*. Epușeni pe VI; D. *Dr. C. I. Istrati* București pe VI; D. *D. D. Holban* prof. pe VI; D-l *P. G. Savin*, cotizații 10 lei; D. *C. Darius Dobreni-Neamț* pe VI; D-l *I. Tepeșanu*, pe jum. VI; D. *G. Anghelescu*. Storoșbâncasa, pe V; D. *D. Horvat* pe V; D. *C. Andreescu* Iași pe VI; D. *Șt. Popescu* Cuza-Vodă, pe jum. VI; D. *A. Popovici* Broșteni-Suceava pe V; D. *Prof. Liviu Marian* Suceava-Bucovina, pe V; D. *Prof. Sertil* Pucarnu Cernăuți, pe V; D. *Col. Ionescu* Dorohoiu pe VI; D. *Andrei Bârseanu* Sibiu, pe V și VI; D. *D. D. Furtună* cotizație 1 leu; d-na *Elena Voronca* pe V și VI; D. *Lt. Al. Saint-Georges* pe VI; D. *Dr. Em. Elefterescu*, București pe VI; D. *Al. A. Leontescu* pe VI,

Cărți primite la redacție.

P. Danilescu, *Calendar pe 1913* (No. 13 din „Biblioteca folcloristică”) Craiova, 1913 Tip. „Ramuri” 92 p. 30 b.

Marin I. Apostolescu, *Balade Populare* (No. 12 din „Biblioteca folcloristică”) Alexandria 1912, Tip. Speranța 74 p. 30 b.

G. Dumitrescu-Bumbești, *Din călătorii cooperative* (No. 4-7 din Biblioteca federalei cooperativelor sătești) București, 1912. Tipografia românească 104 p.

Calendarul „Neamul Românesc pe 1913, București. Tip. Neamul românesc, 96 p. 75 b.

Calendarul tovarășiilor sătești pe 1913 București. Tipografia românească. 120 p. 1 leu.

G. Compayré: Pestalozzi și Educația Elementară trad. de *T. Popovici* (No. 768-9 din „Biblioteca pentru toți”) București. f. a. 160 p. 60 b.

Reviste noi primite în urmă.

Ghiușul, revistă folcloristică; apar. lunar. Red. și adm. com. Balota jud. Dolj. Editor Șt. St. Tușescu. Abon. anual 4 lei, un no. 30 de bani.

Biblioteca „Iubirei de neam” no. 4 și 5. Cum se pot îmbogăți Românii prin economie și cu dobânda compusă de *C. Mărgăritescu* (2 toi volante). Fiecare câte 25 b.

O B O L U L

*Intemeetorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor Revistei „ION
CREANGA” pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

	Suma adunată	lei 928 20
Se adaugă procentul la 871 l. 25 pe un an, și se scade 40 b. cheltueli adică .		43.15
Total depus spre creștere la 1 Ianuarie 1913		971.95

A apărut

CALENDARUL

REVISTEI

„ION CREANGA”

Pe 1913

Parte calendaristică, numeroase articole
și ilustrații artistic executate. Puține
exemplare se mai găsesc la T. Pamfile
Bârlad. Prețul 1.50 lei.

A APARUT:

TUDOR PAMFILE

CÂNTECE DE ȚARA

Ediția Academiei Române. Prețul 4 lei. A se cere la culegă-
tor în Bârlad.

D-sale D-lui

Ortuz Gorovei -
Fălcău -

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	—	6,00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	—	5,00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	—	5,00
„Ion Creangă” An. IV.	—	—	—	—	—	5,00
„Ion Creangă” An. V.	—	—	—	—	—	5,00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	—	—	0,10
Calendarul Revistei „Ion Creangă” pe 1912	—	—	—	—	—	1,50
Calendarul Revistei „Ion Creangă” pe 1913	—	—	—	—	—	1,50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	—	—	—	—	0,20
„ Jocuri de copii I	—	—	—	—	—	1,40
„ „ II	—	—	—	—	—	1,60
„ „ III	—	—	—	—	—	1,50
Cîmilituri românești	—	—	—	—	—	1,00
Industria casnică la Români	—	—	—	—	—	10,00
Sărbătorile de vară la Români	—	—	—	—	—	2,00
Boli și leacuri	—	—	—	—	—	1,00
Cîntece de țară	—	—	—	—	—	4,00
„ Lupescu: Creșterea viermilor de mătăsă	—	—	—	—	—	0,10
„ St. Fuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	—	2,00
„ „ Colinde din popor	—	—	—	—	—	0,30
Finu, Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	—	2,50
Petru G. Săvin: Clăcășeste	—	—	—	—	—	0,40
I. I. Ciucanu: Doine și alte cîntece	—	—	—	—	—	0,30
A. M. Nour: Descăntece și vrăji	—	—	—	—	—	0,30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești	—	—	—	—	—	1,25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

A aparut :

Biblioteca Folcloristică no. 13

CALENDAR PE 1913

intocmit de

PETRE DANILESCU

Adresa: Craiova str. sf. Spiridon 8

30 bani

P. D U L F U

ISPRĂVILE LUI PÂCALA

Carte premiată de Academia română. Ediția III revăzută și sporită cu întâmplări și cu ilustrațiuni noi.

1 leu

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

Liviu Marian.—Petru Maior folclorist.

G. I. Popescu, A. Moisei, C. G. Vartolomei.—Cântece de stea.

Tudor Pamfile, N. I. Dumitrascu, C. Afanasiu, C. N. Mateescu, Petru G. Savin, Șt. St. Tuțescu.—
Povestiri și Legende.

G. C. Constantinescu.—Antofită (cântec bătrânesc).

T. Popovici, Maria I. Mircea, Al. Al. Leontescu, T. Gherman, Lt. A. Saint-Georges, Elena Nic. Voronca, Dobre Ștefănescu.—Datine și credințe.

P. Ugliș, M. Lupescu, N. I. Munteanu, Ion H. Popescu, Pr. Fl. A. Drăghici.—De-ale copiilor.

G. A. Cosmovici, D. Urzică, M. Lupescu, M. T. Adamășianu.—Vorbe adânci.

C. I. Constantinescu, D. Furtună, A. Moisei, S. P. Chiricel.—Vrăji și farmece.

V. T. Frumuzachi, S. P. Colibași, Șt. St. Tuțescu, A. Vasiliu.—Cântece.

Șt. Sărăcuțu.—Evanghelia țigănească.

P.—CRONICA.

Poșta Redacției, Poșta Administrației, Bibliografie.

Ilustrațiune: Port din Muscel.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

EXEMPLAUL :

În țară 40 bani

În străinătate 50 »

Un număr vechiu, 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei

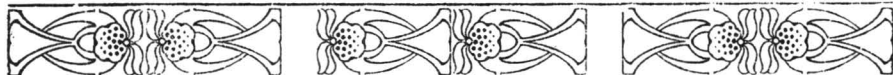
În străinătate 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU,

<https://biblioteca-digitala.ro>

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Făltănești-Covurlui St. Capșa Bucurest
G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Gara Dâlga), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Ci. F. U-
tuuă (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar
n.k (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova
C., N. Mateescu [-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemișor-Vânători-Neamț]
I. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Jorăști-Covurlui], I. Neculau Coropcenii-Vaslui
A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu [Crasna Gorj], C. Patriche [Zorleni-Tutova], T.
Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N
Căleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu
[Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Domnii intemeietori cari până la sfârșitul anului curgător, nu vor trimite cotizația deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înștiințare.

CĂTRE COLABORATORI

În numerile viitoare se vor publica toate ști-
rile ce ne vor sosi cu privire la

Sărbătorile Poporului

Legende, credințe și datine, mai ales asupra ce-
lor din lunile August, Septembrie, Octombrie,
Noembrie și Decembrie și anume:

Ziua Macaveilor, Probejencie, Sântămăriile,
Sf. Ioan de toamnă, Simion Stălpnicul, Vavila,
Ciujă Arhanghelilor, Ziua Crucii, Macovei, Fo-
ca, Zămislirea, Teccele, Adormirea, Haritonul,
Procoavele, Vinerilele, Vinerea mare, Lucinul,
Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlhari-
lor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Stelian,
Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai,
Sf. Filofteia, Ana Zăcețenia, Sf. Spridon, Sf.
Modest, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Cră-
ciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și
toate celelalte ale lui.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. PAMFILE
Bărlad

ABONAMENTUL ANUAL;
În țară . . . 5 lei
În străinătate . . . 0 "

ADMINISTRAȚIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

PETRU MAIOR, FOLCLORIST

(Cu o scrisoare de la Petru Maior)

Alături de Ioan Molnar și Simion Ramonțai, amândoi transilvăneni,

69. - Port din Muscel (Familia C. Rădulescu-Codm)

trebuie pus ca al treilea în șirul vechilor doctori români *Vasilie Popp*, sau cum își zicea latinește: *Ladislaus Basilius Papp*. Acest erudit doctor, mort pe la 1844¹, și-a publicat în Iulie 1817 la Viena disertația sa de doctor în medicină, care poartă titlul: *«De funeribus plebejis Daco-Romanorum sive hodiernorum Valachorum et quibusdam circa ea abusibus»*.²

Pe lângă numeroșii autori

¹ Cf. N. Iorga: *Isoria lit. rom. în secolul XIX*, vol. II pg. 238-239, unde se vorbește de colaborarea lui Dr. V. P. la „Foaia” lui G. Barițiu.

² Se va publica în curând în traducere românească de autorul acestui articol.

antici, mai cu seamă latini, a consultat acest scriitor luminat cu rară sânguință și scriitori mai noi și chiar contemporani, între cari amintim pe Dimitrie Cantemir, del Chiaro, Salzer, Grisellini și alții.

Ceia ce ne interesează la acest loc, este împrejurarea că la săvârșirea acestei disertații, autorul s'a bucurat de puternicul sprijin al «reveren-
dissimului și eruditissimului» arhidiacon și «revizor regesc al cărților valahice», cari se tipăreau în tipografia universității din Buda: *Petru Maior*. Ne-o spune aceasta însuși autorul mulțumitor în *Prefața* prea interesantă a disertației sale și se poate vedea și din numeroasele (!3) locuri ale broșurei sale, în care se induc citate din «*Adnotațiunile*» pe cari i le-a trimis Maior la cerere.

Dar interesul cel mare ni-l procură *scrisoarea*, cu care însoțește Maior adnotațiunile sale și care stă tipărită în fruntea disertației. Din ea ne putem face o icoană exactă a caracterului acestui bărbat erudit. El îndeamnă puternic la lucru pe tovarășul său mai tânăr, punându-i în vedere ca răsplată a muncii sale științifice, pe lângă recunoașterea bărbaților științei, mai cu seamă recunoștința neamului său românesc.¹ Totodată însă îi dă sfatul părintesc, care-l caracterizează așa de bine, ca om serios de știință, să nu se lase sedus de împrejurarea fericită că tratează un subiect absolut nou, care l-ar putea face să scrie superficial, ci să fie cât mai conștiincios, mai complet, astfel ca «să nu poată rămâne nimic pentru alții» cari ar voi să se ocupe de același subiect.

Se mai vorbește în scrisoare de «începuturile religiunii creștine la Români» și se fixează aceste hotărît odată cu colonizarea Daciei de către Traian, fapt, căruia, spune Maior, zădarnic încearcă a se împotrivi învățatul Engel.

De interes bibliografic este amintirea unui calendar românesc, tipărit pe la începutul veacului XIX la Sibiu, în care, ne spune Maior, aflase multe lucruri privitoare la obiceiurile și în special sărbătorile noastre și pe care nu-l mai poate afla, ca să-l dea spre folosință autorului disertației.

Iată și scrisoarea în traducere românească:²

«Prea strălucite domnule Patriot!

«Materia, pe care ți-ai ales-o pentru disertație, va mulțumi pe cititorii erudiți, de oarece n'a scris nime înainte de aceasta despre acest subiect. Toate lucrurile, de care mi-am putut aduce aminte, le-am tre-

¹ Recunoștință, care, din nefericire, a întârziat aproape un secol!

² Cf. Disertația citată, pg. 6-7.

cut în consemnarea alăturată.¹ Folosește-te deci la lucrarea acestei disertații de cea mai mare stăruință și de judecată bărbătească, pentru care pe deoparte să-ți fie mulțumitori cititorii erudiți, dar mai cu seamă de altă parte urmașii Românilor să se bucure că tu le-ai fost dăruit lor de soartă.

«Începuturile religiunii creștine la Români sunt a se deduce dela coloniile, pe cari le-a trecut Traian în Dacia, ceia ce dovedește mai cu seamă la evidență împrejurarea, că nici unul din scriitorii vechi nu ne-au lăsat nici o dovadă despre convertirea la creștinism a unei națiuni așa de mari, cum este cea românească, în vreme ce începuturile de convertire ale diferitelor ginți, chiar a celor mici, au fost păstrate posterității prin scrieri. De aceia documentul lui Tertullian, care a trăit pela începutul veacului al doilea și începutul celui de al treilea al erei creștine, privitor la credința creștină, înfloritoare în Dacia, este a se înțelege ca indicând credința Valahilor sau a Romanilor trăitori în Dacia, oricât s'ar împotrivi Engel.

«Nici un exemplar din calendarele de pe vremea lui Șincai nu se mai află pe aici.² Eu le-am citit pe ele în patrie, dar nu cuprindeau nimic privitor la materia ta. La Sibiu se editase un calendar, în care erau cuprinse multe lucruri despre obiceiurile românești, mai cu seamă cele privitoare la sărbători, dar, după cât îmi aduc aminte, nimic despre înmormântări.³ Astfel ți-a fost rezervată ție singur această materie.

«Totuși să nu crezi că din cauza noutății subiectului, îți este îngăduit să fii mai puțin conștiincios la lucru, ci năzuește, totuși cu modestie, să exploatezi [subiectul] astfel, ca să nu poată rămâne nimic pentru alții.

«Ce privește aceste cuvinte, pe cari le scrii despre mine: «În timpul acesta mă voi ocupa de lucrările tale, cărora le doresc din inimă să răspundă așteptărilor, etc.» rog să-mi împărtășești mai curând ce să fie aceasta, dar cu toate împrejurările de la început și cu acea inimă sinceră, cu care ți-am isprăvit eu ție, ceia ce ai cerut. Fii sănătos! Al tău sincer amic Petru Maior. Buda în 11 Februar 1817.»

În cele 13 locuri amintite ale disertației lui Popp, se citează diferite pasagii din adnotațiile lui Maior. Astfel este citat Maior: la pag. 3 (§ 10) privitor la părerea Românilor despre suflet; la pag. 17 (§ 21) privitor la clipa morței; pag. 19 (§ 24) privitor la închiderea ochilor ce-

¹ Adecă „adnotațiunile“ amintite mai sus.

² Adecă în Buda, de unde este trimisă scrisoarea.

³ Subiectul, care-l interesează pe Vasile Popp.

lor răposați; la pag. 22 (§ 33) privitor la înveșmântarea celor morți; la pag. 25 (§ 38) privitor la banul ce se dă mortului pe drum pentru plata vânilor; la pag. 25 (§ 40) privitor la crucea, ce se pune în mâna mortului; la pag. 27 (§ 43) privitor la bocete; la pag. 30 (§ 48) privitor la bocitoare; la pag. 30 (§ 49) privitor la serecuste; la pag. 30 (§ 50) privitor la rugăciunile după înmormântare; la pag. 36 (§ 63) privitor la cuprinsul bocetelor; la pag. 53 (§ 90) privitor la colivă; la pag. 55 (§ 93) privitor la tămădirea gropii.

De relevat este că în câteva din aceste locuri (și multe altele ale disertației) se dau în serie cîrlică sau chiar latină fraze întregi românești privitoare la obiceiurile înmormântării, multe din ele cu intenția transparentă de a dovedi latinitatea limbei noastre atît ca vocabular, cît ca și ortografie. De aici se poate deduce cu multă probabilitate că și materialurile culese de Maior de la săteni, în mijlocul cărora petrecuse lungă vreme¹ au fost notate și comunicate lui Popp chiar în graiul poporului nostru.

Astfel putem privi cu drept cuvînt pe Petru Maior ca pe unul din primii culegători de folclor românesc alături de învățatul doctor în medicină Vasile Popp, care a dat pentru întâia oară cercetărilor folclorice românești haina serioasă a științei pragmatice²

Șuceava-Eucovina.

Liviu Marian

CÂNTECE DE STEA

15.—*Auziți aceste toate
Neamuri, noroade și gloate,
Să 'nșelegem cu cuvîntul,
Omul de pe tot pămîntul,
Că lumea'n veac se sfîrșește
Și județul se gătește.
Tatăl pe Fiu va mîna
Și lumea va judeca,
Ingerii vor trîmbița,
Morfii din gropi s'or scula*

*Și la județ se vor strînge,
Păcătoșii cum vor plînge.
Văzînd iadul cum îi strînge.
Părșii vor sta de față,
Care la rele te'nvață.
Acolo-s locuri gătate
De tot felul de păcate:
Curvarilor, sunt gătate
Paturi de fer infocate,
Cu cămări ne-astîmpărate.*

¹ Cf. Disertația pag. 17 (paragr. 2) unde se spune despre Maior: „maximum vitæ partem inter eos egit.”

² Ca primul trebuie considerat fără îndoială eruditul principe Dimitrie Cantemir cu a sa „*Descriptio Moldaviæ*”, pe care îl citează chiar și autorul disertației noastre.

Si acelor ce nu lasă
 Pe săraci în a lor casă,
 Acestor li s'a gătit
 Frig mare și ger cumplit.
 Tălharilor li-s gătiți
 Viermii cei neadormiți.
 Ticalos ești om de lut,
 Ca mâini vei intra 'n pământ;
 Nu gândeai că ai feciori,
 Dacă-ți vine vremea, mori.
 Las' feciorii să-ți trăiască,
 Sălindare să-ți plătească,
 Să dea milă pentru tine,
 Ca să mergi la rai cu bime.
 Lesne-i a merge la raiu,
 Pe astă lume să-ți dai.
 Nici la iad nu-i greu a merge,
 Dacă faci fără de lege.
 Fără de lege vei face
 Și la iad dracii te-or trage,
 Nu te las'o picătură,
 Să-ți stropești limba din gură,
 Te poartă din loc în loc,
 Te bate cu biciu de foc,
 Te poartă din scară'n scară,
 Te bate cu biciu de pară.
 Amin.

16.--Limbile subsalte,
 Cu cântări preu 'nalte.
 Trece lumea, trece.
 Trec și ale ele ștoc (sic).
 Craii cu împărații,
 Fac sfaturi cu alții.
 Trece lumea, trece,
 Prema ni na nes (sic).
 Să spargă cetăți.
 Trece lumea, trece,
 Trec și ale ele ștoc (sic).

(Se cântă la Irod)

Dela Const. Lazăr, normalist. Socoa,
 Căndești-Neamț.

G. I. Popescu

17.— Trei crai de la răsărit,
 Cu steaua-au călătorit.
 Când în cale purcedeau,
 Steaua înainte mergea.
 Când sta de ce odihnea,
 Steaua lor le 'ngăduia.
 La Erusalim dar' au ajuns,
 Steaua 'n nori li s'au ascuns.
 Și le-a fost lor de 'ntrebare
 Nașterea de 'mpărat mare.
 -- Nu știți, nu știți, n'ați văzut
 Un prunc tânăr, de curând?
 -- Ba, am văzut la răsărit,
 După-dânsul c'am venit!
 Înapoi să ne 'nturnăm
 Veste lui Irod să-i dăm.
 Dar Irod, mare 'mpărat,
 Foarte rău s'a supărat
 Și degrabă c'a vărsat,
 Sângele nevinovat,
 14 mii de prunci,
 Toți sub sabie i-a pus,
 Ca să afle pe Isus.
 Pe Isus nu l-a aflat,
 Duhul Sfânt l-a apărat.
 Tu ești lumina cea sfântă,
 Precista-i blagoslovită,
 C'a născut pe Fiul sfânt
 Oamenilor pe pământ.
 La toți sfinții ești cunună
 Maică, cu Fiul 'mpreună.
 Să se sature de Tine
 Ca de-un Dumnezeu stăpână!
 O, Hristoase, slavă Ție
 Întru mulți ani să vă fie!
 Să vă fie de-ajutor.
 Pentru-aceste sărbători.

De la elevul G. Maxim.

Vânători-Neamț.

A. Moisei

18.— Copii când intră în casă
rostesc mai întâi «Nașterea ta
Hristoase Dumnezeu nostru...»
ori «Hristos se naște slăviți-L...» și
apoi încep:

*Of amar și grea durere,
Moarte făr' de mângădere,
Și o moarte nemiloasă,
Scoate-ți sufletul din oase;
Nu știi ceasul când sosește
Și moartea und' te 'ntâlnește.
—Veniți frați, veniți surori,
Să mă 'mpodobiți cu flori,
Că mă duc pe cea lume,
Unde nu cunosc pe nime.
La scaun, la judecată,
Unde merge lumea toată,
Acolo cum ajunsei
Ce văzui mă 'nspăimântai :
Văzui mesele ne'ntinse
Și făcliele ne-aprinse,
Dar la rai cum ajunsei,
Ce văzui, mă minunăi :*

*Văzui mesele întinse
Și făcliele aprinse,
Copilașii botezați,
Toți cântau și cîrpiiau.
Pe părinți îi veseliau.
Copii nebotezați
Tot cântau prin pomi uscați.
Pe părinți îi blestemau.
Scaraoschi cel mai mare,
Șade pe-un suflet calare
Și strigă în gura mare :
—Dați cu biciur'le mai tare !
Și sboară din loc în loc
Și tot dă cu bici de foc.*

Apoi ; Amin, amin, această pros-
lăvită zi a Nașterii lui Hristos.
Să vă fie și dumnevoastră de fo-
los.

Auzit de la băetul Neculai Niță Bres-
canu, din satul Larga (Bacău).

C. G. Vartolomei

POVESTIRI ȘI LEGENDE

220.—Tufă dătătoare de putere

Un împărat de cei ce-și caută cum se cade de împărăție, vede că a-
tâtea pricini și nevoi dintră supușii lui nu se pot curma de căl cu stăr-
pirea viței de vie, care dă vinul cel turburător de minte.

A poruncit dară ca oamenii îndată să scoată din pământ copăcelul
acela blăstămat, ca nici un fir de leac să nu se mai găsească.

Și cu porunca împărătească nu era de prujit pe atunci !

Împăratul moare și altul i se ridică pe scaun, și apoi alții, unul după
altul, viind și stăpânind norodul acela de oamenii care slăbia tot mai
mult și se *ogârjiă* tot mai de grabă.

Odată un craiu din țara aceea, pleacă în codri cu pușca după sălbătăciuni.
Și 'mpușcă, și 'mpușcă, nenisorule, până când dă de-un urs. Și ursul cam fri-

cos se vede, c'o sbughește 'n rămuris. Dar și împăratul cu hăitașii, după dânsul, ca junghiul morței după om. Da, când se întorcea câte o dată ursul și se 'nchiondoroșia la hăitași, se făceau mulți lipcă la pământ.

Și gonindu-l așa, ursul o iea pe-o potecă, la deal.

Și craiul după el. Și hai-hai, mereu-mereu, până ajung la un schit tocma 'n vârful dealului. Acolo trăia un călugăr bătrân-bătrân, de când tata Noe. Cum aude gălăgia, iese repede din chilie, și cum zărește printre gene pe cei ce fugăriau pe urs, se desbracă repede de rantia călugărească, își suieacă mânecele, iese 'mpotriva ursului și-l înșfoacă feapăn de urechi, că începuse dihania să tremure ca un pui de epure!

Împăratul, văzând una ca aceasta, tare se minunează, și mergând spre călugăr, îi sărută mâna și-l întreabă :

— Da, cum se face, moș părinte, de ai sfinția ta așa de mare îndrăzneală, și pui mâna pe-un urs ?

Iar călugărul îi răspunde :

— Dă, mărite împărate, știi vorba ceea că « cine poate oase roade, cine nu, nici carne moale. »

— Așa-i de asta, dar mă rog, la anii sfinției tale, puterea își cam iea « ziua bună » dela trup.

După asta au început să tăinuiască de una, de alta, până când împăratul auzi aceste vorbe :

— Vezi chilia mea, înălțate împărate ? Asta-i. Și aista-i tot cuprinsul chiliei. De mâncat nu mai pot că mi s'au tocit dinții pân' la rădăcină; da' am tufa aceasta dălătoare de putere. Face struguri la vreme de toamnă și atunci mânânc strugurii proaspeti. Prisosul îl strâng și-l fac clădării pe cari le spânzur în pod. Din clădirii am apoi tot anul. Și mânânc, și mulțănesc lui Dumnezeu că-mi ajută sănătăței mele.

Împăratul cercetează cu de-amănuntul tufa călugărului și vede că nu-i altceva, fără numai un butucel de vie.

Iar dacă a venit craiul de vale, s'a apucat și-a dat poruncă tare :

« De astăzi înainte tufa de vie, să aibă slobozenie să crească peste tot cuprinsul împărăției, împărtaşindu-se ori și cine din darurile ei, — dar numai atât, ca să fie volnic de-a apuca și de-a ține ursul de ureche !¹ »

(Culeg. din com. Țepu jud. Tecuci, și trim. de fratele meu Vasile).

Tudor Pamfile

221.—De când este fumul.

Pe vremea când umbla Dumnezeu pe pământ, în fața oamenilor, a fost cică și cioban.

¹ Retipărire cu câteva îndreptări din „*Ghițul*” I.-2.

222.— Povestea Cucului.

La facerea lumii, după ce Dumnezeu a dat ființă tuturor păsărilor, a chemat la sine pe păsărelele cântătoare, întrebându-le pe cine voesc a-l alege domn. Această alegere a ținut mult, căci șugubețele de păsări nu se puteau înțelege nici de cum și Dumnezeu văzând aceasta, a hotărât ca grangurul să le fie mai mare și de atunci această păsărică se mai numește și «Domnișorul păsărelelor». S'a întâmplat însă, că tocmai atunci a lipsit cucul, care pribegia prin alte țări; iar când s'a întors iarăși, a plecat la grangur, ca să-i ceară voie să trăiască și el în împărăție ce o stăpânia. Grangurul, după ce l-a certat pentru hoinăritul lui, i-a dat voie, cu legământ ca să-i jupoaie teiu, căci el doria să-și facă un palat strașnic din fâșii de teiu, pe care să-l așeze în crângile unui copac frumos, în mijlocul unui crâng. Cucul s'a învoit numai de cât, îndatorindu-se ca până 'n Sân-Petru, să-i deie teiul gata. Cum însă atunci se întâmplase o primăvară frumoasă, de-ți era mai mare dragul să te plimbi, cucul, de dragul luncilor și zăvoaielor, a uitat de datoria către Domnișor și hoinărind din crâng în crâng, din luncă 'n luncă, n'a strâns nici o fâșie de teiu.

Târziu și-a adus și cucul aminte de legătura lui și văzând că Sân-Petru se aproprie, a părăsit crângurile și lăsând petrecerile, s'a ascuns în fundul unei păduri întunecoase, căci se temea de Domnișor și de pedeapsa lui.

A trecut și sărbătoarea cu pricina și grangurul văzând că cucul nici gând n'are de venit, a înțeles cum stă treaba și a plecat în căutarea lui.

De dimineață până 'n seară sbura din loc în loc și când zăria vre-o păsărică, ce semăna cu cucul, o fugăria, până ce, ne mai putând de oboseală, cădea pe câte un pom și blăstăma cucul. Dar și acesta șiret, n'a mai cântat până toamna, când a șters-o din nou în alte țări străine cu vară veșnică, căci pe la noi începea a bate acum iarna la ușă.

De atunci cucul cântă numai până în postul Sân-Petrului.

Trușești-Botoșani.

C. Atanasiu

223.— Povestea ghicitoarei (brândușei)

Ghicitoarea de primăvară și ghicitoarea de toamnă au fost niște iete pe care o mumă vitregă și rea le au gonit din casă: pe una primăvara și pe alta toamna; și ne-având unde se duce, au plâns și Dumnezeu, de mila lor, le-au schimbat în ghicitori. De atunci ele se tot caută cu dor și nu pot să se întâlnească. Cel ce va aduna ghicitori de primăvară și le va uni cu cele de toamnă, și le va face o cunună ca să se întâlnească și să-și spue tot dorul, s'o dea pe apă curgătoare și Dumne-

zeu îi va ierta multe păcate, că a făcut o faptă bună.

224.—Povestea gaiței și turturelei.

Odată gaița și turtureaua s'au învoinț să-și schimbe cuiburile așa ca gaița să doarmă o noapte în cuibul turturelei și turtureaua în cuibul gaiței. Deci schimbând ele și cuibul gaiței pe care-l luase turtureaua, fiind mai călduros, a dormit turtureaua până la prânz. Iar cuibul turturelei, pe care-l luase gaița, fiind făcut numai din câteva smicele și bețișoare, gaița nu a putut dormi de loc. Și așa stând lucrul, gaița a învățat în acea noapte toate limbele pe care le auzise ea în noaptea aceea. Turtureaua însă, sculându-se târziu, pe când mulgea o femee vacă, atât a învățat și ea ză zică: tu-rtur, tur-tur! și atât tot.

De acea oamenii zic că aceia pe cari i-au spurcat turtureaua, cocăie mereu tot anul.

Com. Folești-Vâlcea.

C. N. Mateescu

225.—Povestea rândunicei.¹

Era odată un om cu trei fete. Și-o avut omul ceala un hargat la cai. Implinind hargatu' anul, s'a dus și n'a mai vrut să știe. Pe urmă tatăl fetelor s'a apucat să încerce *cirea*² trustelor fete. O încercat întâi cirea fetei mai mari trimițându-o cu caii la păscut. Amu tată-său s'a îmbrăcat în urs, i-a eșit în cale, ea s'a speriat și a venit acasă; a venit și tată său pe de altă parte și i-a zis ei: Dar de ce ai venit acasă? Cum de n'am venit dacă mi-a eșit în mers un urs. Și-a trimis pe cea mai mijlocie care o *pate*³ ca și cea mai mare.

Cea mai mică când vede așa, i-a zis lui tat-său.

— Mă duc eu tată cu caii!

— Ean taci tu fă; dacă nu mi-a făcut cele mai măricele treabă, tu ai să-mi faci?

Dacă vede tată-său așa, în urmă o îmbracă cu strae bărbătești și-i dădu bățul în mână și căciula 'n cap, și-a trimis-o pe dansa singură. Se face și tată-său pe de altă parte într'o pădure și-i esă înainte ca un lup și se bagă dinaintea cailor ca s'o sperie. Ea dă tot să-l ucigă. Atunci tat-său care era lup i-a zis:

— Stai draga tatei că eu sunt; eu ți-am cercat cirea ca să văd ce ai să pați tu într'un an de zile. Mergi sănătousă draga tatei înainte, căci eu mă întorc acasă.

¹ A se vedea începutul cu povestea publicată de mine în rev. „Ramuri” an. IV. 1909.
² Firea. ³ Pășește.

După aceia ea s'a dus înainte cu caii și stând mai multă vreme, s'a ajuns pe drum cu un cioban care păștea oile. Dar băatul cel de cioban nu știa de-i fată, de-i om; da' așa de dragă-i era lui, că dormia lângă dânsa, dar, nu putea ști de-i femeie, de-i om. A văzut așa ciobanu', s'a dus la mă-sa acasă și-o întrebă că ce să facă el, că tare-i drag băatul cel cu caii și nu știe de-i băet ori de-i fată.

Mă-sa i-o zis: --Dragul mamei na-ți o stealbă de busuioc și pune-o la capul lui și să te scoli dimineață tare și îndată să te uiți la capul lui; dacă stealba o fi plină de rouă, să știi că-i băet; dacă o fi vestedă, să știi că-i fată. Dar fata cea cu caii avea și-o cățelușă cări s'o sculat în zori de ziuă și o dat stealba prin rouă și ciobanul i-a spus mă-sii că stealba-i plină de rouă. Și i-a zis mă-sa: Nu-ți mai bate capul, dragul mamei, că-i bărbat; dar el i-a zis: --Vai de mine, mamă, da tare-i frumos și mi-i drag.

Și împlininindu-se vremea să se întoarcă acasă la tată-său, fata și-a luat rămas bun de la mocan zicând: --Rămâi sănătăs mocane că eu un an de zile am stat cu tine și tu nu m'ai știut de-s fată, de-s bărbat; și-a plecat.

În urma ei, mocanul, după ce l-a învățat mă-sa, a strâns mariă într'o corabie și pornind pe apă a început a striga: --Hai la cercei și la mărgele. Când a trecut pe lângă casa omului celui cu trei fete, cele două fete, s'au dus să cumpere mărgele și a chemat și pe cea mai mătăfică; și ea le-a zis: --Dacă vi-i greu de mine, eu mă duc.

Și dacă s'a dus, cum a pus piciorul în barcă, cel cu corabia a fugit cu ea. Atunci surorile cele două a blăstămat ca de-a vorbi până în nouă ai cu el, să se facă în rândunică. Și lata nu s'a putut ține și-a vorbit și s'a făcut rândunică.

De aceia azi când rândunica ciripește prin văzduh, prin copaci ori pe coperișuri își spune povestea ei.

Auzită de la Dimitrie Berbee cot. Cornești-Darabani și împărt. de Em. Costeanu, seminarist.

Petru Gh. Savin

226.—Muntele Cozia.

Vezi muntele ăla Cozia? Acolo era un țigan și țiganul ăsta pierzând caprele, el acolo a văzut că juca niște bani. După ce a văzut acolo că jucau banii, el a dormit într'o noapte acolo și-a văzut că a jucat niște bani.

După ce s'a deschis peștera cu bani, el a intrat de ș'a umplut traista

cu cuțite, furci, sfesnice și poli de aur și când a vrut să iasă din peșteră s'a închis ușa. A stat cu ele în spinare 24 de ceasuri, și le-a dat jos, a deschis ușa, ș'a eșit afară; și spunea la rudele lui că aici are să fie bani și n'a putut a-i lua.

S'a dus cu rudele lui și nu s'a mai aflat nimic. Se astupase peștera.

De la Ioan M. Ocnărescu, Călimănești-Vâlcea.

Șt. St. Tuțescu

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

37.—Antofiță

Antofiță lumea ta
Or de chelciug ai isprăvit,
Or *nedru* a îmbătrânit,
Trei divane am făcut
La nici unul n'ai venit,
Nu știu mare te-ai ținut,
Sau cineva te-a minșit,
Or tare ai îmbogățit.
Antofiță ce grăia?
Ale taică tăicuțul meu
De stătuși de mă întrebași
Să-ți pui eu mâinele în piept,
Să-ți spui adevărul tot,
Trei divanuri că ai făcut,
La nici unul nu m'am venit
Tare nu am îmbogățit.
Nici mare că m'am ținut
Calul nu m-a îmbătrânit
Dar de chelciug am isprăvit.
De stătuși de mă întrebași
Ce nu-mi dai năvoadele,
Ca să vânez bălțile,
Bălțile cu pește,
Satele cu fetele
Și câmpul cu florile.
Antofiță lumea ta
Năvoadele ți le voi da
Câte ape vrei vâna

Câte gârle vei vedea
Numai în Vidroi nu intra
Că Vidroi este adânc
Cât între cer și pământ,
Mai jos tot nu are fund.
Antofiță ce-mi făcea?
Năvoadele le lua,
Vâna ici, vâna colea
Nici un pește nu prindea
Antonie se necăia
Năvodari și-i certa
Și în Vidroi că intra
Puiul Vidrei il prindea
Și la Antofiță il ducea
Bătea puiul, il chinuia
Și de pește il suduia.
Dar Vidra ce-mi făcea?
În față apoi se arăta
La Antofiță striga :
Antofiță lumea ta
Ce-mi bați puiul, il chinuești,
Și de pește il suduești?
Îa-te tu după mine
Să-ți dau muma peștelui
Moruși stau ca bioli
Știncile ca epele
Cosaul cu pana neagră
Nimeni în samă nu-l bagă

Albișor de al mititel
 Apa îngroșată cu el
 Antofia ce-mi făcea
 Credea că o să fie așa
 După ea că se lua
 Mergea astăzi, mergea mâine
 Mergea vre-o două-trei zile

Pe la mijloc când ajungea
 Vidra cu coada îl plesnea
 De ochii din cap îi săria
 Șt de pește îl sătura.

Auzită de la Tudor Har, Gâtița Potlogeni-Romanați.

George C. Constantinescu

DATINE ȘI CREDINȚE

1337.—*Lătratul oului.* Românul prăsnuește cu multă cinste lăsaturile de sec, dar mai ales *lăsatul de sec de postul mare*.

Cu câteva zile înainte de sosirea acestei zile, cei ce se înrudesc mai de aproape, se poftesc și se hotărăsc să facă lăsatul secului împreună. În această zi, femeile se îngrijesc de ale mâncării și mai ales de ale plăcintelor, iar bărbații de ale bănturei, *căci mâncarea-i fudulie; băntura este, ce este!*

Seara, s'adună cu toții la unul din ei care are casa mai mare, sau care îi mai *chiaburș* în po'oboaice cu sângele Domnului. Cei, pe cari i-a ferit sfântul de așa chiaburie, se întovărășesc și cumpără la un loc, *căci lăsatul secului fără să stropești cu vin plăcintele*, n'are haz. După ce se cinstesc întâiu cu rachiu urându-și *«post ușor»* s'așază la masă și mănâncă până se satură. De obicei în sara aceasta masa stă mai multă vreme întinsă cu bucatele pe dânsa și gospodarii mai sfătuesc, mai spun câte-o jâtie printre cele pahare date peste cap. Apoi vine lătratul oului. Se iea un ou răscopt încă ferbinte și se înfinge într'insul o andrea, de care e legată o sfoară. Capătul sferei se leagă de un cuiu bătut în coardă, așa că oul rămâne atârnat deasupra mesei. După aceasta se face vânt oului, iar cei din jurul mesei se ațin cu gura căscată ca să-l prindă. Se înțelege că oul alunecă din gură și nu poate fi prins mai ales fiind și ferbinte. Din mișcarea ce o fac cei cari vor să-l înhațe, oul își face vânt și trece din gură în gură.

Toți fac haz și se veselesc, dar mai ales copiii cari hămăesc ca câinii, ca să-l prindă. Aceasta merge până ce vr'unul îl prinde și-l strânge între dinți, după care îl curăță și iea cu toții câte-o fărâmă din el ca să fie sănătoși ca oul, în tot timpul postului.

Acesta e un obicei vechiu pe care-l țin minte de la un moș al meu Ioan Butnaru. El îl făcea la lăsatul secului în casa lui din Murgeni, județul Tutova, pe urmă 20-25 ani în urmă.

T. Popovici

1388.—*Ovidenia* (21 Noembrie). Femeile dau de pomană. Cu 2-3 zile înaintea acestei sărbători, fiecare gospodină se îngrijește să aiba bani de cheltuială. Ele își cumpără lumânări, fie de ceară, fie de stearină și oale de pământ. Dimineața în ziua de Ovidenia, umple oalele cu apă, aprind lumânările și împart. Oalele le mai umple cu bragă de casă pe care o umple din ajun. Braga se prepară în modul următor : se iea făină de popușoi, se opărește ca pentru malai, se coc două malae, iar alte două se lasă necoapte. Malaele coapte se lasă să se răcească și apoi se frământă într'o puțină, se toarnă și cele crude, mestecându-se bine. Amestecul acesta se opărește cu apă clocotită, se amestecă din nou și se pune la un loc cald, având grija de a pune și câteva felii de lămâe. A douazi e bună de băut.

1389.—*Ioan de toamnă* (29 August). Nu se mânâncă fructe sau legume ce au culoarea roșie. Nu e bine să se mânânce mâncare de varză. Acestei sărbători i se mai zice și Sfântul Ioan taie capul pe varză. Să nu se taie nimic în această zi, nici chiar unghiile.

1390.—*Ziua crucei*. Sărbătoare mare ținută de toți creștinii. În această zi e bine să se cumpere perje (prune) din care să se păstreze punându-se la uscat spre a se avea peste an. Acestea sunt bune când face cineva «beșica cea rea». Atunci se iea una din aceste perje și se pun la locul cu durerea, care dă 'nspre bine. Tot în această zi se iea o baligă de vacă și se lipește pe gard. Cu ea se ațumă când se îmbolnăvește cineva de dureri în urechi (năjit).

1391.—*Sfântul Andrei* (30 Noiembrie). În această zi femeile nu lucrează, nu mătură, nici nu se piaptână, căci e rău de lup, mai ales pentru acci ce umblă pe drumuri.

În spre seara de sfântul Andrei, fetele și flăcăii păzesc usturoiul. Iată cum se face păzitul usturoiului : se sfătuiesc câțiva flăcăi, cari pun la cale petrecerea cu lăutari hotărînd fiecare partea sa de cheltuială. Ei mai poftesc și câteva fete. Fetele înștiințate din vreme, gătesc de ale mîncărei. Ele așează o masă pe care pun bucatele gălite, iar de fiecare fată pun 3 căpățini de usturoi, un colac sau o felie de pâine, un pahar de vin și o lumânare. O femeie mai bătrână păzește usturoiul, spre a nu fura din el vre-un flăcău. În vremea aceasta fetele și flăcăii joacă. Petrecerea ține până'n ziua, când fiecare se împrăstie, fetele luând cu ele usturoiul pe care-l seamănă. Din usturoiul semănat păstrează și pentru anul viitor (La Andrei). El e au credința că usturoiul păzit în spre Sfântul Andrei e bun de purtat când pleacă la drum lung sau la vre'o negustorie

1392.—Când vorbesc doi deodată acelaș cuvânt, se zice că atunci moare un drac.

1393.—Când se învârtesc cocostârcii (cucoarele) pe sus, să iea un cuțit și să faci cu el tot roata pe pământ, adică tot să învârtești mâna, și apoi să-l înfingi întru'un loc. Atunci, se zice, că cocostârcii (cocoarele) se învârtesc atâta până ce nu scoți cuțitul din pământ.

1394.—Când te împedici în casă de un leviceer, se zice că are să vie un oaspele.

1395.—Când nu se înțeleg doi între ei, când au bucluc între dânșii, se zice că au *matină*.

Vlăsinești-Dorohoi.

Al. Al. Leontescu

1396.—Când roiesc stupii, ca să nu zboare roiul departe, aruncă spre el cenușă părăsită.

(Cenușa părăsită e cenușa, care s'a folosit la opăritul hainelor).

Sâmbotelec, comună pe Câmpie.

1397.—Când se sapă groapa pentru mort, aceluia care cel dintâi a implântat hârlețul în pământ, i se dă în cinste o găină, pe care e dator să o primească. Aceasta îi va fi mortului pe ceea lume pasere în pomii raiului.

Tardașul-român.

1398.—Găinele *cotcorozând*, spaimă la casă.

1399.—Blidele, mesele, scaunele, pocnind, spaimă și pagubă.

1391.—Focul pocnind, sau *loampa* svârlind (joacă flacăra lămpii) su-părare.

1392.—Fumul de se dă jos, sărăcie; de se trage'n sus, voe bună.

Auzite de la Iftația Guță în etate de 38 din Velcheriu, comună românească în mijlocul Câmpiei Ardealului.

T. Gherman

1393.—La 1 Ianuarie se strâng câte 20 băeți, ieau un plug, tragcu el trei brazde, apoi pun o mămăligă ferbinte între coarnele plugului și îl duc înapoi de unde l-au luat. Mămăliga acea este de leac și se ține până la anul viitor legată într'o cârpă.

1394.—Din dimineața zilei de 1 Ianuarie până a doua-zi la amiază, copiii de la școală, numai cei din clasa 3 și a 4-a umblă cu steaua. Ei plătesc tâmplarului din sat 1 franc pentru o stea de lemn pe care o îmbracă cu hârtie colorată cumpărată din comuna Ciotoroaia. La mijlocul stelei se lipește nașterea lui Hristos, tăiată dintr'o carte de cetire. Se aprinde apoi o lumânare de ceară galbenă, care se pune în mijlo-

cul stelei pentru ca s'o lumineze. Steaua fiind gata, o pornesc copii pe la toți oamenii din sat, cântând: Trei crai de la răsărit, Florile dalbe și La nunta ce s'a întâmplat. Fiecare om dă la copii câte 50 bani și chiar câte un franc.

1395.—În partea locului nu se umblă cu colindul.

1396.—La anul nou, dimineața cum se varsă zorile, fiecare om cu copii lui se duce la moșii copiilor (cari i-au moșii copii), cu o coastă de porc, un mușchiu, o spată, un trandafir, două străchini cu piftie, 2 kgr. zahăr, 2 kgr. mere, 2 vedre de țuică, o vadră de vin și 20 pâni. Ajunși la moși, moașa pune jos o mătură și o secure, pune la copii câte un colac cu 2 lei în el și ridică copiii de trei ori la grindă spunând la fiecare dată „să trăiești nepoate“, lăsând apoi copii jos pe mătură și secure.

După ce a isprăvit moașa, acelaș lucru cu toți nepoții la rând, se iucepe petrecerea cu lăutari. Această petrecere ține până la 2 Ianuarie la amiază.

Băzgărai-Romanați.

Lt. A. Saint-Georges

1397.—*Despre strigoi.* Ioana Lupașcu din Siret, spune următoarele: Strigoiul e ca toți oamenii. Lui, Dumnezeu îi rânduește ca să meargă colo și colo, să pocească, ca să moară oamenii.

Odată pe unul l-a trimis să umble 10 sate, să omoare. Da el avea pe câmp o căsuță, și nu ședea nime, numai el se ducea când trebuia. S'a dus și s'a apucat să-și coacă pâne, ca să aibă pe drum. A copit 10 pâni și le-a pus pe masă. Iată că trec 12 oameni pe acolo: mergeau la lucru, și văd lumină. Unul zice: --Eu mă duc să-mi aprind luleaua. Se duce. Da' strigoiul s'a prefăcut îndată în mîță. Vede omul că nu-i nimeni, a luat pânele; numai una a lăsat, că a văzut că este mîța, să aibă ce mânca. Norocul lui și-a lor toți, căci altfel îi pocia și muriau.

Strigoiul a mers numai cu pânea ceea prin sate. Oamenii însă la întoarcere, văzând lumină, s'au abătut iar pe acolo. Atunci le-a spus el ce era să pățească. În satele acelea însă pe unde a umblat, a făcut între oameni polog.

Ursana Filip din Mihalcea spune că dacă mama fiind îngreunată mînăncă nesarat, va fi copilul strigoi. Că strigoiul își face un opaiț și cu acela umblă noaptea la lună nouă pe unde-i trebuie, de-i pazea, la vaci, pe ce-i pus. Nu umblă el ci umbra lui. Mai ales femei sunt mai multe strigoaice. Una e pusă pe găini, alta pe rețe, pe sopârle ș.a.

să le iea mana pentru dânsule. Merg pe la hotare ș'o ieau cum știu ele. De-o întâlnești, poate să te pocească, că ea nu i curată. Merge pe la ferești și strigă omul, și de răspunzi, mori. Așa i a ei. Când moare, musai să umble moartă pe unde a umblat vie, dar preoții le blastămă și le pecetiuiesc bine în mormânt, de nu mai pot eși.

Agapia Popovici din Mihalcea spune: Strigoii umblă la hotar: femeile deoparte, având pe una mai mare a lor, iar barbații de altă parte, având o căpetenie a lor, care le poroncește ce să facă. Ei îi duc semni din toate vietățele și cu semnele acelea fac ce vreau, fac de pier găinele, vitele-s acele ale lor.

Strigoaicele ieau laptele din piept de la femei, ca să aibă ele. Ieau puterea femeilor: intră în casă pe *cahlă*, sau pe gaura cheii și le pișcă prin somn, le muncesc, că adoua-zi nu-s bune de nimic, numai cât gălesc semne vinete pe trup, cum le-au supt sângele. Aceasta se întâmplă numai atunci, dacă femeia nu s'a făcut seara rugăciunile. S'au dacă fereastră nu-i astupată: ele vin la miezul nopții pe lumina ceea și-l pocesc pe om: îl năvălește sângele pe nas și pe gură, și aceala sânge e al său: cu acela trăesc. Noaptea se preiac în cal, sau în mătă. căne, de sparie oamenii când le întâlnesc. După ce mor ese la lună nouă, tot numai umbra, duhul cel necurat al lor și strigă prin sat, bocesc, iar cel ce aude sau în cale le întâlnește, sau de-l strigă pe careva la fereastră, se pocește și moare. Au anume ceasuri în care îl taie pe om, îl săgetează și gata. Slobod așa un vânt rău. Zice că și cei morți merg la hotar, de se întâlnesc cu cei vii, în timpul când nici cucoșul nu cântă, nici cănele nu latră. Strigoaicele cele moarte le învață pe cele vii cum să descânte ș. a., dar Doamne ferește să le vadă atunci omul, sau să calce în urma lor.

Ana Sava spune că vidmele sunt puse fiecare pe lucrul ei: una pe pâne, alta pe ploae, ș. a.: ieau ouăle de la găini, iea mana de la aibini și duc la stăpâna lor. Albinele cărora li se iea mana, nu mai strâng miere: n'au nici ele ce mânca.

Acele care pocesc, au un ceas când poate să pocească: spre sfântul Gheorghe. Atunci să mânânci și să te ungi cu usturoi, că nu-ți fac nimica. În noaptea aceasta merg la hotare de ieau ploaia și mana vitelor, ca să aibă ele pe tot anul. Atunci ieau laptele și puterea femeilor, luându-le din urmă sau din strae. Iar dacă nu ieau pentru ele, ieau pentru ele, altele, care le plătesc, să le aducă mana și frumuseța cutărei femei; altă dată poate are ciudă pe careva și-i face ș'o urască oamenii; de aceea e bine, ca în noaptea de sfântul Gheorghe femeia când se culcă, să-și schimbe capul unde i-au fost picioarele, că n'o găsește, și să îmbrace cămeșa pe dos, iar coasa ori cuțitul să le puie

sub cap, cu tăiușul aia ră, că nu se pot apropia. În acea noapte când intră în casă, ieau mana de la ce e mai bun. O femeie era, că de făcea pâine, mânca jumătate de sat : iar gust ca la ea. la nime pâine nu avea: pentru că știa a lua mana de la allele.

Elena Niculiță Voronca

1398.— *Obiceiuri și credințe la Bobotează.* În ajunul Bobotezei, preotul umblă cu botezul din casă în casă. În unele sate femeile fierb grâu și îl fac colivă. Pun masa, cea rotundă, pe care mănâncă, în pat, și pe ea pun strachina cu colivă, o sticlă cu vin, azme calde și bani.

Intrând preotul cu botezul în casă și după ce botează, ia lingura, asvârle o lingură de colivă sus în grinda casei sau în tavan, zicând: «spor și izvor». Gustă apoi din colivă și din vin, împreună cu dascălul; apoi vinul îl deșeartă în vasul ce-l au, azimele le pun în desagi, apoi ieau și gologanii. Sătenii cred că, câte boabe s'au lipit sus, atâtea chile de grâu au să se facă în vara viitoare și că au să aibă spor la bucate și o să crească înalte ca în grindă.

Duc pe preot de botează în coșarul (grajdul) vitelor, la cotețele pasărilor, porcilor, ș. a., căci cred că vitele și pasările le vor fi aparate de boale și de lupi, peste an. Tot atunci dau preotului : mușchiu de porc, ori picioare, cum și fuiorul de în sau de cânepă. De aci vine și zicătoarea : «pe deasupra, ca fuiorul popei».

Unii spun preotului să șeară pe pat, căci ei cred că au să le stea logoditorii și cloștile pe ouă.

În unele sate gazda presară grâu și alte grăunțe, pe jos, să calce preotul peste ele și astfel ei cred că au peste an noroc de tot felul de cereale; iar unele femei cred că acele grăunțe sunt bune de leac în unele boale.

Tot atunci în unele sate, preotul, dă câte o rămurică de busuioc din pânătuful cu care botează, ceea ce are grijă ca să aibă busuioc cât de mult, ilăcăului sau fetei de la casa unde botează. Aceștia pun acel busuioc în sân; iar în noaptea spre Bobotează dorm cu el sub căpătâiu. Cred că în noaptea aceea vor visa pe ursitul sau ursita ce au să ia de soție.

În alte localități fata ori ilăcăul are o rămurică de busuioc și înainte de a intra preotul în casă, o pune pe pragul ușii cum și mărgelile de la gât, ca să treacă preotul peste ele. După ce preotul a trecut, le ieau și pun busuiocul la gât și doarme cu ele.

Tot în seara ajunului de Bobotează femeile fac piitie. Unele cred că

fața le va fi fragedă tot anul ca piftia. Pricina e alta. Cum toți ai casei în acea zi se duc la biserică și ca să nu mai facă mâncare în ziua aceea, piftia e mâncare gata.

În ziua de Bobotează, după terminarea slujbei și sfințirea apei, preotul botează și toți caii pe cari flăcăii vin călări înadins pentru aceasta. Apoi în unele localități, după ce i-a botezat, se ieau la întrecere pe câmp.

Tot atunci la slujbă, flăcăii și oamenii tineri vin cu puștele și când preotul afundă crucea în apă spre a o sfinți și cântă: «În Iordan botezându-te tu Doamne ș. a., ei slobod puștele. După aceasta se duc și pe la bogătași din sat și dau cu pușca în sus; aceștia le dau bani.

În noaptea de Bobotează poporul crede că se deschide cerul și cel ce are noroc să vadă când se deschide, cere ceva de la Dumnezeu și îndată i se împlinește voința.

Mai povestesc că un om văzând și el, cerul deschis, în noaptea de Bobotează, fiind în casă; a băgat capul pe fereastră și a început a se ruga; dar în loc să zică: Dă-mi Doamne capacitate(!?) mare, a zis: Dă-mi. Doamne cap mare. Îndată i-a și crescut capul mare că n'a mai putut să-l tragă înapoi. Ai casei au fost nevoiți să strice fereastra ca să-i poată scoate capul!

1399. În ziua de sfântul Ioan (Iordanul), se adună la un loc rudenii, prieteni cu femeile lor, sau la o casă, sau se duc la cârciumă. Ieau cu ei cârnați și friptură de porc și acolo mânâncă, beau vin și chefuesc; iar lăutarii cântă. Zic că se iordănesc.

În unele sate se adună numai femeile singure, pun fiecare câte 20-30 bani și beau. Dacă în drumul lor spre cârciumă sau casa unde se adună văd vre-un om bogat, îl ridică în sus și îi zic: «să trăiești. Acesta e nevoit să le dea 2-3 lei. Cu acești lei iau vin și beau.

Unii din oameni și chiar unele din femei se îmbată. De și e un obicei vechiu și moștenit din moși strămoși; dar este rău, căci îmbătându-se își strică sănătatea și de aici și alte fapte rele.

Urziceni-Ialomița.

Dobre Ștefănescu

DE LE COP IILOR

272.—Am-tam

Tobocam

Melu-velu

Mișcuțam

Ciad-vari

Dombori

Buza-teaca

Ribițchi.

273.—Torom-torom

Cicorom,

Haida socom

La potom,

La patara

Compotom,

Tam-tam

Cibi-tam

Cia-lombori Ribițichi.

274.—Când mama face cocosi (se fac indeosebi în postul mare din cucuruz), copii voioși le cântă așa :

leși moș

De sub coș

Și pornește trei cosoși,

Unu mie, unu ție

Și unu la baci-Ilie.

275.—Când văd copiii primăvara cocostârci (cocori), strigă după ei așa :

Cocostârgu-slârgu,

Mână baba 'n târgu'

Să cumpere hârbu'

Hârbu' se sparsă

Baba rămasă

Cu c... pe masă

Ca o jupăneasă

Moșu' muri

Baba 'ntânări

Ardeal.

P. Ugliș

276.—Stârc, stârc, cocostârc,

N'ai văzut pe tata'n târg ?

—L-am văzut pe la Bacău

Cumpăra un antereu !

277.—Cocostârc, stârc!

S'o dus mă-ta 'n târg,

Să cumpere-tin hârb ;

Hârbu' s'o stricat

Mă-ta s'o 'mbătat.

278. Buna vremea cocostârc,

N'ai văzut pe lelea 'n târg ?

—Am văzut-o ici colea

Răzamată de-o propea.

Culose din ju l. Suceava **M. Lupescu**

279.—Am arat ciocani ardem.

280.—Titirișca plisca

Se poate sui pe triscoi pleșcoi

Da tiriscoi pleșcoi

Nu, pe titirișca plisca.

281.—Ce-ai zis către cela nu știu ce

Atunci cum, și acum de ce ?

Dacă ai zice, știu c'oi zice

Ca să zic, c'am zis, c'oi zice.

282.—Lesne-a zice bogdaproste.

bogdaprosteoaei.

Dar mai greu a zice bogdapros-

teoaei, bogdaproste.

283.—Azi arăm, foc ardem

O șea rea pe foc ardea.

(Se spun iute fără să se răsufle)

Auzite de la d-l Gh. Constantinescu, vichii. Bălăntesti. **N. I. Munteanu**

284. - Un copil iea pe altul de mână, și lovându-i mâna de ceva tare, zice :

Mănușită frântă

Cine mi te-a frânt ?

Neagu, Peagu, cotoiaгу,

Cotoiaгу unde e ?

L-a stins ploaia.

Ploaia unde e ?

Au băut-o boji.

Boii unde sânt ?

I-au mâncat lupii,

Lupii unde sânt ?

În valea cu socii

Mânca-le-ai flocii.

Cel lovit, nu mai poate de durere, ci se căsnește să scape din mâinele celui alt, așa că cel ce a început joaca, tot el întreabă, tot răspunde până la sfârșit.

285.—*Șarpele*. Câteodată, seara mai ales, când copiii se joacă pe drum, ca să facă ei ca să sperie pe trecători ?

Iau o ață lungă, legându-i la un cap mai multe trențe în lungime, pu-

nându-i capul acesta al sforii de cea laltă parte a drumului, iar celălalt cap ținându-l în mână, trece drumul d'a curmezișul așezându-se jos, ori într'un dos de gard.

Când trece cineva pe drum și ajunge în dreptul lui, el începe să tragă așa spre el și trecătorul văzând dunga aceea neagră, mergând de-curmezișul drumului, își închipue că e vreun șarpe și începe să fugă, de frică și spaimă, în vreme ce ceilalți copii — ce până aci tăceau ca peștele — încep să rădă făcând mare haz.

Voicești-Vălecu

Ion N. Popescu

286.—Primul joc era *Inelușul*.¹ De obicei îl jucau copii iarna, în pat în odaia caldă. Un copil aș sta în genunchi cu fața la pământ, rezemat pe coate și cu palmele la ochi ca să nu vadă. Ceilalți puneau mânuțele pe spinarea lui ori câte una, dacă erau mai mulți ori pe amândouă, dacă erau mai puțin. Unul, c'un inel, pe care-l învărtia deasupra palmelor, grăia :

„Ineluș învărtecuș, (învăltecuș pronunța)

P'a cui mân'am pus ?”

Iar cel de jos răspundea : „p'a lu cutare”. Dacă ghicia pe cel care avea inelul pus pe mână, cel de jos numai de cât era înlocuit cu cel ghicit, repetindu-se și cu el aceleași mișcări cu aceleași vorbe. Când nu se ghicia numele, se răspundea „nu e” și se continua jocul, schimbându-se inelul de la unul la altul până ce nemeria cel de jos numele celui căruia i se pusese inelul pe mână. Dacă aveau ambele mâni pe spinare, cel de jos trebuia să ghicească și mâna dreapta sau stânga. Ori că răspundea odată : „p'a lu (cutare), p'a dreapta (sau pe stânga), ori după ce răspundea „p'a lu cutare”, mai era întrebat : „pe care ?”.

La acest joc puteau să se încapă șiretlicuri. De multe ori, printr'o înțelegere din ochi a celor de sus, cel de jos era ținut cu ceasurile în acea pozițiune de martir ; chiar dacă ghicia numele, i se răspundea „nu e”, până se plictisia bietul copil, sau prindea să priceapă — din cauza vreunui răs infundat, — că e păcălit, și atunci se scula infuriat, mulțumindu-se să plece acasă bombănind, dacă nu se încăera cu cel ce învărtise inelul, de-l știa mai slab ca el. Să înțelege că se făcea batjocură celui de jos, când aveau vre-o pică pe el ; cei mai mulți însă își avea câte un mai intim între cei de sus asigurându-se în contra unei eventuale păcăleli. Totuși nu tuturor le ținea de cald această asigurare. Erau trași pe sfoară cu toată prietenia, de oare ce n'ar fi avut gust jocul, fără vre-o păcăleală.

¹ Păr. Fl. A. Drăghici ne trimite o frumoasă culegere din viața copiilor, în fruntea căruia se află câteva șire pe cari le vom împărtăși cititorilor noștri într'un no. viitor.

287.—*Lanțurile*. Se juca și 'n casă și pe afară. Stau copiii jos, la rând cu palmele la pământ. Unul scanda versurile următoare, mutând pe rând mâna la fiecare odată cu fiecare picior al versului zicea :

Sare capra din mărgele	Berbecana
Cu mai multe ghiocole	Lanțurile
Ronciș	Branțurile
Ponciș	Centudia
După casa lui Tivie.	Spăremăndia
Tivieana	Ia-ți tichia.

Acela pe a cărui mână se rostise *chia*, trebuia să rostească aceleași vorbe, cu aceleași mișcări. Rostul jocului era în neputința unora d'a pronunța cu corectitate vorbile acestea, producând hazul celorlalți.

S'ar putea introduce în această categorie toate vorbele greu de pronunțat, cum ar fi

Bou breaz	Din vacile Dăsbârlobrezănilor.
Bârlobreaz	sau: Stârc, stârciogat,
E lesne de zis :	Mai stârciogățel nițel
Bou breaz	De cât toți stârciogățeli.
Bârlobreaz.	
Da e anevoc	sau Am o oală răsbucălăpică
Să dăsbârlobrezești	Și la fund poropofoacheșă.
Dăsbârlobrezăturile	

Multe însă din aceste vorbe sunt potrivite cu gândul rău, ca să iasă vorbe urite din pronunțarea greșită a aceloră. Credem că ne putem scuti de a da vreun model de asemenea vorbe, de care, slavă Domnului, poporul nostru are prea multe. Spre cinstea copiilor nu trebuie să uităm a spune, că nu copiii se jucau cu vorbe de acestea, ci ele formau distracția flăcăilor în vârstă, ba și oamenilor înșurați.

Copiii aveau jocuri nevinovate, cum erau și ei.

Principele-Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A Drăghici.

VORBE ADÂNCI

1106.—A rămas cu *pelea* de pe dânsul; ad. e foarte sărac.

1107.—*Îi bun cu perje*; ad. nu-i bun de nimic mai serios; e lumeț.

1108.—*Peștele de la rap se 'pute*, ad. de la cei mari se ieau și cei mici în a face ce nu se cade.

1109.—*Pește* se zice omului tăcut, ce nu prea are darul vorbirii sau al cântării.

1110.—*Se sbate cu peștele pe uscat*, ad. e foarte necăjit și n'are nici o putere de scăpare.

1111.—*Piatra ce rămâne într'un loc, prinde mușchiu*, ad. e bine de omul statornic într'un loc.

1112.—*Îi iea peste picior*, ad. îl cam iea în răs.

1113. — *E bună de picior*, ad. e lumeață.
1114. — *E c'un picior în groapă și unul pe mal*, ad. e aproape de moarte.
1115. — *I-a dat cu piciorul*, ad. l-a isgonit cu dispreț.
1116. — *Nu da cu piciorul, că îi vei duce dorul*, ad. fii mai strângător și nu disprețui ceea-ce ai din belsug, că pe urmă să nu dorești și să n'ai nici ce-ai avut întâi.
1117. — *Unde nu-i cap, vai de picioare*, ad. e rău fără minte.
1118. — *Și-a târît piciorul*, ad. a dat, a venit pe acolo.
1119. — *Calul, cu patru picioare, și încă se poticnește*, ad. oricine poate să mai greșescă.
1120. — *Îl calcă'n picioare*, ad. nu-i dă nici o considerație.
1121. — *Calcă'n picioare toate*, ad. pradă.
1122. — *Să nu-ți vâd picioarele pe aicea*, ad. să nu mai vii.
1123. — *Iute de picior*, ad. merge bine.
1124. — *Dai cu mânele și alergi cu picioarele*, ad. faci bine și trebuie s'alergi tot tu ca să-ți dee înapoi.
1125. — *L-a pus în picioare*, ad. l-a ajutat bine și acum e bogat.
1126. — *Are picioare bune*, ad. e sănătos și poate merge.
1127. — *Ce ție nu-ți place, altuia nu face*, ad. poartă-te bine cu toată lumea.
1128. — *La plăcinte, înainte, la războiu, înapoi*, ad. nu e tocmai viteaz la războiu, ci numai de-agata s'arată.
1129. — *Plânge de se risipește*, ad. plânge foarte tare, disperat.
1130. — *Plânge de-i sare cămășa de pe dânsul*, ad. plânge îngrozitor.
1131. — *Pân ce-o face plopul mere și răchitu vișinele*, ad. foarte târziu, niciodată.
1132. — *Taie poala și fugi*, ad. fă toate chipurile și scapă-te de belea.
1133. — *Pază-i popa în biserică*, ad. e tăcere mare.
1134. — *S'a dus vestea ca de popă tuns*, ad. se știe de toată lumea.
1135. — *A făcut posmol*, ad. a nimicit totul.
1136. — *Pune piciorul în prag*, a. oprește-te cu totul.
1137. — *Cine se pălește cu capul de pragul cel de sus, vede și pe cel de jos*, ad. tot pățitu-i priceput.
1138. — *Nu te grăbi că te-i prichi*, (pripî) ad. las'o dămol.
1139. — *Ai vorbit, de te-ai prichit*, ad. mai bine tăceai!
1140. — *Prostul mamei preotese*, ad. tare-i prost.
1141. — *Te mândnă puricii*, ad. n'ai astâmpăr.
1142. — *Ori te poartă cum ți-i vorba, ori vorbește cum ți-i portul*, ad. nu e bine să te prefaci atâta : nu uarbla cu șmichirii (înșelăciuni).
1143. — *Bată-l pustia necaz!* ad. sunt cam necăjit.
1144. — *Las-o la pustia, treabă!* ad. rău s'a făcut, ce s'a făcut.

- 1145.—Cu un rac tot sarac, c'un chitic, tot calic
 1146.—Fiecare 'și trage cenușa la oala lui.
 1147.—După asta după ceia, nici-asta, nici aceea.
 1148.—Cine păzește mai mulți epuri, îi scapă pe toți.
 1149.—Mai lesne te înțelegi cu surdul din nascere, decât cu prefăcutul
 că n'aude.
 1150.—Pânea bună e'ntrebată
 1151.—Capra când n'ajunge la varză, zice că-i amară.
 1152.—Mai rare a vedere e mai cu miere.
 Din Vârful câmpului, Dorohoiu.

D. Urzică

- 1153.—Dacă te frigi de borș, suflă și în lapte acru.
 1154.—Las' să fure că D-zeu știe al cui îi sacul
 1155.—Peste Prut îi 5 lei calul și șapte lei oul de găscă
 1156.—Irmilicul zicea „*tatăl nostru*” și curcanul „*crezul*”
 1157.—De cât să zic «vai de noi», mai bine «vai de mine».
 1158.—Dă-i, popă, pintenii, că-i bate eapa cu călcăele.
 1159.—Ferească D-zeu lupul de jiganie și talharul de om rău.
 1160.—Mai bine tocmală lungă de cât sfadă pe urmă.
 1161.—Îl întinde ca pe cureaua cea scurtă,
 1162.—Strânge omul bune (fapte) și ie dracu pe jumătate: da de strân-
 ge omul rele (fapte) le ie dracu pe toate și pe stăpân alături.
 1163.—Pe cine doare, leagă.
 1164.—De cât îi crește un nepot, mai bine un porc: că porcul îți un-
 ge botul, da' nepotul îți rupe gâtul.
 1165.—Când esă urzica, se împute furca.
 1166.—Cine tae răschitaoare, baba-i moare.
 1167.—De copii și coate goale, nu se teme Romanul.
 1168.—Scara la ceri și evreii la secerat nu s'a pomenit.
 1169.—Hatârul să nu-i strici da nici capul să nu-i spargi
 1170.—Mal de mămăligă și părâu de lapte nu s'a văzut.
 1171.—Popa legat nu face calabab (tărăboi).
 1172.—De frumoasă, nu-i urită, nici de rău, nu-i șade bine.

M. Lupescu

- 1173.—Mierea cu-aruncături o cunoști, pe călcături.
 1174.—Vulpea prinsă 'n cotineață dintr'o lovitură moare. Iar la *treș dai*
 cu glonțul și tot fuge 'n trei picioare.
 1175.—Nu momi streinu 'n casă, c'o să-ți dea *brângi* de la masă.
 1176.—Ursul de voe nu joacă, soacra de drag n'o să tacă.
 1177.—La nevoie, ogarul turcului odat' chiar mere pădurețe a mâncat.
 1178.—Omul la beție a luat turbarea, cantă gâlceava tot ca lumânarea.
 1179.—Ce folos că vaca-i bună și lăptoasă că umple hărdăul și pe ur-
 mă-l varsă?!

- 1180.—Lucru amestecat, miroase a spurcat.
 1181.—Nu mă face că-s nebună, că te-a ști și cel din lună.
 1182.—Când dai cu mâna prin miere, să nu-ți lingi deștele, vere!
 1183.—Omul harnic plânge, nu de sărăcie, ci de sănătate, ca e avuție.
 1184.—Bate vântul și avutul cu lumânarea aprinsă; Săracului și'n altar, la adăpost, i se stinge.
 1185.—Cum era, ș'acuma vai! Uite-l toacă pe vătraiu.
 1186.—Stăpânul aspru 'și 'nvață, totdeauna sluga hoată.
 1187.—Sluga și cocoșul, trei ani să nu-i fii, dacă vrei să-ți meargă treburile vii.
 1188.—Câte bordee alătea obiceiie.
 1189.—Vorba cea rea sboară ca glonțul p'afară.
 1190.—Mulți de gură buni găsești, să iei coasa să-i cosești, iar de lucru când ai vrea pe dește i ai număra.
 1191.—Orb pe orb când se conduc, amândoi în lac se duc.
 1192.—La omul cel înțelept și D-zeu cală drept.
 1193.—Totdeauna pe cel rău, îl înseamnă Dumnezeu.
- Beiu-Teleorman.

Mihai Th. Adamestianu

VRĂJI ȘI FARMECE

59.—Descântec de desfăcut.

Cu vin roș, pâne, miere și cu pană de vultur. Se descântă Marți, Joi și Sâmbătă dimineată.

Hulture, vulture! Să te faci pasere
 sburătoare,

Se te duci în casă la... cutare

Ce-i găsi în capul lui, să iei să
 pui în capul tău;

Ce-i găsi în ochii lui, să iei să
 pui într'ai tăi;

Ce-i găsi în urechile lui, să iei să
 pui în urechile tale;

Ce-i găsi în gura lui, să iei, să
 pui în gura ta;

Ce-i găsi în mânilor lui, să pui în
 aripile tale;

Ce-i găsi în picioarele lui, să iei,
 să pui în picioarele tale;

Ce-i găsi în casa lui, în masa
 lui, în băutura lui,

În dobitoacele lui: iapt dat, uritul
 cel mare,

Strigare din sat, să iei să pui în
 penele tale;

Să te duci la muerile cari i-o
 făcut și i-o dat;

Să sbori pe fereastră, de pe fe-
 reastră pe masă;

Ce-i găsi în capul tău, să pui în
 capul lor;

Ce-i găsi în ochii tăi; să pui în
 ochii lor;

Ce-i găsi în urechile tale, să pui
 în urechile lor;

Ce-i găsi în aripile tale, să pui
 în mânilor lor;

Ce-i găsi în picioarele tale, să
 pui în picioarele lor;

Ce-i găsi în penele tale, să pui
 în masa lor;
 În casa lor, în bătaura lor,
 De-i umbla și-i căuta și nu-i găsi-o.
 Să te duci în vad, să te curăți, să
 te speli,
 Să vii la mine spălat și curat
 Că eu cu pâine te-oi hrăni, cu vin
 roș te-oi cinsti,

Cu miere te-oi îndulci. Fapturile
 daturile, să se iacă lup turbat.
 Să se ducă din vad în vad, pân'
 pe capul cui o făcut și i-o dat.
 Și cutare.... să rămâie curat, lu-
 minat.
 Ca argiutul strecurat, cu Maica
 Domnului ce l-o lăsat
 Eu oi descântă și Dumnezeu leac
 i-o da.

De la Elena Șt. Iacob. Gohor-Ireasen. Jud. Tecuci

C. I. Constantinescu

60.-- De adus mana vacilor

Buna dimineața
 S'a sculat văcuța
 Cu rouă 'n spinsre.
 Cu brumă 'n picioare.
 Nici n'o putut-o *proora*;
 Nici a disproora,
 Laptele i-o *sărbăzăluit*,
 Untul i-o stricat.
 Smântâna i-o luat,
 Mai tare s'o spăimântat.
 Ioane, *sanctioane*,
 Scobori pe scară de argint,
 la văcuța de cornițe,
 Și du-o pe cararea lui Haralamb,
 La fântâna lui Adam,
 Cu strochii de vin,
 Malurile de in,
 Și spal-o de răle, de strigare,
 De uritul cel mare.
 Păpădie, die,
 Fruptul ca să-i vie,
 Din toate văile,
 Din toate câmpiile.
 Noroi, noroiță,
 În câmp adormită,
 În glod înglodată,
 De furnici furată,
 Drept a ei!

La mânatul cu livadă verde.
 La pârăul cu lapte dulce,
 Laptele i s'o supt,
 Țățele i s'o umplut.
 Untul i s'o îngălbinat
 Smântâna la loc i-o venit.
 Spornic ca sarea,
 Mult ca marea;
 Ca floarea ce rodește
 Ca via ce'nflorește.
 Ca mărul ce'nverzește.
 Zâna zinelor,
 A luat mana vacilor.
 În camară a încuiet-o,
 În poloboc a cercuit-o;
 Sfântul Gheorghe n'o putut răbda
 Capul pe ferești a vârit:
 Din *strânghite-o strânghit*.
 Cercurile-o crăpat,
 Mana la vaci o alergat.
 Avut-a ce sughe vițelul
 Și stăpâna ce mânca
 Și la ibovnici ce da.
 La fântâna izvorită
 Ți-am adus un colac de grâu
 Și unul de argint.
 Cu spor la strâns,
 Cu spor la ales.

Se descântă așa în tărăță; se pune sare și se dă vacii, în seara de sfântul Gheorghe de obicei, ca să le mănânce.

De la Frăsina Gl, Brănișteanu, Bozinciu-Dorohoiu.

Dumitru Furtună

61.—De dragoste

Înainte de a pleca de acasă, fata ce voeste a-și afla ursita, face trei metanii. După aceasta, prin noptate pleacă la un loc umblat de oameni la moară, ori la vre-un vad. Cum ajunge aici, iar face trei metanii și în urmă zice :

—Buna dimineața, apă mare,

—Ce cauți (se numește pe nume).

—Am venit să ieau apă ca să mă curăț de toate spurcăciunile și de toate răutățile. Fata iea apă într'o sticlură, o ține după icoană și bea de mai de multe ori, în timp de dimineața. Cine bea această apă, iute se poate mărita.

Unele fete fac și lăutoare din această apă, ferbând cu cinci degete, buruene mari; și pune o părăluță de argint. Lăutoarea o duce la baltă ori o svârle între flori,

Jud. Neamț

A. Moisei

62 De desfăcut de ursita (în usturoi)

Huchi fată stătută, la părinți se-
zută,

Huchi din casa cutăruia

Huchi de la patul lui (ei).

Huchi de la cămașa,

Huchi de la fusta,

Huchi de la furcă.

Huchi de la stativete,

Huchi de la barbatul cutăreia.

N'am bărbat (femeie) de dat,

Nici pat de culcat,

Nici tulpă de pus pe cap.

Huchi fată stătută, la părinți

sezută.

Căci cu frigarea te frigăresc.

Și din casa mea te interesez.

În timp ce zicem acestea, înțepăm cu un ac o căpățină de usturoi pe toate părțile. Cu acest usturoi se freacă cel bolnav peste tot trupul. Restul se aruncă într'un loc curat.

Auzit de la bunica mea, Coimănești-Bacău.

S. P. Chiricel

C Â N T E C E

1203.—*Ici în vale la isvoară,*

Este-un nuc cu frunza rară.

Sus la pâr, pe rămurele

Cântă două păsărele.

Una cântă cu glas gos

Pentru al nostru traiu ce-a fost.

Alta :ântă mai subfire
 Pentru-a noastră despărfire,
 Florică floare albastră,
 Cum s'a stricat viața noastră!
 Florică ghivizie,
 Cum a fost! Când să mai fie!
 Florică gălbioară,
 De s'ar tocmi viața iară!

1204.—Ș'apoi altă frunză verde,
 Frunză verde iarbă lată,
 Inimioară cu lăcată,
 Când te-ai descuia vre-o dată,
 Să te vad' o lume toată,
 Cât ești de iuveninată,
 Venin negru și 'nchegat,
 De prin streini cârligat!

Dumulșeni-Bsarabia.

V. T. Frumuzachi

1205.—Foaie verde de mohor,
 Trandafir de pe răzor,
 Pe margine roșior,
 La mijloc verde inchis
 Ce mai amurez am prins,
 Tinerel și desmierdat,
 Nici mustața nu i-a dat,
 Decât barba câte-un fir
 Dușmanii l-au pus la bir;
 Nu l-a pus ca pe-un copil
 Ci l-au pus ca om bătrân.
 El de frica birului
 Luă drumul Giurgiului,
 Trecu apa Nistrului.
 Trecu apa jumătate,
 Puica alearga cât poate.
 Pela apa jumătate
 L-apucă puica de spate
 —Întoarce-te 'napoi, frate
 Ți-a scăzut bir jumătate.
 —Poate să-l scază și tot

Indărât nu mai mă 'ntorc
 Lung e drumul Giurgiului
 Dar mai lung al dornului,
 (Se cântă și restul ce urmează,
 dar pare ar fi alt cântec, subiect
 deosebit.)

1206.—Rujiță de pe răzor
 Dă și neichii două flori
 Căci mă 'ntinzi în drum și mor.
 —Să mori, neică, să pleznești
 Dela mine nu primești,
 C'am plătit de l-a sădit
 Cu banii de pe iubit;
 Am plătit de le-a idat
 Cu bani de pe sîrutat;
 Am plătit de le-a cules
 Cu bani dela amurez.

1207.—Să văd și copila mea
 Cum o bate, săraca:
 Peste picioare cu surcele,
 Peste dește cu inele,
 Peste buze subfirele;
 Mușcare-ar neica din ele
 Ca dintr'un fagur de miere.

Afumați-Ilfov.

S. P. Colibași

1208 Hai la nana peste drum,
 Acolo-i vinul mai bun;
 Vinu-i bun și litra-i mare,
 Birtășița i fată mare.

1209 De-oi muri m'ar pune'n
 groapa,
 Pe mormânt mi-ar pune piatră,
 Piatră mare și măruntă,
 Vin mândro de-o sărută,
 Pe pământ, pe iarbă verde,
 Unde fața nu se vede.
 De-oi muri eu mai întâi,
 Iar la groapa mea să vii.

*Vino mândră câte odată
De-mi sărută a mea piatră.*

De la Ion Criznic din Lipova Ungaria.

Șt. St. Tuțescu

*1210. Frunză verde trei migdale,
Cât îi muntele de mare,
Numai două drumuri are :*

*Unu 'n deal și unu'n vale...
Și mai este-o cărărușă,
Până la lelița'n ușă.
Lelița țese la pânză
Și badița zice 'n frunză.*

Auzit de la Ghe. Tabrea din Holdă,
la 29 Iulie 1912.

Al. Vasiliu

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

247. — Evanghelia țigănească.

Tiganii se gândiră
Pe cine să pue la cetire;
Îl vatașul lor cel învățat.
Care este și cel mai mare din sat
Ca Țopă Țigănesc,
Să citească întocmai
Evanghelia țigănească.
Ca neamul țigănesc
Să se folosească.
Toți țiganii sau strâns
La cetire și la sfat
Ca ciorile pe . . .
Pe drumul lui Scarlat,
Trecea un epure balțat;
De goană ce-l gonit,
Vătaful țiganilor,
Să-l ajungă,
Să-l împungă,
Să-i scurteze zilele,
. . . săptămânele.
Cioroc boroc,
Se strânsură toți țiganii la un loc
Se gândiră, se sfătuiră,
Să facă o sfântă mănăstire.
S'o facă de lemn, putrezește :

S'o facă de fer, ruginește ;
S'o facă de oțel, plesnește ;
S'o facă de zid, mucezește ;
S'o facă de caș,
Când o bate vântul.
Are să curgă untul
. . . mormântul,
Dau bătrânii poruncă.
Eși la ușa cortului negru.
Ca pana corbului.
Și porunci să facă la colțul gar-
dului
La rădăcină. . . .
Panș pari, panș pari.
Lu cardi
Să nu faci ca la Crăciun.
. . . . ca pe un nelam,
Nici ca la Bobotează
Ca o mămăligă brează,
Când oi lua o prăjină,
Și când Țo-i da odată,
Sari dincolo în sat,
Mâncarea-i
Îți dă popa năfură,
Băgate-aș în și..

Pe cea baltă lată,
 Șede un putregai de piatră,
 Șede și un epure grecește
 La cap legat turcește.
 Țiganii gândiră că e pașa ăi tur-
 ces,
 A venit să se bată cu ăl țigănesc.
 Țiganii puseră soroc de 3 zile.
 Și se puseră spate la spate,
 Că cu turcii nu se pot bate.
 Țiganii gătiră niște cai,
 Cu sale de malaiu,
 Cu frânele de mațe ferte,
 Cu picioare de plumb
 Și cu potcoave de ciară,
 Și se puse spate la spate
 Ca cu turcii să se poată bate,
 Da din turci nu căzură nimic
 Dar din țigani tot mai căzură
 Numai 2 au rămas mai pricepuți.
 . . . cine i-a făcut,
 Dând pe lângă un gard părăsit,
 Văzând un . . . ploștit,
 Ei au socotit că-i un ture pitit.
 Aici te-ai pitit păgâne?
 Sug sângele din tine!
 Când se repezi vatavul țiganilor
 Și rupse tot obrazul cu nasul.
 Intr'o zi de vară,
 Ocoliră țiganii un cianc(?) pe din

bravo! afară
 Cu 12 cai cu potcoavele de ciară,
 Și găsi o caracaticioară
 Cu 24 de picioare
 Și când îi dete una
 Caracaticioara a făcut «cați»
 Dar țiganii au zis, «taci.
 Că nu te las până la caraimași!»
 Și a luat caracaticioara
 Și-o aduse acasă la țigani.
 Ei toți leșinați,
 Sara o mâncat ca melușei
 Și dimineța s'a umilat
 Ca bordușei.
 În ziua de Blagovește,
 Toți românii mănăcă peste:
 Numai țiganii n'au avut.
 Dacă au văzut și au văzut.
 A luat *alos* la baros,
 S'a apucat pe bată în jos.
 Dar ce pește prindea?
 Tot de-alde caracaticioare.
 Cu patru picioare
 Când broasca zicea «ghior!»
 Țiganii zicea «taci
 Că azi nu e marți,
 Ci e zi de blagovește
 Când toți țiganii mănăcă pește».

Com. Ardeleani jud. Bacău.

Ștefan Sărăcuțu.

C R O N I C A

D. A. Gorovei, editorul „**Șezătorii**” a fost ales primar al orașului Fălticeni.
 * **Șezătoarea** vol. XIII, coaloa 11-2 cuprinde culegeri de d-nii: C. N. Mateescu, S. Crainic, I. N. Popescu, G. Fira, Șt. St. Tuțescu, Maria Ciobanu, D. Dan și N. I. Dumitrașcu.

D-l Em. Gârleanu întreabă prin „*Ramuri*” dacă la Iași s'a făcut ceva cu bujdeuca lui *Creangă* din Țicău. Ne-aducem aminte svonul, că primarul de pe-atunci d. N. Gane. avea de gând să... și după gândul acesta a mai trecut multă vreme până la

plecarea de la primărie. Și-ar putea și cei de azi de la primărie pune în gând ceva...

Adăogăm că dămăzi, gazetele scriau despre sfărâmarea cu pietre a chipului marelui nostru scriitor, din ținutul „Eternității.”

* Culegeri în revista normaliştilor Eşeni „**Lumină din lumină.**”

Innoirea, No. 2 cu câteva datini de sf. Vasile.

Ghilusul, No. 2, are culegeri de *Șt. St. Tușescu*, *Gr. Couatu-Cerna*, *Elena Vorona*, *Tudor Pamfile*, *C. St. Tușescu*, *V. Morariu*, *I. Mitrănescu* și *G. Crăciunescu*

* D-l *G. P. Savin* Smulți-Covurlui, ne scrie la 4 Ian. 1913 :

„În no. 12 anul V (1912) la pag. 876 văd o explicație a cuvântului „Troschi” care este cu totul eronată cuvânt : ce se dă celor ce fac lucrările de-a'ndoașele, zice culegătorul și adaogă : pare a fi un nume propriu și purtătorul acestui nume ar fi trăit o viață și faptele lui au rămas pildă.) Cuvântul *troschi* e cuvânt rusec, un adverb de cantitate, care înseamnă *puțin, oleacă* : Pastoi troschi = mai stai oleacă, mai îngăduie puțin. Nu se întrebunțează de loc în Covurlui, decât doar întâmplător de vre-un Român venit din Dobrogea, care l-a auzit dela Lipoveni, dar nu i-a priceput încă înțelesul, dar cu toate astea vrea să se arale deștept că știe rusește. Dacă credeți că merită rectificați această explicație.”

* Dela d-l *C. I. Constantinescu*, Gohor-Ireasca, Tecuciu, s'au primit aceste șire la 26 Ian. 1913 :

„Bine-ați făcut de ați trimis revista și prin alte case, pe unde n'a mai fost. Sunt sigur că va avea o bună primire ori unde, prin modul în care se prezintă și mai ales în căsuțele sătenilor, pentru care-i și scrisă. Păcat face cine o înapoiază și mai ales cine n'o citește. Vă rog a mă număra și pe mine printre abonații domniei voastre.”

* *Unirea* din Iași în no. 7, ne face această mare cinste :

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe anul 1913 e o carte pe care în adevăr o parcursă cu multă plăcere. De la istetele maxime populare până la povești, poezii, schițe și articole cu prețiozități folkloristice sau cu îndrumări politico-sociale, — totul până la fiecare rând de slove în parte, e străbătut de o apreciazabilă silință de a folosi celor cari vor ceti acest calendar, alcătuit gospodărește și cu mult bun simț. E înduioșătoare în deosebi dragostea de care dau dovadă, colaborând și la acest calendar harnicele albine din jurul atât de folositoarei reviste „Ion Creangă.” Deși cu greu — căci fiecare s'a străbătut să fie la aceeași înălțime cu tovarășii săi de muncă — remarcăm totuși : așezatul articol al bătrânului profesor, cu pronunțate sentimente filo-române, d. Dr. I. Urban Jarnik : energica protestare, străbătută de o nestăpânită revoltă, împotriva înființării episcopiei din Hajdu-Dorog de d. D. Furtună : versurile însuflețite de o simțită căldură ale d-lui G. Tutoveanu : poveștile și schițele d-lor : Rădulescu-Codin, L. Mrejeriu, T. Popovici, N. Dumitrașcu, D. Mihalache și T. Pamfile ; portretele d-lui M. Lupescu etc. Merită de asemeni atențiunea celor interesați propunerea d-lui Artur Gorovei de a se înființa o societate a folkloriștilor români.”

P.

Poșta Redacției.

D-lor : *G. Popescu*, Banii s'au primit : tare mulțămim, *Șt. St. Tușescu*. Primit : cam prea deochiate cele mărunte și deci nu știu de-or merge. *P. G. Savin* : S'a primit și s'a răspuns înainte de a primi scrisoarea. Pentru trecut când vei avea nevoie să știți : țineți serie. Manuscrisele s'au primit. *T. Bizom* : S'au primit tare frumoase. Să vedem

acum ce vom face cu locul. *D. Urzică*. Primit. Mulțămiri și mai așteptăm. *Bița F.* pe unde calcă, n'aduce decât spor și ajutor. *P. Stănăscu*. Primit. Mulțămiri. *A. Leontescu*. Primit. *L. Marian*. V'am scris. *N. I. Dum*. Ț'am răspuns la 9. *M. Mircea*. Primit. Cred că va fi venit no. 1, care s'a trimis în urină. Cântecul „Astăzi înseamnă în grindă” nu-i popular: îl găsești în *G. Coșbuc: Balade și Idile*. Acolo s'o vezi că e de irândru! *Tr. Gherman*. S'au primit. Redacția e la Bârlad, cum scrie pe revistă. Așteptăm cântecele copilărești. *A. Moisei*. Primit manuscriptele. Scrisesem o c. p. mai de mult relativ la altceva. S'a primit? *G. C. Constantinescu*. Primit. Veți fi însă cu răbdare căci la noi se păstrează multă rânduială. *St. Sărdăuț*. Primit. *C. I. Constantinescu*. Primit.

Poșta Administrației.

D-lui: *C. Atanasiu*. Revista s'a trimis de la no. 1, *N. Cortojan*. Cărțile vi s'au trimis la 2 Febr. S'au primit abonamente de la D-l: *V. C. Vasiliu* Plocești, an. VI; D-l *I. C. Petrescu* Mărgăritești an. V; D-l *Dr. Cădere*. Bârlad, an. VI; *Biblioteca „Basarabia”* Cărligoi-Fălcu an. VI, D-l *C. Atanasiu* Iași, an. VI; D-l *G. I. Stănescu* an. V și VI; D-l *G. T. Ionescu*, București, an. V și VI; *Casa de editură „Lumina Nouă”* Ciortești-Vaslui an. VI, D-l *H. Popa* Zorleni, an. V. D-l *Tr. Gherman* Blaj 3 lei, D-l *G. C. Constantinescu* Corabia, jum. V. D-l *G. S. Vasiliu* Băila an. VI. D-l *Dr. M. Friedwagner* prof. univ. Frankfurt an. VI și VII. D-l *Dr. G. Weigand* prof. univ. Iapsea an. VI și VII; *Păr. I. Teodorescu* Adașeni an. VI D-nii *Eleri* ai gimnaziului Alexandria an. VI; D-l *A. Philippide* prof. univ. Iași an. VI; D-l *Casier al Liceii Culturale „Secția Bârlad”* an. VI.

Cărți primite la redacție:

Statutul societății culturale populare „Mihail Eminescu” din orașul Hârșova, jud. Constanța. Giurgiu, 1912. Tip. N. Pandulescu 16 p.

N. Bănescu și V. Mihăilescu: Ioan Maiorescu, scriere comemorativă cu prilejul centenarului nașterii lui, 1811--1911. București 1912. Tipografia Românească. 536 p. 5 lei.

Pr. I. Antonovici, Documente Bârlădene Vol. II. Acte de proprietate ale Casei Obștii Târgului Bârlad, Bârlad 1912, Tip. N. Peiu, 430, p. 6 lei.

Arhimandritul I. Scriban, Lupta contra scrierilor imorale, București. 1913 „Tipografia Românească.” 178 p. 1 leu.

Fr. Hodgson Burnett, Micul Lord, prelucrare de Iosif Nădejde. București, I. a. Librăria Leon Alcalay (No. 747--8 din „Biblioteca pentru toți” 220 p. 60 bani.

N. Iorga, Politica externă a popoarelor agricole, Vălenii de munte, 1913 Tip. „Neamul românesc”, 38 p. 60 b.

Reviste noi primite în urmă:

Lumiă din lumină, revista societății „Dascălul Poporului” Școala normală „Vasile Lupu”, apare bilunar. Abon. 2 lei pe an.

Innoirea, revistă pentru preoți și săteni, apare lunar. Redacția: Pr. I. C. Stănescu, Găvănești-Buzău. Adm. Pr. G. Jugureanu Mizil, abon. 8 lei pe an.

O B O L U L

Intemeietorilor. abonaților, cetitorilor și pretenilor Revistei **ION CREANGA** pentru strângerea fondului :

===== **Bustul lui Ion Creangă în Bârlad** =====

D-l D. D. Holban, prof. Buzău

Suma adunată lei 971.35

2.--

Total . 973.35

INȘTIINȚARE. Cu părere de rău, Redacția se vede silită ca să nu răspundă acestor cinstite fețe cari la felurite întrebări, nu alipesc și cartea postală ori mărcuțele pentru răspuns. Pricina-i lesne de înțeles

A apărut

CALENDARUL REVISTEI „ION CREANGA” ===== Pe 1915 =====

Parte calendaristică, numeroase articole
și ilustrații artistic executate. Puține
exemplare se mai găsesc la T. Pamfile
Bârlad. Prețul 1.50 lei.

I N Ș T I I N Ț A R E

Prietenii revistei noastre sunt vestiți că a ieșit de sub tipar **ALCĂȚUIREA UNEI GOSPODĂRII ȚĂRANEȘTI**, sfaturi și îndemnuri folositoare unui gospodar tânăr, care se găsește de vânzare pe preț de 50 bani bucata la d-l M. Lupescu, Gara Zorleni. Această carte e de neapărată trebuință tineretului de la sate. D-nii învățători o pot recomanda pentru absolvenții satelor și pentru casele de sfat și citire.

D-sale D-lui

Arthur Gorovei
Fălțiceni

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. IV.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. V.	—	—	—	—	5.00
Carti postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	—	0.10
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912	—	—	—	—	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913	—	—	—	—	1.50
P. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	—	—	—	0.20
„ „ Jocuri de copii I	—	—	—	—	1.40
„ „ „ II	—	—	—	—	1.60
„ „ „ III	—	—	—	—	1.50
„ „ Ciniștiri românești	—	—	—	—	1.00
„ „ Industria casnică la Români	—	—	—	—	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Români	—	—	—	—	2.00
„ „ Boli și leacuri	—	—	—	—	1.00
„ „ Cântece de țară	—	—	—	—	1.00
„ „ Agricultură la Români	—	—	—	—	5.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătăasă	—	—	—	—	0.10
„ „ Alcătuirea unei gospodării țărănești	—	—	—	—	0.50
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	2.00
„ „ Colinde din popor	—	—	—	—	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clăcășeste	—	—	—	—	0.40
I. I. Cincescu: Doine și alte cântece	—	—	—	—	0.30
A. M. Nour: Descântece și vrăji	—	—	—	—	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești	—	—	—	—	1.25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

A APARUT:

TUDOR PAMFILE

CÂNTECE DE ȚARĂ

Ediția Academiei Române. Prețul 4 lei. A se cere la culegător în Bârlad.

G H I L U Ș U L

Revistă folcloristică. Editor, Șt. St. Tuțescu. Red. și adm. în
Balota-Dolj. Abon. anual 4 lei

<https://biblioteca-digitala.ro>

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

C. H. Mateescu. — Incă o variantă a cărții poporane «Avestița, aripa Satanei».

Petru G. Savin. — Ceva despre «șederea» fetelor cu flăcâii.

Al. Moisei, G. I. Popescu. — Plugușoare.

T. Bizom. — Fata cea pricepută (poveste).

P. Ugileș. — Colinde.

N. I. Dumitrașcu, Dumitru D. Furtună, N. Munteanu, Șt. St. Tuțescu, V. Moisiu, Al. Al. Leontescu — Povestiri și legende.

Elena N. Voronca, Al. Moisei, D. Urzică, Lt. A. Saint-Georges, Const. Vartolomei, Maria I. Mircea.

N. I. Dumitrașcu, C. M. Popescu, Ioan Preutescu, N. I. Munteanu. — Datine și credințe.

Tudor Pamfile. — Visul Maicei Domnului (Două variante scurte).

A. Gorovei, M. Lupescu, Ion N. Popescu, C. Atanasiu. — Botanica populară.

A. Vasiliu, T. Popovici, G. Vlădescu, V. Știrbu, S. P. Colibași, Tr. Gherman, Al. Al. Leontescu, D. Petrescu, G. Iacobeanu, V. Sdrenghea, S. P. Chiriceș, M. Barbu, C. N. Mateescu, II. Ţociu. — Căntece.

Pr. Fl. Drăghici. — De-ale copiilor.

M. Lupescu, N. V. Hănțescu, Traian Gh. Dimitriu. — O samă de cuvinte.

P. CRONICA.

Poșta Redacției, Poșta Administrației, Bibliografie.

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 bani

În străinătate . . . 50 „

Un număr vechiu, 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL

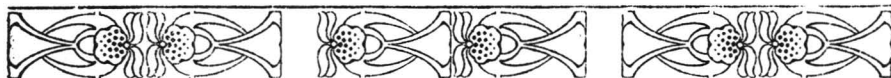
În țară . . . 5 lei

În străinătate . . . 6 „

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPAȘCU.

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Făltănești-Covurlui St. Capșa Bucurest
G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Gara Dâlga), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Fur-
tuță (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar
n. k (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova
C., N. Mateescu [-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț]
I. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Jorăști-Covurlui], I. Neculau Coropcenii-Vaslui
A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T.
Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu Dobromir-Constanța, A.
Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu
[Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

**Domnii întemeietori cari până la sfârșitul anului curgător, nu vor trimite cotizația
deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înștiințare.**

CĂTRE COLABORATORI

În numerile viitoare se vor publica toate ști-
rile ce ne vor sosi cu privire la

Sărbătorile Poporului

Legende, credințe și datine, mai ales asupra ce-
lor din lunile August, Septembrie, Octombrie,
Noembrie și Decembrie și anume:

Ziua Macaveilor, Probejencie, Sântămăriile,
Sf. Ioan de toamnă, Simion Stălpnicul, Vavila,
Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Fo-
ca, Zămisirea, Teccele, Adormirea, Haritonul,
Procoavele, Vinerëțele, Vinerea mare, Lucinul,
Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlhari-
lor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Stelian,
Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai,
Sf. Filofteia, Ana Zăcețenia, Sf. Spridon, Sf.
Modest, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Cră-
ciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și
toate celelalte ale lui.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL:	ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	În țară 5 lei	M. LUPESCU
Bărlad	În străinătate. 6 „	Zorleni-Tutova

Incă o variantă a cărții poporane «Avestița aripa Satanei»¹

În numele tatălui și al fiului și al sfântului duh, amin.

Eu robul lui Dumnezeu sfântul Sisoî, pogorându-mă din muntele Eli-onului, văzui pe Avestița, aripa satanei, a căruia părul capului îi era până la călcăe și cu ochii roșii de foc, și cu mâinile schimonosite, și de her, și căutătura sălbatică, și cu trupu' schimonosit, și era foarte strașnică și grozavă. Și trecând mai pre urmă, auzii de cătră dânsa și văzuîu unde o întâmpină arhanghelul Mihail, voivodul îngeresc și îi zise :

Stăi, satano, duh necurat, cu frica lui Dumnezeu. Și ea îndată stătu și groaznic se uită asupra îngerului. Și îi zise arhanghelul Mihail : Tie îți zic, satano, duh necurat: de unde vii și unde mergi, și cum îți este numele tău ? Iară ea căută îndărăt și groaznic să uită asupra îngerului și îi zise : Eu sânt Avestița aripa satanei, duh necurat, și viu acum din fundul iadului, fiindcă am auzit propoveduind bune vestiri arhanghelul Gavril prin toate cetățile de o preacurată fecioară Mariea, fata lui Ioachim și Anii, precum că dintr'acea fecioară va să nască Isus Hristos Nazarineanul, împăratul ceresc și pământesc și merg cu ale mele mari meșesuguri văzute și nevăzute. Iară Mihail arhanghelul o apucă de părul capului și-i înfipse paloșul în coastele ei și o bătu foarte strașnic cu usturime de foc și o întrebă îngerul : Tu, duh necurat, cum și în ce chipuri te faci tu și intri prin casele oamenilor și le omori copii ? Și ea zise : Când sânt în somn, cu ale mele mari meșesuguri văzute și nevăzute, iară îngerul se străjnici. Iară ea de multă durere și de usturime, strigă cu mare glas ca s'o mai înceteze din bătaie și i le va spune toate pre rând. Iară îngerul pre loc au încetat-o

¹ Vezi An. IV, p. 38 și 70.

din bătaie; iară ea începu a i le descoperi toate și a le spune 'pre rându. Eu mă fac ogar și pisică eu mă fac; eu mă fac umbră și lăcustă; eu mă fac păiajăn și muscă și toate nălucirile văzute și nevăzute eu mă fac. Și așa intru prin casele oamenilor de le zămlesc mai-cele lor când sânt îngreuiate și le iau și fața lor când sânt în somn. Și mai curând mă apropiau de fata care este îngreuiată și de rușinea lumii, își frământă trupul său de-și omoară copilul într'ansa, i de *rezevenghe* (*sic*), i de fermecătoare, i de care caută cu ceară, sau de care dă cu bobii, și de care caută cu sita, sau cu periea și de care nu ține în dreptate cu bărbatul său. Și am noasprece nume: 1) Avestița, 2) Nadarca, 3) Salomia, 4) Nacara, 5) Avezuha, 6) Nadariea, 7) Salmona, 8) Paha, 9) Puha, 10) Grapa, 11) Zliha, 12) Nervuza, 13) Hamba, 14) Glipina, 15) Humba, 16) Gara, 17) Glapecă, 18) Tisaviea, 19) Pliastă. Și supuindu-mă cu mare străjnicie, tu sfinte arhanghele Mihaile voivodule, iată că-ți arătaju toată puterea mea fie. îmbolditoriule, care mă muncești cu mari și strajnice munci și-ți dau acest zapis al meu la mâna preaputerniciei tale, sfinte îngere, ca oriunde s'ar aila acest zapis al meu, la orice casă, eu la acea casă nu mă pociu apropiu de șapte mile de loc și nici o treabă nu am la acea casă. Și-i zise arhanghelul Mihail: Iată ce-ți poruncesc întru numele tatălui și al fiului și al sfântului duh și întru numele preacuratei fecioarei Mariei, care a născut pre domnul nostru Isus Hristos. Nici de zidirea mâinilor lui Dumnezeu robilor aceștia; Nicolaie, nici de robul lui Dumnezeu Stefan, nici de Ioan, nici de Stana, nici de tot neamul lor; nici de meșugul lor, nici de dobitoacele lor, nici de agonisiala lor, nici de toate ce se vor numi ale lor, nici de casa lor, nici de copiii lor, până în vecii vecilor amin.

Insemnare. -- *Scoasă dintr'un manuscris din 1809.*

C. N. Mateescu

Ceva despre «șederea» fetelor cu flăcăii

După horă, sara în amurg, în zile de sărbători, flăcăii, bine înțeles nu toți, ci numai acei cari au putut face rost și au fost chemați, se duc pe la fete. Aici, ei au diferite semne prin cari-și vestesc venirea. Dacă casa e acoperită cu tablă, e destul o petricică: tabla sună, iar iata pricepe. Dacă casa e cu stuf, pae sau șindrilă, are alte mijloace la îndemână: sueră așa trecând pe drum și din când în când tușește cam târșor. Greutatea în a se vedea, nu e așa de mare întru cât, ei

sunt înțeleși, — flăcăul cu fata, — și dacă el e nerăbdător de vine mai degrabă, nu te teme, că și fata de mult îl aștepta!

Fata, cum simte că i-a venit «drăguțul», găsește o pricină oarecare : nu-i o găină, sau a uitat, cine știe cum, să închidă vițelul sau să aducă apă, și se duce în treabă, adică găsește calea de se duce la cel ce o așteaptă. Cei din casă ori nu pricep, ori dacă pricep, îi dă pace, mai ales mama, care știe, oricât s'ar păzi fata, orice urmă a ei ; își zice : «și eu am fost ca ea.»

Știind că poate aceste clipe sunt cele mai dulci ale tinereței, mama nu-și poate lipsi fata, care, cu toate că de n'ar lăsa-o, nu s'ar putea ea lipsi, și-ar face pe dracu'n zece și tot s'ar duce să dea măcar o guriță.

Odată fata ce-a venit la «flăcău» ce-o aștepta tremurând în întuneric, se cheamă că flăcăul *șade* cu fata, sau că fata *șade* cu flăcăul ; tot una este.

«A șede» cu o fată în asemenea împrejurări, se ia în înțelesul de a se iubi, a se drăgosti și a se desmierda unul pe altul, vorbindu-și pe șoptite vorbe pe jumătate printre sărutările dorite și lacome. Acum se fac și imputările dacă ei sunt iubiți de multă vreme și-i dragostea la cataramă, ori ea îl muștră, că de ce-a jucat așa de mult lângă cutare fată, ori el pe dânsa că de ce vorbea și râdea cu cutare flăcău.

După câțeva vreme, în care fata tot amintește de mă-sa și că se duce că i-e degrabă, —și lucru de altfel de mirare: ea tot zice că se duce și nu se mai duce,— se despărțesc în cele din urmă cu câte-va sărutări, cele mai aprinse, făgăduindu-și a se întâlni în altă seară.

Se întâmplă, că în jurul unei fete să se învârtască mai mulți flăcăi, dar numai unul a fost «fericitul» să șadă cu fata ; ceilalți de pe urmă cari au rămas cu buzele umflate, li se zice că «le-a rămas borsul lor», dacă se vor duce, înțelegându-se că el le-a luat înainte ca și cum dintr'un borș cu *bucățele* (carne), el a luat bucățica lăsând pentru ceilalți din urmă zeama, borșul gol, care nu e de nimic.

De multe ori când se întâmplă și se repetă acest lucru de unul și acelaș flăcău care fiind pe placul fetei, le ia totdeauna popușoiul de pe foc, adică fata, și dacă flăcăul e din o altă mahala a satului, atunci flăcăii din mahalaua unde se află fata, se unesc cu toții și-i dau o bătaie soră cu moartea, celui se le-a furat inima fetei din mahalaua lor, ei considerându-și un fel de proprietate în puterea lucrului că li e vecină.¹

¹ Am văzut, întâmplător, un cas la feș, petrecut în satul meu. Un flăcău bătut măr, noaptea, de alții, pentru lucrul arătat aici.

Dacă se întâmpla ca fata să-și capete ciuda unor flăcăi, atunci se expune și dânsa și chiar casa părinților ei, la răzbunarea lor.

Așa, cazurile cele mai obicinuite și mai dese, e că li se unge poarta ogrăzii cu păcură, ori le ciunțește vre-un bou de un corn, ori vinnoaptea și fac cine știe ce batjocură.

Un fel de răzbunare, destul de original, s'a făcut în satul meu și a-nume: O fată ne mai primind dragostea unui flacău, căzându-i pe semne altul cu tronc la inimă, acesta a căutat să-și răsbune.

După ce s'a răcorit întâi pe cel ce era în drumul dragostei lui, adică pe iubitul fetei, într-o noapte, împreună cu alți tovarăși, au supt plu-gul din ograda fetei pe casă. Cum or fi făcut, ei știu, destul că a doua zi tot satul povestia de isprava asta, ba cei mai mulți ei însuși, faptașii, râdeau mai mult ca alții. Bănuelile duceau la adevăr, dar în lipsă de dovezi, ce-i puteau face flăcăului?

La horă iar se poate răzbuna cel supărat. Face rost de bani, împacă lăutari, face horă, și umblând prin sat, oă de știre cu lăutarii după el, având și alți tovarăși, mergând în frunte lăutarii în urmă cântându-le marșul, și hora-i gata. Acum, el e mai marele horei, care are drept să-i cante ce vrea el și să lase să joace cine vrea dintre fete și dintre flăcăi; aceștia după ce-i plătesc o sumă oarecare.

Treaba pusă la calo, el nu așteaptă decât să-și pună în aplicare planul lui de răzbunare. Când hora e mai frumoasă, când lumea e mai multă, atunci se duce la fata ce joacă în horă și pe care are ciudă și desprinzându-i mânele frumușel, îi spune: «Să joci drăguță când ți-o face (cutare) horă. Atunci se amestecă alți flăcăi, unii pentru, alții contra, se aud vorbe grele și-i destul un ghiont, o brâncă ce nu lipsește ca de-aici și bataia să se pornească în toată regulă, pentru fata, ce a și șters-o fugulița de la horă, de cum a fost dată afară din horă.¹

¹ «*Ion Creangă*» An. 3, no. 7. Dat. și Cred. 398. Cristata. La Paști fetele mari fac un colac, din colanul de pe margine și o cruciliță la mijloc. Acest colac fetele îl dau flăcăilor, la unul din flăcăi care li-i mai drag.

Unele fete nu fac cristate. Flăcăii amăgiți, cari nu primesc cristate de pe la ale lor în ziua a doua de Paști, le scot din horă. După ce se n-ai face scandal, ele intră iar în joc.

Așa spune Păr, Beldie. Dar păr, Beldie e din acelaș sat cu mine și primele publicații folcloristice Jorăștii mei și ai sf. sale i le-au pus la îndămână. Această datină însă, pare-mi-se că e din Fărânești unde se află acum, dar nici de cum din Jorăști, unde nu este asemenea obiceiului sau cel puțin eu, deși m'am interesat, nu l-am aflat. Iă, pentru ziua de Paști, nu se fac nici colaci și mai ales să-i dea la flăcăi. A uitat sf. sa, că s'au boerit flăcăii noștri: de Paști nu mai umblă flăcăii pe la case cu „Hris-șos a înviat“, ci numai băetani: și aceștia capătă ouă roșii, pască, cozonac, iar nici de cum colaci.

Datul colacilor se face însă pe la unele case întocmai cum spune sf. sa, dar nu-

De multe ori se întâmplă că liore frumoase și cu dragoste pornite, să se sfârșească prin certe și bătăi sângeroase. Și de se întâmplă la vre-unul vre-un cuțit, ori vre-o armă de foc, nici crimele nu se pot înlătura. Intr'o excursie făcută prin Transilvania, am avut prilejul să trec prin Tg. Ocna, să vizitez salinele în interior. Mi se rupea inima de jale văzând flăcăi tineri storși de viață și fără vlagă povestindu-mi cum s'a întâmplat păcatul de l-a ucis pe unul de la o fată!

Și-și ispășește păcatul pe 20 de ani!

Petru G. Savin

PLUGUȘOARE

14.—*Aho, ho, ho !
Copii și fraji,
Stați puțin și nu mânați,
Lângă boi v'alăturați,
Și cuvântul mi-ascultați :
S'a sculat mai an,
Bădica Traian.
Și a încălecat :
Pe un cal învățat,
Cu trâul de aur,
Cu șaua de graur.
Cu firul de mătăasă,
Impletit în vije 'n șasă.
Și s'a dus la aral,
La aral și la grapat.
Măi indemnăți măi !
Hăi, hăi !
Și a arat :
In lungiș,
Și curmeziș.
Brazdă neagră a răsturnat,
Grâu mărunț a sămănat.
Grâu de vară,*

*Cu năgară,
Să răsară,
Pân 'n sara.
Grâu mărunț,
Cu arnăuț,
A dat Domnul,
De s'a făcut.
In paiu :
Cât lreslia.
In spic :
Gât vrabia.
In bob :
Cât mazărea.
Indemnați măi,
Sirigați flăcăi. Hăi ! hăi !...
Iar eu pusei :
Căciula pe-o ureche,
Și plugul la părele.
Boii la iarbă verde,
Și plecai în sal la fele.
Aho !...*

Nemțșor-Neamțu.

Al. Moisei

mai la sf. Vasile când se umblă cu plugul. (Lucru ce-l spune și d. M. Lupescu : v. „Șezătoarea” pag. 138 r. 24 an. 5. vol. 5. 1899 no. 8—10.)

Și nu se scoate din pricina asta o fată afară din horă: pricina e alta. ciuda sau invidia, răsunarea; și fata, nu te teme, că nu mai are nas să mai joace după acest „scan-dal” în horă cel puțin în ziua aceia îi piere pofta.

De altfel în Jorăști lucrurile acestea se întâmplă rar.

15.—Aho, ho, ho !
 Afară-i negru 'ntlunecat
 Noi cu plugu ne-am plecat
 Că-i dela Domnul lăsal.
 Buna sară, buna-sară
 Cu trei cire de năgară
 Eu să vin în astă sară
 Să vă ur și să câșlig :
 Colăcelu' câl purcelu',
 Ba 'ncă și v'on gologan
 Să vă pomenim un an,
 Și unu de zece bani
 Să vă pomenim trei ani.
 Roala măi !
 Și cel șold de porc
 Din cel fund de pod ;
 Colăcel tras la morișcă
 Ca și mâni se îmbucă chișcă
 Colăcelu' rumenel
 Câl o roală de mititel
 Să mâncăm o zi din el
 Ia mai strigați măi !
 Am mai ura, am mai ura
 Dar mi-i teamă c'om înoptă
 Și nu suntem de ici, colea
 Ci tocmai dela Chișoc
 Unde 'ngheață găluștele la foc
 Și măliga nu-i de loc
 Ziceți flăcăi !
 Am mai zice, am mai ura
 Da ni-i c'om mai însăra
 Și nu suntem de pe ici-colea

Ci de pela muca-puca
 Unde strechie băbuca
 Și mămăliga-i cât nuca
 De-o slăjuiesc cu măciuca.
 Roala jincanilor.
 Am vrut să iau și eu o făr-
 mălură
 Da m'o lovii c'o scurtătură
 De mi-o scos dinții din gură ;
 Și nu-mi era de cap, cât de
 căciulă
 Că era de miel tarcal
 De când lala s'o 'nsural ;
 Dosu' de piele de măjă
 De când mama sugea lăjă.
 Invârliți-o smeilor !
 Și tot am mai ura
 Da ni-i că s'a 'ntluneca
 Și suntem din codri 'ntlunecoși
 Unde-s copiii mucoși
 Și moșnegii mâncăcioși.
 Trageți măi cucoși.
 Bosuioc verde pe masă
 Rămăi gazdă bucuroasă
 Și la anu' tot pe-acasă ;
 La mulți ani cu sănătate
 Să aibă și plugarii parte
 Batăr de-un franc și jumate
 Aho !

Auzită de la frații mei
 Valea Hogii, Vaslui.

Gh. I. Popescu

POVESTE

47.—Fata cea pricepută.

Erau odată trei fete rămase orfane : le murise amândoi părinții fără să le lese cât de puțină avere. Cum erau ele sarace, ș'au pus în gând să se ducă în lume ca să-și găsească de lucru.

Au tot mers ele zi de vară până'n seară, cale lungă de umblat, lo-

curi rele de călcat, și cum mergeau ele, numai ce dau de-o stâncă, și pe stâncă ședea o baba slută.

—Ce vânt v'a adus pe aici, mări fetelor? le întreabă baba.

—Suntem sărace și-am pornit în lume să aflăm de lucru.

—Bine, le zise baba, rămâneți la mine.

—Bine, vom rămânea. Și-au rămas tustrele la babă.

Mai într'un târziu, chiamă baba pe fata cea mai mare la mâncare. îi puse într'o strachină zeamă cu carne, dă ea să mânânce, dar carnea trăgea a om; soarbe zeama și carnea o dădu sub masă. Vine baba și vede carnea sub masă: o iea și-i tae capul, și tae o bucată de carne din ea și pune să fiarbă pentru cea mijlocie. După ce-a fiert carnea, chiamă fata cea mijlocie la mâncare; dă fata să mânânce, dar vede că carnea mirosia a om; soarbe numai zeama și carnea o dă sub masă. Vine baba și vede carnea dată sub masă: îi tae capul și la asta, și din ea face mâncare pentru fata cea mai mică. Când găti mâncarea, chiamă baba pe fată să mânânce. Fata cea mai mică purta un măt în sân; vede și ea că carnea-i de om; soarbe zeama și carnea o dă sub masă și scoase și mătul din sân, îi dă drumul sub masă și mânâncă carnea. Vine baba, o întreabă dacă i-a plăcut mâncarea, fata zice c'a fost bună. «Ei, dar tu ești de mine!»; și-a rămas fata cea mai mică slugă la babă, dar nu s'a tocmnit pe cât. I-a dat toate cheile pe mână, de la toate cămărilor, dar i-a zis că la cămara cu cheia roșie să nu se ducă.

După ce i-a dat baba tot în seamă, a zis către fată:

—Eu am să dorm nouă zile și tu în acestea nouă zile, fă rânduială în toate cămărilor, dar în cămara cu cheia roșie să nu te bagi, că dacă te-i băga acolo, afară nu-i mai ești.

Adoarme baba și fata începe să scuture și să grijască prin casă și peste tot; și prin cămări erau fel de fel de scumpeturi de odoară. După ce a gătit de scuturat și de grijit peste tot, să gândește ea ce-a fi având baba în camara cea cu cheia roșie; ori că are niște scumpeturi mari, ori că are niște capuri de oameni morți. Descue ea și i se sue părul în vârful capului ce vede. Vede o mulțime de oameni *chilugiți* și trupuri de oameni morți, între cari erau și trupurile surorilor ei. Oamenii cei *chiluvi* încep a se ruga să-i lese afară, dar fata le-a zis:

—Eu vă las afară, dar voi să vă rugați lui Dumnezeu, să mă facă o pasere într'o cușcă de argint, că de nu, când se trezește baba, mă omoară.

Au eșit oamenii afară și s'au rugat lui Dumnezeu, s'au dus care în cotro au văzut cu ochii, și pe fată a făcut o Dumnezeu o pasere într'o cușcă de argint; și cum trecea pe-acolo feciorul împăratului, iea paserea cu cușcă cu tot și o duce la curtea tătâni-său.

După ce s'a sculat baba și-a văzut că fata nu-i nicăeri și cămara cea cu cheia roșie goală, pornește la o mulțime de draci s'o caute; că baba ceea avea o mulțime de draci sub mână ei.

Pe fată după ce-a dus-o feciorul împăratului la curte, a luat cușca cea de argint, și-a pus-o în camera în care dormia el. Fecioru' împăratul, căta destul de bine de pasere, îi da fărâmaturi din pâinea cea mai bună, și fel de fel de poame, dar pasărea care era fata, rămânea tot flămândă; noaptea, după ce adormia fecioru' împăratului, se da de trei ori peste cap și mânca mîncarea ce rămânea de la fecioru' împăratului. Dimineața când veniau slugilo să iee străchinele de pe masă vedeau că toate-s mai spălate. O slugă s'a pus pe pîndă, să vadă pe cine are feciorul împăratului de mîncă toată mîncarea din străchini. Cum s'a ascuns la pîndă, numai ce vede că într-o vreme de noapte, paserea cea din cușca cea de argint să dă de trei ori peste cap și se face o fată frumoasă, că la soare te puteai uita dar la dînsa ba. Fata a simțit că cineva o pîndește, ș'a 'nlemnit locului; atunci sluga scoală pe feciorul împăratului, și cum se scoală și vede fata cea îmbrăcată toată numai în aur, se îndrăgește de dînsa și zice c'a lua-o de soție, da să-i spue cine-i și de unde-i. Fata i-a spus toată pațania; și cum povestea la fecioru' împăratului, numai ce vede o mîna ș'un picior că umbla s'o prîndă. Aceala era un duh rău trimes de babă. Și când era să puie duhul cel rău mîna pe fată, fecioru' împăratului iea paloșul și-l tae. Feciorul împăratului s'a cununat cu fata, a făcut o nuntă mare și de n'a murit, și acum trăește.

Vatra Dornei, Bucovina.

T. Bizom

COLIDE

34.—*Vine marea căl de mare
Lină mirlină, leroi mirlină.
Dar de mare jermuri n'are
Noală, noală boul sur
Cu coarnele de d'aur
Noală, noală coarne's poartă
Dar din coarne ce mi-și
poartă?
Poartă-un leagăn de mîlasă
Dar din leagăn cine șede?
Șade N. fală d'albă*

*Lucru mare ce lucră
Tot cosă și 'npupistră
Măramă¹ frăjâne-său
Guleraș lălânesău.*

35.—*La fântâna sloborită
Hoi linu linu lărmălinu
Cu slobori de mălin verde,
Este-un mare păcurari
Să băgă d'in fântânișă
Și lăe o șuerișă
Ș'apuca d'a șuera*

¹ Batistă, se mai zice și cîrpă.

Toate oile întrista
 Și la domnu' alerga :
 Ce-ji' voia domnu' nost ?
 Ori ji' voia să ne vinzi
 Ori ji' voia să ne mânci ?

Nu mi' voia să vă vînd,
 Ci mi voia să vă mînc
 Că de când umblu cu voi,
 Am albit și eu ca voi !

Ardeal.

P. Ugliș

POVESTIRI ȘI LEGENDE

227.—S'au luat la „trei păzește..”

S'a 'ntîlnit Crăciunu' cu Paștele și s'au luat la ceartă.
 Paștile a zis:

—Tu,... tu ești trențaros, ... unsuros,... friguros...,

—Dacă, da' pîn' a veni eu, s'au petrecut : o puțină cu varză, un sac cu făsui,¹ apoi o să se mai treacă un porc gras, și,... bunătate 'n casă și veselie ;... pe când tu,... tu traistă goală, față ușoară, numai veselie ; trup fudul și sărăcăcios....

Dela Costache R. I. Stancu, Boureni-Dolj.

228.—Grăul.

Întîi și 'ntîi când a dat Dumnezeu grăul, l-a dat cu rod de la pămînt și pîn' la vîrf,—și cîcă l-a dat *cîinelui*. Și cîinele când îl mîncă, îi mîncă numai *vîrful*,—cât lua 'n gură,... că vezi, avea prea mult rod!...

Și, zice, Dumnezeu, dac' a văzut așa, i a luat partea de jos și i-a lăsat numai cât apuca cu gura, adică *spicul*.

Auzită dela N. D. Gigea, din Bărea-Doljiu.

N. I. Dumitrascu

229. Fiecare trebuie să caute de copiii săi.

O corboaică avea trei pușori. Într'o zi vine pajura la cuibul ei și, fără multă întrebare, dă să-i mănânce odraslele.

—«Pajură dragă! Fă-ți milă și pomană și mai rabdă-i, măcar trei zile — că acum îs cruzi, nici aripi n'au, nici carne ca lumea — și tu cu ce ai să te sature ?»

Pajura s'a învoit să mai aștepte trei zile. În vremea aceasta ce face însă corboaică ? Ieă în cioc pușorul cel mai mare și dă să-l treacă peste un iaz în altă pădure. Când se afla în înălțimi drept deasupra iazului, vorbi astfel către pușor :

—«Măi puiule, măi ! Vezi cum te duc eu departe, departe, ca să te

¹ Făsui : fasole (provincialism).

scap din ghiarele pajurei? M'ai ajuta și tu pe mine, de m'ai ști la o a. sa de mare nenorocire?»

— «Dă!» răspunse puilul.

— «Nu pot crede!» răcni corboaica. Și dete drumul micuțului în valurile iazului.

Se duce și iea apoi în cioc pe cel mijlociu. Ajungând și cu dânsul sus, în dreptul apei, îi zise :

— «Măi puinle, măi! Eu alerg acum și te mut din locul cel primejdut și-ți scot zilele din gura pajurei..

Dar tu-ai face cu mine asemenea ?

— «Mai rămâne îndoială ?!» —răspunse puilul, tremurând de frică.

- «Nu pot crede !» —se răsti corboaica. Și repede îi făcu și lui vânt în apa cea adâncă, venind în sbor, în sfârșit și după pușorul cel mai mic. În dreptul apei, îl întrebă și pe aceasta :

-- «Uite, dragul mamei, cum necăjesc eu cu voi ca să vă scot de la moarte și să vă cresc. Spune tu drept: te-ar lăsa și pe tine inima să te trudești atâta pentru un părinte de-al tău?»

— «Maica mea!» —răspunse cu teamă plăpândul pușor.

— «Fii bună și numai două vorbe să-mi primești: eu dacă n'oi avea pușorii mei, să știi bine că întâiu și întâiu de părinții mei m'oi îngriji: dar dacă mi-a da Dumnezeu gloată -- eu de dînsa are să trebuiască mai cu deosebire să mă îngrijesc, întocmai după cum și Dumneata faci acum!».

Și într'adevăr, acest pușor mai mic a avut dreptate să nu fie aruncat în iaz ca și frații săi, căci frumoase cuvinte vorbise: și de aceia omul tot deauna întâi de copiii săi trebuie să îngrijească bine.

Din Sârbi-Dorohoi.

Dumitru D. Furtună

230.—Triful și Stratenia.

Cică, cum ar fi în ziua de Trii (1 Februar) Maica Domnului s'ar fi dus la biserică. Trecând pe lângă biserica unui cioban tânăr numit Trif, căci pe acolo, îi era calea, acesta ar fi tușit-o pe Maica Domnului. (Stratenia) nu știu! înadins sau alt-fel. Maica Domnului, cunoscându-i gândul, zise: Fie azi dar ziua ta, da mâine e a mea și mai mare.

Și de atunci cică au rămas una după alta aceste două sărbători.

Spusă de Chiriță Ardeleanu, Zernești.

N. Munteanu

231.—Masa lui Traian.

La masa lui Traian, când s'a făcut linia ferată, un om a găsit o căldărușă de bani, lângă cruce.

Plecând omul acela, s'a lipsit de leafă.

232.—Un nou izvor la Cozia.

Ci-că acum s'ar fi găsit un izvor de *apă caldă*, 34°, la Răsărit de Olt, lângă muntele Cozia spre Sud.

233.—Dianu și ungureanca

Cum de felul lor sunt frumoase ungurencele, ci-că haiducul Dianu s'ar fi îndrăgostit de una, că-i căzuse cu tronc la inimă.

Ducându-se la ea, i-a dat bani și a făcut-o bogată

Toată lumea povestește de blaga ce a căzut ca din senin pe capul ungurencei.

234.—Dianu și mocanul

Dianu haiducul, a ținut calea unui mocan bogat ce trecea cu trăsura pe lângă vâlceaua unde-și avea el culcușul, pe drumul ce merge spre Călimănești.

Eșindu-i înainte, l-a jefuit.

Văzând haiducul la mocan un inel de aur, l-a cerut. Mocanul a spus că nu iese din deget.

—Intinde mână să tăem degetul, a zis Dianu, și mocanul de frică a scos inelul și i l-a dat.

Ce-o fi mai făcut de aci în colo, D-zeu știe!

: De la Ocnărescu din Călimănești-Vâlcea.

Șt. St. Tuțescu

235.—Pânea dracului.

Dracu tot cerea de la D-zeu să-i deie și lui o pâne.

—«Dă-mi grâu, fârtate,» —«Nu se poate, nefârtate, grâul îi fața mea. În sfârșit i-a fâgăduit ovăsu'. Se pornește el de la D-zeu, da' tot zice: «ovăs, ovăs» să nu uite, să spue și la ceilalți draci. Când ajunge la o punte, se uită 'n apă, își uită și se întoarce la D-zeu să-i mai spue o dată numele pâinii ce i-a dat. —Ce mi-ai dat, fârtate? —Opsiga, nefârtate. Pornește el înapoi și pe asta n'o uitat-o. Opsiga samănă cu ovăsul, da-i seacă la miez. Mai spun o samă de oameni că D-zeu i-a dat dracului ovăzu' da' Sâncetru n'o vrut să-l deie, pentru că dracului nu-i trebuie pâne! Cum o pornit diavolu', de la D-zeu, zicând «ovăs, ovăs», a ajuns la un pod sub care dinainte se ascunsese Sâncetru. Când dracu trece pe acolo tot zicând: «ovăs, ovăs», Sâncetru în strigă: «pălămidă, drace» și dracu, a început a zice: «Pălămidă, pălămidă.» Și de atunci o rămas a lui opsiga și pălămida.

De la Alecu Purice, Epureni-Botoșani.

V. Moisiu

236.—Dragomirna

În Bucovina este un sat cu numele de Dragomirna. Acest sat zice că

își are numele din vechime. Și iată care este povestea numelui acestui sat :

Amu zice că a fost odată, când a mai fi fost, nu știu, dar știu că a fost de demult pe acest pământ niște oameni mari ; și de mari ce erau li se dase numele de urieși.

Amu zice că erau doi frați urieși, cari se băteau între ei pentru o fată a cine știe cărui împărat, din cine știe care împărăție, Dumnezeu să ne ție. Unul din ei ucise pe celalt. Mă-sa sărmana îl tot bocia : «Dragul mării, dragul mării!..» Și din *dragul mării*, a eșit Dragomirna. Și Dragomirna a rămas și până astăzi...

Auzită dela Doamna A. V. Enescu Botoșeni.

Al. Al. Leontescu

DATINE ȘI CREDINȚE

1430. -- *Despre strigoi.* Din Strojiște. Maria Demenic spune că strigoiul cum se scaldă, plouă. De aceia la cazuri de secetă, vornicii trimit pe oameni la scaldat, căci care e strigoi, îndată ce-și moae coada în apă, plouă. Ei nu se îneacă niciodată; plutesc pe deasupra. (Credința această e foarte răspândită în Bucovina. Vezi «Datinele și Credințele poporului Român» de Aut. p. 860.

Strigoaicele sunt uscate la trup și roșii la față, chiar și după ce mor. La lună nouă au putere, dar la lună veche slăbesc. Atunci își fac farmecele, ș. a. Sunt așa menite ca să meargă la hotare și să se bată cu sabia.

Sunt și jumătate de strigoaice, nu din naștere, ci numai învățate de cele adevărate, cum să meargă ș. a. Ele strică vacile, fac pe ursită la femei de le omoară; mai ales spre sfântul Andrei, pot face multe, că sfântul Andrei; le e tare de ajutor. De aceea nu-i bine ca oamenii să știe când e sfântul Andrei, preotul niciodată nu spune ziua cea cu adevărat, căci ele ar face multe rele.

După ce moare, iese și uublă. La mormântul lor este o gaură. Dar dacă li se bate par în inimă, nu pot eși; atunci țipă strășnic. Sau dacă li se face raclă de tisă și le pun cu picioarele unde e capul și le pun cruce de tisă.

O babă în Strojiște avea lapte ca de la zece vaci, de la vaca ei. O femeie a rugat-o se-i îndrepte și vaca ei. Baba a luat unt de al său și de al femeii și l-a aruncat în apă. La untul babei s'au adunat o mulțime de șerpi, șopârle, viermi, dihăanii și-l trăgeau; dar la al femeii

numai peștișorii cei din apă.---«Vezi, zice baba, așa au să mă tragă pe mine serpii pe cea lume; dacă vrei să pățești tot așa, ți-o face»— Femeea n'a vrut. După ce a murit baba, se vedea o lumină, care, când se stinge, când se aprindea, venind la casa ei. Ele nu se arată de cât la cei slabi de înger.

Maria Struț spune, că strigoaicele fac ură la fete, ca să le urască lumea. Umblă în noaptea Paștelui și spre sfântul Andrei, dar să puie cuțitul sub pernă.

Doamna Maria Braha spune: Strigoiul! cât e viu, e chel în vârful capului; iar după ce moare, îi crește coadă și capătă copite ca la cârpă. Niciodată să nu răspunzi noaptea, până nu strigă de trei ori; de două ori orice necurătenie poate striga, dar a treia oară n'ar putea. Dacă răspunzi ori ești afară, îți strâmbă gura, ori te muște, îți taie picioarele. Slobod așa un vânt rău asupra omului. Dar totdeauna n'au putere ca să pocească, ci numai când li-i ceasul. De aceia nu-i bine să umble omul noaptea pe drum, până a nu cânta cucoșii. Unii însă zic că pocitura aceasta rea n'o dă strigoiul, ci *moroiul*.

Pălie Bilig din Mihalcea, spune că pocitura strigoiului mort, ce iese din mormânt, e damblaua. Câți mor de moarte așa grabnică, sunt poțiți de strigoi.

Un om văzând lângă cimitir o strigoaică, a aruncat o piatră. Ea a dat un vânt de la trântit jos; doi ani după aceia, nu s'a văzut în minte.

Tot în Mihalcea este credința că unde e femeia lehuze în casă, să întoarcă lucrurile cu gura în jos. (De la Catinca Pantea).

Noaptea nu e bine să torci la lună, fără lumânare, căci pe așa ceia să suie strigoi și vârcolacii la cer de mânânc soarele și luna.

Strigoaicele ce sunt vii, usturoi și ceapă nu mânâncă.

Elena N. Voronca

1401.—Femeia măritată, trebuie să se ducă legată (cu batista în jurul capului) la biserică și cu părul uns cu unt-de-lemn, că-i mare păcat, cine nu face așa.

1402.—În ziua Tăerea capului sf. Ioan, nu se mânâncă curechiu, fiind că dânsul a fost tăiat pe curechiu.

1403.—Când te tunzi, părul să-l pui în *rostul* gardului, că pe cealaltă lume ți se cere.

1404.—Cine are două învârticușuri în cap, va avea două cununii,

1405.—Carnea de hulub e bună pentru cei atacați.

1406.—În ajunul Crăciului se postesc găinele, ca să facă ouă multe peste an.

1407.—Tot în această zi, cei din casă nu trebuie să mănânce nimica, până ce nu vine preotul cu icoana.

Nemțisor-Neamț.

Al. Moisei

1408.—De ți arde urechea stângă, te vorbește cineva de rău, iar de ți arde dreapta, te vorbește de bine.

1409.—De ți se sbate sprinceana dreapta, vei primi o veste bună, iar stânga, vei avea o sfadă cu cineva.

1410.—Lemnul țiue în foc a vreme rea.

1411.—Fereștele asudă iarna a moloșag.

1412.—Când flacărele focului sâsâesc în foc, se zice că e sfadă; atunci gospodina iea cleștele și bate tăciunii zicând de vre-o 3 ori: La crâsmă ți-e locul.

1413.—De te mușcă cucoana—chiftirița, leacul cel mai bun e să numeri un sac de mac.

1414.—Când cântă vre-o găină într'una, e semn că necuratul s'a apropiat de ea; spre îndepărtarea răului, se măsoară cu lungul găinei de la fundul casei înspre prag; la prag dacă a ajuns capul, i se taie capul, de-a căzut coada i se taie coada.

1415.—Când ți muști limba fără să vrei, te vorbește cineva de rău.

1416.—Când un lucru e frumos, se stupește și se zice: să nu fie de deochiu.

1417.—Când se sădește un pom, se pune cu amândouă mâinile în groapă ca să facă roade multe.

Din Vârful-Câmpului, Dorolhei

D. Urzică

1418.—Dacă bărbatul își înșală femeia ca altele din sat, atunci femeia lui îl leagă în modul următor: fură brăcinarul de la bărbatu-său și îi spală în *scalda* unui mort și îl înoadă de trei ori cu mâinele la spate zicând: «Cum șade mortul în put, așa să șadă și bărbatul meu».

1419.—În județul Dolj sunt mulți moșneni, acei cari la judecată jură falș pentru pământ sau bani: se prefac la șase luni după moarte în strigoi.

Oamenii se duc ziua cu un armasar la cimitir și încearcă mormintele. Armasarul nu trece peste un mormânt în care se află un strigoi, căci începe a necheza. Mormântul cu strigoi are în mijloc o gaură ca de *poeajen*, pe unde iesă strigoiul noaptea, și pe unde se întoarce dimineea până n'ar cânta cucoșul.

Strigoiul se duce la neamuri și le mănâncă inima. La străini nu se duce.

Mormintele se pot încerca și cu un găscan, care fâșâie și nu vrea să treacă peste mormintele cu strigoi. Odată ce s'a aflat cari mormin-

te au strigoi, oamenii cei mai cu curaj din sat vin noaptea, dezvelesc mormântul și dau peste strigoi. Acesta șade într'o rână ; carnea îi este roșie ca focul și are părul și unghiile de la mâni și picioare foarte crescute. Se desbracă strigoiul și se pune într'un sac. Hainele lui se aruncă în coșciug sau tron, iar mormântul se astupă la loc cum a fost, după ce mai întâi a fost stropit cu *iazmă*.

Un om mai voinic iea în spate sacul cu strigoiul, și îl duce în pădure. Acolo tae strigoiul în bucăți, îi scoate inima, arde bucată cu bucată, iar la urmă arde și inima, cu care se afumă cei de față. Nu trebuie să rămână nici o bucătică de os nearsă, pentru că din ea crește strigoiul la loc.

Auzite de la Ion Tudor din com. Băzgărei-Romanați

Lt. A. Saint-Georges

1420.—Ce gustăm în ziua de Crăciun? Lapte ori brânză de vaci, ca să fim ușori tot anul ; de mânânci carne de porc, ești greoiu ca un mascur tot anul.

1421.—Ca să știm cât de greu e porcul ce-l tăem, cântărim numai capul și apoi, toată greutatea va fi de zece ori greutatea capului.

1422.—Când îi crain nou să n'o spui în casă că se dărâmă horna; de ne spune cineva, apoi să ținem temeinic de *prichici* (policioară), ca să nu cadă horna.

1423.—Când asvârli coji de ouă în cuptor, faci paianjani.

1424.—Nu-i bine parte bărbătească să-și pue mărgele la gât, că-l mănâncă lupii.

1425.—Când umbli la oțet, ține-ți *duhu'*; iea apoi puținel într'o lingură și aruncă 'n foc zicând: «cum îi focu'» și iea-ți oțet.

1426.—Nu-i bine să pui copilul dormind pe masă, că moare degrabă

Const. G. Vartolomei

1427.—Lumânarea de la botez s'o ardă repede, să n'o lese să stea mult, căci rămâne copilul neinsurat.

1428.—Panglicele sau darul care e pus la lumânarea de botez, să se desfacă repede (după ce a scaldat copilul) și să se arunce pe perine spre a se mărita repede, dacă copilul e fată.

1429. Lumânarea de la botez s'o pui mai întâi după oglindă spre a fi copilul drăgălaș ca oglinda.

1430.—Când cântă cocoșul în prag, primește musafiri.

1431.—Când verși candela, e semn rău.

1432.—Nu e bine să te speli pe față cu apă de Luneu, căci e rău de urit.

1433.—Să nu-ți tai unghiile Lunea, că te urăște lumea.

1434.—Să nu te lai sau să-ți tai unghiile Marțea, căci te năpăstuește lumea.

1435.—Să nu mănânci pe prag, că te vorbește de rău.

1436.—Când verși chibriturile din gresală, vei lua bani.

1437.—Să nu te uiți noaptea în oglindă, căci e rău de urît.

1438.—Când se varsă piperul, te vei certa.

1439.—Să nu cârpești rufe negre, căci faci bube la degete.

1440.—Să nu flueri în casă, căci faci a pustiu (rămâne casa pustie).

1441.—Când vezi trecând un mort, să nu lucrezi pân' nu-l îngroapă, căci ți-amorțesc mânele.

Maria I. Mircea

Jud. Țuțova.

1442.—Pe obrajii noilor născuți, apar câte-odată niște brobințe, niște bubulițe roșii, ce li se zice *stropan*.

Se curăță dacă se duce mă-sa cu el la țigan în mai multe seri ca să-l stropească cu *stropelnița* cu apă din trocul (îghiabul) în care vâra fierul roș spre a-l căli. Lângă troc se lasă și un ou de leac, ca să-l iea țiganul.

1443.—Tot la copii mici, la parte din ei le curg urechile, au năjit,

Trebuie lăsați în pace, căci le trece. Cel mult să-i puie în urechi sâmânță de cânepă plesnită în ziua de vrăjit, Sân-Văsai (Sfântul Vasile).

1444.—La 16 Martie, muc. Savin, Miază Păresimi, se numără ouăle. În această zi, până n'a număra ouăle, nu se lucrează nimic. Se numără ca să se vadă câte s'au strâns de la lăsatul postului.

1445.—La 3 Maiu, muc. Timoteiu: Strodul Rusalilor. Se aduce pelin în casă spre a nu fi luat nimeni din căluș.

Din Boreni-Doljiu.

N. I. Dumitrașcu

1446.—Lunea nu e bine să se spele rufe, pentru că va face buboae vreunul din membrii familiei.

1447.—Marțea să nu pornești la drum, că nu e bine.

1448.—Marția și Sâmbăta să nu croești nimic că nu-i bine.

1449.—Miercurea și Vinerea să nu se pună castraveți în pământ, că vor ieși amari.

1450.—Miercurea și Vinerea să nu se pue bob în pământ că face purici și-l mănâncă de-l usucă. E bine să se pună de timpuriu, înainte de a cânta răcăneii.

1451.—Pentru femei, Vinerea e rău de lucru. Nu trebuie să coase nimic; cu cămașa lucrată Vinerea să nu se îngroape nimeni.

1452.—Pentru femei Vinerea e rău de lucru. Nu trebuie să se coase nimic; cu cămașa lucrată Vinerea, să nu se îngroape nimeni.

1453.—Ori-ce vânt o bate în ziua de Sămți (9 Martie), trebuie să bată șase săptămâni dearândul.

1454.—Când căldarea de roșit ouă e pe foc, să nu suflă sub ea în foc spre a se aprinde, că se sparg ouăle.

1455.—Bărbații să nu puie mărgelile la gât, că vor plânge beți.

1455.—Nu e bine să flueri în casă, că tragi a sărăcie.

1457.—Dacă te-ai speriat de vre-o frunză mișcată de vânt, crezând că e vre-un șarpe sau altceva, să ieai acea frunză și când ți-o curge sânge din nas, să te ștergi cu ea, căci sângele va înceta.

1458.—E bine să ai și un fln țigan, pentru-că el te scoate din iad, te scapă de draci; el se iuplă cu ei.

1459.—Foi de ceapă e bine să dai de pomană, că te scot din iad; ele se înădesc și mergi pe ele ca pe punte.

1460.—Cine nu moșeste, pe lumea asta, țe cealaltă are să moșească broaștele și șerpii.

1461.—Cine moșeste are mâinele aurite până la cot.

1462.—Dacă te lovești cu cineva cap în cap, să scuipi jos, pentru-că dacă nu vei scuipa și va scuipa celălalt înainte, nu mai crești.

1463.—Dacă cineva te ocolește înadins, nu mai crești.

1464.—Când îți cade din mână bucata de pâine, care vrei s'o mănânci, e semn că te vorbește cineva de rău.

1465.—Să nu mănânci în scapătul (asfințitul) soarelui, că faci caș la gură ca țigani.

Gorunești-Vâlcea.

C. M. Popescu

1466.—În zilele de 22 și 23 Decembrie, femeile încep să facă câte ceva de gustare pentru preot. Obiceiul acesta era numai la Ajunul Bobotezei dar prin asemănarea dintre ele, s'a luat obiceiul a se face și acum. Femeile fac plămădeala cu aluat ca să crească. Din această plămădeală de făină de grâu amestecată cu de popușoi, face *vârzările* cu curechi, cartofe, ceapă și povirlă.

Tot așa fac și turte numai că ele-s din făină muiată (asimă), nu din plămădeală. Ele sunt lățite cu sucitorul, (un lemn rotund și neted geluit bine, și apoi puse pe vatră după ce s'a dat cenușa la o parte spre a se coace (usca). Toate aceste turte rotunde, uscate și subțiri ca hârtia, se pun în străchini, iar peste ele se pun julfă cu zahar și miez de nucă. Julfă e zeamă fiartă de la sămânța de cânepă pisată în piuă.

„Ion Creangă” — IV, 4

* 111

Turtele sunt scutecele în cari a fost înfășat Mântuitorul. Alți oameni pregătesc pentru preot masă constând din: borș cu mazăre, plachie, pilaf cu hrighi, cu masline, bob fiert presurat cu chiper, găluște, salată de masline cu oțet și în cele din urmă pere și perje fierte.

Tocmagi cu zahar și grâu îndulcit cu miere, acestea mai mult la Bobotează.

Bălățești Neamț.

Ioan Preutescu

1467.—Când treci pe drum și ca să nu te muște niscaiva câni, să închizi ochii, să strângi din dinți, să întinzi mânele în jos și mergând pușcă înainte se zici: «orbi v'a făcut mă-ta, orbi să fiți» și nu se va da nici un câne.

1468.—Când vezi un câne că și face nevoia și te știi că ai parte de ulcioare și de alte pocitanii, să zici în gând, fără să te mai uiți vre-o dată: «Ulciorul meu în c... tău», de mai multe ori pe nerăsuflăte.

1469.—Când vezi un copil mic că se sparie de vre-un câne, bou, cal, sau altă lighioană și chiar de om, să iei, să furi fără să te prindă de veste, câteva fire de păr, de la coadă, coamă, iar de la om să furios sdreanță de la haina ce a purtat o atunci când l-a speriat, și să-l afumi în zori de zi, că iug toate lichiturile de la el. Dacă te vede soarele sau cel ce-i furi sdrențe, n'ai leac.

1470.—Când vrei să ai un câne rău, trebuie să-l furi de la cineva de mic, să-i tai coada și urechile și să le dai să le mănânce, că se va face rău. Asemenea când de mic are cerul gurei negru se zice că e rău.

1471.—Când caută doi în capul unuia, apoi cel de al doilea ce s'a apucat la urmă, va muri.

Culese din Zărnești.

N. I. Munteanu

VISUL MAICEI DOMNULUI

Doă variante scurte :

Hașdeu, vorbind despre Visul Maicei Domnului ne dă (*C. d. B. t. II p. 388*) o variantă scurtă, cari are în genere asemănări cu variantele altor națiuni. Ea s'a tipărit pentru întâia oară la 1862. O altă variantă foarte apropiată s'a tipărit în 1878. D-l Gaster ne dă o altă variantă (*Lit. pop. rom. p. 369*) după un manuscris din 1784.

La rândul meu, dau și eu după frumosul caietel miscellaneu de dinainte de 1837, întâi o variantă apropiată de textul Gaster, pe care o socot ca mai bună, și apoi o a doua variantă, care are părți ce nu se află în cele trei premergătoare.

Întăia sună :

„Visul prea curatei fecioarei Mariei

Cînd au adormit în muntele Maslinilor, au visat prin somn cum că vinia către *sfinția sa*¹ aiave adică în vedere D-mnul Is Hs și zisă: o maica me iubită dormi, și nu *auzia*² prin somn. Și apoi dacă s'au deșteptat sf-nta, au răspuns lui Is Hs și au zis: Adormiiu, fiul meu cel iubit și iar m'am *mai*³ deșteptat și te-am *mai*¹ visat *prin somn*⁵ prins și *legat*⁶ și *bătut*⁷ și pre cruce răstignit și *din*⁸ prea sf-ntul tău corp *singe curgând*⁹ și pre sf-ntul tău trup l-am *visat ca un*¹⁰ lemn de coajă *jăpuit*¹¹. Răspunsă Is Hs și zisă: o maica me iubită, adevărat visul ce ai visat că voi să pat eu pentru neamul *creștinesc*¹². Și cine o va scrie această sf-ntă carte și o va purta la dînsul, acela om va ave milă de la D mnezeu și *priință*¹³ de la toți oamenii și la ceasul morții lui mă voi arăta eu singur[ă] și mă voi ruga cu toți îngerii către fiul meu, pentru sufletul *aceluia*¹⁴ ce o va scrie și o va citi altora sau să o poarte la dînsul această sf-ntă carte și-l voi duce *întru*¹⁵ împărăția ceriurilor Amin“.

Indată, după cele de mai sus urmează a doua variantă:

„Visul Maicii D-mnului care au visat pentru fiul ei și D-mnezeul nostru

Intru un loc au fost o piatră iară dinafară pe piatră era culcată precista iar de o parte venise Is Hs și zice: Oh! maica mea dormi au nu dormi? Nici nu dorm, nici nu odihnesc că astănoapte în vis visam unde te răstigne luda și în cap îți pune cunună de spini și te adăpa cu here și cu oțăt. Și zice cine mă va răstigni pe mine voi da foc din ceriu și-l voi da în matca focului. Cine va purta această moltipă nici de ciună nu va boli nici de tătaria nu să va robi, nici de vr'o boală nu va boli și eu mă voi arăta la ceasul morții lui și-l voi duce întru împărăția ceriului Amin“.

Tudor Pamfile

BOTANICA POPULARĂ

55. — Chiperiul negru.

Chiperiul negru se găsește în casa mai fie-cărui țaran. Din ce-i făcut el, dacă e fructul unei plante sau nu, țaranul nu știe. Destul că cei din părțile Moldovei și ale Bucovinei îl au în casă mai totdeauna, ca ceva nedeslipit de ei, ca sarea. Chiperiul negru, spre deosebire se vede de chipărușii roși, nu-l mănâncă însă toți sătenii. Cei ce sufer de așa nu-

¹ La Gaster: *dânsa*. ² *auzi*. ³ (lipsește). ⁴ (lipsește). ⁵ (lipsește). ⁶ *la stâlp* *legat*. ⁷ (lipsește). ⁸ *despre*. ⁹ *curge sângele și părău făcînd*. ¹⁰ *văzut undă (!)*. ¹¹ *juchit*. ¹² *ominesc*. ¹³ *priimit*. ¹⁴ *acelui om*. ¹⁵ *într'un*.

Restul textului fiind aproape identic, trebuie să renunțăm la Gaster sus copie mai proentă sau o transpere cetită rău pe alocuri.

mita boală «cel perit», care nu-i de cât sifilis învechit, intrat în sânge, nu mânâncă chipărat, căci li se umflă nasul, îi doare în gât, și amorțesc. Sătenii sănătoși însă îl mânâncă în toate bucatele, de unde și proverbul care face aluzie la oameni bogați, că «cine are chiper mult, pune și în chisăliță.»¹ Chiperiul negru se cumpără. Vasul în care se siarmă se chiamă chiperniță. Chiperiul negru cu rachiu bun spirit e bun când te doare vătămătura. Chiperiul negru cu vin fert e bun, când ești răcit; îl bei ferbinte și-ți trece. De-un om ce-i iute se zice că-i «iute ca chiperiul». Chiperiul se aduce prin sate de evreii ce strâng cojoace, pe care în schimbul unei mâni de chiperiu ieu cojoace vechi de la țărani, cari, reparându-le, le vând tot lor cu preț destul de mare.

Apa în care s'a fert chiperiul, cu sare în doze egale, e bună de băut în vreme de holeră. Poporul cunoaște foarte de mult acest condiment, de oare ce i-a făcut și o poveste numind-o «Chiperi împarat».

Chiperiu are întrebuințări în multe leacuri băbești. În multe legători, se presură chiperiu --pe deasupra. Cu chiperiu se ține și canfora ca să nu se evaporeze iute. Trei fire de chiperi și 3 de usturoi sunt bune pentru găinele ce zac de holeră. Când vrei să faci cui-va rău, svârle-i chiperiu praf în ochi, de unde și zicala: «să-i dai cu chiperiu în ochi.»

Pe petică e bun contra junghiurilor în loc de mustar.

56.—Curechiul.

Curechiul, varza, numit la Români din Istria *capuți* (Maior), are frunzele de la bază late, iar cele despre vârf înguste, flori galbene, fruct o teacă cu vârf ascuțit ca la fasole. Sămânța neagră numită *rasad*. El se cultivă din timpi prea îndepărtați pentru hrana omului. Prin cultură s'a produs un mare număr de varietăți: varza sau curechiul roș, curechiu alb, curechiu moldovenesc, bulgăresc, curechiu creț ș. a. Face semința în al doilea an.

Curechiul sau varza din Muntenia se cultivă pentru hrana omului. Se mânâncă ori murat ori crud. Curechiul se murează în putini, sau poloboace ast-fel: se curăță căpățina de frunzele urite, se crapă în două și se pune în poloboc. Polobocul, butea ori putina trebuie să fie curată și bine cercuită. Umplută butea, să toarnă peste curechiu apă, până ce acopere varza și apoi de-asupra se pune un teasc. După câteva zile se pune sarea, câte 100 dramuri de cofă de apă și apoi se *pitrocește* pe cep pentru ca să se poarte sarea. Zama de curechiu murat se numește în Moldova moare. Moarea se mânâncă cu mămligă în post, ori se face cu ea *moare cu fasole* ori o beau oamenii *mahmuri* sau cei turmentați de băutură. Moarea se iea și ca curățenie «că, Doamne, bună-i și tare te *curăță* la inimă».

¹ Chisălița e un fel de mâncare din poame (prune) fără sâmburi.

Curechiul murat se mănâncă mai mult în postur își zile de *popă*, post. El se mănâncă cu mămăligă prăjită, caldă ori rece, ori prăjit cu oloi, ori unt, ori cu carne (vara la săteni se văd rar bucatele aceste), ori cu slănină.

Curechiul verde se mănâncă ori în salată, ori furt cu carne. Curechiul e una din principalele articole de hrană ale țărânului.

Foile de varza verde, sunt bune pentru pus pe mânele oamenilor ce degeră. Din curechiu tocat se fac vârzări, după ce se ferbe. Vârzările sunt un fel de plăcinte cu curechiu.

Unii oameni mănâncă și curechiu verde cu sare. Când omizele mănâncă curechiul, se stropește cu aghiazmă de la Trif.

În cântece, curechiul se întâlnește mai rar. În Ardeal :

Frunză verde de curechiu
Prin piațul mândru trec,
Cu ninica nu m'aleg.
(Familia. XXIX, 79)

În Transilvania la priveghiu, se face o joacă numită *buteu cu curechiu* descrisă în Marian, *Înmorm.* p. 220 și urm.

Femeilor cam leneșe li se cântă așa :

Fă-te, fă-te focule,
Coace-te mălaiule,
Ferbe-te *curechiule*,
Că de când m'am măritat
Încă nu m'am săturat.

Mândr. 140.

Mulți săteni poartă porecla de familie de Curechiu. Din curechiu roș se face salată.

Curechiul se cimilește așa :

Trupul, capul mi-e tot una,
Pe-un picior stau totdeauna,
Cămeși am nenumărate
Și le port toate 'mbrăcate:
sau :
Am o babă rufoasă,
Șede cu vodă la masă;

sau :
Am un țurțuruș
Pe un picioruș:
sau :
Căldăruță, burducuță
Șade'n sus în picioruțe.

În curechiul ce se murează se pune și sfeclă, usturoi, ardei, marar, țelină ș. a. ca să-i dea gust bun.

Varzarele ce se fac în ajunul Bobotezei și la Crăciun înaintea popei când umblă cu ajunul sunt făcute cu curechiu și oloi. Din foi de curechiu opărite, se fac găluște sau sarmale.

A. Gorovei și M. Lupescu

57.— Costreia.

În numărul din «Ion Creangă» 7—V, pag. 216—217, d-l N. I. Dumitrescu se ocupă de înțelesul cuvântului «costreie» ajungând la concluzia că *costreia* este tot una cu *bălurul* (cum să zice în părțile dunărene ale Olteniei).

Pe aici, planta numită *costreie*, este una, iar *bălăurul* este alta, fiind o mare deosebire între ele, cunoscându-se perfect de bine una de alta, chiar când sunt alături, fir lângă fir.

Planta aceasta se cunoaște absolut numai sub denumirea de *costreie*; de *costrei* nici nu se pomeneste, nici n'am auzit vreodată pe cineva pronunțând sau zicând astfel, păstrându-se și întrebuițându-se în vorbirea de toate zilele numai vorba *costreie* (și p. singular și p. plural).

Cuvântul «bălur» nu se întrebuițează în vorbire absolut de loc pe la noi, ci se zice întotdeauna numai *bălăur*.

Bălăurul e foarte bine descris, întocmai așa cum este el.

Iată acum și descripția *costreiei*:

Ea crește prin aceleași locuri ca și *bălăurul*, priindu-i mai cu seamă pământurile băltoase, umede, și ogoarele muncite bine. Când e mică, seamănă cu porumbul și cu *bălăurul* într-o câțva; dar se deosebește lesne de frunzele ori foile ei cari sunt ceva mai late și mai netede ca ale *bălăurului*, ale căruia sunt mai aspre, mai înguste și mai *țâpure*, mai tari; afară de acestea se mai deosebesc și prin culoarea foilor, ale *costreii* fiind ceva mai negricioase ca ale *bălăurului*, pe când ale acestuia sunt cam gălbui puțin. Rădăcina ei este foarte stufoasă — ca o bidinea — și nu se înfige adânc în pământ, așa că dacă o jumoli din pământ, se trage cu totul. Tulpina ei nu crește înaltă, cam până la $1\frac{1}{2}$ m. și este netedă, formată din foi grosicioare suprapuse, îmbrăcându-se una peste alta pe când a *bălăurului* este compusă dintr'un singur fir de jos până sus; *costreia* crește mai mult în lături, pe câtă vreme *bălăurul* crește drept în sus, ajungând câteodată și până la $1\frac{1}{2}$ m. Se înmulțește numai prin semințe, cari sunt în vârful firelor, pe o lungime cât un deget. *Costreia* e mai fragedă, mai gustoasă la mâncare, iar *bălăurul* e mai *teios*, mai aspru.

Ambele se întrebuițează ca nutreț pentru vite, fie ca verde, ori uscat, dându-se în deosebi la cai, boi, vaci; *costreia* când e crudă, se mai dă și la porci, iar foile la găște. Când *bălăurul* e verde, nu se dă mult la vite căci se *sângeră*.

Asemănător cu *costreia* mai este o plantă numită *mohor* (sau *mohoreafă*), care crește până la 20-30 c. m. și prin aceleași locuri ca și *costreia* și *bălăurul*, deosebindu-se foarte mult de acestea prin aceea că el este mai stufoș, având tulpina subțire ca un cârlig de ciorap, iar fo-

ile sunt mai gălbui ca ale costreiei; mohorul se dă numai la hoi și vaci pentru mâncare; cailor nu le place.

Din tulpina costreiei, bucățile dintre nodurile cam spre vârf, copiii cari păzesc vitele, desfac, *desghioacă*, câte o parte, o reteză cu dinții la capete și punând-o în gură, între buze, cântă din ea, scoțind un glas foarte subțire, pițigăiat.

Un braț de costreie sau bălăur se zice *maldăr* (pl. maldăre); chiar când e mai mult, o căruță plină, se zice că tot maldăr e în ea, înțelegându-se întotdeauna costreie și bălăur, când auzi vorba maldăr.

Costreia, bălăurul, mohorul, știrul, loboda, susaiul, troscotul, volvora (pălăria șarpelui), precum și orice altfel de buruieni, cu o numire li se zice *dudău* peste tot; așa că dacă întrebi pe cineva unde se duce, îți răspunde că se duce după dudău, înțelegându-se prin aceasta, orice fel de buruienă care se poate întrebuința ca hrană pentru vite.

Acestea-s lămuririle necesare, ce m'am crezut dator a le da, ca să nu se facă confuzie într-o plantă și alta.

Voicești-Vâlcea.

Ion N. Popescu

58.—Limba mielului.

Această plantă, cunoscută în popor, și sub numele de *otrățel*, *orăței* sau *boranță*, crește prin toate pădurile, viile și în orice loc năsipos. Crește până la o înălțime de jumătate de metru cel mult și are frunze mari groase; tulpina ca și frunzele este acoperită cu perișori. Florile ei au culoarea albastră deschisă ca a cerului, uneori sunt și albe; sunt puțin mirositoare și stau de obicei așezate către vârful plantei. În medicina populară se întrebuințează ca leac florile, din care se face ceaiu, amestecând cam 20 grame de floare cu un litru de apă și care este bun pentru tuse, când cineva răcește. Se mai întrebuințează de la această plantă și frunzele din care se face o fiertură, amestecând cam 60 grame la un litru de apă și care este bună pentru coriu, scarlatină și pentru boalele de bășica udului.

59.—Macrișul de râuri.

Și acestei plante i s'a dat mai multe numiri ca: *Agriș roș*, *dracilă*, *macrișul epurei* etc... Este un copăcel, o tufă, ce crește pe lângă bălți și iazuri, având frunzele dințate și florile galbene cu miros greoiu. Face niște fructe lungi și roșii, par-că-s coarne. Fiertura de frunze e bună la diareie și se poate face gargară cu ea. Se poate fierbe și rădăcina și atunci zeama căpătată e purgativă și e bună la friguri și la cei ce n'au poftă de mâncare. Această zeamă numită *berberină* se vinde și la farmacii.

Trușești-Botoșani.

C. Atanasiu

C Ă N T E C E

1211. -- *Iară lija de năul,
Vine-mi vremea să mă duc,
Din Dorna la Câmpu-Lung,
Să cumpăr și prav și plumb,
Să mă duc la Ivănuț,
Să-i măsur grajdul de lung,
De la ușă până'n fund,
Să-mi aleg un cal porumb,
Scurt în gât și lung în trup,
Pântănog de trei picioare,
Să mă suiu pe el calare
Și să plec în cocentrare.
Mă rog domnu' căpitane,
Dă-mi drumu' din cocentrare
Că de când m'ai cocentral,
Pâne albă n'am mânca,
Numai prăsătal (?) uscal
Și cu ciorb' amestecal.
Merg pe podu' Dunării,
Negri ca călugării,
Strălucind ca păunii.
Alții goarnele cântând,
Alții dobele bălând
Și din gur' așa zicând :
—Siliți părinți, ne-ajungêți
Și cu noi mai petrecêți.
Un' ne ducem noi amu,
Acol' nu-i frunza de nuc,
Numai labără de Turc.*

Auzit în ziua de 29 Iulie 1912 de la Ghi. Tabără din Holda-Broșteni, Suceava.

Al. Vasiliu

1212. -- *M'o trimes lala la plug,
Bală-l focu' meșleșug;
M'o trimes laica la coasă,
Bal-o focu' bălăioasă.
Trăsăi două, trei poloage,
Foamea la pământ mă trage;
Mă uitai pe drum în jos,
Văzui pe laica calare*

*Aducându-mi demâncare;
Niște laple hurduț
Într'o cofiță bățul.
Mă pusei într'un genunchiu
Și mâncăi și nu mâncăi,
De la masă mă sculăi.
Luăi coasa de căjel
Ș'o trântii de-un păducel.
Pusei coada subțioară
Și cosuța 'n trăisloară,
Și-apucăi în jos, la vale,
Mă 'ntâlnii c'un băejaș :
—Măi băiele, ferăraș,
Dacă ești lu meșter bun,
Așează-ți foile'n drum,
Să-mi faci din coas' hăl-
lăgaș,*

*Să mă duc eu la oraș,
Să mi-i întreb de răvaș;
Pe boeri să mi-i despoi,
Din piele să fac cimpoi.*

Auzit de la măică-mea Adela Popovici. Se cânta prin Basarabia până a nu ne fi răpită.

T. Popovici

1213. -- *Foaie verde mere, pere,
Nu le mai însura vere,
Că destul mă'nsurai eu
Și luai un lucru rău.
Mă bucurai la avere,
La străchini și la ulcele
Și-adusei urita'n casă,
De-o chemam numai la masă.
—Fugi urilo de pe vatră,
Că pui câinii de te lătră;
Fugi urilo de-acolea,
Nu-mi pica mie belea.
Decât cu urita'n casă,
Mai bine cu boala 'n oase.
Femeia care-i urilă,*

Nu-i păcal s'o dai de răpă.

1214. *Ș'am zis verde de mohor
Tu n'ai milă, n'ai nici dor.*

*--Ba am milă, am și dor,
Numai n'am aripi să sbor.
Ca să sbor pe sub pământ,
La puicuța la mormânt,
Să-i pui capul pe picioare,
Să mă jălui ce mă doare :*

*--Mă doare, puică, mă doare,
Mă doare'n piept și'n spinare
De doruțul dumitale.*

*Nu mă doare de durere,
De focul iubitei mele.
Cine n'are dor pe lume,
Vie să-i dau de la mine,
Că eu am și-mi mai rămâne.
Doru'-mi este mare căne,
Nu știu ce are cu mine.*

Auzite de la G. Săndulucă din comuna Răcoasa-Putna,

G. Vlădescu

1215. *--Și-am zis foaie păr sacâz
Duminică pe la prânz,
Ce mai drăgălaș mi-am prins
Și nu l-am prins înadins,
Ci l-am prins într'o 'ncercare
Să vedem ce minte are.*

*De-ar avea vre-o minte bună
Tot l-aș mai iubi vre-o lună;
De-ar avea vre-o minte rea,
Păcat de iubirea mea;
De-ar avea vre-o minte*

proastă,

Păcal de iubirea noastră !

1216. *Și-am zis verde trei oglinzi
Copilă cu dinți mărunți,
De doi ani de când mă minți,
Și-acum zici că te măriți.
Mărită-le draga mea,
Că scârba nu m'a mânca.*

*O lecuță rău îmi pare,
Numai inima mă doare.
Dacă-i vrea și dacă-i vrea,
Mă-i chema la nunta ta;
Parale de n'oi avea,
Ț'oi da ție guriță;
Gurița de sărutat,
Trupușor de desmierdal.*

De la Ion Pușcașu, Negoești-Suceava.

V. Știrbu

1217. *--Și iar verde iasomie,
Pe deal pe la Lixândrie
Vin doi frați din miliție.
Și iar verde trei ghimpați,
Se'nălîniră fajă'n fajă
Și se'nlebară de viață.*

Und' te duci, măi frățioare?

*--Eu mă duc la călănie.
Și iar verde mărăcine,
- Du-te frate mi-o cu bine,*

Că și eu am fost ca tine.

*Când am fost la recrutat,
Doi bărbieri mi-au chemat,
Perișorul mi-au tăiat,
Măicuța l-a adunat,
În batislă l-a legal*

*Și în sân că l-a băgal,
Să-l scoată la zile mari,
Să-l bocească fete mari;
Să-l scoată la zile mici,
Să mi-l plângă ibovnici;
Să-l scoată în sărbători,
Să mi-l plângă frați, surori.*

*Și iar verde foi de nucă,
Garda pieței mă mânâncă,
Nu știu încotro s'apuc,
În Turcia să mă duc,
Că mi e frică frățioare,
De garda pieței că i mare.*

S. P. Colibași

1218. *--Dunăre apă vioară*

Face-le-ai neagră cerneală,
Să mă duc la maică 'n țară,¹
Să cer bani de chelluială,
Să mi cumpăr o călărie,²
Să mă duc la bălălie,
Bătălia Turcilor,
In contra Românilor.

121. Frunză verde, frunză verde,
Frunză verde iarbă grasă,
De la noi o treia casă,
Slau doi ofițeri la masă.
Nici nu beau, nici nu mânâncă
Făr' pe ochelari se uită.

122. Frunză verde, frunză verde
Frunză verde busuioc,
Țara noastră arde'n foc.
Vai săraca, vai săraca,
Vai săraca țara noastră,
Cine să o slăpânească,
Rusu' din țara rusească,
Cu coroana românească.

123. — Nu bate, Doamne, lumea,
Pân' n'oiu fi io³ pe-aicea.
Doamne, dac'oiu mere⁴ eu,
Bate-o Doamne câl de rău,
Da' nici alunci așa rău,
C'o mai fi v'on neam de-a'
meu.

124. — Du-le dor și iară vină,
Nu mă lăs' așa străină,
Că străină-s eu bugăt⁵
Mull mă uit și nu le văd.
Du-le dor și iar te'nloarnă,
Batâr coalea călre loamnă.

Auzită de la Maria Dorhoiu în e-
tate de 12 ani din Budatele, comună
în câmpia Ardealului

Tr. Gherman

125. Floricică de pe șes,
Te-am îndrăgil de pe mers;

Că ți-i mersul legănat,
La inimă m'ai secal;
Că ți-i mersu 'ncelișor,
După line mor de dor.
Floricică florișea,
Ce-ai crescut în calea mea
Așa 'naltă, subțirea,
Tocmai de polriva mea.
Floricică, floare-albastră,
S'o slrical dragostea noastră.
Floricică, florioară,
S'a locmi dragostea iară !

Vlăsinești-D rohoi.

Al. Al. Leontescu

126. — Foaie verde salbă moale
Apucai pe drum la vale,
Strigând pește 'n gura mare,
Ocaua patru parale.
Care pește e mai mic,
Ocaua un firfirc.
Și mergând pe drum la vale,
Strigând pește'n gura mare,
Mă'nălării c'un turc în cale,
Eu mă uit, turcul se uită.
Eu mă uit negustorește,
Turcul se uită cănește.
Eu știu turcul ce gândește:
Să-mi iea banii de pe pește.
Pusei mâna pe ballag
Și lovii pe turc în cap.
Turcul zise—aman, aman
Și-i mai trăsăi un tufan.
Turcul zise—amel, amel,
Și-i mai trăsăi ș'una 'n piept.

Cântec de pe vremea Turcilor. Cu
les din Iazn-Ialomita.

D. Petrescu

127. — Cântă cucul ș'o merliță,
Ce să ne facem badiță:
Ne-am iubi și nu putem,
Ne-am lăsa, nu ne 'ndurăm.

¹ Țară, România. ² Călărie, cal de călărie. ³ Io, eu. ⁴ Mere, merge. ⁵ Bugăt, de-ajuns.

Mori dragă, să mor și eu,
Să ne facem copârșău.¹
Copârșău de scânduri noi
Să ne 'ngroape pe-amândoi.
Să se mire și lumea,
Cât plătește dragoslea.
Dragoslea care-i curată
Între un flăcău și-o fată.

1226. — Ș'am zis verde trei gutui,
Trei gutui, trei alămâi,
Geaba maică mă mângâi,
Că de mine tot rămâi,
Cu capul pe căpălâi.
Căpălâiul tău de puf,
Pelinaș e de năduf.
Căpălâiul tău de jar,
Pelinaș dragă de-amar.

G. Iacobeanu

1227. — Cucule, ce pene porți,
De pe lin' te iubesc toți.
Și eu port până ca tine
Și nu mă iubește nime!

1228. — Cucule pasere mândră,
Du-te'n pădure și cântă,
Cântă pe cin' ai mânia,
Blaslămă-l străin să fie.
Că pe min' m'ai blăslămal,
Să n'am parte de-al meu sal.

1229. — Badea meu de peste deal
Ar veni și n'are cal.
De și-ar lua cal pe plată,
Tot cal' să mai vie-odală.

Vechinătatea Sebeșului. **V. Sdrenghea**

1230. — Foaie verde lobodă,
Gura lumi-i slobodă.
Lasă lumea să vorbească,
Numai puica să-mi trăiască.
Când loca la Radu-Vodă,
Eu eram cu puica'n vorba;

Când loca de lelurghie,
Eu eram cu puica 'n vie
Și mâncam la razachie
Ș'ncă de ceia turcească.
Dumnezeu să te ferească
De dragoslea femeiască:
Te uscă, le face iască.

1231. — Foaie verde de bujor,
Bale murgul din picior,
Să mă deștepte din somn;
Să scol șeaua din camară,
S'o pun pe prispă afară,
S'o bată vântul de vară,
De vară, de primăvară,
Să mi-o pun pe murgul iară,
Să plec la mândra la jară.

1232. — Celui ce-a lăsat oflatul,
Tu, Doamne, iartă-i păcatul,
Că omul dacă oftează,
Par'că se mai ușurează!
Doamne, cu al meu oflat
Soarele-am înlunecat,
Parcă eu l-am blestemat.
De oflat, ce-am oflat eu,
Pieptul mă doare cu greu;
De am oflat, c'am oflat tare,
Furca pieptului mă doare.

1233. — De ce te-ai călugărit,
Fire-ar fi afurisit
Cine te-a călugărit,
Alta 'n lume n'a găsit?

Jud. Iotoșani. **S. P. Chiricea**

1234. — Foaie verde foi de-alun,
Cucule ce ești nebun?
Ce nu-mi cânti la curătură,
Unde paște murga sură,
Legată de-o teșitură,
Seca-i-ar limba din gură,
Să-i rămâe gura sacă
Cum am rămas eu suraca;

¹ Steriu.

*Făr' de mamă, făr' de tată,
Făr' de frați, făr' de surori,
Despărțită de odor.*

Și cine ne-a despărțit.

Fî-i-ar moartea de cuțit.

1235. — *Trei gutui, trei alămăi,*

Geaba maică mă mângâi,

Că de azi-mâne rămâi

Cu capul pe căpătâi,

Cum ai fost la mă-ta 'ntâi.

1236. — *Mărioară, lege rea,*

Mărită-te nu ședea,

N'aștepta nădejdea mea ;

Că nădejdea pe la mine,

Ca și ghiața cea subțire,

Când te sui și nu te ține

Te dă 'n apă de rușine.

1237. — *Foaie verde foi de fragi,*

Când m'ar lua câți mi-s dragi,

N'ar mai fi frunză pe fagi

Și nici ramuri pe copaci.

N'ar mai fi poamă pe vie,

Nici coarnă, nici razachie,

Foaie verde de lemn scris,

Am visat ast' noapte-un vis ;

Batistuța mea cea nouă,

Am visat-o ruptă'n două :

Nu-i ruptă batista mea,

Ci mi-i ruptă inima,

C'ai fost zis c'ai să mă iei

Ș'acuma nu mă mai vrei ;

M'ai inbit și m'ai lăsat,

Ca pe-un mare vinovat.

Din Grămești-Dorohoi

M. Barbu

1238. — *Frunzuliță fân vizdei*

Pe la patruzeci și trei,

Când domnea 'n țară Știrbei,

Punca plugul unde vrei

Și arai pe cât puteai ;

Dar de când l-a dîtronat.

Pe noi ne-a delimitat,

De om câte opt pogoane

Numai răpe și sodoame

Ce să ne facem noi, Doamne !

1239. — *Pusei punte peste munte,*

Să-mi trec la Ileana 'n curțe,

Să-i iau bobocul din frunte.

Să beau apă din boboc,

Ca să-mi mai treacă din foc.

1240. — *Marițo, mânca-ți-aș ochii,*

Cum îți bate vântul țăpii ;

Te iubește protopopii ;

Protopopii ș'un zapciu

Ș'un drăcos de consiliu.

1241. — *Foaie verde de cicoare,*

Amărit e omul Doamne,

N'are stare la mâncare

Nici hodină la culcare

1242. — *Foaie verde foi mărunte,*

Păzește-mă, Doamne sfinte,

De grădina cu cucute,

De neica cu mândre multe.

Până umblă pe la toate,

Îl apucă miez de noapte ;

Până vine și la mine,

Se face lumină bine.

1243. — *Frunză verde trei oglice,*

De omul cu ibovnice,

Lumea zice că-i ferice,

Dar nu e nici o ferice,

Că el multă grijă duce,

Multă duce, multă are.

Da' mă mir cum se strecoare

La Anicața din vale ;

E frumoasă bat-o, Doamne :

Văleni-Vâlcu, **C. N. Mateescu**

1244.--*Magheran și viorele*
Umblă badea să mă 'nșele,
Ea atunci m'a înșela
Când va putea număra
Penele de pe doi cucii
Frunzele de pe doi nuci.

1245.--*Câte fete cu mărgele*
Toute-s drăguțele mele!
Câte fete-s cu cercei

Toate-așteaptă să le iei.

1246.--*Bate'n pinteni și 'n pot-*
*cave*¹
Sucevenii pier de foame
Dar la noi la Baiașești
Nici fasole nu găsești.

(Auzită de la C. Ursachi.
 Frătăuți-Bucovina)

II. Onciul

DE ALE COPIILOR

288.--*Baba și sîta.* Baba, un prichindel, care d'abia începuse să vorbească, își împreună mâinile lipindu-și degetele la capete și resfirându-le. Altă babă—tot un copilăș—punea degetul pe degetele mici ale primei babe, și zicea :

--Dă-mi, babo, sîta!
 --Sui mai sus!

Și tot așa așa de patru ori până ajungeau la treapta formată din cele două degete arătătoare.

--Dă-mi, babo, sîta

--E după ușa.

Intr'un ulei² în cenușă.

Intră de ți-o ia.

--Păi mă mușcă cățelușa.

Și băgând mîna prin locul gol dintre degetele arătătoare și cele mari --ușa casii--se pomenia *ham, ham, ham* cu baba care se făcuse acum în cățelușa casii.

--Aoleo, aoleo, mă mușcă câinii;
 Păzăște-ți câinii că mă mărîncă!

Și apoi răs, cu toată inima. Aceasta era totuș un răs cumpărat prea efîn și ușor și plictisia repede. Era mai ales joc între doi; un fel de precursor al jocurilor cu mulți când se strîngeau, cu gloatele.

289 --*Ciuciumișul.* Era joc de iarnă și în casă, la strîmtoare. Cel ce făcea pe «ciuciumișul», trecea la ușa odăii, cu fața spre ușă și cu ochii închiși. Tovărășii de joacă se risipiau prin colțurile odăii; unii prin pat, alții pe după sobă, iar cel mai iscusit și increzător în sine, se depărta prea puțin, și apoi întreba:

--Ce-ai mîncat asară?

--Pîne cu ȳpară--răspunde ciuciumișul.

--Da alaltneri sară?

--Pîne cu masline.

--Iea-te după mine.

¹ Pe la noi e datoria că la joc vin și feciori de prin satele învecinate. Feciorii noștri de ciudă că vin streinii și le joacă fetele, scornesc astfelu de chinături bălîndu-și joc de streini și căutînd astfelu să se desbure de ei.

² Stupul albinelor; golit.

Și svâc se depărta în vârful picioarelor călcând ușor ca pisica. Pleca și ciuciumișul de la ușă, cu ochii închiși băjbâind cu mâinile întinse în căutarea tovarășilor, ca să facă ciuciumiș pe care-l va prinde.

Ciuciumiș cu ochi închiși
Pe cine l-oi prinde-l p. ș !

zicea el spre a stârni râsul, ca să simtă careva și să-l prindă. Astfel se întea o urmărire surdă și caraghioasă, care de multe ori dura până la plictiseală. Mai des însă ciuciumișul crăpa ochii puținel zărind vreunul pe care-l înhață ca să-i ia locul și așa mai departe.

Dar nu întotdeauna te puteai folosi de această șmecherie. Câteodată ciuciumișul era legat la ochi cu vreo batistă sau era obligat să umble cu căciula la ochi. Ce ceartă, când mișcă căciula din reprezeală -- ca să vadă -- și era observat!

Dar ce haz, când căciula ciuciumișului era ruptă în fund, cu 2 și 3 găuri, din care nu se vedeau de din afară din cauza lânii!

Atunci clica era întemeiată înainte de începerea jocului, căzând paccstea ciuciumișului pe cei cu căciuli negăurite, fiind batjocora celorlanți.

Dar se mai întâmplă să vie toți cu căciuli găurite. Atunci jocul nu putea ține mult, pentru că nu era amestecată înșelătoria, ca să stârnească hazul ori ambiția. Mai plictisia și aerul stătut din cameră, care îndemna spre aerul curat de-afară la reveneală, la goană și la gălăgie.

Puteau să joace cutcudațul numit și D'a ascunsele.

Principele-Ferdinand, Teleorman

Pr. Fl. A. Drăghici

O SAMĂ DE CUVINTE

2070 -- 2124

Globghit, luat gloabă.

Ceatlău, un băț tare cu care se *ceatluește*, adică care se bagă într-o funie cu care e legată o sarcină de fân, ca să se strângă legătura.

A *ceatlui*, a lega cu funia o sarcină și a o strânge șurub cu ceatlăul.

Stiuldic, un băț lung de 2-3 metri, cu care se dă în bulhoacele din râuri și pârâie ca să stârnească peștele. *Stiuldicește peștele*, *stârnește peștele*; a *stiuldici*.

Tăun, o muscă mare ce se pune pe vite și le pișcă, le întâpă.

Șterf, fitil.

Gaiță, gaz; petrol în unele locuri se zice *găzorniță*.

Răbueală, un lichid negru, subțire și unsuros, cu care se ung ciubotele de iuft ca să se moaie.

Țilindru, gurlui, burlui, pahar, *sticlă* ori *tub* se zice la sticla de lampă.

Povăț, sfat, învățătură: «N'a ascultat de *povățul* unuia.

Hâmnea și *hâmnioaie* se zic celor hâmișiți, slabi, leșinați de foame. În Broșteni-Suceava era o familie poreclită așa.

Dzâcalaș, cel ce cântă, care zice frumos din fluer ori trișcă.

Șvornic sau *cărciogar*, care caută *cărciog*, bucluc, sfadă.

Din mai multe părți.

M. Lupescu

Țâmpurug, n==se zice la o gămălie de cui sau altăceva mic, ascuțit, d. ex. o buclă mică de fier, capătul unui șurub, ș. a., ce umblă cu

țâmpurugul ceala în mână?

Hâncă, f==porecla unei fete sau iemei zăpăcite. Ce nu deschizi ochii, hanca dracului, de mă calci pe bătături?

Hoandră, f==poreclă la o femeie de rând, care umblă ori-cum s'ar în-țâmpla, d. ex.: «Ce-ți mai ieai grimeaua? Da' doar știu că n'am să umblu ca o hoandră.

Pohoițele pl==ceață, perdea pe ochi. Ce te niți așa chiorîș, că doar știu că n'ai pohoițele!

Puțului (a) ref==a te împodobi, a te găti. Probabil de la nemțescul *putzen*. Da ce te mai puțulești atâta?

Hâr=tărăță, mătreață în cap. Doamne bre, pentru Dumnezeu! Ce nu te mai lai? Nu vezi ce de-a hâr ai în cap?

Leorabă=poreclă la gură, omului care vorbește prujind. Astupă-ți leoraba, mă!

Ramboiet=om disfigurat la față.

Greblari=pieptenele rar.

Desari=pieptenele des.

Maștie=mamă vitregă.

Vlaican=om mătălos. Ce vlaican!

Baroi=țigan. Ce negreață de baroi!

Boarcă=țigan. Fugi, boarcă tigănească!

Dubas=om leneș.

Duglan=om puturos. Ce duglan!

Băhlit=ceva cu miros rău: borș, o mâncare, etc. O băhlit borșul nostru, barbate hăi!

Copleși=copii mici. Dacă's copleși, ce să le faci?

Năflăteț=copil mic.

Pucigăios=urit, neplăcut. Fugi încolo, pucigăiosule!

Nârniță=femeie proastă și fudulă.

Jud. Dorohoi.

N. V. Hânțescu

Schiptat=scuipat.

Fiară, imperativ=ferește!

Firiz=fierăstrăul de trafuraj sau un fierăstrău mic, cu care taie un singur om.

De-a bășca=a pune de-oparte.

A broti cu cine-va=a trăi, a se avea bine.

Gemtuit=ceva plin peste măsură, indesat.

Sudom=mulțime, (sudom de păsări, de ex.)

A mătrăși=a folosi, a utiliza ceva.

Mi-e mau=îmi convine, m'am obișnut.

Reavăn=umed.

Cioclod=coceau.

Proșap=oiștea de la car.

Rudă=oiștea de la trăsură (din ung. rud.)

Ardeal.

Traian Gh. Dimitriu

C R O N I C A

* Cetim în **Drum drept**, I. 1 p. 63:

„Plouă cu piatră.“ Se știe că în Moldova se zice așa în loc de „plouă cu grindină“ și grindinii chiar i se zice piatră („a bătut cu piatră.“)

Ei bine, confundarea aceasta a celor două noțiuni într'un singur cuvânt, exista și în latina vulgară. Sf. Augustin vorbește în „De civitate Dei“ III, cap. 31 despre miraculoasa ploaie cu pietre și adaugă: „nu cum: obișnuiește a se numi grindina cu acest nume, ci de fapt, cu pietre“ („non ut grandis appellari solet hoc nomine, sed omnino lapidibus.“)

* **Dicționarul limbii române** își încheie partea I din tom. I cu fascicola IX cuprinzând cuvintele *Brânișor-Buzurlui* (pag. 641--716).

Poșta Redacției

D-lor: *G. Vlădescu*. Aceste de pe urmă da: *N. C. Palade*: Nu se pot publica: trimite-ne culegeri de-adreptul din popor. *A. Moisei*: Primit, mulțămiri.

Poșta Administrației

S'a primit de la D-nii *Gerold et Cnie*, Viana 5 lei; *D. Gr. Vasiliu*, Pipirig-Neamț lei 2.50; *D. E. I. Buzatu*, Doba Romanai lei 2.50; *D. G. Paladt*, Banca an. VI 5 lei; *D. I. Tăzldoanu*, Iași an. IV și V 10 lei; D-nii *Elevi școlai din Răcăuși* lei 2.50; *D. D. Gr. Furtună*, București cotizație 5 lei; *D. D. G. Chițoiu*, Țigănești Periș lei 2.50.

Cărți primite la Redacție.

N. Iorga: *Correspondența lui Dimitrie Aman*, București, 1913, Tip. „Neamul românesc“, 256 p. 4 lei.

M. Lupescu: *Alcătuirea unei gospodării țărănești*, povești și indemnuri oricărui gospodar tânăr, Bârlad 1913, tip. C. D. Iupașcu, 110 p. 50 bani.

L. Tolstoi: *Pamfile și Iuliu*, poveste din timpurile întâilor creștini. trad. de I. Constantinescu-Delobaia (No. 802 din „Biblioteca pentru toți“) București, f. a. 140 p. 30 b.

Pr. T. Bălășel: *Polemici și cronici*, R. Vâlcea, 1912, Tip. „Matei Basarab“ 240 p. 2 lei.

Pr. T. Bălășel: *În chestia monahismului*, București. 1913, Tipografia românească. 24 p. 25 b.

Reviste noi primite în urmă.

Drum drept, revistă literară condusă de N. Iorga. Apare lunar în 64 fețe în Vălenii de munte unde se află Redacția și Administrația: abon. an. 5 lei: peste hotare 7 lei. Un no. 50 bani.

Românismul, revistă pentru politica națională, apare odată pe lună. Redactori: V. Arion, V. Pârvan și G. Pogdan-Duică. Adm. București, str. Italiană 31. Abon. anual 10 lei. Un no. un leu.

Liga patriotică apare lunar în Iași sub conducerea G. Skarlet. Un no. 10 bani.

Învățătorul, organ al Asociației corpului didactic argeșean. Redacția și Administrația Pitești, Șc. no. 3 de băieți: Abonamentul 2 lei pe an,

O B O L U L

*Intemeietorilor. abonaților. cetitorilor și pretenților Revistei "ION
CREANGA" pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

INȘTIINȚARE. Cu părere de rău, Redacția se vede silită ca să nu răspundă acestor cinstite iețe cari la felurite întrebări, nu alipesc și cartea postală ori mărcuțele pentru răspuns. Pricina-i lesne de înțeles

A apărut :

Tudor Pamfile

AGRICULTURA LA ROMÂNI

STUDIU ETNOGRAFIC

Cu un adaos despre măsurătoarea pământului

și

— G L O S A R —

— 103 FIGURI ÎN TEXT —

— Ediția Academiei Române —

Câteva exemplare se pot cere de la autor în

— B Â R L A D —

5 LEI

**Stăruitor ne rugăm pentru plata abo-
namentelor; cotizațiile nu trebuie să
zăbovească peste soroeul care se a-
proprie, ca se fie bine !**

D-sale D-lui

Arthur Gorovei

Falticem

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	6,00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	5,00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	5,00
„Ion Creangă” An. IV.	—	—	—	—	5,00
„Ion Creangă” An. V.	—	—	—	—	5,00

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” — 0,05

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912 — 1,50

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913 — 1,50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — 0,20

„ „ Jocuri de copii I — 1,40

„ „ „ II — 1,60

„ „ „ III — 1,50

„ „ Cîmășituri românești — 1,00

„ „ Industria casnică la Români — 10,00

„ „ Sărbătorile de vară la Români — 2,00

„ „ Boli și leacuri — 1,00

„ „ Cîntece de țară — 4,00

„ „ Agricultură la Români — 5,00

M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătăasă — 0,10

„ „ Alcătuirea unei gospodării țărănești — 0,50

Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2,00

„ „ Coliade din popor — 0

Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — 0

Petru G. Savin: Clăcășeste — 0

I. I. Ciuncanu: Doine și alte cîntece — 0

A. M. Nour: Descăntece și vrăji — 0

Dumitra Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești — 0

Se trimite franco numai după

A APARUT:

M. LUPESCU

ALCATUIREA UNEI GOSPODARII TARANESTI

POVEȘTE ȘI INDEMNURI

50 Bani

Răspândiți Revista *

ION CREANGĂ *

printre cunoscuții Dumnevoastră

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

Dr. Ion Urban Jarnik.—Insemnări cu privire la limba basmelor populare românești,

D. Urzică. N. V. Hănțescu, C. Atanasiu, Maria I. Mircea, I. N. Popescu, Lt. A. Saint-Georges.—Gâcitori.

Elena N. Voronca, C. N. Mateescu, Șt. St. Tuțescu, G. I. Popescu, Al. Moisei.—Povestiri și legende.

S. P. Colibași, Ioan Preutescu, D. Furtună, N. I. Munteanu, Petru G. Savin, Const. G. Vartolomei.—Datine și credințe.

Teofil Bizom, M. Lupescu, C. Constantinescu, S. P. Chiricel, D. Mihalache, P. Ugliș.—Boli la oameni, leacuri și descântece.

Maria I. Mircea, P. Stănescu.—Boli la vite, leacuri și descântece.

Pr. Fl. Drăghici, A. Moisei, M. Lupescu, C. Atanasiu, Ioan N. Popescu, N. V. Hănțescu.—O samă de cuvinte.

D. Mihalache, S. P. Colibași, C. Daniilescu, V. Știrbu, I. I. Ciuncanu, Tr. Gherman, N. I. Dumitrașcu, Al. Vasiliu, G. Iacobeanu.—Cântece.

S. P. Chiricel, Ioan N. Vârlăzeanu, C. M. Popescu.—Glume, jâții, taciile.

P. CRONICA.

Poșta Redacției, Poșta Administrației, Bibliografie.

REDAȚIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

B Â R L A D

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 bani

În străinătate . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . 5 lei

În străinătate . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPAȘCU.

<https://biblioteca-digitala.ro>

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Făltănești-Covurlui St. Capșa Bucurest
G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Gara Dâlga), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. C. Fui-
tuță (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar
n.ă (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova]
C. N. Mateescu [-Vâlcea], D. Mihalache [Goleștii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțișor-Vânători-Neamț]
I. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Jorăști-Covurlui], I. Neculau Coropcenii-Vaslui
A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T.
Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu Dobromir-Constanța, N.
Căstăruș [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu
[Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Domnii întemeietori cari până la sfârșitul anului curgător, nu vor trimite cotizația
deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înștiințare.

A apărut :

Tudor Pamfile

AGRICULTURA LA ROMÂNI

STUDIU ETNOGRAFIC

Cu un adaos despre măsurătoarea pământului

ȘI

— G L O S A R —

— 103 FIGURI ÎN TEXT —

— Ediția Academiei Române —

Câteva exemplare se pot cere de la autor în

— B Â R L A D —

5 LEI

**Stăruitor ne rugăm pentru plata abo-
namentelor; cotizațiile nu trebuie să
zăbovească peste sorocul care se a-
propie, ca se fie bine !**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. PAMFILE
Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL
În țară 5 lei
În străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

INSEMNARI CU PRIVIRE LA LIMBA BASMELOR POPORANE ROMANEȘTI

Au trecut 35 de ani când în programa unei școale reale din Viena apăru sub titlul «Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen» un articol al meu. Nu se poate tăgădui că este lucru tare folositor ca astfel să se îmboldească profesorii școalelor secundare să mai scrie câte ceva și ei și se alcătuiesc câte odată niște lucrări însemnate cari altfel poate nici n'ar vedea lumina zilei. Numai un cusur are acest fel de publicațiuni și încă destul de mare: se tipăresc dar lumea nu prea aude despre ele.

Lucrul se pricepe foarte lesne luându-se în socoteală că nu se vând ci se împart gratuit numai printre institutele de aceeași categorie și poate și câtor-va biblioteci și încă nu articole separate ci programe întregi cu toate amănuntele cari se țin de organizarea și felul de învățământ din ele. Numai cele câteva separate ce autorul pune să i se facă cu cheltueala sa pătrund, trimițându-se de el plocon specialiștilor și redactorilor de reviste în mâinile persoanelor cari au interes pentru ele.

Nu mai țin minte, după atâta amar de vreme, câte separate mi-am tocmît; atâta numai știu că de ar vrea să plătească unul cu aur, nu l-ar căpăta. Eu însumi numai astfel am isbit să păstrez un exemplar pentru mine, c'am tocmît să se lege laolaltă toate programele acestui institut până am stat acolo, va să zică dela 1875 până în vara anului 1882. Tot acolo, în 1881 apăru și un articol despre limba albaneză, «Zur albanischen Sprachenkunde» deci niște articole despre acele două limbi cari au stârnit cel mai mult luarea mea aminte.

În vremea din urmă mi se cere destul de des cel dintâi din cele două articole și trebuie să răspund cu părere de rău că nu mai am la în-

dămână nici un exemplar. Astfel îmi veni gândul să retipăresc articolul, însă nu în haina lui originală, cea germană, ci în traducere română. Se'ntelege că las la o parte traducerea texturilor neavând nici un interes pentru cetitorii români cărora este menit de astă dată articolul.

Până să încep cu traducerea, fie-mi iertat ca din dări de samă despre lucrare, să pun aici traducerea unei scrisori ce mi s'a trimis în ziua de 4/16 Octombrie 1877 din partea Domnului Titu Maiorescu. Nu e pentru cea dintâi oară că pășesc înaintea cetitorilor români cu răvașul acesta din cale afară de măgulitor pentru mine; îl retipăresc din revista «Ion Creangă» din luna lui Mai 1910, în care l-am dat la iveală ca un prinos de recunoștință cu prilejul jubileului de 70 de ani al bărbatului acesta providențial al României. Iată scrisoarea :

«Mult stimat Domnule,

Prin Dr. Gaster am ajuns tocmai la cunoștință despre articolul D-tale «Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen.» Este o lucrare atât de reușită și în eleganța sa cea pregnantă, așa de bine rânduită, încât eu ca un Român, căruia o dezvoltare sănătoasă a limbei sale îi zace la inimă, nu mă pot opri să nu-ți spun mulțumitele mele cele mai călduroase.

O recensiune în «Convorbirile Literare» are să urmeze numai de cât, mai întinsă decât notița cea neîndestulătoare în No. 6 din «Albina Carpaților».

D-ta citezi adeseori «Convorbirile», de aceea pot presupune că-ți sunt cunoscut și nădăjduesc că n'o să-mi iei în nume de rău dacă voi înșira câteva neexactități de puțină însemnătate din lucrarea D-tale. O fac aceasta fără sfială și cu atât mai mult, fiindcă articolul D-tale însuși face impresiunea unei năzuinți curate cu privire la exactitate și adevăr».

(După 11 îndreptări făcute cu privire la traducerea exemplelor citate, scrie cum urmează):

«Dară cum spuseiu, aceste inexactități sunt neînsemnate și nu pot să scadă meritul articolului eminent. Este de mirat cum un străin a fost în stare să-și procure o înțelegere atât de adâncă a finețelor unei limbi care în privința literară este până acum așa de puțin accesibilă.

Ceea ce în introducere D-ta scrii despre trebuința unei dezvoltări mai populare și firești a limbei române, este o dorință foarte îndreptățită, pe care și câți-va dintre noi am exprimat-o cu stăruință. Cu privire la asta, D-ta o să afli câte ceva într'ale mele «Critice» pe cari îmi iau voie a ți le trimite sub bandă. În vremea ministerului meu (1874-76) s'a făcut ceva cu privire la direcțiunea aceasta prin cărți de

școală; de asemenea am intrat în relațiuni cu Cihac cu privire la ocuparea catedrei de limbile romanice la Universitatea din Iași. Din nenorocire după repășirea mea, aceasta și câte-va altele s'au nimicit și acum iată războiul nefast venit peste noi. Dară ce s'a amânat, nu s'a pus la o parte.

La urmă dă-mi voie să te incomodez cu o mare rugare : va să zică să dai bancnota alăturată vre-unui librar, care ar putea să-mi trimită sub bandă 2 exemplare din articolul D-tale și 1 exemplar din «Anfänge der Rumänen» ale lui Iulius Iung. Îmi fu peste putință să-mi procur de aici amândouă aceste lucrări pe calea librăriei și nu-mi rămâne alt mijloc decât cel al unei mijlociri binevoitoare.

Se înțelege de sine că și eu bucuros mă pun la dispoziția D-tale cu privire la procurarea notițelor literare și altele din România.

Primește, stimată Doamnă, expresiunea stimei mele deosebite.

T. MAIORESCU

Cumcă îmbiarea D-sale n'a fost numai lucru de mântuială, despre aceasta am avut prilejul să mă conving în primăvara anului 1879 când numai grație ospitalității de care m'am bucurat în casa sa, am putut să petrec două luni de zile în capitala Țării Românești. Când la începutul anului 1910 România Jună din Viena s'a pus să aranjeze niște serbări pentru serbarea aniversarului al 70 lea, am ținut să mă înfățișez și eu aducându-i în vileag prinosul meu de înaltă stimă și de recunoștință.

Acum vine rândul articolului din 1877 pe care îmi iau voie să-l traduc întocmai cum fusese scris în original german.

*

La fie-care popor cu literatură, limba literară se deosebește mai mult sau mai puțin de limba poporului, respectiv de dialecte. Cele mai multe limbi literare alcătuindu-se astfel, că un dialect în urma împrejurărilor din cale afară de priincioase s'a învrednicit să devie limba literară, se înțelege de sine că cea din urmă cu privire la fonetică și la flexiune tot așa ca și cu privire la lexic are să samene cel mai mult cu dialectul din care s'a fost alcătuit.

Cu limba română treaba stă altfel. Aici plămădirea unei limbi literare ce s'ar recunoaște pretutindeni ca atare, nu s'a desăvârșit și cum că aceasta este adevărat, putem să ne convingem uitându-ne la vre-o câte-va cărți care corespund diferitelor direcțiuni din cele de căpetenie. Astfel ne deslușim înainte de toate fapta, că n'avem de a face aici cu un dialect care în urma conlucrării unor împrejurări priincioase s'ar fi nălțat la rangul unei limbi literare.

Fapta aceasta se deslușește luând în socoteală că pentru Românii oploșiți în mai multe țări nu există un atare centru care să fi putut

face limba literară dintr'un dialect după cum aceasta s'a întâmplat în Italia cu cel florentin, în Franța cu cel de Isle de France. Afară de aceasta nu se poate tăgădui cum că se ivește o antipatie oare-care pentru limba poporului într'o vreme, când se stăruiește atât de mult asupra originii limbei române din cea latină și asupra înrudirii ei cu celelalte limbi romanice, și cunoscut fiind cum că limba poporului afară de elementele latine mai are multe elemente străine, mai cu seamă cu privire la lexic. Se 'nțelege deci lesne, că s'au format mai multe școli din cari una se sprijinește pe limba latină, a doua pe cea italiană și franceză.

Cea dintâi școală s'a format în Transilvania de unde s'a lătit și în România și anume prin învățătorii cari în mare parte, de la școala primară până la universitate, se trag de acolo. Cealaltă școală care recurge mai cu seamă la limba franceză, datorește origina sa împrejurării că mulți din scriitorii contemporani din Muntenia și Moldova își fac studiile lor în Paris, unde au prilejul să-și însușească limba franceză mai mult sau mai puțin desăvârșit cu care atunci caută să întocmească limba lor.

Cum că această întocmire nu se potrivește pe alocurea, trece de lucru cunoscut, de oare-ce tocmai împrejurarea aceasta a discreditat la toți neromânii cu judecata dreaptă, o mare parte din produsele multora din cei mai noi autori români cu puține excepții demne de laudă.

Trebue însă să spunem că în contra amânduror acestor direcțiuni și mai cu seamă în contra exagerărilor s'a ivit de la început în România și se mai ivește chiar acum, o vie opoziție. Nu numai din partea colaboratorilor moldovenești ai Convorbirilor Literare din Iași, ci și dintr'acea a unei mari părți a generațiunii tinere din România. Chiar în însăși Academia din București sunt bărbați cari ca Al. Odobescu ș. a. ș'au exprimat dorința ca de acum înainte să se lepede direcțiunea această unilaterală, care n'ar putea să fie urmată cu folos.

Lucrurile stând astfel, că limba poporului cea adevărată nu se găsește în produsele literaturii moderne române. ne întrebăm dacă unui străin, căruia împrejurările nu i-au îngăduit să petreacă vreme mai îndelungată în mijlocul poporului român, îi este în genere cu puțință să-și facă o idee limpede întru-câtva despre acest lucru? Răspundem că pentru aceasta nu este decât un singur mijloc: un studiu iemeinic și amănunțit al produselor musei poporane.

Dintre toate produsele spiritului poporului de sigur basmele poporane în proză sunt acele în care se găsește prilejul cel mai potrivit să se reproducă limba țaranului întocmai așa cum o vorbește în viața de toate zilele.

Dacă vrem însă ca publicarea basmelor să fie folositoare linguistului, trebuie să corespundă unor anumite condițiuni. Înainte de toate trebuie să fim convinși cum că într'adevăr avem înaintea noastră limba poporului însași, nu însă una născocită de autori cu o volnicie mai mare ori mai mică. Cei din urmă trebuie să dispară cu totul înaintea povestitorilor mărginindu-și activitatea să ne deie credincios fie-care cuvânt cât de schimonosit li s'ar părea. Pe lângă asta ar fi de dorit ca printr'o transcripțiune potrivită și de obște primită să fie însemnate în scris toate nuanțele pronunțării întrucât aceste pot să fie simțite de ureche. Și la urmă, să nu se poată isca cea mai mică îndoeală despre încrederea noastră față cu culegătorul și pentru ca într'aceeași vreme să fie desăvârșit și folosul ce niște culegeri bogate astfel alcătuite ar avea pentru istoria limbei române și a poporului român în genere, este de lipsă să spue exact nu numai localitatea din care se trage cutare basm, ci și numele povestitorului, ca și condițiunea lui și vrâsta.

Dacă autorii doresc ca și ei să contribuiască ceva dintr'al lor, o pot face într'un fel, prin care ar înlesni priceperea basmelor publicate de ei nu numai cetitorilor străini ci chiar și celor români. Pot adecă să scoată toate cuvintele în câțva notabile, mai puțin cunoscute, deslușindu-le cu privire la limbă, chiar dacă aceasta nu privește totdeauna etimologia. Mai cu seamă în ce privește zicătorile și frazele populare este de neapărată trebuință să ne putem da socoteală exactă despre înțelesul material original al părților deosebite ale lor, dacă vrem să pricepem înțelesul lor propriu zis, înțelesul figurat deslușindu-se mai adese ori din context.

Întrebându-ne dacă basmele române publicate până acum corespund tuturor acestor condițiuni, trebuie să mărturisim cu părere de rău că aceasta până acum nu s'a făcut. Despre o însemnare potrivită a tuturor deosebirilor ale pronunțării în ținuturile în cari se vorbește românește, nu poate fi vorbă, luându-se în socoteală varietatea ortografiei. Aici poate s'ar fi potrivit folosire al alfabetului cirilic,—care cu toată dreptatea s'a lepădat cu privire la limba literară,—și aceasta cu atât mai mult, de oare-ce basmele sunt oare-cum proprietatea poporului care până 'n ziua de astăzi cu pietate ține la slovele de mult întrebuințate.

Afară de aceasta i se pun câte-odată țăranului în gură cuvintele pe cari el nici odată nu le-a priceput și de bună samă nici n'are să le priceapă. Se scornesc pentru el niște expresiuni și comparațiuni ce sunt departe de orizontul său, cu un cuvânt, limba poporului și felul lui de a se rosti se falsifică mai mult ori mai puțin. Cel mai lesne de desvino-vățit sunt culegătorii hotărâți de a nu scrie decât în stil popular,

cărora însă ici coale le scapă niște expresiuni, pe cari și le-au însușit în urma unor relațiuni dese cu orășenii sau prin lectură și cari poporului nu-i sunt cunoscute. Este îmbucurător că numărul cel mai mare al basmelor române publicate până acum s'a făcut cunoscut cercurilor mai largi în modul acesta. Autorul, Ispirescu, în smerenia lui nici nu-și spune numele pe titlul cărții, ci se numește simplu «un culegător-tipograph». Titlul cărțulei fără pretenții publicate de el spune în mod potrivit rolul unui asemenea culegător. Iată-l: «Legende sau Basmele Românilor adunate din gura poporului, scrise și date la lumină». Păcat numai că Ispirescu cu puține abateri nu ne spune de la cine are cutare basm. Fiind însă d-sa un bărbat din popor care tot-deauna a trăit și mai trăiește în mijlocul său, se poate foarte lesne că în unele din ele dânsul este într'a- ceeaș vreme povestitor și editor. Afară de aceasta poate să ne pară rău, ceea ce de altmintrelea se găsește în mai multe tipărituri românești, că nu este totdeauna consecuent cu privire la întrebuițarea unui și aceluiași sistem ortografic. Colecțiunile sale însă sunt, repetăm, astfel în cât pot să fie folosite mai cu samă de către străini cu cea mai mare încredere.

De un alt fel de culegeri nu poate însă să se ferească îndestul acela care nu este stăpân pe limbă. Aceste sunt puse la cale de bărbații cari se folosesc și de acest mijloc, ca prin el să întărească cele susținute de ei. Din fericire ei înșiși ne fac să ne păzim, adăugând pe titlu cuvintele «prelucrate» sau «corese» gândind că lucrând astfel au făcut un lucru tare meritos.

Mai adaugă ei niște deslușiri și observări, cărora nu se sfiesc să le deie numele «descoperiri mari» ceea ce însă, uitându-ne mai de aproape, am fi aplecați să traducem nemțește prin «grosse Erdichtungen» (scornituri mari).

Un alt soi de autori este mai puțin primejdios, acei cari caută să păstreze pentru limbă niște cuvinte populare de obârșie străină, mare parte slavă, așa că le dau origină latină. Așa de p. Stănescu, editorul unei mici colecțiuni apărute în 1860 la Timișoară dorește ca cuvintele *slanina*, *ulița*, *rând*, *sărmanul*, *vreme*, *nărav*, *sat* să fie păstrate de oarece le pune în legătură cu cele latine *salinatus*, *ambulare*, *ordo*, *solus*, și *mansus*, *Octo-ber*, *norma*, *satus*. Se și mulțumește dacă cutare cuvânt își datorește origina limbei tartare, de p. *odihna* sau *hodina* (din tart. ho), destul numai să nu fie slav. Cu privire la cuvântul *drag* să mulțumește chiar cu amintirea că cuvântul cu pricina de bună seamă se trage din limba tartară, întrebuițându-l însă poporul foarte des, ar trebui totuși păstrat. La urmă voi sfârși cu ceea ce d-sa

începe derivând cuvântul *poveste* plur. *povești* (la el povesci) de la latinul *ve* (vobis) și *scire* și adăugând că Slavii l-au luat de la Români. Asemenea note asupra presupusei origine a cuvintelor am putea să mai primim, dacă culegătorul în alte privinți n'ar fi greșit. Cu toate acestea avu ideea nimerită să se folosească pentru povestirile sale de alfabetul cirilic care din cale afară se potrivește la o însemnare exactă a tuturor varietăților pronunțării.

Cu toate că, după cum urmează din cele spuse, colecțiunile de până acum ale basmelor românești nu corespund condițiunilor ce le punem și nu merită încrederea noastră, putem totuși, se 'nțelege, bângâind bine de samă, să învățăm multe din ele. Pentru un străin studiul lor este cu atât mai greu, fiindcă tare des dicționarele îl părăsesc pe când de altă parte la niște cuvinte cari altmintrelea se pricep lesne de tot, el adese ori se îndoieste dacă cutare cuvânt este cu adevărat popular ori ba. Mi'mplinesc numai o plăcută datorie mulțumind din inimă d-lui Dr. George Gr. Tocilescu. D-sa nu numai din biblioteca sa imi puse la dispoziție o mulțime de cărți și de reviste cari altfel nu erau accesibile ci m'a și ajutat la deslegarea multor greutăți cu o îndatorire rară. Nu pot să nu amintesc și cu acest prilej, că oriunde, fie în țară, fie afară din ea, la Paris și la Viena, m'am întâlnit cu Români, ei totdeauna arătau față cu mine îndatorirea cea mai mare dându-mi cu cea mai mare prevenire toate informațiunile dorite, fie ele de ori și ce fel.

Nu-mi plesnește desigur prin cap să dau Românilor o propunere, ce fel de înrăurire ar trebui ca ei să recunoască limbei poporului asupra limbei literare generale care trebuie plăsmuită. Cu toate acestea nuputem vedea starea neplăcută de astăzi, în care cea din urmă se găsește, fără ca să ne pară rău că până acum nu s'a îndreptat această stare de lucruri. Aceasta este cu atât mai mult bătător la ochi, văzând că tocmai acum niște limbi ca de pildă cea italiană și cea franceză cu niște literaturi atât de bogate, simt trebuința să insufle limbei literare amorțite o viață nouă prin niște împrumuturi din izvorul totdeauna proaspăt al limbei poporului, făcând-o mai mlădioasă, mai pitorească, mai vie.

Nu toate într'adevăr pot să fie transportate din limba poporului în limba literară: poporul care respiră aerul curat, foarte mirositor de la țară are pentru multe idei niște expresiuni, zicători și comparațiuni din cale afară de îndrăznețe, energice, ici colea prea naive. Câte altele însă transportate în limba literară ar înviora-o, ar îmborsăși-o, dându-i o înfățișare adevărat românească!

Și aceasta în limba română ar fi cu atât mai ușor, de oarece după

părerea învățaților români în limba lor nu sunt dialecte în adevăratul sens al cuvântului, cum aceasta are loc în alte limbi, ci numai niște deosebiri în pronunțarea câtorva sunete, mai ales la consonante și câteva alte mici deosebiri, cari nu pot nici de cum îndreptăți împărțirea limbei române în dialecte. Iată ce spune Cipariu în partea II a gramaticii sale despre acest lucru: — «*variatiunea limbei romanesci, nece astadi nu este atât de mare cât se nu întielegemu cărțile și cele mai be-trane romanesci și unii prealtii dein oricare provincie deincece de Balcani*».

Păcat că tocmai reprezentantul acesta cel mai competent al unei școli care desigur are niște cunoștințe din cele mai întinse despre acest obiect, până acum nu s'a îndeletnicit temeinic și cu deamănuntul cu el. O asemenea lucrare ar trebui să conțină abaterile cu privire la pronunțarea singurecelor sunete în diferite țări (după cum aceasta are loc în partea I a gramaticii lui Cipariu dară numai în trăsături generale) ci și niște liste ale cuvintelor precum și în ce înțeles se întrebuințează de popor în cutare ținut sau în cutare sat. Numai atunci, după ce o asemenea lucrare se va fi făcut cu îngrijirea și nepărtinirea cea mai mare, ne vom putea face o idee clară despre înrăurirea limbelor străine asupra celei române. S'ar vedea că multe din elementele slave, grecești, turce și maghiare însemnate de către Miklosich, Rösler, Ierney s'au împământenit într'o mică parte a țărilor locuite de Români, multe din ele nefiind chiar pricepute de popor. Cu privire la cele din urmă ar trebui atunci arătat unde se găsesc în literatura scrisă, luând însă în considerare limba română ca atare ar trebui lăsate cu totul la o parte ca niște cuvinte cari nu se țin de elementele integrante ale ei. Aceasta ar fi cea mai bună apărare ce învățații români ar putea să opună la astfel de liste ce le sunt câte odată din cale afară de urite. Până nu vor fi făcut aceasta, se poate întâmpla că străinii (în privința aceasta mai puțin competenți) vor îmbrățișa studiul acesta făcându-se vinovați de eresie să vorbească despre un dialect bănățean, bucureștean și altele.

De altă parte ar eși la iveală multe cuvinte, de obârșie atât latină cât și străină, care sunt adevărat populare și care nu se găsesc nici în dicționare românești, nici în listele amintite mai sus ale elementelor străine în limba română. De asemenea cuvinte am găsit în lectura mea destul de multe, mai cu seamă am fost uimit de numărul mare al lor în niște basme moldovenești, publicate în Convorbirile Literare ce apar în Iași.

(Urmează)

Dr Ion Urban Jarnik

G Â C I T O R I

467. — *Cahla la sobă.*

Am o babă,
Stă cu nuca'n c-r.

468. — *Crăşma.*

Mănăstirea dracului
In mijlocul satului.

469. — *Strugurii.*

Babă bubătită,
De vodă poftită.

470. — *Sfredelul.*

Este-un purcel
Cu p-ța de fer.

471. — *Luna.*

Este-o vacă balae,
Toată noaptea joacă'n pae.

472. — *Coasa.*

Am o argătuță
Tot câmpul plin cu iarbă aleargă:
Cum ajunge 'n druin, stă.

473. — *Plugul.*

Am un fier încornurat
Umblă cu limba scoasă.
In pământ urmă lasă.

474. — *Grapa.*

Am un arici lătăreț,
Sămânța 'nvește.

475. — *Clopotele.*

Tae lemne la Grămești
Și s'aude la Bălinești.

476. — *Lampa.*

Ana grasa
Umple casa.

De la elevii școlii din Grămești-
Dorohoiu.

477. — *Scânt eia.*

Chibirdică mititică,
Nici de vodă n'are frică.

478. — *Pieptenele.*

Popă pletos
Mână porcii 'n jos.

479. — *Coasa.*

Cățălușă albă
Tot câmpul aleargă.
Ajunge la drum. stă.

480. — *Acul.*

Ionel 'mititel
Face gardul frumușel.

D. Urzică

481. — *Varza.*

Șade curca 'ntr'un picior,
Când se duce la izvor.

482. — *Lacrima.*

Ce apă este făr'de năsip?

483. — *Măna.*

Am o latnică, platnică, chisco-
vatnică.
Ș'acea latnică, platnică chisco-
vatnică,
Are cinci lătnicele, plătnicele, chis-
covătnicele
Și făr' de latnica, platnica, chis-
covatnica,
Nu pot lătnici, plătnici, chisco-
vătnci.

484. — *Scripca.*

Scândurica bradului,
Veselia satului.

485. — *Balerca.*

Ce vacă stă cu buricul în spate?

486. — *Fourfecele.*

Două-s late, lăturate
Și la capăt cârligate.

487.—*Sfredelul.*

Am un junc ce cu gura rumegă
Și cu coarnele flutură.

488.—*Coasa cosind.*

Ce pește s'aruncă din baltă
Și culcă dumbrava ?

489.—*Moara.*

De udât se udă, de strigat strigă,
Și de mal se ține.

490.—*Pleava și grăunțele.*

Balana sare peste gard, dar balan
nu vrea.

491.—*Secerea.*

Ce-i mic și strâmb
Ș'aleargă pe câmp ?

492.—*Rășnița.*

Turtă peste turtă
Și drucul meu în c. . tău.

Hânțești-Dorohoiu.

N. V. Hânțescu

493.—*Corabia.*

Vântul o duce, vântul o oprește,
Și drumul își găsește.

494.—*Pistolul.*

Scurt și mic
Dar voinic,
Cum te-atinge
De moarte-ți plânge.
Din Trușești-Botoșani.

C. Atanasiu

495.—*Femea grea.*

Cinel, cinel,
Trece-o matahală groasă,
Pe-o punte lunecoasă,
Patru mâni, patru picioare,
Patru-zeci de unghioare.

496.—*Leuca carului.*

Cinel, Cinel,
Năstărămbă, strâmbă, cucuetă.

497.—*Covilița.*

Tropa, tropa pe cărare,

Scârțai, scârțai pe spinare.

Costești-Tutova. **Maria Mircea**

498.—*Cioara și porcul.*

Dudulana șade pe dudulan,
Dar dudulan nu șade pe dudulană.

499.—*Numele.*

Ce lucru e'n toate
Și fără el nu se poate ?

500.—*B..ina.*

Scapă ruica din coteț
Și n'o prinde un județ
Dar ea lovește pe toți.

501.—E un vițel, care zbiară
între doi munți.

502.—*Lubenița.*

Ce iau cu zece bani de mânânc,
beau și pun și căciula'n cap dacă
vreau.

503.—*Acul.*

Am o iapă și până n'o'nhăm de
c-r, nu merge.

Jud. Vâlcea. **I. N. Popescu**

504.—*Foarfecele.*

Am două rățișoare, călătore;
Pe unde mergea,
Malul se rupea.

Auzită de la I. Crețu, din Stăni-
șești-Tecuci.

505.—*Putineiul.*

Buturugă, bulbură,
Șade jos și tulbură.

506.—*Chirostiile.*

Am o găinușă.
Cu trei piciorușă.
Cu șasă inele,
Cu gard de nuele.

507.—*Scroafa cu purceii.*

Am o baltă lată,

În mijlocul baltei
O papură naltă,
În vârful papurii
Cuibul pasării,
În cuibul păsării 12 puișori,
Lătnicei, plătnicei,
Chițoplătnicei.
Ca și mă-sa de lătnicei, plătnicei,
Chițoplătnicei.

508.—*Negura.*

Am o vacă 'ncornorată,

Vine valea 'nbourată,
Suflet n'are, suflet duce,
De pământ de loc n'atinge.

509.—*Lupul a luat capra.*

A venit vivera,
A luat pipera,
A dus-o în deal cu veselia,
Și-o învățat-o ciobotăria.

Auzite de la Ștefan Vasile. Coro-
ești-Tutova.

Lt. Alex. Saint-Georges

POVESTIRI ȘI LEGENDE

237.—Femeia fără nas

O femeie odată era strigoaică și era cârnă. Dar bărbatul ei n'o vedea că e fără nas. Oamenii îi spuneau și el nu credea. Când era aproape să moară, i-a zis bărbatului său: «Barbate, în urma mea să-mi duci tu la groapă ulciorul cel de după horn». El a ascultat-o. Din întâmplare, pe drum, s'a rupt gâtul la ulcior. Cum s'a uitat omul la femeie, a văzut-o că e fără nas «Da' bine, cine a rupt nasul femeiei mele?». «D'apoi tu amu o vezi că e cârnă, cât ai trăit n'ai văzut-o?» au început a-i zice oamenii.

Din Siret-Bucovina,

E. N. Voronca

238.—De ce nu mănâncă ovreii carne de porc?

Se zice că într'una din zile ovreii, ca să ispitească pe Isus Hristos, au închis pe mai mulți prunci de ai lor într'un coteț și i-au învățat să grohăiască și să guștească ca porcii, când va trece Isus pe acolo.

Isus trecând, pruncii ovreilor au început cu toții să grohăiască și să guștească după cum îi învățaseră părinții lor.

Ovreii atunci întrebă pe Isus zicând: «Ia spune-ne nouă, Isuse, dacă ești tu fiul lui Dumnezeu, cine sunt aceia cari grohăiesc așa de tare în cocina de acolo?» Isus a zis lor: «Aceștia sunt fiii voștri și fiii cele voastre.»

Ei atunci, în batjocură, au strigat: «Mintî, Isuse, că aceștia nu sunt nici fii noștri, nici fiicele noastre, ci sunt niște porci.

La aceste cuvinte nesocolite, Isus a răspuns: «Să fie vouă după cuvântul vostru.»

Și îndată toți pruncii ovreilor, câți se găseau închiși în acel coteț, se schimbă în porci adevărați, încât nu-și mai cunoscuseră nici părinții pe copii, nici copiii pe părinții lor.

Din împrejurarea aceasta, după cum spune povestea, nu mai mănâncă ovreii carne de porc până în ziua de astăzi.¹

INSEMNAȚIE.—Am aflat-o scrisă pe scurtele unui vocabular românesc din 1830. Are multă asemănare cu „Blestemul urmașilor neamului lui Neftalin” din cartea poporană „Blestemul urmașilor celor 12 neamuri evreiești” din care posed un manuscris din veacul al 18-lea.²

C. N. Mateescu

239.—Isvorul Căciulata

Văzând un călugăr dela mănăstirea Cozia, el trecând pe la Căciulata (pe acolo), a vrut să se ducă la gâră (Olt) să se scaldă.

Văzând isvorul, că isvora niște apă clocită, nu s'a mai scaldat și și-a luat două sticle de apă și urmând a bea din ea câte o sticlă pe zi, el fiind bolnav (în 1900) s'a făcut bine, deși doctorii au zis că nu se mai face bine de loc.

Pe urmă a făcut reclamație la minister că s'a făcut bine numai din apă din isvor.

Pe urmă s'a constatat de doctori că e bună de orice boală și de sangăr (boale lumești).

Spus de I. M. Ocnărescu din Călimănești-Vâlcea.

Șt. St. Tuțescu

240.—Guzganul

Acu' a fost când a fost, că altfel nu s'ar vorbi; zice c'a fost omoară mândră și mare și'n moara cea trăia un *cioarec*. Și-apoi și diavolul cel de șoarec era ca și moara: mândru și mare și rotund ca un castrete.

A dus-o el și-a trăit acolo *hât* și bine, mulți ani de zile; da' acu' într-o zi, ce-i vine lui? Cum sta așa, prinde a-și primbla *rotații*³ pe de-a-supra spinării, pe sub pânțele, și când s'a văzut el așa de sdravăn și de frumos, s'a gândit:

—Măi, zice, și'n fața lui Dumnezeu pot să mă duc!

Și hai, o pornește de acolo, așa, s'ajungă la Dumnezeu. Da' a mers el o lună, a mers două și Dumnezeu nu se mai zăria. — Măi, zice, acu', ori c'am greșit drumul, ori că-i prea lungă cararea. Ia să 'ntreb eu pe soare.

Se duce la soare și-l întreabă:

— Soare, nu mi-i putea spune unde-i Dumnezeu?

¹ Variantă în „Ion Creangă” IV p. 386-7. ² Publ. aici, p. 33 5. ³ Ochiu.

—Nu ți-oi putea, că eu am altele pe cap.

—Bun, zice guzganul și dă fuga la nourii.

—Nourilor hăi, nu știți 'nevoastră unde stă Dumnezeu?

—Apoi nu!

—Da' de ce?

—Poi dă!

Se iea titirezul cela și se duce la vânt.

—Nu mi-i putea. vântule, îndrepta la Dumnezeu?

—Da' ce să faci?

—Apoi iaca cum și iaca ce, începe a spune guzganul.

—Iha, biată lume! face vântul de colo. Zi, așa stă povestea?

—Da, așa.

—Poi dacă-i așa, du-te colo, c'acolo-i Dumnezeu! Și-i arată cu degetul un mușuroi de cârțiță; și-l iea și și-asvârle cu botu 'n țărână.

Și iaca cum l-a găsit guzganul pe Dumnezeu.

Dela M. Barbu, Dorohoi

G. I. Popescu

241.—Beția mai rea decât turbarea

Cum umbla Dumnezeu cu sf. Petrea pe pământ, în cale, sfântul zărește un câne turbat. Sfântul cum îl vede, apucă pe Dumnezeu de mânecă și-l trage de-oparte, zicând:

—Doamnă, să ne dăm de lături, că uite, cânele cela dinaintea noastră-i turbat.

—N'ai nici o teamă, Petre! Hai să ne căutăm de drum. Cânele ista nu-i turbat, ci-i bolnav.

Mergând mai înainte văd altă *cilihoae*: era un om beat. Acu' Dumnezeu zice către sf. Petrea:

—Petre, de ista trebuie să ne ferim, că ista-i câne turbat. Sf. Petru și cu Dumnezeu se dădură în lături și apucară pe alt drum.

Dela Ioniță Gânju, Nemțșor-Vânători, Neamț.

A. Moisei

DATINE ȘI CREDINȚE

1472 — *Lazărul*.

Lazăr mare la Florii,

Lazăr de mult s'a sculat,

Pe ochi negri s'a spălat;

C'are Lazăr două fete,

A mai mare-i

Mai domoale,

A mai mică-i

Mai voinică.

Pe-a mai mică mi-a scădat-o,

'N foi de nucă mi-a 'nfășat-o;

A scădat-o 'n lapte dulce

Și-a suit-o 'ntre copaci,
 Copacii s'au clătinat
 Vermişorii mi-a mâncat.
 De la București la vale
 Mi s'aude-un sgomot mare
 De boeri și de cucoane
 C'a murit o fată mare,
 Fată mare logodită,
 Cu toată zestrea gătită.
 De la cap până la picere

Numai flori și micșunele
 De la cap pân la guriță
 Numai flori și garofiță.

(Se cântă în Sâmbăta lui Lazăr, de copii, umblând din casă în casă.

Unul e gătit ginere și o fată mi-reasă. Datează acest obicei mai mult în satele bulgărești din jurul capitalei).

S. P. Colibași

1473.—*Filipii* (Cilichii) țin trei zile: 13, 14, 15 Noembrie între care e și ziua sfântului Apostol Filip. Și Filipii ca și circovii îi țin oamenii pentru lupi.

1474.—*Ovidenia* (Vovidenia) e Intrarea în biserică de la 21 Noembrie.

1475.—*Barbara*, 4 Decembrie, se ung copii cu mere zicând că se bărburesc.

1476.—*Sfântul Nicolae*. Dacă ninge, se zice că el își scutură barba. El e bun, milostiv, mărită fete, ș. a.

1477.—*Sfântul Andrei*, 30 Noembrie. În noaptea de sfântul Andrei umblă strigoii, deci e bine ca 'n acea seară să întoarcă vasele cu gura în jos să ungă țâțâna ușei cu usturoi ș. a. Strigoii sunt acei ce au cozi.

1478.—*Sfântul Spiridon*, 12 Decembrie. În această zi nu se lucrează. Cică doi oameni ce se ocupau cu stoleria, au lucrat în acea zi. Seara ca de obicei după lucru s'au dus la crăsmă dar aceasta fiind în alt sat au purces călări; unul pe un cal alb celalt pe unul negru. Lasă caii afară și intră înăuntru. Beu ce beu da' când ies afară ce să vadă. Capul calului negru la calul cel alb și capul celui alb la cel negru. Mult se mirau ei de această minune până ce într'un târziu ș'aduc aminte că azi e Sfântul Spiridon lăcătorul de minuni și că ei au lucrat.

Bălătești-Neamț

I. Preutescu

1479.—În noaptea de sf. Andrei oamenii strâng melițoarele și ascunzându-le prin locuri neștiute de alții de cât de cei ai casei, se tem să nu vie strigoii, căci după credința lor, aceștia vin noaptea și fură limba melițoiului și se duc de se bat între ei la hotarul întâi, dacă sunt mulți; la hotarul al doilea, dacă sunt mai puțini; ori la al noulea, dacă sunt și mai puțini.

1480.—Tot atunci, mai ung și cu usturoi fereștele, ușele, porțile, iân-tănele; iar unii fac cruce de ceară și-o lipesc la vite însă numai la părțile bărbătești și mai ales la cele mai mari și mai frumoase, de pildă:

la coarnele berbecilor, la ale unui bou frumos, la cornul drept.

1482.—Când împrejurul lunii se vede un cerc mare alb, atunci oamenii zic că «luna se află în grădină», și are să se schimbe vremea.

1483.—La zi întâiu a lunei să nu pui cloște, căci nu vor scoate bine puii.

1484.—Asemenea se zice, înspre Luni, că nu iese toți puii.

1485.—De te vei scula dimineața cu fața spre stânga, se zice că nu-ți merge bine în acea zi. pentru că în mâna stângă se zice că stă Dracul (*Nichiuță*).

1486.—Să nu cânți dimineața, cum te scoli, căci îți merge rău.

1487.—Lunea să nu dai fruct de la vacă, de pomană, căci stârpește.

Vlăsinești-Dorohoiu.

D. Furtună

1488.—Când îți tai unghiile, să le pui în sân sau pe foc, căci pe cea lume ai cu ce scăpa de la vamă, ori de ești întrebat de vameș de ele și n'ai ținut socoteală pe lume, apoi te încolățește ca unghia și te întorci la fuga înapoi să le cauți.

1489.—Când tai unghiile Lunea, se zice că vei fi urit de lume și toată săptămâna aceea îți va merge rău.

1490.—Când numeri ceva Lunea se zice că vei perde din numărul acela până săptămâna viitoare.

1491.—Când cânți Vinerea, desigur că vei plânge Duminica.

1492.—Marția și Sâmbăta să nu pleci la drum că e rău de năpastă.

1493.—Vinerea să nu coși sau să torci nici să nu țesi că sfânta Vinere îți strică tot sporul de peste săptămână, nici înspre Vinere.

1494.—Sâmbăta după ce preotul a tocat de sară (de vicernie) să lași toate la pământ, căci e rău de pagubă. Chiar de spălat pe cap să nu te speli, că cică zama aceea o bei pe cea lume.

1895.—Când cântă cocoșii decuseară, cică să fură ceva în satul acela în acea noapte.

1896.—Cică nepotul e mai rău ca porcul, că porcul îți unge botul dar nepotul te frige cu totul.

Culese din Balintești-Covurlui.

N. I. Munteanu

1496.—Pe cei care fură paseri, pe cea lume, diavolul îi va pune în vârful unui deal și dându-le în mâni câte o pasere, le va spune să le dea drumul în vale. Pasările vor sbura la vale, iar ei vor trebui să le strângă toți fulgii ce vor rămânea în urmă. Și așa se vor chinui fără sfârșit.

1497.—Când tai unghiile, nu le asvârli, căci pe cea lume când vei fi

întrebat de ele nu ai să știi să-ți dai seamă. De aceea când țile tai, pune-le în palma dreaptă, fă semnul crucei cu ele și apoi suflă-le jos. Pe cea lume când vei fi întrebat de ele, arăți palma dreaptă și scapi ușor.

1498.—După ce ai ars o lumânare și ți-a mai rămas un capăt, înaintea de a aprinde alta, lipește capătul rămas de marginea uzei de jos ca să ai lumină pe ceea lume.

1499.—Dacă ai un fânaț de cosit fără nici un mușuroi, fără nici un ciot, și dacă acolo ți se rupe coasa, să știi că acolo crește iarba tâlharului. Deci taie toată brazda cea în care ți s'a rupt coasa de la un capăt până la altul ridică-o și du-o la o apă curgătoare, cum ar fi Prutul bunăoară și-i dă drumul pe apă.

Ai să vezi atunci d-ta om bun, minunăție, că o parte din iarbă apucă la vale în cursul apei, iar o parte se întoarce și merge în contra apei. Asta care merge împotriva apei să știi d-ta că-i iarba tâlharului sau *iarba fiarelor*. Dacă iai un fir din iarba asta și o bagi într-o creștătură ce ți-o faci cu cuțitul în palma dreaptă și după ce aștepti să se astupe rana și te-ai duce la furat, să găsești d-ta nu o lacată, da' zece lăcăți și încuetoari, cum le-ai atins cu mâna dreaptă, se deschid ca și cum nici n'ar fi fost închise și încuete.

Auzită de la Dumitru Trișcă, Darabani-Dorohoi, com. de Eml. Costeanu semi-narist.

Petru G. Savin

1500.—Venind de la drum lung, ori din altă parte, femeia cu copil de țâță, nu alăptează copilul până ce mai întâi nu-și stoarce pieptul, stând cu picioarele pe clește; altminterlea i se îmbolnăvește băiatul.

1501.—Când se vorbește de un strein, care a murit și vrea să-l achipuiască cu unul din casă, zice: era ca cutare, să nu fie de-o măsură.

1502.—Se zice că în orice beciu se zidește umbra unui om (măsura statului lui); omul acesta mult nu mai trăiește după asta. De multe ori apoi, în crucea nopții iese, s'arată umbra. Să ferească Dumnezeu pe cineva să se întâlnească cu stahia beciului.

1503.—În noaptea anului nou la miezul nopții varsă fetele costoriu, și-și văd norocul: Această se face de obicei când joacă ursul în casă.

1504.—Cum e moașa așa e și pruncul; va fi moașa fofelniță (se zice de femeia care nu-i mai tace îlearca) pupăză va fi și nepotul; iar de va fi o femeie bună la inimă și liniștită, asemenea va fi și aoul născut când va fi mare.

1505.—Dacă dormi primăvară afară, mai cu seamă pe iarbă; te-apucă ielele ori rămâi cu gura strâmbă ori nu mai poți mișca un picior ș. a.

1506.—Când cântă cocoșul 'n pragul ușei, să știi că-ți vin oaspeți; a-semenea când se deschide ușa singură.

1507.—Păzește-te să nu te măture vre-o fată peste picioare, că nu te mai însori.

1508.—Peste cine-a trecut cineva de-a curmezișul, nu mai crește.

1509.—Pe cine-l calcă ursul, -- șazănd cu fața la pământ, lungit și cu mâinile sub frunte, — acela se *inhiripează* iute, iute.

1510.—Celui ce are bortă 'n barbă, îi vor fi dragi fetele.

1511.—De vezi întâi miel negru primăvara, toată vara te vor mânca purecii, iar dacă vezi miel alb, vei avea noroc de păduchi.

1512.—Dacă omori un paianjen, îți iartă Maica Domnului trei pacate.

1513.—Când aduci o sită din vecini, o învălești cu un ștergar; desco-perită n'o aduci că nu-i bine.

1514.—Când se aude întâi primăvara tunând, e bine să te lovești cu piatra sau cu un ban în frunte.

Larga-Bacău

Const. G. Vartolomei

BOLI LA OAMENI. LEACURI ȘI DESCÂNTECE

185.—De dânsale

Boala de «dânsale» sau după cum se chiamă *pe domnește*, reumatism, e o boală de tot rea, lată de se se chiamă boala asta de «dânsale». Dânsale sunt *străgale*, sau cum se zice la Ardeal «elele», sunt suflete de femei cari au făcut vrăji cât au fost în viață; acele suflete nu mai au hodină, nici stare nicăiri, nici în văzduh, nici pe pământ, pentru că Dumnezeu nu vrea să știe de dânsale. Acele suflete se strâng câte multe laolaltă, mai cu seamă pe la *Cercugi*, pe sărbătorile Sâmpetrului de iarnă și de vară, pe la Andrei, pe la Ignat, pe la *Todos*, la Haralambi, la Arminden și toamna pe la *Colibari* și la *Ciuda*, și la *Cilipci* când dă în postul Crăciunului. Pe la aceste zile se strâng în cete totdeauna fără *soafă*: șapte sau nouă. După ce se strâng, da' totdeauna pe vâr-furile munților ori pe unde sunt niște stânci mari, cum sunt bunăoară la Pietrele Doamnei, joacă; altă nimic nu vorbesc decât numai atât:

Nup, ciusnup,

În casa cu usturoi nu mă duc.

Și de aceia îi bine ca în zilele cele pomenite mai sus, să se ungă u-șorii la ușa casei cu usturoi și fiecare om să poarte usturoi la dânsul în zilele lor.

Străgele, se văd ca lumini aprinse, adică un muc de lumină care zboară prin văzduh. Jocul lor, cine l-a văzut, zice că-i minunat de frumos: nouă, sau șapte lumini, după cum sunt ele strânse, se înșiră mai întâi rând și după aceea se învârt în fel de fel de forme, și la urmă, când vine ceasul să se despărțească, se învârt roată, da' așa de iute, ca cum ai lua un tăciune de foc să-l învârti roată, da' cu cea mai mare iuțeală. Până ce nu se strâng laolaltă, nu-s periculoase, dar după ce se despart de la joc, sunt foarte rele, că dacă s'o întâmpla să treacă peste om, îi lasă dureri pe la încheieturi și ciolane; de trece peste o vită, cea vită *crusește*, mai pe scurt, peste orice vietate ar trece; o *ciumgește*. Dacă s'o întâmpla să treacă peste o stână de oi, toate oile din stână *mnijesc*. Leac pentru mnijit nu-i altul decât: aghiazmă de la trei biserici și cu aghiazma cea să le facă *mujdei*, amestecat cu iarbă roșie. La strâgi, de-acia nu-i bine să le zici pe nume, pentru că dacă le zici pe nume, vin la zilele lor acasă să-ți facă *priaz*. De acia e bine să le zici «dânsele». De aici vine și vorba la boală «de dânsele.» Cine s'ar întâmpla să le vadă jucând, să se deie îndată de trei ori peste cap și să zică:

Șapte fete cari jucați și cântați,
În șapte țări și șapte mări vă depărtați:

asa să zică de trei ori,

Cine are boala «de dânsele» leacul numai acesta-i: l se ieau apele la trei sfârșituri de lună, da' apele iată cum se ieau: se caută o colă nouă și o lingură nouă și să mergi la pârâu și mai întâi să faci trei mătânii și după ce faci mătâniile, te scobori în pârâu și iei nouăsprezece linguri de apă din jos în sus, dar în timpul ăsta să nu grăiești nimic, nici să nu gândești altă nimic decât numai la Dumnezeu. Cel bolnav să steie culcat sub icoane cu fața 'n sus, și după ce ai luat apa, să-i dai nouă linguri de apă celui bolnav, da' tot să nu vorbești nimic; și câtă apă rămâne de la nouă linguri, s'o faci *mujdeiu* cu usturoi și cu *mujdeiu* cela să dai bolnavului să soarbă de trei ori și cu celalt să-i faci cruce cu el, la frunte, în umere, la piept, în spate, pe mâni, în palmă și în dosul mânei, în tălpi și în toate încheieturile.

Mujdeiu să-l faci c'un cuțit și cuțitul, după ce ai gătit de făcut *mujdeiu*, să-l împlânți sub patul bolnavului.

Toate acestea să se facă după ce cântă *cocoșii*.

Cel bolnav, de-i bărbat ori femeie, cât își iea apele la cele trei sfârșituri de lună și anume la fiecare sfârșit câte trei zile, trebuie să le iea, să trăiască în cea mai mare curățenie, să nu se supere, să mânânce numai lapte și ouă, să nu ucidă nimic, purece ori altă ceva, acele trei luni, să nu se ude la picioare. Acesta-i leacul la boala «de dânsele» și

cine nu știe cum se cade cele ce i se spune să ție, ologeste ori i se ia puterea din mâni, că de boala «de dânsel» nu moare nimeni.

Dorna-Bucovina

Teofil Bizom

186.—De obrintit ori orbalț

«Știeră un voinic de peste marea, oaie lae că sbiera, cucoș negru că cânta, câne negru că lătra, obrintitul nu obrinti, orbalțul nu orbălți, nu strânge sânge cu punoi, nu coaceți, nu spargeți, ci vă măriți ca un fir de mac, în patru despicaț, peste marea cea neagră aruncat iar G. să rămână curat, luminat, cum Dumnezeu sfântul l-a lăsat.»

Se descântă în lână lae. Lâna caldă se pune unde te doare. Obrinteala ori orbalțul se face mai ales la cap; capul te doare tare și se umflă. Făina, dacă descântecul s'a făcut în făină, se încălzește ori se prăjește într'o tigaie, se pune într'un săculeț și apoi pe partea dure-roasă.

187.—De rast

Rastul se face în pânțece. Cel bolnav de rast îi gălbigios la față și cu pânțele (burta) mare. Rastul se face din apă multă după friguri. De rast se unge cel bolnav cu miere de albine pe pânțece, după ce s'a scaldat și-l tragi (il freci) după soare. Rast au mai mult copii și băieții ce-au fost bolnavi de friguri.

M. Lupescu

188.—Descântec de orbalț (*dureri în cap sau în ciolane*).

Plecară 9 oameni mari,
Nouă meșteri mari,
Cu nouă scule mari,
Cu nouă topoare mari,
Cu nouă securi mari,
Cu nouă berzi mari,
Cu nouă tesle mari,
Cu nouă sfredel mari,
La pădurea mare se taie lemne,
Să facă nouă poduri mari
Și nouă fântâni mari.
Eu i-am întâlnit și i-am întrebat :
—Unde vă duceți voi 9 oameni
mari,
Nouă meșteri mari ?
—Ne ducem la pădurea mare,
Să tăiem lemne, să facem
9 poduri mari și 9 fântâni mari.

—Nu vă duceți acolo,
Ci duceți-vă la... și tăeți orbalțul
Orbalțu prin săgetătură,
Orbalțu prin pocitură,
Orbalțu prin 99 feluri și 99 de
chipuri;
Cu toporul tăeți-l,
Cu teslele tesluiți-l,
Cu berzile bărduiți-l,
Și scoateți-l din os în carne,
Din carne afară,
Să rămâne curată,
Luminată, ca argintul cel curat,
Ca Dumnezeu sfântul
Ce-a lăsat-o !
Se descântă cu toporul în trei zi-
le de trei ori pe zi.
De la Ileana N. Cotescu, Com. Go-
hor-Ireasca Jnd. Tecuciu.

C. Constantinescu

189.—Descântec de de-ochiu.

Sub răchita răsărită
Trece-o fată 'mpodobită
C'un ochiu de foc
Și unul de strochi,
Cum stânge apa focul
Focul stânge dedeochiul (a cutăruia).

Se zice și pentru oameni și
pentru vite.

190.—Descântec de al-beața.

Au plecat trei fete lepede (?)
La fântâna lui Iordan,
Cu lopata s'o rânească,
Cu grebla s'o grebleze,
Cu mătura s'o măture,
Voi trei fete lepede,
Nu vă duceți la fântâna lui Iordan,
Căci cu lopata îi rânită,
Cu grebla-i greblată,
Cu mătura îi măturată,
Vă duceți la ochiul (cutăruia)
Cu lopata îi rânită albeața,
Cu grebla îi greblați roșața,

Cu mătura îi măturați
Giunghiurile și săgețile
Din ochiul (cutăruia), le lnați.
Să rămâe
Curat și luminat,
Ca aurul strecurat,
Ca soarele în senin.
Amin.

Auzit de la bunica mea Comănești-Bacău.

191.—Descântec de obrintit.

Oac lae sbeară în vale
Ciobanii șueră în deal
Tace oaia din sbierat,
Ciobanii din șuerat.
Obrintitu, cei pierit
De la mine descântat
De la Maica Precista
Să-ți fie de leac
Să rămâi curat
Ca creerii capului,
Ca lumina ochilor.
Ca auzul urechilor.

Auzit de la Maria Iștănel Brusturoasa-Bacău.

S. P. Chiricel

192.—«Ghindurile» sau «Fântânele»

Sunt niște bube sau răni cari ocupă loc puțin pe piele, la suprafața corpului dar sunt adânci și curg într'ună. *Încățalează* pe delături și curg într'una ca dintr'un izvor. Seamănă cu niște împușcături de alicie sau cu niște urme de ghiare, cari s'au înfipt adânc în carne.

Pricinile acestei boli. Cele mai multe fântânele, copiii mici le au, din pricină că mamele lor au mâncat pe când erau însărcinate cu ei, ceva împușcat: pasăre ori animal.

—«Eu mă *imbânui*, fiindcă, pe când eram grea cu Mite al meu, am mâncat o aripă de ciocârlan împușcat. Să vezi:

Intr'o zi mă pomenesc cu Iancu, bărbat-meu, c'un ciocârlan împușcat. Ciocârlanul nu se mânâncă ca de pildă vrabia, sturzul, or mierla. El

se mănâncă numai ca leac pentru cei ce au dor de șale, sau de mijloc.

Și cum spusei, mă pomenesc cu lancu :

—«Ia frige, fă nevastă, ciocârlanul ăsta, că-i bun de dor de șale».

După ce-l fripsei, îmi dete și mie o aripă : «Mănâncă și tu aripioara asta, că te auziam și pe tine că te doare mijlocul.»

—Nu iau, că mi-e frică să mănânc lighioană împușcată cât sunt în-sărcinată.

—Hai fă, de-o ia, că nu-i nimic numai cu atât!

Am luat-o. Păi, ce vrei să zici ? Ce am pățit cu copilul după ce l-am născut, oiu spune și morților. Avea numai împușcături și prin cap și într'un cot. Mă speriasem că nu i-o mai trece.

—Tot așa am pățit și eu cu Marin al meu. Și tot aia trebuie să fie pricina, că mie îmi dedia deseori Nița lui Antone, câte un picior de iepure, împușcat de Antone pe deal.

—Și cum l-ai lecuit ?

—Hei, să vezi : l-am făcut o scâldătoare în care am pus : Alice împușcate, pe care le scoți dintr'o scândură, în care ai împușcat într'adins ; mai pui colț de lup și fulgi nechinuiți.»

Fulgi nechinuiți sunt ăia găsiți în colo pe poiană, fulgi de lighioni (paseri de curte) mâncate de vulpi, uli, etc. cari au fost furate fără a fi chinuite sau huiduite și le-au mâncat încolo pe poiană departe de sat.

O parte din aceste lucruri le bagi în scâldătoare iar jumătate din ele să le oprești ca să afumi copilul cu ele.

În sfârșit scrumul îl amesteci cu untură de porc și se face un fel de alifie neagră cu care să ungi ghindurile sau fântânelele, că-i trece, de par'că i-ai lua cu mâna !»

—Eu l-am lecuit p'al meu tot cu un fel de alifie neagră făcută din untură de porc și scrum de «unghia găii».

Unghia găii e o plantă din familia leguminoaselor, ca și fasolea, salcămul ghisdeiu etc. cu lujerii lungi, cu frunze ca cele de salcăm dar mai grase, cu flori galbeni, papilionaceie. Fructul e compus din 5—6 pastăi încovoiate ca unghiile de gaie (uliu).

Goleștii-Badii, Muscel.

D. Mihalache

193.— Descântec de mătrice.

Mătrice mătricită,
Strigă mama vântului
Din fundu' pământului :
Dacă nu ti-i alina
Io toată te-oi călca

Cu codița rădăcată.
Și toată te-oi îmbuca
Cu măsele de oțele
Și cu dinți de fericete.¹

¹ Ferc, bucăți mici de fer.

La sfârșitul ori-cărui descântec, descântătoare zice :

Descântecu-i de la mine

Leacu-i Doamne dela tine.

În decursul rostirii acestor cuvinte, descântătoarea, ia un cuțit și un câțel de ai și împungându-l, rotește în jurul foalelui celui cu matrițe (poate fi om ori vr'un dobitoc) zicând de 3 ori cuvintele de mai sus; în urmă dă câțelul de ai, celui cu matricea să-l mănânce.

194.—Descântec de «bube dulci.»¹

Bube dulci, bube dulci,
Nu mâncați Miercurea și Vinerea
de dulce!

Buba mare, buba mare,
Face-o nuntă mare
Și toate bubele tăeră un berbec
mare

Pe toate bubele le chemară
Numai bubele lui N. nu le che-
mară.

Ele rău să mâniază,
Din rădăcină secară
Și de odată jos picară.

În decursul recitării acestor vorbe, să ia puțină balegă proaspătă de vacă și să ung bubele respectivului.

Ardeal.

P. Ugliș

BOLI LA VITE, LEACURI ȘI DESCANTECE

19.—Descântec de boala găinilor.

A plecat Dobrița cu mătușă să măture găinarul cu găinele, găscăniarul cu găște, curcănariul cu curcele, grădinele cu livezile, dealurile cu viile, munții cu pădurile. Nu te duce Dobrița de mătură grădinele cu livezile, dealurile cu viile, munții cu pădurile, cotețul cu paserile, ci vin de mătură boala găinilor, a rațelor etc.... cutăruia. Tu cu mătura ai mătura boala, eu cu gura oi descânta, cu mâna oi lua-o, peste Marea neagră oi arunca-o; acolo să pieie, să răspieie, ca spuma de mare, ca roua de soare iar pasările cutăruia să rămâie curate, luminate, ca D-zeu ce le-a lasat.

Se descântă cu mătura în apă neîncepută.

Auzit dela Gherghina Crețu, Popeni-Tutova.

Maria I. Mircea

20.—Descântec de deochiu de vaci.

A plecat Lunaia pe cale, pe cărare, pe iarba necălcată, pe mana ne-luată și pe roua nescuturată, la câmpul cu unt și la fântâna cu smântână. Înainte îi eșau 9 deochitoare, 9 fermecătoare și 9 de mană luă-

¹ Se fac în jurul gurei la copii.

toare. Ea sbiera și orăcăia ; îndărăt că se întorcea. Maica Precista o auzia și venia cu roua în picioare și cu mana pe spinare ; de cornul drept o lua și în papura verde o ducea și cu salcie și cu busuioc o uda : smântâna se îngroșă, ochii se înveselia, părul se netezia și laptele că venia : ca vâna *vână*, ca isvorul isvora și ca gărla curgea.

21.—Descântec de supt vițelul la vaci.

Dimineața mă sculai,
Secera 'n mână o luai,
În dealul cu dor mă urcai,
În valea cu dragoste mă coborai.

Secerai 9 mănuchiele de floricele,
Secerai dragostea dela 9 vădane
grase, dela 9 fete frumoase, dela
9 împărați și de la 9 domni.

Cum năvălesc împărații la împărăție, domnii la domnie, preoții la preoție, boerii la boerie și negustorii la prăvălie, așa să năvălească Joiana la vițel și vițelul la ea ; cum se bate limba 'n gură așa să nu poată Joiana sta fără vițel și vițelul fără dânsa.

Cu focul o frigeam, cu flacărea o părliam, cu dragostea o încingeam și cu dorul o aprindeam ; cum este mierea de dulce așa trebuie să se ducă la Joiana.

22.—Descântec de șarpe.

S'a sculat cutare, s'a sculat, s'a mânecat și cu spurcatul în cale se *intrunchinară* și ca musca îl înveninară. Maica Precista din cer a auzit, toiagul în mână a luat și pe scară de argint se scoborî : «Nu sbiera și te orăcăia, Joiano. Haide cu mine la baba cutare să-ți descante cu apă dela fântână, cu trei fire de boziu, cu lemn de alun și cu cuțit de găsit și cu bani de argint».

Cules de Radu Ecaterina cl. IV Bățeșani, Spuse de o habă în vârstă de 109 ani.
Bălăceanu-R.-Sarat,

P. Stănescu

O SAMĂ DE CUVINTE

2125—2209

Coleșăt=moleșit din cauza soarelui, bolnav din cauza insolației.

Colcovan=bucată mare de pâne, mămăligă, brânză, ș. a.

Cotelesc=fac treaba pe la bucătărie.

Covreag=înrul de porumb, cum rămâne după ce i s'au mâncat frunzele de vite.

Curm=funie scurtă, cu care se leagă boii în loc de căpăstru.

Cupit=sgârcit, mână strânsă, om care cu greu se îndură să dea ceva altuia.

Cutropit—stăpănit cu totul, prins peste tot.
Cade găina—îi vine vremea de cloșcă.
Caravei—bucată dintr'un întreg, fărâ mă.
Dăsfăurat—neîncins, nearanjat, (când stai în casă).
Dălvărit—obișnuit cu toate greutățile, necazurile.
Dăulat—obosit de greutate, sleit de putere.
Dăobit, dobit—căzut de oboseală.
Delnic—în stare, d. p. *E delnic să-și fie casa*.
Doftă, de nici-o doftă—nu e bun de nimic.
Drobină—bulgăre mare de sare.
A drigui—calc de mai multe ori peste acelaș lucru.
Dulgeac, în ex. cu *dulgeacu*—cu totul, dearândul, peste tot.
Doloșăt—încetinat, obosit; d. p. Un cal aprig, care fuge nebun, după câțva drum se mai domolește. Atunci se zice că l-a *doloșăt* drumul.
A dupui—*sdupui*, a lovi și a face sgomot înfundat.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici

Lăluzele—*harțapele*, *șușele*, scânduri lungi și subțiri.
Sacaluș—bucăți groase de lemne rotunde, sau de malai, când îi vorba de mâncare; «face câte-un sacaluș de te sperii cum îl înghite».
Sarsanale—lucruri de tot felul, amestecate în neregulă.
Matroiu—se zice unui om greoiu și fără îndrăzneală.
Tutușă—mătușă, cuvânt zis de copiii cei mici.
Mimi—bunică, cuvânt de dismierdare, zis de copiii prea mici.
Moclis sacana—ajunge; spre a scurta discuția.
N'are hasnă—n'are vino 'ncoace.
O venit sf. Dumitru—l-i somn.
Îi strămt în casă—nu-ți pot spune, fiindu-i jenă.
Are hârjoană—are gust de glumă și joc.
Îi cu gădilici—să știi cum să te porți, spre a-l înduplica.
Are gădilici la limbă—îi vorbăreț.
Are benele—are lucruri pe lângă casă, multe și bune.
I-o mămăligă crudă—îi moale la orice; despre oameni.
Îi tanău—dă cu oiștea'n gard.

Nemțisor-Neamț.

A. Moisei

A căhăi, a cohăi, a chiohni, chioșnește, tușește.
Mnizuină, strânsură pentru iarnă. Am găsit o *mnizuină* cât-o baniță de alune strânse de veveriță.
Bulearcă; *rachiu rău*, stricat,

Ciacăc; cuțitaș în *cârcea* cu mânunchi de lemn.
Ciorpec; sindrilă, draniță,
Prou; ajun; în prourul lui sfântul Gheorghe.
Hirtă; măsura de 12 prăjini prașila; o *hirtă de prașilă*, mă duc la *hirtă*
 ori la *cirtă* (c nici nu-i ce, nici șe).
Se corojește, corojit; se îndoaie. se strâmbă.
De maganu lui; de voia lui, cum vrea el,
Din mangan; din gând, de voie, din senin, de la sine.
Popânzoc, insulă, grind, pe Prut.

M. Lupescu

Borohodnă=borhot; (ceia ce rămâne la velniță după fabricarea spir-
 tului).
Caciorit=batjocorit, terfelit; se zice: tot m'am caciorit de glod.
Brumat=se zice omului supărat, slăbit de boală.
Bucan=se zice aceluia care pățește și întâmpină multe nenorociri.
 De aici vine verbul *a buclarisi* adică a păți ceva rău.
Budiene=niște flori ce se mai zic și gherghine.
Budur, buduroiu=un trunchiu de copac găunos, cum se găsește pe la
 unele fântâni.
Buflea, bufleiu—se zice omului gras.

Tușești-Botoșani.

C. Atanasiu

Strighie—instrument pentru curățit butoale de vin pe dinăuntru, pe
 doage, răcâindu-le de ceace s'a prins pe ele.
Gâlbejat=om cu ochii gălbejați, adică deschiși mult cu pleoapele largi
 și roșcate.
Poterași=niște lemne, bețișoare cu crăcane la un cap, cari se pun să
 susție punțile cu struguri.
Răsbiciu=bețișorul dela pișcoace cu care *răsbicești*; 2). când vrei să
 scoți un cui de lemn înțepenit într'o gaură, atunci faci un alt cui mai
 subțire puțin (de lemn mai tare) care se numește *răzbiciu* și cu el *răz-*
bicești, dai în el, ca să scoți pe cel înțepenit.
Burlan=un lemn gros ca pe mână și îngăurit pe mijloc până aproa-
 pe la un capăt, având și o gaură laterală, care se pune în vrana bu-
 toaielor cu vin ca să răsuflă, mai ales când fierbe vinul.

Voicești-Vâlcea

Ioan N. Popescu

Cohăi=a tuși înădușit, mai ales bolnavii. Ce stai lângă sobă și co-
 hăiești?

Ștric—calea ferată. Bre, tu știi legea ștricului ?

Talală—poreclă la omul care vorbește mult.

Tălălăi—a vorbi mult și fără rost.

Plăchii—poreclă: om greoi.

Plaghie—mai multe lemne izite de apă în albia ei și amestecate cu nămol, care formează ca un cuptor, în care se ascund peștii.

Linchici—om care mănâncă tot de prin oale, care linchește.

Badraganie—bubă. Am făcut o badraganie la mână.

Pervă—Când coci cartofi și desfăcându-le sunt făinoase, se zice că-s «perve.»

Hânțești-Doroloi

N. V. Hânțescu

C Â N T E C E

1247.—Și-o frunzuță mărăcine
Insoară-le bade bine,
Mută-ți gândul de la mine
Că mai sunt fete pe lume !
Deie-ți Dumnezeu noroc,
Cum îți bați de mine joc !
Nu mă bate Doamne tare
Că și eu 's'a dumatăle.
Nu mă bate Doamne rău
Că și eu's copilul lău,
Nu mă bate, Doamne, bate,
Că și eu-s cu dreplate !

1248.—Mânce-le badeo amaru-
rul,
Când vei fi pe drum cu carul,
Când ai sta și-i dejuga,
Când îi vrea a ospăla
Să ți se moaie dreapta.

1249.—Du-te dor cu Mureșul
Nu-mi mai rupe sufletul !
Du-te dor cu Târnova
Nu-mi mai rupe inima.

1250.—Codru-i verde și 'nfrun-
zlit,
Nu-i ca mine necăjit.

Codru-i verde și 'ncărcal,
Nu-i ca mine supăral.

1251.—Spune mândro și ghi-
cește,
Codru de ce 'ngălbinește.
Voinic de ce 'mbătrânește.
Codru de zăpadă grea
Voinic de inimă rea.
Codru de zăpadă mare
Voinicul de supărare.

Din Ardeal.

D. Mihalache

1252.—Foaie verde foi de plută
Nu gândi la zestre mullă,
Fie a mai mare zestre
În trei luni se isprăvește.
Rămâi cu urila frate
Trăești rău cât nu se poale.
Și te văz innecăjit.
Par'că locul le-a pârlit.
Foaie verde avrămască,
Mai bine s'o iei frumoasă
Să zici că e luna 'n casă,
Căci frumoasa le privește
Cum te vede fuge 'n casă

*Pune mâncarea pe masă.
Foaie verde trei agude
Și urîta cum le-aude
Numai decât se ascunde
Și te lasă nemâncal
Ca un căjeluş turbal.*

1253.- *Foaie verde floare'n-voallă*

*Pe noi cine ne desparlă,
Gardul cu nuelele,
Puica cu sprincenele,
Da-v'ar Dumnezeu d'un vânt
Să dea gardul la pământ,
Numai parii să rămâie
Dușmanilor de tămâie.
Și iar verde matoslat
Câte lacrimi am vărsat,
Făceam o fântână 'n sal.
Fântână cu trei izvoare,
Să bea dușmanii să moară,
Să bea dușmancele mele
Să se stingă focul 'n ele.
Să nu simjă să nu vază,
Și ce vede să nu crează.*

Afumați-Ilfov.

S. P. Colibași

1254.—*Foaie verde peliniță
Cântă cucu'n pădurice
Turtureaua'n poeniță
Să-mi deșlepte pe Ioniță.
Scoală-l cuce negreșit
Că la toamnă mă mărit
Și rămâne ne iubil.
Foaie verde foi din vii
Pasere albă de la Jii,
Ori de la Calafat vii
De Ioniță ce-mi mai spui.
Foaie verde mărăcine
De Ioniță îți spui bine
Că bea vin, mânâncă pâne*

Nu mai grijește de line.

1255.—*Foaie verde peliniță,
Adu-ji, aminte, Mariță,
Când le iubiam la porliță,
Când îmi dai mie guriță
La Ioniță 'n grădiniță.*

*Foaie verde de răsura
Te puneam cu ochii'n lună
Și-ji număram dinji'n gură.
Foaie verde lămâiță,
Și te bătea luna'n jâje,
Și tu dai neicăi guriță.*

1256.—*Foaie verde trei spana-*
ce,

*Pentru o mândră care'mi place
Trei zile de drum a-și face
Trei zile de drum de-l greu,
Numai să am puiul meu.
Trei zile și-o săptămână,
Numai să mi-o văz pă mână,
Că i-a fost gurița bună.
Foaie verde ca iarba,
Mândră, nu știu ce ji-aș lua
Mândră ji-aș lua gura.
Ochi și sprincenele,
C'alea fac păcalele.*

De la lăutari în Ciunei,

C. Daniilescu

1257.—*Foaie verde sălcioară,
Colo'n vale la izvoare,
Este-un nuc cu frunza rară,
Und' s'adun cucii din jară;
Și cântă mereu de dor,
De dorul voinicilor.
C'au plecat, s'au depărtat.
Unde jara i-a chemat.
Au plecat la bălălie,
N'ar fi fost ca să mai fie.*

Foaie verde ș'un dudău,
A dat bunul Dumnezeu,
Luptele de ș'au curmal,
Voinicii ș'au înlurnal,
Țara mea ș'a liberal.
De-acum hăl pe veșnicie,
Țara liber'o să fie;
Iar cei mândri, cei voinici,
N'or mai sta pe la polici,
Ci s'or strânge la izoare,
Sub cel nuc cu frunza rară,
Și-or trăi în veselie,
Ani o sulă, ba ș'o mie.

Auzile dela Ion Pușcașu, Negotești-Suceava,

V. Știrbu

1258.—*Taica, maica, tot mă'n-
treabă,*

*Ce munculiță mi-e dragă.
Eu le spui de haiducie,
Ei mă mân la plugărie,
Eu le spui că nu mă duc,
Că mă 'mpung boi din jug,
Ei se întorc cu coarnele,
Ca să'mi spargă maiale.*

*Taica, maica, tot mă 'ntreabă
Ce munculiță mi-e dragă,
Eu le spui de căle-o fată,
Ei mă mână tot la sapă.
Eu le spui că nu mă duc,
Că sapa-i frate cu plug.
Sapa-i lală, coada-i groasă,
Rău mă sdrucină la coastă.*

De la Lucan Călin-Alexandria,

I. I. Ciuncanu

1259.—*Vai de maica cu fe-
ciori*

*Că tot plânge-adesese ori,
Da' maica numai c'o fată,
Aia plânge num'odală
Când ș'o vede măritală,
De lângă ea 'nstrăinală.*

Auzită de la soția mea.

1260.—*Vai de maica cu fe-
ciori*

*Că plânge adese ori,
Dar maica numai cu fete,
Plânge până nu mai vede.*

1261.—*Scrisu-i drumu' cu cer-
neală,*

*C'am un frate dus în țară,
De doi ani la primăvară,
Scrisu-i drumul cu cărbune,
C'am un frate dus în lume,
Nicăieri nu se răspunde'.*

1262. —*Cântă cucu 'n par de
vie,*

*Io-am gândit că-mi cântă mie,
Da, ăla nu-mi cântă mie,
Că-i cântă la păcurari,
Să griască oile,
Să nu mănse florile;
Florile-s de trăbuială,
La 'mpăralul de cerneală,
Să cernească puștile
Pe când vin răgutele
Puștele le-o și cernit,
Și răgutele-o venit.*

Auzită de la Maria Dorhoiu din Budatele.

Tr. Gherman

1263.—*Frunză verde sălcioară
Măriuță, Mărioară,
Ia-ți cămașa gălbioară,
Scoboară'n vale la gară,*

— 1) Nu scrie

*C'a venit trenul de-aseară,
 Și mi-l țin pe cheltuială,
 Dimineața pleacă iară.
 Pleacă trenul fluierând
 Și roțile 'nduruind.
 Tu rămâi puică plângând,
 De la inimă oftând;
 Oftează și pentru mine
 C'amândoi am trăit bine.*

1264.—*Frunză verde foaie albă
 Neică cu mustața neagră,
 Ieși afară și mă'ntreabă
 De câți ani ți-am fost eu dragă,
 De doi ani și jumătate,
 Te-am iubit eu cu dreptate;
 Dar acum de două luni,
 Te-am urît pentru minciuni.
 Nu-s minciuni din alți străini,
 Ci-s minciuni de la vecini,
 Că mi-au zis dușmanii mie,
 Să-mi vădă casa puslie
 Și pe neică'n pușcărie.*

Comunicate de d-l Gh. Fira, Zlătărei-Vâlcea, ce le are scrise dela Pr. Tucu din Bujoreni-Vâlcea.

1265.—*Frunză verde de măr
 dulce,
 Ia ieși dragă pân' la cruce
 Și vezi-mă cum mă duce.
 Că mă duce'n țări străine
 Unde nu mă cunosc nimeni;
 Numai frunza și iarba.
 Mărită-le mândra mea,
 N'aștepta nădejdea mea.*

Din comuna Zevideni-Vâlcea, scrise de d-l Gh. Fira, Zlătărei-Vâlcea.

N. I. Dumitrașcu

1266.—*Lișo verde iarbă dulce
 Stăi badijă nu te duce,
 Că le-oiu scâldă'n laple dulce.*

*De m'ai scâldă și'n zahar,
 Dacăm pus șaua pe cal,
 Și mâna pe iarlăgan,
 Să-mi apuc poleca'n deal
 După urme de jidan,
 Numai trei pași că pășii
 Cu jupânu mă'ntâlnii,
 La mijlocul codrului.
 —Buna calea măi jupâne,
 Nu-i schimba murgu cu mine?
 —De schimbat nu l-oiu schim-
 ba;*

*De l-ai cere, ți l-oiu da,
 —Măi jidane nu fi prosl,
 Așterne-mi mantaua jos,
 Și numără-mi banii loji.
 Șaple părți Codreanului,
 Ș'o parle Dornealului,
 Ș'o multe jidanului,
 C'asa-i vama codrului,
 La capătul muntelui.*

1267.—*Lișo verde trei migdale
 Măi badijă măi Trifane,
 Mândră-i mândra dumitale.
 Mândră-i mândra, nu mi-i
 dragă,*

*Că tot trece prin dumbravă,
 Și nimica nu mă 'ntreabă,
 Par'că nu i-am mai fost dragă.
 Dar că eu nici eu n'o întreb,
 Numai cu ochi-o petrec.*

Dela Gh. Țabără, din Holda-Broșteni jud. Suceava, la 29 Iulie 1911. Le știe din Ortoaia-Dorna.

Al. Vasiliu

1268.—*Pe vale Leană pe vale
 C'o făcut mazărea floare.
 Hai Leană s'o hărăgim,
 Amândoi să ne iubim.*

*Cu haragi de rosmalin
Să facă vinul pelin;
Cine-o bea să se'nlărească,
Și pe puica s'o iubească.
1269.—Nu ți-i milă și păcal,
M'ai iubit și m'ai lăsal.
Nu ai milă și blândețe,*

*De-ale mele tinerețe.
Bale vântul printre vii
Eu le-aștept și lu nu vii.
Baie vântu'n loporași,
Und'le duci și cui mă lași.
Adunate din satul Lunca jud. Bacău.
G. Iacobeanu*

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

248. — Moșul și nepotul.

Intr'o zi, s'au strâns mai mulți băețași la un moș al lor, care avea darul beției.

Nu era zi bună, lăsată de Dumnezeu, în care să nu se întreacă cu saga. Și această moșie pe care o stăpânea de multă vreme, îl dăruise cu o hâzenie de mutră, de-ți venea să fugi în toată lumea de el. I se umflase nasul cât o patlagică mare și roșă. Și cum erau ei la un loc, stând de vorbă, numai ce, unul dintre băeți, îl întreabă, râzând: «Moșule, de ce ești așa de roș la nas?»

Iar moșul, plin de îngâmfare și mândrie par-că de isprava lui răspunde: «Ei măi băeți, cât am cheltuit eu până l-am văzut așa!»

Auzită în Comănești.

S. P. Chiricel

249.—Atunci, fă două mai mititele.

Țiganul într'o zi fiind flămând ca un lup, — ca 'ntotdeauna, — spune țigancei:

—Fa, nevastă, fa. Azi am foame mari de tot; să faci o mămăligă mare, știi colia cum îmi place mie.

Dar țiganca: —Haoleu. Da, de unde să faci, mânca-ți-aș. Dacă este numai o leacă de făină.

Țiganul, atunci de colo: — Dacă-i așa, atunci fă două mai mititele!

Auzită Vârlezi-Covurlui,

Ioan N. Vârlezeanu

250.—Buna dimineață în loc de bogdaproste.

Intr'o dimineață de iarnă când frigul e așa de mare de crapă lemnele — cum se zice, un om — neavând de lucru, o apucă spre un prieten al său. ca să mai tăinuiască. Nu știu cum se întâmplase, dar gazda fă-

cuse colaci. I-a dat și lui unu. Cine știe unde-i era gândul în acest timp, că în loc să zică: Bogdaproste cum trebuie, se pomenește cu: Bună dimineața.

Negreșit — în urmă — hazul făcut pe socoteala lui n'a fost mai mic.

251.—De-ale surzilor.

Doi oameni mergeau pe un drum. De o parte și de alta a drumului lanurile de grâu cu spicul cât vrabia, se legănau încoace și 'ncolo în bătaia vântului. Uitai să spun că unul din ei se întâmplase să fie cam fudul de o ureche. La un moment acesta rupse tăcerea întrebând pe celălalt:

— «Al cui e grăul ăsta măi cutare? Cum l'o fi chemat nici eu nu știu.

Tovarășul său răspunse:

— «Vrei să știi al cui e? Al ăstuia de are grâu de partea cealaltă a drumului. Ei! te-ai lămurit acum?

Surdul tot surd în toată vremea. Odată holbă ochii, de să te bage în toți sperieții și: «A murit el? făcu mirat «da' lasă — după ce se mai gândi — o fi rămas copii ca să-l secere».

Gorunești-Vâlcea

C. M. Popescu

C R O N I C A

D-nii Șt. St. Tuțescu și S. Teodorescu-Kirileanu, folosind aproape tot materialul cules cu privire la *frământările de limbă* publicat până acum, și adăogând și o altă parte nouă, publică o colecțiune bine și frumos întocmită în no. 14-15 din „*Biblioteca folcloristică*.” Insemnăm că nu toate frământările de limbă sunt *păcălituri* (Ce păcălire aduc versurile puse pe întâia față a copertei?) și că nu toate punctele sunt frământări. Astfel, la pag. 28: *Eni, meni, cling clang, ozo, pozo, pacativ, aer, vaer, eig*, este o formulă eliminatorie. Tot astiei cele două puncte de jos de la pag. 20, întâiul și al treilea de la p. 31 ș. a.

Bucata: *Coțofană faură* de la p. 30 este o *găcitoare*; tot astfel *De ilic, de ilicel* de la pag. 37 ș. a. pecari, firește, din neștiință sau din alte lipse. tineretul le în-trebuințează și ca frământări de limbă.

Pentru această trudă, care va aduce după sine și o deșertare de pungă, fără altă nădejde, se cuvine întocmitorilor toată recunoștința.

* Un nou mănunchiu de snoave dă la iveală d-l N. I. Dumitrașcu în „Biblioteca populară a „Neamului Românesc,” botezat *Isprăvi*. Acelaș scris vioiu pe care-l cunoaștem de mult, merit s'aducă veselie cu întâmplări,—nu prea: isprăvi.—cu țigani, cari, dacă au fost, hotărât că astăzi nu mai sunt! Cum n'a fost nici vestita „prostie bulgărească!”

* În *Analele Academiei Române*, S. II, Tom. XXXV Secț. lit. apare 25 p. cu un **Glosar de cuvinte din jud. Mehedinți** de I. Borceanu. De sigur e o greșală la p. 4 în *budieze*, pentru *budienr*. sing. *budianu*.

* D-l N. Dumitrașcu ne scrie că versul *Cu leiți după cosiți* publ. în *Dutine și credințe* no. 1360 (p. 5°) înseamnă *Cu leiți (leiști de la sing. leu) după cosit (coasă)*

* Cele două rânduri de la nota de sub p. 115 trebuiesc citite astfel: „Restul textului fiind aproape identic, trebuie să recunoaștem la Gaster sau o copie mai recentă sau o transpunere făcută rău pe alocuri.”

* D-l D. Russo în noua-i lucrare *Elenismul în România*, pune în adevărată lumină trebuința unor temeinice studii de filologie, greacă medie, și modernă pentru lămurirea unui mare număr de chestiuni cari ne privesc. După aceste studii se va putea vedea între altele ce înrăurire covârșitoare a avut nesfârșit de multele apocrife asupra credințelor poporului român.

* D-l P. G. Savin ne scrie și noi rezumăm că vorba *troșchi* dată de d-sa la „O samă de cuvinte, an. V p. 376 rămâne așa cum e dată și n'are nimic de-afacea cu *troshi* (vezi an. VI p. 95.)

* D-l N. I. Dumitrașcu ne scrie că întâmplător văzând pe-o carte poștală cu un cuprins cu totul prozaic, a citit pe fața unde se scrie adresa, sus:

Du-te carte, du-te'n șor;

La nenea unde mi-i dor;

iar pe o margine îngustă:

Du-te carte dragostoasă,

De'mi adă veste frumoasă.

* Cu toate că suntem departe, auzim din Bârlad urlând un câne bănuț de turbare. Vecinii l-au pus în lanțuri și bietul animal, cu cât se sbate mai mult, cu atât juvățul i se strânge împrejurul gâtului!

P.

Poșta Redacției.

D-lui N. Mateescu. Primit mandatul, C. G. Vartolomei, S'au primit eulegerile de la 26 Mart. Ce ne vei mai trimete, la noi se păstrează ca iarba de leac. Unde pui că dobândește și un loc în rânduiala publicărei, care nu se poate da de obicei, pentru unele capitole, îndată după sosire la redacție. Deci, așteptăm.

Poșta Administrației,

S'au primit bani și prin urmare se mulțumește D. Gr. Furtună, București. 5 lei cotizații; D. D. G. Chișoi, Periș 2.50 abon. jum. VI; D. Sava Bărbătescu, Plopi-Mehedinți 5 lei an. VI; D. D. Evolveanu, București, 5 lei an. VI; D. Dr. Cristofor Bârlad, 5 lei an. VI; D-na Ec. Pangăti București, 5 lei an. VI; D. D. Petrescu Zorleni, 5 lei an. VI; D. Lt. Iliescu Focșani 5 lei an. VI; D. D. Mihalache Gălești Budii, Muscel 5 lei cotizații; D. N. I. Dumitrașcu 40 b.; D. D. Evolveanu, 80 bani.

Cărți primite la Redacție.

Șt. St. Tușescu și S. Teodorescu-Kirileanu: *Frământări de limbă* (No. 14-15 din Biblioteca folclorică) Craiova 1913, 86 p. 50 bani.

François Copée: *Vinovatul* (Le coupable) roman, trac, de L. Nădejde (No. 781-4 din „Biblioteca pentru toți”) București, f. a. Libr. Leon Alcalay, 320 p. 1 lei 20 b.

N. I. Dumitrașcu: *Isprăvi*, snoave, Vălenii de Munte, 1913, Tip. „Neamul Românesc” 36 p. 15 b. (No. 9 din Biblioteca populară „Neamul Românesc”)

Elena Farago, *Copiiilor*, Craiova, 1913, Editura Tip. „Ramuri” 44 p. 1 lei 25 b.

I. Agârbiceanu, *Spaima*, (No. 1 din Biblioteca „Lumina Nouă” (București 1913, Tipografia românească, 32 p. 2) ban i.

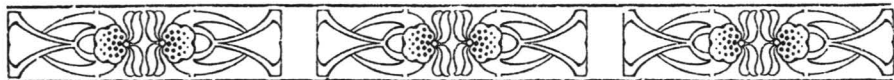
O B O L U L

*Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și pretenilor Revistei «ION
CREANGA» pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

INȘTIINȚARE. Cu părere de rău, Redacția se vede silită ca să nu răspundă acestor cinstite fețe cari la felurite întrebări, nu alipesc și cartea postală ori mărcuțele pentru răspuns. Pricina-i lesne de înțeles

CĂTRE COLABORATORI

În numerile viitoare se vor publica toate ști-
rile ce ne vor sosi cu privire la

Sărbătorile Poporului

Legende, credințe și datine, mai ales asupra ce-
lor din lunile August, Septembrie, Octombrie,
Noembrie și Decembrie și anume:

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile,
Sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila,
Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Fo-
ca, Zămislirea, Teclele, Adormirea, Haritonul,
Procoavele, Vinerëțele, Vinerea mare, Lucinul,
Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tălhari-
lor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Stelian,
Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai,
Sf. Filofteia, Ana Zaceștenia, Sf. Spridon. Sf.
Modest, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Cră-
ciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și
toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui

Arthur Gorovei
Primor
Fălticeni

CĂRȚI FOLOSITOARE

Din Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. IV.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. V.	—	—	—	—	5.00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	—	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912	—	—	—	—	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913	—	—	—	—	1.50
Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	—	—	—	0.20
„ Jocuri de copii I	—	—	—	—	1.40
„ „ II	—	—	—	—	1.60
„ „ III	—	—	—	—	1.50
„ Cimitiruri românești	—	—	—	—	1.00
„ Industria casnică la Români	—	—	—	—	10.00
„ Sărbătorile de vară la Români	—	—	—	—	2.01
„ Boli și leacuri	—	—	—	—	1.00
„ Cânteece de țară	—	—	—	—	4.00
„ Agricultură la Români	—	—	—	—	5.00
M. Lupescu: Creșterea viernilor de mătăsa	—	—	—	—	0.10
„ Alcănuirea unei gospodării țărănești	—	—	—	—	0.50
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	2.40
„ Colinde din popor	—	—	—	—	0.80
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clacășește	—	—	—	—	0.41
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	—	—	—	—	0.30
A. M. Nour: Descânteece și vrăji	—	—	—	—	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești	—	—	—	—	1.25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

ȘT. ST. TUȚESCU
S. TEODORESCU-VIRILEANU

FRĂMÂNTĂRI

DE LIMBĂ

No. 14-15 din

«Biblioteca Folcloristică»

50 de bani

N. I. DUMITRAȘCU

ISPRAVI

— SNOAVE —

No. 9 din

Biblioteca Populară

«Neamul Românesc»

15 bani

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

Dr. Ion Urban Jarnik. — Insemnări cu privire la limba basmelor populare românești (urmare).

C. N. Mateescu, N. I. Munteanu. — Urații.

D. Mihalache. — Barbatul, femeia și dracul (poveste).

M. Alameșteanu, N. V. Hănescu, Const. G. Vartolomei, D. Urzică, G. I. Popescu, M. Lupescu. — Vorbe adânci.

D. Furtună, A. Moisei, Pr. I. D. Mihai, Șt. St. Tuțescu, N. I. Dumitrașcu, Teofil Bizom. — Povestiri și legende.

Pr. Fl. Drăghici, I. N. Popescu, Al. Leontescu, S. P. Colibași, Tr. Gherman, P. Ugliș. — De-aie copiilor.

Maria I. Mircea, N. I. Antonovici, I. Mihailescu, C. G. Vartolomei, Șt. St. Tuțescu, G. Fira, C. N. Mateescu, Al. Vasiliu, G. Iacobeanu, Al. Leontescu, C. M. Popescu, D. Urzică. — Cântece.

Lt. A. Saint-Georges, Petru G. Savin. — Glume, jâții, taclele.

P., M. Lupescu. — CRONICA.

Poșta Redacției, Poșta Administrației, Bibliografie.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară 40 bani

În străinătate 50 »

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei

În străinătate 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPĂȘCU.

<https://biblioteca-digitala.ro>

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui], St. Capșa [București], G. A. Cosmovici [Tg. Neamț], N. I. Dumitrașcu [Gara Dâlga], D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Fur-tușă [Mănăstireni-Botoșani], Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu [Găinești-Suceava], Dr. I. Urban Iar n.ă [Praga-Boemia], G. T. Kirileanu [București], N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [.-Valcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțisor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Jorăști-Covurlui], I. Neculau Coropcenii-Vaslui, A. Negoescu [Bârlad], Ț. T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu [Crasna-Gorj], C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Ștoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tușescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

Domnii întemeietori cari până la sfârșitul anului curgător, nu vor trimite cotizația deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înștiințare.

A apărut :

Tudor Pamfile

AGRICULTURA LA ROMÂNI

STUDIU ETNOGRAFIC

Cu un adaos despre măsurătoarea pământului

ȘI

— G L O S A R —

— 103 FIGURI ÎN TEXT —

— Ediția Academiei Române —

Câteva exemplare se pot cere de la autor în

— B Â R L A D —

5 LEI

**Stăruitor ne rugăm pentru plata abo-
namentelor.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE.

Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL

În țară

5 lei

În străinătate.

6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

INSEMĂRI CU PRIVIRE LA LIMBA BASMELOR POPORADE ROMANEȘTI

Urmare ¹

Ce progrese s'ar putea face în istoria limbei române și a poporului român, dacă învățații ar avea la îndemână numeroase colecțiuni de produse ale musei poporane, corespunzătoare tuturor condițiilor! De s'ar fi întreprins chiar din capul locului un studiu temeinic al limbei poporului român, atunci cine știe poate chiar acum am avea un dicționar cât se poate de complet, care ar îndeștula toate condițiile științei luând în socoteală toate timpurile și toate ținuturile, un dicționar care, trăgând folos dingreșelile făcute cu prilejul unor asemenea lucrări, ar putea să ni se înfățișeze ca un model. Astfel s'ar alcătui într'aceeași vreme și o temelie tare pentru plăsmuirea limbei literare; aceasta ar fi adevărat românească, pretutindeni înțeleasă. Chiar de n'ar fi totdeauna ideile cu totul originale, atunci măcar limba ar fi originală, adevărat românească. Traduceri de lucrări din limbi străine, dacă într'aceeași vreme s'ar distinge și prin conținutul lor fiind scrise într'o limbă înțeleasă de toți, s'ar putea privi ca o adevărată îmbogățire a limbei naționale românești. Și cât folos aceasta ar aduce poporului român doritor de carte, aceasta va putea aprecia ori și cine știe să judece drept rolul literaturii față cu poporul. Dacă autorii și jurnaliștii români se plâng de aceea că produsele lor se cetesc puțin, a lor este vina; înstrăinându-se poporului, nu pot nici ei să se aștepte din partea sa la un interes din cale afară de mare.

Dară chiar lăsând la o parte întrebarea, dacă limba poporului chiar acuma are să aibă o mare înrăurire asupra fixării limbei literare ori ba, lipsa unei culegeri îngrijite a tot ce datorește origina sa spiritului poporului, este atât de urgentă încât chiar Societatea Academică Română

¹ Vezi p. 129 și urm.
„Ion Creangă”.—VI. 5.

din București, care nu este tocmai vestită cum că ar pune mare preț pe limba poporului, nu s'a putut lipsi de a nu atrage băgarea de seamă asupra însemnătății de atari colecțiuni (vezi Analele Societății Academice Române sesiunea anului 1876, tomul IX, p. 49). Se înmulțesc în genere presemnele cum că de studiul acesta la Români se va îngriji mai bine și este vreme ca aceasta să se facă numai de cât; din cauza culturai care înaintează fără să poată fi oprită, dispar foarte multe datine de baștină ale poporului, ceea ce este din cale afară de însemnat pentru aprețierea caracterului său, pentru cunoștința istoriei sale. Când într'o zi, fie mai curând sau mai târziu, lumea va căuta după asemenea colecțiuni, ca, luându-se după modelul limbei italiene sau franceze (fără să se îngrijască de origina latină a cuvintelor și frazelor) să însuflească viață nouă limbei, care până atunci se va fi amorțit, atunci se va aminti cu mulțumire de acei cari au întreprins și dus la sfârșit bun lucrarea aceasta, care nu se poate numi ușoară, în schimb însă, meritoasă și interesantă.

Alăturat la aceste observațiuni generale am să dau o alegere de niște expresiuni populare, după cum le-am adunat citind basme populare românești. Mie-mi era ca colecțiunea să fie cât se poate de bogată și ca și acelea ce, cu privire la înțeles fac un întreg, să nu fie despărțite; de aceea m'am hotărât pentru rânduiala alfabetică.

Mai întâiu vin câteva substantive, pronume indefinite, adjective, apoi un mai mare număr de verbe, în sfârșit câteva adverbe.

Pe locul întâiu se găsește ideea cât se poate de generală în limba română, apoi vine un exemplu, în care ceea ce este caracteristic s'a tipărit cu *litere cursive*, ca și când citatul care trebuie întregit după lista alfabetică a izvoarelor adăugată la urmă. În citate, cele două cifre din urmă despărțite prin o virgulă, înseamnă pagina și rândul. Literile *d* și *s* înseamnă coloanele, cea dreaptă și cea stângă, și tot așa *a*, *b*, *c*, dacă coloanele sunt mai multe. Traducerea exemplurilor în limba germană are de scop să înlesnească înțelegerea lor; câte odată sună însă destul de aspru ceea ce vine de la năzuință să se obție exactitatea cea mai mare.

Transcrierea este întrucât se poate fonetică; vocalele cu \smile , mai cu samă â, ö, corespund cirilicului â¹, cele cu \blacktriangle , mai cu samă â, î, ô, cirilicului i², ș=sch, ț=z, z=s moale; altfel trebuie să se aducă aminte de ortografia italiană, și anume cu privire la scrierea și pronunțarea lui *c* și *g*; *j* apoi este francezul *j* în cuvântul *jour*.

Nota. Atâta am scris în originalul german al articolului; de astă dată se înțelege traducerea germană n'o dau; ceea ce scriu deci despre dân-

¹ Literă cirilică pentru â, tipografia n'are; ² idem pentru î.

sa n'are loc aici, căci pentru cititorii români traducerea ar fi de pri-sos. Puind acum la locul întâi cuvântul român, par'că nu-mi vine să citez aceste cuvinte în aceeași rânduială în care segăsesc cuvintele ger-mane, ci le pun în rânduială alfabetică, după cuvintele române.

Păstrând din întâmplare manuscrisul articolului, văd că nu-mi fus slobod atunci să tipăresc tot materialul pregătit, îmi iau deci voe s'o fac aici. Astfel articolul va vedea lumina zilei în forma în care aveam de gând să-l tipăresc acum 35 de ani. Aș putea să semnez cele adause acum; pârându-mi-se aceasta fără însemnătate, n'o fac, nevrând să impestrețz de geaba textul.

Fie ca traducerea s'o primească Românii cu atâta simpatie cu care fusese primit originalul acum 35 de ani!

Babă: *băbătia* lui Conv. L. X. 10--376. s. 36; --*băboiul* ib.--113, s. 38; --*băbornița* ib. 114. s. 12; --*Știrba baba cloanță* ib. X. 3--113 s. 20 --1; *cotoroașă* bătrână Isp. II. 1--117, 17; --*culul dracului* de babă Isp. II. 1 -- 112, 12; -- *hîrca* Conv. L. X. 3 -- 113. s. 26; -- *mata-hula* ib. IX. 5--190. d. 11; --*odăroaga dracului* Isp. II. 1--116. 9; -- *pohoța* de babă Conv. L. X. 3--113. d. 20--1; *sgrîțoroaica vrăjitoare* Col. Tr. 1876- 175, 8; *talpa iadului* Conv. L. X. 3--113. s. 8; --*tâlpoiul* de babă b. XI. 1--31. s. 26--7; --*tâlpoiul iadului* ib. X. 3--113. d. 10; cf. s'o eide *cănepa dracului* Conv. L. IX. 7--286. s. 20; *Baba cu părul pe cap ca în palmă* ib. IX. 5--190. d. 7--8.

Dracul: *drac* Col. Tr. 1876--476. 16; *naiba* Ser. 47. 12--13; Isp. II. 1--116--117; ib. 135, 6; --*necuratul* Col. Tr. 1872--259. c. 9; --*părdal-nic* Isp. II. 1--136. 9; --*Scaraoschi* Conv. L. XI. 1--22. d. 11; --*ucigă-l crucea* ib. --28. s. o--8; --ib. X. 3--107. s. 5--6; --*ucigă-l touca* ib. IX. 1--27 d. 2; --*vicleanul* Col. Tr. 1876--172, 0.

Vremea: locmai se *îngâna ziua cu noaptea* Isp. II. 2--44. 8--9; --înce-puse a *intra alba în sat* ib. 57. 18--9; a *sosit alba în sat* Col. Tr. 1876-276, 12; --Când începu să *cânte ciocârliia* Cal. B. 1877--6, 37; --în *pute-reu nopții* Conv. L. X. 3--114. d. 7; --ib. VI. 1--19. s. 6--7; --Baba se sculă *cu noaptea 'n cap* ib. IX. 7--284. s. 20--1; --în *fiptul zîei* Isp. I. 81, 22; --Când se *lumina de zioă* Isp. II. 1--68 5-6; --Luceafărul de dimineață era *de o suliță* Conv. L. VI. 1--28 s. 41--2; --se sîise ca *de două suliți* e cer ib.--29. s. 32--3; --Când rămase soarele *de o suliță* Fund. I.--18. 13--14; --până *dete în murgit* Cal. B. 1877-6, 20; --Când *era pe la scăpătatul soarelui* Isp. II. 275 8-9; --pe când soarele era în *cruci* ib. 78. 8; --Când aiunse se *crăpa de zioa* Isp. II. 2--19, 13; --ple cară *cu zioa 'n cap* Cal. B. 1877--30, 40--41.

Toate: câte 'n lună și în soare face Isp. I. 37, 28-9; ib. 63, 8-10; fă-

gădui ib. 88, 11—2; învăța ib. 72, 8-9; spune ib. 50, 10, toca Conv. I. VI. 1—27. s. 41—4; Știu că mi-ar da *lumza de pe lume* ib. XI. 1—28. d. 11;—Pe când mănecase și *cei ce-și perduse boii* lsp. II. 1—116, 25.

Nimie: Nu mai cuteză să zică *nici bleau* lsp. II. 1—73, 9-10; — *nici boaba* (citi) ibid. 10, 10;—Nu zise *nici bob* lsp. I. 61, 6.—*nici cărc* ib. 16 17; 66, 28-29.—N'am eșit din poruncile împărăției tale *nici cât negru sub unghie* ib. 81, 27—9.—fără să dea un *cuvințel* ib. 60, 17.—*nici pis* ib. 74, 2; 93, 9,

Nime: Nu se va strecura nici măcar un *duh* Col. Tr. 1876—477, 22; să n'o simtă *nici măiastrele* ib. 175, 9.—*paserea măiastră* nu vine pe aici Conv. L. X. 3—111. s. 11—2.—Pe unde *nici pasere măiastră* de pe lumea albă nu străbate ib. VI. 1—21. s. 14-5.—Fără să știe *nici puui de pasere* Col. Tr. 1876—367, 16.—Nu putea resbi până la ea *nici puui de pasere măiastră* ib. 467, 36.—*Puii de fînță* nu se vedea pre nicăiri Cal. B. 1877-11, 36-7;—Nu putea să treacă prin ea *nici puui de flară* Col. Tr. 1872—259. 6. 48-9. *puin de om* ib. 1876—366, 24-5; ib. 379, 7-8. lsp. I. 37, 11; Fund. I. 3, 14-5:—*fața de om* pământean n'am văzut Col. Tr. 1872—21 s. 34;—nepătrunsă de *picior de om* Conv. L. IX. c—189. d. 35;—nu zări *picioruș de om* Cal. B. 1871—46. 16;—Nu văzuse alt *suflet de om* Col. Tr. 1876—366, 26;—nu mai văzuse *suflet de om* lsp. I. 9, 13-14.—*țipenie de om* nu li deschidea ușa Conv. L. X. 3—105. d. 12-13.—Teribile care ți le-oi face eu, nu le-o face altul *macar să fie cu stea 'n frunte* ib. XI. 1—25, s. 36—8.

Mult: Atâta *amar* de grâu Conv. L. XI. 1-26. d. 6-7; de trudă ib. X. 3-112. s. 37;—după *mult amar* de cale ib. VI. 1-20. d. 3-4;—*Câtă frunză și earbă* lsp. I. 27, 14-15; lsp. II. 1-69, 20;—mulți *ca frunză și iarbă*, Conv. L. VI. 1-26. s. 14—15; lsp. II. 1-135, 11-2;—*ca norul* Conv. L. VI. 1-28. d. 17-8;—*ca locustele* ib. 28, d. 22-4;—*o spuză* de argați lsp. II. 1-123. 11-2; cf. mulțimea aia de oameni *furnicând* în sus și în jos lsp. I. 17, 25—7.

Adjective.

Adevărat: Bine ar fi, măi Chirică, dac'ar fi toate *cu lapte* câte le spui Conv. L. XI. 1—25, 1—2.

Alb: Bătrânii albi *ca earna* Conv. L. X. 3—105. d. 3;—O pâine albă *ca fața lui Christos* lsp. II. 1—125. 19;—Brațele albe *ca lăcrămioarele* Conv. L. VI. 1—17. d. 40;—Păreții albi *ca laptele* lsp. II. 2—48, 21;—O fată mai albă *decât neaoa* ib. II. 1—96, 20; Barba albă *ca omătul* Conv. L. VI. 1—17. s. 2;—O porumbiță albă *ca spuma lapte-lui* ib. IX. 1—29. d. 21—3; despre logodnică lsp. II 1—38, 10—1; Pân-ză albă *ca zăpada* lsp. II. 2—49, 4—5; despre făină Conv. L. VI. 1—21. d. 27.

Bătrân: Femeea lui era bătrână, ca nu știu cine să spun, era ca sfânta Vineri ib. IX. 5—185. d. 9—11;—Un pusnic bătrân, bătrân, ca Dumnezeu de bătrân ib.—186 d. 17—8; Bătrân de-și ridica pleoapile o-chilor cu surcele lsp. II. I—141, 11.

Bun: Un băiat bun, drept și nevinovat, de să-l pui la rană și se vindecă Col. Tr. 1876—369, 5—6;—În stăpân ca pânea cea bună Conv. L. XI. 1—25. d. 24; Barbatu-meu e cum îi pânea cea bună ib. 33. s. 3—4.

Dibaci: Babă, meșteșugoasă la trebile sale, cum îi sfredelul dracului Conv. L. XI. 1—31. s. 27—8; din contra: Na-ți-o frântă că ți-am dres-o ib. X. 10—374. d. 12—3.

Evlavios: Că-i de cele cu crucea'n sân ib. XI. 1—29. s. 28—9;—care a mai fi cu crucea'n sân ib. 29. d. 36—7.

Frumos: Mărul numai nu zice: mândă-mă, surioară ib. VI. 6—230. d. 31—2;—Amândoi aveau pe vino 'ncoace Col. Tr. 1876—277, 2. — Fața are pe vino 'ncoace ib. 1872—258, 6. — La soare te puteai uita, dar la dânsa bu lsp. I. 76, 11.—2.—Pare că era făcută de zahar ib. 86, 23—4; ca un boboc de trandafir ib. 128, 2—3;—De-ți era dragă lumea să te uiți la el ib. 152, 21—2; 52, 27;—Sânzieana era frumoasă... dar frumoasă, încât mă tem s'o laud și să spun cum și ce fel era de frumoasă Conv. L. IX. 5—189. d. 9—12.—Ruptă din soare întocmai ca Ileana Cosinzana ib. IX. I—30, s. 34.

Fudul: mai mulți de teapa d-tale se țin cu nasul pe sus ib. XI. 1—28. d. 13—4 (contrarul: Ce aş mai râde să te văz întorcându-te cu nasul în jos Col. Tr. 1872—257, 14—5).—Eu mă umflam în pene de astă alege-re și nu mă mai încăpea pelea de mândrie Cal. B. 1877—39. 9—10;—Ucișorii lui se împănă cu isprăvile sale ib. 46, 32.

Greu: Mi se pare că noi o să dăm peste dracul. Conv. L. XI 1,—27. s. 27—8.

Harnic: Lucra bietul om de da pe brânci zi și noapte. lsp. II. I—53, 3—4;—Era ruptă de osteneală Col. Tr. 1876—171, 34.—Se facea lun-tre și punte lsp. I. 124, 3.—S'a pus el l. și p. Conv. L. IX. 1—22. d. 29.

Iute: ca fulgerul Col. Tr. 1872—256. c. 7—9; Conv. L. IX. 5—188. s. 28—9.—ca gândul lsp. I. 19, 8—9; 88, 26;—ca un prâsnel Conv. L. IX. 7—404, 24,—ca săgeata lsp. I. 7, 26—7; 12, 19;—ca scântee Conv. L. XI. 1—23, 17—8;—ca un smeu ib. IX. 1—24. s. 15;—ca un vârtej lsp. I. 26, 6—7; Col. Tr. 1872—259. b. 27—9;—ca vântul lsp. I. 6, 13; 19, 8—9; 88, 26.—se întorcea numai într'un câlcăiu Col. Tr. 1872—256, 54.—intră în ruptul sufletului Conv. L. VI. 6—228. d. 34—5;—aleargă în ruptul capului ib. VI. 1—28. s. 44.—fugeau de-și rupeau gâturile, lsp. I. 28, 4—5;—Venia cu o falcă în cer și una în pământ ib. 88, 12; 7, 25;

-*tiva* băete ! Conv. L. X. 10—377. s. 26

Leneș: Ședea ca un trântor Isp. I. 136, 9—11;—Este o leneșe de tânjește pământul sub ea ib. 121, 27.

Mare: O turtă cât toate zilele de mare Isp. I. 150, 30;—o gură ib. 1. 7, 4—5; un taur ib. II. 1—120, 8;—ochii cât cepele de mari Conv. L. IX. 12—458. s. 14—5;—Ochii mari cât pumnul Cal. B. 1877—31, 7—8;—Colții ca cei de fildeş Col. Tr. 1872—257. 54—5;—Dinți ca lopețile Conv. L. VI. I.—28. s. 19;—Capul lui cât banița Col Tr. 1872—257. b. 56—9;—Pântece mare, mare. cât un munte Conv. L. IX. 7—286. d. 34;—O gură largă cât o șură ib. VI. 1—28. s. 5—6.

Măhnit: Parcă ți s'a inecat corăbiile pe mare Isp. I. 51. 14—5;—Posomorât ca vremea cea rea Conv. L. X. 3—105. d. 3—4;—Posomorât ca cum i-ai fi luat boii și i-ai fi lăsat cu carul în drum Cal. B. 1877—47. 6—7;—Cu inima sdrobotă de durere Isp. I. 16, 25—6;—sdrobot la inimă de măhnire ib. 96, 19—20;—Eu plângeam de mă topeam ib. 91. 15—6.

Nebun: Trebuie să-i lipsească vre o doagă Isp. II. 2 42 13—4;—Ce, am mâncat lauri? Isp. I. 97, 3—4;—Nu umbla cu gărgăunii în cap Conv. L. X. —108. s. 7.

Ostenit: Mi-a trecut ciolan prin ciolan Conv. L. IX. 7—283. d. 28—9;—Ostenit ca vai de el Isp. II. 2—43. 8.

Pâin: El trecuse și prin ciur și prin dărmon Isp. I. 49, 6;—Am văzut eu și hoitari mari Conv. L. XI. 1—24. s. 35.

Prost: Omul nostru era un om de aceea, căruia-i mânca câinii din traistă Conv. L. IX. 12—453. d. 26—7;—vorbești de tine, care nu știi nici cum se mănâncă mămăliga Col. Tr. 1872—257. d. 1—2.

Râu: Nevasta... era peștriță la mațe Conv. L. IX. 12—453. s. 17—8.

Roșu: Fața roșie ca de rac Cal. B. 1877—39, 38;—Mai roșie decât fraga muntelui Conv. L. IX. 1—24. s. 15—8.

Sărac: N'avea după ce bea apa Isp. I. 49, 2—3;—Două înței nu putea lega și el Isp. II. 1—53, 5;—Erau și așa de saraci încât nu se ținea sdreanță de sdreanță Cal. B. 1876—16, 3.

Sgârcit: Lega paraoa cu zece noduri și tremura după ban Conv. L. IX. 7 283. s. 13—4.

Singur: Ședea singurei ca cucul ib. X. 3—105. d. 3—4.

Turbat: De se părea c'au apucat o nouăzeci și nouă de năbădăi ib. VI. 8 J. 45—6.

Urit: B b urită ca păcatul Cal. B. 1877—14, 26;—Trei venetici uriti și pociti ca păcatul ib. 47, 26—7;

Vesel: Veselie și petrecanie ca'n ziua de Paști Conv. L. VI. 1—24. s. 38—9;—M'ai găsit într'un chef bun ib. IX. 12—454. s. 23;—Rugăciunile

sale găsi pe Dumnezeu *in toanele cele bune* Isp. I. 102, 3—5;—Traseră un chef de să se ducă pomina Col. Tr. 1876—430, 26.

Verbe.

Afirma: Dacă nu te-oiu face eu să isbutești, să nu-mi mai zici pe nume Isp. I, 85, 14—5.

Amenința: Unde-ți stă picioarele, îți va sta și capul Isp. I. 45, 10—1;—Are să-ți stee capul unde-ți stau talpele Conv. L. X. 3—108. d. 37—8;—Capul nu-ți va sta, unde-ți stă ib. VI. 1—23. s. 17;—Capu-ți zace unde-ți sunt picioarele Cal. B. 1877-49, 9; De unde nu, nu mai auzitu cucul Isp. II. 1—136, 12.

Arunca: li făcu vânt in cazan Isp. I. 66, 29. — li făcură vânt pe poartă afară Col. Tr. 1876—370, 38.

Asculta: Incet, incet, nora s'a dat la (pe) brazdă Conv. L. IX. 7—284 s. 25.

Avea de comun: Țăranii, cari nu avusese nici in clin, nici in mână cu dânsul Isp. I. 144, 28—9.

Bate: li dă o bătae bună Conv. L. IX. 10—402. d. 2—3. li dară un frecuș Isp. I. 148, 1—2;—Dându-i vre-o câte-va palme Cal. B. 1876—58, 10—1;—Da într'inșii ca la fasole Isp. I. 117, 29;—De ce mă dai așa val vârtje? ib. 146, 7—8;—Dând odată cole dumnezeeste Conv. L. IX. 5—188. s. 32;—Incepură a da vartos Col. Tr. 1876—426, 19;—Argintarul bătut făcut măr Isp. I. 118, 19—20;—Făcut tobă de bătăi ib. 147, 23;—il luă la bătae Cal. B. 1876—42, 17;—Unde mi-l luă pe al Pacală al meu la bușeli Isp. I. 146, 4;—il luară la fețeli ib. 147, 8;—li iau la refec ib. 151, 24; 146, 19;—Căinii il luară la târbăceală ib. 147—8;—il luară la trei parale și-i dădură o pârueclă strașnică ib. 145, 17—8.—li trase și o sfântă de batae Cal. B. 1877—70, 29—30;—Și-i mai trage și'n numele tatălui una Conv. L. IX. 12—458. d. 32—3;—Incepe reteveiu a le 'nmuia ale oase Isp. I. 117, 26—7;—il păstrea păcatul și-l mânca spinarea Conv. L. XI. 1—30. d. 13—4.

Bate joc: Ei il cam luau peste picior despre avuțiile lui Isp. I. 51, 5;—l-a luat in bătae de joc Fund. I. 79, 20—1;—Tu ți-ai bătut joc de mine Isp. II. 1—83. 12—3.

Blăstâma: mânca-l-ar brâncu să-l mânănce Conv. L. X. 3—106. d. 16; ciurma ib. IX. 7—285. d. 29—30; puricii ib. XI. 1—31. d. 30;—Mânca-v'ar fripte al de vă are Isp. II. 1—140, 5—6;—Bată-vă scârba ib. 140. 1;—Incepuu să țin și să-l dau tuturor răilor strigând că nu mă mărit Cal. B. 1877—39, 13—9;—An s-o dau dracului de pomână. soiu rău ce este ea Conv. L. XI. 1—32. s. 2—3;—L-au dat in burduful dracului și l-au lăsat pe sama lui ib. 22. s. 21—2;—Muma smeului se da de ceasul morții

că nu putu descoperi adevărul Col. Tr. 1872—258. b. 40—2;—*Bat-o pârdaľnica s'o bată* Conv. L. XI. 1—31. d. 32;—*Lasă-mă la pârdaľnicul* ib. 26 s. 11,

Căi, a se: O rodea la fcafi călcarea poruncei tatăľui lor Col. Tr. 1876—172, 8—9.

Certa, a se: Cu capra ți-ai pus în cărd? Conv. L. IX. 9—343. d. 18;—*Cu mine ți-ai pus boii în plug?* ib. 342. s. 26—7.

Chinui: Făcea zile fripte bărbatului Conv. L. IX. 12—453. s. 33; Cal. B. 1877 21, 17—8;—*Pentru ce mă chinuești ca pe hoși de cai?* ib. 3, 36;—*Urătul îi mănca și mai tare* Conv. L. X. 3—105. d. 13;—*Rodea în nurori cum roade cariul în lemn* ib. IX. 7—286. s. 5—6.

Croi: Grădina Isp. I. 23, 11;—*mănăstiri* Conv. L. IX. 12—457, 7;—*o potecă* Cal. B. 1877—4, 24.

Demasca, a se: Iși dete în petec, începu să-și aproprie broasca de puiu lui Spată-lată ib. 14. 35—6.

Desmierda: Ea a fost crescută numai în bumbac Isp. I. 126—7.

Dispărea: Ia pe unchiaș de unde nu e Isp. I. 56. 6;—*ia caii de unde nu e* ib. 151, 10;—*ie iapa dacă ai de unde* Conv. L. IX. 12—456 s. 34;—*Dacă nu-i, nu-i, și-i gata, din pământ n'o poți scoate* ib. IX. 5—187. d. 17-8.

Dormi: Muerea coace somnul până după noă ceasuri Stan. 22, 6-7; *Tovarășii săi dormeau duși* Isp. I. 65. 3-4;—*Nici somnul nu-l fura* Conv. L. XI. 1-30. s. 7;—*Se puseră a trage câte un puiu de somn* Isp. I. 119, 15; Isp. II. 2-50, 12; — *După ce își făcură povara de somn, se sculară* Isp. I. 121, 1;—*Adormi ca mort* Conv. L. IX. 5-187. s. 31;—*Tu dormi ca un buștean* Isp. II. 1—137, 17;—*Adormi par'că l-arfi lovit cine-va cu muchia în cap* Isp. I. 120, 31-2;—*Nu fu cu puțință nici măcar a aromi par'că ar fi fost cu ochii 'n soare* ib. 120, 4-5.

Fereca: Căruța lui, deși era ferecată cu tee, cu curmee Conv. L. X 10-374. d. 12-3.

Fiădmânzi: Imi gărăeau matele de foame Conv. L. XI. 1—23. s. 23—4;—*li chiorăia matele de foame* Isp. II. 1—76, 13;—*Pare că nu măn-case de o luna de zile* Col. Tr. 1872—257. b. 37—8.

Flecări: Nu-mi tot spuneți cai verzi de pe pereți Conv. L. XI 34. s. 26;—*Începu să-i spue verzi și uscate* Cal. B. 1876-48, 15-6;—*li spunea înainte verzi și uscate* ib. 54, 7-8;—*Oamenii vorbesc vrute și nevrute* Conv. L. X. 10—380, s. 6—7;—*Se veseleau vorbind verzi și uscate* Col. Tr. 1876-431, 48;—*și toca câte în lună și 'n soare* Conv. L. VI. 1—27 s. 41;—*Spunea ala 'n dala* Isp. II. 1-141, 26-7;—*Tăia la lavre și palavre* Isp. I. 50, 7-8.

(urmează)

Dr Ion Urban Jarnik

U R A Ț I I

41.—Urație-iertăciune (în casă).

Ascultați dumneavoastră, cinstiți socri mari!

Marele și prea bunul Dumnezeu a făcut cerul și pământul numai cu cuvântul.

Cerul l-a împodobit cu soarele, luna și stelele, iar pământul l-a împodobit cu toate frumusețele și bunălăjiile.

Și a făcut pre strămoșul nostru Adam din patru stihii ale pământului: cu trupul din pământ, cu sângele din izvoare, cu ochii din soare și cu oasele din pietre; iară suflare i-a dat din văzduh. Și a zis Dumnezeu: Du-te, Adame, și stăpânește raiul.

Iară Adam a zis: Doamne, cum să stăpânesc eu raiul, fiind un om singur?

Și văzând Dumnezeu, că nu e bine să fie omul singur, l-a adormit pre Adam și i-a luat o coastă dintr'ale sale și i-a făcut soție.

Iară sculându-se Adam și văzându-o, au zis: Iată os din oasele mele și carne din carnea mea, și aceasta îmi va fi mie soție. Atunci blagoslovindu-i pre dânsii Dumnezeu, le-au zis: Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și îl stăpâniți pre dânsul.

Așa și Dumneavoastră, cinstiți socri mari, iertați și blagosloviți pre acești doi tineri ce stau înaintea dumneavoastră cu capetele plecate, cu genunchile la pământ lăsate. Iertați-i și-i blagosloviți, precum a blagoslovit David toiagul lui Samuil, care era de nouă ani uscal. Cu stânga aținea și cu dreapta blagoslovia; iar toiagul înverzi și înfrunzi.

Iertați-i și-i blagosloviți, pentru că blagoslovenia părinților întărește casa fiilor; iară blestemul părinților, risipește casa fiilor.

Comuna Săgeata-Buzen.

C. N. Mateescu.

42.—Ertăciune.

Ascultați dumneavoastră cinstiți socri mari,

Cinstiți meseni și dumeavoastră cinstiți nuni mari,

Pujine cuvinte de rugămintă.

Se roagă fiul și fiica Dumnevoastră,

Se roagă cu smerenie,

Ca să-i dați blagoslovenie.

Și se roagă cu plecăciune,

Și se vor lipi amândoi, și vor
fi un trup.
Și eu de la nunul cel mare,
Capăt un bacșiș mare;

De la cinslita mireasă, o ba-
listă frumoasă.

Spasă de Sterian N. Olteanu. Zer-
nești. 1913.

N. I. Munteanu

POVEȘTI

48.—BARBATUL, FEMEIA ȘI DRACUL

A fost odată, ca nici odată, că de n'ar fi, nu s'ar povesti.

A fost odată un unchiș care avea trei feciori. Pe cel mic, numit Chirilă îl băgă argat la un boier; iar pe ceilalți doi, îi ținea pe lângă el, pentru robotelile casei.

Boierul îl băgase cioban la oi. Fiindcă islazul oilor era departe de casa boierului, Chirilă în toate diminețile când pleca la câmp cu oițele lui, își lua și de mâncare în legătură; iar de prânz mânca pe luncă pe la câte o umbră de copac.

Intr'o zi, după ce-și deslegă legăturica cu merinde și se sătură bine, îi mai rămase o felioară de mămăligă pe care o puse pe *butura* de a-lătură, «poate o găsi o vr'un creștin nemâncat și i se pare *papară* de ce» bună.»

Către seară, trece pe acolo, Aghiuță, — un afurisit de drăcușor, — care era flămând, de nu mai vedea înaintea ochilor, că alergase mai toată ziua până isbutise să facă o ispravă drăcească: răsturnase în gărlă căruța cu fân a unui biet creștin și i-l luase apa.

Dracu' trudit de-atâta umblet și leșinat de foame, când dete cu ochii de mămăligă, pândi să nu-l vadă Chirilă și o șterpeli, mâncând-o cu mare poftă.

Seara, Scaraoschi, tartorul dracilor, își strânse toți argații, să-și dea samă fiecare de ce ispravă săvârșise în ziua aceea.

Când veni și rândul lui Aghiuță, spuse mai întâi de isprava cu fânul dat pe gărlă.

Scaraoschi se bucură foarte mult și-l laudă pentru vrednicia lui.

Pe urmă, —nu putu să tacă din gură? —spuse că, fiind flămând rău, a furat o felie de mămăligă a unui biet băiat, care păștea oile.

Scaraoschi se necăji foc și trimise pe Aghiuță să slujească băiatului până o zice el că i s'a plătit felia de mămăligă. Numai atunci își va fi ispășit prostia ce a făcut.

Se dete dracu' de trei ori peste cap și se făcu un flăcău frumos ca un *califar* și voinic ca un brad. Se duse la cioban.

—Hai, mă țizule, să ne prindem frați de cruce. Să muncim amândoi și ce-om agonisi, să fie numai pentru tine, Vrei ?

—Cum să nu vreau ?

—Cum te chiamă pe tine ?

—Chirilă, zise ciobanul. Dar pe tine măi verișcane ?

—Gavrilă, răspunse dracu.

Vre-o 2-3 săptămâni, trăi Chirilă că *bimpașa*; că oile i le întorcea numai Gavrilă, iar el ședea toată ziua tolănit la umbră și cu cavatul la gură. Zicea din el, de secău apele!

—Măi vere Chirilă, zise dracu' într'o zi.

—Ce, măi vere Gavrilă ?

—Vrei tu să facem noi o treabă ?

—Vreau, mă vericule, numai să se poată.

—Cum dracu' să nu se poată ! la ascultă mă frate; mult mai avem noi de gând să tragem pe dracu' de coadă cu afurisita asta de sărăcie ? Hai să ne 'mbogățim și noi.

—Cum ?

—Lesne: să furăm toate oile boerului tău și să le ducem acasă la tine.

—Toate, nu se poate; însă mai puține, da. Când m'o întreba de ele, spun că le-a mâncat lupii și pace bună. P'e urmă o să mă gonească acasă. Asta vreau și eu; că dacă om merge acasă, avem nițel «chiag».

Zis și făcut.

Acasă se puseră amândoi pe lucru. Averea se înmulția văzând cu ochii, căci Gavrilă era hoțoman, nevoie mare ! Mă rog, nu degeaba era drac ! Ce lăcea, ce dregea, că numai te pomeniai cu el venind cu *juca*¹ în spinare plină de galbeni, pentru tovarășul său.

Azi așa, mâne așa, trecură vre-o doi ani,

—Măi vere Gavrilă, zise într'o zi Chirilă, nu știi una : eu am pus de gând să mă 'nsor.

—Să-ți ajute Dumnezeu, vere Chirilă ! Fă cum te-o milui Sfântulețul. Eu nici nu te îndemnez, nici nu te *îndărătnez*, că de... însurătoarea-ilucru' naibei : cine știe cum îi nimeri, și n'aș vrea să-mi auz în urmă niscăi vorbe. Eu, vorba ceia : «nu-mi rup nici ceafa trăgând, nici coar-nele oprind.» Dacă însă te hotărăști pentru însurătoare, n'avem decât să mergem și noi Duminică la horă unde se strâng fetele și acolo ți-a-legi din gramadă. Apoi, cum ți-o fi norocul ! La ales ți-oi da ajutor și eu, că eu numai să mă uit la o fată și o cunosc ce poamă e.

Plecară la hanul unde juca hora.

¹ Traista.

—Uite, măi vere Gavrilă, zise flăcăul nostru, aia de colo ar fi bună. E frumoasă, voinică și pare domoală.

—Nu e bună, ascultă-mă pe mine, că eu o cunosc: aia are 2 coaste de cătea.

—Și dacă are, ce-i?

—E mai rea de gură ca o cătea. Numai decât te pune sub papuc. Și apoi vai și amar de casa unde cântă găina, nu cocoșul. Afară de asta, imi pare că e... știi tu... «bună de prieten».

—O fi vericule, dacă are coastă de cătea. Doamne ferește! Aduci în casă pe dracu' cu lăutari!

—Dar aia balană, grăsulie și cu ochi albaștri, n'o fi mai brează?

—Aia cu ochi de găscan? E aproape la fel, că are și ea o coastă de cătea. Dar vezi tu colo în colț? E o fetiță uscățivă și ocheshică. Ia-o că aia face de tine.

Știa dracu' la ce poamă să-l îndemneze; că era o *frișcă* de fată rea ca o viespe și-i licăreau ochii în cap ca la diavol.

—Bine, aia să fie, dacă zici tu că e bună.

—Nu așa, măi vere Chirilă, eu nu zic că e fără cusur. Că femeie bună, fără nici o *madea*, nu găsești de-ai colinda toată *Valafia*; dar cum să-ți spun.. e un drac c'un corn, față de alelalte care sunt draci cu două coarne.

(Urmează)

D. Mihalache

VORBE ADÂNCI

1194.—Sacul precum îi, și petec îi pui.

1195.—Găina ce cântă seara, dimineața ou nu are.

1196.—Trăește precum un ban, în puna celui sărman.

1197.—Cine caută găsește; cel ce 'ntreabă, nu greșește.

1198.—Ce sameni va să răsară, cum ți-așterni dormi-vei iară.

1199.—Vezi din calul boeresc, iese unul țigănesc

Iar din calul țigănesc, altul chiar împărătesc.

2000.—Pomul face frunza, ci nu frunza pom;

Omul face țoala, nu țoala pe om.

2001.—Meseria bună, la om e cunună.

2002.—Toamna se numără bobocii și s'aleg din puici, gânsacii.

2003.—Cine râde, gura 'și'ntinde; cel ce tace, bine face.

2004.—Când nu târșești pe drum, nu s'ar câinii nici de cum.

2005.—Din casa omului blând, nimeni nu ese flămând.

2006.—Apa bună, poți s'o bei, pe nemâncate de vrei.

2007.—Orbul, ce nevoie are, că e noapte ori e soare?

Beiu-Teleorman.

Mih. T. Adameşteanu

2008.—Omul cât de sus ar ajunge, tot îşi dă la teapa lui şi Siretul la matcă.

2009.—Nu se poate moarte fără de pricină şi nuntă fără de minciună.

2010.—Mama născocirilor este nevoia.

2011.—Cuvântul la omul viclean este ca undiţa la pescar.

2012.—Mai bine o împărţeaţă strâmbă, decât o judecată dreaptă.

2013.—Prietenul la nevoie se cunoaşte şi aurul în foc se lămureşte.

2014.—Luntrea cu doi cârnaci, se îneacă şi copilul cu două moaşe se naşte mort.

2015.—Pentru capul ce se pleacă, sabia şade în teacă.

2016.—Cu tovarăşul nerod, ajungi de pe punte 'n glod.

2017.—Săracul cumpără totdeauna mai scump şi vinde mai ieftin.

2018.—Orbul cu 'ntrebarea o nimerit.

2019.—Fapta bună-i o cunună.

2020.—Calul că are patru picioare şi tot se poticneşte, dar mai ales omul!

2021.—Cănele nu fuge de colac, ci de ciomag.

2022.—Omul cel rău, tot ce-apucă, se usucă.

2023.—Nu poţi face fluer din orice iern; nu tot ce zboară se mănâncă.

2024.—Întâi pe tine iea şi te'nvaţă, ş'apoi dă-te altora de povaţă.

2025.—Mai multe muşte prinzi c'o lingură de miere, decât c'un polboc de oţet.

2026.—Corbul în zădar se şterge, că negreata nu şi-o pierde.

2027.—Cine trăeşte tot nădăjduindu-se, moare căindu-se.

2028.—Nicovala mult rabdă cât este nicovală, dar după ce-ajunge cio-can, apoi bate fără mişă.

2029.—Cel ce trăeşte numai cu chiorii, se deprinde a se uita încrucişat.

2030.—Scară la cer, pod peste mare, cal verde şi Arman cuminte, cine a mai văzut?

2031.—Trimeţi pe prost după foc, şi el îţi aduce busuioc.

2032.—Dumnezeu când te ajută şi plumbul ţi se face plută.

2033.—Gură are de vorbit, dar cap n'are de gândit.

2034.—Omul harnic are praznic.

2035.—Nu pune la sac vechiu, petec nou; că te ţine aţa mai mult de cât faţa.

Jud. Botoşani şi Dorohoiu.

N. V. Hânţescu

2036.—La cel sarac nici focu 'n vatră nu arde a *călări*.

2037.—La cel sărac nici vitele acasă nu trag.

2038.—A potrivit-o de-a potochit-o==mai rău a stricat-o.

2039.—Necazu' vine într'o clipă și nu se descotorosește omul de el o viață 'ntreagă.

2040.—Cel nebun aruncă o piatră 'n *dulghină* și n'o pot scoate o sută de înțelepți.

2041.—Nevoia învață pe cărăuș.

2042.—Vorba bătrânească mulți hani prețuește.

Larga-Bucău.

C. Gh. Vartolomei

2043.—Dacă nu-i cine să fie, parcă-i casa cea pustie.

2044.—Ochii sparie, mânele bucură.

2045.—Cu tăcerea frigi pielea.

2046.—Dacă nu-i și nu-i, nu mai spune nimănui.

2047.—Cât e lumea și pământui, pe cuptor nu bate vântul.

2048.—Nu te 'ntrece 'n apă rece.

2049.—Cine are barbă, trebuie să aibă și peptene.

2050.—Bucățica ține vițica.

D. Urzică

2051.—De-al dracului ce-i, nu mai vezi popă eșind din casa lui cu făr-mături în barbă, — zici de unul prea strâns la mână.

2052.—Amărită-i viața calicului când îi bate vântu 'n traistă.

2053.—I-a pus fusu'n foc — adică l-a vrăjit.

2054.—E-un sânin de te iea de ochi.

2055.—E vremea într'un picior, — când stă a ploaie.

2056.—Țiganului să-i dai toată săptămâna; dacă nu i-ai dat Sâmbătă, nu i-ai dat nimic.

Valea Hogei-Vaslui.

G. I. Popescu

2057.—A dat de jâr, de mâncare bună, de bine, de trai cum se cade.

2058.—Și-a mâncat leftereaua, nu-i crezut, nu are crezare, n'are tre-cere la cuvânt.

2059.—Pân' la brăul preutesei, măsură ironică.

2060.—Ai rămas la coada maiului, ai rămas rău, de rușine, în urmă de tot.

2061.—Intr'o *poară*, într'o ciudă, la o iuțelă.

2062.—Ce te tot ifești, te arăți pe-ascuns, pe-a'ndoasele,

2063.—E tare *hâmnisit*, nu se mai satură, deși tot mânâncă.

2064.—Mă *hotrește* într'una, mă mustră, mă batjocurește.

2065.—Umblă *hucimarginea*, fuge de treabă, pe ascuns, să nu-l vadă cineva.

2056.—Poftim pungă la masă, se zice când îți vine cineva nepoftit.

2067.—la niște coate goale, niște oameni saraci și fudui.

2068.—Câți câni în Baia, sunt mulți și fără însemnătate.

M. Lupescu

POVESTIRI ȘI LEGENDE

242.—Cine-i mai mare 'n casa omului?

Mergea odată Isus Hristos cu sf. Petrea printr'un sat. Fiind tare obosiți și vlăguși de cale, se hotărâsc să poposească pe noapte la o casă din cotul satului.

— Doamne, zice sf. Petre, eu socot c'ar fi bine să ne hodinim aici, în casa asta, până mâne dimineată.

— Ar fi bine Petre. Da' să 'nsemni vorbele mele, c'aici este unul mai mare decât mine, zise Isus.

— Cum se poate Doamne? Cine are mai mare putere decât tine?

— Mă rog, ai să vezi, răspunse Mântuitorul.

Și așa, primindu-i oamenii, ei au apucat ce-au apucat de-ale gurei și pe urmă s'au culcat. Când colo nu după multă zăbavă prinde a plânge un copil. Și plângea și plângea de parcă ar fi țipat toți serpii în gura lui.

Da sfântul Petrea nu mai avea 'ncotro de ciudă, că nu se ogoia de loc plodul și el nu putea ațipi. Nu contenia bine c'un răstâmp și, răpede și degrabă, prindea copilul a urla și mai și.

—Ce păcate-s acestea, Doamne? N'avem cap să ne hodinim de răul plodului istuia. Blagoslovește-l să-i treacă gustul plănsului ș'a *schiorlăitului*! zice sf. Petrea. Atunci Isus l-a blagoslovit.

—Da ce ți-i bun? Că băetul plângea și mai tare, de parcă-l tăea cu toporul.

—Cum văd eu, vrei să râzi de mine, Doamne! face sf. Petrea. Iaca amu plânge și mai tare.

—Apoi lasă-l să plângă, Petre. Că'n casa omului copilul cel mic este mai mare de cât toți!

De la fratele meu, C. Furtună, Măuăstireni-Botoșani.

D. Furtună.

243.—Cuza cismar.

Pe la anul 1865 Cuza veni la Mănăstirea Agapia. Cu el veniră și Mihail Cogălniceanu și alți boeri, dar nu veniră odată toți. Cuza iese

din mănăstire însă îmbrăcat în niște haine rele de cismar. În mână avea o traistă cu ciocane și niște calupuri. Afară din mănăstire se'ntâlnește cu Iosub Stoleru, un hoț mare, ce prăda prin părțile acele. Hoțul se'ntorcea de la vânat cu un iepure.

Cuza cum îl văzu, ceru să-i vândă lui iepurele, căci zice: că-i place tare carnea de iepure; s'apoi și tat-său și el tot vânători au fost. Hoțului îndată îi trecu prin minte că i Cuza. Nu-i vându iepurile, dar făcură o mâncare și mâncară împreună. În urmă Cuza se prinde să se ducă cu hoțul la vânat, cu condiție să nu spuie la nimeni că el nu din părțile aceste, ci din Tg. Frumos. Hoțul asigură pe Cuza, că de capătul lui nimenea nu poate să știe. Cuza se'ntoarce cu capul într-o parte și se cinchi de răs. Tălăhăroiul aduse Domnitorului pușcă, că doar avea destul praf și petiți. Pentru fiecare, Cuza îi dădea câte-o liră și nu-i mai cerea restul.

Vânără ei ce vânără: prin Agapia din Vale, prin Agapia din Deal, pe la Sihla, pe la Sihăstrie, pe la Secu și ajunseră la Procov. Aici hoțul se despărți. Cuza o ia înainte, își svârle hainele de cismar și ajunge în Mănăstirea Neamțului. Clopotele începură a suna. Mulțime de trăsuri și lume îi ieșiră Domnitorului în întâmpinare. Numai maicele din Agapia, când aflară că fuseseră Cuza pe acolo și nu-i făcuseră primirea ce i se cuvinea unui Domnitor, rămaseră ca și moarte de scârbă.

Iosub Stoleriu când ajunse acasă, găsi o scrisoare și dedesubt iscălit «Cuza». Tot într'insa a găsit și 25 lire pe care i le dăruise Cuza.

Auzită de la moș Gheorghită și acesta de la fratele său I. Stoleriu.

Al. Moisei

244.—Poartă Dumnezeu de grijă.

Cică în vremea veche, când era lumea mai bună, a trimis Dumnezeu pe sf. Petru să iea sufletul unei femei căreia îi sosise ceasul morții.

Se duse sf. Petru acolo, intră în casă, când colo, ce să-ți vadă ochii! O biată femeie săracă, săracă, cu doi prunci gemeni la sân, plângea pe vatră și barbatul ei mort în casă. Se uită sf. Petre la biata femeie, se uită la bărbatul mort, se uită și la cei doi *sugari* și-l cuprinde mila. Se gândia, biet sf. Petru, că va fi vai și amar, de bieții prunci dac'o muri și mă-sa, singura lor ocrotitoare în lume!

Și așa gândind, se întoarce sf. Petru la Dumnezeu fără sufletul femeii. Dumnezeu cum îl vede, îl întreabă:

---Ce ai făcut Petre?

„Ion Creangă”.—VI. 6.

•115

—N'am făcut nimic Doamne, că femeia are doi prunci de țată; dacă-i i-ai lua sufletul, se prăpădesc și pruncii; și am venit să te rog s'o lași să mai trăiască barem până or crește pruncii!

—Rău judeci Petre și de aci 'nainte tu să nu mai iei sufletul nimă-nui căci ești nepriceput, zise Dumnezeu. Apoi cheamă pe Arhanghelul Mihail și-l trimise pe el să ia sufletul femeiei cu pricina. Arganghelul plecă și într'o clipă aduse sufletul cerut.

Peste vre-o 20-30 de ani după asta, se plimba Dumnezeu cu sf. Petre pe pământ să vadă ce mai e prin lume.

Și cum mergeau ei de vorbă pe drum, aud în urmă niște strigăte și niște pocnete de surugiu. Se uită îndărăt și văd o mândrețe de trăsură cu șase telegari și în trăsura doi boieri chipeși și tineri iar vizitiul de pe capră sbiera și trăsna din biciu de fe lua groaza.

—Hai să dăm mai în lături, Doamne, că ăștia dă peste noi, zice sf. Petru.

S'au dat ei la o parte din drum și când ajunge trăsura în dreptul lor, sf. Petre se uită, se uită lung și uluit la cei doi boieri tineri. Pă-să-mi-te sf. Petru îi senuia și nu putea să-și aducă aminte cine sunt.

Da' Dumnezeu zise:

—Vezi Petre? Așia sunt cei 2 gemeni ai femeii de care ție-ți era milă să-i iei sufletul!

—Tu Doamne, zise sf. Petru umilit.

Și luând Dumnezeu pe sf. Petre de mână, îl duce la margina mării și când ridică Dumnezeu toiagul, apa mării se desfăcu în două până în fund, iar în fundul mării se arată o piatră.

—Petre, zise Dumnezeu, adă piatra aia din fundul mării! Sf. Petru dă fuga și aduse piatra. — O vezi? zise Dumnezeu, Sf. Petru se uită bine la ea. Era o piatră ca toate pietrele, nu găurită, nu spartă. — Ia sparge-o, Petre, zise Dumnezeu. O iea sf. Petru, o trânteste de 2-3 ori de altă piatră și-o sparge drept în două. Când colo, ce să-ți vadă ochii? În mijlocul pietrei un culcuș și în culcuș doi vermi vii. — De aceasta cine a purtat grijă, Petre?

—Tu Doamne, răspunse Petre, incredințat pe deplin de purtarea de grijă a Domnului.

Auzită de la tatăl meu, Dumitru Mihai din com. Măgurele jud. Prahova.

Com. Cărbunești, jud. Prahova

Pr. I. D. Mihai

245.—Iepurile și Broaștele.

După ce Dumnezeu a urzit pământul și a lăsat pe spinarea lui tot felul de lighioane și animale, iepurile văzând că omul îl omoară, câine-

le, vulpea și orice alte dihănii îl mânâncă, văzând el că este cel mai fără putere dintre toate animalele s'a hotărît,—de cât așa viață cu frică—mai bine să moară.

Și așa a luat-o la drum spre o baltă mare, să se înece. Ajuns și mergând pe marginea bălții, a văzut sărind broaște de pe uscat în apă. Broaștele săriau în apă și se îneca de frica lui. S'a oprit, s'a gândit câțva și a zis:

—Tot sunt și eu mai puternic ca alte animale, că uite ce de broaște se îneacă de frica mea! Și eu mă tem de frica altuia; dar și altele mor de frica mea. Și așa s'a întors îndărăt scăpând de moarte.

Auzită de la Ioniță Simion Luca din Catane-Dolj.

Const. St. Tuțescu

246.—Cuza-Vodă.

După săvârșirea mărețului act al Unirei, Cuza-Vodă inspectă într-o zi trupele ce-i juraseră credință și care se aflau așezate în corturi, pe câmpul din marginea Capitalei.

Intrând într'unul din corturile mai mari, atenția Domnitorului fu atrasă, la vedrerea unui tânăr voluntar, care, cu condeii la ureche, sfârșise de așezat maldăre de registre pe masa de campanie, în așteptarea inspecției Domnitorului.

Figura de copil a voluntarului, — să tot fi avut 17-18 ani, — contrasta oarecum cu bărbăteasca uniformă de ostaș.

Cuza se îndreaptă către dânsul, urmat de însoțitorii săi. Cu aerul său impunător sub care se ascundea bunătatea cea mai părintească, Domnul îl întreabă cu glasul sonor, ce păstra intonația moldovenească atât de cunoscută:

—Ei flăcău, care-i arma ta?

—Asta, să trăiți Măria-Ta,—răspunse iute voluntarul, luând vioiu condeii sprijinit după ureche.

Fața Domnitorului se luminează de un zâmbet văzând o așa istețime, și bătându-l pe umăr îi zise:

—De-acum, flăcău, ai să fii sergent!

—Nu se poate Măria-Ta,—adăogă unul dintre aghiotanți,—întâi să fie căprar și-apoi sergent.

—Așa?! Atunci azi va fi căprar și mâine sergent, hotără Domnul; pe când cei din prejur salutară, rămânând multă vreme în aceeași atitudine de respect, pe care oricare militar îl datorește mai-marelui său¹

Comunicată de d-l Gh. Enculescu-Ploști.

N. I. Dumitrașcu

¹ Acest soldat a fost răposatul căpitan Constantinescu din Ploști

247.—Vlad Tepeș și boerii.

Nimică nu-i mai puțin pe pământ ca dreptatea. Așa a fost de când lumea și așa va fi cât va fi lumea; și de aceia și vorba vine, că dreptatea îi scurtă de coadă.

Când a ajuns Vlad-Tepeș domnul țării Muntenesti, țara era plină de hoți; nimeni nu mai era sigur de avutul său, nici de viață; țăranii își răsbunau asupra boerilor cari îi asupriau și-i munciau ca pe niște vite, iar boerii trăiau în dușmănie, și între ei vrând ca fiecare pe'ntrecute să ajungă la cârma țării ca de acolo să poată și ei tâlhări mai bine. Așa a fost de când lumea; cel sărac dacă fură, fură ca să trăiască și de multe ori ca să nu moară de foame, și dacă îl prinde stăpânirea e vai și amar de capul lui, iar cel bogat dacă fură, e lăudat de alții pentru că el nu fură ca să nu moară de foame, ci fură pe alte căi, așa că hoția lui pentru cei mari e o faptă mare.

Așa era și pe vremea lui Vlad-Tepeș, dar cu domnia lui s'a schimbat și fața țării, că înfricoșata lui țăpă avea de lucru neconținut ziua și noaptea; sute de trupuri omeni se svârcoliau în vârful ei luându-și răs-plata faptelor săvârșite.

Văzând boerii Țării muntenesti că nu mai pot pune mâna pe nimica ce nu-i a lor, și că Vlad-Tepeș nu-i mai cruța nici pe unul, că pentru cea mai mică greșală îi trage în țăpă, s'au sfătuit ca să-l omoare pe Tepeș. Dar el de unde și cum a simțit, ș'atâta le-a trebuit boerilor. Dar el ca să-i poată prinde mai bine și ca să le afle planul lor ca cum ar vrea ei să-l omoare, a făcut un vicleșag; și-a lepădat hainele lui cele domnești și s'a îmbrăcat în haine ca un boer de rând, și așa necunoscut de nimeni, a umblat prin țară; ori și pe unde trecea, numai de numele lui auzia; țăranii îl lăuda și boerii îl blastama.

Intr'o seară vine la mai mulți boeri de cei mari, tocmai cei cu pricina; se dă el de sfat cu dâșii prefăcându-se că îi un boer venit de departe și nemulțumit de domnia lui Vlad Tepeș, s'a prefăcut a-i întreba că cum ar trebui să-l omoare; unii ziceau ca să-l tragă în țăpă ca să vadă el cum îi țăpa, alți zicea ca să-i frigă ochii cu rășină și după aceia să-ideie drumul, așa că fie-care își făcea planuri mai fioroase pentru răsbunare, dar Vlad Tepeș a zis către ceilalți boeri.

—Știți ce! Nu trebuie să-l tragem în țăpă, nici să-i frigem ochii, dar să-l poftim într'o sară la noi la ospăț să bem și să benchetuim cu toții și dacă n'o fi alt chip, la urmă să-l otrăvim, că altfel nici nu scăpăm de satana cel de om.—Bine zise ceilalți boieri, așa dar pe mâne seară.—Pe mâne seară, zise Vlad, și ese din ceilalți boieri și se duce.

Ah! își zise Vlad, i-am prins; pe mâine seară au a se *vârgoli* ei în țapă; și se duce la curte.

Pe a doua seară boerii se strâng toți după cum le-a fost vorba să beie și să benchetuiască, dar boierul cel străin nu mai vine; bea ei fără grijă când într'un târziu numai ce văd pe Vlad Țepeș în pragul uși cu țapa în mână și zice: --Pe mâine sară! Și îndată o mulțime de soldați năvălesc asupra boerilor, și într'o clipă țapa s'a făcut datoria ei fioroasă, iar Vlap Țepeș a domnit mai departe scăpat de boeri.

Vatra-Dornei

Teofil Bizom

DE - ALE COPILOR

299.—Mi-aduc aminte, că era jocul toamnei și pot zice și al primăverei. Toamna, după ce-și strânge muncitorul toate după câmp, curtea lui se umple cu câpiți de fân, șire de paie, glugi de coceni, etc. oferind prilejul de a surprinde pe cineva. La oamenii chiaburi, nutreț se găsește în totdeauna, mai au și felurile *oleaburi*¹ cari puteau ascunde și primăvara pe cei ce se jucau. Iarna nu îngăduia copiilor să se joace p'afară jocul *cutcudațului* care nu obosia până la încălzire, iar vara copii jucau alte jocuri, fiind la islaz, cu vitele.

Mai înainte de a se începe jocul acesta se destina, un loc unde rămânea cel care avea să strige cutcudaț. Cu ochii închiși și cu o trestie lungă în mâni rămânea locului cam cât le-ar fi trebuit celorlați să se ascundă, fiecare unde găsia mai bine. Striga atunci:

Cutcudați, dați.

Taie baba la ficiați

Azi e Luni, mâine e Marți.

Și-i mănincă nesărați.

plecând în urmărirea ascunșilor, dar cu grija la locul de unde a strigat. Căci ce urma? Cei ascunși, cum auziau strigătul, părăsiau ascunzătorile tinzând să ajungă la locul hotărât, mai înainte de a-l atinge trestia cutcudațului ca «să-l taie» expresie întrebuințată în multe jocuri. În cât era o strașnică smucitură pe bietul cutcudaț. Se pomenia «ptiu» cu unu, pe la spate; până să se răsucescă el ca să-l atingă cu trestia, care era cogemite de lungă, celalalt scuiپase. Scuiپă unul din partea aceasta, țâști altul de dincolo, până scăپau toți, dacă cutcudațul nu era iute de picior ori dibaciu, ca să neglijeze o direcție și să urmărească numai una. Ce făcea atunci? Rămânea cel care-și luase as-

¹ Diferitele construcții din curtea săteanului.

cunțătoarea cea mai depărtată și atunci să fi văzut goană! Mai întotdeauna era tăiat, trebuind să se facă el cutcudaț și să reînceapă jocul din nou.

Clică nu putea să se facă la jocul acesta. Cel mult dacă se uza de dibăcia d'a sta foarte aproape de locul cutcudațului și când pleca el, numai c'un pas puteai să scuipi. Se putea însă, ca s'o ia cutcudațul tocmai înspre tine și atunci căpătai beleaua cu voia ta.

Dar dacă cumva cutcudațul te menaja făcându-se, că nu te vede, de multe ori fiind-că avea pică pe vre-unul pe care doria să-l taie negreșit, întâmplându-se să te vadă careva, erai declarat și atunci gălăgia te îndatora să faci cutcudațul. Gălăgie multă să făcea și când se întâmplau odată scuipatul cu tăiatui. Care putuse să fie mai înainte în clipa aceea? Majoritatea decidea; și tot majoritatea puneu capăt jocului, când se plictisia.

291. — *Gâsca*. Nu știu dac'o fi pierit jocul acesta, care era foarte simplu. Te obligai singur să numeri de-a'ndăretele, fie de la 10, fie de la 100, după cum te simțiai de tare. Așa se începea:

—Cumperi găscă?

—O cumpăr; câte ouă are?

—Are 10, are 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 și nici unul. Vai de cel care greșea! La secundă i se înfingeau mâinile în păr, sguduindu-l strașnic, până ce-l treceau lacrimile. Dar cel care petrecea numărătoarea fără greșală, cât de mult nu-și prețuia el această biruință! Și cât de vesel era, că nu era părut!

Câtodată se făcea numerotarea din două în două sau din trei în trei, după puțința jucătorilor. Folosul jocului se vede cât de colo, că era mărișor. Învăța copilul să numere de drag și de la tovarăși de ai lui. Astăzi, după spusa multor domni învățători li se prezintă copil cari nu știu să numere nici până la 20.

Era bună găscă! Am mâncat și eu în mai multe rânduri păruială, doar până să mă prezint la școală de multe ori vestisem seara acasă biruința mea, că am știut să număr ouăle găștii și de-a'ndăretele.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici

292. — Copiii zic că țiganii numără până la 10, astfel:

Uniele,
Dodiile,
Cărăiele,
Cărămiz,

Brichis,
Solon
Sodolon,
Somișcaș,
Toporaș,
Duc.

293.—În alt mod :

Uni,
Doni,
Treni,
Pani (pana),
Țava (sava),

Ronti,
Ponti,
Gârlai,
Gâtai,
Cioc (cioti).

294.—Fiind copiii pe câmp cu vitele la păscut, vor să aprinză focul cu iască și amănar, pentru a coace dovleag, porumbi; și dacă nu se aprinde de loc, atunci ei încep să se roage, zicând de mai multe ori :

Ajută Doamne,
Ajută drace.

Și așa până când focul se face.

Voicești-Vâlcen.

Ioan N. Popescu

295.—Ana,
Bana,
Tata,
Nia,
Sia,
Via,
Compania,
Araling,
Spițering,
Tui.

296.—Merge tetea la Gelați.

Cu doi harmasari furați,
Ciocanti, ciocanti,
Cele mocănești,
Haiti buleandra,
Haiti bru.

297.—Ohna,
Dolma,
Tricur,
Cucur,
Zaila,
Vaila,
Ciundu,
Bundu,
Cărăbuș,
Cioc.

298.—Uiu, iu picior de rac,
Șapte fete pe-un colac,
Și colacul de mohor,
Șapte fete pe-un topor;
Și toporul fără coadă,
Șapte fete pe-o cucoană.
Și cucoană fără mamă,
Șapte fete pe-o cârlană,
Și cârlana fără niță,
Șapte fete pe-o căpiță;
Și căpița fără vârf.
Șapte fete pe-un sovâr;
Și sovârul fără floare,
Șapte fete pe-o cucoară;
Și cucoara a zburat,
Șapte fete s'o 'ncat.

Auzită de la fratele meu Titu. Vlă-
sănești-Dorohoiu.

Al. Leontescu

299.—Pusei pila pe poliță,
Pilipi după poliță,
Pili'n grindă,
Pili'n pungă,
Pilipi cu pila'n pungă.
300.—Stârg stârciogat,

Mai stârcigătel,
Stârcule nițel.

301.—Detei un colac de bogda-
prostea,

Și-acum vreau să-l desbogdapro-
tesc.

Jud. Ilfov.

S. P. Colibași

302.—Primăvara când începe a circula suc în arbori, băieții își fac fluierile de salcâ. Se iea o rămurea de salcâ și la o departare de 10 c. m. sau și mai bine de la un capăt, se încrestează periferia coajei, apoi se taie o bortă, care suplinește buza de la fluier. Se bate încetșor coaja cu lemnul neted, sau cu prășelele cuțitașului, până se desface coaja de pe lemn. Scot lemnul din învălișul de coajă, de la bortă începând, îl încrestează mai tare, trag din nou coajă pe el.

Asfel preparat acest instrument de muzică, suflând în el, dă un sunet mai ascuțit, sau mai profund după cât de mare e creștătura de sub coajă. Instrumentul are diferite numiri în Ardeal, după cum se vede din recitățile ce urmează. Afară de numirile acestea mai amintesc numirea de *libuț* auzită în satul Turdașul Român. Recitățile le rostesc băieții în vremea ce bat coaja de pe lemn :

Titilincă, lincă,
Ieși afară că vin Turcii,

Auzită de la elevul Enea Bota din Șard,

303.—Ieși *drâmboae*, cărâmboae,
Că ți-oiu da lapte de oaie,

Auzită de la elevul Ioan Goțe din Vințul de jos.

304.—Ieși ilincă,
Titilincă,
Că-ți dau lapte
De junincă.
Și de vacă și de capră,
Și de puiu de pitpalacă.

Auzită de la elevul Cornel Magda din Drâmbariu com. lângă Alba-Iulia.

305.—Titilincă cărâhoae,
Ieși, ieși,
Că de nu-i eși,
Pruncii ți-or veni,
Pe la capul luncii
Și ți-i-o tăia Turcii,

Auzită de la elevul Ioan Șorlea din
Veza lângă Blaj.

Blaj.

Cu bălătrucii¹
Și-ți omoară pruncii.

Și de niel și de purcel,²
Și de vacă *pipălacă* (tărcată).

Ieși, ieși,
Că de nu ieși,
Turcii or veni,
Și ți-or tăia pruncii,
De prin fundul luncii.

306.—Ieși tilincă,
Din dârlingă,
Ieși *cimpoaie*,
Din drâmboae,
Bălătruc.
Turc,

Auzită de la elevul Cornel Pop din
Gioagiul de sus, lângă Aiud.

Traian German

¹ Bălătruc=aici în înțelesul de bolovan.

² N=se pronunță ca și ungurescul ny, iar ce=ș moale.

307.—Când văd copii primăvara—pe când se *invălește* ziua cu noaptea,—lilieci, le aruncă sus în calea sborului lor, bucățele de pământ, după cari liliecii se aruncă, iar ei zic așa:

Liliac, liliac,
Vină sara la conac,
Că-ți dau cină,
Și lumină,
Și un scaun de hodină,
Și-o pită,
Și-o rădită,

Și-un, dărăb de carne friptă,
Și-o cotarcă,
De *pripareă*
Și-o măsură,
De păsulă,
Țup la liliac în gură.

Când zice : «Țup la liliac în gură» aruncă bucata de pământ în aer.

308.—Când vine ciurda de vaci în sat, copii ies în calea *bicii* și voind a-l întărâta și a-l face să *borneaie* (ii zic așa cu un ton gros :)

Bică, bică,
Torombică,
Mă mână mama'n *duchian*
Ardeal.

Dup'o pipă de *duhan*¹
Țup la bică'n burduhan.

P. Ugliș

C Â N T E C E

1270.—*Arde lumânarea 'n*
casă,
Ce mi-i drag nu e la masă.
Arde lumânarea bine,
Ce mi-i drag nu e cu mine.
Na Ileană zece lei
Și dă-mi ochișorii tăi.

1271.—*Verde foae mărăcine,*
Tinerel am fost ca line,
Și m'a 'mbătrânit streinii;
Tinerel am fost ca floarea,
Și m'a 'mbătrânit umblarea.
Tot mai lin, dorule, lin,
Că suntem pe loc străin;
Tot mai rar, dorule, rar,
Că suntem pe loc amar.

1272.—*De mi-a zis omul*
frumos,

De departe am stat jos.
De mi-a zis omul urîl
Cu cuvântul l-am bătut.
Unde calcă om frumos,
Crește iarbă și rogoz.
Unde calcă om urîl,
Piere iarba din pământ.

Dela Onciu Z. Costești

1273.—*Fata mamei cea bălaie*
Face bine la malae,
Pune două,
Scoate nouă.
Și le pune cu lopata
Și le scoate cu covata.

Dela mama. Maria I. Mircea

1274.—*Mândra Duminică vine,*
Tu mă chemi să viu la line,

¹ *Tutun*, de la ung. *dohány*

*Mândra Duminică trece,
Și n'am cu cine-o pelrece.*

1275 *Trecui valea: mor de sețe,
Mă 'ntâlnii cu două fete,
Imbrăcale 'h haine nouă,
Sărula-le-aș pe-amândouă.
Aș iubi pe cea mai mare,
Cea mai mică 'mi place tare.
Aș iubi pe cea mai mică,
Cea mai mare-i mai voinică.*

1276.—*Pentru ochi ca murele,
Inconjur pădurile;
Pentru ochi ca mura coaptă,
Inconjur pădurea loală.*

Auzite în ziua de 3 Martie 1913 dela
dascalul Iorgu Coț din Zizinca-Vaslui.

N. I. Antonovici

1277.—*M'a limes mama de-a
casă,
Să joc fala cea frumoasă.
Am jucat pe cea urită,
Că i-a fost cămeșa mândră.*

1278.—*Fie-opinca cât de bună
Ca ciubola nu mai sună.
La opincă-i pun pollog
Și mă duc seara la joc.*

1279.—*Frunză verde solz de
pește,
Nu juca fală rusește,
Du-le-acasă și rășnește,
Că făina se gătește.
—Lasă-mă bade să joc,
C'am râșnit un tăbălloc.
Drăgășanii Sucevei. I. Mihailăscu*

1280.—*Frunză verde foaielală
Măi bărbale blestemate,
Iea coasa și secera
Ș'apucă pe Valea rea*

*Și-mi cosește cânepa.
Și-o cosește mai de sus,
Să n'am ce pune pe fus.
Cea mai bun' o pui pe foc,
Cea mai rea o pui s'o torc.
Că eu Lunea nu lucrez,
Marțea jin de sărbătoare,
Mărcurea de fată mare,
Joi imi spăl picioarele,
Vineri nici dracul nu loarce,
Sâmbăla e de lăut,
Duminică-i de băut.*

Larga-Bacău. C. G. Vartolomei

1281.—*Foaie verde bobulej,
Mărin e băial mărej.
—Sui de vreme'n pisculej,
Că la urmă le urăsc
Și-mi prind altul noulej;
Ca malale nu gădesc:
Cu mustața spic de orz
Și la dragoste gelos (!)
Și la iubit drăgăstos.*

1282.—*Foaie verde de pelin,
Am la inimă suspin
Și-o bălăiță de venin.
Și am crezul tot așa,
Că suspinul s-o usca
Și bălăița a seca.
Dar bălăița isvorășle
Suspîn crește și 'nflorește
Și pe mine mă gătește.*

1283.—*Foaie verde liliac,
Mare-i lumea, eu nu'ncap,
Mă mir singur, ce le fac?
Că camașa nu le 'mbrac,
Nici bărbatul nu le ieau,
Și nu 'ncap de răul meu.*

Dela Păuna C. Stancu din Predeal

Șt. St. Tușescu

1284.—*Și-o frunziță bob areu,
Leliță 'nvelită rău,
Vino pe genunchiul meu,
Să-ți apipii conciu lău.
La căle-un apipăiat,
Căle-o cămașă mi-au dal,
Căle-o cârpă de bumbac
Și-o pereche de ciorapi,
Ca să le sărul cu drag.*

1285.—*I-auzi Mișo, popa loacă
Leși afară și le roagă,
Roagă-le lui Dumnezeu
Să-ți moară bărbatul lău,
Să rămâi să le ieau eu.
Mișo, ochisorii lăi,
Ăi negri și-ăi frumusei,
La cin' le uiți, par'că-l bei,
M'aș băga argat la ei.
Ce fel de argat să fiu,
Tol cu pa'ru cu rachiu,
Cu covrigul de sub brâu,
Ziua să-i spăl vasele,
Noaptea să-i frâng oasele.*

Diu Boureni-Dolj. Comunică de N. I. Dumitrașcu.

G. Fira

1286.—*Frunzuliță nalbă albă,
Toți cunoscuiți măntreabă
De ce sânt neagră și slabă;
Sânt neagră de neamu' meu
Și slabă de dorul tău.*

1287.—*Militar împărălesc,
Cum focu' să nu-l iubesc?
Unde-i văz sara pe lună,
Banta strălucind la mână,
Și la mână și la gât
Din sabie zăngănind,
Nu mă mai satur iubind.*

1288.—*Foaie verde arțărași,
Ne-am iubit de copilași
Și-acum le'nșori și mă lași!
Insoar'le cu Dumnezeu,
Că mie nu-mi pare rău;
Nici așa bine nu-mi pare,
Doar la inimă mă doare.*

1289.—*Bală-l sfântu' pe Mihale
Că și-a pus cârciuma'n vale;
Și n'a pus-o mai pe deal,
Cine-o bea să dea de mal:*

1290.—*Foaie verde trei lalele,
Pe la poarla curței mele,
Trece-un stol de rândunele;
Nu e stol de rândunele,
Ci sunt mândruțele mele
Cari m'am iubit cu ele,
Din tinerețele mele.*

Vârleni-Vâlcea C. N. Mateescu

1291.—*Iară lija trei smincele,
Două mândre frumusele,
Mi-a furat mințele mele.
Una-i nantă și supjire,
Și la trup făcută bine,
Mi-a supt inima din mine.
Cei pujină ce-o rămas,
Nici aiasta nu-i de haz.
Când îi văd jițele 'n sân,
Eu cat funii să m'anin;
Când îi văd jițele 'n piept,
Eu cat maluri să mă 'nec
Și cioliță să mă 'nșep.*

Scris dela G. Țabren din satul Hol-
da com. Broșteni jud. Suceava în ziua
de Duminică 29 Iulie 1912. Elle-a în-
vațat din copilărie în satul lui de naș-
tere Ortoain, jud. Suceava.

Al. Vasiliu.

1292.—Să-ți aduci dragă
 aminte,
 De-ale mele dulci cuvinte,
 C'au rămas neisprăvite.
 De-oi trăi,
 Le-oi isprăvi,
 Le-om pune'n slove de piatră
 Să se mire-o lume toată,
 C'am fost flăcău și tu fată.

1293.—Frunzuleană fir malasă
 Trecui la a treia casă,
 Unde-i lelija frumoasă
 Și părinții nu-s acasă.
 Când părinții au venit
 Cu lelija m'au găsit.
 De frică și de rușine
 Mă făcui abur de pâne,
 După pâne, apă rece,
 În pârâu pragu' voi trece.
 Mulțumesc lui Dumnezeu,
 Că scăpai așa pârâu.
 Că scăpai nepieptănat
 Și cu obrazul curat.
 De-ar ști omul ce-ar păți,
 Dinainte s'ar feri.

Lunca-Bucău

G. Iacobeau

1294.—Tot pe loc, pe loc, pe
 loc,
 Să răsară busuioc;
 Busuiocul felilor,
 Dragostea nevestelor.

1295.—La pământ cu talpa
 goală,
 Să sară zama din oală;
 Să rămâie oasele,
 Să le roadă babele.

1296.—Lelița cu ochii negri,

Și prin scândură se vede.
 Lelița cu ochi căprii,
 După dânsa, măi copii.
 Vlăsinești-Dorohoiu. Al. A. Leontescu

1297.—Ioana neicăi din lonele
 Dă și neicăi floricele.
 —N'are gaica flori de dal,
 C'astă vară n'aplouat
 Și florile s'au uscat
 Ș'am plătit de le-am udal,
 Cu bani de pe sărutul;
 Ș'am plătit de le-am sădit,
 Cu banii de pe iubit.

1298.—Peste Olt, peste Olteț,
 Mi-a răsărit nuculeț.
 Nucul 'nalt și frunza rară,
 Cântă cucii, se omoară.
 Și'n poalele nukului,
 Cântă mama cucului.
 De dinjos de rămurele
 Cântă două turturele.
 Nu sunt două turturele
 Ci sunt dragostele mele,
 Care m'am iubit cu ele.
 Goronești-Vâlcea C. M. Popescu.

1299.—Foaie verde undelemn
 Ce fel de dragoste-avem
 Numai din ochi ne vedem?
 Dragostea de unde 'ncepe?
 —De la ochi, dela sprincene,
 De la buze subjirele,
 Și mânuța cu inele,
 De la gâtul cu mărgele.

1300.—Foaie verde de lemn
 scris
 Am visat as-noaple-un vis:
 Balista mea cea nouă,
 Am visat-o ruptă 'n două.

*Nu-i ruptă balista mea,
 Ci-i ruptă inima ta.
 C'ai fost zis că mă i lua,
 Și acum nu mai vrei.
 M'ai iubit și m'ai lăsat,
 Ca pe-un mare vinoval.
 —Băete, sufletul meu,
 Blăslăma-le-ar Dumnezeu,*

*Nici mai bine, nici mai rău,
 Numai cum l-aș ruga eu.
 Foaie verde de doi nuci
 Puiule să te usuci
 Ca pânea care-o mânânci
 Și ca vinul care-l bei,
 C'ai fost zis c'o să mă iei.*
 Grămești-Dorohoiu. D. Urzică.

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

252.--Descântec.

Pe valea,
 Pe cărarea,
 La un tei frumos,
 Cu scorbora 'n jos,
 Ai băut
 Apă dintr'un lac
 Și ai prins
 La ochi o pleopeală,
 După cap o cocoșeală,
 Maică,
 Să-ți descânte
 Baba Leanca,
 Moldoveanca,
 Cu lingura,
 Cu custura,
 Să-ți iea Dumnezeu
 Ochii și gura.
 Să-ți curățe fața.
 De roșată,
 Nasul de mustață,
 Ochii de negreață,
 Gura de măsele,
 Fruntea de sprincene.
 Să rămâi luminat,
 Ca o căpățină de cal uscat,
 Lângă un gard aruncat.
 Cum nu se lipește, maică,

Scaiul de sticlă,
 Și sticla de scai,
 Așa să nu se lipească
 Partea și norocul
 De osul tău.
 Cum se lipește maică,
 Scaiul de sarica ciobanului,
 Așa să se lipească
 Boala și sărăcia
 De oasele tale.
 Cum nu se vede maică,
 Nisipu' 'n fundul mării,
 Așa să nu vezi
 Fața francului
 In fundul buzunarului.
 Să-ți dea Dumnezeu, maică,
 Puterea gândacului,
 Să stai în lulea grecește,
 Să scoți picioarele,
 Pe ciubuc la soare.
 Să crești mare, luminat,
 Să te bată broasca
 Cu laba în cap.
 Să te sui cu barda 'n brâu,
 În vârful pelinului,
 Să treci cu mâinile 'n șolduri
 Printre urechile acului,

Baligă de oaie,
Gura la dușmani să moaie.
Baligă de vacă,
Gura la dușmanii matală să tacă.

Dă-i la haba un argint,
Să nu putrezești curând.
Auzită dela Petre Vultur, Ploești
Lt. Al. Saint-Georges

253.—Și mă mișcă, și mă pișcă și-mi vine să spui

Erau odată doi înșurăței, gospodarul, nevasta și mama gospodarului, cum s'ar zice soacra nevestei. Toți erau cum erau; gospodarul harnic, și cam prostuț, nevasta cam ușurică și lumariță, soacra cumu-s soacrele, rea de gură amar.

De unde și până unde nevastica nu-s' cum face, cum drege, că dă cîntea pe rușine, călcînd și alătura de drum. Nime nu simțise, numai soacra cum se făcu că află. Și una, două, după asta numai ce o auzia:

—Și mă mișcă și mă pișcă și-mi vine să spui, Azi așa, mâni așa, se luă nora la gîndire. —Mi se pare că nu-i lucru curat—; m'a simțit baba, își zise ea; dacă m'o spune la bărbat, imi strică casa.

Și gîndul ei se adeveri. Bărbatu-său aude azi pe mă-sa, aude mâni, o întrebă întâi pe mă-sa; — Ce vrei să spui mamă? Da baba; — Ei, și mă mișcă, și mă pișcă, și-mi vine să spui. Da de spus nu spunea.

Întrebă apoi pe nevastă; — Ci tot spune mama, mîi femeie; ce înseamnă vorbele istea ale ei: Și mă mișcă și mă pișcă și-mi vine să spui? — Dă omule cine știe ce-o fi vrînd să spuie, îngăima ea iar în gînl: Ei lasă că ți-o fac eu fie băbătie. Noră-sa mesteca într'o zi mămăliga și o trimete pe babă în zămnic să scoată niște moare (zamá de curechiu). Se duce baba, iar noră-sa lasă mămăliga pe loc, luă un pui de cloșcă și fuga în zămnic după ea. Acolo baba cum ședea cu capul în năuntru în poloboc,—norăsa, după ce-i vără puiul în sân, îi dadu o brîncă și dusă a fost baba—fără să zică nici un văleu, pe lumea cealaltă. După trebușoara asta noră-sa dă fuga și s'apucă de mestecat mămăliga. Și tot ea cu gura: — Doamne, omule oare ce-o fi făcînd mămăliga de nu mai vine cu moarea ceia mai degrabă; ia du-te și vezi dum-neta. Se duce omul și după el se ieia și femeia. Când colo, baba moartă în cada cu curechin și bietul om când o vede își puse mânele în cap de supărare.

D'apoi nevasta! Că plîngea de-i sălta cămeșuța de pe ea nu alta. Jălanie mare! Cum se tot învîrtia pe lîngă dînsa — feciorul jăluindu-se, iaca dă peste puiul cel de găină chiscuind printre fustele babei, și cu tot necazul și cu toată supărarea, îi zise femeii;—lămurindu-se și el:

—Iaca mîi ce avea biata mămucă. Aista o mișcă și o pișcă! Și-i arăta puiul de găină, iar nevastica, printre lacrimi și sughite, zise oftînd din baerile inimei, — Se vede că aista-i bărbățele. Aista era pricina.

Și cum a bocit-o pe babă pe urmă s'a dus vestea peste nouă sate. Inimă de noră, zi-i, și pace.

Jorăști-Covurlui.

Petru G. Savin

C R O N I C A

Peste puțin se va pune în lucru CALENDARUL acestei reviste pe anul viitor. Ne rugăm dar stăruitor ca persoanele ce vor să iea parte la alcătuirea lui, să trimeată la redacție cu toată graba manuscrisele și fotografiile; la întrebări, redacția răspunde îndată.

Din **Dicționarul limbii române** a ieșit fasc. IV din tom. II coprinzând vorbele *gază-grozav* (p. 241-320).

* **Istoria literaturii române** pe care „Biblioteca pentru toți” o scoate în no. 846-50, datorită d-lui *G. Adamescu*, va aduce foarte mari foloase tineretului care va voi să vadă întreaga icoană a literaturii române până în zilele noastre, — aproape în toate ramurile; o împărțire menită să înlesnească memoria, atâtea chipuri cari puteau fi mai bune prin penița meșteră a lui Stoica, micile extrase și îndeajunsele notițe biografice, fac din această lucrare o carte de preț pentru foarte mulți.

Literatura populară o aflăm împărțită în *orală* și *scrisă* având fiecare subîmpărțirile sale, pe cari nu le putem primi, dar cari se pot primi de cei ce vor s'o cunoască măcar cât de cât.

* *Di Delavrancea* și-a rostit cuvântarea de intrare în *Academia Română* vorbind despre *Estetica poeziei populare*; când tiparul ne va da-o, vom vesti-o și noi cetitorilor noștri.

* D-nii *Giuglea* și *Vâlsan*, profesori secundari, — când lumea cea multă de-abia află că la Cumanova și sub zidurile Adrianopolului, oastea sârbească dată de Românii din valea Timocului a biruit pe Turci, — ne dau o culegere de literatură populară: **De la Români din Serbia**. În cea mai mare parte *cântece bătrânești*, — alcătuite în vremi bătrâne și prin urinare zadarnic așezate în *Balade voinicești (haiducești)* (p. 1—110) (voinicească și bucata de la p. 289 și urm. fără ca cea de la p. 29 și urm. să fie haiducească), *Pescărești* (p. 121-134 (pescărească e și bucata dela p. 229) al căror variante prin alte părți se folosesc ca *colinde* (de pildă bucata de la p. 121 și 130), *Păstorești* (p. 131) (o singură bucată care nu-i de cât povestea ciomăgiriei ciociului de stăpânului: carului cu popușoi, care nu poate fi mocan), *De iubire* (p. 141-208) cum nu se poate chema „Manole zidarul”) (cum poate fi și bucata de la p. 240). *Cu cuprins mitologic* (p. 209-263) (cum poate fi și bucata de la p. 121, *Cu cuprins variat* (p. 265—318). Vin apoi *Frângurelele*, sau *frânturelele*. — doinele, — împărțite și despărțite fără nici un rost. Culegerea se încheie cu câteva bucăți în proză, alte lămuriri, indice, glosar, două fotografii și o hartă interesantă care ne arată că între Morava și Vidin, întreaga regiune este locuită de Români.

Să nu mi se iea în nume de rău cărtirea ce o fac în privința clasificății pome-nite: mai putea adăoga și alte mici scăpări în notele subliniare. E un neajuns din care nu rămâne fărâma în fața bucuriei ce mi-o pricinuește cartea aceasta urzită în dragostea ferbinte a celor doi călători și'n dragostea târzie a celor ce trebuie să vadă și să prevadă !

D. C. *Rădulescu-Codin* ne dă zece povești, povestiri și glume într'un nr. din „Biblioteca pentru toți” care se citesc cu plăcere pentru domoala și deplina zugrăvire a împrejurărilor și pentru acele *aruncări* de zicale și fărâme de cântece ale cutărui povestitor și cari aruncări alcătuiesc de cele mai multe ori adevărata podoabă a unei povești. Cu toate împotrivrile altora, îmi pare bine c'am avut prilejul să mai spun încă odată acest lucru.

P.

Glasul Basarabiei. În Chişinău (Basarabia), apare săptămânal „Gazeta națională și nepărtinitoare a Moldovenilor, „*Glasul Basarabiei*“, menit a sluji luminarea locuitorilor dintre Prut și Nistru, scris cu litere cirilice și cu ținta frumoasă pusă în fruntea „ei : „*Luminează-te și vei fi*“, care se potrivește așa de bine și pentru țărâniea noastră.

Gazeta e sub direcția d-lui Gr. D. Constantinescu, de la seminarul din Chişinău care o și editează.

Prețul abonamentului pentru Rusia e de 2 jum. ruble, iar pentru alte țări de 3 ruble. După aceste gazete, a cărei țintă e așa de frumoasă și înaltă, ar trebui auzit de toată suflarea românească, iar scoaterea ei asigurată printr-o întrecere de a se abona la ea de către orice bun român.

Cine cercetează primele 6 numere se va încredința de dragostea curată cu care e scrisă și vrednicia cu care e condusă. Graiul din gazetă e cel moldovenesc, dulce și frumos, cum ne spune Sion, și când cetești ziarul, par'că stai de vorbă c'un gospodar moldovean.

Poveștile blânde, știrile adevărate, lipsite de neexactități și senzații, împodobirea ei cu bucați din Alexandri, Eminescu ș. a., sfaturile pentru gospodari, fac din această gazetă o stea luminoasă pentru Moldovenii din Basarabia și pentru țărâniea de oriunde.

Ii dorim viață lungă și să trăiască cât va trăi și neamul moldovenesc din Rusia.

Adresa : *Glasul Basarabiei, Chişinău, Puşchinscaia No. 5*

M. Lupescu

Poșta Redacției.

D-lui C. G. Vart. Toate bune; descrierea cărțiței din 1860 nu va putea merge așa frântă. Ar fi bine să ne-o trimiteți ca să vedem. Tare ne supără la tipar culegerile când sunt scrise pe amândouă părțile hârtiei și când categoriile sunt puse mai multe pe aceeași hârtie. Apoi despre altceva : crezi d-ta că fuge cineva de ce-i frumos, încăpător și bogat?

Poșta administrației

S'au primit dela D. S. Fl. Demetrescu, București, abon. an. VI; D. I. C. Popovici, Domnița, abon. VI; D. P. Marinic Țigănești, abon. an. VI; D. N. Căpiță Răchiteni-Roman, abon. an. VI; D. I. Rădulescu-Pogoneanu București, abon. an. VI.

Cărți primite la Redacție

N. Iorga, I. *Les bases nécessaires d'une nouvelle histoire du moyen âge. II. La survivance byzantine dans les pays roumains.* Deux communications fait, le 7 et 8 avril 1918, au troisième congrès international d'études historiques à Londres, Bucarest 1913, Edit. du Ministère de l'instruction publique, 52 p. Prix : 1 franc.

Princesa Nadeja B. Stirbey : *Raze de soare*, Istoriae (Versurile traduse de N. Iorga) Vălenii de Munte 1913, Tip. „Neamul Românesc“ 96 p. Prețul 2 lei.

V. Demetrius. *Puterea farmecilor și alte nuvele* (No. 85 din „Biblioteca pentru toți“ București, f. a. Libr. Leon Alcalay 126 p. 30 bani.

D. Furtună, Chesarie, *Episcopul Buzăului*, Viața și meritele sale, București 1913 Tipografia Românească, 60 p. 1 leu 50.

J. Sagnol, *Egalitatea sexelor* în Românește de P. Mușoiu București, f. a. Tipografia românească 62 p. 1 leu.

G. Aslan, *Cum să trăim ?* (No. 32 din biblioteca „Lumina“) București, f. a. Librăria nouă 122 p. 30 bani.

G. Adamescu, *Istoria literaturii române* (No. 846-850 din „Biblioteca pentru toți“) București f. a. Libr. l. Alcalay 566 p. 1 leu 50.

C. Rădulescu-Codin. *Făt-Frumos povești* (Nr. 861 din „Biblioteca pentru toți“ București f. a. 128 p. 30 b.

O B O L U L

*Intemeietorilor. abonaților, cetitorilor și pretenilor Revistei «ION
CREANGA» pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

Înștiințare și rugămintे

La 1 August 1908 apărea întâiul număr din revista «*Ion Creangă*» menită să adune și să păstreze pentru viitor mărturii de graiu și simț românesc. A pornit cu greu, dar munca și dragostea întemeietorilor și a celor ce-au îmbrățișat-o, au biruit piedici știute și neștiute, peste cari nădăjduiește să treacă și mai departe, dacă Dumnezeu îi va îngădui.

Porniti pe această cărare, n'am uitat și alte mărturii ale graiului și frământărilor din trecutul neamului nostru, unele pastrate dar îndestule încă rătăcite, sorocite pierzării, dacă nu s'ar găsi din vreme chipul de a le da la iveală.

Revista «**Miron Costin**» care va apare la 1 August ce vine, în Bârlad, își va lua sarcina să publice aceste mărturii, adică documente, inscripțiuni, însemnări și, după putință, va da chipuri de rămășiți istorice, pe cari le va primi din întreg cuprinsul românesc.

De prisos, de bună seamă că nu va fi, această revistă; nepofită, iarăși nu va putea fi botezată, căci nu vom năzui peste puterile noastre.

De aceea, ca și altă dată, chemăm la olaltă pe toți câți vor ceti aceste șire, rugându-i să împărtășească cu noi pe timp de un an, greutatea întemeierii, cum s'a făcut și la revista «*Ion Creangă*».

De asemeni rugăm pe prieteni să ne trimită câte-un isvod de persoanele care-ar putea primi cu gânduri bune această nouă revistă.

Documentele se vor trimite recomandate (ca material de imprimat, cu 40 b., până la 250 grame.)

Abonamentul : 3 lei pe an în țară, 4 lei peste hotar.

Redacția și Administrația deocamdată e la T. Pamfile în Bârlad.

D-sale D-lui

Solur Gorodu'

Falticem'

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. IV.	—	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. V.	—	—	—	—	—	5.00

Carti postate ilustrate editate de revista „Ion Creangă”

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912 — 1.50

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913 — 1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — 0.20

„ „ Jocuri de copii I — 1.4

„ „ „ II — 1.60

„ „ „ III — 1.50

„ „ Cîmășituri românești — 1.4

„ „ Industria casnică la Români — 10.00

„ „ Sărbătorile de vară la Români — 2.00

„ „ Boli și leacuri — 1.00

„ „ Cîntecse de țară — 4.00

„ „ Agricultură la Români — 5.00

M. Lăpescu: Creșterea viermilor de mătăasă — 0.10

„ „ Acăușirea unei gospodării țărănești — 0.50

Șt. St. Tușescu și P. Dinulescu: Monogr. satului Catang-Dolj — 2.0

„ „ Colinde din popor — 0.30

Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — 2.50

Petru G. Savin: Clacășeste — 0.4

I. I. Ciuneanu: Doine și alte cîntecse — 0.30

A. M. Nour: Descăntecse și vrăji — 0.50

Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești — 1.25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

G. GIUGLEA

G. VÂLSAN

DELA ROMÂNII DIN SERBIA

Culegere de literatură
populară

3 lei

C. RĂDULESCU CODIN

Făt-Frumos — POVESTI —

No. 861 din

«Biblioteca pentru toți»

30 bani

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

Tudor Pamfile.—Rămășițe de arme vechi (cu o ilustrație).

Dr. Ion Urban Jarnik.—Insemnări cu privire la limba basmelor populare românești (urmare).

N. I. Dumitrașcu.—Petrișor Haiducul (cântec bătrânesc).

D. Mihalache.—Barbatul, femeia și dracul (poveste) (urmare).

N. V. Hăntescu. P. Ugliș. Const. G. Vartolomei. A. Moisei. N. I. Munteanu. Lt. A. Saint-Georges. M. Lupescu. — Datine și credințe.

C. Constantinescu, C. Atanasie, N. I. Antonovici, G. C. Arteni.—Vrăji și farmece.

P. Fl. Drăghici.—De-ale copiilor.

D. Furtună, M. Lupescu, A. Moisei.—O samă de cuvinte.

C. N. Mateescu, V. Sdrenghea, V. Știrbu, Șt. St. Tuțescu, G. Iacobeanu, Tr. G. Dimitriu. —Cântece.

Petru G. Savin, Teofil Bizom, C. Daniilescu.—Glume, jâții, taclale.

P.—CRONICA.

Poșta Redacției. Bibliografie.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 bani

În străinătate . . . 50 »

Un număr vechiu, 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . 5 lei

În străinătate . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPĂȘCU.

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui St. Capșa București], G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Gara Dâlga), D. I. Fărcașanu [Zorleni-Tutova], D. G. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar n.k. (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscil], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Jorăști-Covurlui], I. Neculau Coropcenii-Vaslui, A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu [Crasna Gorj], C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Teodorescu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tuțescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Domnii întemeietori cari până la sfârșitul anului curgător, nu vor trimite cotizația deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înștiințare.

A apărut :

Tudor Pamfile

AGRICULTURA LA ROMÂNI

STUDIU ETNOGRAFIC

Cu un adaos despre măsurătoarea pământului

ȘI

— G L O S A R —

— 103 FIGURI ÎN TEXT —

— Ediția Academiei Române —

Câteva exemplare se pot cere de la autor în

— B Â R L A D —

5 LEI

Stăruitor ne rugăm pentru plata abonamentelor.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

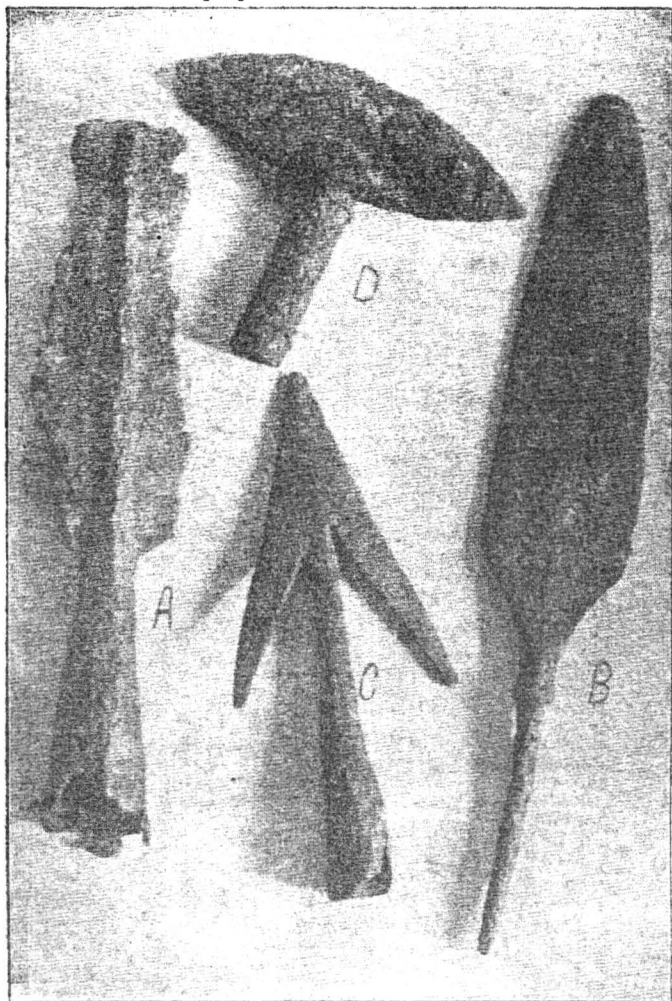
APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. PAMFILE
Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL
În țară 5 lei
În străinătate 6 "

ADMINISTRAȚIA:
M. LUPESCU
Zorieni-Tutova

RĂMĂȘITE DE ARME VECHI

Pe alocuri, se găsesse cu prilejul feluritelor răscoliri ale pământului urme din armele vremurilor trecute. Figura 70 înfățișează patru bucăți găsite în străvechiul colț de răzășie Upșteștii sau Țăpul de la ținutul Tecuciului. Despre unele din ele, lumea proastă socotește că-s fărâme de trăsnetul ce se isbește de pământ.

TUDOR PAMFILE

INSEMDĂRI CU PRIVIRE LA LIMBA BASMELOR POPORANE ROMANEȘTI

Fugi: Pe ici ți-e drumul Col. Tr. 1872—260. b. 60; Isp. I. 88, 11; -- *P'aci ți-e drumul* ib. 152, 25—6; 140, 21—2; -- *Bucătariul își luă picioarele pe umere* Conv. L. VI. 6—229. s. 3; -- *Își ie tâlpășița spre casă* ib. IX. 12—455. s. 26; -- *să te ții pârleo* Col. Tr. 256. b. 37; Cal. B. 1877—10, 19 (altele de același înțeles în cari intră pronumele *o* vezi mai la vale).

Gândi: Nu se frământa de loc cu firea Isp. IX. 67, 27; -- *Frământându-mi mîntea* ib. 85, 19—20; -- *Se frământă cu gândurile* Conv. L. XI. 1—29. d. 16; -- *Nu era voe care să-i plesnească lui prin cap* Cal. B. 1877—2, 16—7; -- *li trăsni prin cap* Isp. II. 1—59, 7; -- *În cap* Conv. L. IX. 12—456 s. 36.

Goni: Vor să-l mătore de pe acasă Col. Tr. 1876—370, 6; -- *Să-l poată mătura de acolo* Conv. L. IX. 12—456. d. 26; -- *să te mături de aci!* ib. VI. 1—25. d. 3—4; -- *să ne curățim de el.* Col. Tr. 1876—370, 28.

Iubi: Se uita la dânsul ca la soare Isp. I. 72, 11; Isp. II. 2—37, 19—20; -- *Drag ca ochii din cap* Conv. L. XI. 1—25. d. 34; (din contra: *Parcă le sta în gât* smeiilor Isp. I. 137, 18); -- *Ca lumina ochilor* Cal. B. 1877—23, 11—2; 1876—23, 22—3; -- *Parcă-mi vine s'o sorb cu ochii de dragă ce-mi e* Conv. L. I—30 s. 10—1; -- *Se iubeau ca niște hulu-bași* ib. 30. d. 18—9; -- *Se sărutară ca doi porumbași* ib. VI. 1—23. s. 44—5; -- *Atât de mult o încinse dorul lui* Isp. I. 59, 26—7; -- *O mânca cu lacoma sa privire* Cal. B. 1877—19, 21—2; -- *se topia de dor după ur-sita lui* Col. Tr. 1876—476, 37; -- *Mă topesc de dorul părinților* Isp. I. 10, 30; -- *Dorul părinților care 'l usca pe picioare* ib. 11, 10; *Ionică se usca pe picioare* Conv. L. I—21. d. 19.

Împrăștiă, a se: Se împrăștiară ca puii de potârniche Col. Tr. 1876—432, 17; Isp. I 26, 12; 28, 4—5.

Înghiți necazul: Înghițiră gălușca Isp. II. 2—44, 6—7; -- *Nevasta tăcea și înghițea noduri* Conv. L. IX. 12—423 d. 1—2.

Înșela: l'am boit Conv. L. IX. 12—454. d. 24; -- *l'am potcovit bine* ib. 454. d. 29.

Învăța: Cartea ai învățat-o toată din scoarță 'n scoarță Conv. L. IX. 23 s. d; *învățase cartea până la brâu, adică se făcuse burduf de carte* Isp. Snoave 1—27, 7—8.

Învinge: Urâtul îi venea de hac Conv. L. XI. 1—21. d. 18—9; -- *l-oiu veni eu de hac* Isp. II. 1—119. 8; -- *Am eu ac și de cojocul tău* Isp. I 40,

13—4; *II-aș găsi eu ac de cojocul lui Cal. B. 1872—36, 31;—Doar, doar a încăleca pe nevoie Conv. L. XI. 1—21. d. 15—6;—ib. X. 3—107, s. 26;—Numai dracul cred că poate să-ți deie de fund Conv. L. XI. 1—30. d. 33—4;—Se învioră asupra mijlocului prin care să iasă ele d'asupra ca untdelemnul Isp. I. 21, 34—5.*

Juca un renchiu: I-oiu face eu cumătrului una de și-a mușca labele Conv. L. IX. 5—342. d. 6—7;—Ei las, că-ți găsesc eu acuș leacul *ib. XI. 1—23. d. 3;—Stăi măi tu, că ți-o fac eu ție pe piele Isp. II. 1—80, 6—7;—Ei las, că ți-oiu da eu de cheltuială măi restatule Conv. L. IX. 10—403. s. 12—3;—Dacă nu ți-oiu face-o eu, apoi nici dracul nu ți-o mai face Isp. II. 1—76, 3—4;—Aminteri ne pune bine fără doar și poate Cal. B. 1877—13, 31—2.*

Linguși: Tot cu șoșele, cu momenele âmbლა pe lângă el Isp. II. 2—46, 4—5, —se dete Col. Tr. 1876—369, 7;—Incepu s'o ia cu moșmoele Cal. B. 1876—48, 40;—cu șoșele cu momenele îi intră pe sub piele Isp. II. 1—61. 4—5;—se luă deci pe lângă dânsul cu șoptele cu momenele *ib. 75, 19—20;—Încă se rânjea la mine și-mi făcea cu mâseaoa Conv. L. IX. 9—342. s. 22—3;—Ei âmbლა pe lângă dânsul tot cu binele Isp. I. 136, 15—6;—Se luă cu binele pe lângă fiul ei Col. Tr. 1876—369, 4-5;—Se dete pe lângă dânsul binișor Col. T. 1876—430, 28;—Incepu iar s'o ia cu binișorul Cal. B. 1876—48, 14;—Umbla pe lângă dânsul ca pe lângă o bubă coaptă Isp. I. 136, 12—4.*

Lipi, a se: Se pusese ca scaiul în capul lor Isp. I. 136, 9;—Incepu a se ținea de fată ca scaiul de oae Conv. L. XI. 1—30. s. d;—*ib. IX. 5, 190. d. 16—7;—Te legi ca boala de om sănătos Cal. B. 1877—47, 17.*

Mânca: Mânca și bea până chiuca și cu pârlăria după lună asvârlea Conv. L. IX. 5—192. s. 1—2;—Mânca frate-meu de parcă i se bûlca lupii la gura lui *Isp. II. 1—119, 2—3;—Mânca așa de iuteși cu așa poftă de-ți părea că nici pe-o măsă n'are ce pune Conv. L. IX. 5—340. d. 19—21; Dă-le colb ib. XI. 1—22. s. 19—20. Incepu să dea fâlci bucatelor Cal. B. 1877—35, 13.*

Milui: Mi se rupe băerile inimei de milă Col. Tr. 1876—175, 5—6;—Incepu a se boci de ți se rupea rărunchiu de milă Conv. L. X. 3—459. d. 32.

Mira, a se: Remase cu gura căscată Isp. II. 1—91. 3;—Am remas cu gura căscată și cu ochii bleojdiți la ei *ib. 119, 6—7;—câsca gura la toate alea Col. Tr. 1876—367, 22—3;—Câscase gura și bleojdise ochii la cele ib. 429, 37.*

Muri: Voiu adormi somnul cel vecinic Isp. I. d. 16, 8;—Era să lase (dea) ortu popii Cal. B. 1876—8, 2—3;—Și poate acum o fi oale și ulcioare Conv. L. X. 10—384. d. 28—31;—Mă duc pe lumea cealaltă Isp. I. 16, 23;—i se tăie inima și muri pe loc Fund. I. 8, 16;—După ce mi se va încheia viața Conv. L. IX. 5—186. s. 24—5;—Dacă eu voiu pica de a-dâncele bătrânețe *ib. VI. 1—21. s. 40;—Ileana incepu a răsufia aburi*

de moarte ib. VI. 6—232. s. 16—7;—*un drumeț pe care 'l trîgea ața la moarte* Isp. I. 63, 6—7.

Ocără: *ii dele o gură* ib. 152, 29;—*Nu era ceas în care femeea, ca o moară stricată, să nu cicălească pe bărbatul ei* Cal. B. 1876—46, 22—3.

Ofta: *ofta din băerile inimei* Cal. B. 1877—39. 1.

Omoră: *Lovi pe smeu, îi luă mirul, apoi îi tăie lupul* Isp. II. 2—58, 26;—*Il lovi cu copitele drept la mir* Cal. B. 1877—10, 32—3;—*Ciomăgel, știi colea, tocmai bun de pălit la mir* ib. 34, 16—7;—*Îți turtesc capul ca la o șosărlă* Conv. L. VI. 1—29. d. 45;—*li gonca și-i tăia ca pe niște oi* Isp. I. 28, 5—6;—*Și pe voi să vă pue (capul) la păstramă* Conv. L. IX. 9—342. s. 20.

Păgubi: *Prepeleac a rămas bătând în buze* Conv. L. IX. 12—456. s. 19—11;—*fluera a pagubă* Col. Tr. 1876—429, 22; Isp. I. 105, 16—7; Isp. II. 2—46, 2.

Pândi: *Frații mei îmi cocea turtă* Isp. I. 89, 22;—*Bogdan mirosi cam ce păpară i se pregătește* ib. 137, 19—20;—*Cum văzu ce plăcintă i se pregătește* Col. Tr. 1876—428, 39;—*lși puseră în gând săi o concă* Isp. II. 2—42, 20;—*Simțise că frații săi îi poartă Sâmbetele* Isp. I. 42, 3—4.

Pierde: *Dacă văzu că s'a spălat pe mâni de vasul cu botez* Col. Tr. 1872—260. c. 3-5;—*Și copii, tufă* Conv. L. IX. 12—459 s. 32.

Plăcea: *Ți-a căzut tronc la inimă* Conv. L. XI. 1—29. d. 28—9;—*Ochii lui căzu tronc pe un bou* Isp. II. 1—115, 22—3; *i se părea că apucă pe Dumnezeu de un picior* Col. Tr. 1876—176. 11; *i se părea c'a prins pe Dumnezeu de un picior* Conv. L. X. 10—382. d. 9—10;—*Se uită la dansa ca la un cireș copt* Isp. II. 1—89, 22; Isp. I. 76, 13—4.

Pofti: *li lăsa gura apă* Isp. I. 98, 9; Isp. II. 1—63, 23;—*Țiganul se tot uita la el făcând zimbire* Cal. B. 1877—76, 14;—*Pescarul nostru se spurcase la bani* Isp. I. 57, 8;—*pune-ți pofta 'n cui* Conv. L. IX. 12—457. d. 26; IX. 10—440. s. 37; Isp. II. 1—123, 24.

Potrivi: *O minciună, care se potrivea ca nuca în părete* Conv. L. IX. 12—456. s. 18—9.

Preface, a se: *Se așează în cămară sa ca cum usturoiu n'ar fi mâncat și gura nu i-ar fi mirosit* Cal. B. 1876—41, 30—32.

Prețui: *Chirică băietul știa ce zace în inima lor și cât le poate calul* Conv. L. XI. 1—30. s. 20—1;—*Nu voiu să-mi zică lumea că sunt dascăl d'ăia terchea berchea, trei lei părechea* Isp. II. 1—60, 3—5.

Prii: *Trecea prin pădure fără să-l doară măcar capul* Isp. I. 10, 13—4;—*Țugulea trăi acolo ca în sânul mă-si* Isp. II. 2—63, 7—8; *Trăiau ca și în sânul mă-sii* Isp. II. 1—120, 2—3;—*Îi trăi pe lângă noi ca banul cel bun* Conv. L. XI. 1—33. s. 2—3; *din contra: Pare că arunca la spate căci nu-i mergea la inimă nici o îmbucătură* Isp. I. 59, 17—9;—*apă la moară* Conv. L. IX. 12—460. s. 26;—*a mânat apa pe moara lui Stan* 4, 3—4.

Primedjui, a se: *vrei să ne aprindem pae în cap?* Conv. L. IX. 7—285. s. 15—6.

Râbda: *Mi i să nu mă scoți din sărite* Conv. L. XI. 1—25. d. 5—6.—*Dascălul care stătuse ca pe ghimpi* lsp. II. 1—63, 22—3;—*Să mă faci câte odată să-mi ies din răbuș afară* Conv. L. XI. 1—25 d. 6—7;—*Nu te trag copii de poale* ib. IX. 12—459. d. 34.

Remânea: *Insurătoarea rămâne baltă* Conv. L. XI. 1—22 s. 4.

Rușina, a se: *li crapa obrazul de rușine* lsp. I. 51, 6.

Sili: *De silă de milă*, fu nevoit a mai aștepta lsp. I. 33, 23.—*De voe de nevoe*, se duse într'acolo lsp. II. 1—131, 8;—*Dacă a intrat în horă*, trebuia acum să joace lsp. I. 136, 26—1.—*O vor lua cu nepus în masă* lsp. II—67. 119.

Stăpâni: *În casa noastră voiui ca să cânte cocoșul iar nu găina* Col. Tr. 1872—260, c. 57—8.

Străluci: *La soare te puteai uita*, dar la el ba lsp. I. 9, 5; *ca oglinda* ib. 4, 28; 82, 12.—*De-ți lua ochii* ib. 121, 27.—*văzu* Cal. B. 1877-7, 7;—*vederile* Conv. L. VI. 1—23. s. 22—3.

Șovăi din contra: *Tu nici unu nici două, să tragi paloșul* Col. Tr. 1876-479, 37.

Ști: *Mai ști de unde sare epurele?* mai ales că bărbatu său nu este aici Conv. L. XI. 1—31. s. 6—8.—*Êști un băet isteț și mai știi pacatul?* poate și harnic ib. 25. d. 32.

Tăcea: *Tăcu ca un pește* Fund. I.—1, 12.—*Tace ca peștele* Conv. L. IX. 9—340. d. 7—8.—*Edul cel cu minte tăcea molcum în horn, cum tace peștele în borș la foc* ib. 341. s. 10—11.

Teme (a se speria): *li sărise inima de frică* Col. Tr. 1876—426, 4;—*Tâlharii rămaseră ca scriși pe părete* ib. 431, 51, lsp. II. 2—62. 19—20. *i s'a suit tot părul în vârful capului* Conv. L. XI. 1—276, 7—9.—*Se făcea părul măciucă* lsp. I. 31, 8—9, 88. 1—2.—*i se facuse inima cât un purice* ib. 64. 26—7;—*se facură ca pământul* Cal. B. 1877—49, 20;—*Strămbă lemne se făcu verde de frică* Cal. B. 1877-50, 3;—*Ceea ce am auzit, mi-a bagat groaza până la măduva oaseilor* lsp. I 130, 17-8.—*Parcă i-a fost luat pânza de pe ochi* lsp. II. 1—131, 24—5.

Ținti: *Tândală văzând încătrău bate Păcala șea*, a mânat apa pe moara lui Stan. 4, 3—4;—cfr. *Dascălul băteu șeoa să priceapă iapa* lsp. II. 1—61. 19.

Uita, a se: *Voinicelul stecli ochii* Conv. L. IX. 1—26 s. 11.

Umbla: *Mergând astfel în dorul lelei*, fără să știe unde Col. B. 1877-44, 3. cf. ib. 34, 13;—*pe când umbla tăind cânilor frunză* lsp. I. 132, 11—2;—*Să nu mai umble ca un perde-vară după icre verzi* lsp. II. 1—

78, 22—3;—Merse, merse, *ca cuvântul din poveste*, ce d'aci înainte se gătește Isp. II. 2—66, 3—4; Se duse, se duse *ca cuvântul din poveste* că d'aici 'ncolo se gătește ib. II. 1—74, 1—2; acelaș Fund. I. 20, 21 înainte mult mai este; — După ce merse o bucățică cât dai cu praștia Cal. B. 1877—5, 6-7; — Așa el *trierase* acum lumea Conv. L. VI. 1—19. d. 9 cf. *văzduhul trierat de razele lunii* ib. 28, s. 48.

Vorbi: îți spun verde și curat Conv. L. VI. 1—29. d. 42-3; — Să-i spunem *verde în ochi* Col. Tr. 1876—370, 29; — Să nu mai ocolim, țoiu spune *românește pe șleau* Isp. II. 1—61, 24-5; — Să nu spuneți nici *lae*, nici *balae* Conv. L. IX. 1—286. s. 28; — zise băiatul *cam în dorul lelii* Isp. II. 1—121, 19-20; — *Il luă gura pe dinainte* Isp. I. 50, 12, 3; — cf. George le *tăia cuvântul* Col. Tr. 1876—428, 30. — să-ți *taiu cuvântul cu miere* Isp. II. 2—81, 15.

Adverbe.

Indată: Cât ai *imbuca* odată Col. Tr. 1876—369, 39; nici *cât ai da în cremene* Isp. I 120, 1, — cf. Isp. II. 2—46, 8 (cum ai) — Cât *te ștergi la ochi* Fund. I. 18, 25; ib. 22. 3—4; Numai *cât te-ai freca la ochi* Isp. II. 1—139, 8; — Cum ai *strânge ochii* Conv. L. VI. 1—20. d. 30; — Cum ai *clipi cu ochii* ib. IX. 5 — 188. s. 25; — Cât ai *bate din palme*, ib. XI. 1—25. d. 30; — Cum ai *bea o lingură de apă* ib. IX. 5 — 188. s. 32—33.

Bucuros: o dau *cu mâneci largi* Conv. L. XI. 1.—30. d. 14-15.

Degeaba: Nu sunt ei *de florile mărului* cu Țugulea viteazul Isp. II.—672, 20;—Degeaba mai bați apa 'n chiuă să s'aleagă unt Conv. L. X. 10—378. d. 23-24; — Sări *în sec* Isp. II. 2—62, 14-5; *în gol* umbla Conv. L. XI. 1—22. d. 31-32; — Ce s'a făcut, s'a făcut, văzu el că acum o *mie de vorbe un ban nu face* Col. Tr. 1876—173, 29; — Dar degeaba *se te pui și'n picioare și'n cap*, tot nu poți ghici Isp. II. 1—118, 15—16.

Temetnic: Afla șiretenia pricinei *din fir până'n ață* Col. Tr. 1876—431 11; — Care cunoștea *ca'n palmă* toate cotiturile munților Conv. L. IX. 1—21. d. 28-29.

Repețirea unuia sau mai multor cuvinte cu scopul să se spue ceva cu mai multă energie sau intuițiune, se întâmplă foarte adese ori; câte odată se mai adaugă ceva la cuvintele următoare, sau pronumele relativ *ce* sau conjuncțiunea *și*. Aici câte-va exemple:

Abia-abia Col. Tr. 1876—367,5; — Pădure mare mare ib. 367,21; Palat frumos, frumos ib. 368, 15; Merse, merse, merse ib. 1767;—Încet încet se deprinseră Isp. I. 10, 1; — Merse merse noaptea jumatate și ajunse la un foc mare, mare foarte ib. 106, 11—12; Se duseră, se duseră Col. Tr. 1876—367,20; Se luptară, se luptară ib. 370, 11—12;

Și se luptară, și se luptară, ib. 38, 28-29; Și curse și curse până ce stinse și foc și tot ib. 65, 9; — Și haide și haide, și haide după dânsa Conv. L. IX. 5—188. d. 32—33.

Merse ce merse Col. Tr. 1876—427, 32; — Făcu ce făcu ib. 173, 15; — Mai trecu ce mai trecu ib. 173, 40; Merseră ce merseră lsp. I. 52, 26.

Dacă văzu și văzu ib. 3, 28; ib. 24, 24; Merse, merse și iar merse ib. 7, 5; — Se duseră, se duseră și iar se mai duseră ib. 8, 4; — Merse cale lungă și mai lungă ib. 7, 5; — Dintr'un 'tăi și dintr'un 'tăi Conv. L. IX. 12—457. s. 22; — Pândiră o zi, pândiră două, pândiră mai multe zile și nu se întâmplă nimic lsp. I. 64, 20—21; Turnă apă, apă multă, puse făină, făină multă, mai turnă apă, apă multă, mai puse și făină, făină multă și tot puse până se isprăvi toată făina lsp. I. 150, 27—29.

Singură singurică Col. Tr. 1876—368, 21; — Singur singurel ib. 177, 11; lsp. I. 14, 10; — S'o frigă așa întreagă întreguliță lsp. II. 1—63, 2.

De amintit este în limba română întrebuintarea unui **dublu nominativ sau acusativ** unde al doilea exprimă o comparație; ar putea deci să fie petrecut de un *ca* sau *ca și*.

Vânătorul căzu morman după cal Col. Tr. 1876—430, 18; — Norocul îi curgea gârlă Conv. L. XI. 1—25. d. 21—22; — li curgeau lacrimile părău ib. VI. 6—232. s. 26; — Lucrul eșea gârlă din mâinile lor Conv. L. IX. 7—284. d. 8; — M'a legat snop lsp. II. 1—5, 6; — El o legă de copaciu cobză lsp. I. 66, 5; — li legară fedeleș Snoave 1—18, 8; — Găsi pe toți morți bușteni Col. Tr. 1876—429, 32; — Se văzu singură cuc ib. 175, 18; — Stau singură cuc Col. B. 1876—40, 32; — Lei cei mari, ce stau pară la intrare Conv. L. VI. 6—229. d. 20.

Și mai bătător la ochi este: Era urit pomina Cal. B. 1877—39, 36.

Vreau să amintesc și întrebuintarea din cale afară de deasă a **pronumelui personal, persoana, a treia, o** înțeles indefinit, asemenea francezului *la* în: *vous me la baillez belle*. Partea cea mai mare a fraselor aflate de mine înseamnă a fugi, a alerga; de aceea în lista ce urmează numai atunci am să adaog înțelesul, când se deosebește de la cel amintit.

O apucă la sanatoasa lsp. I. 66, 30; — El însa o cam bagase pe mănecă = s'a spăriat ib. 68, 24; O băgară pe mănecă lsp. I. 30, 17—18;

Col. B. 1878-31, 18; — Da ştii c'ai chitit-o bine, măi Chirică = ni-merit Conv. L. XI. 1.-28. d. 36; — îşi puseră 'n gând să *i-o coacă* = să-i joace un renghiu Isp. II. 42, 20; — Epurii *o roiră la fuga* C I. B. 1877-10, 19; — Veselia ei de mai 'nainte a *dat-o* unei negre întristări— a cedat ib. 26, 11-12; — Se puseră dar pe traiu şi *o duse* într'una vre-o câţi-va ani=trăiau Isp. I. 103, 19-20 — *O 'ntoarse pe joaia cea altă* = a schimbat tonul Cal. B. 1877-6, 4.

A luat-o pe picior Stan. 17. 7;—*O luară iute la picior* Col. Tr. 1872-259. d. 39-40.—iar *o lua la drum* ib. 1876-176, 11-12. — *O luară la fugă* Isp. I. 26, 11; ib. 69. 29.—Apoi *o ie la papuc* Conv. L. IX. 12-456. s. 16-17.—*O luară la sănătoasa* Isp. I. 87, 31, 151, 13-14. — Am *pătit'o bună* Conv. L. XI. 1-28, s. 11.—*O pleca* într'acolo Isp. II. 2-36, 16-17. *O porni* într'acolo Isp. I. 65, 22.—*O porni la sănătoasă* ib. 19, 18.—Şi boerul a *pus'o de mămăligă* (s'a speriat) Conv. L. XI 1-28, s. 20-1.—*Au rupt-o de fuga* Conv. L. IX. 12-460. s. 18.—Cum auzi Țiganul, *o rupse de fugă* Cal. B. 1877-78, 6-7.—*O rupse d'a fuga* Isp. Snoave I-14, 8-9 *Sbughio la sănătoasă* Isp. II. 1-138, 25.—Ei cum văzură pe Prăslea, *o sfecliră* = s'au spăriat Isp. I. 48, 2-3; id. II. 1-73, 12-3.—*o sfeclise* Isp. I. 68, 29; *o sfecli* Cal. B. 1877-5, 41.—Ai *sfeclit-o*? Conv. L. IX. 12-459. s. 10;—*O tuli la fugă* şi fugi Isp. I. 67, 2;—şi *o tuli pe uşă* în fuga mare ib. 105, 7-8;—*O tuli d'afuga* ib. 139, 12;—*Tunde-o* Conv. L. IX. 12-456, s. 33.

Exclamaţiuni onomatopeice în limba poporului sunt din cale afară de dese; dau aici o scurtă listă a celor ce am găsit. Dela multe din ele s'au derivat verbe cari atunci pretutindeni vor fi amintite.

Băldăbăc (despre cădere în apă) Col. Tr. 1876-279, 39. — *Buf!* cade în groapă Conv. L. 9-343. d. 12-13, de aici bufni.—*Călc!* eşi dintrinsul inima de putrigaiu Isp. I. 110, 20-21, de aici gălgăi. — *Dang!* a plesnit cercul Conv. L. XI. 1-114 d. 2.—*Foflenchiu!* iar sare roata ib. 10-381. s. 35.—*ga, ga, ga, ga* (despre gânsac) ib. IX. 12-455 s. 12.—*gogaif, go galț* îi mergeau sarmalele întregi pe gât ib. IX. 9-343. d. 8-9.—*Harș,* îi tăia un cap Isp. I. 64, 30, de aici hârșăi.—*Hârț* în colo, scârț în colo, carul se da înapoi Conv. L. IX. 12-454. d. 1-2, de aici hârțoi.—*Haț!* Conv. L. IX 12-458. s. 13. Nici una nici două haț! pe ied de gât Conv. L. IX. 9-340 d. 17-18; de aici inhăța Isp. II. 1-87. 30; *haț* în sus, hăț în jos Isp. II. 1-81. 3;—*huștiuluc!* în iaz Conv. L. IX. 12-456. d. 19, ib. 458 d. 26.—*Păc, păc, păc, păc!* din lulea, ib. X. 10-382. d. 32-33. Când să strângă nodul, *păc!* se rupse ața Col. Tr. 1876-175, 10-11;—*Păș! Păș!* în vârful degetelor veniră Isp. I. 37, 23-26; *păș, păș, binișor* Isp. II. 2-36, 23. *păș! păș!* în vârful dege-

telor intră în camera smeului Col. Tr. 1872-258. a. 54—5 de aci păși: —*Poc!* una în capul lemnului, mai poc, mai poc, încă vr'o două lsp. l. 136, 27-28 de aici pocni; și — *tropai, tropai, ropai, ropai*, (despre joc) Conv. L. XI. 1-29. s. 13, de aici ropăi. — *Sbârni* în sus, sbârni în jos (despre albinii) lsp. ll. 2-56, 24-25, de aici sbârni lsp. ll. 1-69, 25. — *Scârț!* ușa se deschise Col. Tr. 1876-172, 23-24. Hârț! în colo, scârț în colo, carul se dă înapoi Conv. L. IX. 12-454. d. 1-2. de aici scârțai. — *Șovâlc!* șovâlc! șovâlc! (despre ciocârlie) Conv. L. X. d. 3—III. 36-37 de aici șovâlcăi ib. 112. s. 21. — *Svârri!* cu toporul într'insele ib. IX. 12-456. s. 6-7; de aici svârli, a asvârli; — *Tranc!* (despre o săgeată) lsp. ll. 2-71, 19; — *Tronca* tronca, tronca, tranca despre larma lucrurilor cari se isbesc unul pe altul), de aici trâncăni și troncăni— și *tropai* tropai, ropai ropai (despre joc) Conv. L. XI. 1-29. s. 13, de aici ropăi. — *Trosc!* Conv. L. IX. 12.—458. d. 30. de aici troscăi. — capra țâst în dreaptă, țâst în stângă Col. Tr. 1876-427. 3. *Țuștiu!* (despre furișare) Conv. L. IX. 9-340. d. 9-10.

La urmă am de gând să mai amintesc pe temeiul gramaticii lui Diez vol. III câteva particularități sintactice adăugând exemple din basme populare române.

1. *Adjectivul în locul unui adverb înaintea unui alt adjectiv* (Diez l. c. p. 15).

Ei era *bun bucuros* lsp. ll. 1-58, 15. — Era *bună bucurasă* de a putea să scape de smeu Col. Tr. 1872—259. b. 4-5. — Diata rămase *bună făcută* Conv. L. IX. 7-284. s. 17.

2. De amintit este *mare* după *atât* pe care îl întărește; substantivul cu pricina urmează cu prepozițiunea *de*.

Ne-a cărmuit omenește atâta mare de ani Cal. Tr. 1876—429, 36; — tot așa : atâta mare de timp ib. 432, 3; ib. 274. 36.

Dară și în plural: De atâți mari de ani Col. B. 1877—29, 33. — De atâți mari de ani lsp. ll. 1—64, 24. Din forma pluralului *mari*, reese că n'avem de a face aici cu subt. *mare*, de oarece pluralul acestuia este *mări*.

Amintesc aici și mai bine=lat. plus : La vârsta de trei zeci și *mai bine de ani* Conv. L. XI. 1-25. s. 31-32.

Dr. Ion Urban Jarnik

CÂNTECE BĂTRĂNEȘTI.

38.—Petrișor Haiducul.

*Frunză verde de-abanos,
De-abanos, de lemn tinos,...
I-auzi Pelre, om ciudal,
Zace la Voevod legal....*

*Zace 'n apă
Până 'n sapă
Și 'n călușe
Până 'n spate.*

*De zăcere ce zăcea,
Barba neagră îi albea,
Trupu', carnea-i pultrezea
Și-aproape că se perdea.
Așa el, când zăcea,
Într'o sfântă Vinerea
Se ivi o păsăreă,
O gebră de păsărea,
Pe gralii la ferestrea;
Și el vremea n'o pierdea,
Printre gralii se uita
Și când pasărea vedea
El din gură așa-i zicea:
—Cuculej, pasărea mea,
Cât ai fi lu păsărea
Pomană a-ji mai făcea,
Fă-mi lu mie treaba asta:
Eu când am intrat aici
Șerpii erau ca fusele
Și-acum sunt ca furcile;
Broaștile ca ouăle,
Și-acum sunt ca ploștile.
Treaba care mi-i făcea,
Este ustă cărlicea,
Să o găsești în mai cu zor....
Cu
Numa
Să nu în Slatina,
La mândra Margareta.
Ajungi cucul ce făcea?*

*Lângă gralii se ducea,
Cărliceaua 'n plic lua,
Dela pământ s'aridica,
Și în zare se pierdea...
Și astfel că se vedea:
Mai întâi ca un porumb,
Apoi numai cât un plumb.
Dup'o zi el ajungea
În oraș în Slatina,
La mândra Margareta.
Acas' la ea când sosea,
Margareta nu era,
Ci la biserică era,
Împreună cu toată lumea.
Cuculejul ce făcea
Dacă astfel că vedea?
Iule-'n sbor că o lua,
La biserică venea,
Pe-o creacă verde ședea
Și-'ncepea frate-a cânta
Cu jale multă și grea,
Că boeri mari se minunau.
Cucoanele suspinau,
Fete mari se despleteau,
Cu jale-amară plângeau
De jalea ce auziau!..
Acolo mult n'aștepta,
Că din biserică ea ieșea,
Cuculejul c'o vedea,
După pom iule sbura,
În văzduh că se sălla
Și rolocoale îi da;
Făcea șaple rolocoale
Și i-arunca scrisoarea'n poală
Margareta ca o floare
De mijloc se 'ncovoia
Scrisoarea de jos lua
Și iule o cunoștea,*

Leșinată jos cădea!...
 După ce se desmelecea,
 Scrisoarea o sărula,
 Și spre-acasă că pleca.
 Acasă ea mult nu sta,
 La popa Vintilă mergea,
 Nu la logofătul Ionilă
 Ce nu știe carte mai bună,
 Scrisoarea că i-o și da,
 Cu lacrimi ea îl rugă,
 Cărțiceaua să-i citească,
 Cărțiceaua pășărească.
 Popa iute o deslega,
 O citea, o răscitea,
 Și nimica nu zicea....
 Margareta ingenunchia,
 Cu lacrimi ea îl ruga
 Să-i spuie ce scrie-'n ea.
 Popa din gură-i zicea:
 —Margareto, fala mea,
 Ce scrie 'n aslă cărțicea
 Nu-ți face inimă reă!
 Vinde-ți vii,
 Vinde-ți moșii;
 Vinde-ți turma de la ballă,
 Și cireada după haltă
 Mai scapă pe Petre odată,
 Că lui mult i s'a urât
 În temniță tot șezând,
 În temniță 'n București
 În beciuri de palate domnești.
 Margareta ce făcea?
 Acasă cum ajungea
 Poruncă la slugi că da,
 Murgul din grajd de-l scoteau
 Un taiet cu jar îi da,
 Murgu' iute că-l mânca,
 Văpăi pe nări arunca....
 Margareta alunci zicea:
 —Pune șeaua femeiește,
 Și-l închină voinicește.
 Ea scara 'n beciu scoboră,

Poala 'n galbeni o implânta.
 Apoi afară ieșea,
 Drept la murgul se ducea,
 Picioru'n scară pune
 Și pe el că s'aruncă,
 Drumu' la Domn își luă.
 Acolo când ajungea,
 Printre toți drum își făcea
 Sus, la Domn ea că intra,
 Și-n genunchi ea îi cădea
 Și din gură așa-i zicea:
 —O, Tu, Doamne, Măria Ta,
 Ce ți-e Petre vinovat
 De-'n temniță l-ai băgat?
 Și Domnul îi răspundea:
 —Margaretă, fala mea,
 Foarte mult e vinovat
 De 'n temniță l-am băgat,
 El multă lume a prădat!
 —Dar aibi milă, că-i păcal
 Destul în temniță a slal!
 Domnul așa de vedea,
 De mila ei îl ierta,
 Poruncă vizirului da
 Pe Petre a-l aducea.
 Margareta așlepla.
 Și când Petre că sosea,
 Într'un leșin greu cădea.
 Domnul așa când îl vedea
 De față-i se speria
 Din gură așa-i zicea:
 —Tu ești Petre frunte lată,
 Care-ai haiducit odată
 De-ai speriat lumea toată?
 Petre în genunchi cădea
 Și iertare că-și cerea!
 Domnul alunci porunca:
 —Șapte bărbieri s'aducă
 Ca să-l radă și să-l lundă.
 Li lundeau chica voinicească,
 Și mușlăji în vâlvarici,
 Cum slă bine la haiduci,

*Margareta se deşlepla
 Şi din gură aşa-i zicea:
 —Fă-le Pelre om cinslii
 Ca să trăieşti pe pământ
 Să nu mai stai sub pământ.
 Margareta s'apleca,
 Poala Domnului sărula,
 Pe Pelre de mână-l lua
 Şi-acas' cu el se ducea.
 Dară Pelre ce făcea?
 Două zile, trei, nu sta,
 La cucă¹ 'n deal se suia,
 Cu cuşitul el săpă
 Carabina de-şi scotea,
 Cu putere-o sguduia,
 De rugină-o scutură;
 Şi când fu la cânlători,
 In revărsatul de zori,
 Carabina îşi lua,
 La spele o arunca
 Hasnalei înainte-i ieşea,
 Apoi la ochi o punea
 Şi'n hasnagiu că trăgea.
 Hasnagiul voinicos,
 Se dele la Pelre jos
 Şi paloşul îşi trăgea,
 Maşele i le vărsă,
 Alături cu drumu,-l da.
 Acolo el mult ru sta,
 Din leşin că se treserea,
 Maşele şi le-aduna
 Cam cu paie,
 Cu gunoaie,
 Le băgă 'n foale să 'n moaie;
 Şi cu brâul apoi s'a încins,
 După hasnă iar s'a înlins.
 Apoi dacă a văzul,
 Că plumburi n'a mai avut,
 Inelul din deget scotea,*

*In măsele le-arunca,
 Şapte darapuri i-l făcea;
 Carabina şi-o umplea,
 Pe hasnaglu la ochiu-l lua,
 Şi când frate-o slobozea
 Hasnagiul jos cădea.
 Atunci Pelre ce făcea?
 Pe hasnă că se suia,
 Şi la drum că purcedea,
 La Margareta mergea
 In poartă el că bălea,
 Margareta afar' ieşea
 Şi în braţe îl prijonea.
 In casă cu el intra.
 La brâu moale când simţea
 Cu pumnii în cap îşi da,
 Şi din gură aşa zicea:
 —Pelre, Pelre, iubitul meu,
 Acum cred, le-am perdut eu.
 Iar Pelre curaj îi da
 Şi din gur'—aşă-i zicea:
 —Şapte lăutari s'aduci,
 Şapte buji cu vin de-l dulce,
 După asta vre-o cinci junci.
 După ce i le-aducea
 De poftă îi împlinea,
 Trei zile că petrecea,
 Şi aurul cu lingura
 Ca pe ciorbă îl sorbea,
 Până ce se sălura,
 După scaun jos cădea,
 Şi fără de lumânare murea!
 Margareta ce făcea?
 Şapte popi că aducea,
 Slujba toţi de i-o făcea,
 La biserica câinească,
 Ca să se mai pomenească,
 Şi s'o pomeni cât o fi
 De haiduci, a haiduci l...*

Culeasă din com. Boureni-Doljiu în anul 1909.

N. I. Dumitraşcu

¹ Măgură.

POVEȘTI

48.—Barbatul, femeia și dracul. (Urmare)

Făcură nuntă 3 zile cum e obiceiul nostru.

După nuntă vine Gavrilă la ginerica al nostru și-i zice:

—Măi frate Kirilă, eu cred că de când ne-am prins noi frați de cruce ți-am slujit în credință și ești destul de mulțumit de mine. Tu nu știi însă, de ce-ți slujesc eu ție fără simbrie, fără nimic: pentru că eu *îți sunt dator ție ceva*. Ce crezi, s'o fi plătit datoria ce-o am la tine? M'as duce și eu cu Dumnezeu, căde...acu o să se mai răcească frăția noastră.. ești om cu casă, cu nevastă, om în rându lumii...!

—Nu vere Gavrilă, zise însurățelul nostru, care nu se îndura să-i dea drumul, deoarece, n'avea să mai găsiască el cât lumea așa argat credincios ca Gavrilă. Ca să te plătești de mine, trebuie să-mi mai slujești încă 3 ani deacu 'colo.

—Bine, îți slujesc, dacă așa e voia ta.

După vre-o 2 ani, nevasta lui Kirilă născu un băiat. Dar vedeți dumneavoastră: cum se făcea...băiatu semana mai mult cu Gavrilă decât cu Kirilă.

Femeia—rapiță rea, dracul-drac, care nu face cruci și biserici... își puse în gând să bage vrajbă între ei, așa că el să iasă cu fața curată, iar tovarășul lui să rămâie mulțumit și să-i dea drumul.

*

—Cumnată, zise dracu într'o zi nevestii lui Kirilă. Spune bărbatului că ți-e copilul bolnav și că te duci cu el la moașa satului vecin să l «tragă» și sa-i descânte de deochiu, ca-i meșteră de «tras», nevoe mare!

Așa făcu nevasta, în ușurința ei copilărească, că așa-i femeia: «poale lungi și minte scurtă».

—Du-te, îi zise bărbatul.

—Măi frate Kirilă, zise pe dealtă parte tovarășul Gavrilă, mă duc până'n cutare sat că am acolo o soră măritată; și nu știu cum... mi s'a făcut dor, nu atât de ea cât de copilașii ei.

—Du-te, frăție!

Dracu de Gavrilă se dete de 3 ori peste cap și se prefăcu într'un călugăr frumos. Ii ieși înainte pe altă cale femeii lui frate-său al de cruce, tocmai când ea trecea prin pădurea deasă, ce se afla între cele două sate.

Și... vorba 'n sus, vorba'n jos, mai în glumă, mai într'adins, fe-

meia nu-i dracu gol? începu a cânta 'n coardă călugărului, la toate câte-i bătea el capu.

Din una, din două... ticăloasa de femeie uită și cinstea casei și datoritiile ei de femeie. Pe urmă dracu dete pe altă cale și ajunse în sat înaintea ei. Intră la moașa satului, pe care, după mai multe făgădueli o înduplecă să facă pe dracu 'n patru și să nu lase pe femeia care o veni cu un copil la tras, să plece sara îndărăt, ci s'o facă să doarmă la ea peste noapte.

Zis și făcut. După «trasul» copilului se deteră la taină.

Și... din vorbă în vorbă, femeia 'și mărturisi păcatul ce făptuise în ziua aceia. Că, așa-s femeile: fragede la gură. Nu țin vorba 'n ele, de par'c'ar fi mâncat ghiare de găină.

Scorpia de mătușă—care era mai afurisită și de cât talpa iadului—văzând ușurința de minte a femeiei, șezu de capu ei să nu mai plece acas' în gura nopții ci să mae la ea.

—Unde te duci d-ta acu, nu vezi c'a întunecat de tot?

—Deci mă duc de unde am venit.

—Bine, dar nu vezi că întunerecește? Cum o să pleci noaptea pe drum? Ai curaj să treci în puterea nopței prin pădure?

—Da cum nu? Cine mă mânâncă?

—Hei! Câte nu se pot întâmpla! 'Ți-es înaintea niscăi hoți ori niscăi jigăanii... ori ucigașul... nu știi? noaptea cutreieră toate dihaniile și toate duhurile rele.

Eu așa te povățuesc: rămâi să dormi la mine peste noapte, iar mâine te scoli până 'n ziuă și-ți vezi de drum.

—Ce o zice Kirilă când o vedea că eu mâiu noaptea în sat?

—Ce o să zică? Ii spui pricina și pace bună. Ce ai mas pe drumul ăl mare? Slavă Domnului! Casa mea îi cinstită, iar nu de ocară.

Femeia se înduplecă! Seara însă, nevasta lui Kirilă, în loc să se culce lângă copil se culcă cu mătușa într'un pat; iar copilul îl culcă în troacă lăsându-l singur în ălalt pat.

Peste noapte Gavrilă, care știți bine că nu era vre-o cruce de închinat, ci dracu pe uscat,—căci el pusese la cale toate astea—veni și fură copilul din leagăn; iar în locul copilului puse în troacă cotoiu ăl negru al mătușii, care torcea al ne de după sobă.

Pe urmă Gavrilă luă copilul și-l duse acasă pentru a-l da tovarășului său Kirilă.

*

Dimineața, când se sculă femeia lui Kirilă să plece, ia copilul de unde nu e!

Începu să se vaicăre:

—Aoleu, și iar aoleu, ce să mai fac eu? Mă omoară bărbatul când m'oiu duce acasă fără copil. Dracu' mă pune pe mine să mâiu în sat.

—Ascultă femeie dragă, să te învăț eu ce să faci, că știi d-ta ălbătrân e mai priceput: Ia cotoiul și bagă-l cu capu'n sobă. De cogoare îi sar ochii și i se pârlește fața, așa că nu se mai cunoaște bine de-i cap de copil sau de cotoiu.

Pe urmă înfașă în scutice, și acasă, spune-i bărbatului că te-a călcat o nenorocire; a căzut din pat, cu ochii pe mașină și s'a ars noaptea pe când noi dormiam.

O să se mai vaite el oleacă, o să se mai tânguie, dar ce-o să facă? O să-l îngropați, și așa cu chipul ăsta scapi de năpaste. Cine o să știe că mortul e cotoiu iar nu copil?

D. Mihalache

DATINE ȘI CREDINȚE

1515.—Când te mușcă găzele tare, când cade funigăna de pe hogeag și când vitele se ling pe bot și pe picioare, e semn că va fi vremea rea.

1516.—Când urlă câinele fără să fi văzut ceva, nu e semn bun la casă.

1517.—Când îmbraci o haină sau o cămașă pe dos să te desbraci repede și s'o calci în picioare, căci altfel te va bate cineva.

1518.—Când îți scoți o măsea sau dinte; să-l dai peste casă zicând: «cioară, cioară, de la moară cu făina'n poală, n'ați un dinte, de fier, să-mi dai unul de oțel», căci îți va crește alt dinte la loc ori măsea și va fi tare.

1519.—Când cântă cucușii decuseară, e semn că vremea are să se schimbe.

1520.—Când găștele și rațele se tot spală și se cigălesc cu ciocul, e semn a ploae.

1521.—Să nu omori vaca Domnului, o găză roșie cu puncte negre pe spinare, căci îți va muri mama.

1522.—De omul însemnat să te ferești totdeauna, căci îi om rău.

1523.—Când asudă ferestrele e semn de moină,

1524.—Când se întorc de la botez moașa și cu cumătrul și se singe lumânarea pe drum, e semn că copilul n'are multe zile.

1525.—Dacă vrei să ai bani neîntrerupt, în tot cursul anului, să iei un ou de rândunică și să-l fierbi până s'a răsfierbe și apoi să-l pui iarăși în cuib între celelalte ouă, însemnându-l cu ceva; iar după 10 sau 11 zile cât timp le-a clocit pasărea și l-a făcut iarăși moale, ea îl va ciocni și tu luându-l atunci și stricându-l, vei găsi în el la mijloc ceva mărișor ca o jumătate de unghie de la degetul cel mic, tare ca o

bucată de os; aceasta de o vei lua și o vei purta în pungă se vor țin paralele de tine.

1526.—Să nu mături patul cu mătura, căci va fi sfadă în casă.

1527.—Pentru ca să-și facă femeia să fie bărbatul «ca pânea de bun» după ce a isprăvit de dat în cuptor mălaiul sau alivencile. să dea c lopata și câți-va cărbuni în cuptor așezându-i pe mălai.

1528.—Când paște iarbă cânele ori măța, atunci e semn că doare capul.

1529.—Ducând mortul la groapă dacă se întâlnește în cale care încăi cate ori venind cineva de la fântână cu plin, e semn că din acea cas va mai muri cineva și contrar când îți iese înainte cu dișartul.

1530.—Dacă unui lucrător care lucrează la o casă sau la o zidări i se va lua umbra de către un tovarăș, adică dacă i se va măsur umbra corpului cu o sfoară sau cu o trestie și se va îngropa sub temelie a celei case, în curând omul acela va muri.

Jud. Dorohoiu.

N. V. Hânțescu

1531.—Ghiocile ouălor din cari au eșit puii, se înșiră pe o nuca, c să se țină puii toți de cloșcă.

1532.—Seara nu e bine să depeni, căci *căpuiaza* oile.

1533.—De mergi cu lucru la vreun vecin, în timpul cât prânzesc; o: cină ai casei, nu e bine să lucri, că atunci nu va fi stăpânul casei ude (birău).

1534.—Când ai cloșcă pe ouă, nu e bine să faci «cocoși» din cucuru: căci se fac pe capul puilor beșici și crapă.

1535.—Unde vezi că se bat câinii, ia pământ din locul acela și dac ai dușmani, aruncă-l în casa lor, că toată ziua se sfădesc ca câinii.

1536.—Când crezi că vrea să-ți turbeze vre-un câne, rade puțină aram de pe fundul căldărei și învălită în pită, să io dai s'o mânâce, căci s vindecă.

1537.—Când faci primăvara pâne în cuptor nou, fă un cocuț sau coăcuț mic, și 'l dă cânilor să-l mânâncă, căci e credință că, de mânânc vre-un om din el moare.

1538.—Când tai orice animal, orice pasere, aruncă puțin sânge în focă e mai dulce carnea.

1539.—La praznice nu e bine a tăia galițe, fiind credința toată ave rea celor din casă așa să împrăstie, precum împrăstie galița.

1540.—La praznice mari e bine să mânânci mai întâi pe inima goală o bucăică de hrean să fii iute peste an.

1541.—Nu este bine să dormi în ziua primă a praznicului, căci un ai întreg te doare capul.

1542.—La praznice, când arde *polieleul*, mucerile de lumină (bucățile mici de lumini), e bine să le poarte fetele mari la ele, căci se uită lumea la ele ca la polieleu.

1543.—Când merg mueri ori fete în pădure să fure lemne, mergând pe drum zic următoarele, legând cornurile de sub barbă a măranei:

— Eu nu leg cornurile măranei, ci leg ochii *șumarului*.

Ardeal

P. Ugliș

1544.—Cu aghiazma ce rămâne de la Bobotează e bine să se stropească toate odăile, prin podul casei și al grajdului, pe la vite, prin grădină și chiar la urmă, cât mai rămâne, toarnă în puț.

1545.—La ajunuri se dă moș părintelui un *felegean* (cană, ceașcă) de vin fiert cu scorțișoară și cu o felioară de pâine prăjită; vinu-i îndulcit cu zahăr. Pe masă se pune fasole *bobană*, răsol și vre-un colac ori bucățele de pâine. La ajunul Bobotezei, spre deosebire de al Crăciunului, se pune și un picior de porc, dar mai adesea un fuior; în unele părți și amândouă. Apoi găsești prin multe părți și turtă cu julfă, care-s tare bune, presarate cu oleacă de zahăr mărunțel.

1546.—În ziua 'ntâi din postul cel mare nu se prea face fierturi, mănânci o perjă, o bucășică de pâine, dar nu fierbi nici o boabă.

1547.—La mijlocul postului mare e *miezu-păreșilor*; are o ținere deosebită pentru deosebite nenorociri: boale, necazuri s. a.

1548.—Dochia, se zice, era fată mândră amarnică! Odată, primăvara, a fost trimis-o *hapsăna* de maică-sa cu caprele, cu vorbă ca să-i aducă și-o poală de fragi. Dar fragi de unde, nici pomeneală, căci era doar de vreme, prin Martie. Se zice că tot atunci își pusese Dochia la gât și o salbă mândră, mândră nevoie mare. Și unde mi-ți dă un îngheț, un ger și un omăt ca acela, de au înghețat și caprele și Dochia cea sprintenă și s'au prefăcut în stane de piatră. S'ar fi îndurat mai apoi maică-sa viind după ea, să-i aducă un cojoc și să i-l pue în spate. De atunci cică-și scutură Dochia cele 12 cojoace, când i-i prea greu și când prinde a și-le scutura, se pune și mărtișor la gât.

Valea-Largă, Bacău

C. G. Vartolomei

1549.—*Obiceiuri din postul Crăciunului*.—Nu-i vorbă că și postul are petrecerile lui; numai mâncarea cam pe sponci, te face să te sature, ca de pădurețe acre. Dar, dacă-i omul sănătos, toate le 'ndură și le trece. Bătrânii, când pe la biserică, pe la crăsmă, pe la vre-o cumătrie, pe la înmormântări, mai află câte ceva. Tinerii, jocuri nu fac. Uneori pe la clăci făcute de cei mai chiaburi pentru tors *buci*, ori pe la cele făcute de preot pentru strâns ghebele toarse de femei: clacă, atunci mai știi ce-i jocul; încolo, nu. Mai degrabă se face mai mare chef la pri-

vegghiuri, Băetani. fete și femei, stau cu mortul până 'n ziua; nu-l pot lăsa așa singur în casă, că-i pacat.

Ca să treacă de somn și de urit la cei din casă, se fac felurite *isnoave*. Bucătăresele spun glume și povești. Flăcări și fetele vând pește, se joacă de-a mișca, de-a cărbunele, *de-a dușii*. Unii se îmbracă în tot felul și vin în casă fără veste ca să vadă «pe cei tari de inger» Acu', când vând pește este cum este; numai cel ce nu știe să păzească bine calul, se răstoarnă cu scaun cu tot, de către cei mai *abrași*. Cu mișca iar trebuie să bagi de samă: că de va mai avea și vre-o coajă de mălai în ștergar, apoi te-a văzut sfântul. De a cărbunele, e foc și pară: într'un cărbune aprins se înfinge un ac cu ață. Ața se leagă de coarda casei. Împrejurul cărbunelui spânzurat sunt scaune pe cari stau cei ce se bizue numai că pot sufla cu putere. Toți cei de pe scaun suflă odată în cărbune. Cine nu poate, sau uită să sufle, tot se frige la gură, fiind împins de cei ce nu pot sufla cu mare putere.

Din Căndești Neamț.

Al. Moisei

1550.—Când vine cu nunta de la cununie, când vor să intre mirii în casă, le iese de obicei soacra cea mică (mama fetei) și după ce iau dulceață sau mânăncă dintr'un ou, mai e un obicei că mama soacra îi leabă de gât cu un prosop și-i târâște cam pe sus, cică să ducă jugul tot împreună.

1551.—Când vine timpul ca mireasa să-și schimbe costumul de ziua și s'o îmbrace numai cu rochia ce i-o dă în dar, punând-o în rândul gospodinelor, beteala scoasă o aruncă mireasa pe o soră mai mică sau o prietenă a ei, ca să aibă parte și ea cât de curând de peteală. Asta după miezul nopții.

1552.—Înainte de a pleca la cununie, când se gătește mireasa, se pune să stea pe scaun cu o perină cu flori, ca să-i iie viața cu bărbatu-so dulce și ca în flori.

1553.—Dacă vrei să nu uiți ce citești, să pui o bucățică de pâne la lecția ce ai, s'o citești de câteva ori înainte de a te culca și a doua zi după spălare să faci cruce și să mânănci bucățica de pâne.

1554.—Când tai din lumânarea celui ce se botează, cică-i scurtezi zilele.

1555.—Când tai din lumânarea mirilor, cică le iei din noroc și belșug.

1556.—Când tai din lumânarea vre-unui mort, cică nu mai putrezește, nici să aprinzi de la lumânarea celor dinainte, că e tot ca și când tai.

Culese din Bursucani-Fălciu.

N. I. Munteanu

1557.—Dacă moare un mort zimbînd, e semn că în curând va mai muri unul din familie. Ca să nu se întâmple așa ceva, în momentul

când se lasă sicriul în groapă, se rupe în dreptul gurei pânza de pe fața mortului. (Piatra-Neamț.)

1558.—Doi copii născuți în aceeași lună se numesc lunatici; dacă moare unul din ei, va muri în curând și celalt, iar ducă nu, va trece o cumpănă mare. Pentru a se înlătura așa nenorocire, se bagă în fiare de împedecat caii, se leagă un capăt de piciorul mortului și celalt de piciorul celui lunatic rămas, dându-i-se un tovarăș, dacă e fată un băiat, și dacă e băiat o fată. Se leagă și se desleagă de trei ori.

1559.—Când te muți în casă nouă, și dormi pentru prima oară acolo, când te desbraci să pui sub cap hainele și ciorapii talpă la talpă, ca să-ți visezi ursitul sau ursita.

1560.—Dacă vrei să vezi cum îți va fi nevasta sau bărbatul, să eși la Bobotează în grădină cu ochii legați și să legi cu o cârpă un par din gardul de nule din jurul casei; a doua zi te duci să-l vezi. Dacă parul e subțire, putred și strâmb, viitorul soț va fi bătrân și slab; iar de va fi drept și frumos, bărbatul va fi tânăr și sănătos.

Unii flăcăi mai pișicheri, se duc noaptea și schimbă cârpa într'un alt par, pentru ca să rădă a doua zi de supărarea fetei, când va găsi cârpa legată la un par strâmb și putred.

1561.—În ajunul anului nou, fetele seamănă grâu în străchini; cea fată va avea bărbat mai frumos, a cărei grâu va crește mai verde și mai frumos.

1562.—La Bobotează fetele se duc la cotețul porcilor și lovește un porc cu piciorul zicând: gro! la anu'. Dacă porcul se scoală imediat și face gro, atunci fata se mărită la anul. Dacă porcul nu răspunde, fata spune gro la doi ani. (Brăilița)

1563.—Dacă văduva se remărită, atunci se duce la cimitir și toarnă două cofe de apă pe mormântul bărbatului mort, ca să nu i se aprindă în el inima de părere de rău. (Călimănești).

1564.—Mortul, pe sub care a trecut un câne, se prefăce în strigoi. Dacă moare un copil de țată, trebuie să umpli cu lapte de la sân un păhăruț făcut de clară curată sau o coajă de ou și să o pui copilului mort în sicriu apoi să alăptezi un copil de pomană 9 zile. (Bujor)

1565.—Dacă îți moare nevasta, să buți cu cleștele de la sobă ușile și ferestrele, apoi să spargi o oală, ca să te însori mai repede. (Bârlad).

Lt. Al. Saint-Georges

1566.—Când se tund mei și oile, de toate să vorbești, numai că le iei lâna să nu le spui.

1567.—Ciobanul care doarme în noaptea de sf. Gheorghe, i se fură mana oilor.

1566.— Când faci o fântână, afumă cu tămâie și dacă fumul se împrăștie pe loc și nu se duce în sus, acolo este izvor bun și sapă că dai de apă bună.

1569.— Ce pui sub ghem când depeni, mânânci pe cea lume.

1570.— Primăvara, când vezi șarpe întâi, să-i tai capul c'o para de argint ș'apoi să pui capul șarpelui într'un căfel de usturoi de la sf. Andrei, că vezi vântul.

1571.— Când bate vântul, paznicul lui care e orb, scapă dopul de la mosor, unde șade vântul închis, și până nimerește să puie dopul la loc, el își face de cap.

1572.— La ciubotar să nu dai numai o ciubotă la dres, că nu-i bine.

1573.— Când țeși și sfârșești cea din urmă natră să dai repede să gătești, că șede Maica Domnului în genunchi până mântui.

1574.— Când clămpănesc cocostârcii, să te prinzi cu mâna de părul capului, ca să nu cadă.

1575.— Cine n'are patron (zi de serbat, de hram) în calendar, n'are pomană pe cea lume. Cât dai în ziua aceea, atâta ai pe cea lume.

1576.— La botez să nu legeni băiatul, că toată viața-i bolnăvicios; de-l ții lin, viața îi va fi lină.

1577.— Brândușele au mamă *maștîhă* (vitregă); de aceea ies așa repede și întâi primăvara.

1578.— Fânul ce-a fost pus în pat, să nu se dea la vaci, că nu se mai gonesc și nu mai fată.

M. Lupescu

VRĂJI ȘI FARMECE

63.—Descânțece de făcut pe ursită.

Foc, focușor, eu te învelesc pe două locuri, tu să te desvelești pe nouă locuri și să te faci un șerp mare, balaur, cu solzii de aur, cu picioarele de fier, cu pliscu' de oțel, cu aripele de smeu, să te duci la urșitoru meu, care-i de la Dumnezeu lăsat, de oameni buni îndemnat, cu aripele să-l plesnești, cu *cînpul* să-l ciupești și la mine să-l pornești; să-l învisez cum o fi îmbrăcat, cu haine de purtat, ori cu haine de serbat, cu ce-o fi încălțat, cu ce-o fi îmbrăcat; la masă cu dânsu stând, cu pahare pline, cu bucate bune, cum prin vis l'oiu potrivi, aieve cu dânsul oiu vorbi.

Se descântă la foc cu trei bețe de alun legate cu o broboadă, în trei zile de-arândul. Legătura cu bețe se pune la cap sub perină.

De la Casandra Gojgă,

C. Constanținescu

64. --Ca să se facă cuiva de ursită, să duc trei femei în pădure și fac nouă pene de lemn de carpăn. Una dintre femei iea și bate câte o pănă într'un copac tot de carpăn, zicând că bate în trupul și inima femeii, pe care voiesc s'o menească, iar celelalte două se desbracă în pielea goală și se svârcolesc pe jos, prefăcându-se că le dor mânele ori picioarele, după cuvintele rostite de cea care bate penele. Se crede că îndată ce isprăvește penele de bătut, femeia menită moare, dacă nu i se desface

Iată acum cum se desface de ursită: Stângându-se câțiva cărbuni în apă se zice:

O hi vacă neagră cu coarnele albe,
O hi vacă albă cu coarnele negre,
Unde te duci că seacă.

Unde mă duc, mă duc la (cutare)

Pe dânsa s'o omor,

Casa să-i pustiesc,

Bărbatul să-i văduvesc

Și neamurile să-i jelesc.

Cine i-o făcut cu o mână,

Eu îi desfac cu două,

(și așa urmează a zice până la 9)

Eu îi desfac cu 99,

Și cu ale mele mâni amândouă.

Tare și vârtos,

Să-i fie de folos.

De i-a făcut surată,

De i-a făcut cumnată,

De i-a făcut vecină din casă,

Megieș de lângă casă,

De i-a făcut, cine i-a făcut.

Eu înapoi întorc.

Eu am învățat cu țapuși de car-
pân

Să înțepusez,

Cu frigare de fier

Să înfrigărez,

Pe aceste cari fac de ursită,

Să n'aibă guri rele de descântat

Și mâini rele de făcut.

Iar ursită și junghiuri

Și greutăți și răutăți,

Cari-s în trupul (cutăria),

Cu cuvântul au venit

În trupul ei

Și 'n inima ei

Cu cuvântul să se ducă,

Și ei să nu-i fie nimic.

Descântecul de la mine

Și leacul de la Maica-Precista.

Din Trușești Botoșani.

G. Atanasiu

65. --Brâu brăușorul meu

Să se facă șarpe, balaur,

Cu solzii de aur,

Să se ducă la ursit-(orul,-oarea).

Care a fi de D-zeu lăsat (ă)

De buni oameni îndemnat(ă)

Eu oiu hodini n'oi hodini,

El (ea) să nu doarmă

Nici să hodinească.

De li-i găsi dormind

Sau pe drum mergând,

Cu pliscul să-l ciupești,

Cu aripele să-l plesnești,

Jos din pat să-l trănțești

Și la mire să-l pornești:

Prin pădure făr' de sine,

Prin sat făr' de rușine,

Pe câmp lupește,

Prin sat măgărește.

Se descântă de 3 ori Sâmbătă sa-
ra spre Duminică. Apoi, se stân-

ge în unt o frigare înroșită în foc și se vără într'o ceapă, legându-se de ea o batistă (când se face pentru o fată) sau o curea (când

se face pentru un flăcău) și se pune noaptea sub pernă.

Auzită de la bunica mea, Salta Ursulescu. Vezi aici no. 63.

Nicolae I. Antonovici

66.—Descântec de desfăcut:

Duminică dimineață m'am sculat, ș'am plecat prin nucii înfrunziți, prin pomii înfloriți, prin iarba necălcată, cu roua nescuturată să cat dragostele mele. Și m'au întâlnit sâtencile, poporâncile mele, prietenile mele și mahalagițele. Ele m'au suflat, m'au scuipat, eu nici în samă n'am băgat, ș'am plecat la biserică. În biserică când am intrat, am mers la icoana să mă închin și icoanele s'au întors cu dosu'; m'am dus la preuții să mă miruiască și preuții s'au întors cu dosu, și am eșit afară din biserică plângând și vâicăărând. Și nimeni nu m'a văzut. Numai mamea Domnului din cer m'a auzit, în scări de argint s'a scoborit, în cârja de aur s'a sprijinit ș'a zis: fiică de ce plângi și te vâicărezi?

—Cum n'am să plâng și să mă vâicărez, că m'am sculat Duminică dimineață ș'am plecat prin nucii înfrunziți, prin pomii înfloriți, prin iarba necălcată de roua nescuturată, să cat dragostele mele. Și m'a întâlnit sâtencile, poporâncile mele, prietenile mele și mahalagițele. Ele m'au suflat, m'au scuipat, eu nici în samă n'am băgat, ș'am plecat la biserică. La biserică când am intrat, am mers la icoane să mă închin și icoanele s'au întors cu dosu. Am mers la preuții să mă miruiască și preuții s'au întors cu dosu' și am eșit afară din biserică plângând și vâicăărând.

—Nici să plângi, nici să te vâicărezi, că de mâna dreaptă te-oi lua și te-oi duce la Iordan și acolo îi lepăda toate cele de urit și-i îmbrăca haine de dragoste. Și când te-i întoarce la biserică, icoanele s'or întoarce cu fața și preuții s'or întoarce cu fața și te-or mirui. Și de la biserică, dacă-i eși, ai cânta și te-i veseli și toată lumea o întreba că ce vodulesă, ce împărăteasă este asta frumoasă.

Se descântă cu busuioc și cu apă neînceptută luată de la fântână înainte de a răsări soarele, Atuncia când (cutare) se duce la lume, se spală cu acea apă descântată.

Auzite de la mama, Idrici din Fălciu

Gh. C. Arteni

DE-ALE COPIILOR

309. — Alt joc potolit era *zimbambo-ul*. Era joc de vatră. Doi inși, unul dracul și altul îngerul, ieșiau la vatră, iar cei rămași în casă sau că primeau de la șeful lor (Dumnezeu), câte-un nu-

me de floare ori de buruiană netrebnică, sau că-și alegea fiecare ce nume poftia, dar pe care trebuia să-l îngăduie Dumnezeu spre a nu fi doi cu acelaș nume.

După un răstimp se auzia : cioc, cioc, cioc la ușa.

— Cine e ? întreba D-zeu din casă.	— Ce fel de fete ?
— Ingerul.	— Cutare (trandafir, garoafă ș. a.)
— Ce vrea ?	— Nu este (sau : este)
— Fetc.	

Dacă ghicea, cel ghicit se scula de pe pat și trecea în picioare, la tabăra ingerului, iar dacă nu, ciocănia dracul, cioc, cioc, cioc :

— Cine e ?	— Ce fel de fete ?
— Dracul.	— Cutare (mărăcine, pelin ș. a.)
— Ce vrea ?	— Nu este (sau este, dacă ghicea)
— Fete.	

Și tot așa se rânduiau până se ghiceau toate numele, rămânând tabăra cea mai mare a lui Dumnezeu sau a dracului, după cum se brodiser mai multe nume.

Încăpea hoția și la jocul acesta : mulți își spuneau numele mai înainte de începerea jocului. Dar gustul jocului era în alegerea numelui. Să fi văzut pe mititeii, curați cu inima, cum tocneau numirile cele mai frumoase ale celor mai frumoase flori, păsări sau animale, când din contra, cei din fire pehlivani, își alegeau numirile cele mai caraghioase de animale pocite, de burueni murdare, de mirosuri urite. Ce bucurie pe mititel, când i se rostia numele și cădea în tabăra ingerului ! Dar când îl ghicea dracul ! Nume mai era, sau ce era ? Ce râset însă când se auziau nume caraghioase și mai făcea calamburgiul acela și câte o mutră de-i strâmba pe toți de răs. Toți șireții produc veselie și cum se vede și ale dracului plac câte odată rămânând trași pe sfoară mai numai din ai lui Dumnezeu !

Drept e că jocul acesta nu se juca des. Pricina era că trebuia să stai în casă ca la închisoare, inima poftia afară, unde puteai să te joci pe salturi, cum e

310.—Gaia.—Acesta era joc, nu glumă. Se ridica satul în sus de gălăgie.

Din toată gloata se alegeau doi copii mai răsăriți și mai trupeși. Aveau să fie : unul *cloșca* și altul *gaia*. De cureaua cloștii, la spate, se prindea alt copil, iar de acesta altul, și tot așa până se înșirau toți rămânând în capul șirului câte un prichindel cât pumnul. Gaia stă jos turcește și c'o surcică mestecă 'n țărâna, iar pe sub sprincene, sorbia puii cloștei. Venia cloșca cu puii după ea :

— Ce faci bab' aci ?	Cu unul de la tine.
— Fac mămăligă.	Și c'un gavan de usturoi.
— Da' cu ce s'o mânânci ?	— Ba de la mine nu.
— C'un pui de la mine,	

Și apoi pleca trăgând șirul prin fața găei și pe lângă mămăliga ei.

Se repeta aceleași mișcări a doua și a treia oară. La urmă nu mai zicea «ba de la mine nu» ci își lua sama și întreba: «o fi ăsta?» arătând piciorul pe locul, unde gaia își mesteca mămăliga. «Nu e» răspundea gaia. «O fi ăsta» râdeau toți puii la rând, petrecându-se prin fața găei, până venia și rândul uriașului cât pumnul din coada șirului.

«O fi ăsta» dacă apuca să rostească și el; că pe dată svâcnia gaia de jos, svârlindu-și suricea și repezindu-se să fure pe ținutul de la urmă. Ca fulgerul însă îi săria cloșca în iață îndoină șirul după ea, parc'ar fi fost bătut de vânt. Ce harță, Dumnezeule! Mișcările cât de mici ale cloștii, erau ca sărituri pe saltea la coada șirului. Dacă mânuțile nu prea erau puternice ori cureaua înaintașului nu era tare, la îndoirile șirului mai înainte ca să-l răpească gaia, era svârlit mititelul ca un bulgăraș, cât colo, la pământ. Sau dacă-și aduna toate puterile ca să nu se desprinză, tot nu putea să biruiască distanțele cu piciorușele lui. Obosia mititelul, căzând prada găei, care-l jertfia necazului și lăcomiei ei mușcându-l (de țoale!) până îl ametea. Dându-l la o parte începea harța până obosia și cloșca și gaia. Cum își făcea rost de odihnă?

Numai că pleca cloșca încolo, iar gaia după ei.

— Eu mă duc la Ruși,

— Da' eu nu vin după tine?

— Da, la ce?

— Să-mi dai o coajă de mălai.

— Păi, nu ți-am mai dat una?

— Am pus-o la coș

Ș'a mâncat-o un cocoș.

Și iarăși aceiași harță până desprindea alt pui. Când obosiau șefii, iarăși:

— Eu mă duc la Turnu,

— Da' eu nu vii după tine?

— Da la ce?

— Să-mi dai o coajă de malai.

— Păi nu ți-am mai dat una?

— Am pus-o după nșă.

Și-a mâncat-o o căpușă.

Și iarăși harța. A treia oară:

— Eu mă duc la bâlcu,

— Da' eu nu vii după tine?

— Da la ce?

— Să-mi dai o coajă de mălai.

— Păi nu ți-am mai dat una?

— Am pus-o pe perete

Ș'a mâncat-o un ulete.

Acum să li văzut harță! Nici nu mai avea cloșca unde să plece! La urma urmei și bieții pușori găfâiau de oboseală putând fi răpiți mai cu înlesnire de gaie. Cine sta să mai socotească oboseala micuților? Ei, bieții, când se învărtia șirul în chipul cercului, alergau de zece ori mai mult ca gaia și cloșca. În săltatele lor *pătângiau* câte odată întreg șirul la pământ, dacă cel din coadă era mai puternic. Și câte cojoace și *zăbune* nu se sfâșiau. Să vezi chelfâneală acasă, când pășiai smerit pragul casei cu lâna cojocului *rasuflată*! Petecia biata mamă *impungându* toată noaptea, ca să-l sfâșii din nou a doua zi.

Ce să zicem noi? Nu e mai bine cu copii sănătoși și tari ca pietrele, cari să rupă cojoacele, decât cu copii gălbejiți și fără fire dar cumiți de-și feresc hainele și de o picătură de noroi? Mai repede sărut

Pr. Florea A. Drăghici

Liștavă=curat, sadea. «Par'că-i liștavă țigancă».

Zălii=tărățe de grâu mărunte, de umplut borș.

Cigă=o uneltă de fer sau schijă cu care se bat stâlpii de stejar în pământ.

Berbece=o uneltă de lemn de stejar cu urechi, cu care se bat șaram-poi în pământ.

Strămurare=«il ardea c'o strainurare de-l treceau nevoile». *Coadă* lungă la un biciu cu care se mână 4, 6 ori 8 boi.

M. Lupescu

Marțoiu=butuc scurt și gros.

Momarcă=femeie greoaie.

A mandosi=a face mofturi.

Maramet=marafet-moft.

Mocărcă=femeie butucănoasă.

Moclică=o gramadă din ceva.

li în drăstă=în bălătură, într'un loc bălăturit de ceva.

A ghigosi=a îngrămădi și lovi.

A ghisoli=a îngrămădi și sparge.

Gâmboase=lucruri venite pe neașteptate.

A bodrogoni=a zice ceva de rău cu jumătate de gură, încetișor.

Tântă=proasiă.

Cotârneață=coștireață.

Chitoașcă=femeie scurtă și groasă, sau la altă ceva scurt și gros.

Pag=șintat, o pată albă pe o culoare neagră la cai.

Turănos=costiș, loc prăvălatic.

li cătu-ți-mi-i meleanu=om mare la trup.

Butac=bou cu coarne scurte și groase.

Hârsenie=sgârcenie.

Cimatină cimotie=rudă, neam, rătăcenie.

Taclit=casâncă de lână.

A sbârcoti=a stoarce din ceva, (la vite) vițelul sugând.

A tehoi=a amuța; dar și a fluera pe cineva.

Sbrancă=răpăd.

Contoș=minteau, haină blănită, scurteică blăniță.

A tăuji=a lovi.

Dărâmturi=vreascuri, crăci.

Nemțisori-Vânători Neamț

Al. Moisei

CÂNTECE

1301.—*Dar'ar Dumnezeu d'o ploaie*
Să-mi pui conciu să se moaie;

Și cu zama conciuului,
Să fac cinstea omului;

*Și cu ce-o mai rămănea
Să cinstesc pe soară-mea!*

1302.—*Măi Mărine, Mărinaș
Pă tine te ia ostaș,
Dar'pă mine cui mă lași?
Ia-mă pă mine cu tine;
Ți-o fi rușine cu mine,
Fă-mă brâu pe lângă tine;
Ți s'o părea brăul greu,
Fă-l opaiță de seu,
Să lumin' la capu'tău.*

1303.—*Verdileană foae lată,
Ce bine ne-aveam o dată,
Gândiam moartea ne-o desparte.
S'a găsit cin' s'a găsit,
Pe-amândoi ne-a despărțit.
Fir'ar naiba-afurisit,
Când m'apucai de iubil.
Mai bine să fi murit,
Când eram copilaș mic,
Dar acu' la ce să mori,
Când ini dau fetele flori
Și nevestele-ochișori
Și sânt mamei d'ajutori?
Vârleni-Vâlcea*

1304.—*Frunză verde aluniță,
Cântă cucu 'n poieniță,
Sai și spune lui bădiță,
Să vie să-i dau guriță;
Că la iarnă mă mărit,
Și rămâne neiuibil.*

1305.—*Foileană bre':nel,
Că nu avui norocel,
Ca să-mi iau d'un bobocel;
Ci-mi luai d'un mormoloc,
Toată noaptea suflă'n foc.
Când îl văz pe bătătură,
Numai burtă și căciulă,
Parcă-i ghem de 'ndrăgătură.*

1306.—*Foaie verde trei scoeți,
Huideți, fetelor, hoideți,
La băieți în alte părți,
Că la noi nu sânt băieți,
Și sânt niște nătăfleți.
Li s'a fiștit buzele,
Sărutând mătușile;
Li s'a tocit deștele,
Tot ciupind nevestele.
Și-a rămas mucorile,
Să ne foarte florile.
Decît floare la mucoare,
Mai bine p'o apă mare;
Decît floare la băboi,
Mai bine în cap la boi.
(Căineni-Vâlcea)*

C. N. Mateescu

1307.—*Bădiț' ca al meu în lume!
Că nici peană nu-și mai pune.
Când își pune câte-odată,
Pușnică și usrată!*

1308.—*Dela noi depe fereastră,
Văd bade la voi în casă,
Casa voastră-i casă grea,
Maică ta muere rea,
Că umblă prin arături,
Să cate fermecături,
Să mă farnece pe mine,
Să mă las bade de tine,
Eu atuncia m'oi lăsa,
Când maică-t' o număra,
Penele de pe-o găină,
Și iarba dintr'o grădină,
Atuncia și nici atunci,
Când o face plopii nuci,
Și sălcile pere moi,
Să le mănăcăm amând i.*

1309.—*Pentru tine, mândro dragă
Vin jendarii și mă leagă,
Doi mă leagă,
Doi mă 'ntreabă,*

C'avutu te-am mândro dragă,
Eu-am zis, că nu te-am avut
Și domnii nu m'or crezut.
Jură mândro și mă scoate,
Că te-oi iubi pân'la moarte.

Vecinătatea Sebeșului

Vasile Zdrenghea

1310.—*«Iară foae ș'un dudău,
Marică din Bacău,
Mulți bani face corpul tău!
— «Face drogă mii de lei
Și tu nu vrei să mă iei.
— «Eu drăguța te-aș lua,
Nu mă lasă maică-mea,
Căci sunt băiat cu belea
Vine-un ordin să mă ia,
Și mă duce ici colea
Pân' mă trece Dunărea,
Intr'un drept cu Dobrogea,
La cazarmă'n Constanța.*

1311.—*Frunză verde trei
măslire,*

*Am auzit puică bine,
Te măriți mă lași pe mine.
— Eu drăguță te-aș lua
Mi-i rușine cu mata.
— De ți-i rușine cu mine,
Fă-mă brâu pe lângă tine;
De ți-i rușine ș'asa,
Fă-mă scară'n șaua ta;
De ți-i rușine ș'asa,
Fă-mă nastur la manta;
De ți-i rușine mereu,
Fă-mă lumânări de seu
Și mă pune'n sânul tău.
De-i vedea că mă topesc,
Suflă să mă răcoresc;
De-i vedea că m'am topit,
Să știi că m'am răcorit.*

1312.—*Frunză verde peliniță,*

*Col' devule'n peniță,
Frumos doarme-o copiliță,
Cu părul lăsat pe țăță,
Cât pe țăță, cât pe spate,
Despărțit în jumătate.
Părișoru-i aurel,
Ca matasa suptirel.*

Dela I. Pușcașu, Negotești Suceava

V. Știrbu

1313.—*Frunză verde de nădăe
Tinerea mă măritae
Și cu soacra mă certae.
Ș'asară, ș'alalteri sară
Mă certai cu soacra iara.
De-oi ști, soacră, c'oi muri,
M-oi albi, m'oi rumeni.
Ș'asară, ș'alalteri sară
Mă certai cu soacra iară.
Frunză verde de nădai
Tinerel mă însurai
Și cu soacra mă certui,
Ș'asara, ș'alalteri sară
Mă certai cu soacra iară.
De-oi ști soacră că-i muri
Tot la birt me-i pomeni.
Asară, ș'alată sară
Mă certai cu soacra iară.
De trei zile beau la birt
De necaz că n'ai murit.
Ș'asară, ș'alaltă seară
Mă certai cu soacra iară.*

1314.—*La fântâna la izvoară
Trage-o cătană să moară,
Cu capu, pe săbioară.
Fără lumină de ceară
Fără om dintr'a mea țară.
Fără lumină de său
Fără om din satul meu.*

1315.—*Somnu mi-i și pic de
somm*

Și nu am unde să dorm,
 Căci porțile-s toate închise
 Și lămpile toate-s stinse.
 Și un pic fuseiu cam beat
 Și prea tare-am scuturat
 De fereastră țiam spart
 Și bărbatul s'a sculat.
 — Măi muier, măi nevastă
 Cine bate la fereastră?
 — Taci bărbăte bat'o vina
 Că e măța la vecina
 — Măi muier, măi ugie
 Măța nu-i cu pâlărie.

Șt. St. Tuțescu

1316.—Vai de maica cu feciori
 Că plânge de multe ori;
 Iară măicuța cu fete
 Plânge-odată și cu sete.

1317.—Foaie verde ș'o lalea,
 Nevăstuică draga mea,
 Când imi va veni moartea
 Să-mi aduci ibovnica
 Să-mi aprindă candela
 Să mor pe brațe la ea.

1318.—Glasul dulce de muere,
 Varsă'n suflet mângâiere
 Și dă omului putere
 Ca să facă, tot ce-o vrea;
 De o putea, de n'o putea.

1319.—Uritul din ce-i făcut?
 Din omul care-i tăcut.
 Pune-o buză peste alta,
 Și iată uritu-i gata.
 Dragostea din ce-i făcută?
 Din omul cu vorbă multă
 Zice-o vorbă, zice două
 Și iată dragoste nouă.

Lunca Bacău

S. Iacobeanu

1320.—Foaie verde foi matasă,
 Sărută-mă preuteasă,
 Că s'a dus popa de-acasă.
 —Te-aș săruta și mă tem
 Că m'o face popa ghem.
 —Sărută mă, nu te teme,
 Că nu face popa gheme.

1321.—Frunză verde trei măs-
 line,

Câte focuri sânt pe lume,
 Nici un foc nu arde bine
 Cum arde inima'n mine,
 Ca un cupțoraș de pâine.
 Las'să ardă nu-i păcat,
 Că și puica m'a lăsat.

1322.—Frunză verde liliac.
 Mă-i bădiță mult mi-ești drag,
 Învață-mă ce se fac.

—Bădița te-a 'nvăța bine:
 Ia-ți buceaua, hai cu mine,
 Și haidem într'o pădure
 Unde-o fi pădurea deasă,
 Acolo vom face casă.
 Și-om trăi amândoi bine.
 Batâr o lună de zile.

1323.—Fire-ar maica cum ar fi
 Că pe-aici nu pot trăi.
 Stau în sat mă fac tâlhar
 Nici prin sat cu oamenii,
 Nici pe vale cu epurii.

1324.—Murgule, căluțul meu,
 Ce oftezi așa de greu?
 Ori ți-e foame, ori ți-e sete,
 Ori ți-e dor de codru verde?
 Ori ți e, greu de trupul meu,
 De oftezi așa din greu?

Culese din Dâmbovița comunicate
 de A. Scărlătescu.

Tr. G. Dumitriu

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

254.—Turcul și linte.

Un turc se rătici printr'un sat și găzdui la o babă, iar baba l-a primit ba și ospatat cu linte fiartă, bucate călugărești. Da turcu nu mai mâncase pesemne până atunci linte. Cum îi dădu de gust începu a mânca de se minuna baba de el.

— Pune babo, mai pune de asta cum se zice, mai adu de asta cum se chiamă!

— Linte Aga, linte!

— Bună linte! Dea Dumnezeu sameni una mână, facă una chilă! Și mânca turcu nu se încurca, ba se descinse și de brâu să-i fie mai îndămână.

În cele din urmă se sătură și zise iar mulțumit!

— Dea Dumnezeu sameni una mână, facă una chilă!

Da ce se întâmplă! Pesie noapte turcul nu se mai putea astâmpăra. Făcuse cărare bătută de la pat afară și de afară la pat. Pesemne că linte era pricina!

Adoua zi întreabă iar pe babă:

— Cum se zice babă la mâncarea cea de-asară?

— Linte, Agă linte!

— Afurisita linte! zise turcul ținându-se cu mâna de pânțec. Dea Dumnezeu sameni una chilă, faci nici una mână! Bună, bună de mâncat, dar ce folos că nu da pace la culcat.

Din Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin

255.—O babă mireasă.

Intr'un sat trăia un moșneag cu baba lui, dar de almintrelea erau foarte potriviți; moșneagu surd și baba chioară și *gâinată*. Dinspre partea averii erau fericiți, dar odrasle n'aveau de loc.

Când se credeau ei mai fericiți, moșneagu, se pune și moare. Biata babă se pune pe-un bocit, și tot bocește până chiorăște mai tare. Li face praznice, plătește leturghii la popă, ca doar s'ar îndura Dumnezeu să-i ieie moșneguțu, lângă dânsul. Averea ce-i era bună fără moșneguț? Se dă baba și vinde: vite, acareturi, car, plug și tot ce credea ea că nu i-s de folos, și strânge un burduu de galbeni că tare îi erau dragi babii galbenii.

A trecut multă vreme, de la moartea moșneagului și biata babă n'avea altă mângâiere de cât burdujelul cel de galbeni, ce-l ținea îngropat lângă stâlpul patului.

Un hâtru de fecior din vecini a simțit că baba are bani, vine într-o zi la ea, intră în casă și zice:

— Buna ziua nevastă! Dar baba care ședea pe cornul vetrei se miră că cine-i zice nevastă, dar hâtru de fecior se apropie de babă și zice: — Știi ce-am gândit eu nevastă: să te măriți? Dar baba cam mirată îi răspunde:

— Iraa dragu mătușii! da cine se mai uită și la mine! Dar hâtru de colo:

— Da eu nevastă! Decât, că din una'n alta pun la cale ca pe când

să facă nunta, că doar hâtrului nu-i era de babă, ci îi era de burdujelu, de galbeni. Feciorul cel hâtru amăgise pe babă că i din țara Muntenească.

Pe când era să se apropie nunta, hâtrul vine într-o Sâmbătă seara într'un car cu boi, intră la babă, se face a o drăgosti, îi mai cântă dintr'un fluer, și în urmă îi spune că nunta or face-o în țara Muntenească. Baba bucuroasă, cară tot ce are din casă și pune în car și pe lângă altele ia și *burduul* cu galbeni. După ce au isprăvit cu caratul baba se sue în car și începe a cânta:

Mă văd și eu mireasă
În cea țară Muntenească.

Dar hâtru, de fecior, iea boii de funie și se învâрте împrejurul casei de vre-o cinci, șease ori. De la o vreme sare cănele babei la cel cu boii, dar baba îl întreabă, că unde-i acu, dar hâtru îi răspunde: Suntem la hraniță! Dar baba de oucurie că-i mireasă, nu și-l cunoștea.

—Iraa, dra ul meu! cănele ista bate drept ca al nostru.

--Pe aici toți câinii bat într'un felii, nevăstuță dragă, răspunse hâtru.

Hâtru de fecior după ce a încunjurat casa mai de multe ori o ia înspre pădure, și merge până într'o prelucă, unde știa el că se strâng lupii și urlă.

După ce ajunge în prelucă zice cătră babă: Acum draga mea să mîi aici în car, că eu mă duc la popă, că stă muina ici dela vale și am să-i spun că mîne să ne aștepte să ne cunune, că numai să trecein dealu suntem acasă. Hâtru desprinde boii de la car, ia burduul cu galbeni și o ia spre casă lăsând pe babă în car îmbrăcată într'un cojoc. Baba șede 'n car până ce-a înghețat de frig, se dă jos din car, inai joacă mai cântă dar mirele nu-i mai vine. Dela o vreme aude ceva tropotind, pe urmă aude pași mai mulți, și atunci începe a cânta:

Draga mea mândruța mea
Ce-i al meu tot îi al tău,
Fie popă 'n sat, n'o fi
Noi unîndoi om trăi.

Și pe când gata ea cântecul, lupii erau lângă dânsa: dar ea gîndia că-s nuntașii. Lupii încep a o întinde de cojoc, trag în deal trag în vale dar baba îi tot da: „Nu vreu, nu vreu, eu numai cu unu am de dat mîna“ dar lupii fiind fîmînzii, cât ai bate în palme au ingh țiț pe bîa-ba.

Cel cu burduu cu galbeni, burduu a rămas și el, că, de haram a luat, de liaram s'au dus.

Povestea asta s'a întîmplat:

Pe când era tata mire
Și eu copil de trei zile.

Auzită dela Moș Ion Rusu, Vatra Dornei, Bucovina.

Teofil Bizom

256.--Mortul viu.

Pe la Cosâmbeștii Ialomiței umbla cu căruța cu marfă un negustor căruia lumea-i zicea «logofete Gheorghe». Într'o seară ploioasă și cu vijelie trase la biserica din câmp departe de sat, băgînd căruța sub șopron iar el se băgă în tinda bisericei. Bășbîind încoace, încolo, dete

de uşă, cercă să vadă dacă e închisă şi intră în biserică şi după uşă pe nişte rogojini şi steaguri vechi îşi petrecu noaptea. În biserică era un mort: logofătul Gheorghe din sat. Dimineţa până 'n ziuă, vine paracliserul să potrivească toate că avea să se facă slujbă. Pîn' a nu intra în biserică, fiind noaptea şi ca să-şi facă curaj a întrebat tare de-afară:

— «Ei, logofete Gheorghe, cum ai petrecut noaptea, cum ai dormit?

Logofătul Gheorghe de după uşă răspunde:

— «Bine, mă, bine, ca 'n biserică!»

Paracliserul speriat şi cu părul măciucă fugi repede la preotul bisericii, îi spuse c'a auzit mortul vorind şi pleacă amândoi la biserică. Întrebând iarăşi, răspunsul li s'a dat la fel ca înainte. Şi mai spăimântaţi, popa şi paracliserul se duc la primar care cu vr'o zece miliţieni cu puştile comunii vin şi întreabă iar. Boerul dinăuntru le răspunde necăjit:

— «Bine, mă, bine! Ce mă tot întrebaţi?».

Se sperie ei iar dar unul mai îndrăzneţ deschide uşa şi intrând cu ceia'îi după el dă de logofătul Gheorghe negustorul. Li spun ei ce credeau că le-a răspuns mortul atunci află şi logofătul Gheorghe că era un mort în biserică şi zice:

— «Mă miram eu de ce-mi plăcea aşa somnul! Mă luasem la întrecere cu ăl de dormea de veci!»

Auzită de la Emanoil Teodorescu, de fel de pe la Cosâmbeşti.

C. Daniilescu

C R O N I C A

Trecerea armatei române în Bulgaria a împiedecat ieşirea obişnuită a acestei reviste. În lipsa redactorului, administratorul a socotit că e mai bine să aştepte vremea întoarcerii atâtor abonaţi şi cefitori la căminurile lor. Vremea aceasta venind, „Ion Creangă“ îşi va zori drumul şi dacă nu se va ivi altă piedică, — lipsa de hârtie în tipografie — curând va ajunge acolo unde trebuia să fie.

După florile cari-au senturat toată suflarea Românească, nădăjdindu-m că-şi va lua fiecare locul de mai înainte: noi la truda noastră şi ajutătorii acestor reviste la cinstea lor. 28 August.

*** Rugăm cu stăruinţă pe toţi cei ce vor voi să iea parte la scoaterea „Calendarului revistei Ion Creangă“ pe 1914. să grăbescă trimiterea materialului şi ilustraţiilor (fotografii, desene, clişeele) trebuincioase.**

*** Ghiluşul** no. 7-8 cu un articol al d-lui *Artur Gorovei* despre *Angelo de Gubernatis* şi alt felurit material.

Primum cu deosebită plăcere articolul nemţesc al d-lui *H. Jarnik*, fiul prea scumpului nostru bătrân d-l *Dr. Ion Urban Jarnik*. *Zu G. Weigands* *Materialien aus dakorumänischer Dialektologie* (Monographien und Atlas), extras din *Revue de dialectologie romane*, tom V. p. 195-222.

* În rândul al doilea de jos, faţa 193, să se citească Ipoteşti nu Upsteştii. Figura are no. 70.

Poşta Redacţiei

C. G. Vartolomei. Trimis scrisoare. — *Alex. Morariu*. Primit cântecul şi mulţumiri deci pentru acest frumos plocon. — *N. I. Dumitrescu*. Scris trei vorbe.

Cărţi primite la Redacţie

St. Dumitrescu: Viaţa publică şi privată la Romani (No 795 din Biblioteca pentru toţi) buc. f. a. 144 p. 39 bani.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și pretenilor Revistei «ION
CREANGA» pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

Înștiințare și rugămintे

La 1 August 1908 apărea întâiul număr din revista «*Ion Creangă*», menită să adune și să păstreze pentru viitor mărturii de grain și simț românesc. A pornit cu greu, dar munca și dragostea întemeietorilor și a celor ce-au îmbrățișat-o, au biruit piedici știute și neștiute, peste cari nădăjduiește să treacă și mai departe, dacă Dumnezeu îi va îngădui.

Porniti pe această cărare, n'am uitat și alte mărturii ale grainului și frământărilor din trecutul neamului nostru, unele pastrate dar îndestule încă rătăcite, sorocite pierzării, dacă nu s'ar găsi din vreme chipul de a le da la iveală.

Revista «**Miron Costin**» care va apare la 1 August ce vine, în Bârlad, își va lua sarcina să publice aceste mărturii, adică documente, inscripțiuni, însemnări și, după putință, va da chipuri de rămășiți istorice, pe cari le va primi din întreg cuprinsul românesc.

De prisos, de bună seamă că nu va fi, această revistă; nepofită, iarăși nu va putea fi bolezată, căci nu vom năzui peste puterile noastre.

De aceea, ca și altă dată, chemăm la olaltă pe toți câți vor celi aceste sire, rugându-i să împărtășească cu noi pe timp de un an, greutatea întemeierii, cum s'a făcut și la revista «*Ion Creangă*».

De asemeni rugăm pe prieteni să ne trimită câte-un isvod de persoanele care-ar putea primi cu gânduri bune această nouă revistă.

Documentele se vor trimite recomandate (ca material de imprimat, cu 40 b., până la 250 grame.)

Abonamentul : 3 lei pe an în țară, 4 lei peste hotar.

Redacția și Administrația deocamdată e la T. Pamfile în Bârlad.

D-sale D-lui

Artur Gorovei

Fălticeni

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă”	An. I.—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă”	An. II.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă”	An. III.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă”	An. IV.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă”	An. V—	—	—	—	—	5.00

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” — 0.05

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912 — 1.50

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913 — 1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — 0.20

„ ” Jocuri de copii I — 1.40

„ ” „ II — 1.60

„ ” „ III — 1.50

„ ” Cimitiruri românești — 1.00

„ ” Industria casnică la Romani — 10.00

„ ” Sărbătorile de vară la Români — 2.00

„ ” Boli și leacuri — 1.00

„ ” Cânteece de țară — 4.00

„ ” Agricultură la Români — 5.00

M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătășă — 0.10

„ ” Alcătuirea unei gospodării țărănești — 0.50

Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00

„ ” Colinde din popor — 0.30

Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — 2.50

Petru G. Savin: Clăcășește — 0.40

I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece — 0.30

A. M. Nour: Descânteece și vrăji — 0.30

Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești — 1.25

Se trimit franco numai după achitarea deplină

Mai sunt numai câteva
colecțiuni din

„ION CREANGA”

pe anii din urmă

Anul I 6 lei

Anul II 5 „

Anul III 5 „

Anul IV 5 „

Anul V 5 „

Cererile prin mandat postal
la administrație: M. Lupescu,
Zorleni-Tutova.

H. JARNIK

**ZU G. WEIGANDS
MATERIALIEN
AUS DAKORU-
MAENISCHER DI-
ALEKTOLOGIE**

(Monographien und Atlas)

Extras din «Revue de dialectologie romane» tom V

p. 195-222

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

G. Fira.—Doina ciobănească (cu notație muzicală).

Dr. Ion Urban Jarnik. — Insemnări cu privire la limba basmelor populare românești (sfârșit).

D. Urzică, Al. Moisei.—Plugușoare.

D. Mihalache.—Barbatul, femeia și dracul (poveste) (sfârșit).

Lt. A. Saint-Georges, N. V. Hănțescu, G. I. Popescu, C. G. Vartolomei, C. Atanasiu, Ion Preutescu.—Găcitori.

Teofil Bizom, D. Furtună, C. N. Mateescu, S. P. Colibași, Petru G. Savin.—Povestiri și legende
N. I. Dumitrașcu, C. Constantinescu, Maria I. Mircea, N. I. Antonescu, N. V. Hănțescu, Lt. A. Saint-Georges, D. Mihalache, A. Moisei,—Boli la oameni, leacuri și descânțe.

A. Gorovei și M. Lupescu.—Botanică populară.

M. Lupescu, Dacus Sameș, C. N. Mateescu, St. St. Tușescu, I. Mihailescu, C. G. Vartolomei, St. Manole, V. Știrbu, G. Fira. --- Căntece.

C. G. Vartolomei, Ion N. Popescu, Pr. Florea A. Drăghici.—O samă de cuvinte.

Al. Al. Leontescu, N. I. Dumitrașcu, N. I. Munteanu.—Glume, jâții, taclale.

Poșta Redacției și Administrației. Bibliografie.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 de bani

În străinătate . . . 50 » »

Un număr vechiu, 50 de bani.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei

În străinătate 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPAȘCU.

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui St. Capșa București], G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Gara Dâlgă), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. G. Fătuță (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar n.ă (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțișor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Jorăști-Covurlui], I. Neculau Coropcenii-Vasluș, Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasnă Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Școleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tușescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Domnii intemeietori cari până la sfârșitul anului curgător, nu vor trimite cotizația deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înștiințare.

ÎNȘTIINȚARE

În editura **Librăriei Alcaș & C-rie** din București, calea Victoriei, se află de vânzare reușitele

Gramatici pentru clasele I, II, III și IV urbană și divizia III anul 1 și II

alcătuite de încercații dascăli:

G. Tutoveanu, C. Nichita, T. Popovici și M. Lupescu iar în editura **Librăriei Naționale din București** se găsesc

ARITMETICELE de CURS PRIMAR

de aceiași încercați învățători

Comenzile se pot face de la librăriile editoare, prin orice librărie din țară, sau direct la București.

Nu avem destule cuvinte de a le recomanda domnilor institutori și învățători, căci pe acești fruntași ai institutorilor și învățătorilor, îi cunoaște întreaga țară.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. PAMFILE
Bărlad

ABONAMENTUL ANUAL
În țară 5 lei
În străinătate 0 "

ADMINISTRAȚIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

Rugăm cu stăruință pe toți cei ce vor binevoi să lea parte la scoaterea CALENDARULUI REVISTEI „ION CREANGA” pe anul 1914, să grăbească trimiterea manuscriselor și ilustrațiilor (fotografii, deseme, clișee) trebuincioase.

DOINĂ CIOBADEASCĂ

M.M. $\text{♩} = 40$

Foaie ver- de.... foi... xi-... foi.....

Că-tă cio-po-ru-l.... de oi..... dra-gu mi-e mi-e...

de voi... dra-gu mi-e mi-e de voi

Foaie verde foi trifoi,
Călă cioporu' de oi
Dragu mi-e mie de voi,
De voi și de cin' vă mână,
Căci vă mân' o săptămână
Dinainte și pe urmă.
Dinainte șuerând
Și pe urmă fluierând.

Spune-mi pușor de corb,
La Dunăre o fi pod ?
Spune-mi pui de rândunea,
Verizilă-o fi baltă ?
Să pasc eu cu turma mea,
Să pasc, să fac lână mare
Și s'o vânz să fac parale.

De la flăcăul N. Fărțășescu din comuna Dozești-Vâlcea, cu ocazia conferinței lor în R.-Vâlcea, când învățătorul Ion Godeanu de la Nisipi, a dat o serbare la teatrul „Adreani” cu elevii școlii lui, între care a fost și acest flăcău; cules în ziua de 23 Aprilie 1910.

Gh. Fira

INSEMNĂRI CU PRIVIRE LA LIMBA BASMELOR POPORANE ROMANEȘTI¹

Diez p. 47 spune : « în limba română acesta (va să zică *articolul partitiv*) este necunoscut ». Aceasta este adevărat dacă ne gândim la o formă a articolului partitiv din limba franceză; de amintit însă este că în limba română acelaș raport se exprimă prin *la*. Exemple : Unde mi-ți începu ogarul a lăsa dintr'insul *la galbeni*, de nu mai știau unde să-i puie Isp. I. 115, 19-20;—Se apucă să *jupoaie la coaje* de copaci ib. 135, 19;—*Ascultând la miile* de păsărele Isp. II. 2—36, 3;—Începe a *înghiți la apă* Conv. L. IX. 10—402. d. 34;—Începe a *vârșea la apă* ib. 403. s. 19-20;—Să-l fi văzut cum *înghițea la buhai la boi*, la vaci și la viței ib. 403. d. 3-4; *Bătând la metanii* Conv. L. IX. 5—186. d. 27;—*Lua aminte la toate* câte îi zicea calul Isp. I. 10 18;—Să tot găsească *la ouă* Isp. II. 1—58, 20;—*Tăia la lavre și palavre* Isp. I. 50. 7;—Nu mai *spune la nimicuri* Col. Tr. 1876—279,5.

4. Exemple de atracțiune.

Pe cine nu va fi drept din amândoi să-l rețeze sabia care stă în cuiu Col. Tr. 1876-278, 27-28;—O lingură scurtă *pe la nasul cui ascultă* Isp. II. 1—127, 16;—Să nu *respunzi* nici un cuvîntel *ori cărui te va chieama* pe nume Isp. I. 53, 29-30;—După acele *ce zicea el* că îl chieama și pe care nu-l vedea nimeni ib. 105, 7-8.

Aici se pot pune și exemple, unde se începe cu o construcțiune pășindu-se îndată la o alta, unde atunci niște părți de propozițiuni atârână așa zicând în aer.

Se socotiră că *ei* pentru că sunt împărați și gineri de împărați, *n'o să le pese nimic* Isp. I. 29, 5-6; Ear *el* cea d'întăiu *treabă* ce făcu, *fu* de a slobozi din robie ib. 31, 10.

Înainte de toate mi s'a părut straniu întrebuintarea prea deasă a pronumelui relativ *care*, din cari aici câteva exemple : Și *care unde* o cădea *din sulilele* voastre, acolo vă sînt scrisele; Col. Tr. 1876-476, 11;—Cum va vedea pe *ciobanul, care cînd va intra* în biserică, pasărea va cânta să pună mîna pe dînsul Isp. 83, 13-15.

În exemplele amintite *care* mai are sensul de un pronume relativ; adese ori însă se întrebuintează curat explicativ, mai cu seamă la *cum-va* (=oare cum, oare) : Ca nu *care cum-va* să vie cineva să-i ia puțgile Isp. II. 1—56, 5—6;—Pipăia banii să vază nu *care cum-va* sunt niscăi farmece ib. 57, 16-17.

Este felul cunoscut al țăranilor cari în povestirile lor întrebuint-

¹ V. no. trecut p. 194 și urm.

țeară ici colea mai multe sinonime, astfel în: *Și ca cum par'că ar fi stat cineva la ușă* lsp. I. 105, 1.

5. Diez vorbește pag. 310 despre o însușire caracteristică a limbei spaniole de a pune după niște particole **predicatul fără copulă**. Același lucru se întâmplă și în limba română: Că nu suntem *de când* basmele, ci suntem *de când* cu minciunile lsp. I. 14, 2-3; —Parcă fusese acolo *de când* lumea ib. 91, 2-3;—*Și când pe-aproape* de casa lui Stan, dracul s'a prefăcut într'un băet ca de opt ani Conv. L. XI. 3—23. d. 19—21; — *Și cînd colo*, numai iată îl vede ib. 27. d. 10-11.

Din cale afară de des acest *când* întrebuițat eliptic se ivește cu înțelesul de «a avea de gân't» cu un conjunctiv; aici un singur exemplu pentru multe: *Când să pășească* pragul porții. vrăjitorul îl atinse și pe dânsul lsp. II. 2—73, 11-13.

Vorbind despre o conjuncțiune temporală, vreau să amintesc și de *unde*, care drept vorbind are înțeles local și care în zugrăveli vii începe propozițiunea prin care se exprimă întâmplarea unui eveniment neașteptat: *Unde smuci* odată sabia din pământ Col. Tr. 1876—428-429;—E! își aduse aminte atunci că femeia sa era însărcinată *când* plecase de la ea și *unde-l cuprinsese* un dor de dânsa ib. 178, 29-30.

6. În cele ce urmează aduc câteva exemple despre întrebuițarea a) *infinitivului*, b) *participiului present*, c) *supinului*, d) *indicativului imperfect*. Cred de prisos să adaug aici niște deslușiri mai amănunțite de oarece lucrurile ce merită să fie luate în samă se pot vedea din tipar.

a) Cu două zile *înainte de a implini* fiul împăratului două-zeci de ani *mună-sa veni* la dânsul și-i zise *fără a-i auzi cineva* Col. Tr. 1876—376, 1-2;—*Până a nu se deștepta* leoaica, el *plecă* de acolo ib. 369, 32. — *Mai înainte* însă *de a veni* ceasul nașterii, *copilul s'a pus* pe un plâns lsp. I. 2, 18-19;—*Să-i deschiză* toate tronurile de haine *spre a-și alege fiul său* pe acelea care îi va plăcea. lsp. I. 4, 21-22.

b) Apoi *mergând* acasă, *fiecele lui îi eșiră* înainte Col. Tr. 1876-173, 19-20; — *Aicea stînd* să se odihnească, *îi zise* calul lsp. I. 5, 25; — *Când auzi spuindu-i-se* *astă întâmplare* ib. 33, 21-22; apoi *curgându-i și-roae de lacrămi* din ochi, *se întoarse* lsp. I. 77, 25-26; — Purcelul începe a se înfiripa și a crește *văzând cu ochii* Conv. L. X. 3--106 s.--d.

c) Tu nici *de păscut* găștile nu ești *bun* Conv. L. XI. 1—23. d. 37;—Niște buci de la mămuca, *pentru făcut saci* ib. 33. s. 22—23;—*De știut* nu putem ști Conv. L. VI. 3—19. s. 41; *De luat*, vezi bine c'o luat-o cineva Conv. L. IX. 5—187. d. 28.

d) De nu era el, te *măncam* fript Ips. I. 6. 20;—De nu era doamna palatului... *îi prăpădea negreșit* ib. 9. 9—11;—*Și 'i și spusese* că acea va-

le se numea valea plângerii ib. 10, 9—10. Din contra: Ei îl *întrebară* ce lapte *are* acolo ib. 28, 26-27.

Imi pare rău că n'am loc să mă întind asupra lucrului. Nădăjduesc însă că aceste puține rânduri vor fi de ajuns ca să arete câte roade înbelșugate și cu privire la limbă poate să ne dea un studiu temeinic și amănunțit al basmelor populare române. Cum că tocmai aici superstițiunea poporului de cele mai adese ori își face drum, cum că aici obiceiurile și moravurile poporului se oglindesc lămurit și nefalsificat, cum că aici origina și înțelesul proverbelor cari caracterizează atât de mult poporul român nu devin lămurite de cât tocmai prin întâmplările de cari sânt însoțite, abia trebuie să se amintească. Cum că în sfârșit compararea acestor basme cu ale altor popoare și constatarea elementelor, pe cari Românii le au moștenit de la strămoșii lor. Romanii, ce au împrumutat de la niște popoare streine și ce au adăugat la aceste elemente din propria lor fantazie bogată, este din cale afară de interesantă, asupra acestui lucru astăzi, când însemnătatea studiului comparativ al basmelor populare este recunoscută pretutindeni, nu mai trebuie stăruit.

Astfel doresc ca încercarea aceasta cât de smerită, să fie primită cu indulgență atât din partea Românilor, cât și din cea a tuturor prietenilor limbei românești, ca un prinos de admirație adus minții poporului român.

Dr. Ion Urban Iarnik

Lista de izvoare.

Cal. B. 1876 = Calendarul Basmelor și alu Cânturilor populare pe anul 1876. București, Socec et Comp. 1876 (p. 1—58).

Cal. B. 1877 = același București, Ioannițiu et Comp. 1877 (p. 1 - 61 și p. 70—79).

Col. Tr. = Columna lui Traian. Revista științifică, literară și industrială.

1870 (l. 15) Muierea nebună (Ardeal) Filip.

(l. 20) Feciorul de împărat (Banat) D. Mironu.

(l. 30) Petru Firicelu (Banat) D. Mironu.

(l. 32) Oglinda fărmeacă (Banat) D. Mironu.

1871 (p. 12 b-d) Tovarășii soarecului sau te temi de alună și biruesci pe mama lupilor. Sim. Fl. Marianu.

(p. 36 a-c) Nevêsta Petrarului, acelaș.

(p. 102 a-d) Ileana Cosânțana, D. Miron.

1872 (p. 102 a-103 c) Bogdan Viteazul. Ispirescu,

- (p. 1136-114 c) Tolpa și Ștefanu-Vodă (Bucovina). Sim. Fl. Marianu.
 (p. 165 a-166 c) Moșu Lăcustă. Ispirescu.
 (p. 213 c-214 c) Neguțătorul și chiriagiul, Ispirescu.
 (p. 256 a-261 a) Ileana Simziana (Oltenia) acelaș:
 1876 (p. 276-279) Busuioc și Siminoc sau Luceafărul de zi și luceafărul de noapte (Muntenia) acelaș.
 (p. 366-371) Tatăl, mama și puiul de leu (Muntenia) acelaș.
 (p. 425-432) George cel viteaz (Muntenia) acelaș.
 (p. 475-480) Cei trei frați dornici (Oltenia) acelaș.
 Conv. L. -- Convorbiri Literare. Red. Iacob Negruzi Iași. Tipografia Națională.

(VI 1) Ileana Cosinzană din costiță floarea-i cântă, nouă împărății ascultă. Mir. Pompiliu.

(VI. 6) Ileana cea șireată. I. Slavici.

(VIII. 2) Literatura poporană (Un manuscript al vornicului Iordachi Golescu) A. Lambrior.

(IX. 1) Despre Pseudo Kyneticos a d-lui A. Odobescu de E.

(IX. 5) Codreana Sânziana. M. Pompiliu.

IX. 7) Soacra cu trei nurori. I. Creangă.

(IX. 9) Capra cu trei ezi, acelaș.

IX. 10) Punguța cu doi bani, acelaș.

(IX. 11) Sfânta Vinere. St. Stefurea.

(IX. 12) Dănilă Prepeleac. I. Creangă.

(X. 3) Povestea Porcului, acelaș.

(X. 10) Moș Nichifor Coțcariul. acelaș.

Fund. I -- Basme, Poezii, Pacalituri și Ghicitori adunate de I. C. Fundescu. Cu o introducere despre literatura populară de D. B. P. Hajdeu. București 1867 (p. 1-112).

Isp. I. -- Legende și Basmele Romanilor, Ghicitori și Proverburile cu o introducere de D. B. P. Hasdeu. Adunate din gura poporului, scrie și date la lumină de un culegător-tipograf. A treia ediție. Partea I. București. Tipografia Laboratorilor Romani. 1872 (p. 1-153).

Isp. II. 1 -- același. Partea II. Fascicula I 1871 (p. 1-144).

Isp. II. 2 -- același. Partea II. Fascicula II. 1876 (p. 1-84).

Ser. -- Seranu și Dioranu. Serila, Medila și Diorila de Al. M. Marienescu.

Snoave -- Snoave sau povești populare, adunate din gurile acelor ce știu multe de un culegător-tipograf (Ispirescu) No. 1 București 1873; No. 2. ib. 1874.

Stan, -- Pros'a poporala Povesci. Culese și corese de Emericu Basiliu Stănescu Aradanul Tomul I. Brosiur'a I. Timișoara. Hazai, 1860.

Uries. = Uriesiul cu ochii în frunte (Polyphemos cu Hermes Polymetos și Odysseus și Urga Murga (Hermes Demiurgos și Mercurius) prelucrate și provideute cu explicațiuni pré interesante pentru popor și pentru invetiați de Dr. At. M. Marienescu. Editura Albinei. Pesta. 1874. Bertalits.

PLUGUȘOARE

16.—Aho, ho, ho
 Buna vremea, buna vremea,
 Gospodari de casă,
 Hodiniți, nici nu vă pasă,
 Că noi suntem 12 călărași
 Cu cai largi la pas
 Și noi cam groși de obraz.
 Noi nu suntem nici hoji,
 Nici tâlhari,
 Dar nici feciori de gospodari.
 Ia mai trageți flăcăi!
 —Hăi!

Iaca unul ură,
 Doi în șură;
 Unul mai șarlalan.
 Hap găina de bătlan
 Și mi-o pune sub suman,
 Și-o duce la moș Avram.
 Moș Avram șade pe tarabă,
 Cine trece tot întreabă:
 -- Ce ai lele de vânzare,
 Gâște, ouă, răișoare.
 Poftim, poftim, eu te știu,
 Poale-ai poftă de-un rachiu?
 Cu păhăruț mă cinstea,
 Pân' ce capul ne-ameția.
 Când scapam de mâna lui,
 Para chioară 'n pungă nu-i.
 Bunăoară ca nevasta mea:
 Și-a pus fusta cu zălog,
 Într'un fund de oboroc.
 — Hai barbate

Și mi-o scoale,
 Că-i pe-un leu și jumătate.
 -- Puturezească fusta la,
 Eu parale n'oi mai da.
 Mai îndemnați flăcăi!
 —Hăi!
 De urat am mai ura,
 Dar ne lemem că tovarășii
 vor îngheța,
 Că-s îmbrăcați în califea,
 Că și pielea se vedea.
 Dar nici eu nu-s mai procopsit.
 Că-s îmbrăcat într'un ilic,
 De mă iea naiba de frig.
 Mânați măi!
 —Hăi!

Din Vârful Câmpului, Dorohoi.

D. Urzică.

17. Aho, ho, ho!
 Mâne anul se 'noește
 Plugușorul se pornește.
 Plugușorul fără boi,
 Plugușorul tras de noi.
 Căci semne bune anul are
 Semne bune de belșug,
 Trage brazda de sub plug.
 Mânați flăcăi,
 Strigați măi!
 —Hăi, hăi!
 Și s'a dus bădica Traian,
 Să vadă grâul de-i arat.

*Și a încălecat pe un cal :
Negru ca corbul,
Iute ca focul,
De nu-și știa locul.
Pe un cal învățat,
Cu frâul de mătasă,
Cu șaua de iarbă deasă.
Cu polcoave de argint,
Ține bine la pământ,
Cu polcoave de aramă,
Bate bine la corhană¹
La urechea slânjinie,*

*Indemnați băeți !
—Hăi, hăi.
Iute s'a bucurat,
Că grâul i-a fost arat.
Hăisa, ceală, bourene,
Hăisa, ceală, boulean,
Trage brazda pe teșan.
Cei argași au mai arat,
Dar eu iute m'am lăsat,
Am pus cușma pe-o ureche
Și-am plecat în sal la fete.*

Nemțișor-Neamț.

Al. Moisei

POVESTI

48.—Bulaurul, femeea și dracul (sfârșit)

Dar, știți dv.: «vorba din târg nu se potrivește cu a de-acasă» că să vedeți ce s'a întâmplat:

După ce femeea a venit acasă, ședea to-ot posomorită și necăjită!
Pe semne de «inimă rea»!

—Ce e nevastă? Ți s'au înecat niscăi corăbii pe mare?

—O belea și mai *hoacăndă* m'a păscut mări barbate: iartă-mă că sunt o netrebnică...

—Da, unde ai mas azinoapte?

—De teamă că m'o apuca noaptea prin pădure și mi s'o întâmplă vr'o belea, am dormit la moașa care mi-a tras copilul.

Eu m'am culcat la un căpătăiu al patului, iar copilul l-am culcat în troacă tot în patu' acela la căpătăiul despre sobă, ca nu cumva să-i fie frig peste noapte.

Despre ziuă, când am întins picioarele—în somn—am răsturnat troaca, iar copilul a căzut cu fața pe mașina fierbinte. Până să-l ridic eu, i s'a fript obraji și i-au sărit ochii de dogoare...

—Apoi așa grijă ai tu de copil? Astfel de mamă ești tu?! răcni Chirilă ca un nebun și, unde mi-o inhăță de «cânepa dracului»,... și unde mi-ți începu a o șopi și a o trânti, de scăpă din mână lui cu capul vâlvoi..., ca dintr'o încăerătoare de câni.

N'apucase a pleca cu copilul la groapă când iată sosește și mama

¹ Coastă de deal.

lui Chirilă, să-și vadă și ea nepoțelul mort. Cum îl vede, cum începe să-l bociască.

— Aoleo, fluturașu' maichii!...

Pe urmă îi dăte naiba prin gând să desfeșe copilul. Noru-sii îi și trecu un cuiu prin inimă....! Când colo ce să vază? în loc de pielușica albă a copilului, blana neagră a coțoiului.

Mătușa își urmă jaletul mai departe: Aolo! «nu e fluturașu' ci e coțoiășu'»!

Când văzu așa, Chirilă se făcu foc și pară de mânie. Puse mâna p'un *cotompleț* să înceapă a o croi din nou, dar, atunci pică și Gavrilă, care-i zice:

—Las'o frate Chirilă, las'o în pace, că n'ai pe cine bate; zi-i «fier rău» și pace!

Du-te dincolo, în odaia de alături și ia-ți copilul, pe cere eu ți-l am scăpat de la moarte. Și altădată nu te mai încrede în muiere, căci ți am spus de atâtea ori, ce poamă e nevastă-ta: ea nu ține în dreptate cu casa ei... Ei frate Chirilă, acu cred că m'oiu fi plălit de datoria ce o aveam față de tine; și socotesc că îi fi atât de bun, ca după atâta slugărie în credință și fără pic de simbrerie, să-mi dai drumu' să mă duc îndărăt la stăpănu-meu.

—De, măi frate Gavrilă, ți-oiu da drumu' că ce să zic...? n'am cum îți mulțumi mai mult de cinstea, vrednicia și credința cu care mi-ai slujit.

Mi-ai fost un tovarăș mai bun ca un frate adevărat, și mai drept de o mie de ori ce nevasta mea cu cununie. O să te las să te duci cu Dumnezeu: dar până a pleca de ta mine, să-mi spui 2 lucruri....

—Îți spun și trei, numai dă-mi hârtie la mână, ca nu-ți mai dătoresc nimic.

—Îți dau, iscălite—dacă vrei cu amândouă mâinile. Întăiu ia spune-mi: ce îmi mai dătozezi mie și de când? că eu nu știu nimic.

—Sunt dator la tine o felie de mămăligă pe care ți-am furat-o și-am mâncat-o în... cutare timp. Și îi spuse împrejurarea când i-a furat mă-măliga apoi că el e diavol și că tartarul lor l-a pedepsit să slujească—pentru proasta-i ispravă—până ce stăpănul feliiei de mămăligă o spune că s'a plălit și că nu mai cere nimic fiind pe deplin mulțumit.

Ei ce zici: am plătit datoria ce-o aveam la tine?

—Ai plătit-o și răsplătit-o.

—Bine; atunci iscălește ici și dă-mi hârtie la mână precum că nu-ți mai sunt dator nimic.

Hârc! hârc! hârc! cu condeiul pe hârtie.

—Na. Dar să-mi mai spui tărășenia cu copilul: de unde și până unde... l-ai scapat tu dela moarte.

Și unde mi-ți începu Gavrilă... măi nene... să spună și ce era și ce nu era; și să toarne la minciuni numai de cele codate și încornorate. Mă rog: dacă-i drac împelițat, lasă-l pe el, că nu-i prost! Li spuse cum nevastă-sa a păcătuît în pădure c'un călugăr; cum acea mătușoică care-i mai drăcoasă decât talpa iadului a înduplecat-o să apuce calea desfrâului și că dacă a mas acolo, pricina e numai ca să se întâlnească cu un flăcău din sat; cum el—Chirilă—a auzit astea toate din gura satului și că după miezu' nopții s'a dus la casa mătușii să vadă el cu ochii lui dacă cele ce auzise sunt lucruri adevărate ori scornituri;—cum intrând pe furis în casă a văzut copilul la picioarele îndrăgostiților, chiar la căpătăiul patului, de tot, așa că la cea mai mică mișcare era amenințat să cadă cu ochii pe mașina fierbinte a sobei; cum a furat copilul și l-a adus acasă; șiretlicul pus de ele la cale cu cotoiul, când au văzut lipsa copilului...

—De, vere Chirilă, n'am ce-ți face. Știi, că îți spuneam la început să-i mai tragi din când în când câte o bătaie, când o vezi că se face afurisită. Nu vrei să m'ascuți. Ziceai că «îți bați norocul» căci femeia-i cu noroc la casa omului!

Vezi ce-ți face «norocul»?

Acu e prea târziu: «calul bătrân nu se mai învață imbuestru»!

—Așa-i vere Gavrilă...! Acu du-te cu D-zeu, vericule, și-ți mulțumesc din toată inima pentru cinstea și vrednicia ta.

Iar tu năpârcă spurcată, un ceas să nu mai stai în casa mea. Ia-ți trancanalele și să te duci... «unde a dus mutn' iapa și țiganu' cârlanu»!

După ce bietul Chirilă rămase singur, ci-că cu oricine se întâlnea 'n cale, spunea cu gură de foc:

—Ascultă neicuțule, vorbă cum se cade de la un om pățit, pe care s'o pui la inimă: mai bine trăești cu un străin decât cu o muiere rea și necredincioasă. Că străinul... nici nu te încălzește, nici nu te răcește; dar femeea hoată și necredincioasă numai îți dărapănă casa și te vinde și pe tine și cinstea casei tale.

De așa muiere să-ți scuipi în sân și să-ți faci cruce ca de «ucigă-l toaca».

Iar eu să vă mai spun una: nici o ispravă deavolească nu se pune la cale fără mijlocirea femeii, că aici pe pământ ea e starostele tuturor diavolilor cornorați și ne'incornorați.

*Incălecai p'o treste
Ca să vă spun astă poveste;
Trestia crescută 'n mărăcini
Iar povestea plină de minciuni.*

526. — *Fusul.*

Fuga 'n sus,
Fuga 'n jos,
Vine seara burduhos.

527. — *Furca și degetele.*

Am zece epurași.
Cinci șed sub acoperiș
Și cinci afară:
Pe cei dinăuntru-i plouă
Iar pe cei dinafară nu-i plouă.

528. — *Oala.*

Am o oaie bucălaie,
Șade jos și bea tutun
Și se roagă rugului
Și se 'nchină cucului.

529. — *Culbecul.*

Pe cea vale văluită,
Vine murga mohorită,
Ar fi bou și are șea,
Ar fi cal și are coarne.

Valea Hogii-Vaslui. **G. I. Popescu**

530. — *Soba și horna.*

Mama lată șade 'n c.r
Tata moșu' bea tutun,
Badea lungu' cântă'n fluier.

531. — *Lada.*

Am o vacă cu mațe de petică.

532. *Vatra, focul, pirostiile, cea-
unul și melesteul.*

Mama lata,
Focalata,
Cracanata,
Negreia,
Bagă teleoiul.

533. — *Ciaunul și mămăliga.*

Neagra baligă,

Alba iese.

534. — *Pieptenele.*

Am un om dințos, dințos,
Care mână porci 'n jos.

535. — *Perja.*

Am o vacă a făta
Și vițelului dintr'însa i-a fata.

536. — *Cântarul.*

Tata mare șade'n pod
Și mama-l trage de nod.

537. — *Luleana.*

Găinușă curcudușă,
De ce porți în nas cenușă?

C. G. Vartolomei

538. — *Scanteia.*

Cinghilina mică,
Nici de Vodă n'are frică.

539. — *Ciubotele.*

Am două putinele,
Toată ziua-s pline
Iar noaptea-s deserte.

Auzite de la Aurel Ionescu. Zvoraș-
tea-Dorohoi.

C. Atanasiu

540. — *Minciuna*

Rumegătură de cal,
Coarne de porc.
Cel schiop a fugit,
Cel orb a văzut,
Cel cu pielea goală în sân a
băgat.

541. — *Morcovul.*

Am un moșneag cu barba alară.
Cu trupul în camară.

Ion Preutescu

POVESTIRI ȘI LEGENDE

248.—Mihai Viteazul.

Mihai Viteazul era fiu de Domn, dar murindu-i părinții, a rămas a nimăru, că neamurile lui vroia să i se piardă de urmă, pentru că aveau presimțire că din Mihai avea se iese un om mare. A rămas bietul băet pe la casele oamenilor ca ori și care băet orfan. Umbla toată ziua cu alți băeți prin munți cu oile și caprele, șuerând și făscând.

Intr'o primăvară pe la un Ispas suia c'o trimă de oi pe un deal, numai ce vede într'un mijloc de poeniță o mulțime de șerpi șezând toți cu capurile laolaltă, făcând un bâzâit înfioros într'un mușunoi de spume. Acolo se strânsese două-zeci și patru de șerpi să facă mărgea. Mihai Viteazul auzise de la moșnegii satelor, că șerpii se strâng în fiecare an și fac mărgea și dacă se întâmplă om pe'ndămână și iea mărgeaua, din coada șerpelui celui mai mare, pe ce gândește, pe aceea are noroc.

Mihai auzise de la oamenii de prin sate că el n'ar fi de neam prost că din ura ce purtau părinții lui cu celelalte neamuri, l-au desmoștenit pe el ca să le rămăe averea lor și să n'aibă teamă că făcându-se el mare, să le fie lor primejdios.

Când a văzut Mihai șerpii făcând mărgea, toate aceste i se oglindeau înaintea ochilor; sta ca înlemnit în margina poeniței și gândia cum să pue mâna pe mărgea, și să-și îndeplinească dorința de a răsbuna pe toți făcătorii de rele și de-a curăți țara de păgâni, că pe-atunci țara era stăpânită de Turci.

Cum ședea băetul așa gânditor, numai ce vine un corb și se pune pe umăru' lui și nimic mai mult, se repede în mijlocul șerpilor iea mărgeaua în cioc și sboară în sus; atunci Mihai în buimăceala ceea, uită de șerpi și se iea la fugă în cotro sbura corbul.

Mihai fugea neconținut ca se nu piardă corbu' din ochi, și nu simția că pe unde mergea, trecea prin

Păduri întunecoase
Și văi prăpăstioase,
Prin târguri și sate,

Rămânând la spate
Țara Muntenească
Cu viță domnească.

Și corbul cu s'a oprit până în oraș la Țarigrad; și când a ajuns în margina orașului, corbul a lăsat mărgeaua jos dinaintea lui Mihai.

În momentul acela tocmai trecea pe colo împăratul turcesc în butcă cu șase cai, și cunoscând pe Mihai că e copil de Român l-a luat la el ca să-l crească și să-l treacă la legea turcească, și așa a și fost. Mi-

hai deși trecuse în legea turcească că navuse încotro cârni, dar el creștina creștinească o păstră în inimă și cu ea în inimă a și murit.

Mihai slujia în curtea împăratului turcesc, creștea și se întăria pe fiecare zi, așa că și împăratul se mira, de frumusețea, înțelepciunea lui Mihai.

Când a ajuns vârsta de douăzeci de ani, era de trei palme între ochi, căciula pe cap din trei piei de urs și cojoc din trei-zeci de piei de berbece, paloșul și cămeșa de zece cântăria trei măji.

După ce-a trecut de vârsta de douăzeci de ani pe Mihai la pălit dorul de țară și doru' de răsbunare, și știa că în graiuriile împăratului turcesc era un cal năsdruvan; a mers și l-a luat și încălecând pe el, a venit în Țara muntenească, a curățit-o de păgâni și de făcători de rele, de cei ce îl desmoștenise și de toți cei ce trăiau din munca altuia, iar în urmă a ajuns domn peste Țara românească, și a domnit șapte ani; și într'acei șapte ani s'a luptat și-a biruit șapte crai și împărați, a zidit șapte biserici și mănăstiri, ca să fie numele lui neuitat și pomenit în veci.

Vatra Dornei-Bucovina.

Teofil Bizom

249.—De-ale strigoilor.

Când prinde a-ți spune cineva ceva cumva de strigoi, ți se cam încrește carnea de spaimă, și ai dreptate. Așa, zice, povestea, că înainte vreme, s'au fost adunat flăcăii și fetele într'un sat la șazătoare, ca de obicei. Nu-i vorbă, flăcăi și fete de oameni frunte de gospodari nu s'or mai fi strâns acolo, la casă pustie, da' s'or fi strâns mulți *har-jatari* de cei ce 'mpușcă'n lună și fete tot de-un botez cu dâșii, știi, tot de cele ce rânchează ca să s'audă 'n capul satului.

Și așa, după ce s'au adunat acolo, în casa cea pustie, au turnat foc țapăn în horn și s'au apucat de lucru, care și cu ce da Dumnezeu. Fetele mai torceau, flăcăii mai șuguiau și mai *prujau*, de se *lădăiau* bietete copile de răs.

Amu, într'un târziu, numai ce intră în casă trei flăcăi străini, necunoscuți.

--Buna vremea! Buna vremea! Și se dau îndată'n vorbă. Vorbind ei așa, numai iaca scapă o fată fusu' din mână. Și fusu' s'a dus de-a dura până supt picioarele flăcăilor celor străini. Fata se pleacă și-și ia fusul. Când s'a întors pe laiță, la locul ei, era cum îi varul pe obraz.

--Da' ce ai tu? o întreabă cei de alături. Și fata a spus că la flăcăii cei trei, picioarele is de cal, nu-s de om. Iraa... Ce să facă ele amu? Au tot șoptit una de la alta, tot una de la alta și cu flăcăii și

au aflat în urmă că cei trei nu erau flăcăi, da' erau strigoi. Atuncea unu' câte unu, una câte una, s'au tot cărăbănit pe ușă afară și flăcăii și fetele și s'au dus acasă.

Cei trei strigoi au rămas strigoi. Ba nu singuri! Că pe cuptior rămăsese o fată dormind.

Ș'amu, a dat Dumnezeu și s'a făcut ziuă. Disdedimineață, când s'a dus sora fetei celeia, împreună cu alții, să vadă ce s'a mai făcut cu dânsa, zăresc de departe un cap rânjind în fereastră. — Iiii... Ioti, lelica râde!... zise. Apropiindu-se însă și intrând în casă, ș'au făcut cruce de ceia ce a văzut: numai capu' fetei era în fereastă, și fiindcă era cu buzele tăiate, de aceea parcă râdea. Prin cui și pe polițe erau întinse mațele, și toată casa cea pustie era mănjită cu singe. Săraca fata,

De la M. Nițescu, Iași.

D. Furtună

250. Legenda «Râului Doamnei».

Se spune că în vremea de demult Țara-Românească fiind bântuită grozav de Tataři și de alte *leftenii*, Negru-Vodă după ce și-a strâns mai întâi o oaste mare, a pornit spre soare-răsare împotriva lor să-i bată și să-i alungă peste hotare. Și a întârziat mult Negru-Vodă prin părțile acelea, luptându-se cu vrășmașii.

În vremea asta doamna Ilinca, care era de altă lege, rămânând acasă puse numai de cât meșterii de-i zidiră o biserică de legea ei, cu popi papistași și nu mai voia să știe nimic de legea noastră. Boerii lui Vodă, cei mai bătrâni, cari rămăseseră acasă, temându-se că doamna cu popii ei are să le strice legea, a scris lui Vodă acolo unde se afla el, o scrisoare, pârind pe doamnă că și-a făcut biserică nouă și că uneltește să le strice legea și orânduealile.

Negru-Vodă, care era un om aspru și neingăduitor, cum primi răvașul boerilor, a și trimis vorbă doamnei că are să vie în curând și dacă cele spuse de boeri s'or adevărați, va fi rău mare de dânsa.

Nu mai trecu mult după aceia și se răspândi pe negândite vestea în oraș, că Vodă a învins pe tataři, că a curățit țara de dâșșii și că în curând are să pice cu toată oștirea lui. Doamna, care se știa vinovată, se holări să fugă pe neașteptate la Câmpu-Lung.

Și într'o noapte întunecoasă, fără a prinde de veste boierii, își încărcă două care cu scule și cu tot ce avea mai prețios, și o porni la drum peste muscèle.

În drum se porniră ploi mari și doamna în zorii zilei ajungând la

un râu ale cărui ape crescuseră din pricina ploilor de la munte, nu mai putu să-l treacă și se opri la mal.

Pe când stătea ea, privind în urmă, băgă de samă că este urmărită de o roată de boeri călări, cari se luaseră pe urmele fugarei. Ca să nu cadă în mânele lor, nu mai așteptă nimic, ci intră în valurile apei înfuriate cu care cu tot și se inecă.

De atunci acel râu s'a numit «Râul Doamnei». Pe locul pe unde a încercat doamna să treacă, s'a urzit mai în urmă satul «Domnești», iar crângul unde s'a oprit după scăderea apelor trupul doamnei și sculele sale, s'a numit, după cum spun bătrânii, până nu demult, «Zăvoaile doamnei».

Auzită de la muma mea.

C. N. Mateescu

251. Legenda gândacilor de mătasă.

Odată, demult de tot, o femeie avea un copilaș tare frumuseț și numai pe acesta i-l dăruise D-zeu. Dar, este lăsat omului, să nu se bucure multă vreme de ceia ce-i este drag pe lume, poate pentru încercarea credinței lui. Așa și cu acea femeie. Nu i-a fost lăsat ca să se mângâie mult cu copilașul ei, ci într-una din zile se pomeneste că-i moare. Se plânge ea, se vaită, dar tot de geaba, căci sufletul copilului îl și luaseră îngerii, așa că ea rămasese numai cu trupul ca cu o bucată de pământ.

Face un cosciug, pune corpul copilașului înăuntru și îl sue în pod ca să-l aibă mereu și mereu să-l vadă, căci dacă-l îngropa cum făcea lumea, nu-l mai vedea. Peste câțva timp însă mortul se umplu de viermi, căci se stricase ca toți morții...

Acea femeie însă, la vederea viermilor, se bucură mult, căci din copilul ei se făcuseră mai mulți pușori și tot îi privea moreu, fără să-i pese de mirosul ce-i răspândeia mortăciunea. În fiecare zi, vecinele o auzeau: «Aoleo, ce-or face pușorii miei», sau «Aoleo, ce să dau pușorilor mei» însă nu vedea nici un pușor prin curte și nici prin nici o parte.

Acea femeie a încercat întâi cu fel de fel de frunze și erburi să dea viermilor să mănânce, dar a văzut că de nici una nu s'au legat căci nu le plăcea.

A încercat și cu foi de urzici și a văzut că îndată s'au urcat pe foi, dar n'au mâncat și de atunci a rămas obiceiul ca femeile să pună întâi, când ies din semințe gândacii, foi de urzici căci se ieau repede pe ele, și-i dau de-o parte,

A încercat apoi acea femeie și cu foi (frunză) de dud și a văzut că

viermii au început să mănânce. Le-a dat atunci mereu frunză de dud și viermii au mâncat și au crescut mari până ce au început să se urce pe diferite lucruri, căci le venise ceasul să facă gogoși. Și așa s'au făcut întâi gândacii, căci așa a voit Dumnezeu să dea femeiei acelelea mângâiere.

Pentru aceia miroase, în camara unde se cresc gundacii, a om mort căci sunt din mort.

Spusă de Baba Rada.

Afumați-Ilfov.

S. P. Colibași

252.—Șoarecele și guzganul.

Un șoarec se întâlnește cu un guzgan. Mai din vorbă în vorbă, din una în alta, încep să se întrebe unul pe altul de felul cum își duc viața. Șoarecele zice că lui de bine îi vine să sburde, guzganul iarăși zicea că de belșug ce are și de bine ce o duce, *huzurește* nu alta. Și guzganul chiar îl pofteste pe șoarece la dânsul acasă să-i arăte averea lui de ghinde, de alune, de câte lucruri de mâncare toate, adunate și păstrate pentru vremuri de grea cumpănă. Dar șoarecele tare minunându-se, îi zise cu șiretenie guzganului:

—Ce stai tu bre aicea și-ți rozi dinții cu uscăturile astea! Hai la mine acasă și să vezi cum stau vrafurile de făină gata măcinată, popușoi și câte bunătăți, toate: trăesc bre împărătește nu ca tine să mă chinui. Guzganul prost îl crede și bucuros vine cu el la șoarece în casa unui om unde-și avea culcușul. De cum vin încep să cotrobăească. Guzganul se bucura văzând că toate-s așa cum le spusese șoarecele. Da într-o zi nu știu cum, iaca văd un motan.

--Cine-i acela ? întrebă guzganul pe șoarece.

—Ei, acela-i popa nostru: fugi și-i sărută mâna, îi zise șoarecele, și o *sbughi* iute, iar guzganul prost, se duse să-i sărute mâna popei. Popa însă l-a sărutat frumușel pe cap strângându-l în brațe cu așa bucurie, că i-a luat piuitul guzganului.

Șoarecele, fără grijă, a pus stăpânire și pe agonisala guzganului, părându-i-se a nu fi tocmai așa de rea cum o găsisese la început când i-o lăuda guzganul.

Parcă istorioara asta ar avea asemănare cu multe ce se întâmplă și în lumea asta. Cine-și dă osteneală, înțelege ce ascunde.

Auzită de la G. Mihailescu.

Jorăști-Covurlui.

Petru G. Savin

BOLI LA OAMENI, LEACURI SI DESCÂNTECE

195.—*De muma-pădurii.**(De sperietură la copii)*

U ! u !, muma văilor,
 Și a pădurilor,
 Tu moroaică,
 Tu strigoaică,
 Tu *spălmântoaică*,
 Tu muma-pădurii,
 Tu muma păduroiiului,
 Tu din sara de astă seară
 Să nu mai vii la (...cutare copil),
 Că dacă vei mai veni,
 Eu cu foc te-oi arde,
 Cu tămâie te-oi tămâia,
 Cu sare te-oi săra,
 În apă te-oi îneca,
 În coadele mărilor te-oi arunca.

196.—*De întors.**(Când te-a întors boala).*

A plecat (...cutare)
 Pe cale, pe cărare,
 Și s'a întâlnit cu boala în cale,
 Cu pieciunea și cu nevederea,
 Cu nenorocul și cu zăbava.
 Ea «buna ziua» nu le-a dat,
 Ele pe ea s'au supărat,
 De mână a luat-o,
 În sus a ridicat-o,
 Oasele i le-a înclăștat,
 Sângele i-a turburat
 Creerii i-au detunat
 Ea țipa și *chirăia*,
 Maica Domnului o auzia,
 Jos pe scară de aur din cer se
 da,

Și din gură așa zicea :

—Ce tot țiți (...cutare) și chirăi?
 —Cum să nu țiți și să nu chirăi,
 Că ducându-mă pe cale pe cărare,
 Mă întâlnii cu necuratele în cale,
 Eu «buna ziua» nu le-am dat,
 Ele pe mine s'au mâniat,
 De mână m'au luat,
 În sus m'au ridicat,
 Sângele mi-au turburat,
 Creerii mi-au detunat.
 Maica Domnului zicea :
 —Taci (...cutare) nu te întrista,
 Că te-oi lua de mână dreaptă
 Și la vrăjitoare te-oi da,
 Cu gura ea te va descânta,
 Și necuratele de la tine vor pleca
 Iar tu vei rămânea
 Curățită și luminată
 Cum Maica Domnului te-a lăsat.

Din Boureni-Doljiu.

N. I. Dumitrașcu

197.—*Descântec de bube dulci.*

Mă sculaiu Duminică dimineată,
 Tăieiu un cal alb și-am făcut bere
 și mâncare,
 Chemaiu toate bubele, toate sgai-
 bele cele rele,
 Numai bubele cele dulci nu le-au
 chemat
 Iar ele s'au mâniat și s'au infocat
 În baligă de cal au intrat,
 Ca gura cuptorului s'o uscat
 Și de la . . . să cheie să răscheie
 Ca spuma de mare, ca roua de
 soare,

*119

Iar el să rămâie curat și luminat
Cum Dumnezeu sfântul l-a lăsat.

198. - Descântec de obrintit.

În casă primar am intrat,
Din casă primar a ieșit.
Cu mână în baltă am dat
În trestii m'am înțepat
Sângele a curs, puroie n'a prins.
De la Casandra Racoviță.

C. Constantinescu

**199.—Descântec de mușcătură
de șarpe.**

Ediță prestită,
Mușcă de peliță,
Pelița de os,
Osul sănătos,
Dincolo de mare, sub o tuiă de
alun,
Se luptă broasca cu șarpele,
Broasca pe șarpe îl dovedia,
Veninul îi curgea
Mușcătura îi trecea.

200.—De beșica cea rea.

A făcut buba cea neagră praznic,
Și-a chemat bubă albă,
Bubă castanie, bubă roșie, bubă
verde,
Numai pe beșica cea rea nu a
chemat-o.
Ea s'a supărat și s'a mâniat,
Înapoi s'a dat și s'a uscat.

De la cleva Părpalea Frăsina cl. V.

201.—De năjit.

(Se afumă cu haligă de vacă
strânsă de la ziua-crucei).

Năjit, pricăjit, huium de moară,
Nu hui ca moara, nu umbla cu
râșnița,

Nu latra ca câinii, nu miorlăi ca
mățele,
Nu cânta ca cucușii, nu cârâi ca
găinele,
Eși de la (cutare) din auzul ure-
chilor,
Din fața obrazului, din creerii
capului,
Ieși din carne, din carne'n piele,
Din piele afară,
Să piee, să răspeie,
Ca spuma de mare, ca roua la
soare.

De la mama mea,

Maria I. Mircea

202.—Descântec de roșăță.

Fugi roșăță,
Din creerii capului,
Din vederile ochilor,
Din auzul urechilor,
Din fața obrazilor,
Din sfârcul nasului.
Cu barda te-oi sfredeli,
Cu cuțitoaia te-oi cuțitai,
După aceasta, se scuipă de 3
ori și se dă cu barda în pământ,
zicându-se:
Roșățan bardă,
Roșățan pământ!

So va zice de 3 ori.

Auzită de la bunica mea Safta Ur-
sulescu.

N. I. Antonovici

203.—De reumatism (damba).

Ramatism din fugă,
Ramatism din sete,
Ramatism din foame,
Ramatism din somn,
Ramatism din muncă,

Ramatism de 99 de feluri,
 Du-te colo'n mare
 Că în mare este sare.
 Și în mare este pește:
 Acolo să te bagi,
 Că sunt făclii aprinse,
 Și mese întinse și acolo-i de tine.
 Du-te, fugi, că te tai cu cuțitul,
 Și te ard cu focul.

Se poartă un cuțit prin para

focului și după ce se'ncălzește bine, se poartă pe picioarele celui bolnav, ca cum ai ascuți bri-ciul de curea și se zice descântecul. Acesta se face de trei ori pe zi și când se priminește luna.

De la D. I. Igaat, Mogosești-Dorohoi și care l-a auzit de la Maranda Cozmoaie.

N. V. Hânțescu

204.—Legătură pentru plescaită.

Jumătate kgr. smochine, un sfert de kgr. stafide roșii, 50 dramuri de seu de oaie, 50 dramuri seu de vacă, jumătate kgr. roșcove, o varză verde, un sfert și 50 dramuri păsat de meu, un kgr. și jumătate lapte dulce; le pisezi bine pe fie-care în parte, apoi le amesteci și le pui la fert în laptele mai sus citat și la urmă le îngroși cu păsat de meu bine pisat, iar rana se unge cu untură de găscă proaspătă presărată cu cretă albicioasă și legat piciorul

A doua zi se pune legătură caldă cât ar putea suferi, primenind-o cu lapte ferbinte mai mult timp până se vindecă rana.

Auzită din Bârlad

205.—Leac în contra arsuri cu fosfor.

Se spală rana cu unt de lemn și apoi se unge cu potasă.

206.—Descântecul dedeochiului

Fugi deochi dintre ochi, că te-ajunge ho vacă neagră, cu coarnele să te spargă. Ochi deochiați să fie luminați ca ziua și ca soarele.

Suflă de trei ori în ochii descântatului.

Lt. Al. Saint-Georges

207.—Spurcăciunea.

De multe ori, copiilor mici (până la un an) le iese pe corp și în cap niște pete roșii, cari cresc, fac coji și puroi, devenind bube cu sgăibi. Această boală se chiamă «spurcăciune».

În popor se crede că ea provine din cauză că copilul se scaldă în aceeași albie în cari s'au lăiat cei mari, sau în care aceștia și-au spălat rufe. Sau și din pricină că rufele copilului s'au spălat la un loc și amestecate cu ale părinților lor.

E deci nevoie, ca copilul să și aibă albioara lui deosebită în care

să se scalde și să i se se spele rufele și cârpele ori scutecele. Leacul este : Alifie cu coji de ouă clocite și anume :

După ce cloșca a scos puii, se strâng găoacele de ouă din cuib și aceste găoci, în loc de a fi aruncate, se înșiră pe un băț sau nuelușă și se pun bine la streșina casei, ori în alt loc ferit, pentru că de acești pui nu se va apropia uliul; pe când dacă le-aruncăm încolo și să risipesc, se răspândesc și puii și se prăpădesc, unii mor, alții îi ia uliul. Pentru că din ele, dacă se ard și se pisează, acel scrum, amestecându-se cu untură de porc, se face un fel de alifie neagră, cu care se ung bubele și spurcăciunea copiilor, se vindecă.

De la mama mea.

208.—*Mătricea sau cuiul la inimă.*

Mătricea e o boală de care se îmbolnăvesc mai cu seamă copii mici. Au durere «de inimă»¹ (stomac); Copilul țipă într'una și de durere se încârligă de se face covrig, iar fața i se face vânăată ca porumbă. Tot din pricina durerilor, copilul dă din picioare.

Leacuri : se fură cuiul din inima căruții (sau chiar cuiul din jug) al unui om oarecare, însă care are la jug doi boi frați (fătați de aceeași vacă) fie că ar fi fost născuți pe rând : unul într'un an, altu în al 2-lea an) și cari trag la acelaș jug. Cuiul furat se înroșește în foc. Apoi se stinge—sfârșind—atât în oala cu descântecul de mătrice, cât și în scâldătoarea copilului.

Alt leac : se ia clei din urechea unui bivol, se amestică și se bate bine, ori în lapte dulce ori în zeamă de fierătură (ciorbă) se lasă ori se plămădește nițel apoi se dă bolnavului să bea când l-apucă durerile și-i trece.

Goleștii-Badiei-Muscel.

D. Mihalache

209.—*De deochiu.*

S'a sculat Maica Domnului Duminică dimineață și s'a spălat, la i-coană s'a închinat. S-a uitat spre miazăzi, spre răsărit, spre asfințit și miază-noapte și a văzut că veniau nouă pocituri, nouă cataroi, nouă strigoi, nouă moroi, nouă deocheturi, cu nouă cuțite însăgetate, cu nouă topoare, cu nouă săbii, iar Maica Domnului le-a înturnat înapoi și a întrebat : Unde vă duceți voi ? Ne ducem la cutare (numele celui ce să descântă). Duceți-vă în Marea Neagră. Acolo este o fată frumoasă și grasă, pentru voi aleasă. Sângele să i-l beți. Carnea să-i străpungeți.

¹ În popor prin *inimă* se înțelege *stomacul*. Când doare pe cineva stomacul, zice : „mă doare la inimă”,

Se descântă în usturoi cu acul, apoi se pisează și se bea cu apă ne'ncepută. Se bea de trei ori, se spală în creștet, fruntea și pieptul. Cea ce rămâne se dă la un loc curat.

Auzită de la Vârv, Dugheană, Nemțișor.

210.—Pentru scrântitură.

Se pune piciorul scrântit pe pragul ușei de la casă. Peste el să așeze o perină de culcat. Se calcă de trei ori peste pernă, de către o femeie ce-a avut doi copii de gemene și zicând vorbele: De cât picior ori mână scrântită, mai bine doi copii de gemene.

Nemțișor-Neamț.

A. Moisei

BOTANICA POPULARA

57.—Cârligățică.

Cârligățica e o buruieană ce crește prin fânețe, pe la locuri grase și umede. Mirosul ei e frumos. Are floarea albă și în mijloc galbenă.

Cârligățica se fierbe cu apă ne'ncepută în oală nouă, se pune în rachiu bun și se bea când te *cîrligă* prin pânțele. În ea se pune câte-o dată și peatră acră. Une-ori cu rachiu sau cu apă caldă e bună și de vătămătură.

Cîrligățica e bună mai ales pentru cei ce au cîrcei prin pânțele, de cîrligă.

58.—Cernușca.

Cernușca are foi mărunte, flori albe și sămânțe negre. Sămânțele se pun pe covrigi și chiar pe pâne, pentru a-i da un gust mai deosebit.

Pentru limbrici să ia sămânță de cernușcă, se pisează ca făina, se amestecă cu moare de curechi și se dă bolnavului ca s'o bea¹.

59.—Crucea voinicului.

Crește prin fânețe. Frunze din această buruiană unse cu untdelemn sau cu untură și puse pe răni, le vindecă².

60.—Colilia.

Colilia, cu care se împodobesc flăcăii la pâlărie, este invocate în cântecele populare din Muntenia, unde planta e cunoscută sub acest nume.

¹ Lupașcu, *Medicina Rabelor*, 55.

² Familia n. 29 p. 259.

Foaie albă *colilie*,
 Zi mă-ti să te dea mie,
 Că-mi ești dragă dintr'o mie¹.

Sau :

Frunză verde *colilie*
 Cântă cuculețu 'n vie;
 Dar nu-mi cântă numai mie
 Ci și lui Popa Ilie².

61.—Coacăz.

Coacăz e un copăcel sălbatec. E mai mult tufă. Face fructe lătuțe, galbene, roscate întâi, negre după ce se coc bine, cu sâmbure lat, bune de mâncat. Crește prin lăcușurile pădurilor. Lemnul său nu-i bun decât de foc.

Unii zic *coacăz* și la *agriș*. E mare deosebirile între unul și altul,

62.—Crinul.

Crinul, care prin albeața lui a făcut geloasă pe Afrodita, născută din spuma albă a mării, această floare gingașă despre care s'a scris atâtea și atâtea, nu a păstrat în poporul nostru, din poezia lui, de cât comparația: «frumoasă ca un crin», sau «gingașă ca un crin».

Poporul nostru cunoaște crini cu floarea albă și cu floarea roză, cum și crini de baltă care au floarea galbănă.

Apa de floare de crin alb, e bună ca leac contra durerii de cap și de ochi. Zama de crin fert e bună de măsele.

63.—Curmalul.

Curmalul sau hurmalul ca copac, nu-l cunoaște săteanul. Cunoaște numai fructul, curmalele și nu toată lumea de la sate. Cu toate acestea curmalele se invoacă în cântece:

Frunză verde trei curmale
 Drum pe deal și drum pe vale
 Sărut lumea de-a calare.

64.—Crucea Paștei.

Crucea Paștei este o plantă cunoscută cu acest nume în Bucovina, cu florile căreia se împodobesc oalele și străchinile cari se dau la *moși* de pomană pentru sufletul morților³.

65.—Crucea pământului.

Crucea pământului sau *brânca ursului* e o burueană ce crește pe lângă pârâe. Are foile mari, drepte.

¹ G. Dem. Teodorescu, Poes. Pop. 271.

² Idem 315.

³ Marian, Iumormântarea, 339.

Floarea ei e ca a mararului, umbreloasă. Crucea pământului e foarte bună de dureri de șeleși spate. Se strânge în ziua Crucii și se ferbe când ești bolnav, în apă neînceptută. Cu zama faci oblojele la spate și te speli, aruncând restul pe-un gard, ori pe-un copac.

E bună de făcut scaldătoare copiilor și de dat vacilor amestecată cu sare, în tărâțe, ca să dea lapte.

66.—Coadă cocoșului.

Coadă cocoșului crește prin păduri. Frunza e lungă ca o coadă de cocoș. Nu face floare.

Cu zămă de coadă cocoșului femeile uricioase se spală pe obraz spre a se face frumoase.

A. Gorovei și M. Lupescu

C Â N T E C E

1325.—*Foae verde bob orez*

Marijo cu ochii verzi

Mor, puiule, mor!

Leși afară de mă vezi

Păn' ce sunt grăele verzi

Mor puiule, mor!

Că dacă s'o secera

Ori mi-i mai vedea, or ba

Mor puiule, mor!

Plângere și jale grea

De călătoria mea

Mor puiule, mor!

Foae verde bob năul

Să-mi vii dragă la mormânt

Mor puiule, mor!

Cu sapă și cu lopată

Să-mi tragi jărna la o parte

Mor puiule, mor!

Să-mi vezi oasele 'nșirate

Și sprincenele 'nchinale

Mor puiule, mor!

Și cu fața vestejită

Sub pământ acoperită

Mor puiule mor!

1326.—*Tinerețe licăloase*

Mult mi-ai fost nenorocoase,

Ticăloase linerețe

Aji ajuns la bătrânețe

Și n'oji avul norocire

Să trăiți în fericire!

Banca-Tutova, **M. Lupescu.**

1327. *Și iar verde de trei nuci*

Fa Marijo und' te duci,

Așa sprintenă ușoară,

Parc' ai fi o căprioară?

—Mă duc neică la isvor

Să iau apă într'un ulcior,

Să mă spăl să fiu măi, măi

Și drăguță la flăcăi.

—Fa Marijo n'ar fi rău

Dacă te-aș însoji cu.

—Ba mai puneși pofta 'n cui

Parcă nici n' aud ce spui.

Du-te 'n treaba dumilale

Că strig pe neica din vale,

Și-i amar și vai de cine
 Se leagă cumva de mine.
 — Fa Marișo, bade-al lău
 E un prosl, și-un nălărău.
 Fa Marișo da-i jăran
 Și se poartă cu suman
 Pe când eu is cu surluc
 Și de doru-ji mă usus.
 — Măcer să fii domnilor
 Și să le faci scrum de dor,
 Eu pe badea nu l-aș da
 Nici pe opl ca Dumneata.

1328.—Foaie verde trei lămâi
 Sus la munte mă suii
 Și pe mândra n'o găsii.
 Dacă văzui ce văzui
 Pusăi mâna căpătâi
 Cu mantaua mă'nvălii
 Mă culcai și adormii.
 Visai dorul inimii
 Scris pe fața perinii
 Cu litere aurii
 Nu putu nimeni citi
 Numai mândra când veni
 Toate le descoperi.
 Și-așa spuneau slovele :

„Rele sânt frigurile,
 „Mai rele-s dragosile,
 „De friguri te doare capul
 „De dragoste mori ca dracul,
 „De friguri zaci și le scoli
 „De dragoste zaci și mori.
 Comunicată de Sub-Locotenent I. Ma-
 xim Regim. 81 Calafat.

Dacus Sameș

1329.—Fetele s'au vorbit toate,
 Să-și lase părul pe frunte,
 La băeți să nu să uile.

1330.—Frunzulică,

De dai, n'ai.
 Dacă n'ai cu cine,
 N'ai!

Inima să nu ji-o dai.
 Chiar și frățior să-ji fie
 Inima să nu ji-o știe.

1331.—Foaie verde foi
 măruntle,
 De dujmancele-ăle multe,
 Nu mai poci ieși din curle.
 Nu știu, maică, ce le fac,
 Că eu pragu' nu le calc.
 Nici păharu' nu le beau,
 Nici bărbajii nu le ieau.
 Nici nu-i iau,
 Dar nici nu-i las,
 Ca să le fac în necaz;
 Eu nu-i las, că-mi place mie,
 Să le fac să se mânîe.

1332.—Frunzulică de areu,
 Bătuto de Dumnezeu,
 Făcul-ai lu ce-am zis eu?
 Lăut-ai untură de zmeu
 Să dai bărbalului lău,
 Să moară, să le iau eu?

1333.—Verdileană ghiajă rece,
 Iubesc noaptea câte zece
 Și tot mi-e inima rece,
 Că e alla și mă 'ntrece.

(Căineni)

1334.—La fântâna cu fagu',
 Ară neica cu plugu';
 Frânge-i-s'ar cormanu',
 Cormanu' și fieru-lal,
 Să vie diseară 'n sal,
 Să-și ascuță fiarele,
 Să-i dea gaica buzele.

1335.—*D'aș iubi câji îmi sânt
dragi,*

*N'ar mai fi frunză p'în fagi
Nici iarbă pe supl copaci.*

(Vârleni-Vâlcea)

C. N. Mateescu.

1336.—*Foae verde foae 'n-
loarsă*

*Câl e vara călduroasă
Caul umbra cea mai groasă
Și mândruja mai frumoasă.*

*Cum veni luna lui Marle
Cântă păsările loale,
O veni ș'a lui Aprile
Ș-oi petrece și mai bine.*

*Că înverzesc lufele
Mă 'ndrăgesc mândruțele.
Cum m'apropiai de crâng
Aud mierla șuerând.*

*Mă uităi prinle smicele
Zării ochii mândrei mele.*

*Mândrulița neicăi dragă
Ochii tăi arme nu poartă,
Spune, cu ce mă săgența?*

*Foae verde di-un năul
Dă-m' ochii să ți-i sârul
Că nu pot să mă mai duc.*

*Neică dragostele noastre
S'au imprăștial pe coaste.
Și ascullă măi bădiță
Eu n'am să-ți mai dau guriță.*

Mereu m'a bățul măicuța.

—Insoară-le băcjaș,

Și pe mine să mă lași.

Insoară-le ia-ți nevastă

Dar vezi să nu ei vre-o

proastă.

Să le dai cu ea de casnă,

Că eu nu-ți mai dau guriță,

Ca să mai am sulerință.

1337.—*Foae verde trei
migdale*

Tot trecând la deal, la vale

S'o lual lumea de mirare,

Că-s fudul și mă țin mare.

In adevăr că-s fudul

Că iubesc puțin și bun.

Și iubesc lucru cural

Cu apă rece spălal

Fără rumeneală dal,

De loală lumea mustral.

Dumnezeu să le ferească

De dragostea femească,

Că le usucă ca pe iască,

Te usucă din picioare

N'ai odihnă la culcare

Și nici poftă de mâncare.

*De la Koibănescu C-tin, com. Vânu-
lețu-Mehedinți, com. de M. C. Alexan-
dru din Balota-Dolj.*

Șt. St. Tuțescu.

1338.—*la mai zi, mai zi, mai zi*

Că la vară ți-oi cosi

Unde-a fi iarba mai grea

Să le-ajungă jalea mea.

1339.—*Tot încet cu fala Petrii*

Să n'o dai de colțu' vetrui

1340.—*Haid' o roată și 'napoi*

Ca ciobanu după oi.

1341.—*Omul de ciudă nu*

moare

Da nici multe zile n'are.

1342.—*Măi bădiță Grigoraș*

la mai zi din fluieraș

Că j'oi coase-un guleraș.

1343.—*Barbatul care-i uril*

Leagă-i un curmei de gât
 Și te du cu el la târg
 De Ț-a da un teu și opt
 Să-l dai cu curmei cu tot.

I. Mihailescu

1344. *Vai de mine ce-o să fac!*
Am un barbat cât un brad
Și n'am cu ce să-l îmbrac.
Am dus cânepa la ghiol
Ș'o eșil un pește chior
Mi-o scos cânepa din ghiol,
Ș'o eșil o broască lală
Mi-o scos cânepa din ballă.

1345—*Sireaca nevastă-mea*
Harnică-i și vrednică—
Pân ce Țes-un col de pânză
Mâncă cinci oca de brânză,
Ș'o stămboală¹ de făină.

1346—*Nevăstica cea urită*
Nu-i păcat s'o dai de răpă
Că se 'nvelește cu sacu,
Și doarme pân'o ia drecul...

Larga-Bacău

C. G. Vartolomei

1347—*Foaie verde Irei*
migdale
De ce plângi soldat cu jale?
Sau Ți-i grea arma'n spinare
Sau Ți-i dor de-acasă lare?
=Nu mi-i grea arma 'n
spinare

Ci mi-i dor de-acasă lare.
C'am lăsat boii înjugaji—
Și părinții supărați.—
Pentru-o armă ruginoasă
Lăsă-i masă, lăsă-i casă
Lăsă-i nevastă frumoasă

Baniță.

Cu doi copilaș la brață.
Unul strigă: lală, lală!
La inimă le săgeală.
Unul strigă: mamă, mamă!
La inimă face rană.
Mă rog domnu căpitane
Dă-mi drumu' din concentrare
Căci de când m'ai concentrat
M'am pârlit și m'am uscat
Mânânc brulișor uscat
Și cu zeamă-ameslecat.
Foie verde de doi brazi
Să vii mamă să mă cați
Între Iași și 'ntre Galați
C'acolo suntem chemați.
O sulă și cinci soldați
Toți frumoși ca niște brazi.
Și-o sulă de vânători
Toți frumoși ca niște flori.
Unde-or fi morminte dese
Sunt fețe de preneșe.
Unde-or fi morminte rari
Acolo sunt militari.

Auizit de la Alecu Luca, com. Drago-
 mirești-Tutova.

St. Manole

1348. — *Cum mi-i murgu tâl-*
har mare,
Paște, suflă dintr'o mare.
Murgule nu mai sufla
Ca nu sunt de sama ta;
Dar nici floare din grădină,
Să mă poarte toți pe mână.
Ci-s o floare foarte mare,
Stau noaptea pe la icoane
Și ziua pe la izvoare.

1349.—*Ia uită-te peste deal,*
Vezi un car ca patru boi,

*Încărcat cu popușoi ?
 Popușoi bătuți de piatră,
 Ca copiii fără tată,
 Popușoi bătuți de brumă,
 Ca copiii fără mumă.
 Popușoi prin bolovani,
 Ca copiii prin dușmani,
 Popușoi crescuți prin spini,
 Ca copiii prin străini.*

Negotești-Suceava. **V. Știrbu**

*1350. Când oi trage trei grante
 Trenule n'ai avea parte,
 De șuruprile toate
 Și de șina de sub roate
 Mi-ai dus puiul n' strînatate*

*Si n'are cin' să mi-l cate
 Puiu meu nu știe carte.
 Tata e bătrân uu poate
 Surorile mi-au murit
 De la frați n'am crezământ.
 Pusăi picioru pe piatră
 Nu e mumă, nu e tată,
 Nu e frați nu e surori,
 Nu e grădină cu flori.
 Și plecai în strîni să mor
 Și focu iubitei mele
 Mi'ncarcă pacate grele.*

De la Naie Iumandi Stănești-Vâlcea
 în ziua de 8 Decembrie 1910.

Gh. Fira

1351. (Doina de pe fața 225).

O SAMĂ DE CUVINTE

2263—2339

Tarhat = cele trebuincioase românului la pădure: o *trăistucă* cu *udătură*, sumanul ș. c. l., *tarhatu*.

Uluil = *zepicil*, *zurbuluit* «tare-s uluit» m'am uluit când au sărit toți cu gura pe mine.

Tolontăi (a) = a vorbi singur, mîniat, a tolontăi. «Ia nu mai tolontăi de pomană—atăta, că...»

Iute de ojele = iute de fire, om care nu știe multe Se mai ia și altmintrelea...

Hoschi (a) = a dormi, a sta lat. «Nu te-i mai săturat de când hoschești?»

Oploși (a se) = a se acioa, a se așeza.

Zadre = *jambre* de brad, mai ales uscate pentru făcutul focului în gura cuptorului, când e pânea 'n sobă, ca să prindă pânea față, să rumenească.

A mizdri = *mojdoli* «Nu-i da mere, că numai le mizduește, n'a-re dinți cu ce să mînânce.»

Hulului = într-o parte, *nătărăște* «nu umbla așa hututui; umblă mai domol». Tare-s puse toate hututui, parcă le-a adus apa clae peste gramadă.

A hăbuci = a rupe ceva bucățele «cine ți-o hăbucit așa sumăeșu'» «Când a venit, straele de pe dânsul, hăbuc, ferfeniță.»

Hebetiuc = rămășiță, lucru de nimic, stărchitură. «M'aș mai uita la toate hebetiucurile la horă.»

Poșâdic = copii mulți poșâdic. «Mai mult poșâdic a fost la bise-rică azi!»

Odoguri = «ai ajuns în odogurile lui N» a ajunge în apele lui cutare, a fi asemenea cutăruia.

A se sonci, a se vânzoli, a se irământa pe loc :
 «Toată noaptea m'am vânzolit, m'am frământat, n'am putut dormi de loc.»

Ulduros = om de nimica, ticălos.

La odae = la fânaț, la deal, la odae.

Izât = imbibat de apă, chiftuește : a izât o apă.

Mișâjă = câștig bunicel.

Jud. Bacău

C. G. Vartolomei

Slăvină = *cană*, șurup ce se pune la putina de varză prin care se scoate zamă.

Scaradă = când un lucru e prea uscat se zice că s'a făcut scaradă.

Samulastră = iarba și cerealele cari răsar în pământ după ce s'a cosit ori secerat, nefiine sămănate, ci numai din grăunțele cari s'au scuturat la recoltă. Samulastra e foarte bună de păscut pentru vite.

Bodicăi [a] = a căuta ceva cu deamănuntul prin întuneric și nu găsește repede.

Căscăui = zezzec, *zăbăuc*, zăpăcit, năuc, uituc.

Ciurciumel = când într'un loc găsești multe ciuperci grămădite. se zice că erau ciurciumel. Asemenea și când puți stau grămădiți, strânsi la un loc pe lângă cloșcă.

Olovenie = despre omul harnic, muncitor, care aleargă tot mereu, se zice că nu mai are olovenie de bărbat vrednic ce este, nu are stare, *zălignea* la orice. 2. Când vitele le tot căsnim mult de tot la muncă, până când nu mai pot aproape. se zice că nu mai au și ele olovenie, că tot un trup au și deci trebuie să le căutăm și lor *ogodu'* căci altfel le prăpădim, de scură și *znăga* din ele.

Mărdăgit = murdărit.

Nèder = câtă nederu' ! mare și prost ! 2. despre omul vârtos, voinic, puternic, țăpăn.

Păbața = prăjină mare, lungă.

Vânățări = sus de tot, la o înălțime mare. Când cineva se suie într'un pom, copac înalt și ajunge până aproape de vârf, se zice că-i în vânățări. Unor mai slabi de fire când îi văd tocmai acolo, le vine amețea de frică c'or cădea și până jos s'alege *poradicu'* de ei.

Vidăanii = se zice despre cineva care se poartă rău, aspru cu ceilalți dimprejur, i-a băgat în vidăanii, i-a îngrozit, i-a speriat. Asemenea se zice și despre cel care spunând un basm cu multe ciudățenii și minunății, face pe ascultători să se îngrozească de cele auzite, îi bagă în vidăanii, de-o să viseze numai câte ălea, de te'nfiori și ți se scutură carnea când auzi.

Polinteu = șade potinteu, ca prostu', se zice despre cineva care nu

se dă la o parte din drumul trecătorilor; ori când trimiți pe cineva ca să-ți aducă ceva și se mânie, nevrând să se ducă unde l-ai trimis.

Conèl = când ți-a făcut cineva un rău, cauți prin toate mijloacele și-l pândesti ca să-i faci coneușul, să-ți răzbuni.

Plavie = mai multe lemne, *răgălii*, grămadite ori cum pe o apă curgătoare, se zice că vin plavie pe Olt la vale.

Linciuri [a] = a linge vasele, pentru câni, idem pentru oameni în înțeles figurat.

Sbiciulă = despre o pereche de boi buni cari trag fără să simtă greutatea, se zice că nici nu se sbiciulă, nu le pasă, pot să ducă oricât ai pune pe ei. 2. Asemenea și despre oamenii chiaburi, cu stare, când li se întâmplă ceva rău, nici nu se sbiciulă de asta.

A se colnici = se zice despre cel care-și tot caută un loc ca să stea și nu și-l mai găsește, se colnicește de colo până colo.

Voicești-Vâlcea,

Ion N. Popescu

Elciuit = uzat, fleșcăit, se zice degetelor ce s'au elciuit, când stai cu ele în apă multă vreme. Se zice și unei femei care a făcut copii mulți și a trăit în mizerie, mai ales când acea femeie a fost odată frumoasă și căutată.

Erebeagă, erbeliște = scoasă din uz, o erbeliște de roată, o roată de car aruncată prin curte, ploată de ploi, bătută de vânt și arsă de soare.

Făcăleață = faptă neserioasă s. e. tu mi-ai făcut făcăleață asta.

Fanghiolos = pretențios.

A se fâjâi = a face mișcări repezi, spre a se mândri.

Fidan = voinic, mare.

Firimiță = bucată foarte mică.

A firoși = a dărui, hotări să fie într'un fel oarecare.

A firui = a drăcui, a dărui necuratului.

A se frichini = a se răsuși încoă și încolo de nerăbdare.

A i se găgi = a se plictisi, a i se scărbi.

Găldău = beat; baltă strânsă din ploaie.

Gâlloare = vâltoare.

Gâroș = om cu obrații roșii și frumoși.

Geac = trăistioară pentru demâncare.

Gèot = lătratul cânilor din sat auzit din depărtare.

Ghibur = porumb, știulete mic.

Ghindoc = om mărunț și îndesat.

Ghiold = isbitura cu vârful pumnului.

Ghizdă = gaură făcută printr'o despicătură.

Ghizdav = om care nu-ți ascultă sfatul.

Giorsâl = furat.

Ginâp = termen, obișnuință. Iși are ginapu lui, își are socoteala lui, așa vrea, așa-i vine.

Giuluf = cârlionții de păr la tâmpiele capului (ai fetelor mari)

Ghiurl = bluză croită pe trup fără mâneci, simplă de tot. mânecar. un fel de vestă pe care o poartă femeile.

Glojdean = știulete aproape rotund de mic ce este.

Godinac = copilaș, purcel, ca de vre-un an, frumusei (când poate să fugă).

Galopân = voinic și neîmbracat din cauza sărăciei.

Gozb = resturile dintr'o mâncare rea.

Principele-Ferdinand. Teleorman.

Pr. Florea A. Drăghici

GLUME, JATII, TACLALÉ

257.—Cum s'a măritat o babă.

Bine a zis cine a zis: «Că omului de bine capului ce îi este, sburdă.» Iaca așa și baba noastră, îi veni toane să se mărite. Cu cine se întâlnea, altă vorbă nu lua de cât de măritiș.

Amu cum sta ea într'o zi dinaintea ușei, trece un flăcău și îi zice:

— Bună ziua mătușă!

Baba face:

— Ai intra-țar o țăpușă.

Băiatul tace o clipă și zice de odată:

— Mătușă s'ar mărita!

Baba face:

— Ha, ha, ha, voinicule, ha!

Amu fiicăul ce era să facă? Hai să se însoare cu baba, căci doar își dase cuvântul și apoi știa că baba are bani. Căci acum îi venise și lui vremea să zică:

Când eram în vremea mea,
Bătrână nu-mi trebuia:
Dar acum ce vremea vine,
Cu bătrâna o duc mai bine.

Ba adică nu-i veni lui vremea să zică, așa, dar se gândia la galbenii babii. Vorba ceia:

Gălbiori, roșiori,
Gălbinei, să-i tot ei.

Și iaca așa flăcăul nostru luă ulciorul cu galbeni de subt laiță și im-

preună cu baba se porniră odată cu sara. Merse cât merse și când a înopțat ajung într'o pădure. Aici flăcăul îi spuse babei :

—Mătușă uite ce ! Eu mă duc până acasă să chem lăutarii și vorniceii. Dumneta leagă-ți ochii, astupă-ți urechile și sue-te în copacul ăsta că dă, nu mi-i de alta dar ești tare mititică și te-i spărie singură 'n pădure. Baba făcu cum o învăța flăcăul și apoi se sui în copac. Atunci flăcăul luă ulciorul cu bani, cotigi pe ici pe colo și tot lăutari și vorniceii se făcu.

Dar baba vai de capul ei ! Toată era sgârbiată pe mâni și pe picioare din pricina crăcilor. Așa că începu baba să cânte cât o lua gura :

Sus is stele,
Jos is stele,
Vai de picioarele mele.

Sus is stele,
Jos is spini,
Vai de bielele mele mâni !

Tot cântând așa baba, o auziră dihăniile de lupi și de aceia veniră în jurul copacului. Și unde n'au început a se mânca și a urla dihăniile în jurul copacului, de răsuna pădurea, nu altă ceva.

Baba auzia ca prin vis sgomotul, căci doar urechile îi erau astupate mățătăcâi, și crezând c'au venit lăutarii și vorniceii, începu a se da jos. Cum ajunge jos, lupii o luară la întins. Baba saraca începea striga și a se văicăra :

—Inceț, nuntași, încet !

Ași ! Ți-ai găsit ! Lupii par'că nici nu o auziau, căci cât ai bate în palme o forfocară de nu mai rămase decât ciolanele din biata babă.

Și iaca așa păți și baba cu măritatul. Să mai poștească și altă dată dacă-i dă mâna și-o ține curaua.

Auzită de la mătușa Domnica Focărița de vre-o 60 de ani.

Vlăsinești-Dorohoi. Vezi no. 255

Al. Al. Leontescu

258.—De-ale lui moș Iordache

De multe ori, când se ducea undeva călare, își lua barda la brâu și luleaua în gură.

Și dacă îl întrebai :

—Ce-ai mai face cu a bardă mă' moș Iordache ?

Îți răspunde :

—O luai că, poate de, mi s'o întâmpla ceva pe drum de-oi fărâma.

Din Boureni-Dolj.

N. I. Dumitrașcu

259 — Jidanul martor

Cică doi români sfădindu-se, ba și păruindu-se, puse ca martor pe acelaș jupân, iar la înfățișare judecătorul după ce ascultă și pe unul și pe altul, voi să audă și ce zice martorul. Acesta începu :

Pe o noapte senină
Cu soare di vară
Am ășit afară
Să fac nițel pipi.

S'am văzut pe dânsul,
Cum dădea într'însul
Până s'a bătut.

— Cum măi, zise judecătorul văzându-se așa incurcat. Zici că s'a bătut ista și cu celalt, dar e vorba care a dat mai întâi?

— Apoi care a dat mai întâi și mai întâi și mai întâi? Cum? pune mâna, care? Apoi mai întâiu amândoi deodată, zise repede ovreiul, ca și cum ar fi spus drept, căci de, ce să le facă, că doar amândoi îl luase de martor, însă judecătorul îi dăte afară ocărându-i.

De la sora mea Florica.

N. I. Munteanu

Poșta Redacției.

D-lui D. Gr. Furtună: Am primit frumoasa bucată pentru calendar. Prospăturile noastre le trimiseseam la București. Au venit? *D-lui G. Apostol.* Se va publica, bucuror, dar ceva mai târziu, fiindcă... noi trebuie să ținem rândul ca la moară. *D-lui D. Sameș:* Ne'ntrebați dacă mai vrea... inurgul iarbă verde! *D-lui N. Munt.:* Din „Ceva despre albinărit“, să vedem ce va putea scoate prisăcarul. *D-lui T. Bizom:* Am primit cele trei frumoase povestiri. *D-lui A. Mois.* Primit și orânduim.

Poșta Administrației

S'au primit bani și se mulțumește d-lui C. Andriescu, inst. Iași, abon. an. VI: *d-lui C. Droc,* abon. an. VI, un abonament pentru biblioteca populară din Poehlida-Sălăcenii, jud. Tutova și altul pentru biblioteca populară din Corodești jud. Tutova; *d-lui Lt. A. Negoescu,* 15 lei cotiz.; *Sf. pâr, C. Bărbulescu* Iași, abon. anul VI: *d-lui P. Constantinescu* prof. Bârlad abon. an. VI: *d-lui T. Raica,* prof. Ploști abon. an. VI: *d-lui I. Rădulescu-Pogoneanu,* prof. București, an. VI: *d-lui H. Tiktin,* prof. univ. Berlin abon. an. VI; *d-lui C. Daniilescu,* B. Vâlcea, abon. an. VI: *d-lui M. Popescu,* Gorunești-Vâlcea abon. an. VI; *d-lui St. Basilescu,* Talpeș Mehedinți, abon. an. VI: *d-lui Al Morariu,* Pătrăuți, Bucov. ab. an. VI: *d-lui I. G. Bișicescu,* București abon. an. VI; *d-lui L. T. Radu,* abon. $\frac{1}{2}$ an. VI și $\frac{1}{2}$ an. VII: *d-lui Sub Lt. I. Dănescu,* Bârlad tot așa: *d-lui Octav Arbizani,* Corni-Tecuciu ab. an. VI: *d-lui N. I. Munteanu* Jorăști-Covurlui 5 lei cotiz.: *d-lui C. G. Constantinescu,* abon. $\frac{1}{2}$ an. VI: *d-lei Maria I. Mircea,* Bârlad abon. an. VI.

Cărți primite la redacție

G. Tutoveanu: *La arme.* Luptătorilor pentru țară. Bârlad 25 Iunie 1913. Tipografia nouă. T. Slobozeanu. 16 p. Gratuit.

Corneliu Moldovanu: *Venus și Gioconda* (no 33 din Biblioteca „Lumina“). București f. a. Librăria nouă 112 p. 30 bani.

O B O L U L

*Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și pretenilor Revistei «ION
CREANGA» pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

A apărut :

Tudor Pamfile

POVEȘTEA LUMII DE DEMULT

DUPĂ CREDINȚELE POPORULUI ROMÂN

I. Înainte de zidire.—II. Zidirea pământului.—III. Dealurile
și văile.—IV. Zidirea omului.—V. Căderea Diavolilor.—

VI. Adam și Eva.—VII. Cain și Aben. —

VIII. Potopul. -- IX. Oamenii vechi.

— INDICE ȘI GLOSAR —

EDIȚIA ACADEMIEI ROMANE

Se află de vânzare și la Redacția revistei
„Ion Creanga“

Bârlad strada Corbului

2 LEI

**Stăruitor ne rugăm pentru plata abo-
naментelor.**

D-sale D-lui

Artur Gorovei

Follicem

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul I, No.1 pe August 1913, cuprinde :

CUVÂNT ÎNAINTE. — «Miron Costin»

DOCUMENTE. — I. G. Ciolan, M. Lupescu, T. Pamfile, H. Papa, A. Saint-Georges.

SCRIPTII. — T. Pamfile.

SEMĂNĂRI. — T. Pamfile.

ISTRAȚIUNE. — Pecetea orașului Bârlad din anul 1632

Redacția și Administrația : Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. IV.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. V.	—	—	—	—	5.00

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” — 0.05

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912 — 1.50

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913 — 1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — 0.20

„ „ Jocuri de copii I — 1.40

„ „ „ II — 1.60

„ „ „ III — 1.50

„ „ Cîmilituri românești — 1.00

„ „ Industria casnică la Români — 10.00

„ „ Sărbătorile de vară la Români — 2.00

„ „ Boli și leacuri — 1.00

„ „ Cîntece de țară — 4.00

„ „ Agricultură la Români — 5.00

„ „ Povestea lumii de demult — 2.00

M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătase — 0.10

„ Alcătuirea unei gospodării țărănești — 0.50

Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00

„ Colinde din popor — 0.30

Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — 2.50

Petru G. Savin: Clăcășește — 0.40

I. I. Ciuncanu: Doine și alte cîntece — 0.30

A. M. Nour: Descăntece și vrăji — 0.30

Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești — 1.25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

Ă PĂ R E O D Ă T Ă P E L U N Ă

C U P R I N S U L

D. Mihalache.—Ionică Ionea (cu notație muzicală).

T. Pamfile.—Invățătură pentru învierea morților.

Daniil Răuțescu, C. Atanasiu.—Colinde.

Pr. Florea A. Drăghici.—Jocurile copiilor.

Victor Popa, G. Apostol.—Povești.

Al. Moisei, N. V. Hânțescu, C. G. Vartolomei, Lt. A. Saint-Georges, Ion N. Popescu, S. P. Chiricel.—
Datine și credințe.

N. I. Dumitrașcu.—Cântece de stea.

Petru G. Savin, Al. Morariu, C. Daniilescu.—Cântece bătrânești.

D. Furtună, M. Lupescu.—Vorbe adânci.

C. N. Mateescu, Lt. Al. Saint-Georges, M. Lupescu, I. Mihailescu, V. Știrbu, Al. Al. Leontescu, G. Fira, Th. Gherman, G. Iacobeanu, C. M. Popescu, Dacus Sameș, S. P. Colibași.—Cântece.

N. I. Munteanu, N. I. Dumitrașcu, Al. Al. Leontescu, Petru G. Savin.—Glume, jâții, taclale.

P. N. I. Dumitrașcu.—CRONICA.

Poșta Redacției și Administrației.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

B Ă R L A D

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 de bani

În străinătate . . . 50 » »

Un număr vechiu, 50 de bani.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei.

În străinătate 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPĂȘCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui St. Capșa București], G. A. Cosmovici [Tg. Neamț], N. I. Dumitrașcu [Gara Dâlgă], D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Fătuță [Mănăstireni-Botoșani], Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu [Găinești-Suceava], Dr. I. Urban Iar n.k [Praga-Boemia], G. T. Kirileanu [București], N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțișor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Jorăști-Covurlui], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui], P. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu [Crasna-Gorj], C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Școleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tușescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Domnii intemeietori cari până la sfârșitul anului curgător, nu vor trimite cotizația deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înștiințare.

Î N Ș T I I N T A R E

În editura **Librăriei Alealay & C-nie** din București calea Victoriei, se află de vânzare reușitele

Gramatici pentru clasele I, II, III și IV urbană și divizia III anul 1 și II

alcătuite de încercații dascăli :

G. Tutoveanu, C. Nichita, T. Popovici și M. Lupescu iar în editura **Librăriei Naționale din București** se găsesc

ARITMETICELE de CURS PRIMAR

de aceiași încercați învățători

Comenzile se pot face de la librăriile editoare, prin orice librărie din țară, sau direct la București.

Nu avem destule cuvinte de a le recomanda domnilor institutori și învățători, căci pe acești fruntași ai institutorilor și învățătorilor, îi cunoaște întreaga țară.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. PAMFILE

Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL
În țară 5 lei
În străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA:
M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

Rugăm cu stăruință pe toți cei ce vor binevoi să lea parte la scoaterea CALENDARULUI REVISTEI „ION CREANGA” pe anul 1914, să grăbească trimiterea manuscriselor și ilustrațiilor (fotografii, deseme, clișee) trebuincioase.

IONICĂ IONEA

Frun-ză ver-de vi-o-nea, Io-ni-că, I-o-nea
De-te-aș prin-de-ua-de-va Nu-mai-o-chii
Ți-i-aș lega 'ntr-o basma (bis)
Ți-i-aș pune 'ntre icoane
Și m'aș ruga: «Doamne, Doamne,
Mai dă-mi zile să trăiesc,
Pe Ioana s'o iubesc,
Două vorbe să-i vorbesc,
Ș'apoi să mă prăpădesc.
Frunză verde trei lalele,
Ioană din Ionele,
Cu părul făcut inele,

Frunză verde viorea,
Ionică Ionea,
De te-aș prinde undeva,
Numai ochii ți-aș lua.
Și i-aș lega 'ntr'o basma (bis)
Și i-aș pune 'ntre icoane
Și m'aș ruga: «Doamne, Doamne,
Mai dă-mi zile să trăiesc,
Pe Ioana s'o iubesc,
Două vorbe să-i vorbesc,
Ș'apoi să mă prăpădesc.
Frunză verde trei lalele,
Ioană din Ionele,
Cu părul făcut inele,
Ion Creangă.—VI. 9.

Cu gatu' plin de mărgel,
Dă și neichii floricele.
— N'am leicuță flori de dat,
C'astă vară n'a plouat;
Și-am plătit de le-am udat,
Cu băni de pe sărutat.
Mândro, sprânceoara ta,
Mânca-o-ar pecingenea,
Să n'o pupe nimenea,
Numai neica când o vrea,
Ionică Ionea!

Auzit de la lăutarul Niță Scaloi, Go-
jeștii-Badii, Muscel.

D. Mihalache

ÎNVAȚATURĂ PENTRU ÎNVIIAREA MORȚILOR¹

Cînd va fi învierea morților, va fi Duminecă și va fi în ziua de Paști și atunci voevodul cerului, arhanghelul Mihail cu trîmbița va trîmbița la miez de noapte, și să vor ivi trupurile la miezul nopții ca painîinul; și iar va trîmbița înaintea cîntării cocoșilor, și să vor zidi trupurile împreună; și iar va trîmbița în zori și vor intra sufletele în trupuri, și vor purcede cu bucurie pre pămînt și să vor cunoaște, și vor fi toți ca de treizeci de ani și va învia tot trupul și sufletul, și vor fi toți de o vîrstă, și întru un chip ca să sulte vinele și vor sta trupurile la județie iar pruncii cei mici vor crește acolo; și va trimite Dumnezeu îngerii săi pre pămînt și va lua toate cinstitele vasă ale bisăricii și sfințele cărți spre cer și vor purcede dreptii întru întîmpinarea lui Hristos spre ceriu, și vor eși toate duhurile ceale viclene ce cîntă în bisărică și pre pămînt de la răsărit până la apus și să vor lipi de Antihrist, și să va înălța până la ceriu și să va pogori până la iad, iar dacă să va vede el pe sine că est[e] Antihrist, ci ca toți, trecută atunci mînia și iușime lui, atunci va prinde și va [tăia]² capetele celor trei sfinți a lui Enoh, a lui Ilie și a lui Ioann la Jărvelnic, precum a zis David prorocul: (atunci vor pune pe altariul tău viței) și să vor pogori îngerii pre fața pămîntului, și vor aprinde pămîntul, și va arde patru sute de stînjini întru adînc, și se vor sfărîma toate măgurile și munții cei înalți și mari și vor peri toate dobitoacile și hiarăle și toate gadinile, și păsările, și nu va fi nici un om viu pre pămînt; atunci vor eși despre răsărit, patru vânturi mari și vor sufla toată cenușa și scrumul și toată spurcaciune de pe fața pămîntului, de la răsărit până la apus, și va curăți pămîntul și va fi ca o masă, și alb ca o hirtie; și va striga pămîntul, și va zice atunci, iată astăzi sint ca o floare curată înaintea ta Dîmne; și să va umple de multă mireazăină pămîntul, și apoi se va pogori cinstita cruce luminînd ca soarele, și vor merge înaintea crucii întinerice de îngeri, și să va arăta atunci și sâmnul venirii fiului omenesc Is Hs și cu puteare multă de îngeri, va pogori pre norii cerului de va giudeca viei și morții și va plăti fiște căruia după lucrurile lor, și vor sta cei drepti de a dreapta, iar cei păcătoși de-a stînga, și vor vedea duhurile ceale viclene și necurate, și cu Antihrist, și va șide în vîzduh, ce să zice în slavă, și va fi ținut Antihrist cu puterea lui Hs și nu va avea încotro scăpa, și vor crișca durerile ceale necurate cu dinții săi și vor

¹ Compar o cu bucată „Cugetări în oara morții”, Hașdeu, *Cuv. den bătr.* II p. 454 și urm. ² Șters și îndreptat cu altele.

zice cei păcătoși: unde iaste puterea ta care ne-ai înșălat; am căzut din slava lui Dumnezeu, că iată că vine Hs și ne va arunca pre noi în focul cel nestins și întunerecul cel neosăbit; și va uide Hs pe Antihrist cu duhul rostului lui, pe cuvîntul ce au grăit atunce: îngerii vor striga cu glas mare din ceriu cătră pămînt¹, și te întărește că iată ce-ț grăește Hs că va să vie pre tine gios și să va auzi acel glas preste toată lumea de la margine pămîntului, până la sfîrșitul pămîntului în beznicile întunecate se vor clăti atunce toate puterile îngerilor de margine ceriului și puterile arhanghelilor de margina ceriului, și îngerii cu ochi mulți, sârafimii cei cîte cu șase aripi, până în cele noă cete de îngerii, și se vor ruga; să vor pogorî îngerii fără de număr și să vor rîsipi vistierile ceriului, și să vor aduce toate mirezmele cele mirositoare; și Ierusalimul cel de sus se va înfrumuseța ca o mireasă înaintea lui Hs, mii de mii și de întuneric de îngerii și de arhangheli și vor aduce scaunul împăratului lui Hs și fii de șapte ori mai luminată lumina soarelui și vor striga: Sfnt, Sfnt, Sfnt este Dmnl Savaot, plin este ceriul și pămîntul de slava lui; și vor vede pe Hs toate simțirile pămîntu-știi spre norii ceriului cu slavă multă și să vor închina lui, și va rămîne ceriului deșertăciune și vor pogorî pre pămînt lucrurile cele omenești, cele ce sînt spre aer și vor sta toate duhurile cele ne curate și ne drepte, înaintea lui Hs goale și cu sarcinile greaie de pacate și vor căde atuncia steale din ceriu și va rămîne aerul ne tocmit și să vor usca și să vor aprinde mărăciunii de douăzeci de mii de întunerece de stînjini și să va rîsipi pămîntul și giudecata de pre fața pămîntului, și se va ivi iadul; și întăi vor fi giudecati duhurile cele necurate și să vor duci întru întunericul cel mare neosebit unde iaste scrișnirea dinților și viermii cei neadormiți: și alîtea cete² întunericul cel ne usăbit adînc, cit ar ridica un voinic să fie de treizeci ani o piatră și să oslobozească în jos și să meargă trei ani până va agiunge în fundul iadului, alîta iaste de adînc întunericul cel neosebit; și după aceia se vor giudeca limbile care sînt de la Adam, cari au crezut în steale și în Dumnezei elinești, cari nu au crezut în tatăl și în fîiul și în sfîntul Duh și pre aceia îi vor mîna în matca focului. Deci să vor aduce jidovii cei ce au răstignit pe Hs și-i va trimite dedesuptul pămîntului în tartarul cel cumplit și plin de foc. După aceia să vor giudeca creștinii cei boțeați. Deci patriarșii, apoi vlădicii, apoi arhierii, deci călugării, popii, țircovnicii săi, boerii și poporării săi, și feciorii popilor, și vor da samă popii de poporării săi și de feciorii lor; și vor împărți îngerii pre cei drepti dea dreapta lui Hs iar păcătoșii vor sta din a stînga; și vor

¹ Probabil de aici în colo lipsește ceva. ² Este ?

lumina dreptii ca soarele și să vor vesăli iar pre păcătoși îndată-i vor lua îngerii cei nemilostivi și cu diavolii, și-i vor duce în iad; și vor fi împărăție și domnie cei nemilostivi minăți în matca focului și vermiu cei neadormiți. Și atunci se va deschide raiul și vor fi dreptii de veselie pre fața pământului dinpreună și cu îngerii, și cât număr va fi de îngeri atita va fi și de oameni, și apoi va face Dumnezeu ceriu și pământ nou și de la giudecată înainte nici să vor mai însura, nici să vor mărita, nici va fi grijă, nici suspin, nici pizmă, nici război, nici gânduri, nici graiu, nici durere, nici dor părinților de feciori, nici grijă de aur sau de argint, nici dragoste, nici moarte, nici schimbare anilor, nici ceasuri, ci va fi tot zioă, și va fi o turmă și un păstor, și va fi toată pacea și în dulceț și veselie de oameni, și dreptatea lui Hs Dumnezeu-lui nostru, a căruia este cinstea și slava, acum și pururea și în vecii veacilor Amin.

(Din manuscriptul miscelaneu de pe la 1838)

Tudor Pamfile

COLINDE

36.— *Prin nucet, prin vișinet,
Mărul cu flori dalbe¹
Prin cel verde vișinet
Este-un leagăn de mătase.
Dar în leagăn cine șade?
(M.) d'ochiși negri
Ea-mi coasă și-mi cadinește
Cu fir verde împletește
Și cu roșu isprăvește.
Dar pe drumuri cine-mi trece?
Trece care ferecate,
Cu bani mărunți încărcate
Și cu domn Carol întâiu.
Căți trecură toți tăcură,
Numai domn Carol întâiu
El trecură, nu tăcură
Și din gură că-mi grăiră:
Dă-mi M., acel cadin²
Că și eu te-oiu dăruiră*

*Tot cu care ferecate,
Cu bani mărunți încărcate
Și-un căruț cu bani mărunți.
Grăi M... d'ochiși negri:
—Nu-mi da, Doamne,—acest dar
mare,*

*Ci pe cel voinic calare,
Care bate sara 'n poartă,
Cu ochi negri pe fereastră
Sprincenile 'mparte sate.
Domnu' ruga-i asculta
Și ea mult se bucura.*

Dragoslavele-Muscel.

Daniil Răuțescu

37.— *În această seară sfântă,
Seara mare-a lui ajun,
Dinspre ziua lui Crăciun,
S'a născut Dumnezeu mare,*

¹ Refren. ² *Cadin*, n'am putut afla însemnarea adevărată a acestui cuvânt.

Mititel, desfășășel,
 'N-foi de măr înfășășel;
 Și de bucuria lui
 Văi adânci au răsărit,
 Câmp uscat a înverzit,
 Copacii au înflorit,
 Câni de jidovi au aflat,
 Și-mi prinseră a-l căta
 Prin toate vadurile
 Și prin toate grajdur'le.
 Mi-l câtară, mi-l găsiră,
 Dară Maica Precista,
 Ea de veste că prindea,
 Fiu 'n brațe țși lua.
 Sus la munte ea urca.
 Urcă unul, urcă doi,
 Când fu 'n muntele de-atrei,
 Să lăsă să s'odihnească,
 Pruncul să-și mai primenească.
 Și stătu ce mai stătu,
 Când de-odată ce-mi văzu ?
 Pe Ion, pe sânt Ion,

Strigând, din mâni fluturând :
 — Mergi Maică mai înainte,
 Că știu Maică trei părăuri,
 Unu-i de-apă limpegioară
 Și unu-i de vin
 Și unu-i de mir.
 'N-cel de apă să-l scăldăm,
 'N-cel de vin să-l botezăm.
 Și cu mir să-l miruim,
 Sus în cer să-l ridicăm
 Acolo să 'mpărățească,
 Pe pământ să tot privească,
 Să-și dea dreptii la dreptate
 Și strâmbii la strâmbătate.
 Sănătate 'n astă casă
 Și noroc fetei frumoasă.
 La mulți ani să trăiți.
 Să'mbătrâniți,
 Sfânta naștere a lui Isus
 Cu bine să sărbătoriți.
 Trușești-Botoșani. **C. Atanaslu**

JOCURILE COPIILOR¹

Civilizația modernă cu industria ei bogată și inventivă în fel de fel de fel de mașini, care au făcut posibilă desfundarea tuturor terenurilor întelenite, de când o lumea, a pus capăt și acestor nevinovate petreceri copilărești după cum a gonit pentru totdeauna vremea de paradis a vitelor românești. Cât mai rămăsese ici și colo, câte o bucățică de islaz, tot se mai păstrau din ele, ca o amintire despre ce fuseră odată. Dar când limba plugului rămă și cea din urmă verdeață, până la margina satului, jocurile n'au mai avut chip să trăiască, ci s'au dus și duse vor fi.

Ca unul care mi-am petrecut copilăria cu ele, negreșit că-mi pare rău, când mă gândesc, că mititeii de astăzi, nu se mai pot juca, cum ne jucam noi odată. Și cu atât mai mult îmi pare rău, cu cât îmi dau

¹ Cuvinte puse în fruntea unui mănușchiu de jocuri, din cari până acum s'au publicat câteva, urmând, rămășița pentru numerile viitoare.

sama că sănătatea copiilor câștiga cu aceste jocuri, întărindu-i și la trup și la suflet. Bine înțeles că părerea noastră de rău n'are să ne pornească spre plâns și jalete; mersul civilizației este fatal; omoară unele obiceiuri, naște altele, schimbă relațiile sociale, etc. dar această constatare nu ne va opri, ca să nu arătăm bunătățile vremii jocurilor. Și facem aceasta și ca să fim interpretul celui care scormonește pământul cu labele sale, trăindu-și viața întru sudoarea feții și suspinând după vremurile care îl îndestulau de lapte, de unt și de miere.

*

E o legătură foarte strânsă între viața economică a unui popor și între felul jocurilor. Când poporul de jos își are traiul îndestulat iar munca pentru hrănirea lui și a familiei lui nu este încordată, nici plină de griji chinuitoare, atunci și copilașii vor fi dispuși pentru jocuri, variindu-le neconținut și sistematizându-le cu multă înțelepciune. Dacă, din contra, această pătură nu-și are traiul cumpănit, ci o parte a anului este prea împovărată de treburi, iar cealaltă fără nici o ocupație, având în același timp și un regim alimentar cu totul neîndestulător, să fim siguri, că nu vom găsi nici jocuri sănătoase la copii, cum nu pot nici ei să fie sănătoși.

Să mărturisim o tristă constatare: copiii sătenilor de azi nu mai știu să se joace; ba chiar au pierdut obișnuința de a se juca. Oare putem zice, că viața săteanului e sănătoasă? Nici de cum. Căci ce echilibru poți stabili în ocupațiunea lui, dacă vara el nu-și găsește capul de multele treburi, ce se grămădesc și cari nu pot fi biruite de el cu femeia lui și cu copii lui, iar iarna n'are ce să-i facă șederii, trântorindu-și viața aproape o jumătate de an? Și ce om să fie săteanul nostru, dacă nu se hrănește tocmai când ar avea nevoie de hrană sănătoasă? Vara se întovărășește numai cu ardei, praz și ceapă și iarna când stă, se mai atinge și el de carne și de mâncăruri calde.

Să i se mai joace copii?

Nici n'a atins vârsta pentru școală și dacă l-am socoti după cum știe să muncească, putem să-i zicem om matur. Știe copilul să are, să grăpeze, să secere ca și tatăl lui și muncește alături și la rând cu cei mari. Iar la vremea prânzului se ospătează și el tot ca cei mari: cu mămăligă rece și cu ardei întins în sare. Sărmanul mititel! Să muncești cu trudă ca și cei în putere, să te hrănești cu ardei și să te și dezvolti! Iar noi mai vorbim de jocuri! Când nu ești la muncă, te vom găsi negreșit cu vre-un cal sau cu boii de funie după pășune. Tie ți-e milă de bietile vite, pedepsite ca și tine, și nu le-ai lăsat să stea legate la gard, în bataia muștelor, ci le mai *momești* foamea cu cât de puțină verdeață. Dar tu când să te joci? Vara n'ai timp și iarna nu

poți pentru că n'ai putere în oase și n'are să-ți fie de cald paltonașul și pantalonașii de bumbac pe cari tatăl tău ți-a cumpărat de la oraș.

Alte vremuri erau însă mai înainte. Am prins și noi din acea vreme fericită pentru copii. Erau locuri de pășunat prea multe, și-i da omului mâna să-și aibă vite din destul —, și de muncă, și de lapte și de vânzare.

Păscând vitele slobozde, copilași puși să le supravegheze se încărduiau și-și făceau de joacă, de dimineață până seara. Iar obișnuința câștigată, se jucau copii și iarna pe gerul cel mai strașnic. Îi vedeai obrazul buclat și rumen de ger și alergătură. Cum să se mai improtievească gerului obrazul ofelit al copiilor de azi. Atunci nici pe viscol nu-și găsia copilul stare. Ba sburdălnicia lui prindea și pe cei mari, încărduindu-i și pe ei ca pe copii, făcându-i și pe ei ca pe cei mici, cum se fac astăzi cei mici ca cei mari.

Nu putem stărui de vremea pe care ne-o spun, cei bătrâni, când băiatul era considerat copil până la vârsta de 20 de ani trecuți, considerându-se flăcău de la 25 de ani în sus. Trăesc și acum câți-va bătrâni cari nu purtasera de cât cămașă până la recrutare. Au plecat de acasă să recruteze descinși și cu capul gol? De ce? Pentru că erau copii, cari nu știau nici o muncă, ci umblau numai cu vitele pe câmp.

*

Prea s'au schimbat lucrurile în scurtă vreme. Astăzi la 25 de ani ai să-l găsești bărbat cu copil la școală. E flăcău și caută hora de la 12—13 ani. Cât e mai mic nu-și caută pe cei de o vârstă cu el, ci se rătăcește ori la ferestrele cârciumilor, ca să privească la cei cari beau înăuntru și să asculte, cum cântă țiganul ce le place celor turbați de vin și rachiu ori se strecoară printre flăcăii vârstnici la a căror înțelegere n'a ajuns, dar cari îi excită simțurile, modelând un precoc în ce n'ar trebui.

Aceasta nu e nici de cum vre-un bine. Traiul de odinioară pune bariere între vârste. Copiii erau ca copii, la joc, cei mai măricei, cu vitele la pășune, cei maturi, la munca câmpului și numai din cei bătrâni într'ale primării și la cârciumă câteodată. Iar lipsa aceasta de contact contribuia la respectarea celor mai vârstnici, întărindu-se eraria, care nu permitea oarecare slăbiciuni oricărei vârste. Astăzi e din contra. Munca la un loc și de o potrivă, a celor mici cu a celor mari permite ca cei mai mici să vadă și să cunoască slăbiciunile celor mai mari, dându-se drept să se considere egali la toate, — cum sânt și la muncă —, și să-și îngăduiască ceia se n'ar îngădui morala și vârsta lor. Ar fi zis cel mic vorbă o necuviincioasă de față cu un bătrân, sau

ar fi gustat băutura spirtoasă în fața acestuia ? Nici odată. Azi nici nu poți răbda ca să auzi ce proorocește un copil de 7—8 ani; iar la nunți sau alte petreceri cel tânăr biruc la băutură pe cel mai bătrân, dându-și voie gurii atunci, în fumul rachiului, la orice necuviințe fără rușine de oameni și de Dumnezeu.

Nu e în materia acestei lucrări, ca să continuăm și mai departe arătând situațiunea actuală a păturei de jos a neamului nostru; de astădată trebuie să ne mărginim la atâta, rezervând această materie altei lucrări, de foarte mare importanță. Socotim, că e de ajuns atâta, pentru a face să se înțeleagă, de ce am dat și dăm importanța jocurilor.

*

Cele mai multe jocuri le jucau copiii, când erau cu vitele pe islaz, la pășună. Ar fi foarte greu să le împarți în categorii destinate, după vârsta copiilor, deși anumite jocuri nu le jucau copii la ori ce vârstă. Unele jocuri se jucau numai iarna, altele numai vara; totuși o împărțire, după anotimpuri n'ar fi nici reală, de oarece majoritatea jocurilor nu-și aveau anotimpul. Rămâne prin urmare, ca să urmărim cu arătarea jocurilor de la ce ea, pe care le jucau mititei, ce începuseră să înșire o propozițiune, dar fără să poată pronunța distinel toate sunetele.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. Florea A. Drăghici

POVEȘTI

49.—Povestea spânului și roșului.

Acu, ce-i vine lui Scaraoschi 'n minte, într'o bună zi, să păcălească el pe oameni ca să rădă oleacă de ei. Stă el de se gândește, dar nu-i venea de fel în minte cum ar putea face trebușoara asta. Ce să facă ? Vede că n'are încotro, hai să cheme toată drăcimea lui să se sfātuiască, doar, doar, ș'o putea face el cheful. Bătu de trei ori din palme. Un cornorat mititel, uite-așa nici cât un pumn de mare dar cu o coadă lungă.. lungă, se înfațișă făcând plecăciuni.

—Porunciți Mârșăvia Voastră! Ș'avea dracul cela doi ochi negri și mititei ca două porumbele de-i jucau ia așa în cap... și-i luceau... nevoe.

Scaraoschi tuși de două ori și zise :

—«Măi Michiduță, să te duci și să chemi toți supușii mei aici. Înțesu-m'ai ? Să lese toți treaba și să vie aici.

—Să trăești Mârșăvia Ta! iaca 'ndată.

Și unde mi-o pornește la goană Michiduță, mânca pământul nu altceva :

Intr'o clipă începură să curgă din toate părțile cornorații, de credeai că nu se mai găsesc. Și sluți, trăsni-i-ar Sfântu' Ilie să-i trăsnească ..Doamne ferește.

Care cum venea făcea plecăciuni în fața lui Scaraoschi și se dădea la o parte de stătea zmirna.

Acu după ce se adună toți că erau mulți, aghezmui-i-ar Maica Domnului să-i aghezmuiască, veni și Michiduță cu limba scoasă ca un ogar după o goană :

—I-am adus Mârșăvia Ta, grăi el ploconindu-se.

—Bine! zise Scaraoschi încruntat. Apoi se sculă și le spune iaca așa ș'asa, planurile lui.

După ce le-a spus, căzură cornorații pe gânduri, că dă, era treabă însemnată nu glumă; dă! să te pui cu Scaraoschi, ce crezi că-i șagă ?

Acu după ce s'a gândit ei destul, începe Scaraoschi să-i întrebe, care ce s'a gandit; și care mai de care o spunea mai boacăna. Da Scaraoschi ședea înșepat în tronul lui și numai ce-i săgeta cu ochii :

—«Spune tu!» —«Acu spune tu!»

Pe semne că nu-i plăceau lui Scaraoschi planurile lor că par'că nu-i venea lui la socoteală; mereu se încrunta, și pace! S'o fi gândit că se poate întâmpla să nu poată păcăli pe oameni și mai mare ciuda, zău așa!

Așa, fiecare drac spusese câteceva, dar nu plăcuse lui Scaraoschi, așa că el când a văzut că nu mai este nimeni de spus, undenu s'a ridicat în picioare, și unde n'a pus mâna pe biciul lui de foc, că se îngroziseră dracii nevoe mare.

—Stăi Mârșăvia Ta, nu ne bate că mai este Michiduță de spus.

—D'apoi bine mâi Tartorule! se 'ncrunță Scaraoschi așa-mi faci tu mie? Acuș! și-i arătă biciul.

—Iartă-mă Mârșăvia Ta! am crezut că dă! eu ce sfat pot să dau unei Intunecat Impărat... zise Michiduță scâncind ca un copil de țâță; și-i jucau ochii 'n cap... nevoe.

—Tu ce ai de spus? îl întreabă Scaraoschi.

—Apoi uite întunecate Impărate... eu ași zice să chemăm oamenii la o masă mare... mare de tot...

—«Bine mă fleacule, eu vreau să-mi bat joc de ei și planul tău îi să-i chemi la masă? zise Scaraoschi fricos.

—Așteaptă Mârșăvia Ta! urmă Michiduță liniștit. Cum am zis, să le dăm o masă mare... să-i chemăm pe toți afară de Spănu și de Roșu că ei ne vin de hac. Dar la masa aceia să le dăm niște linguri așa cu coada lungă de un cot și jumătate, și să le spunem să le ție de capăt, ș'om vedea cum or mânca.

Bravo Michiduță! Și unde se puse Scaraoschi pe un râs, de se cutremurau temelile iadului.

Zis și făcut. Gata masa, gata linguri, tot... tot.

Incep a veni oamenii, s'așează ei la masă și se pun să mănânce... da de unde dracu să mănânce cu linguroiul cela cu coada de un cot și jumătate.

Ședeau și ei și se uitau unul la altul și Scaraoschi se strâmba de râs. Tocmai atunci intră și Spânu cu Roșu braț la braț, așa cum se duc cucoanele și boerii la plimbare.

Pase-mi-te văzuseră și el lume ducându-se într'acolo și-au venit și ei să vadă ce o fi.

--«Ce-i mă? Ce stați așa de plouați? Ce nu mâncați?

--«D'apoi ce să facem? Uite așa, ș'asa... le spune omul de la capăt toată dracovenia. Vezi că dracii se uitau prin păreți.

--«Mă, da proști mai sunteți... la pun'te Roșule în fața mea, de cealaltă parte a mesei.

«Tu să-mi dai mâncare cu lingura ta și eu ți-o dau cu a mea,» zise Spânul.

Și unde mi s'au pus oamenii pe mâncare... și mânâncă nu șagă până ce au gătit toată mâncarea.

Când a văzut Scaraoschi trebușcara asta, când a pus mâna pe biciu nu se mai auzea, nici în cer nici în pământ de urletele dracilor.

Și așa au păcălit pe draci Spânu și cu Roșu.

Auzită dela Ghiță Barbu Pechea-Covurlui,

Victor Popa

50.--Ion, finul lui Dumnezeu.

A fost odată un om și cu nevasta lui. Făcuseră până într'un timp șapte copii. Pe toți șapte îi botezase la un naș. Nașu ăsta nu dăruise, la nici unul din ei nimic. Omul se luase de gânduri cu asta. Vedea și el că nașii ălalți dăruiau finilor lor, care o ozie, care un purcel, fiecare «ce-l lăsa inima și ce-i da mâna».

Când a făcut și p'al nouălea copil, omul l-a luat în brațe și a plecat cu el după un naș care să-i dăruiască ceva.

Merge el pe drum, merge, până întâlnește 2 uncheși bătrâni, bătrâni, cu bărbile albe de tot și lungi de ajungeau până la pământ. Aști doi uncheși erau: D-zeu și Sf. Petru, care ieșiseră înaintea omului ăla în-nadins pentru că știau toată istoria omului.

--«Unde te duci, măi moșicule, cu copilul ăla?»

--«Unde? La păcatele mele. la după un naș. De, eu am avut un naș dar nașul ăsta, nu-mi place. Mi-a botezat până acuma 7 copii și la nici unul nu i-a dăruit nimic. Cu ăsta nu m'am mai dus la el.»

— «Hai măi omule să-l botezăm noi.»

— «Păi cum să-l botezați d-v. niște călători. Așa,... mai bine-l botezam tot la nașu-meu.»

Și-a luat copilul și-a plecat. D-zeu și sf. Petru au dat pe altă parte, și iar iau eșit înainte. L-au întrebat iarăși unde se duce și i-au zis să-l boteze ei. Omul dacă a văzut așa l-a dat să i-l boteze. S'au dus la o casă de creștin și l-au botezat dându-i numele de Ion.

— «Bine, măi moșilor, l-ați botezat d-v, dar, e vorba, ce-i dăruiti?»

— «Ce-i dăruim, ce nu-i dăruim, d-ta să nu dai afară ce-i găsi în curte mâine dimineață.

Și-au luat rămas bun și s'au despărțit. Omul s'a dus acasă ; iar D-zeu și sf. Petru s'au dus și ei la treaba lor.

Dimineața cum se sculase din zori de ziuă, omul a văzut în curte o vacă murgă. Sămuind-o cu a unui vecin, a *sgornit-o* afară, încolo. Vaca era darul dela D-zeu și bietul om n'a știut.

Sgornind-o de trei ori, în trei dimineți, vaca a luat-o peste dealuri și câmpii și s'a dus în pustietăți.

Copilul creștea mare și frumos. Când s'a făcut mai mare și s'a dus la țară, auzea pe unul «nașule» pe altul «finule», numai el nu zicea nimă-nui nimic și nimeni nu-i ziceau nimic.

Mirat de ăst lucru s'a dus la mă-sa și o 'ntreabă :

— Bine mamă toți băeții își zic naș și fine și eu nu știu cui să-i zic naș. Ce e asta ? Unde e nașă-meu ?

— Hei, maică, cine știe unde e nașă-tău, că tu ai fost botezat de 2 călători.

— Și mie nu mi-a dăruit nimic la botez ?

— Ba, au zis să nu dăm afară ce-om găsi dimineața în curte.

— Și n'ați găsit nimic ?

— Am găsit o vacă mare, murgă și-am dat-o afară.

— Hei maică, zice băiatul într'o zi, —mă duc să-mi caut darul dela nașul meu. Cu toate stăruințele mă-sii, el tot a plecat.

A mers, el a mers, până a dat de o pădure mare, în care nu călcase picior de om.

Vaca venise după ce o sgorniseră în această pădure. Făcuse o cireadă întreagă de vaci și-acum, când plecase băiatul după ea trăia din hrana pe care i-o aduceau, ficele, nepoatele și strănepoatele ei.

A ajuns băiatul, cum merge el așa, la locul unde era vaca :

— Bună ziua, vacă.

— Bună să-ți fie inima voinice. Dar unde-ai plecat, de ai rătăcit pe aici, pe unde nu e nici țipenie de om ?

—Hei, unde să plec? Mi-a dat și mie nașu-meu la botez o vacă și tata neștiind care e, a luat-o la goană...

—Stai voinice, stai aici, că eu sunt darul tău dela nașă-tău. Așa tăie vaca vorba voinicului, înainte de a isprăvi. Orice-i face, stăpâne, orice-i drege, să mă întrebi pe mine înainte de a te apuca.

Băiatul a trăit pe lângă vacă și nu făcea nimic până n'o întreba pe ea. Agonisise acolo în pădure o cireadă mare de boi și vaci își făcuse casă, plug și toate ce-i trebuise unui bun gospodar. Părinții și frații se trăsese și ei acolo. Trăiau cu toții acolo în belșug și 'n voie bună.

Ion, cum era mare, i se făcuse de insurat. S'a dus la vacă și i-a spus toate astea.

Vaca l'a sfătuit: Bine stăpâne, dacă e așa, du-te, cumpără un plug. Bagă de samă să fie tot numai din oțel.

Ia-ți doi boi care o fi din cireadă și du-te la împărat și cere-i fata de soție. Vezi că împăratul ăsta are un loc de aramă. El e hotărât să dea fiica după acela care i-o ara petecul de pământ, o săcera și i-o face pâine cu grâul crescut acolo. Dar astea toate va cere să le facă într'o noapte. Mulți feciori de împărași și crai, arzând în pintini după fata ăstui împărat, s'au dus s'o ceară și toți au fost nenorociți, căci împăratul le poruncea să-i facă pâine într'o noapte cu făină depe locul de aramă. Toți care nu aduceau la îndeplinire porunca erau omorîți, li se luau capetele li se infigeau în pari. Când te vei duce, vei vedea mii de capete înfipte în pari. Tu să n'aibi grije, căci toate le voi face eu cu puterea dată mie.

Bagă de samă stăpâne, că după ce îi vei îndeplini dorința, își va lua sama și n'o să vrea să-ți mai dea fiica. Atunci el o să te întrebe. Ce vrei ca plată? Tu să i ceri bani cât or încăpe pe brazda plugului. El o să care toți banii din împărăție și tot n'o să poată umple brazda cu ei. Neavând să-ți dea plata cerută, o să-ți dea pe fie-sa. Tu să nu ie-i nici un ban, să-i lași acolo, ai să vii acasă numai cu fie-sa.

Băiatul s'a dus și-a făcut după spusele vacii.

Toate s'au petrecut după cum spusese vaca. Împăratul fu nevoit să-și dea fata după Ion. Ion a luat-o și a venit acasă. Mare i-a fost mirarea când a văzut toată împărăția ingrămadită în curtea lui.

Puțin în urmă sosește și împăratul supărat foc și se ia la ceartă cu ginerele: Ce înseamnă asta generică? Eu ți-am dat numai fata, nu și împărăția. Cu ce farmece ai făcut astea toate?

Împărate luminate, eu n'am făcut nici un farmec. Cum au venit astea toate aice, mă mir și eu. Știi bine, că eu am luat numai fata. Hai să întrebăm darul de la nașu meu că el trebuie să știe.

S'au dus la vacă și au întrebat-o. Vaca le-a răspuns:

Stăpâne, află că nașul tău e D-zeu și eu sunt dăruită ție de el; iar tu luminează împărate, nu te răscula contra lui D-zeu. Lasă pe ginere și pe fiica ta să stăpânească împărăția și tu stai aici de trăește în tihnă anii grei ai bătrâneții.

Toți au plecat capul înaintea trimisului lui D-zeu.

În urmă Ion a făcut o nuntă mare, mare, de s'a dus vestea peste nouă mări și nouă țări.

Goleștii-Badui, Muscel.

Gh. Apostol

DATINE ȘI CREDINȚE

1579.—Ale Crăciunului atâtea-s trei zile. După el, cu duimul sărbători și obiceiuri care de care mai frumoase: sfântul Vasile, cu anul nou: Botezul—Boteaza—Boboteaza și sfântul Ioan; iar dintre obiceiuri: umblarea preotului cu ajunurile: la Crăciun și Bobotează; umblarea băeților cu steaua din ziua de Crăciun până în ziua de Bobotează; umblarea cu plugușorul și cu clopoțelul în ajunul sfântului Vasile; cu capra moșnegii, doba, buhaiul, ursul, colinda, cu aratul și irozii. Cu samana-tul în ziua de sfântul Vasile. Atâtea sărbători cu atâtea obiceiuri felurite dau prilej ca plăcerile și veselia să se simțiască în orice suflet din orice bordeiaș. Copilașul mănâncă azi (lapte), că «popa nu mai taie limba».

Cei mai mărișori de abia așteaptă să mănânce: chișcuță și cârnă-ciori făcuți cu usturoiu; *cigheraș* și costiți fripte în hârgău. Răcitură mărișor, din picioruțele lui Balan. Cei bătrâni așteaptă și ei Crăciunul sătulul, să-și mai ungă gâtul cu vre-o câteva jumere din *tigău*.

Cei mai *sburduțuți* se țin val vârtej să le cumpere tatu-so opinci —că doar au să se ducă cu popa, să strige: «Chiralesa» și «Mi.hoho» și or s'aducă acasă plăcinte, varzări, chiroșie și turte.

După ce-or găti cu ajunul, se duc cu steaua. După ce-or găti cu steaua, se duc cu plugușorul și cu sămănatul. Și aceste-s gânduri, nu bocluc, pe capul celor de vre-o câteva palme.

Flăcăii au și ei de *dălcă*: au să se ducă cu capra, unii cu moșnegii, alții cu uratu. Dar oricum; tot îi mai bine cu capra. Da, să se îmbrace așa fel, ca toate fetele cele mai frumoase ale celor bogați să nu-și mai ia ochii de la dâșii. Mulți anume s'or îmbraca bine, or glumi mult, și s'or rătoi că doar... doar or pune mâna unde îi și gâdul D'apoi fetele... fetele și ele care mai de care a fi mai gătite și mai ghilosite, mai dârze, să nu mai treacă și cășlegele aceste. Sara bătrânele mai stau la taifas până într'un târziu, or lăuda și-or huli. Or laudă

pe băeții și flăcăii cu inimă: băetu cutăruia bine cântă, a cutăruia bine i-a mai stat îmbrăcat ca fetele; hulesc pe cei *bobletici*: fără vlagă, molâii; pe acei cari n'au nici un Dumnezeu.

Fetele mai tomnatice și cele mai slute o duc cam greu: Ele trebuie să se țină scaiu de obiceiuri și de babe, dacă vrea să-și vadă ursita cu ochii.

1. Când vine popa cu icoana, după sfințirea mesei, trebuie să stea pe laiță și să guste din masă; altfel nu vin pețitori de grabă; după ce iese popa cu copiii din casă, trebuie măturat, să mătură puricii din casă.

2. În seara ajunului sfântului Vasile se numără parii: de cade cu soț, se mărită; de nu, nu. De cade parul nodoros, baraatul va fi bogat; de va fi neted, va fi calic.

3. Fetele care vor fi frumoase la Bobotează acele se mărită.

4. Fetele care vor aluneca și cădea în ziua de Bobotează, acele se vor mărita.

Jud. Neamț.

A. Moisei

1580.—Când se scaldă un copil după botez, cu apa din scaldătoare să se spele întâi nașul pe cap și apoi toți ceilalți, căci nu-i vor dura capul tot anul.

1581.—Fuioarele sau ața care se pun la Bobotează la crucea preotului, se dau, pentru ca din ele să se facă mreje pentru a scoate din iad ca dintr'o mare, sufletele celor pedepsiți.

1582.—Când te mânâncă puricii, să nu-i ucizi căci te-or mânca mai tare,

1583.—Dacă la o casă se îmbolnăvește cineva de friguri, pentru a scăpa de ele, să plece toți din casă și bolnavul sau dacă acesta nu știe carte, altul, să scrie pe ușa: «Limbiana, Palaghia (sau cum îi numele) nu șade în casa asta»; și frigurile cercându-l și găsind acestea scrise se vor întoarce îndărăt fără a mai veni.

1584.—Să nu mânânci labe de găină, căci după cum găina nu poate sta făr' să nu scurme, tot așa nici tu nu te vei putea stăpâni ca să fii un secret ascuns (o taină), ci-l vei spune și la alții.

1585.—Femeea însărcinată să nu mânânce labe de găină, pentru ca copilul ce-l va naște să nu fie mincinos.

1586.—Nu-ți vor pieri porcii, dacă pe casă sau pe șură vei pune o roată de car, pârăsită.

1587.—Când cineva își face din nou o casă de locuit, să nu se mute de la început chiar el într'nsa, căci nu-i bine; or dacă-i mare nevoie să se mute, dar mai întâi să ia și să taie în mijlocul casei un miel sau o vită și desprinzând bucăți mari să le arunce cu sânge în toate

odăile și să facă apoi din ele un praznic mare la care să cheme oamenii mulți, căci numai așa făcând va scăpa de moarte grabnică stăpânul sau vre-unul de ai casei.

1598.—Ca să nu ți se jupoaie pielea de la cununa degetelor, să-ți faci pe unghii cruce cu vârful cuțitului.

1599.—După ce ai stat la masă undeva, sculându-te, să nu strângi șervetul, căci nu vei mai veni degrabă pe acolo.

1590.—Când se fac bureți mulți, e semn de secetă, că nu se vor face popusoi.

1591.—Să nu pui niciodată soc pe foc, că te vor durea măselele.

1592.—Dacă se scapă cineva noaptea în pat, cu udul, să nu mănânce ața de la chișca umplută a mascurului și va scăpa de această boală.

1593.—Să nu mănânci pepeni între straturile unde-s sămănați ei, că se vor amără.

1594.—Vorbind despre un mort, bolnav sau neputincios și de-l asemeni cu vreunul din acei cu cari vorbești se zici totdeauna cuvintele: «Nu fie de măsură» pentru ca nu cumva persoana cu care-l asemeni, să aibă aceeași soartă.

1595.—Dacă ți-a dat cineva ceva de pomană sau ai împrumutat un lucru și l-ai pierdut ori s'a stricat, e semn că i-a părut rău aceluia ce ți l-a dat.

1596.—Dacă stai într-o casă și ai mereu scârbă, apoi în acea casă vor fi mulți paianjeni.

1597.—Când copilul se naște cu cămeșă, va fi norocos.

1598.—Omul care are păr pe mâni, e om cu mult noroc.

1599.—De ai noițe la unghii (pete albe mici) e semn că ai noroc și te vei înnoi des.

1600.—Omul cu noițe la toate unghiile e norocos la ori și ce, dar mai ales la drum,

1601.—Marțea să nu se lea fetele nici nevestele, că-i rău de năpaste.

1602.—Dacă o fată se va la Mercurea, o va lua un vătăvoi.

Hânțești-Dorohoiu.

N. V. Hânțescu

1603.—*Mama pădurei.* Când eram copil mic auzit-am multe de toate; povești frumoase, jâtii ș. a. Am auzit însă și povestiri cari mă înfricoșau, și cari nici acum nu mi s'au șters din minte. Așa mi-aduc bine aminte de-o povestire ce mi-o spunea nouă, copiilor vâru-meu Pintilie Gr. Hânganu, anume despre «mama pădurii».

Ei, spunea el, că erau cu vitele la deal la păscut, și după ce mân-

cară sara, fac foc și se aciuiază fiște care unde poate ca de culcare. De odată, ce să-ți vadă ochii, măi frate : O namilă mare și naltă și urită de minca din om și alta nu, vinea, vinea către ei.

Ei au smomit-o care în cotro. Vărul meu apucă și el înspre niște căpiți dintr'un fânaț devala cu un tăciune în mână. Da stafia să piară, de fel. El luge, ea cât coala. În sfârșit o achipuit el un focușor în carare și-și făcu cruce, și se făcu arătarea abia așa nevăzută. Și iaca așa zice că au tras cu mama pădurei.

Un moș al meu bătrân, Spiridon Sprinceană ne povestea odată că era cu vitele la deal, la păscut. Cum stătea la foc încă cu un băiețuș care dormia, asta i s'a întâmplat când era flăcăoandru, numai ce aude : Valeu... tare mi-i frig... tare mi-i frig... Copilul se deșteaptă și auzind zise : Să chemăm creștinu acela la foc, dar moșul meu a zis că nu-i nevoie, nevrând să-i spuie ce-i. De chemat, n'a chemat-o nici n'a îndemnat-o de loc că era pesemne tot namila aceea, mama pădurii, Ci făcând focul bun și câteva sf. cruci a dispărut și nu s'a mai arătat *bazacodia* dar nici copilul n'a știut ce a fost, că dacă știa, se făcea ne-om de frică.

Tot moș Spiridon—cel care n'a știut niciodată ce-i teama—ni spunea că a plecat odată la Târgul—Ocnii,—de noapte,—cu sloboda. Nu era țipenie de om pe drum; nu s'auzea nici o șoaptă nicăieri. Deodată drept Stânca-lui-Plop i s'arată o matahală. El nu face nimic, decât se întoarce înapoi, matahala după dânsul. Tușește el, tușește și ea, face el țigară, face și ea. Numai când a intrat în sat, începu să se reverse zorile, peri arătarea.

Altădată—îmi povestește moș Spiridon—erau mai mulți flecăiandri la deal. Deodată se trezesc pe la cântatul cucoșilor dintăiu într'un cântec mândru, un copil balan cânta în poiana devala cânta din cimpoi de se usca teile, și 'mprejur, horă măi tată, nu săgă, se încinsese hora ielelor fete mândre amarnic și frumoase, de-ți lua vâzul.

Ținu așa jocul ca preț de o jumătate ceas și dusu-s'au, s'au tot dus relele. Să nu cumva să te împingă păcatul 'mi zicea moșu, să intri 'n loc cu ielele, că nu te moae până nu te lasă lut, mort de zbucium atâta joci.

Larga-Bacău.

C. G. Vartolomei

1604.—La botez nașa nu e bine să facă finei fașă lungă, căci fina va fete mult.

1605.—Se zice despre un om care nu are răbdare să stea în loc că atunci când mamă sa i-a croit prima cămașă n'a stat să se ție numai de ea, ci a întrerupt lucrul.

1606.—Când nașa scaldă copilul după botez ca să-l scoată din mir, pu-

ne în scaldătoare fulgi albi ca copilul să aibă belșug în viață, zahăr să fie dulce, flori să fie iubit. Scaldătoarea nu trebuie să fie fierbinte căci copilul va fi ștregar. După ce-l scoate pe copil din scaldătoare, îl înfașă cu toate darurile ce i le aduce nașa și îl închină înainte de a-l da mamei în primire. Închinarea se face astfel: nașa, cu copilul și lumânarea în brațe, face cruce și închinându-se, spune cuvintele: să trăiască finul cu mama, cu tata și cu nașa dimpreună; închinarea o face în formă de cruce: întâi la răsărit, apoi la apus, miazăzi și miază noapte și apoi dă copilul în mâinile mamei. Să nu se dea copilul aproape înspre ușă, căci atunci copilul nu mai stă în casă, ci e *ducă-ref*. După ce se varsă scaldătoarea, crișma se întinde să se usuce, după cum vrei să fie copilul cârturar, să o așterni pe o carte ori condei; muzicant, pe un instrument muzical etc.

Tulucești-Covurlui.

1607.—Când o fată a fost înșelată și mama nu știe de cine, ci numai presupune pe un oarecare llăcău din sat, ca să-și răzbune, iea un petec de cârpă de olandă albă, pe care scrie numele celui presupus și îl răsucește în formă de fitil pe care îl pune și arde la candelă timp cât se preface în scrum. Dacă în adevăr acel presupus a fost și cel vinovat, atunci în timpul cel mai scurt «i se alege». Bine înțeles, asta în urma rugăciunilor ce sunt spuse în timp când candela arde.

1608.—Când moare un om, se atârână la ușă un petec de cârpă albă, care presupune sufletul omului. Cârpă asta se ține atârnată la ușa casei timp de 40 zile, căci fiecare are credința că sufletul omului rămâne timpul acesta în preajma locului unde a părăsit corpul omului. Apoi la 40 zile se face pomană și cârpă se iea și se dă unui om pentru pomenire.

Brăilița-Brăila

Lt. A. Saint-Georges

1609.—8 Noembrie. *Sf. Aranghel*, sărbătoare mare, cu tinere de a nu lucra ceva, căci se știe, că sf. Aranghel iea sufletele oamenilor.

1610.—13, 14 și 15 Noembrie. *Filipii*, sărbători muieresti; nu se lucrează de loc, fiindcă e rău de lupi (gaveți) pentru vite. Se mătură prin casă, dar gunoiul nu se dă afară în aceste trei zile, ci se ține după ușă în colț, după care îl dau afară,

1611. 21 Noembrie. *Ovedenia*, praznic; nu se lucrează; dacă se întâmplă să ningă la Ovedenie, atunci o să avem o iarnă rea.

1612.—30 Noembrie. *Sf. Andrei*, sărbătoare mai mult femeiască; și pentru oameni, dar ei nu prea au ce lucra atunci.

1613.—4 Decembrie *Barbara*, 5 Decembrie *Sava*. Zilele bubatului. În aceste două zile când mături, să nu strângi gunoiul cu mătura spre

foc, căci se 'ntinde bubatul pe copii de-i arde ca focul, ci să-l dai tot spre uşă. Nu se mânâncă nici un fel de boabe în aceste zile, căci iese bubatul mare întocmai ca boabele pe care le-ai mâncat; asemenea nici peşte să nu să mânânce, căci iese bubatul ca solzii de peşte de des. Nu se lucrează la nimic, ținându-se cu sfinţenie de către muieri aceste zile.

Se fac azme de pâine şi mânjindu-se cu miere se împarte; cine n'are făină, face şi turtiţă (de mălai, pielm), iar cine n'are nici miere, pune pe ele zahar topit în apă, ca să împartă.

1614.—6 Decembrie *Sf. Nicotae*, praznic, sărbătoare mare. Când ninge în ziua de sf. Neculai, se zice că-şi scutură barba, lumea închipuindu-şi-l ca pe un unchiaş bătrân cu barba albă, mare. În vremea lui a făcut mult bine ajutând—fără să se ştie—cu bani fetele de măritat.

1615.—12 Decembrie. *Sf. Spiridon făcătorul de minuni*. În viaţa lui el a fost cizmar. Într'o zi (astăzi) el şi-a dat cu sula 'n ochi ca să ră-măie orb, fiindcă—de ziua lui—s'a dus la el o femeie ca să-i ia măsură de ghele. El—om curat la suflet, neştiindu-se cu pacat—a făcut astfel, ca să nu mai vază picioarele acele femei frumoase.

1616.—*Sămnicuora* sora lui sf. Neculai. Se ține cu nelucrare de către femei, fiindcă e rău de boale 'n oameni. Unii zic că sf. Niculae n'a avut soră, iar alții zic c'a avut.

1617.—20 Decembrie. *Ignatul*. Se ține de femei. Din Ignat până'n Crăciun nu se mai toarce, că e rău, fiindcă *ignesc* copii la facere (naștere) altfel de lucru, însă se lucrează. Unii taie porcii în ziua asta; mai ales cei negri, de la cari se oprește untură, păr, fiind foarte bune și mult căutate și întrebuințate la descânțece și diferite leacuri.

1618.—24 Decembrie. *Ajunul Crăciunului*, când se taie toți porcii grași. La prânz se mânâncă lapte de bou făcut din sămânță de cânepă ori de dovleac, și cu pâine, ca să fie anul viitor îmbelșugat în roade. În ajun, dimineața pe'ntunerice, toți ai casei cari ies pe-afară trebuie să ia 'n poală de la lemn așchii și surcele, cu care venind în casă, să le arunce în vatra focului, ca să aibă parte de pui. E bine ca în această zi să *ajunezi*, adică să nu mânâci nimic toată ziua, ca să ai parte de *găsit* lucruri sau orice, în anul ce vine.

1619.—25, 26 și 27 Decembrie. *Crăciunul*. Se mânâncă și se bea bine în aceste zile. 27 Decembrie *sf. Ștefan*. Mai toată lumea se duce la «horă».

Voicești-Vâlcea.

Ion N. Popescu

1620.—Nimeni nu poate ști dacă puiul—când ese din ou—va fi cucos sau puică. Tocmai târziu, când începe să le crească penele și când

vedem anumite semne, putem ști care e parte bărbătească și care femeiască.

Cu toate acestea, un prieten mi-a spus că a văzut o babă cum căuta puii, chiar când aceștia ieșise din găoace. Și era destul de încredințat cum că baba află care puiu va fi cucos și care puică, chiar din ziua nașterii lor.

Așa, baba lua pe fiecare pui de fulgii ce se află în vârful montului din care cresc penele cozii și zicea: «Țucuhu din c... în sus». Dacă pușorul era cucos, atunci se zbătea din aripi și scotea un fel de sunet aproape ca cântatul unui cucosel; iar dacă era puică nu arăta nici unul din aceste semne. Și baba însemna cucosii și puicele în chip diferit și când se făceau mari, erau întocmai după spusele babei.

Dacă o fi adevărat, nu știu; căci n'am văzut și nici n'am făcut această încercare.

Jud. Ilfov.

S. P. Chiricel

CÂNTECE DE STEA

19.—*Seara de-astă seară,
Este-o seară mare;
Seara lui ajun
Și cu-a lui Crăciun,
Fiul s'a născut
Numai din maică
Fără de taică,
Pre El că-L luară
Trei din zile mari:
Sfânta Vinerea,
Sfânta Sămbăta*

*Și Duminică;
Sus că-L ridică,
Jos că-L păgora,
La Iordan mergea,
Unde-L boteza,
Numele-I puneă:
'Naltul cerului
Și-al pământului.
La porțița ferecată.
La mulți ani cu sănătate !*

Prooroceauă. Fecioară, fecioară, cea mai spre o ființă, în pământul peșterei, cu magii grăesc, grai filosofesc, că pentru noi s'a născut un cocon, cel mai de veci.

Seara de astă seară, la mulți ani cu sănătate !

Din Hălăngești-Zeicoiu, jud. Dolju.

N. I. Dumitrașcu

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

39.—Cântecul păstorului.

David cel Mare
Care samăn n'are

Și el tot păstor a fost.
Haideți cu mine

Nu vă fi rușine
 Că și eu păstor la oi am fost.
 Iosif vestitul
 De frați neiubitul,
 Și el tot păstor la oi a fost.
 Haideți cu mine
 Nu vă fi rușine
 Că și eu păstor la oi am fost.
 Iacob bătrânul
 Turmelor stăpânul,
 Și el tot păstor la oi a fost.
 Haideți cu mine,
 Nu vă fi rușine
 Că și eu păstor la oi am fost.
 Mie nimic nu-mi pasă,
 Căci turma mi-i aleasă
 Și eu tot păstor la oi am fost.
 Deci, haideți cu mine,
 Nu vă fi rușine,
 Că și eu tot păstor la oi am fost.

Auzită de la vărul meu Petrache
 din Odaia-Bursucani, Tutova.

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin

40.—Valenaș.

Frunzuliță mărăraș
 Dragu maicei Valenaș
 Murgulețul l-a înșelat,
 Pe el iute a 'ncălecat,
 Și la mândre c'a plecat.
 Măndrele când l-au văzut
 Una poarta-i deschidea,
 Alta murgu-i priponia,
 Una 'n casă că-l poștea,
 După masă se-așeza.
 Dar pe masă ce-i puneă ?
 Uăini fripte untuite
 Pe de-asupra rumenite
 Pe din 'năuntru otrăvite.
 Valeneș cum a gustat,

De la inim' a oftat
 Murgulețul a 'ncălecat
 La măicuța c'a plecat
 Măicuța mi l-a 'ntrebat :
 —Dragul mamei Valenaș,
 Ce ofezi tu așa de greu ?
 Ori din bani ai cheltuit,
 Ori murgul ți-a poticnit.
 —Nici din bani n'am cheltuit.
 Dar mândrele m'a gătit.
 Când era la miez de noapte
 Valenaș trăgea de moarte,
 Când era la cântători
 Valenaș în scâldători,
 Când era la ziușoară
 Valenaș sub pânzișoară.
 Șapte clopote trăgea
 Șapte mândruțe-l bocia.
 Cum mi-l bocia cea mai mare
 Cu păr galben pe spinare,
 Cum mi-i bocea cea mijlocie
 Cu fustuța vișinie,
 Cum mi-l bocia cea mai mică
 Cu iața de rândunică,
 Sus pe cruce cânt' un cuc
 Pe Valenaș la groapă-l duc;
 Sus pe cruce cucul cântă
 Valenaș în groapa-adâncă.

De la Silvestru Greciuc din Mitocul-Dragomirnei.

Al. Morariu

41.—Vidu.

Foaie verde foile
 Umplu turcii văile
 Și toate pădurile,
 Din pistoale slobozind
 Și de Vidu întrebând.
 Merg la mama Vidului
 Vidului voinicului,
 Buna ziua că îi da
 Ea frumos le mulțimea,

Ei de Vidu o 'ntreba
 Și așa că îi zicea :
 —Tu ești muma Vidului,
 Vidului haiducului,
 Vidului voinicului ?
 —Eu, eu, eu, boerilor,
 Și mai mari, voivozilor !
 —Tu pe Vidu de l-ai spune
 Multe daruri ți-om depune,
 De tot Turcul galbenu'
 Și soldatu' florinu'
 Dorobanțu' petacu !
 Mumă-sa le răspundea
 Și așa ea le zicea :
 —Vidu nu e pitulat
 Da' la oaste a plecat,
 La noi carte a venit
 Că Vidu s'a prăpădit...
 Merg la sora Vidului,
 Vidului haiducului,
 Vidului voinicului,
 Buna ziua că îi da,
 Ea frumos le mulțumea.
 Ei din gură îi zicea
 Și așa că o întreba :
 —Tu ești sora vidului,
 Vidului haiducului,
 Vidului voinicului ?
 —Eu, eu, eu, boerilor,
 Și mai mari voivozilor !
 —Tu pe Vidu de l-ai spune
 Multe daruri ți-om depune.
 De tot Turcu galbănu'
 Și soldatu florinu'
 Dorobanțul petacu !
 —Vidu nu e pitulat,
 Nici la oaste n'a plecat,
 Din șapte buți a gustat...
 Dar ce fel le-a gustat ?
 Tocma'n fund le-a răsuflat,
 Și a greșit de s'a 'mbătat,

Și s'a dus de s'a culcat
 Sub acel copaciu rotat
 Mândru la frunză și 'nalt.
 Turcii cum o auzia
 La el mergea și-l lega,
 Tot cu frânghii de mătășă
 Impletite 'n câte șase,
 De-i pătrundea pân' la oase;
 Și Vidu se deștepta
 Și din gură le zicea :
 —Turcilor, boerilor,
 Și mai mari, voivozilor;
 Colea 'n vale, mai la vale,
 Alătura lângă cale,
 Este-un popă muscălesc
 Haideti să mă spovedesc,
 Și-apoi să mă prăpădesc.
 Și 'n vale când ajungea,
 De ei că mi se ruga :
 —Turcilor, boerilor,
 Și mai mari voivozilor,
 Deslegați-mi mâna dreaptă,
 Ca să-mi fac o cruce dreaptă,
 Cruce dreaptă creștinească,
 Ca să mă ispovedesc
 La al popă muscălesc.
 Turci mâna-i deslega
 Vidu jos să apleca,
 Băga mâna 'n cismuliță,
 Și scotea o săbiuță,
 Săbiuță 'nveninată,
 Ce taie la carne 'ndată !
 De la prânz pân' la chindii
 Taie Vidu șapte mii,
 Tot de Turci cu grea urgie
 Iar ailați nu să mai știe
 Tot fugind de-așa urgie.

Cântec găsit scris de tatăl-meu, preotul Daniil Florescu, care îl cânta lucrând la vie; spunea că-l știe de la bătrâni.

Const. Daniilescu

VORBE ADANCI

- 2069.—Căciula, nu tulpanul, merge 'ntăi la războiu.
 2070.—Dă-mi pe sf. Gheorhge 'n palmă, să-ți dau cojocu 'n mână.
 2071.—Apoi s'a întâlnit sfântul cu tămăia.
 2072.—Dacă taci mai bine faci. De ce zici, mai rău te strici.
 2073.—Apa lină roade malul.
 2074.—Gata-i târgul și norocul. Mântuit îi iarmarocul.
 2075.—Li de cei unși cu păcură, să nu crăpe...=cârpănos, șiret.
 2076.—li în zodia drojdiei = degrabă se lasă.
 2077.—Pe deasupra-i om, da'n urmă-i dracu'.
 2078.—Te jupește burduf, și de-acolea 'ți vinde pământul cu chila și cinstea cu litra.
 2079.—Buna ziua, căciulă, că și stăpănu tău îi pe aici...=despre cei ce nu dau buna vremea.
 2080.—Unde vede necuratul patru păreți de casă cinstită, tocmai acolo trimete oaspeți mai mulți.
 2081.—Gândul peste deal și moartea după cap.
 2082.—Acasă se sfădește și la crăsmă se impacă.
 2083.—Când ți-ar auzi fața, câte ți-aud spetele, bine-ar mai fi!
 2084.—Hai, mamă, la târg, că ce-oi cere pe tine, nici dracu' nu te-a lua...
 2085.—Când ai fi și de treabă, cum ești de *bodrânguri*, nu ți-ar sta mâța numai în cuptor.
 2086.—Decât calic, mai bine să n'ai nimic.
 2087.—De cât traiul cu necaz mai bine moarte 'ntr'un ceas.
 2088.—Cine stupește 'n vânt, stupește 'n barbă-și.
 2089.—Parte este cât lumea, da' noroc nu-i.
 2090.—Răbd' un ceas, și-i trăi un an.
 2091.—De-ar fi să fie după cum nu-i, ai fi și tu om.
 2092.—De-ar fi plugul ca grapa, și grapa ca ogorul și ogorul ca mă-măliga, ar fi și țiganul gospodar.

Mănăstireni-Botoșani.

D. Gr. Furtună

- 2093.—Nu-ți fie frică de Ciurică, nu-ți fie frică de-te-miri-ce.
 2094.—Că doar nici el nu-i din butuci, nu-i de soi rău, ci din oameni.
 2095.—Când or fi două părți alătura, nici odată.
 2096.—Ră minte poartă, rău se poartă, nu merge bine.
 2097.—O pus voie ră, s'a supărat.
 2098.—Iute la oțele, iute amaric, se supără repede.

- 2099.—Las-o la pas, încet, pe îndelete.
 3000.—Nu mai trage clopotul și altora, nu mai spune și altora.
 2101.—I-o spus ochii într'un ulcior, nu vede și nu pricepe.
 2102.—Șede ca găina pe vârful grămezei, stă în avere și risipește.
 2103.—Ș'o făcut dără prin barbă, l-a deprins cu ceva, n'a avut tăria să nu deie.
 2104.—Scapără piatra (cărămida) în fâlcele lui slab și iute amarnic.
 2105.—Cine să te mai *geuiască*? Cine să te mai sature?

M. Lupescu

CÂNTECE

1351.—*Foaie verde grâu mă-*
runl,

De ți-e bărbatu' urât
Leagă-l c'o funie de gât
Și scoale-l Vinerea 'n lâng,
Și strigă în gura mare:
Hai, la bărbat de vânzare,
Că-l dau pe două parale!
De ți-o fi că nu ți-l ia,
Să-l lași naibi 'ntr'o pară,
Să te cureși d'o belea.

1352.—*Primăvară, primăvară,*
la zăpada de pe afară
Și fă-o tot codricei,
Să răsară ghiocel.
Și fă-o tot pelicele,
Să răsară floricele,
Să plimbe mândra prin ele.

1353.—*Codrul, blestemat ești*
Vine toamna, 'ngălbenești;
Iarna, te călugărești;
Când pricepi că vara vine,
Tu-ți pui haine verzi pe line.
Arde-ai codrul, mai bine,
Ca să văz la mânăslire;
Să văz și pe puica mea
Cum o bale slarija,
Cu nuele, cu smicele,
Peste dalbile-i sprincene;

Cu cracă de lămăiță,
Peste ochi, peste guriță;
C'o stebă de busuioc,
Peste subțirel mijloc.

1354.—*Foaie verde mărăcină,*
Mureș, Mureș, apă lină,
'Irece-mă 'n țară streină.
Să mă treci,
Să nu mă îneci,
Că n'ai bani să mă plătești,
Nici mândre să mă jălești.

1355.—*Fă, Ileano, un'te duci*
Numai 'n iie și 'n papuci?
—Mă duc, neică, la izvor,
Să iau apă într'un urcior,
Să mă spăl, să fiu măi-măi,
Și drăguță la flăcăi.

1356.—*Foaie verde de năul,*
Dă-mi Doamne tot ce-am avut,
Că nu-ți ceiu bani împrumut.
Dă-mi zile și sănătate,
C'alunci le fac eu pe toate.
C'am o pușcă ș'o vergea
Și bag șapte-alice 'n ea,
Și de bani fac când oi vrea,

1357.—*Azi la joc, mâine la joc.*

*Mălaiul de Joi în foc.
Bale mîja cu vâlrâu,
Să scoajă din foc mălaiul.
Până-l rade de cenuşe,
Copiii să strâng de guşe.*

1358.—*Frunzulică salbă moale
D'ai fi lună, vorbitoare,
Cât eşti noaptea călătoare,
Câte jări ai ocolit,
Nu mi-ai văzut d'un pui iubit?
—L'oi fi vâst, da nu-l cunosc.
--Lesne-i, lună, să-l cunoşti,
Că-i înalt şi bălăior
Şi cu părul gălbior.
—Ba, l'am vâst p'în Bucureşti
Şi mi-a spus că nu-l doreşti.
Că d'o fi v'un bine 'n jară,
O veni la primăvară;
Iar d'o fi v'o răutate,
Ţi-o trimite, mândro, carte,
Carte 'n patru coljurele,
Şi scrise cu lăcrămiele.*

Comuna Vârleni-Vâlcea.

C. N. Mateescu

1359.—*Foaie verde mărăcine
Infrunzeşte codre bine,
Ca să mă mai plimb prin line
Cu vreo zece după mine,
Nu ştiu zece ori doisprece
Pesle sulă ce-or mai trece
De tot fagul câte cinci
Geme codrul de haiduci.
Voi haiducii codrului
Nu vă dareji somnului
Somnului, rachiului,
Că somnul e-amăgitor
Rachiul e 'nşelător
La voinici călători.*

1360.—*Foaie verde de-arjăraşi*

*Măi băete, băejaşi
Drag ji-a fost drumul la Iaşi
Armata la călăraşi
Dar pe mine cui mă laşi.
Lemnelor şi petrelor
Streinilor, vecinilor
Pe voia duşmanilor.
Foaie foaie verde lată
Tu pleci băete în armată
Eu rămâi plângând la poartă
Foaie verde mărăcine
Ia-mă neică şi pe mine
Să fac armata cu tine.
Nu le pot felijo lua
Căci armata este grea.
Tu nu poji cu puşca da
Nici cu sabia lăia.
Tu rămâi la maică-la
Până eu m'oi libera.
Auzite de la Constantin Puchiţă Co-
păcenii Vâlcea.*

Lt. Al. Saint Georges

1361.—*Tuturor lumeali-i dragă
Mie mi-i cerneală neagră.
Tuturor lumea e lume
Mie mi-i negru lăciune
Tuturor lumea li-i bună
Iar mie mi-i mătrăgună
Tuturor le pare bine
C'a căzul râul pe mine
Şi n'are de ce-i părea
Şi pe el poate cădea!*

1362.—*Foaie verde mărăcină
Tudoriţă nene!
Cine le-a făcut pe line
Tudoriţă, nene!
Aşa nantă şi subjire
Tudoriţa, nene! ¹*

¹ După fiecare vers se repetă „Tudoriţă nene!”

*Și la trup făculă bine.
De te polrivești cu mine.
Și la trup și la purlal
Și cu haz la sărutul
Și la stal și la privit
Cum ești bună la iubit.
Foaie verde lemn uscal
Spune-mi drept adevăral
Cine 'ntăi le-a sărutul
Unul nalt și sprincenat
Cam stricăjel de varsal.
Banca-Tutova **M. Lupescu***

1363.—*Saraca femeia mea
Eu zic una, zece ea
Insural îmi trebuia ?
Casa fără de femeie
Ca lăcata fără cheie
Câți or trece loji s'o iei.*

1364.—*Femeia care-i isteață
Se scoală de dimineață
Iși ia trei grăunje 'n poală
Și iese pe prispă afară
Și tot strigă pui pui pui
Ca s'audă dumnealui.*

1365.—*Ciobanaș la oi am fost
Fetele nu mă cunosc
Și la vară de-oi mai fi,
Nici alăta nu m'or ști.
Drăgușani-Succava. **I. Mihailescu***

1366.—*Pe malu' Bistriței 'n jos
Este-un stejărel slutos,
Șede-o copiliță jos.
Ș'asa plânge de cu jale,
De cade frunza pe vale.
Ș'asa plânge de duios,
De cade frunza pe jos.
Fugi copilă din cărare,
C'a veni Bistrița mare!
—Las' să vie, să mă mae,*

*Că n'am lală să mă jâe,
Nici mamă să mă mângâe.
Am un frate, da-i deparle,
Trec trei ape ș'o celale,
Abia drumu'n jumălate!*

1367.—*Ș'am zis verde de-a-
lior,*

*Măi bădiță Ghișișor,
Apă rece din izvor,
Cine bea'i trece de dor.
Iară verde ș'o lalea,
Nu știu și maică mea,
Căci de bea, nu mă lăcea.
Maică, măculița mea,
Tare mă strânge-o curea.
Când ji-am fost maică fecior,
Să-mi fi rupt maic'un picior,
N'aș m'ai duce-alăta dor.
Sau să-mi fi sclintit vre-o mână
N'aș mai duce-alăta lină.
De-acestea mă vindecam,
Nici o scârbă nu aveam;
Rămâneam în sal la mine
Și mă petreceam cu bine.
Ș'am zis verde măr mustos,
M'ai făcul maică frumos,
Neamului de bun folos
Ș'am zis verde lemn de nuc,
Măicuță când m'ai făcul,
Bine ar fi fost să mă faci,
Două fântânele reci.
Între două dealuri seci.
Din a mele picioarele
Să fi făcul scăunele.
Trupul să-l fi pus în dungă,
Ar fi fost masă rotundă.
Și din mâna mea cea dreaptă,
Păhărel de băut apă,
Și dintr'ai mei ochișori,
Să fi sădit pomișori.*

*Câji pe-acol' ar fi trecut,
Apă rece-ar fi băut,
Ție ți-ar fi mulțumit,
Câtă 'n lume-ar fi trăit.*

Dela I. Pușcașu, Negotești Succava.

V. Știrbu

1368.—*La casa cu nouă fele,
Cu fânâna sub perele,
Cânele moare de sete.*

1369.—*Fala popei de la noi,
Are plug cu 6 boi ;
Și lânjala zugrăvită,
Și tot nu se mai mărită.*

1370.—*La mai zi, mai zi mai zi
Că la vară ți-oi cosi ;
Când o fi iarba mai deasă,
Și lelița mai frumoasă*

1371.—*Măi băiele de la țară,
Du-le-acasă și te 'nsoară ;
Că fetele se mărită,
Și rămâi cu buza friplă.*

1372.—*Unde joacă Moldovenii
Acolo pământul geme.*

Valsânești Dorohoiu.

Alexandru Al. Leontescu

1373.—*Când oi trage bob năul
Mă doare gura întrebând
D'a trecut puica la lărg.
Foaie trage toi de prun
Că puic' a trecut de mull.
'Ndeamnă murgule la drum
Pe puica să mi-o ajung
Să mi-o pup să mi-o sărut.
Mai trage doi ghiociei
Pe puica mi-o ajunsei
O pupai, o sărutai
Și de obraz mi-o mușcai.
Și la lărg mi-o apuca:*

—*Ce vrei puică ca să-ți iei ?
—O pereche de cercei.
—Ce faci puicuță cu iei ?
—Să mă cunun eu cu ei.*

Dela Nae Iamendi, Ștefănești Vâlcea.

Gh. Fira

1374.—*Cântă cucu Vineria
Trec feciorii Dunărea
Câte patru-alălurea.
Numa' unu-i străinel,
Plânge mă-sa după el.
—Plânge-mă maică cu dor
Că ți-am fost dulce fecior,
Ț'am scos plugu din ocol
Și l'am dus din jos de sal
Brazdă neagr' am răslurnal
Grâu roș ți-am sămănal,
Grâu roș de primăvară
Să se coacă până'n sară
Să fac nuntă și tomneală.¹
Și da-o fi v'o rălulate²
Pune m'oi sub o celale
Și oiu scrie-o jâr de carle
Cărlică 'n cornurele
Pide lăluți cu mărgele.
Cine-o știe să o cetească
Faja i se veșlezască.*

1375.—*Mălrăgună 'ntră jirezi
C'a meu drăguț nu mai vezi,
Albă-i spuma laplelui,
Da' mai albă-i fața lui ;
Negru-i părul corbului,
Da's mai negri ochii lui,
Că-i pe el cămeșă albă
La grumazi năframă neagră.
Rău mă tem, că mi l'oiu perde
Că l'am mai pierdut odată
Și iară mi l'am aflat
La fântâna de băul*

¹ Logodnă, tocmeală. ² Răscoală, rășboiu.

Vre-o fală să-l sărute
 Dumnezeu să nu-i ajule ;
 Și iară mi l-am aflat
 În mijlocu codrului
 La curțile dorului ;
 Prins'a doru-a mă 'ntreba
 — Ce caji mândră pe-aicea ?
 — Cal pe a hăl cu pana lală
 Sus îi Dumnezeu să-l bată,
 Cal pe a hăl cu pana verde
 Sus îi Dumnezeu nu-l rebde.
 Auzită dela Maria Dorhoiu din Budeleac.

Tr. Gherman

1376.—Frunzuleană și una,
 Rea belea e dragoslea
 Cine-apuc' a o învăja
 N'are chip a o lăsa
 Nici minte de-a o purla
 Ci putere de-a ofla.

1377.—La fântână la izvor
 Se 'nlâlnește dor cu dor
 Se sărulă până mor
 La fântână la buceag
 Se 'nlâlnește drag cu drag
 Se sărulă până zac.

1378.—Cât de mare-i pământu'
 Ce-i mai rău ca urălu' ?
 Ba mai rea e dragoslea
 E mai rea chiar ca boala.
 De lungoare păru-ți pică
 La inimă nu le strică.
 De dragosle păru-ți crește
 La inimă le topește.
 De urit te poți ascunde
 Dar de dragosle n'ai unde
 Că ori unde te-ai ascunde
 La inimă tot pălunde.

1379.—De când mama m'a
 făcut

Zile bune n'am avut
 Și n'am știut de dulceață
 Până ce n'am strâns în brață
 Pușor trumos la la fajă.
 Pușor
 Ca un bujor
 El pe mine de m'alinge
 Foc la inimă mă 'ncinge
 Si la mine când privește
 Inima mi se lopește.

1380.—Altă foae trei grânale
 Fa lelița cum te-aș bale
 Dar mi-s mânila legale
 Nu-s cu lanțuri ferecale
 'S c'un fir de matasă neagră
 Nu te pol bale de dragă.

Adunat din satul Lunca, jud. Bacău

Gh. Iacobeanu

1381.—La luncă, Ioană, la
 luncă,
 Să-ți tai răschitori și furcă:
 Răschitori de dăpănat
 Și furcă de tors în pal.

1382.—Foaie verde tufăniță,
 Când aud strigând Ioniță,
 Răasai noaptea din rechiță
 Și dau fuga la porliță.
 Să vedem vine Ioniță,
 Să-i mai dea gaica guriță,
 Că la toamnă mă mărit
 Și de-oi lua vre-un amărit,
 Nu mă lasă nici să râd,
 Nici să râd, nici să vorbesc,
 Nici din buze să zâmbesc.

1383.—Frunzulică magheran
 Măi, măi !
 Mă Ionel de peste deal,
 N'ai venit la noi de un an.

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

260.—Eu nu sunt aici.

Se spune de către cei ce au umblat prin vecina noastră Rusie, că pe acolo prin orașele mari, ca capitala și altele, cenoii nule știm, străinii, mai ales Evreii pe vremuri, n'aveau voie să sălășluască mai mult ca trei zile, și apoi s'o ia la sănătoasă viața, umblând cu cărca de colo, colo. Cine știe ce menire a fi având aceste plimbări cu nepusă masa, dar știu că un jidan a nemerit o. Lasă că și pe acolo e și ca pe la noi, stăpânirea cea în drept să vadă de se face după poruncă, oploșesc de multe ori pe mulți dealde luda, luând mită. Și ca să se știe că cutare e îndosit de stăpânire, are poruncă că de câte ori îl va întreba de când stă în oraș, să spună că de eri; acesta era semnul.

Acu cică un săracuț ovrei, care venise de două zile, și care, văzând cum sunt îndosiți de ani de zile cei de neamul lui, și ei când sunt întrebați răspund: «că au venit de eri», nu vru să dea și el mită nici un ban, când îi veni rândul la întrebare, ci făcu puțin achichi plan și zise: «Dacă cei de ani de zile au venit de eri, atunci pintră astă eu nu sunt aici», zise ovreiu apasat.

Auzită de la un Român busarabeau.

N. I. Munteanu

261.—De unde vine sărăcia.

Cum își făcea socoteala un proprietar cu scaun la cap, când se duceau oamenii să-i ceară porumb pentru mâncare, îi întreba:

— Tu ai câini?

— Am!

— Și câți ai?

Și dacă omul îi spunea că are 2--3--4, doar l-auzia:

-- Bine, du te acasă, îi veni altă dată!

Și când se ducea și-atuncea, tot amâna mereu, până când omul înțelegea cauza, de ce nu-i dă boerul porumb. Si-atunci își mai omora din câini. Când se ducea iarăși la curte și de-l întreba boerul:

--- Câți câți ai?

— Nici unul!

— Atunci hai să dau poruncă să-ți dea îndoit pe cât cei!

Din Bărcă-Doljiu.

N. I. Dumitrașcu

162.—Așa-i anul

Trăia odată într'un sat o vădană care avea o fată mare de-ți era

mai mare dragul s'o privești.

Dar fata, dă, povestea vorbii, «poale lungi și minte scurtă», era cam prostuță. Fu înșelată de un flăcău și purcese îngreunată. Biata babă nu'și mai vedea capul de rușine. Se gândi ca să se ducă până la popă din sat să-i spună și lui necazul ei. Popa avea și el două fete ca doi bujori.

— Buna ziua părințele, zise baba cu capul în jos.

— Mulțămesc mătușă!

— Iaca părinte, am pățit o rușine și am venit să mă jăluesc la sfinția-voastră. Mi-i și rușine s'o mai spui.

— Spune mătușă, spune. Eu is preot și aud pe cele bune ca și pe cele rele.

— Poi iaca părinte ce să fie. Fata mea a fost înșelată de un flăcău și acum e însărcinată.

— Hehe de asta te plângi mătușă. Ale mele is amândouă și numai zic nimic. Ce să-i faci? Așa-i anul.

De la Gh. Petrea.

Gohor-Tecuciu.

Vasile Gh. Beldie

263.—Parcă s'a mai muiat gerul.

O femeie văduvă avea un singur băiat, care îngrija de casă și purta toată gospodăria.

Intr'o zi de iarnă, se dusesese el cu sania la chirie. Da' afară era un ger, de crăpau ouăle corbului. Femeia, se tot *frăsuia* prin casă, plângea și se văita, că de-acum îi degeră feciorul și pace, și că, ce face ea fără de el? Se tot uita pe ferestue, dar el nici gând, să s'arate. După ce se sătură de plâns, luă furca, se sui pe cuptor și începu să toarcă. Luându-se cu torsul de la o vreme, face ea: — Da' poate nu mi-a mai degera feciorul, că parcă s'a mai muiat gerul.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu

264.—Femeia cuminte

Era odată de demult o pereche de oameni. Amu femeia era tare bună și cum se cade, dar omul era tare hain la inimă. O bătea pe biata femeie până o lăsa mai mult moartă, nu alta. Pricina era că omul îi zicea femeiei ca să facă următoarea treabă: «Să nu găsească mâncarea nici pe vatră nici sub vatră, măliguța nici pe masă nici sub masă, iar femeia sa, să steie nici în casă nici afară». Amu se duse săraca femeie la o babă, care o învăța ce să facă.

Vine săraca femeie acasă. S'apucă și ia două lemne și le pune pe

vatră, așa fel că jumătate din ele să vie pe vatră, iar jumătate din ele în afară de vatră și apoi a pus mâncare pe ele; măliguța o pune într'un șărvăt și apoi îl atârnă cu o sfoară deasupra mesei; iar ea se pune pe un scaun care era așezat pe pragul ușei, în așa fel că jumătate din el era afară iar jumătate înăuntru

Când veni bărbatul găsi în bună orânduială și n'o mai bătu pe biata femeie ca de obicei.

Vlăsinești-Dorohoiu.

Alexandru Al. Leontescu

265.—Oameni primitori

La o casă de om gospodar s'abate un drumeț cam neam cu gospodarul.

— Bucuroși de oaspeți? întrebă omul așa într'o doară.

— Bucuroși, cum nu; ia poftim vai de mine. Și oamenii de gazdă umblau foc și pară, de bucurie ori de scârbă, nu știu care dintr'amândouă. Oricum, dar omului i s'a arătat multă dragoste, de-și zicea bietul în gând:

— Primitori oameni, n'am ce zice.

Tocmai ospătau, când nevasta gospodarului zărește pe geam venindu-le o altă rubedenie, pesemne mai de departe, că numai zice către bărbatu-său, uitând că nu erau singuri:

— N'ai chip de calici bărbate, iaca mai aduce dracul încă pe unul!

Drumețul cică s'ar fi făcut că n'auze; dar a mai zis odată așa ca pentru el:

— Primitori oameni, n'am ce zice...

Jorăști-Covurlui.

Petru G. Savin

C R O N I C A

* Dintr'un răvaș al d-lui *N. I. Dumitrașcu*, de loc din Boureni, jud. Dolj: „...la moartea unui bătrân al nostru de vre-o 95 de ani, noru sa și fiu-său au avut grijă ca toate hârtiile [vechi] și cărțile pe care citea el și scria cu pană de gâscă, i le-au pus în *tron*, ca să aibă ce ceti pe lumea cealaltă...”

* *Ghilușul*, no. pe Aug. și Sept. cu felurit material.

* Rugăm pe colaboratorii noștri suceveni și nemțeni să ne scrie ce arată vorbele „pungă de cele pe talger” din această frază a lui Ion Creangă, pusă în povestea lui Dănilă Prepeleac: «Și trecând pe lângă un negustor cu pungi de vânzare, dă gânsacul pe-o pungă de cele pe talger și cu baierile lungi de pus în gât» (V. *Op. compl.* Ed. „Minerva” 1906 p. 175“).

P.

* *Despre cântăreții de naiu* — În „Universul” din 12 Septembrie a. c. un pseudo-nim *Alca*, arată indiferența publicului nostru față de un instrument muzical național *naiul* și propune un *concurs de naiu* cu premii, ce ar trebui să se țină de acum înainte în fiecare an și care ar avea un bun rezultat anunțându-l Ministerul cultelor și instrucțiunii publice prin intermediul conservatorului de muzică. Căci, zice d-l *Alca*, astăzi „lăutarii fără de naiu nu mai sunt lăutarii naționali fiindcă fără naiu multe din cântecele noastre populare își pierd din originalitatea lor...” Și „...trebuie să profităm de existența acelor câțiva cântăreți ce-i avem, căci, cântăreții din naiu, ca și alte daruri omenești se nasc și se perfecționează, iar nu se improvizează”

Și în felul acesta, cu premii, drum gratis și cheltuieli, cântăreții s'ar ambiționa, s'ar ocupa; iar sub conducerea primului reușit, să se înființeze la Conservator deocamdată un curs de naiu provizoriu și empiric, iar mai apoi un curs metodic definitiv și cu care, poate, se va reinvia rolul uitatului naiu, al cântecelor și horelor noastre populare și astfel se va pune capăt dispariției unui instrument muzical „a cărui *originalitate* nu o poate înlocui cel mai bun flaut”.

Este numit ca un bun naist ce avem astăzi în București și poate ultimul, Cristache Ciolac.

Cam în același timp apare și în *Dimineața* alt articol: „*Un instrument care încântă pe părinții noștri*” reprodus și de „*Românul*” din Ardeal.

Reproduc cuvintele ce le cred foarte importante :

„Pătrânii știu cu toții ce este naiul; cei tineri cari știu ce înseamnă o cântare zisă de lăutarii noștri îl cunosc de asemenea și numai cei ce nu știu să guste din ale noastre lucruri frumoase bătrânești, numai aceștia nu cunosc acest instrument muzical... care forma una din lăruile muzicii noastre populare, fiind în faimă pe vremuri. Astăzi însă, supra abundența importățiunii muzicii străine... a făcut ca muzica populară să fie în părăsire și mai ales lăsate uitării chiar de lăutari unele instrumente cari constituiesc oarecum esența acestei muzici”.

Astfel scriu *ziarele*.

Acest instrument, a început să dispară de altfel și pe la țară. Un singur naist, din ceata formată de răposatul Ionișoară, de prin părțile noastre Doljene, este un singur bătrân, ce locuiește în comuna Rudari și al cărui nume îmi scapă, care nu lipsește din ceată de la nici o nuntă, unde sunt chemați.

N. I. Dumitrașcu

Poșta Redacției.

D-lui *G. Apost.* Eșise no. 8 când ne-a u sosit cântecele și „Pisicuța și Ogărcuța”.

Poșta Administrației

S'au primit bani și se mulțamește d-lor C. Toni, Drăgușeni-Tutova, 5 lei; *d-lui A. Sândoi* Caracal 5 lei, abon. pe an. VI; *d-lui C. G. Vartolomei*. Trimis no. 7 și 8 Actele ne trebuiesc în originale; nu se pierd și nu se strică. Să aibă interes însă. D-ta trimete-ne un exemplar de-odată și vom vedea dacă transcrierea se face bine. Și pe viitor s'a putea și cum zici d-ta. *Cernăuți*: vi s'au trimis toată colecția precum și cele două cărți. *D-lui I. C.* Un văcar s'a supărat pe sat ..

O B O L U L

*Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și pretenților Revistei «ION
CREANGA» pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

A apărut :

Tudor Pamfile

POVESTEA LUMII DE DEMULT

DUPĂ CREDINȚELE POPORULUI ROMÂN

I. Înainte de zidire.—II. Zidirea pământului.—III. Dealurile
și văile.—IV. Zidirea omului.—V. Căderea Diavolilor.—

VI. Adam și Eva.—VII. Cain și Aben.—

VIII. Potopul.—IX. Oamenii vechi.

— INDICE ȘI GLOSAR —

EDIȚIA ACADEMIEI ROMANE

Se află de vânzare și la Redacția revistei

„Ion Creanga“

Bârlad strada Corbului

2 LEI

**Stăruitor ne rugăm pentru plata abo-
namentelor.**

D-sale D-lui *A. Grozei*

Fălticeni.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul I, No. 2 pe Septembrie 1913, cuprinde :

ARME VECHI.—T. Pamfile.

† PETRU RAȘCANU.—Preot I. Antonovici.

DOCUMENTE.—Preot I. Antonovici, Cașu, I. Ciolan, Z. Corlăteanu, M. Lupescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, Lt. A. Saint-Georges.

INSCRIȚII.—Lt. A. Saint-Georges.

INSEMNARI.—T. Pamfile.

ILUSTRĂȚIUNE.—Arme vechi de pe moșia Ipotești (Tecuci)

Redacția și Administrația : Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

CARTI FOLOSITOARE

„Din Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă“	An. I.—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă“	An. II.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă“	An. III.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă“	An. IV.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă“	An. V.—	—	—	—	—	5.00

Carti postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă“ — 0.05

Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1912 — 1.50

Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1913 — 1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“ — 0.20

„ „ Jocuri de copii I — 1.40

„ „ „ „ II — 1.60

„ „ „ „ III — 1.50

„ „ Cimitiruri românești — 1.00

„ „ Industria casnică la Români — 10.00

„ „ Sărbătorile de vară la Români — 2.00

„ „ Boli și leacuri — 1.00

„ „ Căntece de țară — 4.00

„ „ Agricultură la Români — 5.00

„ „ Povestea lumii de demult — 2.00

M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătase — 0.10

„ „ Alcătuirea unei gospodării țărănești — 0.50

Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00

„ „ Colinde din popor — 0.30

Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — 2.50

Petru G. Savin: Clăcășește — 0.40

I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece — 0.30

A. M. Nour: Descăntece și vrăji — 0.30

Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești — 1.25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

Șt. St. Tuțescu, G. Ursache.—Povești.

Maria I. Mircea, Lt. A. Saint-Georges, G. C. Arteni.—Boli la vite, leacuri și descântece.

N. I. Dumitrașcu, D. Mihalache, Ion N. Popescu, Petru G. Savin, G. I. Popescu, Pr. Florea A. Drăghici.—De-ale copiilor.

C. N. Mateescu, Al. Moisei, C. G. Vartolomei, Teofil Bizon.—Datine și credințe.

D. Mihalache.—Căușul de băut apă.

Elena H. Voronca, D. Furtună, Lt. Al. Saint-Georges, M. Lupescu, P. Ugliș.—Datine și credințe.

G. Apostol, G. Iacobeanu, Tr. Gherman, G. Fira, St. Manole, I. Mihailescu, D. Urzică, Ion N. Popescu.—Cântece.

A. Moisei, N. I. Dumitrașcu, P. G. Savin, N. V. Hânțescu, N. I. Munteanu, C. G. Vartolomei. — O samă de cuvinte.

N. I. Munteanu, C. Atanasie, N. V. Hânțescu, P. G. Savin, M. Lupescu. — Glume, jâții, taclale. P., N. I. Dumitrașcu.—CRONICA.

Bibliografie.

Ilustrațiune : Căușe de băut apă.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 de bani

În străinătate . . . 50 » »

Un număr vechiu, 50 de bani.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei.

În străinătate 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPĂȘCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici Bârlad, Pr. I. C. Beldie Fărânești-Covurlui St. Capșa București
G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Gara Dâlga), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Fă-
tuță (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Ia-
și (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova],
C. N. Mateescu [-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț]
L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Jorăști-Covurlui], I. Neculau Coropceeni-Vaslui
V. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T.
Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu Dobromir-Constanța, N.
Stolteriu [Baia-Suceava], A. Tenca [Adam-Tutova], I. Teodorescu Broșteni-Suceava, Șt. St. Tușescu
Balota-Dolj, G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Domnii intemeietorii cari până la sfârșitul anului curgător, nu vor trimite cotizația
deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înștiințare.

In curând va apare :

CALENDARUL

REVISTEI

„ION CREANGA”

PE 1914

ANUL IV

Pe lângă partea calendaristică, lucrarea aceasta va
avea un cuprins felurit, de samă și un
mare număr de clișee.

Prețul 1 leu 50 prin mandat se va trimite pe adresa
T. Pamfile, Bârlad după care se va trimite și Calendarul
franco prin poștă

C E R E Ț I :

MIRON COSTIN

—Revistă de cercetări și mărturii istorice—

Abonamentul 3 lei pe an.—Red. și Adm. Bârlad, str. Corbului

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. PAMFILE
Bărlad

ABONAMENTUL ANUAL
În țară 5 lei
În străinătate 6 "

ADMINISTRAȚIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

POVEȘTI

51.—Albinuș împărat.

A fost odată o fată de împărat mare. Stând ea afară și văzând vremea frumoasă de primăvară, își luă ghergeful și eși să coase la umbră. Pe când însă cusea la gherghief, veni un porumbel deasupra ei și zise: «Cuconiță! Cuconiță! la mare bine ești, la mare rău o s'ajungi». Atunci fata plecă în casă și întrebă pe mumă-sa. Ce să fie asta? A doua zi tot așa. Stând ea la umbră, vine porumbelul și rostește tot aceleași vorbe. Ea se duse și spuse mumă-sei. A treia zi tot așa i s'a întâmplat.

Atunci se luară toți de mirare. Ce să fie asta! Ei plecară într-o zi la plimbare și când s'au întors, au găsit porțile încuiate. Ce să facă? Se dete vizitiul și încercă să le deschidă; dar nu putu. Se dete tată-său și se deschiseră cât urechile acului; se dete mă-sa, se deschiseră cât urechile andrelei. În sfârșit, se dete și fata și când împinse ușa, se deschiseră, trecu ea și se închiseră, iar la loc. Se duse prin toate odăile și intrând și în odaia cu cheia de aur, găsi un om mort. Era Albinuș împărat. Ea îl căută pretutindeni și găsi o scrisoare în sân în care scria: «Eu sunt Albinuș împărat. Cine m'o păzi 9 ani, 9 luni, 9 ceasuri și 9 minute, eu voi învia și-i plătesc mare lucru». Ea citind scrisoarea, se puse și-l păzi 9 ani, 9 luni și 9 ceasuri.

Mai era câteva ceasuri,—vre-o patru ceasuri,—până s'a sculă împăratul și tocmai atunci veni un car cu roabe. Hai la roabe! Hai la roabe! Atunci fata zise: Doamne, de când păzesc eu și n'am nici un ajutor; ia să iau și eu o roabă, să-mi mai fie și mie de urît. Luă ea o roabă și se duse cu ea lângă împărat și începură să-și cate în cap. Câtă ea roabei și pe urmă și pe roabă să-i caute ei; și îi spuse că, dacă cumva o adormi, să o deștepte la ceasul 12. Dar, venind ceasul douăsprezece și ea fiind adormită, roabei îi păru rău s'o mai deștepte. Tocmai

atunci se sculă și împăratul și găsind pe roabă deșteaptă, o luă de soție pe eacare nu păzise decât vre-o 2 ceasuri; iar pe fată, care-l păzise 9 ani, 9 luni, 9 săptămâni și 9 zile, o dete dușă curci, o făcu *curcă-reasă*.

Veni vremea să se ducă la oraș să târgue. Curcăreasa, se rugă foarte mult s'o ia și pe ea, dar nu fu ascultată. Văzând ea că nu o iea, se ruga de împărat că cel puțin să-i iea și ei de la oraș, un ștreang, o păpușă și un cuțit; că dacă nu, o să se facă o apă mare înaintea lor și nici ei n'o să se poată duce. Plecară ei pe drum și împăratul zise: —Dar ce să-i mai iau și ei; lasă că nu-i mai iau..

Zicând așa li se făcu o apă mare înainte-le. Văzând ei așa, ziseră: o să-i luăm și ei. Și când ziseră așa, secă apa. Se duseră ei la târg și îi luară și ei o păpușă, un ștreang și un cuțit.

Când veniră acasă, împăratul trimise pe vizitiu să i le ducă și să șadă acolo să vadă ce-o să facă fata. Ea după ce le luă, se duse în bordei și puse păpușa la fereastră, ștreangul îl legă de grindă și cuțitul în mână începu să zică: «Dragă, sora mea! Dragă păpușica mea! Eram acasă într'o zi și am eșit la umbră să cos la gherghef». Și-a început să spue toată *tărășenia*—pe când păzia împăratul.

După ce spuse tot, începu să plângă și să zică: Ștreang, spânzură-mă, păpușică plânge-mă și tu cuțit înjunghe-mă, Vizitiul văzând-o, se duse la împărat și zise: —Impărate! ia hai de vezi cum se vaită și se *olicde* fata! Când se duse împăratul, fata iar începu să zică tot ca întâi și se lăsa cât de puțin în ștreang. Când fu a treia oară să se omoare, împăratul auzind așa, văzu că ea l-a păzit și că trebuie s'o iea de soție. El dete fuga și când fu să se lase în ștreang, o luă în brațe o sărută și-i zise: --Nu te speria! că pe tine a fost să te iau de soție iar nu pe roaba ta. Se duse ea și se îmbracă în ținutele de împărăliță; iar pe roabă o puseră după curci, să le păzească. Iar fata a luat pe împărat și a trăit bine cu el; și or fi trăind și astăzi, dacă n'or fi murit.

Auzită de la Surecel I. Firu din com. Lipov-Doljiu.

Șt. St. Tuțescu

52.—Cumătrul Arhanghelului Mihail

A fost un om sărman; și lui nu-i merge bine; și cât muncia el, tot nu mai avea; așa că nevasta îi era însărcinată cu toate că avea o droaie de copii.

Ea îi spune barbatului ei, că-i aproape să nască și că «trebuie să ne căutăm un cumătru, însă să fie mai bogat nu ca ceilalți ca să ne poată dărui cu ceva». El când auzi așa, a plecat spre satul vecin; pe drum s'a întâlnit cu Dumnezeu. Dumnezeu l-a întrebat:

--Unde te duci tu măi omule ?

--Mă duc la satul vecin ca să-mi caut un cumătru, că mi-a născut nevasta. Acum omul întreabă :

--Dar cine ești tu ?

--Eu sunt Dumnezeu și să mi-l dai mie să-l botez.

--Dacă tu ești Dumnezeu, ți-e nu ți-l dau să mi-l botezi că tu ești hoțul cel mare; căci toți vecinii mei sunt bogați și au boi, vaci și altele, iar eu sunt sărac și ori cât aș munci tot nu-mi mai ajunge. Dumnezeu văzând atâta obrăznicie la el, s'a despărțit și a trimis în calea omului pe Arhanghelul Mihail. Acesta întâlnindu-se cu omul cu pricina l-a întrebat :

--Unde te duci tu măi omule ? Omul i-a răspuns :

--Da' cine ești tu de mă întrebi !

--Eu sunt Arhanghelul Mihail cari iea sufletele la oameni și eu vreau să-ți botez copilul care ți l-a născut nevasta. Atunci omul când a auzit i-a răspuns :

--Fiind că tu ești Arhanghelul Mihail, ție ți-l dau să mi-l botezi. Atunci nu ne rămâne de cât să ne întorcem acasă, dar dumneata trebuie să te duci pe acasă să-ți iei ceva de ale mâncărei, că eu nu am nici de unele. Atunci Arhanghelul Mihail îi răspunse :

--Cumătre, ce ai tu acasă, nu am nici eu nici unul din sat !

Când au ajuns acasă au găsit totul după cum îi spusese Arhanghelul, încât s'a mirat și nevoiașul de ceia ce găsiseră pe neașteptate.

În sfârșit cumătrul a luat copilul și la dus de l-a botezat la biserică întorcându-se cu copilul creștinat, i-a urât copilului ani mulți, noroc, sănătate, viață'ndelungată; acum nevoiașul nostru se aștepta să-l dăruiască noul său cumătru cu ceva. Dacă a văzut că nu se mai iea de vorbă despre dar, i-a zis :

--Cumătre, da' nu mă dăruiești cu nimica ?

--Ba te dăruiesc cu un dar; am să te fac «Doctor». Să te duci la boerul din capul satului, că are o fată de vre-o 18 ani și zace de 3 ani. Când vei veni, eu o să fiu acolo. Dacă mi-i vedea la picioare să spui că o faci bine; iar de mă-i vedea la cap să spui că e trecută.

Când s'a dus la boer a găsit pe Arhanghelul Mihail la picioare. Atunci el s'a îndatorat că o va face sănătoasă; îndată el a cerut o trăsură ca să se ducă acasă să-și aducă doctorii. Numai decât boerul a spus viziteului să gătească trăsura, și la iuțeală trăsura a fost gata, trasă la scară așteptând pe doctor să se sue în ea. Spunând doctorului că trăsura e gata, s'a suit în ea, plecând spre casă, unde luându-și doctoriile s'a întors îndărăt și dând doctorii bolnavei s'a făcut sănătoasă.

Boerul când a văzut așa i-a dat o mie de galbeni și l-a întrebat

—Unde ai învățat așa bine doctoratul, că am adus fel-de-fel de doctori, și nici unul n'a fost în stare să-mi vindece fata.

—Unde am învățat, nu pot să-ți spun! Și dând mâna cu boierul a plecat.

El cu doctoritul lui a făcut o avere mare, că a mai trăit 20 de ani. Acum i se împlinise și lui termenul când trebuia și el să moară. Acum cumătru-so vine la el și-i spune :

—Hei cumătre ți-a venit și dumitale rândul să mergi la casa de veci!

—Ei cumătre, eu n'am știut că trebuie să merg la casa de veci și te rog să-mi dai un termen de trei ani ca să-mi fac zestrea copiilor.

Atunci Arhanghelul Mihail a spus că el nu poate, dar să se ducă cu el la Dumnezeu și să se roage, căci Dumnezeu poate îi va mai da. Iar omul îi spune :

—Da' cum să merg eu înaintea lui Dumnezeu, când eu l'am făcut și hoț pe el?

—Nu-i nimic, Dumnezeu iartă păcatele, zise Mihail.

Atunci omul a plecat cu cumătru-so, la Dumnezeu și ajungând acolo a căzut în genunchi, cu fața spre pământ.

Când a văzut Dumnezeu așa, a întrebat pe Arhanghel; ce e cu acest om? Arhanghelul i-a răspuns:

—Aceasta e cumătrul meu și acum fiindcă trebuie să-i ieu sufletul, a venit să te roage pe tine, Doamne, să-i mai dai un termen de trei ani ca să-și facă tot ce-i trebuie.

—Ei, omule, ridică-ți ochii către mine și spune-mi ce ai de spus, zise Dumnezeu.

Atunci omul fără a-și ridica ochii de jos a spus :

—Doamne, te-am făcut hoț și multe ți-am greșit în viața mea; te rog să mă ierți.

Dumnezeu atunci i-a zis: —Ceiace omul face cu gura nu-i păcat; iar ceea ce face cu fapta, e păcat și pentru asta te ert.

Împlinindu-se termenul de trei ani, s'a trezit în una din zile cu cumătru-so spunându-i :

—Ei, cumătre, termenele noastre s'a împlinit și acum trebuie să mergem. Cumătru-so i-a răspuns :

—Eu merg dar însă cu corp cu tot.

—Poți să mergi cu corp cu tot, zise Arhanghelul; și au plecat.

Mergând și vorbind i se face o sete mare; cumătru-s'o (Arhanghelul) îi spune că chiar înaintea lor sunt niște izvoare și acolo o să bea apă.

Nu au mers mult și au dat peste niște izvoare; el (nevoiașul) s'a plecat ca să bea apă și a rămas cu nasul în isvor, se înțelege, numai

corpul, căci sufletul a mers înainte. La o depărtare de treizeci de pași îi spune cumătru so Arhanghelul :

—Cumătre, unde ai băut dumneta apă, eu am uitat batista acolo: tare te-aș ruga să te duci să mi-o aduci dacă ești bun, că știi unde e.

El s'a dus și când a ajuns acolo ce să vadă omul? (vorbă să fie că era om); a văzut un hoit (mort) cu mii de mii muște pe el și un miros greu împrejurul lui din a cărui pricină nu a putut să ia batista lui cumătru-so.

Se întoarce înapoi la cumătru-so și spune ;

—Am fost acolo la izvor și am văzut un corp bâzâindu-l muștele; mi se pare că nu era acolo când am băut apă !

—Acel corp este al tău, unde ai vecuit atâția ani de zile, zise cumătru-so Arhanghelul.

Cum!? zice cumătrus'o, acolo am vecuit eu atâția ani de zile? Nu cred!

—Ba da; eu îți voi arata chiar și probă ca să mă crezi. zise Arhanghelul.

—Prin ce poți să-mi arăți că am vecuit în acel corp ?

—Numai de cât am să-ți arăt, dar să mergem înapoi. S'au întors înapoi și dând de corpul acela la izvor, au pus mâna pe corp, îl întoarse cu fața'n sus și-l ridicară pe mal.

Cunoști înfățișarea acestui corp ? îl întreabă Arhanghelul pe cumătrul său.

El îi răspunse că nu cunoaște, că corp cu corp samănă.

—Dar inelul din degetul acestui corp îl cunoști ? Atunci a răspuns că-l cunoaște.

—Aici ai vecuit tu 60 și atâția de ani. Ai voi tu să mai fii cum erai când erai doctor ?

—Înapoi în corpul ăsta nu pot să mai fiu; înainte voi merge dar înapoi nu. După asta s'a dus cu Arhanghel Mihail și a trecut în ciata drepților, de a dreapta lui Dumnezeu.

Auzită de la nenea Sache Avel din Adjud,

Gheorghe Ursache

BOLI LA VITE LEACURI SI DESCÂNTECE

23.—De boala găinilor.

A plecat Dobrița, cu mătușița,
Să măture cotețul cu paserile,
Grădinele cu livezele,

Câmpiile cu fânețele,
Dealurile cu viile,
Munții cu pădurele.

Nu te duce Dobrișo,
Să mături cotețul cu paserile
Ci vin de mătură boala păsărilor
noastre.

Fu cu gura oi descânta,
Tu cu mătura îi mătura boala,
Cu mâna îi lua-o,

Peste Marea-neagră îi arunca-o;
Și acolo să piei să răs piei,
Ca spuma de mare,
Ca roua la sare.
Iar pasările noastre să rămâie
curate, luminate
Ca Dumnezeu ce le-a lăsat.

Se descântă cu mătura de 9 ori în apă, pe care o dai să o bea păsările. (Vezi no. 19).

Auzit dela Gherghina Crețu, Popeni-Tutova

Maria I. Mircea

24.—De deochiu

Fugi deochiu de la Balaia (zi-i pe nume) nu te mira, nu te desmira de Balaia cum semulge, de vițelul cum o suge, de trupul ei cel dulce, că mie dulce ca mierea și galben ca ceara și te miră și desmiră de cea verde dumbrăvioară că e verde ca edera, albă ca colilia, fugi cascare fugi strigare de diochiu cel mare.

Golășei-Covurlui.

Lt. Al. Saint-Georges

25.—De viermi

Iei trei fire de măsălarică și mergi la vita care are viermi și acolo atingând rana cu măsălarică, zici din gură: «Câți popi în rai, atâția viermi în rană. Atâția și nici atâția.»

Se zice de trei ori și viermii cad.

Auzit de la mama, Idrici-Fâlcu

G. C. Arteni

DE-ALE COPIILOR

311.—Cojocelul de postav,
Căciulița de-astrăgan,
Cu iapa oarbă în han,
Și tat'său sărac lipan!

312.—Neamțule, neamțule,
Cum îți cură treanțele...
—Las' să-mi cure că nu-mi pasă
Că am altele acasă,
Tot așa de sdrențaroase!

313.—1, 2, 3, 4, 5,
6, 7, 8, 9, 10
Bece,

Căldărușă,
Polomeac,
Schinteioară,
Bobârnac.

314.—Cinci bani,
Zece bani
Și-o căruță de pescari;
Pescăruș cu părul creț,
Fură ouă din coteț...
El se jură că nu fură,

¹ În alte părți se aude *jidani*

Și l-am prins în băătăură,
Cu găina moartă 'n gură !...

315.—*Numărând pe degete :*

1 2 3

Toacă popa toacă,

4 5 6

Toacă de alun,

316.—Ioniț'al meu, Ioniț'-al meu, iea mașină treerătoare el mecanic !

317.—Ioniț'-al meu, Ioniț'-al meu, legat dus Craiova, Parchet bat jandarmii rând !

318.—Ioniț'-al meu, Ioniț'-al meu, dus beș Băilești, ia mozica toba mare bu-u-bu-u, putori lăutarii !

319.—Eu duc Bistreț trec pod fata mică. Veta terminat car porumb ieșit capul locului găsit *chedeca* bună coadă căpăstru, frânghie, trei vergi !

320.—Dom'le jandar, departe jandar, boii mei nu merg jandari.

321.—Când plec Bistreț, ori noaptea luna ziua, cea Bălan, hăis Ililea drept, să 'ndreptăm greșăliile.

322.—Ioniț'-al meu, Ioniț'-al meu are coderie biciușcă trestie de mare !

323.—Ioniț'-al meu dus beș Băilești ia pește calău, 40, 80, 2 lei chilu'.

324.—Ioniț'al meu, Ioniț'al meu are nor' căpitan fomeie.

325.—Ioniț'-al meu, Ioniț'-al meu dus Craiova ia bicicletă sfârâe.

Se zic repede.

Din Boureni-Dolj.

326.—Una, două, trei,

Barbă de ovrei,

Scrie cu condei,

la-l de păr și dăi.

327.—Ocolii pe după leasă,

Mă 'ntâlnii c'o prioteasă:

O pupai,

O sărutai,

Cam în pizmă,

Cam în pildă,

Cam în capu' pismii pildii.

328.—Eu înting în unda oalii,

Unda oalii'n pisma mamei.

Zlătărei-Vâlcea. Scrise de G. Fira.

7 8 9

Toacă de gorun,

10 11 12

Cinci, popo cinci

13 14 15

Cinspre-zece-aici.

Și iese tocmai cincisprezece !

329.—Ana, mija, polca,

Ce ți-i porumbaca,

Cuțitele Danului.

Sabiile Codanului,

Limbrici,

Cotolici,

Bob.

330.—Ala bala,

Portocala,

Cioc, boc,

Treci la foc,

Că-ți dau cu oala cu foc.

331.—Unui burticos i se zice :

Burtă goală.

Bagă'n oală,
 Și duminică
 Și mânâncă
 Și lui cuțu nu-i aruncă.

332.—Oaie, oaie oacă
 Șade jos și deapănă,
 Și se 'nchină rugului:
 —Rugule Măria Ta,
 Dă-mi un cal porumbac,
 Să mă duc pân' la Novac.

333.—Dă-mi leliță cheili,
 Să mă duc la sora mea,
 C'am auzit c-a făcut:
 Trei, trei,
 Logofetei,
 Unu-a trăit,
 Altu-a murit,
 Altu'n munte s'a suit,
 Muntele s'a povârnit,
 Și pe el l-a 'coperit.

334.—Unica,
 Dodica,
 Treica,
 Pătrica,
 Cingăr,
 Mângăr,
 Hopot,
 Clopot,
 Tanca!
 Giurgiu,
 Murgiu,
 Pinten,
 Clanț!

Goleștii Badii-Muscel. **D. Mihalache**

335.—Cum te chiamă?
 --Soarbe zamnă.
 --Înghite mămăligă goală.

336.—Iepure golaș,

De unde te lași?
 —Drept din sfârcu' morii.
 —Spârc în gura Tudorei.

337.—Mă dusei încoa la luncă,
 Găsii o pilă ș'o pungă:
 Când pila 'n pungă,
 Când punga 'n pilă.

338.—O pită lipită,
 Două pite lipite,
 Trei pite lipite s. a m. d.

339.—Când tușește cineva, un copil
 răspunde numai decăt:
 D'a sacă,
 Să nu ți mai treacă;
 D'a lungă,
 Să nu mai *nojești* para în pungă.

340.—Buchi. buchi,
 Mâncate ar păduchii.

Voicești-Vâlcea.

I. N. Popescu

341.—Măi loane,
 Baba-ți moare,
 Dă-i cu ghioaga să se scoale.
 —Las' să moară
 Hăt-o 'n bot,
 C-a mâncat malaiul tot.

342.—Măi Vasile,
 Parpasilе,
 Cât dai oca de masline?
 —Cinci bani
 Și-o para.

343.—Lapte acru.
 Dă-l la dracu;
 Lapte dulce,
 Mai n'ajunge.

344.—Und' te duci?
 —La măcinat
 La moară

La hârta-pârta,
Und' se macină
Tărăța.

345.—Lada 'n pod
Și-atâta-i tot,
Șterge te pe bot,
Nu mai este, nu-i,
Pune-ti pofta 'n cui.

346.--Pește,
Pește,
Mămăliga
Prăpădește.

347.—Neculai
Bulai,
Samănă malai,
Pe valea gândacului,
Pe moșia Dracului.

Jorăști-Covurlui.

P. G. Savin

348.—Eu pup poala popei, popa
pupă poala mea. (să se zică repede)

349.--Numărare până la zece.

351.—Fetițele puteau juca *ulcelușele*, ca și băeții. Ce erau ulcelușele?
Ori băeți, ori fete din cei mai frumoși.

Cei mai mari își alegeau fiecare câte o ulcelușă — care se ghemoteau jos turcește, în formă de cerc, la un pas, doi, departare una de alta. La spatele lor în picioare și cu mâna stângă pe capul ulcelușei, stă stăpână-său. În mijlocul cercului stă o ulcelușă mai vârstnică și mai urită, care era poreclită *borcanul cu c...* Acest borcan n'avea stăpân la spate — stăpânul lui, de pacostea numelui, căuta să se scape de-așa posesie — stând dinafară de cerc. Sfida atunci pe stăpânul celei mai frumoase ulcelușe, care trebuia să primească cercarea. Ambii dușman întindeau mâinile drepte, cu vârful picioarelor drepte atinse în dreptul ulcelușei și gata de fugă.

Unu, doi, trei, cu palmele una 'ntr'alta, și svârrr, unul într'o parte și altul în partea cealaltă, împrejurul cercului. Cel care isbutia să pună mâna mai înainte pe capul ulcelușei, rămânea stăpânul ei, iar protivnicul său, stăpânul borcanului. Odată luată întrecerea dintr'un loc, era continuată luându-se ulcelușele la rând.

Uni,
Doni,
Tini,
Pani,
Cinga.
Ginga,
Oje,
Boje,
Alba,
Scârț.

350.—Una,
Două, iaca plouă,
Trei,
Patru, hai la teatru,
Cinci,
Șasă, hai la masă,
Șapte,
Opt, am văzut un câne mort,
Nouă,
Zece, hai să bem o bragă rece.
Valea Hogeii-Vaslui. **G. I. Popescu**

Care era farmecul acestui joc ? Toți erau bucuroși să fie ulcelușă, iar nu borcanul din mijloc. Că ulcelușe erau și lăudate fiecare în parte de stăpânii lor. «A mea are ochi așa, a mea obrazul» ș. a. m. d. Le lăudau șireții de-un napoleon și le trăgeau de păr de-o sută. Pentru că'n goana de a-și ajunge mai înainte la ulcelușă, chiar nu putea să pună mâna delicat pe capul ulcelușei, ci trebuia s'o înfigă în claia de păr. Unii chiar pândiau să-și iea ulcelușă pe vre-un mititel netuns, iar la întrecere, biata ulcelușă era sguduită de i se cutremura păreții și-i dădea lacrămile. Iar dacă plângea de durere, mai degrabă plângea plâns amestecat cu răs. O, și era tare inversunată în momentul acela, dacă se amesteca și borcanul pentru împăcarea lucrurilor, când dușmanii sosiau în același timp și nu era chip de a se hotări cine a pus mâna mai înainte.

Borcanule cu c...
Taci că puți.

Borcanul însă nu tăcea, ci *sporojia* înainte, luându-și mutra de împăciuitor, numai ca să necăjească ulcelușă și să-i hotărască la o nouă întrecere pe cei cari nu se înțelegeau. Biata ulcelușă! mai răbda încă odată să fie trasă de perisor ! Bine că se 'ntâmpla să-i iasă vorba de-asupra, de-și mai potolea durerea cu răsul. Totuși borcanul din mijloc știa de ce râde și-i era răsul cu folos : nici nu ostenia, nici nu era tras de păr.

352. — Tragere de păr cu tot dinadinsul, era în jocul numit *Dovleceii*.

Sta cel mai mare cu picioarele întinse. În poala lui altul, ceva mai mic, ciocănindu-i în cap fie cu degetul, fie c'un bețișor.

Cioc, cioc, cioc (și trăgea cu urechea)
— Asta nu e copt.
Cioc, cioc, cioc, (la celalt)
Nici ăsta nu e copt.

Și tot așa până la codașul din cap. pe care-l găsia copt. Răsplata celui copt era : dreptul de a înfige mânele în părul *polășului* său și de a-l trage de păr, pentru că n'a fost copt. Acesta din urmă făcea acelaș lucru și tot astfel, la rând, până la micul din coadă, care nu mai avea pe cine să tragă.

Acestei sălbătăcii, cum i-ar zice vre-un cititor, trebuie să-i dăm oarecare lămuriri.

În cele spuse de la început¹ noi am observat că între diferitele vrăste erau întocmite bariere, ce nu puteau fi pășite fără să primești pedeapsa. Iar această pedeapsă era dată copiilor prin joc, ca să nu prieapă. Din jocurile acestea făcea parte și *Dovleceii*.

¹ Articolul din no. trecut.

Era adică câte un țânc, care-și vâra mutra printre copii mai vrâstnici ca el și cari nu-i puteau îngădui îndrăzneala aceasta. Propuneau atunci jocul acesta. El, ca cel mai mic, trebuia să facă cap șirului, la coudă, mândru că face parte din ceata unora mai mari.

Intr'alte jocuri pedeapsa era și mai strâșnică, cu batjocură și pâcăleală grosolană, cum era în jocul poreclit *Vulpea, Cîlcea* și *Rîșchitorul*. Scutindu-ne de-a le descrie și pe-acestea trei, vom adăoga numai că și aceste jocuri își aveau rostul lor foarte bun, de oarece păstrau barierele dintre vrăste.

Și apoi nu poți opri pe Român, pâcăliciu din fire, ca să nu-și dea arama pe față de mic copil.

Principele Ferdinand-Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici

POVETIRI SI LEGENDE

253.—Olea și Oslea.

Se zice că în vremea veche în părțile astea de p'aici să aflau doi mari haiduci: unul dincolo de Olt spre Malul Alb și altul dincoace de Olt în preajma Cetățuei. Acești haiduci erau învrăjbiți, din ce pricină, nu se știe. Odată s'a bătut unul cu altul din următoarea pricină: Într'o zi un ciobănaș a trecut cu oile să le pască în moșea lui Olea. Când l-a văzut Olea, l-a întrebat de ce stăpân ține el și ciobănașul spusese că de partea lui Oslea.

Atunci Olea s'a necăjit și a poruncit să-l spânzure. Auzind Oslea de aceasta, s'a infuriat și mai tare pe Olea și a adunat oștire, cât a găsit și a pornit asupra lui Olea, ca să-l bată și să-l omoare. Olea nesimțindu-se tare să dea piept cu oastea lui Oslea, s'a ascuns în ascunzătorile lui din păduri și ceata lui Oslea nu l-a găsit acolo. Căutându-l încoace și încolo, au aflat o căsuță bine lucrată, care se zice că ar fi fost biserica lui Olea, în care se închina el cu supușii lui. Negăsindu-l pe Olea, oastea lui Oslea a plecat și pe când se inapoia să treacă Oltul, i-a ajuns într'o câmpie și s'a încins între aceste două oști, o luptă mare. Și ceata lui Oslea a biruit ceata lui Olea și Olea a fugit. Oslea temându-se ca să nu vie Olea să l omoare vreodată, când n'o fi bine pregătit, a pornit inapoi la Olea, l-a prins și l-a spânzurat, fiindcă ceata lui Olea acum nu era cu el ci la vânătoare. Soldații și ceilalți supuși văzând că le-au pierit stăpânul, au cerut voie la Oslea și s'a așezat în partea acestuia. Nu mult după aceasta a murit și Oslea, dar nu să știe de ce. Să spune că și astăzi se mai văd urmele locuințelor lor.

Auzită dola Bujoreanu Ilie din Bujoreni.

254.—Olea și Oslea.

În vremea veche, în preajma orașului Râmnicu-Vâlcea să aflau doi mari haiduci în chip de împărați. Acești haiduci își aveau stăpânii deosebite și iată cum:

Olea își avea ascunzătorile și casele lui în pădurile și pe dealurile de peste Olt, spre Dealul Alb, iară Oslea dincoace de Olt, pela Cetățuia. Ei își aveau pe moșiile lor locuințe și aceste locuințe erau săpate în pământ. Ei nu se prea aveau bine unul cu altul și deaceia aveau de se certe și lupte între ei. Una din aceste lupte a fost dată pe niște câmpii dincoace de Olt și iată pentru ce s'a dat:

Să zice că Olea, care locuia dincolo de Olt, a văzut într'o zi pe un copil că păzea oile pe moșiile lui. Olea merge la el și 'l întreabă că părinții lui de ce parte țin și copilul a spus că părinții lui țin de partea lui Oslea. Olea atunci se necăjește, că de ce-și paște oile pe moșia sa, dacă nu e din partea sa, și-l omoară.

Oslea auzind de cele întâmplate, trimete o ceată de oameni, trec Oltul pe luntri mici și pornesc asupra lui Olea.

Olea simțind, să ascunde așa de bine, că ceata lui Oslea, scotocind după Olea, au dat de o cameră zugrăvită, care era ca biseriкуță, unde Olea mergea cu oastea sa și se ruga lui Dumnezeu. Negăsindu-l, ceata a plecat și a trecut Oltul, tot pe unde a venit. Olea, care în timpul ăsta îi pândea din ascunzători, îi lasă să treacă Oltul, și să ea după dâșii. Sosindu i din urmă se încinge o luptă, în care soldații lui Oslea înving pe ai lui Olea, pun mâna pe el și-l duc la Oslea. După ce-i povestește cele întâmplate, Oslea ea pe Olea și-l bagă într'o cameră de supt pământ.

Ce face, ce drege, Olea scapă și să duce la locul său. Oslea văzând că Olea a scăpat și fiindu-i teamă, să nu vie cu soldații săi să-l prade, să hotărăște să-l prinză cu orice chip. Odată, pecând Olea nici nu bănuia, să pomenește cu soldații lui Oslea în ascunzătoarele sale. Și cum soldații lui Olea nu erau acasă ci după vânătoare în păduri, și păstorii la turme, pun mâna pe el, îl leagă cobză și-l aduc la Oslea. Oslea nu-l mai închide, ci-l spânzură.

Soldații lui Olea, auzind de moartea lui, merg și cer iertare de la Oslea supunându-se lui. Așa să face Oslea stăpân peste amândouă marile Oltului.

Nu după multă vreme a murit și Oslea, dar cum, nu se știe.

Auzită dela C. Niță din Olteni Vâlcea.

255.—Olea și Basarab.

A fost odată doi crai; unul se chiamă Olea și altul Basarab. Acești

doi crai nu se puteau înțelege între ei, unde să așeze orașul Râmnic. Din ceartă, s'au luat la bătaie. Olea își avea cetatea sa lângă Maluș Alb, iară Basarab 'și avea pe a sa pe dealul Cetățunei. După ce-și clădiră ei cetăți trainice și mari, puseră fiecare înaintea cetății lui câte un semn; și era învoiala că cui îi va cădea semnul jos, acela va fi învins și orașul nu se mai face în partea lui. Incepu deci lupta între acești doi crai, care erau și frați. Ei să băteau din cetăți, unul cu altul, cu tunuri de lemn.¹ Olea când da cu tunul, nu nimeria în semnul lui Basarab, că i se îngropa ghiuleau în mal, fără să lovească. Basarabă când da, lovia semnul lui Olea și i-l doboră jos. Acești frați nu erau veșnic în dușmănie, ci numai când și când. Când erau în pace se plimbau și tănuiau unul cu altul, iară când nu se înțelegeau, să ducea fiecare la cetate și să luau la luptă.

Mergând într-o zi Olea și cu Basarab și sfătuind, văzură doi copii cari se jucau în țărână și ziceau:

Olea face oale.

Și Basarab le sparge.

Olea când auzi așa, voi să taie pe copii, dar frate-său Basarabă nu-l lăsă ci-i zise: «Stai frate, că copiii sunt mici și nu știu ce zic: mai bine hai să-i încercăm, să vedem de știu ei ce fac. Olea și Basarabă aduseră copiilor două tipsii, una cu aur și alta cu mărgelile fețe² și ziseră: Dacă copiii au să întinză mâinile la aur, atunci Olea să-i taie, că știu ce fac; iar dacă s'ar întinde la mărgelile nu știu ce fac și să i lase în pace. Copiii întinseră mâinile la mărgelile și fură lăsați în pace.

Olea și Basarab mai târziu se apucară iară la luptă. Basarab când a dat cu tunul, a dat jos de trei ori semnul lui Olea, așa că Olea a fost bătut și orașul s'a clădit în partea lui Basarab, că el fusese biruitorul.

Auzită dela Mielcete Ion și Albu Ion pădărarul, din Fedeleșoiu-Argeș.

Insemnare. *Deastanga Olului, înspre satul Fedeleșoiu, se întinde dealungul râului un lanț de dealuri împădurite: La poalele dealului numit Punctul Cornet, pe o pantă dulce, se văd niște ruini de zidiri pe o întindere cam de trei sferturi de pagon. Poporul numește locul acesta cu ruine Cetatea lui Olea.*

În partea de nord, chiar dintre ruine, se ridică aproape perpendicular un vârf de deal care domină împrejurimile și de unde se vede că într-o caldare toată lunca Olutului dela curmătura Troianului și până la curmătura dinspre Nord dela Gura-Văii. Acest vârf se chiamă Piscul lui Olea. Dacă

¹ În loc de tunuri, unii spun că se băteau cu prăștii de bolovani.

² De felurite culori. Unii povestesc că într-o tipsie s'a pus jar, în loc de mărgelile.

din acest pisc mai mergi pe sprinceana dealurilor împădurite vre-o 10 minute, întâlnești în cale alte ruini și urme de șgură și se zice la viea Lipovanului. După alte vreo 20 de minute, tot spre Nord mergând, ajungi deasupra Malului Alb. Aci printr'o spărtură, unde odată trebuie să fi fost ușe, intri într'o supterană săpată în calcarul dealului.

Această supterană, despărțită în două părți printr'un părete tăiat tot în calcar, formează două încăperi cam de câte doi metri și ceva fiecare de înălțime și de largi. Acestei peșteri poporul 'i zice **bisericuța lui Olea**. Odată, păreții supterați trebuie să fi fost bine neteziți, ba se pare că pe unele locuri păstrau și oarecari inscripții; acum însă totul este scobit și stricat de cântătorii de comori și de păstori. Abia ici și colo se mai păstrează petece din vechiul părete lustruit. Pe costișa dealurilor, pe sub care pe vremuri pare să fi curs Oltul, a fost săpat în calcar un drum, ce trecea pe lângă aceste vechi locuințe omenești. Pe la peșteră unde terenul calcaros a fost mai tare, se cunoaște bine dăra vechiului drum pe o distanță de vreo 200 metri.

Poporul, după cercetările ce am făcut, spune că aci în părțile acestea cădeau curțile lui Olea de care spun legende și că pe aci se înlîneau moșile lui. Cine va fi fost și când va fi trăit acest **senior** românesc, nu se poate ști. De s'ar face săpături prin ruini, peste cari zac azi copaci uriași poate s'ar afla ceva.

Unde se crede să fi locuit Olea sau Basarab, rivalul lui Olea nu se mai cunosc urmele. Probabil că pe ruinele vechii cetăți s'au ridicat mai târziu biserica Cetățuia, care e așezată chiar în dreptul ruinilor cetății lui Olea.

C. N. Mateescu

256.—Ce fel de armată iubea Cuza mai mult?

Lui Cuza îi plăcea să aibă tot felul de armată; dar mai mult îi plăcea să aibă o cavalerie bună. De aceea și el, când era Domnitoriu se îmbraca mai mult în haine de cavalier. Și pe portrete îl vezi iarăși îmbrăcat tot în haine de cavalier.

257.—Cuza la manevre.

Când trupa afla că și Cuza merge să facă vre-un marș, orice soldat cât de ostentat s'ar fi găsit trebuia să se arate țănoș. Toți soldații aveau mare rușine de dânsul. După ce încetau luptele, porunca să se dea mâncare multă și bună, odihnă, băutură; apoi pe joc măi tată neicule! Și Cuza se plimba printre soldați numai râzând.

258.—Cuza îngroapă biciul.

Cuza, Domnitorul, împreună cu mitropolitul țarei și cu alți boeri de

pe atunci cu Cogălniceanu, luă biciul și-l duse la biserică. Acolo Mitropolitu și cu preoți mulți făcură o slujbă. După asta, îl îngropară într'un țințirim... Da; și așa Cuza a îngropat biciul.

259.—Cum priveau soldații pe Cuza la inspecție

Cuza, ca Domnitor îi plăcea să facă tare des inspecție pela regiment, Noi, soldații, când auziam de așa ceva, aveam mare bucurie. Il așteptam mai dehai pe dânsul, de cât ca ori pe care alt general. Când făcea inspecție, el râdea. După ce gătia de inspectat, dădea repaos, venea de stătea de vorbă cu fiecare soldat și-l întreba de unde-i. Când vorbea, strângea pe soldat ori de nas, ori de obraz, în glumă.

Dela moș Gheorghică fost soldat sub Cuza.

Al. Moisei

260.—Plopul lui Ștefan-Vodă

În satul Plopu, comuna Dărmăneștii, județul Bacău, era un plop bătrân (a căzut astă vară de bătrânețe) pe care se zice că l-a sădit Ștefan cel Mare cu însăși mâna sa. Despre acest falnic copaciu, de la care s'ar fi trăgând și numele satului, se spun multe lucruri, așa, se zice că l-a fost blăstămat Ștefan Vodă ca să nu-l taie nimeni, nici topor; ori beșchie să nu se atingă, de el.

Într'un rând se zice, au încercat doi oameni din sat să-l răteze cu beșchia și cum s'au apucat, au și rămas inlemnți, morți. Jurământul venea de acolo că ar fi avut ascunsă sus o comoară; se spune că era și o porțiță care dădu 'n scobitura cu aur. Acum, nu se mai înalță falnic uncheșul, care făcea cinstea, purtând poate 400 de ani, povară în spate... Negura vremurilor l-a răpus. Livada și grădina în care era plopul, sunt ale gospodarului Vasile Cojocarul din Plopu.

Comori

261.—În munții Nimorei din Dărmăneștii Bacăului este o peșteră de al cărui fund nimeni nu poate ști. Acoalea ar fi fiind bănetul pământului.

Odată, se zice s'au băgat doi călugari și au scos câte o păreche de desagi chișcă de aur. Când văd ei așa, hai din nou dar, pesemne prinsese necuratul de veste că înapoi nu s'au mai întors nici astăzi.

262.—În satul Larga jud. Bacău «la stog» cum îi zic oamenii acelui loc, la pădure este iar un beciu care are bani prăpădenie... Când umbli pe deasupra dudue, se cunoaște că dedesupt îi sec. De vârit înăuntru nu-i chip că cum ajungi la uși (care se crede că-s de fier) ți se stânge lumânarea, adică duhul cel necurat o suflă.

Larga-Bacău.

Const. Gh. Vartolomei

263.—Ștefan Vodă și țiganii.

Zice că înaintea luptei lui Ștefan cel Mare cu Ungurii la Baia, hotarul țării Moldovii era la Vamă comună rurală din jos de Câmpulung, și ca la

orice vamă acolo să vâmuiau mărfurile dintre Moldova și Ardeal.

După învingerea lui Ștefan Vodă, bătănd pe Unguri și alungându-i până departe în țara ungurească, hotarul țării Moldovei s'a urcat în sus până la Bistrița și Rachita—albă în Maramureș. Așa spun cei dedemult, că hotarul cel vechi al Moldovei eară să va înoi vrodată până acolo unde l-a așezat Ștefan Vodă.

După ce s'a făcut pace între Unguri și Moldoveni, dând ungurii partea de țară de mai sus numită Moldovenilor, fiecare nație a aflat de cuviință să ducă ceva plocon lui Ștefan Vodă Domnul Moldovenilor. Românii i-au dăruit un cal năștrăvan, un arc și o sulită de corn împodobită cu argint. Sașii felurite farfurii și tacâmuri, iar ȝiganii din Bistrița¹ au aflat și ei decuviință să-i ducă și ei ceva. Au făcut ei sfat că ce să-i ducă lui Vodă: unu' spunea una, unu' alta, dar un ȝigan bătrân a zis: știți ce, noi să-i ducem o barbântă de lapte acru lui Vodă, un purcel fript doamnei, și lui Vodă hăl mătățâl, uncățâl să se joace cu el. Bun sfat, strigară cei lalți ȝigani și hai la drum cu ploconu.

Când au ajuns aproape de curte, au început a se sîătui care cum să intre, nu șliau ei cum ar fi mai potrivit să intre toți odată ori pe rând? Iar tot cel bătrân a zis: nu, pe rând ca să arătăm lui Vodă că cu noi n'a mers nimeni; întâi am să intru eu cu laptele și oi striga trăiască domnu' Vodă, iar tu cu purcelu' să strigi trăiască doamna Vodeasă, iar tu cel cu cățâlul' să strigi cât ți-a lua capu': --trăiască Vodă hăl mătățâl

Cum au zis așa au și făcut. Se presenta aprozilor domnești și îi roagă să-i lese că și ei ar duce ceva plocon lui Vodă, au spus că de unde vin și cine sunt: aprozii atunci i-au lăsat să intre. Intră mai întâi cel cu bărbânta cu lapte, și cum mergea întins înspre tron, se împedica de un covor, pică jos și varsă laptele. Atunci ȝiganul supărat zice: fire-ai al dracului să fii! Intră pe ușă cel cu purcelul: strigă: și doamna Vodeasă; iar cel cu cățâlul; și Vodă hăl mititel.

Iaca aceste plocioane le-a avut Ștefan Vodă de la ȝiganii din Bistrița. S'a plinit prorocia ȝiganului celui bătrân, că cum or intra ei la Vodă să nu intre nime,

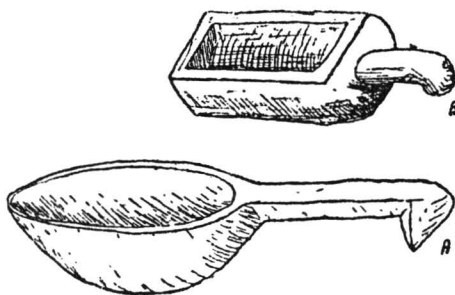
Auzită de la Ion Sângeorgeanu din Ilva mare, comitatul Bistrița Năsăud.

Teofil Bizom

¹ ȝiganii din Bistrița (Ardeal) sânt cei mai șarlatani de toți ȝiganii, iar ca număr sunt mulți de-aceia se și zice că Bistrița e târg ȝigănesc. Mai înainte erau un fel de robi, cum erau în Moldova cei mănăstirești.

CĂUȘUL DE BĂUT APA

Pe aici, pe lângă puțurile adânci din care scoatem apă cu citura — fie cu cumpănă și *giumănarea* (pe-aici îi zice chiar: *lumănare*, la *giu-mănare*), fie cu lanțul ce se învârteste pe fus cu roata sau cu o manivelă, — mai sunt și fântâni la suprafața pământului, acoperită fiind apa, se înțelege, cu un podiș de lemn și pământ, pentru a nu cădea în apă lucruri străine; acestora le zicem *fantani*, iar celorlalte *puțuri*.

73.—Căușe de băut apă

Din fântână scoatem apa cu căușul de lemn de salcie ori de plop scobite, în diferite forme cari au și coadă, și care sunt lucrate tot de țiganii rudari.

Goleștii-Badii-Muscel.

D. Mihalache

DATINE ȘI CREDINȚE

1261. — Despre Strigoi. — Din Pleșești, sat apropiat de Suceava, de cătră Elisabeta Buzdugan ni se spune că: Strigoaicele sunt femei și când le vine vremea spre zile mari, se fac strigoaice și merg pe *cahlă*. Ferească Dumnezeu să umble întotdeauna că n'ar mai putea oamenii să meargă pe drum noaptea, că ele iau glasul, și dacă-i omul tare de fire și nu se dă, îl străpung, îl sparg, căci ele au sulite, vârfuri de coase, melițe și-lucid. Aceia să chiamă pocitură de strigoi, iar sufletul celui om rămâne al lor. Este și altă pocitură dată de dănele, mai ușoară, că omul simțește durere de cap, greață, amețală, durere de inimă, dar de aceasta dacă se descântă, scapă.

Spre sf. Gheorghe, în Ilișești se fac cruci de leuștean, de usturoi și de dohot pe la ferești, pe ușile grajdului, pe soldurile vacilor ca să nu le ia mana.

Odată una s'a spovedit ș'a spus drept la preotul: că a luat mana. Atunci preotul i-a zis: dacă ai unt de-aceala mergi în pădure și unge un copac cu el și a treia zi te du să vezi. Când s'a dus, o mulțime de șărpi și jigăni erau la acel unt. «Acuma să știi, zice preotul, că ace-

lea au să te sugă pe tine pe cea lume, ca le-ai luat de la toate mana.

Odată un flăcău a slujit la o strigoaică și văzând-o încruntată peste zi (ele în acea noapte nu vorbesc cu oamenii) a pândit-o și a văzut cum s'a uns cu ceva dintr'un hârbut și a eșit prin horn. Flăcăul s'a uns și el cu unsori de acelea și s'a dus și el prin horu după dânsa, și a ajuns departe, în locuri pustii, unde ele se bat, și așa se strâpungeau și se băteau....

Povestitoarea aceasta nu spune că ar merge numai umbra lor, ci că merg cu trupul. Așa se spune în mai multe locuri.

Maria Cloșca din Suceava spune că să nu lași afară melitoiul sau lopata că strigoaicele se încălecă pe dânsule și merg. Atunci să-ți faci cruce cu usturoi. Tot aceasta spune că unsoarea cu care se ung strigoaicele pentru a putea merge, e făcută din untură de șarpe, de arici, și de bursuc.

În Schea, spre sf. Andrei, femeile bat cu melițele ca să nu se apropie strigoaicele.

Afară de sf. Andrei, strigoaicele umblă și de sf. Vasile.

Elena N. Voronca

1622.—De Iordan, sara, se spală toate păcatele. Atunci, în ajun, dă Dumnezeu drumul la toți îngerii să facă cine și ce-o vrea : «Noaptea asta-i ziua voastră. Faceți-vă și voi odată de cap!» Și de obicei e vânt în sara aceia.

1623.—Când te scoli într-o zi și calci întâi și nădă cu stângul, rău îți va merge.

1624.—Se obișnuiește câte odată de sf. Vasile, în ajun, să se descante de «stricat casa», în chip de urătură. Atunci, în loc de clopot, se iau 3 potcoave menite (părăsite) și cu dânsule se ură.

1625.—La nuntă nu se pune piper în mâncare, de fel, pentru dulceața căsniciei.

1626.—Cine bea prin «*flisc*» (plisc), de rață se face cel mai întâi bețiv; iar cel ce bea rachiu prin «bot de lup», legă gura lupilor, cari ori unde l-or găsi, nu-l mănâncă.

1627.—Pe fereastră nu se dă nimic de mâncare.

1628.—Peste prag nu poți vorbi doi, unul în tindă și unul afară ori în casă,

1629.—La mâncare, după ce mănâncă oaspetele, să nu zici niciodată «crede» căci unul din numele lui Scaraoschi e și acesta: «crede».

1630.—La o cruce de mort ții 3 zile parale ascunse, le pui pe urmă în rachiș, fără să știe bețivul, și se crede a fi un leac împotriva patimei sale.

1631.—Lăutoarea să n'o ții mult după ce te-ai lăut căci, tu, fată, te vei mărita târziu; vei sta și tu mult.

1632.—Se întâmplă—spune poporul—că unul se culcă și, de unde era cu capul negru, se trezește alb la păr, așa ca din senin. Atunci se crede că pe acela «l'a linchit Diavolul pe cap», ca să-l tragă în cursele sale.

1633.—Nu se cade, zic unii, a purta cercei în urechi; în locul cerceilor, vor sta, pe ceia lume, șopârle, iar în locul mărgelilor de la gât, vor sta șerpi.

1634.—Se zice că Moisi s'a suit într'un munte spre a aduce de-acolo poruncile cele zece. Jidovii și-au pierdut nădejdea'n Dumnezeu, de atâta întârziere. Au făcut petreceri mari; și din aur și-au alcătuit și un *bouf*. Nu-i vorbă, s'a supărat pentru asta proorocul, însă cornul de azi, izbăvește încă amintirea bouțului celui de aur.

Vlăsinești-Doroloi

Dumitru Furtună

1635.—Ca să faci pe un tânăr să te iubească și să lase orice pentru a veni să te vază, te desbraci de toate hainele și despletești părul. te așezi la gura sobei și ei o gură de apă. Așa cu apa în gură spui în gând șezând la gura sobei: «cum nu pot eu eși în lume cu pielea goală și cum nu pot eu vorbi cu gura plină de apă, așa să nu poată cutare fără mine». Pe urmă iai gura de apă și o torni în pumni și treci mâinile ude prin păr. Faci așa de trei ori și el vine pe ușă.

1636.—Copiii mici slăbesc. În popor se zice să sufăr de boala câinească și prevăd sfârșitul apropiat. Cum însă fie-care consideră ca crimă să nu îngrijești de cel care suferă, pentru a lecui copilul, se ia un câțel negru și îl scaldă de trei ori cu copilul la un loc. După bae iea copilul înfășat și-l trece printr'o gaură de gard prin care trec câinii.

1637.—La Sânzenii să ieau flori de scai, se tund de puful tot și se atârnă scaiul la streșina casei, până a doua zi de dimineață. Când iai scaiul, găsești puful crescut. După cum acesta a crescut mai mult sau mai puțin, tot așa și norocul tău va fi mai mare sau mai mic.

Brăilița, Brăila

Lt. Al. Saint-Georges

1638.—Sarea să se iea cu lingura, nu cu mâna, că faci a sărăcie.

1639.—Când mânânci, să nu pui lingura pe strachină că se sue sărăcia în casă.

1640.—Când se naște copilul, moașa să nu zică *sa..racul*, ci *bine ai venit* și *norocul să se fie de tine*.

1641.—Cine se culcă cu țigancele, are noroc la cai negri.

1642.—Dacă vrei ca pomii să facă roadă multă, stropește-i cu aghiazmă mare de la Bobotează.

1643.—Să nu te lai Marți că-i rău de napaste.

1644.—Când prin țarini se fac mușunoe multe, stropește țarina cu aghiasmă mare.

1645.—Ca să nu bată piatra țarina, să o încunjure în ziua de Bobotează un flăcău curat feciorelnic, în zori de ziuă; peatra n'a bate și va fi și rod mult.

1646.—Cu aghiazmă mare se stropesc vitele—vaci, oi și capre—ca să nu li să iea mana.

1647.—Ca să aibă vacile mană, să ei soartea vițelilor (cămeșă dela fatat) s'o usuci, s'o pisezi, s'o amesteci cu sare și tărâțe și s'o dai vacilor s'o mănânce.

1648.—Ca să nu-ți poată lua mana vacii, îngroapă-i soartea la hotar cu 3 fire de chiperi, cu 3 fire de usturoi și cu tămâe.

1649.—Când vacii i s'a luat mana, ea rage, i se încruntă ochii, nu-și cunoaște vițelul, și i se bolohănește pulpa. Ca s'o scoți din boală, îi dai în sare ori în zahara, cenușă de la trei nuci mititele, trei bucăți de uruioc ori noduri de pânză în sare ori zahara.

M. Lupescu

1650.—Strujacul¹ (dicala=Strochsak) nou-născutului să nu fie din sac căci e credința că se udă în pat, până va fi cât sacul de mare.

1651.—Noaptea nu e bine a agrăi nou-născutului pe nume, ca să nu știe necuratu' cum îl cheamă.

1652.—Când e vânt mare—viilor—vara, se zice că este vre-o fată mare care a conceput, ori s'a spânzurat vr'un om.

1653.—Când gați holda de grâu de secerat, să lași la urmă de tot, trei-patru spice netăiate. Că de nu lași din voia ta, să mânia și nu-ți mai rodește, zicând: «Eu îți pot da atâta silă de rod și tu să nu-mi lași nici un fir-două!»

1654.—Când vezi primă-vara cocostârci, poți umbla în izmene, fără teamă de frig.

1655.—Când auzi primaoară tunând, cu ce ești în mâni, cu aceea să-ți dai în cap, că așa vei fi de tare (sănătos) peste tot anul ca obiectul cutare.

1656.—Când depeni tortul ori lână de pe fus, să lași la urmă puțin tort ori lână pe fus, și să-l arunci jos, căci de nu, te prinde pădura-l când mergi să furi lemne.

1657.—Când e 1 Mărțișor, unul din casă esă afară din casă, iar altul rămâne în casă. Cel de afară zice: Mărțișor în casă!

¹ Strujac=matraț.

Cel din lăuntru; Purecii a treia casă!

Cel de afară: Mărțișor în casă!

Cel din casă: Șoarecii a treia casă!

Cel de afară: Mărțișor în casă!

Cei din casă: Pățocii¹ a treia casă!

1658.—Când moare unei neveste bărbatul, să se uite la oalele—in cari ferb pomana—și în cuptor, ca să nu steie și ea (nemăritată) ca cuptorul și ca oalele.

1659.—Când e mort cine-va și vreau să-l scoată afară, toți cei din casă să fie de față; scoțând mortul afară, cei ai casei nu es afară până nu așează mortul afară, și în odaia în care a stat mortul, întorc scaunele pe cari a stat mortul cu picioarele în sus și pun o pâine în locul mortului.

1660.—La Paști e bine să pui în apa în care te speli pe față, un ou roșu, la Crăciun o nucă, iar la anul nou un ban de argint ca să fii sănătos ca obiectul cutare.

1661.—Când gați holda de secerat, ascute-ți coasa, căci de nu—ducând'o în spate către casă,—să călărește dracul pe ea.

1662.—Cel ce ajută vacei la fatare, să nu se șteargă de haine, că vițelul crescând mare, roade zdrențe și haine, ci să se șteargă de pae.

1663.—Când ai cloșcă, și-ți vine vr'un om *duhănaș* carele își ia jar din foc să și pună în pipă, să nu închidă pipa, că toți puii mor în găoace.

1664.—Feciorii juni și fetele mari, să nu mânânce de pe grumazul cup-torului, căci la ospățul lor plouă.

1665.—Fata mare să stringă iute masa, ca să se mărite iute.

1666.—Să nu-ți coși nasturi la haină pe tine, ci să le depuni; la din contra e credința² că te prinde pădurarul în pădure; dacă totuși ești silit(ă) ia-ți un pai în gură.

Ardeal

P. Ugliș

CÂNTECE

1388. — *Cântecul de pe fața*
257 Ionică Ionea (cu melodie)

Aoleu scump puișor,
Ce vii așa târzior?

1389.—*Foaie verde de bujor,*

Foaie verde de susai,

¹ Cloșanii, de la ung. poczok.

² Și că-ți coși norocul de tine.

*Când veniai de mă iubeai,
Ce guriță dulce-aveai.*

1390.—*Foaie verde ca macul,
Marișo-’ji vine barbatul.*

*--Las’ să vie lua-l-ar dracu’,
De mâncare i-am gălil,
Mămăligă, știr prăjit.*

—Marișo-’ji vine amanlul.

*Las’ să vie și-el săracul,
De mâncare i-am gălil
Franzeluță și pui fript.
Cămășile le-am spălat,
Cu săpun de Țarigrad,
Pe trandafiri le-am uscat.*

1391.—*Când imi văd bărbă-
lu ’n casă,*

*Parcă-i o butură arsă
Și când văd amanlu’n poartă,
Parcă-i o garoafă’nvoallă.*

Goleștii-Badiei, Muscel. **G. Apostol**

1392.—*Asară jurai la cruce,
Că la mândra nu m-oi duce.
Crucea ’n două rupe-o-aș,
La mândruța duce-m’aș,
Numai s’o văd, s’o zăresc,
La inimă mă lopesc.*

1393.—*Câl e satul pe pârau,
Nu-i mândruț ca dragul meu.
E înalt ca ș’o cuculă,
L-aș cunoaște dintr’o sulă.
Ș’are flori la pălărie,
L-aș cunoaște dintr’o mie.
La obraz ca rujele,
La buze ca frunzele.
In obraz picuri de sânge,
Când nu-l văd inima-mi plânge*

1394.—*Frunzuleană de sulcină,
Pârăule apă lină,*

*De-ai fi tu de vorbiloare,
Câl imi ești de mergăloare,
Eu cu drag mi le-aș ruga
Și frumos te-aș întreba:
N’ai văzut pe bădița?
—Poate puică l-am văzut,
Dară nu l-am cunoscut.
—Badea-i lesne de-al cu-
noașle,*

*Că are pe vină ’n coace,
E înalt și subțirel,
Parcă-i tras printr’un inel.
Pe de-asupra ochilor,
Trasă-i pana corbilor.
Pe din jos de ochișori,
Rumeniorii obrăjori,
Rumenlori ca doi bujori.
Pe din jos de buzișoare,
Are negre mustăcioare
Și de-o palmă-i lat în frunte
Și nu prea vorbește multe.
Și le strânge’n brațe bine
De râde inima ’n tine.*

*—L-am văzut pe mal colea,
C’o mândră alătura.
—Badea meu nu-i un holtei,
Să umble după femei.*

Adunate din satul Lunca, Bacău.

G. Iacobeanu

1395.—*M’ai făcut maică ’n
cărare,
În lume de supărare,
Sub umbra spinușului,
Pe mâna străinului.*

1396.—*M’ai făcut maică’n olavă
Să cinstesc omul de treabă;
M’ai făcut maică în fân,
Să cinstesc omul bătrân.*

1397.—*De-aș trăi până la*

Ioamnă,
Să mă 'nsor să ieau o doamnă
Fie doamnă, ori jigană,
Numai s-o văd cu vigană¹.

1398.--*Cine nu ști' horile,*
Bală-l sărbătorile.

Da' pe mine nu m'o bale,
Că io știu horile toate;
Pe mine nu m-a băluf,
Că eu toate le-am știut.

1399.—*De cât slugă și călană*
Mai bine la oi cu pană;
Ziua oi paște oile,
Noaptea 'n sal cu mândrele.

Auzite de la Maria Dorhoiu din
 Budatelec-Ardeal.

Tr. Gherman

1400.--*Foaie verde malostat,*
Pe mine cin' m-a'nșelat ?
Două fete dintr'un sal
Și-o femeie cu bărbat.

1401.—*Ș'allă dală trei migdale*
M'am oflical frăjioare,
Tot de dorul dumilale
Și m'am topit din picioare,
Ca un muc de lumânare,
Când arde cu foc' la vale.

1402.—*Foaie verde de cicoare*
De trei ani umblu calare,
Pe șoseaua de la vale,
Tot de-oi da pe puică'n cale
Să-i ieau din coadă o floare,
Să mi-o pui la inimioară.

1403.*Da' murgul meu cal nebun*
Cum joacă cu mine 'n drum.
Neica-l meu e om fudul:

¹ *Vigană*, bluză, luină de care poartă doamnele,

Cu ghețele ca sticla.
Pălăria ca mura
Cu camașa ca floarea,
Și fundu-i ca răsură!

Auzite de la N. I. Dumitrașcu Bou-
 eni, Dolj.

G. Fira

1404.—*Foaie verde măr sălcui,*
De-aș fi gras cât un buriu,
Și cu barba pân' la brâu,
De dragoste lol mă jiu.
Și iar verde și-o lalea,
Cui nu-i place dragostea,
Dumnezeu să nu i o dea,
Dumnezeu să mi-o dea mie,
Să mi-o cos la pălărie,
S-o dau cui îmi place mie :
La neveste tinerele
Și la fete frumușele,
Care m'am iubit cu ele,
Din tinerețele mele.

1405.—*Foaie verde odolean,*
Doamne de ce nu muriam,
Când eram copil de-un an.
Dar acum la ce să mor,
Când îmi dau fetele flori,
Nevestele ochișori,
Doamne să nu mă omori.

1406.—*Foaie verde-o alunică,*
Mă suii la munți de sticlă,
Prăvălii ochii pe luncă,
Văzui flori și pălămidă
Și-o nevaslă frumușică,
Se sfădeau cu moartea furcă:
—Moarte, slăi nu mă lua,
Că n'am fost nevaslă rea,
Cine-a cerul n'am zis ba.
De-a cerul un om frumos,
Singurică m'am pus jos.
De-a cerul un om bogal,

*L-am băul și l-am mânca.
De-a cerul un om uril,
Tot cu vorba l-am ținut.*

Dragomirești-Tutova **St. Manole**

1407.—*Frunză verde lrei mas-
line,*

*Tot te uiți uril la mine,
De când Leano te-am luat,
Nici o palmă nu Țam dat.
Numai cu scândura de pat
Și cu nuiava de gard,
M'am rugat maică și ție
Să mă dai în sal cu line.
Rău, maică, că le-ai lemul,
C'o să viu după 'mprumut.
Chiar în furcă de lorceam,
Împrumutul ți-l dădeam.
Tinereță ce-am avut,
Eu mă mir ce le-am făcut;
Nici la lărg nu le-am vândut,
La crăsmă nu le-am băut,
Ci cu-alean le-am petrecut.
Cu alean, cu ofluri grele,
Cu omul fără de plăcere.*

Culese din Drăgușenii-Sucevoi.

I. Mihailescu

1408.—*Foaie verde mărăcine,
Eu mă duc prin altă lume,
Nu-ți mai pară dragă rău,
Că rămâi în satul tău;
Satul tău e mare raiu,
Te iubești cu cine vrei;
Dar de mine puică-i rău,
Căci mă duc în țări streine,
Și m'or bate fără de milă
Și m'or muștra fără de vină.*

1409. *Foaie verde trei granate
Eu merg în streinătate,
N'are cine să mă cale,*

*Tala e bătrân, nu poate,
Surorile mi-s măritale,
Frățiori'-s duși deparle,
N'are cine să mă cale.*

1410. *Foaie verde rug de mure,
Lungu-i drumul prin pădure,
Dar mai lungu-i în cea lume,
Cin' se duce nu mai vine.*

1411.—*Cărărușă prin pădure,
Părdosită-i cu alune
Și de-o parle cu masline.
Merg felișele la mure
Și nevestele la drehle¹
Și barbații după lemne
Și flăcăii la nuele.*

1412.—*Foaie verde și-un mo-
hor,*

*Pasăre de pe ogor,
Nu mă blăslăma să mor,
Că n'am cules eu florile,
Ci le-a cules fetele,
Să-și miroase straietele,
Ca soldații armele.*

1413.—*Frunzuliță bob năul,
Puiculiță de de mult
Lasă-mă să te sărul
Căci pe cine-am sărulat
O vară nu m'a uital.*

1414.—*Foaie verde de doi brazi
Să știți puică un' să cați
La casarma din Galați
C'acolo sunt trei soldați
Așa nați și sprincenați
Cum mai buni să-i sărutați.*

Auzite în Grămești-Dorohoiu de la
V. A. Petri.

D. Urzică

¹ Bureți.

1415.—*Foae verde magheran
M'a trimis mama pă deal
Cu sapa să scol irean;
Și scosăi și mai rămasă
Mă 'ntorsăi din cale-acasă.
Foae verde merișor,
Mă'ntâlnii cu Gheorghisor
Cu pușculița cu flori.*

1416.—*Foae verde bob năut,
Și j'am spus, maică, j'am spus
Pă mine nu m'ai crezut;
Dar acuma, zău, nu crezi*

*Mă duc să nu mă mai vezi,
Mă ia Neamju și mă duce.
Foae verde trei grăunji
—Neamjule, unde mă duci?
Toamna'n graniță la Turci.
Să jin caii Turcilor,
Să duc dorul fetelor.
Să jân caii de căpestre
Să duc doru' dă neveste.*

Culese de la Dancă I. Munteanu din
Voicestii-din-Vale, jud. Vâlcea.

Ion N. Popescu

O SAMA DE CUVINTE

2340—2424

Coțulă=femeiei, care te chiamă din semne.
Are hahău=are un ciomag mare. Când-oi punemâna pe hahău, —
tata către copii.

Penele=fășii de lei—din care se fac funii—odgoane.

Borțos=aspru—îndărătnic ori supărăcios.

Zăbzec=făr'nici-un capăt—fără stăpân.

Umblă *handraiete*=mânz după iapă.

Carcalete=nume de batjocură zis lăutarilor.

Rablă=flăcău bătrân; făcând-o pe boerul.

Nemțisor-Vânători. Neamț.

A. Moisei —

Hărboc:=ligaie. *Cratiță* cu picioare, de tuciu.

Mărineni:=*dănaci*, flăcăi. (Aproape că nu se mai întrebuințează).

A ștefâni:=a fura; (repede și fiind față).

Fierdie:=oca veche, în deosebire de altele.

Din Hălăngești-Zăicoiu-Doljiu.

N. I. Dumitrașcu

Martac=se zice la capătul corzii de dinapoi.

Aitaragan=un băț, ghioagă mare.

Ebă=o furcă de lemn cu 4 coarne în ielul celei de fer.

Saiè=*sandoală* o poiată unde se țin pae, fân, uneori și vitele.

Ciorbagiu=arendaș străin.

Ciacăe=cuțit mic și prost.

Zăgărnă=traistă.

Facază=căruță, cu mici deosebiri.

Saad=un fel de corbă înteleruță.

Spuse de Al. Vasilache plugar Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin

Fliușcă=sângeap, măsură de băut rachiu, un sfert de litru. ex.: Ia mai dă dă-mi giupâne o fliușcă!

Rapag=a face cuiva un vânt, a-l repezi de spate; ex.: Nu te-astâmperi cornorașule? Când ți-o face un rapag ai s'ajungi cine știe unde!

Răsuno=poreclă la mămăliga mare și vârtoasă ca cremenea; ex.: Da' a-i făcut fată hăi un răsuno! cât tine de mare!

Mașcat=mare; ex.: Plouă bine. Uite ce picături mașcate! Da' scrie o leacă mai mașcat, bre!

Ciofligar=om cu haine strâmte, surtucar, pantalonar.

Moronci=a necăji, a cicăli pe cineva, a bate capul cuiva; ex.: părinții între ei: Ai fost pe la copii bre, se 'npacă bine? Da! Atâta numai, că o moroncește prea tare pe Mândița noastră.

Drăgăi=a te hurduca, sgâlțai căruța; ex.: Am fost la târg, dar prea drăgăie căruța fină-meu. sau: Merge bine calul la călărie, atâta numai că te drăgăie prea tare. Ce tot drăgăi de azi pe mâine? adică: amâi treaba.

Hlobăni=de la *hlobă*, *hulobă* de la căruță. A se clătina cineva, a nu se ținea bine pe picioare; ex.: Ai cam cinstit bine, moș loane, că văd că te cam hlobănești; adică: când încoace, când încolo.

Sghivorniță=viscol mare; ex.: Ce sghivorniță s'a mai stârnit afară, bre, bre...!

Negăi=a necăji la ceva, a se munci c'în lucru oarecare.

Ciocârtauri=locuri deluroase, râpoase; ex.: Când te-oi duce eu prin niște ciocârtauri, să-ți arăt pe unde pasc vitele, ai să te sparii; plural.

Zablău=poreclă la un câne voinic, care latră gros. Se zice și la un flăcău zdravăn și cam într'o parte. Cogeamite de zablău, păcat numai că...

Hurghidan=se zice la un copil care a crescut mare pe nesimțite; ex.: Eu îl știam mic pe țăncul ista ș'amu ia uite, că-i cogeamite de hurghidan!

Hututui=poreclă la omul care-i cu totul, într'o parte ex.: Doamne tare-i hututui, Vasile a lui Cărăbuș!

Crâmpoți=a tăia ceva în bucăți; ex.: Da' ce-ai crâmpoțit carnea cea așa?

Marchitan=nume la oameni cari umblau în vechime cu marfă de vânzare prin sate ca: ață, ace, drâmbe, cuțite și altele.

Taradaică=căruțe de modă veche, care hurducă și care face sgomot când merge.

Coroapcă = poreclă la vite, la vaci mai ales; ex.: vacarul: 'N'apoi coroapcă, nenea!

Moglan = om *motănos*, prost, care tace și mocnește într'insul.

Rablău = la fel cu *zablău*.

Sgâncili = a curăți, ceva cu migăială, a te sgâncili la o rană.

Tăuri = gloduri; ex.: Da' noaptea nu mai poți eși din tăurile cele!

Nechimurluită = nechibzuință, nepricepere; ex.: Irosește din avere cu nechimurluită.

Hânțești-Dorohoi

N. V. Hânțescu

Deleu, deliu = voinic, curagios.

Harcea parcea și hercea percea = amestecătură.

Horoticu, ș'a venit în horoticu = ș'a venit în fire.

Pachioană, femeie proastă (hututue)

Tolomouce = talamiș-balmuș, mâncare rea.

Hudumacul = (să ie hudumacul), ciomagul.

Cârligat (s'o cârligat carul) s'a răsturnat.

Holață = loc rămas de colac într'o moșie după măsurătoare.

Cobos și cobălcos = zace pe picioare.

Fumaiu și fumărai = fum mult.

Anti-hârțu (în loc de anti-Crist); poporul crede că-i o matahală, ce va chinui lumea la vremea de apoi, și înainte nu se torcea. Luni sara, că-i rău de anti-hârțu.

Culese din Zărnești și Bursucani-Covurlui.

N. I. Munteanu

Mizuină = livadă lângă casă.

Zlătăuș = zăcuș, chilav, putregaiu, om leneș.

Natrapală = roanghiș, nătărău.

Taxâm = cântare cu scripca; ex. la fă-ne un taxâm măi țigane.

Misiricios = care să bagă 'n sufletul omului, om sățios.

Nahlab = lucru mare și uricios.

I-am tăiat ghiața = i-am curmat pofta.

Lișiță = un om nesăturat, lișiță.

A chicoti = a muihoti, a râde mânzește; ex.: Ce tot chicotiți atâta epelor?

Buricar = bricegaș, cuțitas; cuțit mic de tot.

A chiroți = ce mai faci, ce mai robotești, ce mai chirotești.

Șmoati = un mănunchiu, un braț ex.: am luat și eu un șmoatic de busuioc.

Pocinoc, pocinog = nevoe, ceas rău; ex.: iată pocinocu'.

Hraiște = încălcare, baijocurare; ex.: Da' ce haiște-i în livadă, mă? Grădina mea-i de haiște?

Chiomp = nătărău, prost, chiomp care face fapte nesocotite.

Larga-Bacău.

C. Gh. Vartolomeu

GLUME. JĂTII. TACLALÉ

266.—O minciună pe negândite.

Intr'o sară ducându-se Nastratin Hogeă la cafeneaua unde se duceau toți chiaburii satului, acesta după ce le dete «bun găsit» era privit ca un soare de toți câți se găseau, căci știau că Nastratin le mai spune câte o trăsnae de a lui și le mai trece din vreme. Unul mai *chisnovat* bun de glume zise :

—Eu îți dau 10 galbeni Nastratine, dacă ne spui o minciună pe negândite.

Nastratin se făcu că n'aude și unde mi se pune pe plâns, tată.

—Vale, valeu, ce mă fac, mi-a murit bietul tata și n'am cu ce să-l îngrop !

La căinarea lui, ceia uitase de minciuna juruită (făgăduită) și începu a-l mângâia :

—Las' Nastratine nu-ți mai face inimă rea, că atâtea zile a avut, și te ajutam noi cu ce-ți lipsește.

Și 'ncepu a pune mână de la mână, care un franc, care doi și-i făcu o *zamă* de parale. El luă banii mulțumind cu lacrimi și se întoarse întins acasă.

Stătu puțin și spune tatălui său, care era zdravăn, ca să plece înainte la cafeneaua cutare, că au o afacere. Merse ei amândoi și când să ajungă făcu loc tatălui său înainte și apoi intră și el. Cum văzu pe bătrân, toți începu a bate din palme, iar el înfățișă pe tată-său la cel cu rămășagu zicând :

—Iaca minciuna pe negândite ! și câștigă două lucruri.

Auzită de la moș Gheorghe Jelescu, Chilia Veche.

N. I. Munteanu

267.—Țiganul și plăcintele.

N'are ce face un român și îl împinge păcatul de cunună pe niște țigani. Se vede că bietul om voise să-și aducă sigur boala capului, căci înșurăței numai bine nu trăiau; veșnic se ciondăniau și se păruiau; mă rog, cum îi treaba țiganilor.

Nașii tot se sdrăduiau să-i împace, că dă.. De ce-a mai lăsat și Dumnezeu nași pe lumea asta. Făceau câte o masă mare și poftind și pe țigani la masă, îi sfătuiau să se liniștească, că nu-i frumos, că-râde lumea și multe de acestea; dar țiganilor par'că le intra pe-o ureche și le eșia pe cealaltă vorbele nașilor, căci nu trecea săptămâna și

ei iar se ciomăgiau. Pesemene, că se învățase baragladinele cu mănărica și cu băuturica nașilor și tot așteptau poftiți la masă.

Ii hrănește nașul azi, îi hrănește mănă, dar de la o vreme i se urăște și se sfătuieste cu nevastă-sa, să mai facă încă o masă mare, să-i *dofenească* odată bine ș'apoi de nu s'or liniști, să-i lase în plata lui Dumnezeu.

Face nașa niște plăcinte și le așază pe o tava mare, astfel ca plăcintele cele uscate și arse, să vie de partea țiganilor, iar cele brânzoase și prăjite bine, să vie de partea lor.

Țiganul vede asta da' tace. Când încep ei să mănânce, nașul zise baragladinei :

--Finule! cum îți spuneam; mai lasă să treacă de la tine. Dacă vezi că ea greșeste, fă-te și tu că nu vezi și taci, numai să fie liniște!

--D'apoi eu par'că nu i-am zis tot așa! Da' ce-am să fac, dacă nu vrea să mă asculte? Câte-odată mă năcăjește așa de tare, că mă scoate din săriți și-mi vine să-i sucesc gâtul, iac'asa. Și țiganul apucă tava de cele două torți și o sucește cu plăcintele cele bune spre dânsul.

Auzită de la C. Vasiliu, seminarist.

Trusești-Botoșani.

Const. Atanasiu

268.—Neamțul la târg,

Intr'o iarnă geroasă când crăpau lemnele de frig, un neamț dintr'un sat, rămăsese fără para chioară în casă. Ger, ger și la trunchi nici un lemn și'n lulea nimica. Ce să facă el? Avea o vacă a făta care stătea legată la o iese și rodea niște *ogrinji*.

Nici una nici două, o ia de curmeiu și la târg... Nevasta i se dusese la neamuri să facă sărbătorile. Mergând pe drum iute și covrig din pricina gerului, că neamțul, după toate păcatele, mai era și goluf, își zicea în sine: -- Cum oi ajunge în târg, aș da-o. Cât mi-a da, mult, puțin, o vând, numai ca să scap de dânsa și de ger

Ajungând la o crăsmă pe cale, leagă vaca de-un par și intră o leacă înlăuntru, ca să se mai încălzească. Da'nlăuntru, oamenii, ca'n zi de sărbătoare; altul bea, altul cânta, altul juca, ca românul la chef. Stând neamțul cinchit lâng'o masă ca să și mai vină în fire, iaca că-l trage un român de mânecă.

—Ia nu sta deoparte ca un pui de bodaproste, măi neamțule; ci vină și-mi ajută aici la băut, că nu pot dovedi singur!

Neamțul, atâta a așteptat. Se dă după masă și zâi, și zâi... Un alt român, îi dete o mână de tutun, de-și umplu luleaua; căci românul la

beție, îi darnic, așa că, Neamțul, deocamdată, nu ducea lipsă de nimic. După ce rachiul îl inferbântă la cap, iese afară, ia vaca de curmei și-i zice :

—De 'ncălzit m'am încălzit, luleaua mi-i plină... Ce-mi mai lipsește ? Să mănânc și lapte de la vacă !... Hai, acasă, văcuță, și te-oi aștepta să-mi feți ! Și, luând-o de curmei, porni spre casă.

N. V. Hânțescu

669.—Vine vremea...

Era ca la casă de om gospodar cuprins și cu multe de toate, pe care ți-or trebui nu două mâni ci zece să le dovedești. Și se și trudea biata femeie din zori până în sară, să le măi căpuie pe unde, să le mai căpătuiască pe altele, dar oricum rămăneau multe nefăcute.

Aleargă în colo, aleargă 'ncoace, la vite, la păsări, ba țese, ba toarce, și câte alte treburi, nu-i mai dădeau răgaz bieteii femeii să se țină numai de deriticat, de grijit și de curățenie.

Și tocmai asta era buba cu care nu se putea împăca fiică-sa. Mai ales copii umblau, ca vai de ei: toată ziua plini de toate nevoile, că cine mai sta ziua de copul lor, dintre atâta trebi. Tocmai sara dacă mai dovedea biata gospodină să-i mai spele și să-i mai curățe. Fata toi cârtia, da' mă-sa îi spunea deseori:

—Mă rog fată hăi, te-oi vedea și eu pe tine la casa ta, cum ți-a plăcia să ții curat. Te-oi vedea pe tine—sfârșia mă-sa,—întotdeauna când fetișoara o tot cicălia, și o bătea la cap.

Dă Dumnezeu, și fața se mărită cam cum ar veni într'un alt sat megieș.

Intr'o zi, veni și mă-sa la fată, să o vadă la gospodăria ei, dar și-reată, că veni fără de veste.

Fata, acu era nevăstuică, ba încă și cu un copilăș. Tocmai îngrijea de scuticele băetului, când își aruncă ochii pe geam :

Iii—făcu ea speriată de harababura ce era prin casă—vine mama, și repede, svâr un scutic în supat, svâr altul după sobă, repede-repede, face ea oleacă de rânduială în harababura ceia, și esă iute întru întâmpinarea mă-sei.

Intră mă-sa după aceia în casă. Se uită în colo, se uită în coace, priece ce-i și cumu-i. Se uită la tulpanu din capul fetei—peseme cum fata aruncase scuticele, se cam murdărise—și atunci mama duios își muștră fata :

--Draga mamei ție nu-ți plăcea cum era la casa mea,—unde de bi-

ne de rău era cum era,—dar eu ce să zic la casa ta ?

—Vei fi văzut tu multe la mine care nu ți-au plăcut, dar tulpănu meu, văzutu-l-ai vre-o dată ca pe al tău ?

Si fata 'și puse repede mânu la tulpănu, dar o luă și mai repede.

Mă-sa, zâmbi a râde și mai zise :

—Lasă fată asta nu-i nimic. Ți se cădea să ai o învățătură.

Fata tăcu mălc. Iar mă-sa începu a o învăța cele ce nu știa, și a-i arăta cele ce nu se pricepea.

De-atunci ea mai ba să mai bănuiască însă, fata mamei și mama fetei dinspre partea curățeniei.

Jorăști-Covurlui

Petru Gh. Savin

670.—Tălmăcire de soacră

Unui însurățel, nu tocmai hâtru, îi făcu nevasta la cinci luni un urmaș. Speriat de lucrul acesta, că de i-a face nevasta tot la cinci luni câte un băet și văzând el că nu-i lucru curat la mijloc, se duce de se jăluie soacră-sa. Ea îi spuse :

— Măi băete, numai băiatul dintăi se face la cinci luni ; ceilalți tot la câte nouă luni au să vie pe lume.

Insurățelul se mulțumi cu tălmăcirea soacră-sa și *pricaz* nu fu la casa lui.

M. Lupescu

C R O D I C A

B. Delavrancea: Din estetica poeziei populare.—O cuvântare cu prilejul intrării în Academia Română. O răsunare. A treia, mi se pare, care a răsunat sub bolta aceea, unde trebuie să slujească cei mai cumpăniți și mai învățați preoți; muncii drepte pentru neam întâi,—pentru lume, pentru frumos,—în zile de răgaz. O răsunare potolită, dulce. Nu doar că lovitura primită de cântecul satelor noastre, ar fi lăsat o rană adâncă, acum patru ani, când d-l Duiliu Zamfirescu a încercat să-l ucidă fără pricină, fără nevoie și nu dintr'o pornire criminală care se poate ierta, care se poate socoti mai ușoară ca o jonglerie drăcească.

Înainte de cele câteva lucruri «din estetica poeziei populare», *prețul* acestei poezii, comoara de mărturiile istorice hotărâte cu care cunoașterea trecutului nostru se poate întregi, și din care «ar putea tresări sufletul nostru, evoluând în șirul vremurilor».

Mijloacele de creație: „verbul pentru strângerea și reținerea acțiunii, alegerea timpilor cari ușurau rima sau asonanța, construcțiunile tipice, perechile de rime și de versuri cari se rechemau între ele. repețirea și mnemonetă și estetică... și versul scurt”.

Firea, în cântecul nostru, — cântec ce se desfășoară în timp, care, pe lângă părți, de-agata, are menirea să deșteple în ascultător simțiminte proprii — e prinsă repede

din depărtare", „fără nici o amănunțime migălită". Patru versuri ! „O, domnilor, și dacă ați fi auzit spunându-le, pe o melopee străveche... cum întâria la *codru verde* și cum ostenia la *mititel și potolit*, pe loc ați fi simțit, fără bataie de cap, tabloul pe care l-am admirat în copilăria mea, nu l-am părăsit în tinerețele mele și-l port și acum în mine ca pe una din cele mai scumpe amintiri".

Frumuseța femeii, în cântec: trei versuri: *Cine te-a făcut pe tine, Așa 'naltă și subțire, — Parcă m'a 'ntrebat pe mine* ce se desprind de pe limba muzei populare, «o țărancă șue, cu ochii vii, strânsă în bele, cu vâlnic, sănătoasă, harnică și cu miresme de turtă caldă» firește, deosebită de muza parfumului de „peau d'Espagne".

Bogăția nesecată din care au sorbit Văcăreștii, Alexandri, Eminescu, Coșbuc, Goga... la noi ca și'n alte părți...

Dar ce-i vinovat bietul isvor dacă răposatul Aptemireanu și d-l Zamfirescu, îi înăbușă cursul și țipă că apa unei vechi mocirle de-alături, călcată de vite și stricată de broaște verzui, nu-i nici limpede, nici rece și nici gustoasă !

* O frumoasă copertă are *Flacăra* no. 51: *Culesul viilor* de d-l Murnu : Două fete cară cu ciubărul iar... cavalerii culeg la cofiță. In cele patru colțuri, cei mai de seamă podgoreni, ori poate cântători ai vinului, ori poate... și anume: V. Alexandri, Al. Vlahuță, Duiliu Zamfirescu și D. Anghel !

* In *Albina* de la 6 Oct. povestirea *Căței lui Sânt Petru* de I. Brătulescu.

Citim că Părintele Mitropolit primat, de teamă ca nu cumva zugrăvelile bisericesti să se înegrească de fumul lumânărilor falsificate, a îngăduit luminarea bisericilor cu electricitate. Foarte bine ! Așa să fi făcut și sfântul Ștefan Vodă dacă doria binele pungei noastre de astăzi ! Măsura, — de va fi adevărată spusa gazetelor, — ar fi numai pe jumătate; ea se poate întregi cu închiderea bisericilor, ca să nu se tocească pardoseala și țâțâna ușilor și înlocuirea preoților prin gramofone. Ar fi o strașnică economie... dacă-i vorba ca de frica șoarecilor să dăm foc caselor.., dacă-i vorba să batem... în retragere chiar fiind oameni bătrâni și fețe bisericesti cu barba foarte albă.

P.

Pictură bisericească cu motive naționale. — Frumoasă impresie capătă oricine dacă vizitează biserica din comuna Mihai-Viteazu (județul Ialomița). Toată pictura dinăuntru (căci pe dinafară încă nu e terminată) este numai în motive naționale. din colecțiile Comșa și alții. Toate figurile reprezentate, parcă sunt așezate *numai* pe scoarțe țărănești, de o frumusețe rară.

Aceasta se datorește mult d-lui Potoschi pictor de biserici care făgăduiește că va lucra numai în motive naționale.

N. I. Dumitrașcu

Cărți primite la Redacție.

Ion Gorun: Știi Românește ? Câteva observațiuni asupra limbii, cum se scrie în vremea de față. Edit. librăriei L. Alcalay (No. 844 din „Biblioteca pentru toți") București, f. a. 132 p. 30 b.

O B O L U L

*Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și pretenilor Revistei „ION
CREANGA” pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

A apărut :

Tudor Pamfile

POVEȘTEA LUMII DE DEMULT

DUPĂ CREDINȚELE POPORULUI ROMÂN

I. Înainte de zidire.—II. Zidirea pământului.—III. Dealurile
și văile.—IV. Zidirea omului.—V. Căderea Diavolilor.—
VI. Adam și Eva.—VII. Cain și Abel.—
VIII. Potopul.—IX. Oamenii vechi.

— INDICE ȘI GLOSAR —

EDIȚIA ACADEMIEI ROMANE

Se află de vânzare și la Redacția revistei
„Ion Creangă“

Bârlad strada Corbului

2 LEI

**Stăruitor ne rugăm pentru plata abo-
naментelor.**

D-sale D-lui *A. Grozei*

Fălticeni.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul I, No. 2 pe Septembrie 1913, cuprinde :

ARME VECHI.—T. Pamfile.

† PETRU RAȘCANU.—Preot I. Antonovici.

DOCUMENTE.—Preot I. Antonovici, Cașu, I. Ciolan, Z. Corlățeanu, M. Lupescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, Lt. A. Saint-Georges.

INSCRIȚII.—Lt. A. Saint-Georges.

INSEMNĂRI.—T. Pamfile.

ILUSTRĂȚIUNE.—Arme vechi de pe moșia Ipotești (Tecuci)

Redacția și Administrația : Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

CĂRȚI FOLOSITOARE

„Din Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă“	An. I.—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă“	An. II.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă“	An. III.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă“	An. IV.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă“	An. V.—	—	—	—	—	5.00

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă“ — 0.05

Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1912 — 1.50

Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1913 — 1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“ — 0.20

„ „ Jocuri de copii I — 1.40

„ „ „ „ II — 1.60

„ „ „ „ III — 1.50

„ „ Cimitiruri românești — 1.00

„ „ Industria casnică la Români — 10.00

„ „ Sărbătorile de vară la Români — 2.00

„ „ Boli și leacuri — 1.00

„ „ Cântece de țară — 4.00

„ „ Agricultură la Români — 5.00

„ „ Povestea lumii de demult — 2.00

M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătase — 0.10

„ Alocuțiunea unei gospodării țărănești — 0.50

Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00

„ Colinde din popor — 0.30

Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — 2.50

Petru G. Savin: Clăcășește — 0.40

I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece — 0.30

A. M. Nour: Descăntece și vrăji — 0.30

Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești — 1.25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

D. Mihalache. — Pistornicul.

Al. Vasiliu. — Despre cântecele populare.

C. N. Mateescu, D. Urzică, Al. Moisei, N. V. Hănțescu. — Găcitori.

Gh. Fira. — Văcarul și șarpele (poveste).

Ș. P. Chiricel, C. Constantinescu. — Vrăji și farmece.

Dr. Virgiliu Cioban, N. I. Dumitrașcu, D. Furtună, G. I. Popescu, C. M. Popescu, P. G. Savin. — Datine și credințe.

M. Lupescu, Pr. Florea A. Drăghici, Lt. Al. Saint-Georges, Al. Moisei, C. Atanasiu, Frații Kahu. — Boli la oameni, leacuri și descântece.

Natalie Pricop, Lucreția Pribeșteanu, C. M. Popescu, N. I. Dumitrașcu, I. N. Popescu, I. Iacobeanu, G. Apostol, M. Lupescu, Șt. St. Tuțescu, C. G. Vartolomeiu. — Căntece.

P. — CRONICA.

Poșta Redacției. Poșta Administrației. Bibliografie.

Ilustrațiuni: Pistornice.

REDAȚIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

B Â R L A D

EXEMPLUL :

În țară 40 de bani

În străinătate . . 50 » »

Un număr vechiu, 50 de bani.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei.

În străinătate . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Fărânești-Covurlui], St. Capșa [București], G. A. Cosmovici [Tg. Neamț], N. I. Dumitrașcu [Gara Dâlgă], D. I. Farcășanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Făltuță [Mănăstireni-Botoșani], Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu [Găinești-Suceava], Dr. I. Urban Iar n.ă (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu [București], N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [-Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțșor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Jorăști-Covurlui], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui], V. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu [Crasna-Gorj], C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tușescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

Domnii intemeietori cari până la sfârșitul anului curgător, nu vor trimite cotizația deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înștiințare.

A APĂRUT :

CALENDARUL

REVISTEI

„ION CREANGA”

PE 1914

ANUL IV

Pe lângă partea calendaristică, lucrarea aceasta are un bogat și felurit cuprins în proză și versuri precum și un mare număr de ilustrațiuni

— Prețul unui exemplar 1 leu și 50 bani —

La cinci exemplare, al șaselea gratuit, franco.

Mandatele a se trimite pe adresa **T. Pamfile, Bârlad**

A APĂRUT :

DR. ION URBAN JARNIK

Insemnări cu privire la limba basmelor
poporane românești

No. 3 din *Biblioteca revistei „Ion Creangă”*.

Prețul 40 de bani

De vânzare la Redacția revistei noastre

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. PAMFILE
Bârlad

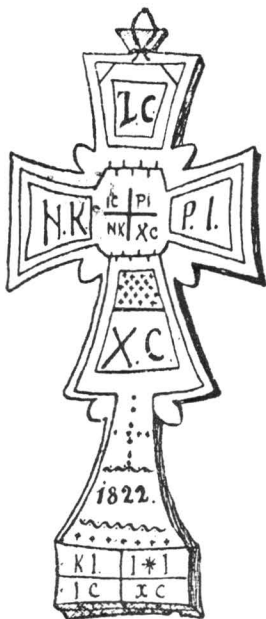
ABONAMENTUL ANUAL
În țară 5 lei
În străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

PISTORNICUL

Prin aceste părți, în multe case bătrâne (vechi) și în deosebi unde gospodarul ori gospodina sunt moșnegi, se vede atârnat în peretele de la răsărit, următoarele lucruri:

1. Icoana, zugrăvită pe scândură de teiu;
2. Candelă, în care se toarnă unt de lemn și arde iască aprinsă;
3. Clondirul cu aiasmă în gura căruia se află pe lângă dopul de cocean de porumb, câteva fire de busuioc uscat, căline (niște fructe sălbatice amare, roșii și moi, de mărimea unor boabe de mazăre) și alături de ele, spânzurat.—*pistornicul*.

74.—PISTORNIC

Aflat în casa gospodinei Maria C. Bădulea din Leurdeni Muscelului

75. PISTORNIC
Aflat în casa gospodărilor Anghel Despa din Căteasca-Popești jud. Argeș

Pistornicul e un obiect, de regulă în formă de cruce. E sfințit de preot la biserică. Pe el sunt săpate diferite desene, precum și literile ce se scriu și pe cruci.

Iată la ce ne slujim cu el:

Când femeia face prinos pe la zile mari; și la prinos duce azimă făcută de ea în casă, atunci pe când azima e moale, nebăgată în cuptor, cu ajutorul pistornicului, femeia face desene frumoase pe azimă, dacă apasă puțin cu el pe fața azimei. Se «pistoricește».

Tot asemenea când femeia ar face prescuri de casă.

Un asemenea pistornic se găsește și prin brutării, și tot cu scop de a face deseneuri pe prescuri.

În sfârșit slujește în caz de boală grea, când bolnavul se canonește rău: Se bate pe 9 căpătaie, i-a făcut și maslu și nici nu se scoală, nici nu-l «iartă Dumnezeu». Apoi în caz de căpială, nebunie, zăpăceală la creier... se iau 3 (sau și mai bine 9) pistoarnice, le lasă în aiasmă o noapte (Vineri) iar cu aiasma se udă bolnavul pe la cap și apoi îi trece.

D. Mihalache

DESPRE CÂNTECELE POPORALE

În una din sările de toamnă ale anului 1913, aflându-mă singur singurel în casă, căci așa a binevoit Dumnezeu, mi-am aruncat ochii pe o carte poștală de la Bârlad, în care-s îndemnat să scriu și eu ceva la Calendarul revistei «Ion Creangă» pe anul 1914¹. Stau și mă gândesc că de ce să mă prind? Mi-am făcut socoteală că, despre cântece să scriu, după cum m'or ajuta puterile și priceperea.

Se vorbește că în mare parte cântecele noastre populare pier. D-l Mihail Lupescu, unul dintre întemeietorii «Șezătoarei» și a revistei «Ion Creangă», de mult a scris că comorile poporului se prăpădesc. Și ne da nouă tinerilor de pe vremea aceea, 1902, sfat ca să ne silim a nu lăsa să se piardă comorile poporului. Acum din întâmplare iaca dau peste calendarul de pe 1913 a revistei «Ion Creangă» și acolo la fața 37 găsesc un articol: «Pier cântecele noastre populare», articol iscălit de tânărul culegător de material folcloristic P. G. Savin. Stărnit fiind de acel articol, m'oiu apuca să spun și eu ceva, îndeplinind pe unele locuri spusele colaboratorului harnic al amintitei reviste.

De ce se prăpădesc cântecele populare? De ce nu au așa de mare trecere ca înainte vreme?

Eu răspund scurt și hotărât: Pentru că nu-s prețuite de multă lume. Chiar așa zișii cărturari, cari-s în stare să-și deie sama de frumuseța cântecului popular, când te aud cântându-l, se uită la tine întâiu cu un feliu de milă, apoi cu un feliu de dispreț, până când ajung să te iee și în batjocură.

Feciorilor de țărani, —n'oiu zice târgoveți, —dacă au ajuns o leacă de cărturari, apoi începe a le fi greu și de portul țărănesc și de cântecul țărănesc. Ceea ce scriu aici, scriu din însuși pășaniile mele. Câți dintre

¹ Și nu din vina d-lui Vasiliu, aceste șire n'au putut intra în Calendar; dar nici din vina noastră.

colegii din alte județe—și o samă chiar din județul meu—nu mă ieu pe lângă drum pentru că-s îmbracat țărănește,—nu național,—mă port țărănește și grăiesc țărănește. De străini nu mai zic nimic. Dacă le spune cineva că eu îs învățător, să-i vezi ce mutră fac! Să-i vezi cum stau a îndoială să creadă dacă învățătorii pot să umble și drept țărănește!

Să vii la vorba cu cântecele. Eram într'o vară la una din frumoasele mânăstiri din susul Moldovei. Era sară și lună ca ziua, când iată că niște persoane se pun pe lângă mine, să merg și eu în cutare poiană împreună cu alte cete de oameni. Mi-am făcut socoteală că de ce să nu merg, că doară n'a mai pieri lumea pentru atâta lucru, și făr' de-aceea voi avea prilej să cunosc lume de prin alte meleaguri ale țării. Intre cetași era și-un fecior de țăran de prin părțile muntoase ale Moldovei.

Un călugăr străin stăruie să cânt cântecul acela «Răbdă inimă și taci». Eu, de cuvânt. Pun fluierul la gură și încep a zice; apoi lăs fluierul și cânt cu cuvinte. Am mers până la un loc. Și știți cine a zis să-l lăs «aista pe altă dată»? Feciorul de țăran, ajuns buncărturar, și de amintrele om care ține la satul lui și la portul lui. Da' de ce m'a oprit? Pentru că mai erau față și câteva «doamne și dudu» mai simandicoase de prin Bacău și Galați și căroră se vede că nu le tocmai suna bine la ureche sunetul trăgănat al cântecului țărănesc. După mine, în urma multor stăruinți din partea celor de față, a început un licean să cânte un cântec care se sfârșește la fiecare strofă cu vorbele «*nu m'abandona*».

Apoi judecă-te și zi: treabă-i asta? Ș'apoi alta: Nu te simțesti jig-nit oare, când vezi că la asemenea oameni au trecere cântecele drept orășânești nu tocmai frumoase, iar ale noastre țărănești îs luate în răs?! Ba încă și de te ascultă acum, căne cănește, apoi un prieten, ca să bată mai mult în struna cuconașilor, zice cu glas cam batjocuritor, care cam aduce aminte întâmplările de la crăsmă: «la mai adă o ocă, măi cumătre».

Dacă la asemenea întâmplări și la asemenea oameni, cântecul ade-vărat țărănesc n'are preț, cum vreți să aibă preț la o samă de oameni de prin sate, care-s ca toată lumea, doritori de lucruri nouă. A făcut oștire flăcăul, și acolo a avut prilej să se ducă sărbătoarea pe la mahalale și a auzit de la lăutari Țigani ori Români, cântându-se romanze, valsuri «la patru draci» și părăndu-li-se că lucruri strașnice au auzit, vin apoi și le împrăstie la sate.

Chiar și lăutarii pun umărul la părăsirea frumoaselor cântece țărănești. Ei aud cântecele orășânești de «amor», «romanzele»; le aud cum dă Dumnezeu, le învață cum dă Dumnezeu, le cântă cum dă Dum-

nezeu și din această pricină auzi glăsuind prin sate cântece ca acel pe care le citează d-l Savin :

„De cât o viață tristă...”

sau :

„Eu iubesc un biet sergent,
Și mama un regiment”.

sau :

Iubești-mă *Jeto* dragă,
Până-s cu cămoșa neagră.

Vremile acum îs destul de grele, și omului nu-i mai vine a cânta ca altă dată. Iar la rari prilejuri îi mai trage câte o cântare. Rostul cântatului a rămas mai mult pe sama lăutarilor.

Ce-i de făcut deci, ca să nu piară cântecele? Eu zic că nu numai să le culegem; dar după ce le-om culege cum se cuvine, să le împrăștiem în lume cum se cuvine. S'ar putea tipări cârticele mici de cântece alese de câte 10 sau 15 bani, și acelea să se împrăștie în lume, ca să li se zică pe dreptate vorbele lui Anton Pan : «De prin lume adunate și iarăși la lume date».

De-acolea prețuiți-le și D-voastră cârturarilor de la sate drept și drept după a lor socoteală. Când sunteți adunați la petrecere, nu mai suferiți lăutarii să vă cânte cântecele «noi»; ci spuneți-le să vă cânte de cele românești adevărate, ba încă le puteți spune care anume cântec să vă cânte. Lăutarii văzând că puneți preț pe cântecul de țară,—frumos,—se vor da după păr și-l vor învăța.

Apoi când vă aflați în ceată de oameni mai aleși,—chipurile,—luați-i și D-voastră pe lângă drum când or cere lăutarilor să le cânte cântece «de oraș». Faceți-l să înțeleagă frumuseța vorbelor din cântecul țărănesc, popular, citându-le alături și vorbe din cântecele orășânești.

Cum vreți să vă cânte un țaran cântece frumoase de-a lui, când este luat în răs dacă se apucă de cântat? Ce să facă? Zice cântece «familioase» de cari plac «boerilor».

Am văzut și am auzit cele ce le scriu, ba de multe ori am fost luat așa în căruță cum se zice; dar mărturisesc și aici în scris, că până în starea mea de astăzi—38 de ani de viață,—alte cântece nu știu cânta, fără numai doine. Și mulțămesc lui Dumnezeu, că nu mă doare nimica din pricina asta. Când îs între prieteni și la cias de voie bună, îi mai trag câte una colea așezată și din gură și din fluier; când îs la alte împrejurări, apoi «tac» mă chiamă.

Ș'apoi ș'amintrelea-i vorba : Doară și o samă de orășani îs iubitori de frumoasa cântare de la țară și după ce le-ai gătit de zis un cântec, își șterg ochii de lacrimi și ar fi în stare lumea toată să ț'o

deie, pentru că le-ai mai luat o leacă aleanul de la inimă.

Să iubim cu toții cântarea populară, pentru că ea-i din inimă pornită și la inimă merge. Tânărul P. Gh. Savin zice că aici școala își are marea datorie de a lupta în potriva înrâurilor străine.

Poate că d-sa era băet mititel când eu ca învățător, printre alte cântece, învățam pe băieții mei de la școală «Doina cucului», «Fratele răz-leț», «Foaițe verde siminoc» și altele, și pentru frumusețile lor, dar și pentru a sădi în copii, de mici, dragostea de doinele frumoase.

Școala ș'a fi făcând ea după puțință și după rost, datoria; însă de folos ar fi că și alții porniți din popor, și cari cu doină s'au trezit, să nu părăsască doina și să n'o disprețuiască.

Nici viitorilor preoți și nici preoților nu le-ar sta rău să prețuiască și să păzască de pieire cântecele poporului. Aducă-și aminte că până mai anii trecuți, acel care o viață întreagă a muncit pentru culegerea și păstrarea avuției intelectuale a poporului, a fost preotul Simion Fl. Marian din Suceava Bucovinei. Cântecul popular a avut trecere și înaintea unui ierarh, cu care se mândrește biserica noastră românească. Voiu sprijini zisele mele, pe o notiță care se poate ceti în «Neamul Românesc» No. 102 din 20 Septembrie 1912, fața 1731. Notița aceea are următorul titlu: «*Episcopul Melchisedec și cântecul nostru popular*».

Iată ce scrie acea notiță, care și ea-i scoasă din revista «Biserica Ortodoxă română» :

«Melchisedec ducea o viață de adevărat monah, sub toate raporturile; avea însă și unele bucăți proprii ale sale, dictate de înalta lui cultură și de felul lui serios de ocupație. În adevăr, de și de o seriozitate patriarhală, deși om riguros cu alții și în întâiul loc cu sine, totuși, dese ori, poruncia să i se aducă orchestra la masă. Sub farmecul accentelor cântecelor naționale,—și nu i se cântau de cât bucăți naționale—par'că cetia pe fața lui de istoric fazele diferite, prin care a trecut chinul și năcăjitul nostru popor. Se cântau și cântece cu cuvinte, *cum se cântă în popor*, și, totuși nici un gând urit nu se isca în mintea noastră, a acelor ce ascultam, ci ni se părea că asistăm la un fel de ceremonie măreață și instructivă. Se știa în oraș că, în ziua cutare, orchestra maestrului cutare a cântat la dejun la P. S. Melchisedec, și n'au auzit un singur cuvânt de mirare, de murmur, de dezaprobare, căci toți știau că nu din pofta de a gădili simțurile, nu din dorința de a aprinde patimile punea să i se cânte; ci din trebuința de a-și desfata sufletul, de a da putere de lucru minții și avânt imaginației lui scrutătoare de adevăr și lucruri folositoare, *din dorința de a bucura și a simți cum se bucură și simțește poporul*. Moralitatea lui deci era așa de înaltă în ochii fiilor săi duhovnicești, în cât aceștia nici nu

puteau gândi că arhipăstorul lor ar fi în stare să facă un lucru rău, ori vrednic de criticat. Atât iubia muzica, în cât serbarea ce o făceau cetățenii și lumea oficială la ziua onomastică a P. S. Saie—și făceau serbare cum n'am mai văzut până azi,—după cererea P. S. Sale *se incheia cu doina pe care de câteori o auzia, de atâtea ori o asculta cu lacrimile în ochi*.

Eu gândesc că a mai vorbi despre frumuseța cântecelor noastre populare și a mai umplea articolul de citații, este de prisos. Cărțile bisericești ne spun că Arhanghelul Mihail a strâns odată cetele îngerești și le-a zis privitor la ascultarea poruncilor lui Dumnezeu: «Să luăm aminte».

N'am greșit dacă—văzând că și mari fețe bisericești au prețuit cum se cuvine cântecul nostru popular—am zice și noi despre prețuirea și pastrarea neștirbită a cântecelor: «Să luăm aminte»!

Comuna Tătăruși, jud. Suceava,

Al. Vasiliu

GĂCITORI

542.—*Pomul altoit și altoiul.*

Am un om cu capul tăiat, care ține un copil în brațe. Copilul să vaetă că piere, iar omul cu capul tăiat zice să nu să teamă; căci cât va trăi el, nu-l va lăsa să piară.

543.—*Mărăcinele.*

Ciută mare șade 'n cale
Și așteaptă carne moale.

544.—*Lanțul.*

Am un copil; când îl iau în brațe, plânge când îl las jos, tace.

545.—*Melița.*

Am o cățelușe; când o apuc de coadă, latră.

546.—*Casa și ușa.*

Ursu stă, urechia-i bate.

547.—*Fereastra.*

Ce stă 'n răpă și nu să surpă?

548.—*Albina.*

Găinușe gălbenușe, trece marea în piciorușe.

549.—*Crăpătura.*

Ce să face singură în casă?

550.—*Melcul.*

Să fie cal, e cu coarne; să fie bou, e cu șea. Veveriță nu e, pe copac să sue.

551.—*Stupul.*

Petre Petrișor,
Șade pe tăpșor
Și dă cu săgețile
În toate părțile.

552.—*Mămăliga când o torni din căldare.*

Solomoano, und'te duci?
Arso 'n fund la ce mă 'ntrebi?

553.—*Căldarea și mămăliga.*

Neaga be.e,
Gâlca-i iese.

554.—*Pepenele și semințele.*

Am o bisericuță,
Pline cu călugărițe.

555.—*Fasolea, făsuil.*

Ineluș noica,
În traistă stoica.

556.—*Cușitul.*

Ieși balduș din lăcătuș,
Că te chiamă cinci afară.

557.—*Mărlacii bordeiului.*

Am 40 de copii, să culcă toți pe
un căpătâi și nu să ceartă.

Adunate din jud. Argeș și Muscel.

C. N. Mateescu

558.—*Șoarecele, hornul și mota-
nul.*

A venit ochiosu
Ș'a 'ntrebat de grosu :
Acasă-i musteciosu ?
—Îmi pare rău că toarce ;
Cojoace ț'ar face.

559.—*Lacata cu cheia.*

Bisilica fa
Hiți-catana.

560.—*Sita.*

Epure schiop
Într'un vârf de plop
Bate bob ;
Paele sus
Bobu 'n jos.

561.—*Opinca.*

Rață cu mațele pe spate.

562.—*Oglinda.*

Joacă țarca într'un picior.

563.—*Varza.*

La pâraul rotungior
Șade capra 'ntr'un picior.

564.—*Lada.*

Bou cu mațele

De petecă

565.—*Scripca.*

Curvulița satului,
Aschiuța bradului.

566.—*Sania.*

Cușitaș toată iarna
Tae caș.

567.—*Caldarea și cofa.*

S'a dus tunde
După mandele
Nu-i nici tunde
Nici mandele

568.—*Uliul și găina.*

Nichifor a luat pe Chifor
Ș'a mers spre Viniții
S'o învețe cojocăria.

569.—*Furnicele.*

După dealul curățat
Ferbe oala cu pasat.

570.—*Ghemul.*

Bete peste bete
300 încuete.

571.—*Glod.*

Dela noi și pân' la voi
Tot plăcinte moi.

Cules de C. Urzică dela elevii cl. V
din Vârfu-Câmpului.

D. Urzică

572.—*Stălpii la sobă.*

Am doi moșnegi :
Tot una se 'ncălzesc,
Și nu se mai pârlesc.

573.—*Racul.*

Ungur înarmat,
Trece apa fără vad.

574.—*Broasca.*

Sunt prin apă de aflat,
Dar trăesc și pe uscat.
De mă cauți însă bine,

Sunt în casă și la tine.

575.—*Săniuța*,
Fuge scurta prin pădure.

576.—*Stâlpii vetrei*.
Timotei și Doroftei,
Stau 'n vatră mititei.

577.—*Curechiul*.
Ciotârcuță
Botârcuță,
Șede într'un picioruș.

578.—*Sfredelul*.
Am un purcel,
Cu ritu' de fier.

579.—*Rugăciunea*.
Ce apă este 'n lume,
Să n'aibă nisip?

580.—*Mierea*.
Vrau 'n casă să scap,
Și casa iese pe fereastră.

581.—*Fumul*.
Ce se suie 'n pod,
Și n'are oase?

582.—*Păcla*.
Am o vacă brâncovancă,
Când întinde brâncile,
Cuprinde luncile.

583.—*Cuiul în lemn*.
Am un om mic
Eu îl bag în casă,
El numai trupu-l vără,
Capu-l lasă afară.

584.—*Cociorva*.
În pădure-s o cucoană,
Iar' acasă-s o lăeșiță.

585.—*Scroafa*.
Am o bute:
Boerii beu
Și butea geme:

586.—*Piua*.

Am o haită
Zi și noapte bate.
Și pe nime nu vede.

587.—*Mămăliga și pânea*.
— Buna dimineață gâlcă crăpă-
cioasă.
— Mulțumesc, nesațiu casei
— Buna ziua sațiu casei.
— Mulțumesc cinstea mesei.

588.—*Harbuzul și simburul*.
Am o biserică verde,
Și 'ntr'însa cântă un cucoș negru.

589.—*Popușoiul*.
Todirică din rogoz,
Mare mătărăngă-o scos.
T. Neamț.

Al. Molsei

590.—*Sufletul*.
Ce se naște însuflețit
Din neînsuflețit
Și din însuflețit,
Neînsuflețit.

591.—*Umbra*.
Întru în casă
Oa să scăp, în casă,
Și casa iese pe fereastră.

592.—*Gura*.
Tot omul are o poetică frumoasă
Da-i cu cucoșeii albi.

593.—*Ceapa*.
Ce păpușică îi îmbrăcată
Cu douăsprezece rochiți;
Care când începe a se desbrăca
Încep toți a lăcrăma?

594.—*Mușuroiul cu furnici*.
În deal tai lemne
Și de vale sar surcele.

595.—*Clopotel*.
Am un cucoșel,
Dimineața când mă scol,

Cântă în marginea satului.

596.—*Imblăciul.*

Doi dau,

Doi stau,

Și se miră

Cum se îngână.

597.—*Ghinda.*

Am un copac,

Din care fac

O masă frumoasă

Și un păhăruț

Pentru băut.

598.—*Varul.*

Pana cucostârcului

Bate fața târgului.

599.—*Furca de tors.*

Am un om cu capul la mijloc.

600.—*Cucostârcul.*

Am un cocoșel mic,

Dar cu ciocul lung.

601.—*Lingura.*

Am o mândră găinuță.

Cum îi pun mâna pe codiță

Și ciușnește 'n poitică.

602.—*Chirosteele.*

Sânt trei frați

Numai c'o căciuă 'n cap.

603.—*Calta.*

Ce babă șade

Cu nuca 'n gură

Și nu i se văd dinții ?

604.—*Ursul de brânză.*

Șade moșul pe brânci

Și sumanul i-l mânânci.

605.—*Lingura și gura.*

Am o pușcă încărcată

Și ciușnește în poeată.

606.—*Cartea.*

Rădăcină în plitigină,

Rar voinic care o desbină.

607.—*Vântul.*

Cine joacă noaptea în pod

Și omul nu se teme de loc.

608.—*Cahla.*

Am o babă bătrână

Cu borta destupată.

609.—*Luna.*

Ceru-i senin, c'o pată de nour.

610.—*Pieptenele.*

Am un om pletos

Mână porcii în jos.

Jud. Dorohoiu. **N. V. Hănțescu**

POVEȘTI

53.—Văcarul și șarpele

Era o femeie bătrână, săracă de tot, și ea avea un copil. Ei, n'aveau cu ce se hrăni și copilul s'a băgat văcar să păzească vitele satului, așa că cu malaiul ce-l lua de la oamenii din sat, trăiau și ei de azi pe mâine. Astui băiat îi dase nașu-său la botez, o boldeicuță ș'o pisicuță, că ierea omul sărac ca și ei. Ori încotro se ducea băiatul, boldeicuța și pisicuța se țineau după el. Așa că, ajunsese o vreme, când se mai mărise și băiatul, că în nici un loc nu găseai pe băiat fără boldeicuță și pisicuță. Când pleca la câmp cu vitele, își lua boldeicuța și pisicuța cu

el, și toată ziua se jucau. Odată când pășteau vitele la câmp, d'odată vede arzând o claie cu fân. Ei alergară la paie, și acolo spre mirarea lor, aud un glas în foc. Băgă de seamă mai bine și vede cătă gogeamite șarpele care se ruga de băiat să întinză bâta până la el, să scape din foc, că i-o face cel mai mare bine. Flăcăul nostru întinse bâta, iar șarpele ieși viu nevătămat.

—Uite ce este frati-mieu,—că tu ești fratele meu,—că m'ai scăpat din foc, să mergi cu mine la tata să te răsplătească, că mă scăpași de la moarte. Tu ai să vii după dăra coadiei mele.

Se hotărâră ei amândoi să plece. Plecă șarpele înainte și băiatul cu boldeicuța și pisicuța pe *dărdatura* șarpelui. Tot mergând așa pe drum, șarpele învăță pe flăcău, că dacă l'o întreba tat-so ce cere, el să ceară inelul lui din deșt.

—Bine, așa am să fac.

Plecă șarpele înainte și cât ai clipi din ochi se duse. Plecă și băiatul cu ai lui, haide-haide, pe dără, până ajunse la palatul șarpelui. Când colo, șarpele al bătrân nu era acasă. Intră în casă, se înfățișe cu puilul de șarpe înaintea mumii șarpelui, și ea numai putea de bucurie.

—Vai de mine, ce-o să ne facem noi, că acuma ta-tău de bucurie, când l-o vedea, îl soarbe.

Când fu aproape să vie, șerpoaica băgă băiatul sub ea. Nu mai putea șarpele de bucurie că-și vedea băiatul. Ii spuse tăreșenia, cum l-a scăpat un flăcău dintr'un foc, de la moarte sigură.

—Și unde e să-l văz și eu, să-l răsplătesc.

—Și ce i-ai face dacă l-ai vedea, îi zise șerpoaica?

—Nimic, ce să-i fac.

—Bine. Da' uite a apucat spre soare răsare.

Fugi șarpele într'acolo, fugi—fugi. Fugi cât fugi apoi se'ntoarse găfâind.

—Unde e, că nu l-am găsit?

—A apucat spre scăpătat.

Fugi și întracolo bietul șarpe, zi de vară până'n seară, că cuvântul din poveste înainte mult mai este.

Se întoarse,

—Nu l-am găsit. unde e?

—A apucat la dial¹.

Fugi șarpele într'acolo; iar fugi, până dete de muma pădurii și se întoarse îndărăt.

—Un'l-ați pitulat, că nu l-am găsit?

¹ Miază-noapte.

— A apucat pe gură de vale¹.

Plecă șarpele și la vale, dar mai ostenit, nu mai putea, gâfâia. Abia se'ntoarse după trei zile și trei nopți. Când veni nu mai putea.

— Scoate-ți-l să-l văz și eu că nu mai sânt în stare să-i fac nimic !

— Bine, uite-l,—și-l scoase șerpoaica de su' ea.

Cum îl văzu șarpele îl inghiți pe jumătate.

— Aoleo, ce făcuși, bătu-te-ar halele să tebată?

— Nu e nimic,—și-l lăpădă îndărăt mai abitir de cum erea înainte. Ei, acum ce-mi cei băiete, pentru binele ce mi-ai făcut. Uite să-ți dau aur, să-ți dau argint, pământ, vite, ce vrei?

— Eu nu vreau răsplată; dacă-mi dai, nu-ți cei nici aur, nici argint, că aur și argint au toți nebunii, pământ nu-ți cei, că am cât vreau să cuprind cu ochii, dar, dacă vrei, să-mi dai inelul ce-l porți în deștăl mic.

— Nu nu, asta nu-ți dau. Cere ce-i vrea altceva, să-ți dau, dar inelul, ba.

— Eu nu te supăr. Dacă vrei. Iaca zisăi și eu o vorbă,—și căută să plece. Dar puiul de șarpe 'ce :

— Tată, mă duc și eu cu frati-mieu de cruce, care m'a scăpat de la moarte, că, dacă nu-i dai nimic, mă duc să-i slujesc până m'oi plăti.

— Vai de mine și de mine, cum să faci una ca asta,—și începu a se jeli.

— Mânca-l-ar fript cin' l-a 'nvățat,—zise șarpele. Chemați-l îndărăt.

— Ei flăcăule, ce te mai gândiși. Nu vrei să iei ce-ți dedei eu?

— Eu nu mai vă supăr. Dacă vreți, dați-mi ce v'am cerut.

— Bine, fie, hai, na și ce cei tu,—și scoase inelul din deget și i-l dete.

Băiatul luă inelul și plecă p'aici 'ncolo, acasă. Cum ajunsese acasă, vru să cerce puterea inelului.

— Inelușule, fă o masă cu toate bunătățile din lume !

Numaidecât, cât ai clipi din ochi, se așeză masa cu mâncăruri, băuturi și câte și mai câte.... Stătu el mai multă vreme așa.... Ce-i veni odată ce:

— Măi mamă, ia să te duci tu la împăratul și să-i cei pe fie-sa de nevastă mie.

— Vai de mine, maică! Cum o să mă duc eu, că cin' mă cunoaște acolo?

— Ia, du-te acolo unde-ți zic eu, se răsti flăcăul !

Plecă biată mă-sa. Ajunsese la porțile împăratului. Stătu p'acolo vreo trei zile, și tocmai la a patra zi o băgă la împărat.

— Ce e femeie cu dumneata,

¹ Miază-zi.

—Iacă ce să fie luminate împărate, păcate dela Dumnezeu. Uite, am un *șui* de copil, bătu-l-ar halele; m'a trimis aici să pețesc fata luminăției voastre. Să nu vă fie cu supărare. De,..... sunt bătrână. și.... omul la bătrânețe multe greșește. Să am ertare și eu.

—Vai de mine! Păi la fata mare sbiară și un măgar. Bine. Vreau, cum să nu vreau; dar să-i spui băiatului, că îi dau fata, dacă o face dela poarta palatului meu, până la el, un pod de aur, și în dus pe jos și întors pe sus. Pe marginea podului să fie pomi cu poame, care să pice de coapte. Și dac'o face asta i-o dau cu flori și cu bucurii.

—Să trăiești prea luminate împărate, așa am să-i spun. Se duce acasă și-i spuse lui fiu-său toată țărășenia, din capul locului.

—Bine mamă. Nu e nimic.

El lăsă până veni noaptea și eșind afară zise:

—Inelușul meu, fă tot de la poarta împăratului două poduri d'aur, unu'n dus și altu 'ntors. Pe marginea drumului să fie numai pomi de aur, cu poame care să pice de coapte, iar prin pomi să fie păsări fel și fel.

La gând toate fură gata. Dimineața, mă-sa iar plecă la împăratul. Mare îi fu mirarea împăratului când văzu podul de aur și cu minunățiile ce erau pe el. Par'că nu-i venea a crede, însă, baba.... avea mult curaj și dă-i și dă-i cu moara, până nu mai avu încotro împăratul. Se hotărî nunta, și se făcu o nuntă nene, de se duse vestea peste mări și țări. După nuntă fata ceru voie împăratului să aleagă și vreo câteva slugi, la care ținea ea mai mult. Vedeti dv. că se ținea cu un arap din curte și că să-l aibă tot cu ea, îl luă și pe arap în celelalte slugi. Da, te miri ce găsea ea la arap,—bătu-o-ar stelele. Un ăla înalt, negru și buzat, de te-ai fi dus nouă cu a brânzei. de l-ai fi întâlnit undeva. Se duseră acasă la băiat; băiatui numai ce se rugă de inel:—inelușul meu, ia fă un palat numai de sticlă, care să se întoarcă după soare. La moment palatul fu gata.... Trecu așa multă vreme, fără să-i dea în gând băiatului, că nevasta lui îl înșeală cu arapul. Dela o vreme, arapul și cu fata împăratului, nu cam se simțeau la ei acasă, și, cu toate că ereau de capul lor, vreau să fie singuri singurei. Arapul îi spuse ei că trebuie să-i stea puterea în ceva. Altfel cum, de unde făcu el toate ce se văd p'aici, dacă n'ar avea puterea în ceva.—Ia să-l cercetezi tu, să vezi în ce îi stă puterea și-atunci e ușor.

Muierea, poale lungi și minte scurtă, femeie nepricepută, vorbă cântecului, cum veni el de la vânatoare, se prefăcu că e bolnavă și îl întrebă: «Da' bine bărbate, decând sânt eu cu tine, tu nu mi-ai spus ce putere ai, de ai făcut toate aste minunății, câte se văd p'aici? El, care își iubia atât de mult nevasta, îi spuse că puterea lui îi stă într'un

inel pe care îl poartă în deget și, îi spuse toată târășenia dela început și până acum. Cum plecă la vânatoare, arapul fu la ea, și află cum stă lucrul.

—Bine! Dacă e așa să-l cei să-l mai porți și tu.

Veni bărbatu-său și când ereau la masă: «Bărbate, eu ți-aș zice o vorbă, dar știu c'o zic degeaba, în vânt.

—Spune nevastă, spune.

—Uite bărbate, dacă ai vrea, mi-ai da și mie inelușul să-l mai port și eu?

—Bine nevastă, asta e lucru ce-l cei?! Ți-l dau. Ce nu ți-am dat eu; dar să ai grije să nu-l perzi cumva.

A două zi bărbatul plecă la vânatoare. Arapul fu la rând.

—Ei ce-ai făcut?

—L'am luat, îi spuse ea.

—Acum ioite ce să facem: Măine dimineață mai înainte de a se deștepta el, să plecăm cu tot palatul d'aici, iar lui, să-i dea un somn, frate cu moartea. Numai așa scăpăm de el și trăim fericiți.

Dimineața se sculară de noapte și porunciră inelușului: «Inelușule dragă, du-ne pe noi cu palat cu tot peste mare, iar lui să-i dai un somn lung-lung». Cum grăiră așa, la gând palatul fu acolo unde cerură, iar bietul băiat rămase adormit în bordeiul lui...Trecu așa multă vreme la mijloc, cine știe câți ani..... Numai biata mă-sa, săraca de ea, plângea și plângea de usca lemnele..... S'a dus, s'a dus, și n'ai ce-i mai face.... Își luă mătușa gândurile de la ei, și s'apucă iarăși să toarcă pe mălaiu și pe bani, femeilor din sat....

Să nu uităm vorba.... că dacă mătușa își luase *lișteanța*, dela ei, boldeicuța și pisicuța se frământau mereu cum de-a ajuns stăpânul lor așa; dar, pisicuța care erea năsdărăvană, zise boldeicuții: «Boldeicuțo, știi tu de ce zace iubitul nostru stăpân?

—Mi-e teamă că hoța de muiere i-a luat inelușul și-a fugit cu arapul cine știe unde!

—Așa e, ghiciși. Ioite ce să facem? Noi să plecăm amândouă, să căutăm să-i aducem inelușul.

—Așa să facem—După vorba asta, amândouă, și boldeicuța și pisicuța plecară la drum greu să dea de arap și de stăpâna lor. Merseră ele multă vreme fără samă. Treceau prin păduri, treceau ape, treceau câmpii mari. Cum ajungeau într'o pădure, pisicuța se suia în tufan, boldeicuța rămânea jos, și așa dormiau până dimineață. Au trecut multe păduri, până au ajuns la o mare întinsă. Pese mare pe mālul celălalt, strălucea de-ți lua ochii, palatul.

—A....olea, boldeicuțo, vezi tu palatul dincolo?

—Cum să ajungem acolo. Știi ce, s'o luăm înot, eu prin apă și tu în spinarea mea. Așa făcură. O luară *cipa-cipa* prin apă și după multe strădăanii, trecură pe celălalt mal.

—Acum, boldeicuțo rămâi tu aci, îngroapă-te în nisip și eu, mă duc. Când or dormi ei îl iau și vin cu el...

Se duse ea pe lângă palat, miau-miau, miau-miau, și nevasta auzind iasă afară în grădină. Cum vede pisicuța, nu mai poate de bucurie și de dragul ei, că era frumoasă bat-o potca.

—Pis-pis, pis-pis, când da să puie mâna s'o prindă, pisica se făcea că fuge. Mai pe urmă intră după ea în palat. Veni și arapul de la vânătoare și se bucură și el când văzu așa pisicuță frumoasă... Seara când se culcară nu mai purta ea inelulșul, ci, îl lua el și-l ținea în gură de frică să nu i-l fure cineva. Ce să facă pisica, se perpelia în toate părțile. Dacă văzu așa, se duse și își înmoaie coada în ardeiul și piperul din solniță apoi suindu-se în pat, șterse pe arap, pe la nas. Arapul odată *străfigă* de răsună odaia și-i sări inelul din gură. Pisicuța după el. Il luă în gură și *buști!*, prin geamuri. Fugi, fugi, până ajunsese la boldeicuță, la marginile mării.

—Hai boldeicuțo, hai, ieși din nisip și hai că ne așteaptă stăpânul.

--L-ai luat, pisicuțo?

—Apoi dar, l-am luat.

—Suie-te în spinarea mea și hai.

O luară înot prin apă. Pela mijlocul apii, boldeicuța n'o putea răbda inima 'ce: «Pisicuțo mai dă-mi și mie inelul să-l țiiu, că ție ț'o fi greu.

--Ba nu boldeicuțo, că ție îți cade în apă, și atunci e rău de noi dacă l-am perde.

—Nu îl pierd, că o să-l țiiu bine.

—Nu ți-l dau.

--Dacă nu mi-l dai atunci te înec!

—Bine, ți-l dau,—dacă zici tu așa—da' să ai mare grijă de el!

Luă boldeicuța inelașul în gură și merse înot, cât o fi mers. Dela o vreme își uită de inel și căscând gura să răsuflă, scăpă inelul în apă.

—Aoleol Pisicuțo îmi scăpă inelul în apă.

—Eiii! Nu-ți spusei eu că tu îl pierzi? Ce să ne facem acum cu ce să ne mai ducem noi la stăpânul nostru!

Ieșiră la mal și începură a se văita. Tocmai în vremea asta niște pescari scoteau năvoadele la mal să ia peștele. Pisicuța se duse și ea p'acolo să mai *pigule* ceva, că pescarii s'apucaseră să spintece peștele să-l sare. Cum căuta prin mațe de pește, iaca, dete de ineluș în bășica unui pește. Bucuria ei e mare! Il luă și fugi la boldeicuță. Boldeicuța cum o văzu venind așa repede și veselă, îi dete în gând că e ceva.

—Ce, ori ai găsit inelușul pisicuțo ?

—He, he! L-am găsit. Hai fuga la stăpânul nostru. Pecară amândouă de-a însăritele. Mai la drum osteniră, și o luară ia pas. Într'o pădure, boldeicuța iar ceru inelușul, să i-l mai dea și ei, că acum nu mai are unde să-l scape.

—Nu ți-l dau nici moartă, îi spuse pisicuța.

—Atunci te mânânc, și când dete să se repeadă la ea, pisica zbughi, pe copac în sus.

—Acum mânâncă dacă poți.

Văzând boldeicuța că nu poate să-i ia inelușul, îi zise :

—E, hai dete jos și să mergem ! Se dete pisicuța jos și porniră amândouă la drum. După o bucată de vreme și-un crâmpeiu de drum cât o goană de cal, o aruncătură de praștie și-o bătaie de pușcă, ajunseră și ei în gârliciul bordeiului. Toate erau tot așa cum le lăsașeră. Pisicuța cum ajunse îi dete ocol de trei ori stăpânului său cu inelul în gură. Numai de cât stăpânul se deșteaptă și ridicându-se în capul oaselor zise :

—Mă, da' lung somn mai dormii și eu.

—He, he... aveai să dormi mult și bine stăpâne, dacă nu eram noi; și îi povestiră de la început tărășenia, cum s'au dus, ce-au pățit până au venit îndărăt. Cum a auzit una ca asta, el s'a supărat foc și a poroncit inelușului :

—Inelușul mieu, să-mi aduci într'o noapte pe nevastă și arap cu palat cu tot, fără să se deștepte din somn. Într'o noapte, cât ai bate în palme, palatul cu totul fu aci. Când văzu bietul om pe nevasta lui cu arapul în brațe dormind duși în pat, îl bătu crucea lui Dumnezeu. El, îi lăsă așa și se duse de chemă și pe tatăl său, împăratul.

—Haideți taică de vezi și dumneta ce fel de fiică mi-ai dat mie de nevastă. Mare ciudă i-a fost împăratului când a văzut halul în care ajunsese fie-sa ! A plecat amărît !

Flăcăul luând paloșul său, intră la ei și dintr'o dătătură îi taie p'amândoi drept în două. Apoi, i-a îngropat în gunoi să fie în picioarele tuturor.

—He, he, vezi cum nu rabdă Dumnezeu; căutat ea, cățeaua, să lase flăcău ca călifar, și să se ducă după spaima lumii. Fie, că locul i-a fost.

Flăcăul a trăit bine numai cu mama sa. Se ducea la vânătoare cu boldeicuța și cu pisicuța. Venia acasă, măsă gătia, cu mă-sa mânca, ce să mai spui o duceau ca'n sânul lui Adam.... Ș'or mai fi trăind și azi, dacă n'or fi murit. Și eu încălecai p'o *tuturigă* rotundă, mă dusei

la popa Urdă; să-l întreb de are în cărțile lui povești, așa minciuni mari și gogonate, ce cred că n'o mai fi în altă parte.

Auzit de tatăl meu Ion Fira, de la Ghiță Florea din Pârșcoveni jud. Romanai:

Gh. Fira

VRĂJI SI FARMECE

De desfăcut (în apă).

67.--M'am sculat, la mânecat
M'am gătit, m'am împodobit
Și la Biserică am pornit.
Când la cale de cărare
M'am întâlnit cu dușmanii mei.
Cu vrăjmașii mei
Și tare m'o feștelit,
Tare m'o batjocorit.
Am început a plânge și-a mă văi-
căra ;

Însă nimeni nu m'o văzut,
Nimeni nu m'o auzit.
Numai Maica Domnului
Din împărăția cerului m'o auzit
Și la mine s'o scoborit
Pe scară de ceară
Cu toiag de argint
Pe scaun de jilț s'o pus,
Nu plânge, nu te vâicăra,
Că de mână dreapta te-oi lua,
Pe dealu cu troianu,
La fântâna cu Iordanu.
Acolo, trei fete în fântână te-or
băgă,

Și tare bine te-or spală.
De tot faptul, de tot datul.
De toată ura și de toată pâra
Și de toate urăciunile și
borăciunile.

Și uritul de pe lume,
Și căscare și strigare
Și uritul cel mare.

Petele te-or spală
Și pe ghizdelele fântânei te-or
scoate
În giulgiu verde te-or înveli
Cu *splită*¹ de busuioc te-or stropi.
Cu cireș alb te-or împodobi
Cu strae de dragoste te-or găti.
Cu papuci de *bosai* te-or încălța
Și cu brâu de *adamasă* te-or în-
cinge,
Și coroană de aur în cap ți-or
pune.
Sfântul Soare în frunte ți l-or
pune.
Luceferii pe umeri ți i-or pune.
Mănuși de aur în mână îți vor
pune
Buciumul în mână dreaptă ți-l
vor pune.

Pe cal alb îi încălecă
Și din bucium îi buciumă.
Și la biserică îi pleca.
Ușile s'or deschide
Făcliile s'or aprinde
Dascălii or desmuții
Popii or desmorți.
La slujbă oi asculta
Evanghelia oiu săruta
Toți în față s'or uita
Și cu bine m'or întreba.

După ce s'a zis descântecul de
nouă ori, se stropește bolnavul
cu un fiștoc de busuioc, peste

¹ Fiștoc.

toate părțile trupului, Dacă mai
rămâne apă, stropim gospodăria și
vitele; iar restul îl aruncăm în-

tr'un loc curat.

Auzit dela bunica mea, Comăneștii-
Bacău.

S. P. Chiricel

68. Când nu-i merge cuiva afacerile bine, crede că toate vin de la vre-un dușman care l-a descântat și l'a menit așa. Cu apă și cu busuioc. Se descântă tot Marți, Joi și Sâmbătă dimineața până nu răsări soarele. Să se spele cu apă și cu busuioc, apoi să o arunce pe o apă mergătoare.

Plecat-a... cutare pe cale, pe cărare, gras și frumos bun sănătos;

La mijloc de cale întâlnitul-a: de ochi, chior, de urechi surd,

De gură mut, de mâni legat, de picioare închedecat

Pe deasupra cu mare urit îmbrobozat (legat)

Incepură a plânge și a se văita; nimeni nu-l vedea, nu-l auzia,

Numai Maica Domnului din nantul ceriului

Pe scară de argint s'a scoborit

În cârjă de aur s'a sprijinit, La dânsu c'a venit

De mâna dreaptă l-a luat, din gură l-a întrebat:

--Ce plângi... cutare ce te vaiți?

—Cum n'oi plânge, Maica Domnului, și nu m'oiu văita?

Că m'am sculat Marți dimineața și am plecat pe cale, pe cărare

Gras și frumos, bun, sănătos.

—Nu mai plânge, nu te mai văita, la Ileana (baba doftoreasă) ăi alerga

De mâna dreaptă te-o lua, în fântâna lui Iordan te-o arunca

Cu busuioc te-o spăla, de fapt, de dat, de uricime, de burueni.

De uritul cel mare, strigarea din sat, de mâna dreaptă l-am luat

În pat de busuioc l-am aruncat, cu trâmbița, am trâmbițat,

Cu flueru am fluerat, toate dragostele le-am adunat

De la toți Domnii cu donițele, de la toți boerii cu cuconițele

De la toate fetele cele frumoase și toate văduvele cele grase.

Pe trupul lui cutare . . . le-am așezat.

De-i fapt de cumnată, de-o fi de nepoată.

De-o fi de fină, de-o fi de altă străină, în mătură l-am măturat.

Cu poala le-am luat, în bulboacă le-am aruncat

Să se ducă din vad în vad, până o eși pe *scruntar* uscat

Să se ducă pe capul cui i-o făcut și i-o dat.

Iar cutare să rămâie curat, luminat ca argintul strecurat

Ca maica Domnului ce l-a lăsat. Eu oi descânta iar Dumnezeu leac

i-o da.

Auzite de la baba Ileana Iacob, Irăsca-Teencii.

C. Constantinescu

POVESTIRI ȘI LEGENDE

264.—Povestea lui Dumnezeu.¹

Susunaltu' cerului, este o biserică albă cu altaru de mărgăritariu; în mijlocul altarului este un țințirim de tămăe și în mijlocul țințirimului este un scaun de aur.

Da pe scaun cine șade?

Șede Luca Vangelescu

tât cetește și grăește

pe toți fii îi găsește.

numai pe Domnul cerului și a pământului nu îl găsește.

Luca Vangeles grăia și cătră fii așa zicea :

Voi fiilor, voi ingerilor, nu ați văzut pe domnul cerului și al pământului?

De văzut nu l-am văzut,

de nume i-am auzit

că l-au răstignit, câinii de jidovi

în poarta lui Pilat

pe cruce de brad, în stâlpi și în palmi cue de oțel i-a bătut, cunună de spini pe cap i-a pus, cu brâu de măceș l-au încins, și cu trestie și cu toiag peste cap l-a bătut și în sfântul obraz l-au scuipit și cu sulita în coaste l-a inpuns, și apă și sânge a curs.

Maica sfântă o auzit, pe scară de ceară s'a coborît și s'a uitat spre răsărit și a văzut o alghinușă; alghinușa face miere, mierea face ceară, ceara face luminarea, luminarea s'a aprins, Dumnezeu cu noi în jis (vis). Dumnezeu a lăsat cuvînt că cine o ști ești două-ți crumîțele și le o zice sara și dimineața, l-a lua de mîna ai dreaptă și l-a duce pe calea aea oalbă la mese întinse, la făclii aprinse în [sinul lui . . . fratele Dlui].

Și cine le-a ști și nu le-a zice, l-a lua Dzeu de mîna aia stîngă și l-a duce pe calea aia strînbă, la mese strînse, la făclii astinse Amin.

Auzită de la Ioan Munteanu, artilerit, din Facău lângă Murăș Mioci.

Dr Virgiliu Cioban

¹ Dintr'un răvaș al culegătorului trimis cui s'a trimis :

„Cu ocazia cercetării roboilor din Garnisonsarest, am întrebat pe unul ce rugăciuni știe? Mi-a spus că știe „Tatăl nost“, Credoul, Miluește-mă Dumnezeule și „Susunaltu' cerului“. Ne mai auzind aceasta din urmă, l-am rugat să mi-o spună și apoi crezând a fi ceva de folos și interesant, cu permisiunea feldwebelului... mi-a scris-o așa... Soldatul a învățat rugăciunea de la mamă-sa ca și pe celelalte

265.—Fericit ? !...

—...Zici c'ai fost cel mai fericit om, anul acesta...Așa e ?

—Păi dar; cel mai fericit...

—Ei bine, porc gras la Crăciun ai avut ?

—N'am avut; dar am avut altele și mai bune...!

—Poate... Bine; dar cuțit pe vremea *lubenitelor*¹ ai avut ?

—N'am avut ?

—Păi atunci?! N'ai avut nici-o fericire. Odată ce nu ai porc gras la Crăciun și cuțit pe vremea *lubenitelor*, asta nu înseamnă nici-o fericire!...

Din com. Boureni-Doljiu.

N. I. Dumitrașcu

266.—Sfântul Toader.

De ce prăznuim noi pe sfântul Toader? Povestea ne spune că el, la început, era om ca toți oamenii, dulgher de meserie și avea fapte bune înaintea lui Dumnezeu. Și anume, ei erau, de toți 7 tovarăși dulgheri, într'o pădure. Lucrau la lemn pe unde se întâmpla. Diavolul însă nu-i conținea de loc cu dragostea: veșnic venia și strica gustul mâncării bieților lucrători, veșnic.

Mai mare necazul pe cel ce era bucătar în săptămâna în care îl a-jungea rândul ! Ori era prea iute, ori prea amară, ori sălcie din calea afară—dar mâncare ca lumea nu putea fi pentru dânsii. Acuma se des-nădăjduiseră și ei, hotărîndu-se a mai răbda și de foame mai bine, de-cât-or mânca ceia ce nu le primia sufletul. Nu știau măcar cine le face buclucul. Numai iaca vine și rândul lui sfântul Toader. Face și el mân-care,—ceilalți erau la lucru—diavolul iar vine și dă să le spurce mân-carea, atunci el îl apucă binișor și-l prinde. Zădarnic însă, căci toată săptămâna l-a necăjit și de-abia Vineri sara a izbândit sfântul—se vede că Dumnezeu așa i-a dat—și l-a legat bine c'o ață părăsită așa fel că n'a mai putut pe urmă să facă răs din mâncarea lor.

Ceilalți dulgheri aflând despre puterea dulgherului Toader, l-au făcut sfânt, căci Dumnezeu ținuse la dânsul și i-au zis: Măine să fie ziua ta, adică Sâmbătă, iar numele tău va fi sfânt, căci ai prins pe Necuratul.

Din Vlăsinești-Dorohoiu.

Dumitru Furtună

dar zice că a uitat unele părți din ea, așa de exemplu chestia cu „sinul lui Avram” etc.

Cu deosebit pathos spune „câinii de jidovi”, „alghinușa” și „Dzeu cu noi în jis (vis)”

„Luca Vangelescu” a scris el

„Crumințele”,—l-am întrebat de 2 ori că așa zice, nu cuvînțele?, și l-am lăsat să o reciteze de 2 ori mecanic și totdeauna „crumințele” a zis*.

¹ Pepeni verzi.

267.—De pe lumea cealaltă.

Amu cică într'un sat, a murit o femeie și cum a murit ea, s'a făcut așa, c'a luat-o un moșneag de mână și-a dus-o la poarta unei grădini și zice :

--[Aca vezi, aista-i hoitul tău ! și i-a arătat trupu' ei. Treci peste el, zice. Și când a zis așa, femeia a pășit și pe loc s'a trezit într'o grădină, mândră și frumoasă, cum nu se poate spune, căci pasămi-te, grădina aceea era chiar Raiu. Iar moșneagul acela, cine să fi fos altul de cât Dumnezeu ? Și-o purta amu Dumnezeu pe femeia cea de mână și tot i-arăta,—da ea nu știa c'aceala-i Dumnezeu și nici nu vedea nimic, că-i lunecau vederile, cum ar luneca apa pe oglinzi.

--Moșule, zice, eu nimic nu văd ? Dă' Dumnezeu n'a zis nimic și-a dus-o înainte. Amu de la o vreme, i-a venit femeii așa o sâte, de-i ardea inima, și iar zice :

--Tare mi-i sete moșule ! Dă-mi o lecuță de apă ! Da' moșneagul iar n'a zis nimic și s'a oprit în loc ; și când s'a oprit, abia atunci a văzut femeia că pe unde mergeau ei, numai izvoare de apă erau, și numai fântâni de aur ; narod mult de toată mâna și de tot soiul era acolo și sta la hodină și se desfăta.

Femeea a'ntins buzele la un izvor de celea ; da' când a dat să atingă apa, îndată a perit tot și Dumnezeu i-a zis :

--Ai văzut izvoarele și fântânele celea ?

--Le-am văzut !

--Toate, zice, erau a celor de-acolo, și nici o picătură de apă a ta, pentru că nici o picătură de apă n'ai dat cât ai trăit !

Și mai mergând ei, au dat de-o scurmătură de gâină, plină cu apă.

--Bea de-aici ! zice Dumnezeu, că asta-i a ta ! Atâta pomană ai făcut și tu în lume !

Femeea s'a plecat repede și-a supt leaca cea de apă. Pe urmă au pornit mai departe. Și de la o vreme, așa i-a venit femeii o foame. Da cum i-a venit foamea cea, Dumnezeu s'a și oprit și-a zis :

--Vezi câte sânt pe-aici ? Și femeia a văzut îndată, numai mese cu mâncări, și numai pomi plini de tot soiul de poame,—și toate de aur

--Nu 'ntinde mâna ! zice iar Dumnezeu, că tu n'ai nimic !

Și-a luat-o și de-acolo și-a dus-o mai departe. Mai departe au dat de un ciocan de măr.

--Ie-l ! zice Dumnezeu. Atâta ți-ai strâns și tu în cer, cât ai fost pe pământ, și atâta poți mânca și tu de-aici !

Femeea l-a luat, și-au purces mai departe. D'a când s'a uitat ea la dânsa mai bine, s'a văzut goală de sus până jos ; și-așa i-a venit o

rușine. Da' moșneagului tot i-a spus :

—Moșule! n'ai *netale*, mă rog, ceva să mă'nbrac? Ia te uită câtă-s de goală!

Dumnezeu însă n'a răspuns și-a dus-o înainte până la un loc; acolo au dat de-o cămașă neagră și ruptă și femeia cum o văzu, a cunoscut-o că-i cămașa pe care o dăduse ea de pomană. Și repede a luat-o de jos și s'a îmbrăcat cu dânsa.

—Atâta ai! zice Dumnezeu, pentru că atâta ai dăruit! Și-au pornit mai departe. Și mai departe i-a venit femeii o trudă!

—Tare mă mai dor picioarele, moșule! zice: Nu s'ar putea să mă hodinesc o lecuță?

—Poi nu! a zis Dumnezeu, și-a a mers înainte. Da femeia atunci a dat să plângă, și zise:

—Moșule, da unde mă aflu eu aici? Că eu de loc nu mă pricep, pe unde mă porți și mă duci neta?

Da' Dumnezeu atunci a zâmbit, și-a zis:

—Nu știi c'ai murit? Și acum te-am adus în Rai să-ți arăt că aici n'ai nimic și că viața de-apoi te-așteaptă tocmai în fundurile iadului! Pentrucă trăind pe pământ, la viața viitoare nu te-ai gândit ci numai la cea trecătoare de pe pământ!

Și femeia abia atunci și-a dat cu mintea, că moșneagul acela-i Dumnezeu; și-a căzut cu fața la pământ și-a zis înfricoșată:

—Ce să mă fac Doamne, ce să mă fac?

—Scoală! i-a zis Dumnezeu, și-ascultă ce-ți spun și te 'nvăț: — Te mai las să mai trăești pe pământ, 7 ani de zile! Da, zice, vezi de fă în vremea asta tot ce-ai văzut aici, că până acum n'ai făcut. Să nu care cumva însă să spui prin sat, pe la oameni ceva din cele ce ai văzut și s'au petrecut cu tine, că atunci pe loc mori!

Și după ce-a grăit Dumnezeu așa, femeia a eșit din grădina ceia și s'a petrecut iar peste hoitul ei; și numai a deschis ochii. Când s'a uitat ea împrejur s'a văzut în raclă și oamenii o duceau la groapă,—că cele câte s'au petrecut, s'au petrecut în 3 zile, cât a stat ea moartă. Amu când s'a ridicat ea de colo, s'a speriat tot norodul și s'a împrăștiat care încotro a văzut cu ochii. Da' ea a prins a-i striga:

—Nu vă temeți oameni buni,—nu vă 'nspăimântați! S'a strâns iar lumea, și-a luat-o la iscodit și l-a întrebat, care mai de care. Da ea nimic n'a spus din câte văzuse!

Și-apoi a mai trăit 7 ani femeia ceia. Da' din cât fusese de avană și de *teșchină* la inima ei înainte de-a muri, amu după ce înviase, n'o mai cunoșteai; atâta se făcuse de darnică și de țiitoare la cele sfinte. Apoi când i s'au împlinit anii, s'a pus singură în raclă și a murit; și cum a închis ochii au venit îngerii de-au luat-o la rai.

De la mătușa Catrina, Vaslui.

Gh. I. Popescu

268.—De ce sf. Ilie are mare necaz pe draci.

Se zice că odată sfântul Ilie pe când umbla pe pământ, s'a întâlnit cu diavolul în drum. Atunci acesta i-a zis:

—Bine mă, Ilie, tu umbli pe-aici și nevasta ta doarme cu ibovnicu' în pat. Sfântu' Ilie, auzind că-i zice pe nume, l-a întrebat:

—Da' de unde știi tu mă, că mă cheamă pe mine Ilie?

—Cum să nu știu, odată ce sunt dracul, a zis ucigă-l toaca.

Pe vorbele diavolului, sfântu' Ilie a plecat spre casă. Ajuns aci noaptea, găsește pe nevasta-sa culcată și lângă ea vede un tânăr înalt și care nu era altcineva, decât fiul său, însă pe care sfântu' Ilie îl uitase, fiindcă plecase demult de-acasă. Nici una, nici alta, scoate paloșul și le retează capetele. Mamă-sa, care dormia în alt pat, deșteptându-se și văzând asta, îi zice:

—Ilie, Ilie, ce făcuși? Nu vezi că omoriși pe nevastă-ta și pe fiul tău?! Sfântu' Ilie, când văzu asta, se căi amar, apoi spuse mamei sale tot ceia ce i se întâmplase; în urmă, drept pedeapsă, se duse în ruștie și stătu acolo trei ani de zile, hrănindu-se cu ce găsia:

După ce trecură acești trei ani, se auzi toacă în cer, care cheamă pe toți sfinții ca să se strângă la un loc și să primească fiecare de la Dumnezeu câte o slujbă. Venind și rândul lui sfântu' Ilie, Dumnezeu l-a întrebat:

—Da' ție, Ilie, ce slujbă, să-ți dau?

—Doamne—zice sfântu' Ilie—mie să-mi dai numai dracii!

—Bine—răspunde Dumnezeu—ți-i dau!

Și unde începe sfântu' Ilie a trăsni și a bubui, de se zice că, săriau vițeii din vaci și copii din femei. Atunci mă-sa, făcându-i-se milă de ceea ce vedea, l-a blestemat zicând:

—Ilie, Ilie, săca-ți-ar mâna ta a dreptă, dacă făcuși așa.

Și de-atunci sfântu' Ilie trăsnește numai cu stânga. De asemenea nu știe nici-odată când e ziua lui, fiindcă atunci mult rău ar mai face în lume. El întreabă pe Dumnezeu când îi e ziua, dar Dumnezeu, cu milă de lumea asta păcătoasă, îi spune sau c'a trecut, sau că încă mai este timp.

Povestită de Gr. Prejoianu din Gârunești-Vâlcea.

C. M. Popescu

269.—Mai umblă și cu strâmbu' nu numai cu dreptu'!

Un boer pleș de felul lui și care avea o cucoană chioară de un ochiu, căuta un argat. Dă de un flăcău într'un târg. Il împacă argat și-l tri-

mite cu alt argat la moșie. Acolo dă de cucoană.

--Ce cauți tu măi băete, l-a întrebat cucoana.

--Ce să caut cucoană chioară, m'a tocmit boerul pleș argat și am venit să-mi cat treabă !

Cucoana infuriată, l-a izgonit iute și degrabă. Când să iasă pe poartă iaca intră boerul.

--Unde te duci tu, măi băete, făcu el :

--Unde să mă duc cucoane pleșule, ia m'a alungat cucoana chioara și mă duc să-mi cat de sărăcie...

Da boerul nu s'a supărat, ci întorcându-l înapoi l-a învățat :

--Măi băiete, ascultă o vorbă ; În lume de vrei să trăesti, apoi mai umblă și cu strâmbu' nu numai cu dreptul. Ce vezi, și ce gândești tu despre alții, ține în tine, vorba ceia : n'avea și'n gură ce ai și'n inimă Flăcăul a priceput vorbele boerului și a intrat din nou în slujbă.

Comunicată de Gh. Mihailescu.

Petru Gh. Savin

BOLI LA OAMENI. LEACURI ȘI DESCÂNTECE

211.--Descântec de șerpe.

Sus tună, fulgeră, ederă pestriță prinsă de peliță, pelița de os, osul în carne, carnea-i mușcată, mușcătură de șerpe, D-zeu să-i trimeată leac, Maica Domnului să-l umbrească.

Se descântă în apă neîncepută, c'un bețișor de alun, mai ales dacă cu el ai omorît șerpe. Cu apa se spală la mușcătură și guști de 3 ori din ea.

212.--De nevăstuică (nevăstuță).

Nevăstuță fată frumoasă, 9 buți ai umflat, 9 buți ai desumflat, opt buți ai uflat, opt buți ai desumflat, șapte buți ai umflat, șapte buți ai desumflat ; șase buți ai umflat, șase buți ai desumflat ; cinci buți ai umflat, cinci buți ai desumflat ; patru buți ai umflat, patru buți ai desumflat ; trei buți ai umflat, trei buți ai desumflat ; două buți ai umflat, două buți ai desumflat ; o bute ai umflat, una ai desumflat, iar Păuna (numele vacei) să rămâe curată luminată, cum Dumnezeu sfântul a lăsat-o.

Descântecul se zice de trei ori ; într'o cofă cu apă neîncepută ; se tot bate apa cruciș, c'o pele de nevăstuică, ori c'un băț de alun, ori c'un cuțit părăstit. Cu apa se spală vita și ce rămâne se dă pe o gărlă. Se

descântă de 3 ori pe zi în 3 zile dacă vaca-i mușcată rău și nu se des-umflă.

M. Lupescu

213.—Junghiul.

Răciala localizată își are și ea descântecul ei numit «dă junghiu».

Se descântă cu un cuțit găsit sau în apă neincepută sau pe trupul bolnavului. Când se atinge bolnavul, se descântă într'una, plimbându-se cuțitul pe trup de colo până colo. Iată și descântecul:

Junghiul din cale,
Junghiul din cărare,
Junghiul din drum,
Junghiul din somn.
Fugi junghiu
Că te junghiu.
Cu limba te-am descântat,
Cu cuțitu' te-am junghiat
Afar' de la c. te-am dat.
Iar fugi, junghiu.
Că te junghiu
(Aci se scuipe odată)
Eu cu limba te-am depărtat,

Cu cuțitu te-am junghiat;
Afară de la c. te-am dat.
Din spata lui (de unde-l ține jun-
ghiul pe bolnav).
Eu te-am depărtat.
Te-am scuiat
Afar' te-am dat
Și tu te-ai dus
În foile *brajdlor*,
În crăcile fagilor.
C. o rămas
Curat, luminat
Ca argintul cel curat.

Contra junghiului se folosește și așa numita *ață de junghiu*. Așa se face din câlți de cânepă de vară pe care vrăjitoarea îi răsucește în mână fără să-și arunce ochii la câlți. Înainte de a începe descântecul, ea suflă peste câlți și-și scuipe în degete, ca să poată răsuci. Mai șoptește următorul descântec, cât ține răsucitul.

Fugi junghiu
Din . . lui C.
Nimic nu știu
Nimic lui C. să-i fie.
Cu sufletu' te-am suflat,
Cu limba te-am descântat,
De la C. afar' te-am dat

Să rămâie curat, luminat.
(Pune mâinile la spate, continuând.
Cum nu văz eu, când răsucesc
Așa să nu mai vază C. junghiu
Nimic nu știu [pe trupul lui.
Nimic lui C. să fie.

Această ață și-o leagă cel cu junghiul ori la gât ori la mijloc. O poartă trei zile. Apoi o aruncă la răspântii.

Când vrăjitoarea face ață de junghiu, i se arată, dacă se scoală bolnavul sau nu. Are ea o anumită măsură, căreia să se potrivească lungimea ații răsucită, cât a ținut descântecul. S'o nimeri proorocia ei, nu s'o nimeri știut este că un junghiu crâncen răpune zilele ori cui, chiar

dacă s'ar căuta și cu doctorii, nu cu așa de junghiu a vrăjitoarei.

Dar în paguba vrăjitoarei e tocmai neputința aceasta de a prooroci mai ales, când nu vede bolnavul, ursind că se scoală tocmai pe cei cari mor, și din contra, că ea întotdeauna se ferește să spuie răul, să-și poată întoarce vorba dacă se întâmplă moartea zicând: că n'a spus de milă, ca să nu întristeze. La urma urmii nici nu prea i se ține în seamă greșelile acestea. Să te ferească Dumnezeu să fii bolnav și să fi silit să te duci pe unde nu vrei.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. Florea A. Drăghici

214.—Pentru bube dulci

Mă sculai Duminica dimineața și făcui masă mare cu bere și cu mâncare și chemai toate bubele, toate sgâncile, toate rânile iar pe bubele dulci nu le-am chemat și ele s'au suparat și s'au uscat ca gura cuptorului. Amin.

Lt. Al. Saint-Georges

215.—Leac împotriva beției.

Ca să poți desbăra pe cineva de beție, te duci la ballă, unde ieși-o sticlă, și prinzi nouă peștișori (chitici). Ii bagi pe rând, în sticlă în care este și rachiu zicând vorbele:

— Precum fuge peștele de om, așa să fugă (se numește pățimașul de cârciumă, de rachiu și să nu mai beie.

După aceste te întorci acasă, unde frigi cei nouă chitici, după ce i-ai scos din sticlă, și-i dai, să-i mănânce cel cu pricina, apoi îi dai și rachiu din sticla în care au stat chiticii, ca să-l beie, fără să știe ceva dintr'aceste pățimașul.

Auzit de la Presvitera Ana Teodorescu, Lunca, Vânători-Neamț.

Al. Moisei

216.—De plămădit inima¹.

A plecat strigoaica
Din casă în casă,
Din coș în coș,
Și-a găsit
Toate ușele astupate,
Numai la cutare (numele bolnav.)
Casa descuiată, [găsi

Ușa destupată,
Coșul desfundat,
În casă cum intră,
La cutare alergă,
Înima-i fură,
Oasele-i sdrobi,
Sângele-i sorghi.

¹ Cel ce suferă de această boală, are dureri de stomah și de cap. Pe unii îi mai astură și ochii.

Maica Precista
 După strigoaică se luă :
 Voi Maicelor,
 Impărăteselor,
 Jupăneselor,
 Să dați cutărui (num. bolnav.)
 Inima la loc,
 Oasele la loc,

Sângele la loc ;
 Iar cutare să rămâie
 Curat,
 Luminat,
 Ca steaua din cer,
 Ca roua din câmp,
 Ca șorțul Maicei Precistei.

Pentru ca acest descântec să aibă leac, baba ia o destremătură dela haina bolnavului și fuge acasă la dânsa. Acasă bagă destrămătura într'o tomoască (legătură) cu fel de fel de burueni și leacuri, și-o lasă acolo câteva zile. Într'o Vineri spre Sâmbătă, scoate destrămătura din tomoască, ia și un fir de busuioc cu dânsa și vine la bolnav. Afumă bolnavul cu destrămătura vrăjită, iar cu firul de busuioc freacă nasul bolnavului zicând cuvintele de mai sus.

Trușești-Botoșani

C. Atanasiu

217.—Descântec pentru viermi.

Luăm o mână de țarnă (colb) din mijlocul drumului și ne ducem la vita care are viermi și aruncând de trei ori cu țarnă în rană, zicem :
 Câți pochi în raiu, atâția viermi în rană.

218 —Descântec de păr.

Voi mari peri sgârțiți să nu vă spovăduiti. De-o fi de păr de vacă, de-o fi de păr de bou, de-o fi de păr de capră, de-o fi de păr de oae, să fie curat, neinveninat.

Când ai păr la vreun deget atunci ieai niște cimbru și pui într'o tigae puțină apă și să nu se inferbinte tare, și să iei cimbru cela și de câte ori ai zice vorba din descântec, de atâtea ori să moi în apă și să descânți de 3 ori pe zi ; și să începi dintr'o Marți și să ție 9 zile.

219.—Descântec de cârțiță (bube).

Cârțiță bârțiță
 Să vă uscați
 Ca potcoavele cailor,
 Pozderia de cânepă,

Schineni-Tutova.

Ca trestia 'n streșină.
 (Se zice de trei ori, Cu trestia făcută cruce, se dă pe la bube.

Frații Kahu

C A N T E C E

1417.—*Foae verde peliniță
 Cole 'n vale 'n grădiniță
 Frumos doarme-o copiliță
 Cu părul lăsat pe țăță,
 Cam pe piept și cam pe spate
 Inimioara 'n pept se bate.
 Foae verde poamă neagră
 Trece-un voinicel mă 'ntreabă :
 — Dar matale ce ești dragă
 Ești fată ori măritată ?
 Ori zână din cer lăsată ?
 — Nu-s fată, nici măritată,
 Nici zână din cer lăsată ;
 Eu sunt floare de pe mare,
 Adusă 'n corăbioare
 Mă las noaptea pe carare
 Și dau mirezmă la floare,
 Cine m'a mirosi, moare.*

Auzită din satul Pribești.

Natalie Pricop

1418.—*Iu, iu, iu, fecior de rac
 Șapte fete pe un colac
 Și colacul de oțel
 Șapte fete pe-un purcel ;
 Și purcelul fără mamă
 Șapte fete pe-o năframă ;
 Și năframu în cinci ițe
 Șapte fete pe o căpiță
 Și căpița-i fără vârf
 Șapte fete pe-un șofârf.*

Auzită din jud. Roman.

Lucreția Pribeșteanu

1419.—*Leliță cârciumăreasă,
 Ce te ții așa măreață !
 Ori unde-mi ești albeneață
 De-aia mi te ții măreață ?*

*Că și neica mi-e-albenet
 Și nu se ține măreț ;
 Și-mi este cu părul creț,
 Tot nu se ține măreț.*

1420.—*Lele, bărbățelu' tău
 Ologi-l-ar Dumnezeu.
 — Ba să nu mi-l ologească,
 Numai ochii să-i plesnească ;
 Că olog, șade la foc
 Și cu ochii vede tot.*

1421.—*Foaie verde popâlnic,
 Nevasta cu copil mic,
 Nu e bună de nimic ;
 Da' e bună mai săracă,
 Ce i-oi porunci, să facă.*

1422.—*Foae verde și-o tûriță,
 Hai Drăghici la rășniță,
 Să rășnim mălai cu teiu.
 Să mâncăm cu dragavei...*

1423.—*Oltule, Oltețule,
 Seca-ți-ar izvoarele,
 Să-mi trec cu picioarele,
 Să-mi văd surioarele,
 Cum le bate mamă-sa :
 Cu nuiete, cu zmicele,
 Peste dește cu inele,
 Cu stebila de busuioc,
 Peste-âl subțirel mijloc.*

Culese din Gorunești Vâlcea.

G. M. Popescu

1424.—*Verde frunză bob areu
 De ce nu vrea Dumnezeu
 Să facă pe gândul meu ;
 Pe cine iubesc să ieu,
 Și să mor atunci când vreau...*

*Țățe roși cu buldurele,
Eu să mușc, să sug din ele
Ca din doi faguri de miere
Să mă fac stăpân pe țățe
Ca Sârbii pe lubenițe,
Și să fiu stăpân pe pat
Ca Sârbu' pe zarzavat!*

Din Bujoreni Vâlcea dela Pr. I. Tucu,
scris de Gh. Fira.

1425.—*Frunză verde de-un*
[dudău,

*Mândruță de dorul tău
Unde să mă mai duc eu ?
— Vin neică la sânul meu...
— C'ășc mândră vreau și eu,
Să mă văd stăpân pe tine
Ca Sârbul peste grădine,
Să mă văd cu tine 'n pat,
Ca Sârbul cu zarzavat
Să mă văd stăpân pe țățe
Ca Sârbul pe lubenițe.*

Din comuna Miluta-Mehedinți.

N. I. Dumitrașcu

1426.—*Foaie verde de banat
Drag mi-a fost să fiu soldat
Să fac armata 'n Bârlad
Și s'o fac la Roșiori
Să dau țărilor ocol
Sabia 'ncins și pușca 'n spete
Să scot dragostea din fete
Și iubirea din neveste,
S'aud calul sforăind
Și pintenii ciripind
Și fetele ieșind
După roșiori privind
Și din gură-așa zicând:
— M'ăș iubi c'un roșior*

*Mă sărută frumușel ;
Dar când e la sărutat
Intră 'n grajdul la țăsălat
Când e dragostea mai dragă
'Ncalecă calul și pleacă,
Când intră 'n manej călare
Face pe murgul să zboare
Roșioru-i om deștept
Te lasă cu doru 'n piept.*

Comunicat de Gh. Petrică (Călinești-
Vâlcea) și cules de el dela Petre Ni-
culescu com. Dudu jud. Olt.

Ioan N. Popescu

1427.—*Arde luminița bine
De cine mi-i dor nu vine
Arde lumina pe masă
Ar veni dar nu-i acasă
Și chiar acasă de-ar fi
Nu l-ar lasa părinții.
Taică-său și maică-sa,
N'ar ajunge a-l însura
Că mi-o rupt rău inima.*

1428.—*Bădiță cu pană neagră
Du-mă 'n lume de ți-s dragă ;
De ți-i rușine cu mine,
Fă-mă brâu pe lângă tine ;
De ți-i rușine cu brâu
Fă-mă lumină de său,
Fă-mă lumină de ceară,
Să merg cu tine prin țară,
Calea că ți-oi lumina
Și-unde-i sta de îi mânca.*

1429.—*Frunzuleana s'o guriță
Fă-mă Doamne-o porumbiță
In ziua Dumiricii
La ușa bisericii
Când or eși deliei
Să-mi aleg unul din ei*

*Care-o fi mai frumușel
Să fie tras prin inel*

Lunca-Bacău

I. Iacobeanu

1430.—*Foaie de pelin
Voinicel străin
Ca măr dulce 'n drum
Cine pe drum trece
Mi-l sburăturește
Rămurele-i frânge
Tulpioara-i plânge.*

1431.—*Verde foi de fragi
Taci tulpină taci
Că tot tu le faci
Și tot tu le tragi
Verde foaie de costrei
Toți lăstarii tăi
Crescuți din pământ
Sunt bătuți de vânt.
Când s'o reteza
Mulți te-or vâicăra
Parte din vecini
Și oameni streini.*

Auzit de la Stratone Mușat.

Goleștii-Badii, Muscel.

Gh. Apostol

1432.—*La omul care mi-i drag,
Șapte boerescuri fac,
Da la cel ce mi-i urit
Lucru-un ceas și-mi pare mult.*

1433.—*Trece dragostea pe apă
Nu i-i frică că se 'nneacă
Și urâtul pe uscat
Strigă că s'a înecat.*

1434.—*De urit mă duc de-a
casă
Și uritul 'n cale-mi iese;
De urit mă duc în lume*

Și uritu' cale-mi ține.

M. Lupescu

1435.—*Dorul, dragă, de la tine,
Peste văi și dealuri vine
Și nu-l poate opri nime,
Nici cioban cu fluieru'
Nici popa cu cântecu',
Numai eu cu sufletu'.
Cin' nu crede dorului,
Aibă casa cucului
Și hodina vântului,
Sus în vârful muntelui.
Câtă boală e sub lună,
Nu-i ca dorul de nebună.
Câtă boală e sub soare,
Nu-i ca dorul arzătoare.
Că dorul unde se pune,
Face inima cărbune.
Și dorul unde se lasă
Face lacrimilor casă.
Vai, mâncat sunt de dușmani,
Ca iarba de bolovani.
Vai, mâncat sunt de streini,
Ca iarba de boi bătrani.
De-aș trăi ca bradu'n munte,
N'aș avea năcazuri multe,
Dar trăiesc ca piatra 'n vale
Tot cu lacrimi și cu jale.*

De la Tanase Florea din Calafat.

1436.—*Strugur roșiu ruginit,
Noi cu drag ne am iubii,
Cu jale ne-am despărșit.
Dar cine ne-a despărșit,
Fie-i moartea din cușit.
Tu, neică, să te usuci,
Ca pânea care-o mândăci
Și ca vinul care-l bei,
Că ai zis ca să mă iei.
Giaba bade te ții mândru,
Că la tine nu-mi e gândul*

*Că na'i casă, nici moșie
 Numai flori pe pâlărie.
 Nici pragu' nu l-oi păși,
 Că ca 'tine-oi mai găsi
 Mai de soi și mai de viță
 Nu ca tine-o zămășiță.*
 1437.—*Ce-ai eșit mândruțo'n prag,
 Ori nu ți e bărbatu' drag?
 De ți-e drag mândrăguță dulce
 Nici odată să nu 'nbuci
 Și aminte să-ți aduci
 De-ale mele vorbe dulci
 Care ți le-am cuvântat
 Și tu nu le-ai ascultat.*
 —*Asculta-le-aș ascuită,
 Asculta le-aș voi de mine.
 Dar acuma n'am de cine;
 Că de cine am avut
 Fost-a vreme ș'a trecut.
 Fost-a cale și s'a dus
 Ș'a mai fi, ș'a mai veni,
 Dar ca aia n-a mai fi.*
 Spuse de Nicola Ion din Com. Fra-
 țeștița, Dolj. **Șt. St. Tutescu**
 1438.—*Uite una la crișmari,
 Și una la lăutari,*

*Și una la crișmăreasă
 Crișmăreasa cu cercei,
 Face gustu' la flăcăi.*
 1439 — *Foaie verde ș'o lălea,
 Marișo din Prahova,
 Cu cine-ai rămas tu grea,
 Spune-mi te rog draga mea.
 C'un băiat din Câmpina,
 Aproape de Telega.
 Tocmai lângă casa mea,
 Mult mi-a secat inima.*
 —*Marișo dacă vei naște
 Să-mi spui și mie-al cui este.
 Să iei copilul acasă,
 Să-l dai la doică să-l crească
 Și la popă să-l boteze
 La nașu să-l creștineze.
 Așa îți zic eu fie,
 Să-i pui numele Vasile.
 Și când ți-o fi dor de mine
 Să strigi copilul pe nume:
 Vin la maica măm Vasile.
 Tatătu-i la București,
 Imbracat în strae verzi,
 Chiar să-l vezi nu-l mai cunoști.*

C. Gh. Vartolomei

C R O N I C A

C. Rădulescu-Codin: Ingerul Românului, — povești și legende din popor. Cartea aceasta este cel mai bun rod cules în anul acesta, care aproape se încheie. Despre felul de a culege, adică a reda producțiile literaturii noastre populare, al d-lui Rădulescu-Codin, am spus ceva și altă dată. D-l R. aude tot ce i se spune și scrie cu înțeles. Nu frază seacă, stearpă, pe care ți-o spune unul strâns cu ușa «că să ți spună»: „A fost un împărat. Și împăratul avea trei copii. Și copilul cel mic a vrut să prindă leul. Leul din pădure”. D-sa scrie cum i se spune, numai când i se spune cum îi place, — când i se spune frumos; și scrie de obicei cum își închipue că ar trebui să i se spună, adică tot frumos, ceea ce se întâmplă aproape întotdeauna. Și zic aproape întotdeauna fiindcă nici d-l Rădulescu-Codin nu știe stenografia, nici povestitorii d-sale n'ar fi nebuni să spună frumos, când l-ar vedea pe d. R. Codin că nădușește scriind. Ii vor spune când l-or vedea cu paharul, cu bucatele.

Și lucrurile acestea de altfel le-am mai spus — și nu cu gândul de a învăța pe alții. Dacă rămân la felul și la bielsugul scrisului d-lui Rădulescu-Codin, nu trebuie

să am decât cele mai frumoase cuvinte de laudă. Și se înțelege, *lucrul de căpetenie acesta e*.

Unde însă nu pot sta alături de d-l Rădulescu-Codin, e la părerile d-sale pe care le înșiră în „Introducerea” și notițele de sub unele bucăți. Dacă arăt aceste nepotriviri, se înțelege, nu o fac cu gândul de a învăța pe alții.

Autorul își subintitulează colecția sa „*povești și legende*”, vrând să arate că într’adevăr, cartea cuprinde și *povești și legende*. Ca dovadă, referindu-se la o colecție de legende din 1910, scrie : „ . . . asupra legendelor, fiind scrise câte ceva . . . socotesc nimerit a trece aci unele considerații generale asupra poveștilor . . . ”

Ce-s poveștile și cari deci sunt povești, și ce-s legende și cari anume sunt legende? Nu spune. Cuprinsul poveștilor : „fapte miraculoase, săvârșite de ființe supranaturale, cu ajutorul unor puteri supraomenești, totul fantastic (p. IX)” iar la pag. XIV scrie că vieța, — noi să-i zicem cuprins, — o aflăm în acele povești „cari arată întâmplări extraordinare și care mai des se zic *basme*”. Dar dacă acestea sunt poveștele-basme, cine rămâne să reprezinte *povestea*? (La pag. XV zice că poporul numește *basne* [nu *basme*], poveștile prea lungi).

Intâi temelia-i nelămurită.

Povestea-i cuvânt curat moldovenesc; basmu-i sinonimul său muntenesc, astăzi. Povestea ori basmul este înșirarea unor isprăvi săvârșite de oameni suprafirești, — suprafirești după judecata noastră, să zicem „a cărturarilor” cari nu primim boala fără microb, gluiată fără ger și copii fără alipiri. Noi, „cărturarii”, —căci lumea detreabă, cea mare, care-și face de ursită ca să aducă îndrăgiții, care face farmece să ducă pe pustiu pe vrăjmași, care aduce și duce mana vacilor și a câmpului, și mărăguna aducătoare de noroc și toate celelalte, lumea aceasta, când spune o poveste, trăiește într’o realitate personală.

În povești prin urmare, sufletul omenesc nu „se avântă în sboruri prin nori dus de aripele ușoare ale fantaziei slobode”, ci în niște realități cari potolesc anumite porniri sufletești.

Iată dar ghigherlii din București : cu ce soiuri de subiecte se vor întreține? Iată o adunare de tineri, flăcăi și fete, la țară, pe vremuri cu apucături mai curate : cu ce-și vor petrece vremea? Și ce cuprind poveștile decât *voinicie* și *dragoste*? Mai trebuie alt ceva de laudă pentr’un tânăr decât *voinicia* și *dragostea*?

Poate un flăcău să spună o poveste cu feți de împărași păcătoși și cu fete cari se îndrăgesc de târâie-brâie? Dar fetele ar asculta asemenea spuse?

Pe-acestea ne-am deprins a le boteza povești sau basme, al căroră toată podoabă este straiul cu care povestitorul știe să li-l îmbrace.

Dar *povestirea*? Povestirea-i bătrânilor, e *tâlcul* unei vorbe adânci : „Vorba bătrânească face un galbăn”. Iată o „maximă”, o *vorbă*, care, spre a fi crezută, trebuie ilustrată, trebuie tâlcuită : „A fost unul care a plătit 3 galbeni pentru trei vorbe bătrânești . . . ” Acestea „au un caracter tendențios, urmărind . . . a învedera un precept moral”.

Dar *legenda*? Legenda răspunde curioșității : Cum, cine și de ce a zidit Dumnezeu pământul? Atâtea legende. De ce ursul are coadă scurtă? Atâtea legende.

Dar *taclaua*. Are menire să învelescă, să aducă râsul, fie ea lungă, fie scurtă.

Că sunt încrucișări între aceste împărțiri ale unei „narațiuni”, nimeni nu poate tăgădui, dar cine vrea să le cerceteze, putea să recunoască în fiecare „narațiune”, care-i povestea, care-i taclaua și care-i povestirea.

Înșușirile unui popor se recunosc după aceste producțiuni, cum spune și d-l Rădulescu-Codin, dar să nu creadă că *Jidanul* din legenda „Ingerul Românului” face par-

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și pretenilor Revistei «ION
CREANGA» pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată lei 973.35

NOUȚĂȚI

C. RADULESCU-CODIN

INGERUL ROMÂNULUI

POVEȘTI ȘI LEGENDE DIN POPOR

Prețul 4 lei

ARTUR GOROVEI

LEGENDA

ARBORILOR IMBRĂȚIȘAȚI

Prețul 50 de bani

N. I. DUMITRAȘCU

FLORI DE CAMP

DOINE OLTENEȘTI

No. 4 din *Biblioteca revistei «Ion Creangă»*

Prețul 40 de bani

De vânzare la Redacția revistei noastre

D-sale d-lui

Arthur Gorovei
Fălcium.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul I, No. 3 pe Octombrie 1913, cuprinde :

DOCUMENTE. — N. Botez, Z. Corlăteanu, N. I. Dumitrașcu, M. Lupescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, Lt. Al. Saint-Georges.

INSCRIPTII. — T. Pamfile.

CRONICA. — P.: G. Popa-Lisseanu : Lucrare de monografie asupra cetății Drăstorul-Silistra. — N. Iorga : Câteva știri nouă privitoare la Istoria Românilor. — Virgil Caraivan : Movila roșie.

STAMPANE. — Pecetea Moldovei din anul 1793.

Redacția și Administrația : Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă”	An. I.	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă”	An. II.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă”	An. III.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă”	An. IV.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă”	An. V.	—	—	—	—	5.00

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” — 0.05

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912 — 1.50

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913 — 1.50

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1914 — 1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — 0.20

„ „ „ Jocuri de copii I — — — 1.40

„ „ „ „ II — — — 1.60

„ „ „ „ III — — — 1.50

„ „ „ Cimilituri românești — — — 1.00

„ „ „ Industria casnică la Români — — — 10.00

„ „ „ Sărbătorile de vară la Români — — — 2.00

„ „ „ Boli și leacuri — — — 1.00

„ „ „ Cântece de țară — — — 4.00

„ „ „ Agricultură la Români — — — 5.00

„ „ „ Povestea lumii de demult — — — 2.00

M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătăasă — — — 0.10

„ „ „ Alcătuirea unei gospodării țărănești — — — 0.50

Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj — 2.00

„ „ „ Colinde din popor — — — 0.80

Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur — — — 2.50

Petru G. Savin: Clăcășește — — — 0.40

I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece — — — 0.30

Dr. Ion Urban Jarnik: Însemnări cu privire la limba basmelor populare românești — — — 0.40

N. I. Dumitrașcu: Flori de câmp — — — 0.40

A. M. Nour: Descântece și vrăji — — — 0.30

Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești — — — 1.25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

V. C. Nicolau.—Deaba.

D. Urzică.—Urații.

N. I. Dumitrașcu, D. Fortună, N. I. Munteanu, Șt. Sf. Tușescu, Petru G. Savin, Ioan Preutescu, Teofil Bizom.—Povestiri și legende.

Daniil Răuțescu.—Colind.

Natalia Pricop, N. V. Măntescu, C. G. Vartolomeiu, Al. Saint-Georges, D. Mihalache, A. Moisei.—Datine și credințe.

C. Atanasiu, A. Gornei și M. Lupescu.—Botanica populară.

X. X. Vasile I. Stoica, Petru Marinică, C. Rădulescu-Codin, Șt. Manole, Al. Al. Leontescu, M. Barbu, C. M. Popescu, Al. Saint-Georges, Maria I. Nircea, G. Apostol, C. G. Vartolomei, C. Atanasiu.—Cântece.

I. Brătulescu, N. I. Munteanu, M. Lupescu, A. Moisei, P. G. Savin.—Glume, jâții, taclale.

P.—CRONCA.

Posta Redacției, Bibliografie.

Ilustrațiune: Deaba.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară . . . 40 de bani

În străinătate . . 50 » »

Un număr vechiu, 50 de bani.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . 5 lei.

În străinătate . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPĂȘCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad], Pr. I. C. Beldie [Făltănești-Covurlui], St. Capșa [București], G. A. Cosmovici [Tg. Neamț], N. I. Dumitrașcu [Gara Dâlgă], D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Făltănești [Mănăstireni-Botoșani], Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu [Găinești-Suceava], Dr. I. Urban Iar năk [Praga-Boemia], G. T. Kirileanu [București], N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [J. Vâlcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțișor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], N. I. Munteanu [Jorăști-Covurlui], I. Neculau [Coropceeni-Vaslui], Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu [Crasna-Gorj], C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin [Jorăști-Covurlui], P. Ștefănescu [Dobromir-Constanța], N. Școleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broșteni-Suceava], Șt. St. Tușescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Domnii Intemeietori cari până la sfârșitul anului curgător, nu vor trimite cotizația deplină, se vor scoate din acest isvod, fără vre-o altă înștiințare.

A APĂRUT :

CALENDARUL

REVISTEI

„ION CREANGA”

PE 1914

ANUL IV

Pe lângă partea calendaristică, lucrarea aceasta are un bogat și felurit cuprins în proză și versuri precum și un mare număr de ilustrațiuni

— Prețul unui exemplar 1 leu și 50 bani —

La cinci exemplare, al șaselea gratuit, franco.

Mandatele a se trimite pe adresa **T. Pamfile, Bârlad**

P. DULFU:

Gruia lui Novac

Epopeie alcătuită din cântecele de vitejie ale poporului
român

Cu ilustrațiuni de A. MURNU

Edit. Sfetea

Lei 2.50

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. PAMFILE
Bărlad str. Corbului

ABONAMENTUL ANUAL
În țară 5 lei
În străinătate 6 "

ADMINISTRAȚIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

In ziua de 16 Decembrie, M. S. Regina Elisaveta a împlinit 70 de ani de viață rodnică în fapte.

Rugăm pe Domnul Dumnezeu ca să-I dea încă multe zile cu deplină sănătate și voie bună, pentru fericirea Tării și a Augustei Sale Familii.

„ION CREANGA“

DEABA

Un instrument de pedeapsă întrebuințat mai de mult de autoritățile administrative și mai ales de cele bisericești, pentru pedepsirea acelor ce făptuiau rele prin sate, este deaba.

Instrumentul acesta (partea superioară), s'a găsit în clopotnița bisericii din satul Strâmba (Puești-Tutova), servind în loc de toacă.

Faptul că această rămășiță din deabă s'a găsit la o biserică, se explică prin aceea, că pedepsele se dictau mai mult de preoți și instrumentul acesta sta chiar în biserică.

Dar să lăsăm să ne povestească moș Alecu Cociubanu din Gârdești cum se făceau judecățile și cum se pedepsiau pe vremuri făcătorii de rele:

«Iaca sunt astăzi, cu ajutorul lui Dumnezeu, de peste 95 de ani (născut la 1815, convorbirea avea loc la 1910) și n'am crezut să mai văd ce-mi văd ochii. Acum vre-o 80 ani în urmă (1830), eram flăcăoan și Duminica după biserică ne țineam și noi de oamenii bătrâni, căci așa era treaba atunci; nu erau școli ca acum; trebuia să știm rostul treburilor din spusa celor bătrâni.

Totdeauna când erau judecați oamenii din satul meu, rămâneau

în ograda bisericei unde erau vre-o doi aguzi și acolo venia preotul și chiaburii satului și cu alți oameni bătrâni și începea să descoase pricina ce era în judecată. După aceasta începea preotul să întrebe oamenii cei mai bătrâni care-i vinovatul după chibzuința lor, iar după ce toți chitiau pe cel cu pricina, iar se întrebau cum se cuvine să-l pedepsească.

76. — Deba și Coarnele

Judecata era dreaptă, oamenii erau cu frica de Dumnezeu și era mare rușine când judeca pe un om pentru furătură sau pentru batjocura altuia.

Flăcăii și fetele cari umblau cu rele prin sat, cari se apucau de furături sau cari nu se duceau la sfintele sărbători la biserică, apoi preotul îi puneau la Jug (Debă).

Jugul (Deba) era așezată în mijlocul bisericei și cel pedepsit stătea cu capul și mâinile prinse în debă tot timpul slujbei, iar dacă cel pedepsit făptuise un mare rău, era și stupit de credincioșii din biserică, când slujba era terminată și părăsiau biserica.

V. C. Nicolau.

URĂȚII

48. — Ertăciune

Asculțați cinstiți nuntași,
 Cinstiți nuni mari,
 Cinstiți socri mari,
 Care v'ați adunat
 La această nuntă frumoasă,
 De la Milostivnicul aleasă.
 Dumnezeu ne-a dăruit lumea
 Ce-o privim întotdeauna.
 A făcut cerul, luceferi frumoși,
 Ca și fața lui Hristos.
 Ș'a luat raze de la soare
 Și-a pus l'al nostru sfeșnic,
 Care să ne fie de veșnic.
 Și-a făcut câmpii frumoase,
 Munți cu umbră deasă,
 Pârae cu apă slicloavă,
 A făcut și pe strămoșul Adam.
 Văzând Dumnezeu că nu este
 A locui singur pe fața
 pământului,
 A dat un somn greu strămo-
 șului Adam
 Și l-a adormit,
 Și-a luat un os din coasta stân-
 gă a trupului său
 Și i-a făcut soție,
 Cu sânge din mare,
 Frumuseța din soare,
 După chipul și asemănarea
 Sfinției Sale.
 Deșteptându-se Adam din somn,
 A strigat cu glas mare :
 — Ce este aceasta, Doamne?
 — Adam, nu te speria,
 Că aceasta-i carnea
 Din carnea ta,

Sânge din sângele tău
 Și se va numi de soție
 Și veți crește,
 Veți înmulți,
 Ca stelele cerului,
 Ca florile câmpului,
 Ca nisipul mării,
 Ca iarba pământului.
 Și așa crescură
 Și se 'nmulțiră
 Ca florile câmpului
 Ca iarba pământului,
 Pân' ce ajunse trupul
 La acești doi fii de față,
 Ce stau cu genunchile plecate,
 Cu fețele rușinate,
 Și se roagă cu smerenie,
 Să le dați blagoslovenie,
 Și se roagă cu plecăciune,
 Să le dați cuvânt de ertăciune.
 Dumnevoastră cinstiți părinți,
 Toate în pământ să le lăsați,
 Și acești doi fii să-i ertați.
 Căci ertarea părinților,
 Întărește casa fiilor ;
 Iar blestemul părinților
 Risipește casa fiilor.
 Fie temelia de piatră,
 Că o risipește toată.
 Domnul a dăruit l'acești doi fii
 Stimă crăeasă,
 Coroană împărăteasă,
 Turme de oi,
 Cirezi de boi,
 Cărduri de vaci,
 S'ajute și pe săraci.
 Iar dumneata doamnă mireasă,
 Plângă și suspină,

Din astă seară intri în casă
străină
Te-or muștra fără de milă,
Și te-or bate fără vină.
Că mila de la bărbat,
Ca frunza de păr uscat ;
Când gândești că te umbrește
Atunci mai tare te pârlește,
Ai o soacră, poamă acră,
Oricât de mult s'ar coace,
Dulce tot nu se mai face,
Esă afară ca o moară,
Intră'n casă ca o coasă,
Ca o sabie tăioasă
Și s'așează într'un unghiu,
Ca un junghiu.
Și tot geme
Și tot screme,
Nici nu vrea s'aducă lemne.

Iar mie mi s'ar cădea,
De la cinstita mireasă,
O năframă frumoasă
Și una de ibrișin
Să-mi fie cheful deplin,
Și-o copiliță frumoasă
Să mă petreacă acasă.
De la flăcăul Daniuliuc, Tudora-Po-
țosani.

44. — La masa cea mare

Buna ziua, masă frumoasă,
Cinstiți gospodari d-voastră,
Pe unde v'am aflat.

V'am chemat,
Pe unde v'am ştiut,
V'am pofsit,
Mese v'am înlins,
Făclii v'am aprins,
Peste mese,
Feţe de mese,
Saham cu bucate,
Linguriţe *poposile*,
Pentru guriţa dumnevoastră
preqătite.

Dumneavoastră nu slați
De vă uitați,
Poftim și luați
Din pâine, din sare
Din darul Sfinției sale.
De vor părea aceste bucate
nesărate.

Ne-ți crede,
Ne-au fost ocnele departe;
De vor părea nechipărate,
Ne-ți crede,
Nu ne-au umblat marchitani
prin sate;

Și de v'or părea nefierte,
Ne-ți crede,
Că n'am avut lemne lăele
Și bucătărițele cam bete.
Lemnele cam putregăioase
Si bucătărițele somnoroase.

Din Tudora-Potosani

D. Urzică

POVESTIRI ȘI LEGENDE

270.—Ignat.

Mai de-demult, oamenii tăiau porcii în ziua de Ignat¹, după ce mai întâi le dau cu săcurea în cap².

¹ 20 Decembrie, mart. Ignat. A fost om ca toți oamenii.

² Este un obicei, că atunci, când se prinde porcul pentru tăiere, ca să-l poată

Așa, Ignat, cu tat'-său, s'au apucat să taie și ei porcul.

Când a vrut să dea Ignat cu săcurea în capul porcului, a nimerit în cap pe tat'-său și l-a omorît!

El, ce să facă? I-a omorît,... I-a omorît!... Incepu a se văila:

—„Iu, iu, vai de mine, ce-am greșit de-am omorît pe tata!...”

A trecut.

După ce l-a îngropat, i-a făcut pomană; apoi a plecat în lume...

A spus și la mic și la mare și la tânăr și la bătrân, că, ce să facă ca să scape de acest păcat?

Și pe-un drum s'a întâlnit c'un popă bătrân. I-a spus tărășenia:

—«Uite așa, așa, așa...»—cum făcuse...

I-a spus popa ca să facă un cinuleț³ la o apă curgătoare și să treacă pe toți călătorii, fără nici o plată; iar la marginea apei să-și facă un cămin, ca să șadă acolo.

Și i-a mai spus:

—«Ia un tăciune de tufă și-l înfige în pământ; dacă s'o prinde până la trei ani, bine, îți iartă Dumnezeu păcatele; dacă nu s'o prinde, să știi că nu ți le iartă...»

Așa a și făcut: și-a făcut cinul și căminul, și-a adus nevasta, copiii,—s'a așezat la apă—, și trecea și ziua și noaptea, pe cine venia...

Trecu astăzi, trecu mâine, aproape trei ani, și, se pomeni într'o noapte,... viscolia și bătea un vânt,... și ei mâncare,... na!... nimic!... —se pomenește strigând de dincolo de apă:

— Măi Ignat!

El răspunde:

— Aud frate!

— Vino, frate, de ne trece și pe noi dincolo, că pe astfel de vreme ne înneacă...

Ignat se sui în cin și trecu. Când dincolo, nu găsi pe nimeni; și trecu iar îndărăt, văitându-se, cum că se înecară oamenii până a ajunge el...

Și când să intre în casă aude iar strigând:

— Măi Ignat, mă!

— Aud, frate, aud!

— Vino frate, de ne trece, că ne înecăm, vai de capul nostru...

Și iar trece dincolo, și când dincolo, iar nu găsi pe nimeni!...

Și începu iar a se văita și olicăi, că ce se făcură?

domoli mai lesne, adică să stea la tăiere și să moară mai repede, i se dă o seacă (c'o seacă) în frunte!

³ Cin : luntre.

— «Eu m'am pus să-mi ispășesc păcatele lui tata, și eu mai multe am făcut!...»

Și când se între în casă, iar aude strigând :

— U-u-u, măi Ignat, mă!

— Aud, frate, aud!

— Vino frate, de ne treci că ne înecăm și alta nimic!

Și iar trecu cu cinul.

Când ajunsese dincolo, găsi doi moșnegi bătrâni-bătrâni. Îi luă în brațe, îi sărută,—că unde scăpaseră de înec—, îi puse în cin și-i trecu dincoace, acasă la el. Aci începu să le spue cum că el s'a apucat să ispășească păcatele lui tat'-său, și acum mai mari păcate a făcut :

— Că de-aseară și până acum, două rânduri de oameni se înecară...

Și moșnegii i-au răspuns :

— Lasă măi Ignat, c'o vedea Dumnezeu!...

(Și acei moșnegi nu erau de cât Dumnezeu cu sfântul Petre).

Intrară în casă. Ignat se uită încolo, se uită pe dincolo, nici un scaun... N'a avut ce să le pue ca să șadă, că era sarac, și i-a dat lui Sf. Petre vigul de cioareci și lui Dumnezeu trâmba de pânză. Cum șezură pe ele, vigul și trâmba începură să crească sub ei....

Copiii plângeau de foame,... plângeau... de ziceai... aaaș!...

Da' uncheșii :

— Măi Ignate, ia' împacă mă, ăi copilași, ce au de tot plâng așa ?

— Păi,... știți ce, plâng de foame... Văzură pe mumă-sa arzând țăstul¹ și nouă ne este rușie să spunem ce-avem de gând să băgăm în el...—le-a răspuns Ignat.

— Ori ce-ași avea, nu ne împăcați până nu ne-ți spune....

Nevasta a făcut ce-a făcut prin casă, și când s'a uitat Dumnezeu și cu Sf. Petre într'altă parte, a lăsat țăstul jos, gol. Când îl văd copiii lăsat, încep și mai tare să plângă.

Mumă-sa le zise încelișor, sărutându-i pe rând :

— »Las' cu maica, că vă scoate ea acum pâinea din țăst,... și o să mâncați,... și o să vă culcați...

Și de unde, că țăstul era gol!

O întrebă Dumnezeu, că ce au în țăst? Ea îi răspunde :

— Nu e nimic,... l-am lăsat așa ca să zică copiii că e pâine,... pân'-or adormi..

¹ În care se coace pâinea. E de pământ.

Și Dumnezeu :

— Ia' împacă copiii, că prea plâng,... caută în țăstul ăla că trebuie s'aveți ceva sub el, nu se poate...

I-a răspuns Ignat, că :

— Nu, că nu avem nimic sub țăst...

— Ia' lasă, caută sub țăst de împacă copiii, nu vezi cum plâng ?

Și când se duce nevasta lui Ignat de ridică țăstul, o pâine d'ele dospite, mare-mare, ce de-abia avea loc sub țăst de mare ce era. După ce-o scoate, o frânge și-o împarte la copii. Se pun copilașii și mănâncă și se mai pun și ei, ai bătrâni...

În timpul ăsta, odată s'au aprins niște lumânări înaintea lui Dumnezeu.

Cum a văzut așa Ignat, repede a priceput că este Dumnezeu.... Și a început să le sărute tălpile picioarelor și poalele țălelor, și mâinele...

Că :

— ...Cum a venit Dumnezeu în casa mea și n'am avut ce să-i dau să mănânce și pe se să șeadă, sărăcuț de mine, Doamne!...

Și Dumnezeu :

— Lasă, măi Ignate, c'ai împlinit toate,—și să mergi cu noi...

— Să merg, Doamne, dar copiilor ce le fac ?

— Lasă-i, am eu grijă de ei,—răspunde Dumnezeu.

Și au plecat: Ignat, cu Dumnezeu și cu Sf. Petre.

Mergând ei așa, au dat pe la carbune ce acum era prins. Făcuse niște rădăcini în pământ și niște lăstari pân' la brâu!...

Și au luat-o înainte... Pe drum, Dumnezeu îi zise:

— Astăzi sânt trei ani de când ai omorît pe tat'-tău, să știi că ți-ai ispășit pacatele... De acum înainte să fii harnic și să nu mai faci...

Și au mers tot înainte, câți ani or fi mers nu se știe, că s'au întâlnit c'o trăsură cu niște telegari de cai, de credeai că zboară, nu alceva, și'n trăsură unde să lăfăiau niște boieri... În urmă le veniau samare încărcate cu marfă scumpă... Negustori mari!...

Și-a zis atunci Dumnezeu :

— Mă Ignate, cunoscui tu pe cineva din negustorii ăia? Ai?...

— Nu cunoscui pe nimenea, Doamne...

— Vezi mă, aia fură feciorii tăi...

— Taci, Doamne!...

— Ai tăi fură, măi Ignate!...

Auzind așa, Ignat, vru să le sărute picioarele și mâinele, și ce să le sărute ? Că și pierisără....

Luând-o Ignat, singur, îndărăt, se întâlnește iar cu trăsura. Iși luă inima în dinți de-o opri, și-i întrebă :

— Eu pe dumneavoastră parcă v'aș cunoaște...; dar de..., nu știu de unde să vă iau..., v'asămui cu niște copii...

— Ce copii, omule ?

— Cu niște copii ai mei cari i-am părăsit la apa cutare...

— Păi..., noi sântem copiii ăia de care spui dumneata... Noi sântem copiii lui Ignat...

— Mânca-v'ar taica, voi sânteți copiii mei !...

Și-au plecat cu toții înainte....¹

Auzită dela Șt. St. Badea din Catane-Doljiu.

N. I. Dumitrașcu.

271.—Năvalnicul

Năvalnic era numele unui flăcău frumos, căzut din cer de frumos. Fetele, cum îl vedeau, se prăpădiau după dânsul și-și făceau samă. Dacă intra unde-va, în vre-un saf, toate cărările se încurcau pentru fețele cele frumoase, și toată partea femeiască nu-și mai ținea firea și umblau femeile buimace—bete, nu altceva. Ce să mai vorbim !

Băetanul cel năzdrăvan—căci și năzdrăvan era gălăfușul cel frumos!—ajunse într'o pădure și acolo ce să se mai afle ? Maica Domnului, având a trece prin locurile acele pline de copaci și de buruiene fel de fel—își încurcă și ea drumul din pricina lui—și ori încotro s'ar fi întors, tot degeaba : trei zile și trei nopți a trebuit să rătăcească Prea Sfânta, până ce într'o bună dimineață, drept în zori, se întâlnește în întunericul pădurei c'o babă îmbrăcată în cămeșă albă, umblând după buruiene de leac și fiind pe semne și ea tehniță de holțeiul cel fermecător.

— Pe cine cauți, bătrână a lui Dumnezeu, în zorii dimineții ?

— Hei ! Pe Năvalnic-voinicul cel ce ursește fetele—răspunse baba—și am să-i fac de urît, să nu mai încurce cărările oamenilor !

Năvalnic, care pândia într'un tufiș, a și eșit la lumină, gata să eie viața și bătrânei precum și Maicei Prea Curate. Dar aceasta, cunoscând cine-i făcuse marele necaz, a blagoslovit asupră-i zicând :

Năvalnic ești, năvalnic să fii.
Între buruiene de dragoste ești și
buruienă de dragoste să rămâi !

¹ Tipărită întâi în „Albina“ No. 10 an, XIII. 1909, iar aici cu câteva îndreptări.

Precum a și rămas : buruiană de dragoste pentru leac, căci și acum el crește în păduri pe «vetre» anume știute de babe făcătoare de «lumea dragă».

De Sf. Maria-Mare, de obicei, se duce vre-o babă de acestea, în zori, la pădure ; împreună cu ea merge tinereț mult chiuind : uiu, iu, iu, iu !

Supărat nu se cade să meargă nimeni la o așa iscodire care cere veselie și voe bună.

Duc în mână mai cu seamă zahăr și, pe lângă altele, zice biata babă cea îmbrăcată în curată și frumoasă cămeșă albă :

«Cum năvălește lumea la zahar, așa să năvălească și dragostea în casă la mine !»

De obicei se chiue mai tare, când se dă cu ochii de buruiana dragoștei—adică a năzdrăvanului și frumosului Năvalnic.

De la d-ra Alexandra Leontescu Vlăsinești-Dorohoiu.

Dumitru Furtună

266.—Unde era nădejdea Casapului !

Ci-că un casap era așa de meșter în a vinde și a tăia carnea, că nici cântar nu-i mai trebuia.

De venia vre-un mușteriu și cerea, de pildă, un kilogram de carne, el lua degrabă și tăia o bucată tocmai de un kilogram, iar mușteriu de se supara sau se ducea la altul să vadă de nu-i păcălit, vedea bine că mai puțin nu-i, dar mai mult, dese ori.

Așa că casapul acela era vestit în toată țara aceea și ajunsese vestea până la Vodă.

Azi așa, mâni așa, se duse chiar însuși trimisul său și veni tot cu vestea dintâi.

Il chemă atunci la curte pe casap, și-l întrebă așa :

— Măi casapule, dacă nu-mi spui de cine și cum ești tu făr-măcat, de tai tocmai cât trebuie, lânzezești pe viață în temniță.

— Dă, cum să fie, înălțate împărate ! Nu știu nimic, să mă trăs-nească Dumnezeu de sus ; luați-mi tot numai viața lăsați-mi-o !

Dacă vede că nu scoate nimic de la el, îl închide și strânge di-vanul, ca să se gândească cu toții, să vadă nu i-or găsi pricina.

Unul bătrân de colo sare și zice :

— Măria ta ! Ia adă-l și pune-l și în fața noastră să tae, să vedem tot drept dă ?

Când îl aduse, chiar așa fu !

— Ia desbrăcați-l și-l îmbracați cu alte haine, zise tot bătrânul acela !

— De acu puteși să-mi luași și capul, tot una-i.

Ce se întâmplase. El avea un chimir pe dedesubt ficsit cu napoleoni, și acolo era nădejdea când tăia drept.

Spusă de tata.

N. I. Munteanu.

273.—Femeia și lemnele.

Ci-că, lumea mai de mult, aducea lemne din pădure; dor îl tăia și spunea:

— Hai lemnule acasă.

Lemnul pleca singur.

O femeie, s'a dus și ea la pădure să ia lemne. I-a spus lemnul lui să meargă singur după cum mergea lemnele; și pe drum, pe ea a durut-o piciorul și a încălecat și ea pe lemn, s'o ducă și pe ea.

Atunci lemnul s'a suparat și-a spus:

— De cât să te duc eu pe tine în spinare, mai bine să mă duci tu pe mine.

Și a rămas lemnul acolo.

A trebuit ca femeia, să-l ia în spinare, să-l ducă acasă.

De atunci a rămas lemnele de le duce omul în spinare, cu carul și cu sania din pădure.

Dacă nu se găsia ea să se sue pe lemn, și în ziua de astăzi lemnele ar veni tot singure acasă.

Spusă de finu Ioniță al Zincăi din Cioroeni-Dolj.

St. St. Tuțescu

274.—Mulțumita omului

Fie-care din noi, avem la dreapta îngerul care ne povățuește de bine, și la stânga pe diavolul care ne povățuește de rău.

Îngerul și cu diavolul se luptă, și se bucură ori se întristează, după cum și omul face pe voia unuia sau a altuia.

Așa, era odată un om, și pentru dânsul îngerul se lupta cu diavolul.

Se pune omul la masă și nu-și face cruce. Atunci zice diavolul bătând în pumn îngerului:

— Vezi, nu și-a făcut cruce, îi al meu; ce mai umbli degeaba.

— Stăi nu te grăbi, zise îngerul domol. Acu nu și-a făcut omul cruce, că a fost flămând, dar stai să vezi pe urmă după ce s'a sătura, cum are să-și facă, mulțumind lui Dumnezeu.

Dar omul după ce mântui de mâncat, căscă cât putu de tare,

întinzându-se alene pe pat, cu luleaua în colțul gurei. Și cum umblase cu cărbunele să-și aprindă luleaua, se fripse, și trase și o sudalmă de cele îndesate :

— 'Ți crucea mă-tii de cărbune....

Bietul înger cică s'a depărtat plângând, iar deavolul bucuros, rânjând de bucurie, mai căpălă un suflet în stăpânirea lui.

Din Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

275.--De ce năpârca are coada ruptă.

Se spune că pe timpul când Noe era în corabie, șoarecele a ros corabia într'un colț și o făcut o bortă prin care apa intra înăuntru corăbiei.

Noe nu știa ce să facă, căci era pe cale de a se îneca cu toții cei ce erau în corabie. Năpârca văzând supararea lui, o pus coada în borta făcută de șoarece și ast-fel o oprit apa de a mai intra în corabie.

Dar apa căutând a intra în corabie, i-a rupt coada, și de atunci năpârca-i cu coada ruptă.

De oarece ea a făcut bine lui Noe, a fost bine-cuvântată de Dumnezeu să nu facă rău oamenilor, dar nici oamenii ei.

De aceia omul când o vede nu fuge de ea și se zice că-i păcat dacă o omori.

Ioan Preutescu

276.—Povestea rachiului.

Intr'un codru pustiu trăia într'o chilioară un călugăr bătrân cu barba până la brâu. Trăia bietul călugăr în liniște nesupărat de nime 'n lume, numai din când în când, cobora la mănăstire, de-și lua merinde pe-o bucată de vreme, și iarăși se ducea la chilioa lui cea cu liniștea dumnezeasca.

Tovarășii lui de vară erau cucul și mierlele, și alte mii și mii de cântăreți ai codrului iar tovarășii de iarnă, erau copacii amorțiți de crivăț și de vâjiirea năprasnică a vânturilor.

Hrana bătrânului călugăr, era numai mâncare de post în tot timpul anului, afară de sărbătorile Crăciunului și ale Paștelor când se pângăria¹ cu puțin lapte; încolo numai borșul călugăresc era hrana de toate zilele, dar și acela cu multă cumpătare. Așa a trăit bietul călugăr mulți ani, ducând o vieață sfântă.

Mai marele dracilor, trimetea de multe ori slugi de-ale lui, doa-

¹ Pângări, a se înfrupta cu lapte.

ră lor putea abate de la vieața cea fericită și să-l ademenească la păcat. Dar cu toată truda tartarilor, nu-l putea, pe cuvios, să-l abată de la vieața lui cea sfântă.

Odată, chiamă iară, mai marele dracilor, pe toți slujbașii lui, și întrebă că, care dintre ei ar merge la călugărul cel bătrân din pustiu, și să-i facă numai de cât smintelele în ori și ce feliu, ca doar ar urî un lucru cât de mic, că îndată ce ar urî ceva, e bun al lor, că dracii pe nime nu iubesc ei mai tare decât pe oamenii ce au ură în inima lor.

Mai la urmă după ce s'a strâns toată drăcăria dintre ceri și pământ, numai ce vine un drac mic, *pogârjit* și șchiop, se apropie dând din coadă, înaintea stăpână-su și zice :

— Eu te-am slujit de multe ori cu credință stăpâne, cum știi și întunecimea la prea bine, și mă prind că ș'amu te-oi sluji, așa că îi fi mulțămît în veci, dar pentru toate slujbele mele trebuie să-mi dai ș'o cinste; că, dă, și'ntr'ei draci e cinste, să mă faci al doilea după tine.

— Bine, zise tartorul cel mai mare, după cum ți'a fi lucrul așa îi căpăta și mărirea.

-- Bun, zise șchiopul, și plesni odată din coadă ca într'o biciuscă, și se făcu nevăzută, prin păcura¹ cea deasă a iadului.

Intr'o zi frumoasă de vară, călugărul cel bătrân, mergea prin codru, ascultând glasul măștrilor cântăreți ai codrului, și ca să-i imiteze, cânta și el după cât îl îngăduiau puterile, stihuri din psaltire. Cum mergea el așa, iaca ese dintr'un pâlce de pădure un om slab și năcăjit ca vai de el, se apropie de bătrân și începe, a se jălui că a răfăcit prin codru, ba că l'o prins hoții și l'o bătut și câte de astea și se roagă cătră bătrân să-l primească în chilia lui vr'o zi, două. Bătrânul îl crede, văzându-l urmărit, sburlit și șchiop, i s'a făcut milă de dânsul și zice că l-a primi.

— Bine, zise ucigașul, care nu era altul de cât dracul cel șchiop, sărută mâna călugărului și se face a plânge de bucurie.

Merg amândoi la chilie, bătrânul îi dă ce avea el de mâncare, și după aceea se dau amândoi la poveste; bietul bătrân nu știea că povestește cu ucigă-l toaca. Șede șchiopul la călugăr vre-o câte-va zile și călugărul se deprinsese cu el, și încă îl îndrăgise pe ciulit.

Intr'o zi se găta borșul călugărului din puțină, că apa era de parte, și călugărul de multe ori bea borș în loc de apă. Văzând

¹ Păcură, fum des.

șchiopul că s'a isprăvit borșul, zice cătră călugăr, ca să-l lese pe el să umple borș; se învoește. Se duce schiopul, aduce apă, împlu putina, face borș, și după ce a isprăvit de făcut, scupă în putina cu borș, fără ca să eie călugărul de samă.

Fiindu-i călugărului sete, se duce la putină, bea borș, da vede că nu-i ca a lui, era mult mai acru, da de băut nu se mai sătura.

Șchiopul după ce-o făcut borșul, o eșit pe ușa chiliei și s'o cam mai dus.

Călugărul, una-două, la putină și tot trăgea la borșu, că așa-i zicea.

Isprăvindu-i-se călugărului merindele, coborî la mănăstire ca să-și aducă altele, da și-o pus de gând să ducă o cană de borșu de-a lui să vadă călugării ce lucru de borșu are el. Ajunge la mănăstire, povestește la ceilalți călugări povestea cu borșul, le dă cana cu borșu, și care cum trăgea câte o gură de borș din cană, se îmbăla. Au băut toți pe rând, iar când au isprăvit borșul din cană toți călugării erau lungiți pe jos ca butucii.

Șchiopul a adus de față pe toată drăcăria, arătându-și isprava, iar tartăonul cel mai mare, văzând așa ispravă s'a ținut de cuvânt

Iar călugării după ce s'au deșteptat, borșuțului din cană nu i-au mai zis borșu, ci rachiu.

Vatra Dornei-Bucovina.

Teofil Bizom.

C O L I N D

38. Jos, pe mare'n jos,
De-auzit s'aude,
De văzut, se vede,
Neagră corăbioară,
Neagră și smolită,
De soare pârlită,
De ape stropită,
De vânturi bătută,
De țarmuri trântită,
De vaduri tocită.
Intr'însa cine-mi este?
— Doi neguțători,
Vin din alte țări,
Tot din țări sfreine,
De pe ape line,

Din vâslă vâslește,
Din cârmă cârmește,
La vaduri sosește,
La vaduri, la vamă.
Vameș cine-mi este?
(N) făt-frumos.
Dalba vameșoaică,
(N) dochși negri.
Dintâiu strigară :
— la eșiți, eșiți,
De ne vămuiți
Și ne sloboziți,
Că é mult de-aseară
De când slăm afară.
D'al doilea strigară :

— Ia eșiți, eșiți,
De ne vămuiți.
Dalba vameșoaică
Afară eșiră
Și-astfel le grăiră :
— Stați, nu-l mai
strigați,
Că mi-l deșteptați,
C'asear' a venit
Frânt de ostenit.
Și el s'o sculară
Și s'or necăjiră,
Pe voi v'or luară,
Pe mare v'or dară.
D'al treilea strigară :

— Ia eșiți, eșiți
De ne vămuiți.
Dalba vămășoaică,
Milă că-și făcură
Și mi-i vămuiură.
Vamă ce le luară ?
Fir și ibrișin,
Postav de cel bun,

Blană de samur,
Marfă femeescă,
Căci e mai bănoasă
Și e mai frumoasă.
Jos pe mare'n jos,
Merge cu folos
La Târgul frumos,
(N) Făt-frumos

Și (N) dochiși negri
Ei să fie sănătoși
Tot în șlirea lui Hris-
tos.

Dragoslavele-Muscel

Daniil Răuțescu

DATIDE ȘI CREDINTE

1667.—Se zice că e mare păcat, dacă-ți intră cineva în casă, mai cu seamă un copil sau o femeie însărcinată și nu-i vei da să guste din ce mânânci. Sau poate ai bucate la foc, cari prin mirosul lor fac poftă. Povestea o femeie bătrână ce s'a întâmplat mai de multă vreme. Un băețel cam de vre-o 4 ani, a fost trimis la o vecină să împrumute ceva. Femeea, tocmai atunci mânca niște plăcinte. Băețelul, fiind ațâțat de poftă, uită să ceară numai de cât și se uita mereu la femeie cum mânca. Dar lui nu-i dote mărca o bucățică. Cum privirea lui era îndreptată numai la plăcintă, când văzu cea din urmă bucățică că se sfârșește, zice, că numai a băfuit din palme, zicând: «S'a mântuit!» și căzu mort pe loc.

1668.—Dacă ți-i poftă de ceva, linge palmele și nu-ți va fi nimic.

1669.—Să nu afumi putina când umpli borș, că se face pe cea lume păcură.

1670.—Să nu pui corciova și lopata cu latul în sus, că se sue vârcolacii și mânâncă luna.

1671.—Să nu dai cu melestelul în foc, când umpli borș, că se va face sânge, că ar fi avut jurământ. Niște oameni ar fi prins o femeie sălbatică și ea a zis că s'o lase să se ducă să-și aducă cei doi copilași ai ei, și de n'o veni înapoi, să arză cum ard femeile melestelul în foc când umplu borș.

1672.—Când cineva omoară un prunc și-l îngroapă nebotezat, se întâmplă câte odată, noaptea, trecând cineva pe acolo, că aude un orăcăit de copil. Dacă acel om știe, zice că să rupă o cârpă din haina lui, s'o arunce îndărăt, că va fi bine pentru el că scapă un suflet, că aceia ar fi crijma lui de botez.

Pribești-Vaslui

Natalia Pricop

1673.—Dacă îți sădești un brad mic în ogradă, acel care l-a îngropat va muri când bradul va ajunge cât el de înalt și apoi casei aceleia nu-i va merge bine.

1674.—Casa, împrejurul căreia sunt sădiți plop, nu va avea parte să fie locuită de stăpână-său, ci va fi locuită de alții și va fi mai mult pustie.

1675.—Femeia care s'a apucat să coase fiului său prima pereche de ismene, să șadă într'un loc să nu se mute din loc în loc căci la vremea însurătorii, flăcăul va umbla în afătea sate, în căte locuri s'a mutat mă-sa când i-a cusut prima pereche de izmene.

1676.—Când femeia țesând pânza, a ajuns la natra cea din urmă, (natra este bucata de pânză dintre sul și ițe) și unde strâng toate săniile, lătunoaiile și cărceii făcuți în timpul țesutului din pricina nebăgărei de samă și când de năcaz femeia spune că și-ar da bărbatul aceleia, care ar fi în stare să-i țese această natră, iar fata, amanul, să se sânguiască a o găli până'n seară, căci de o va lăsa pe a doua zi, nu vor ține mult cămășile făcute dintr'însa.

1677.—Marțea și Sâmbata să nu pui pânză nici odată, că n'o mai isprăvești, dar nici să nu începi un lucru în aceste zile.

1678.—Pentru ca busuiocul să miroase frumos, să-l sameni înainte de răsăritul soarelui.

1679.—Când se lasă țărâna pe mormânt și rămâne ca un fel de groapă, cel răposat are multe pacate.

1680.—Scroafa, care fată de lună nouă, purceii îi naște cu colți și trebuie relezați, căci altfel, nu-i primește mă-sa.

1681.—Dacă în ajunul Crăciunului preotul va șede pe pat și sub lăicer vei fi pus grăunțe, acelea dându-le la gobăi, nu se vor îmbolnăvi, cloștele vor șede bine și, după cum se țin băeții după preot, așa se vor ține puii după cloșcă.

1682.—În ajunul sfântului Andrei seara, se duc mai multe fete și numără cu ochii legați nouă pari de la gard, iar pe al noulea îl înseamnă, legându-l cu o cordică; a doua zi se duc să-și vază parii și al căreia e lung și subțire, bărbatul ei va fi bogat.

1683.—Visurile înspre Duminică, nici odată nu se adeveresc.

1684.—Dacă cocostârcii vin în mai mulți ani de-arândul pe aceiași casă, cu toate că-s cam supărați de cei din casă, e semn că din casa ceea are să iasă ceva bun, cu toate că s'ar întâmpla să și moară cineva din casă.

1685.—Duminica să nu faci focul, căci arzi pe sfânta Duminică,

ci mâncarea pentru acea zi să ți-o faci de Sâmbătă.

1686.—Să nu bei nici odată apă din cofă sau din căldare, căci vei face bale la gură.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu

1687.—Când ai ulcior la ochi și vrei să scapi de el, dă-l cu fusul cel de leacă, încălzit și îndată îți trece; altfel: încălzești coada lingurei și dai peste ulcior cu ea, întorcând mâna cu lingura pe după cap.

1688.—De zabale iar te mântui, dacă te dai cu cămașa întoarsă de la partea de dinainte (gura cămășei) să nu mai spui însă la nimenea acest leac, că apoi nu-ți trece.

1689.—Când vezi ceva frumos, bun, și-ți vine să te miri zi: ptui! să nu fie de deochiu, și acel ceva nu mai are habar că l-ai deochea.

1690.—La mânjii mici, se atârână o lingură stricăță de gât, ca cine-l vede, să se mire de lingură, iar nu de mânzișor, să-l deoache.

1691.—Când doi frați sunt născuți amândoi în aceeași lună, nu în acelaș an, însă, atunci când se însoară ori se mărită unul dintre dâșii, celălalt trebuie să steie legat în lanțuri, încătușat, de piciorul patului, ca să nu moară.

1692.—Când caști tare, fă-ți cruce la gură, ori crucea obișnuită, să nu-ți rămâe gura strâmbă, Doamne ferește!

1693.—Liliacul, cică se face din șoarecele care mânâncă nafără din biserică.

1694.—Când dă bruma în proorul sau în preajma lui Sfântul Gheorghe, să fim încredințați că acelaș lucru se va petrece la sf. Ion de foamnă.

1695.—Când duce porcul paie în gură, e semn a ploaie. Tot a ploaie-i atunci când e vremea închisă, trăsnește mereu cloșca și puii chisculie de mama focului; de asemenea când arde fundul ceaunului, ori se aprinde și arde înstelat hoarna, în dreptul unde facem mămligă.

1696.—La clacă, la desghiocat de popușoi, cine găsește mai degrabă 12 popușoi roși, se poate duce la culcare.

1697.—Nu-i bine să torni nici odată peste mână.

1698.—Dacă ieai mămligă din ceaun, ori mânânci din oală, îți plouă la nuntă.

1699.—Dacă ieai fetei flori din cap, nu-i bine, căci acea fată nu se mărită degrabă.

1700.—Când pleci undeva și te întorci înapoi, nu-ți merge treaba în plin.

Larga-Bacău.

C. G. Vartolomeiu

1701.—Să nu lași foarfecele deschis căci stau gurile rele și te vorbesc.

1702.—Când pâlpâie focul tare și sare, să zici : pocnească ochii dușmanilor, cum pocnește sarea în foc.

— Când dă laptele în foc, arunci sare ca să nu crape fățele vacii. În Brăilița se zice că dacă fuge laptele în foc, fuge fructul vacii și atunci iarăși arunci sare.

1703.—Când pui o cloșcă în lună nouă, ca să nu chisculie puii, îi pui prin nouă ciurcele în ciubăr. Când o dai jos cu puii în poală și cu ochii deschiși îi dai peste tăietorul de lemne ca să nu-i fure uliul.

1704.—Dacă sameni în lună nouă, planta nu face rod.

Jud. Brăila

Al. Saint-Georges

1705.—*Despre barză.* Barza cea cu ciocul lung și cu picioaroan-gele ei, e cea dintâi pasere care ne aduce vestea sosirii primă-verei.

1706.—Dacă primăvara vezi întâi și întâi barză în sbor, e semn că peste vară, în acel an vei fi sănătos, vei munci într'una și vei călători.

1707.—Dacă o vezi întâi stând pe loc, în picioare pe baltă, în fănețe ori pe cuib, în acea vară vei fi tot bolnăvicios și amărit.

1708.—Barza păzește de foc casa precum și celelalte acarete din curtea unde își are ea cuibul.

1709.—Dacă-i vei lua puii din cuib, atunci pe lângă că te bles-temă, apoi îți mai face și alt rău: îți pune foc casei. Fură de la vre-o vatră un tăciune, îl aduce în cioc și-ți dă foc casei.

1710.—Se zice că tot omul nu se poate să aibă toți copii buni, ci trebuie să se isbească din ei și câte unul rău. Asemenea și pasărilor. Între puii lor nu sunt toți buni, ci e și câte un pui rău desmetic, neascultător. Ei bine, barza are darul de a-și cunoaște puiul cel rău încă de pe când e mic și golaș. Ea îl apucă în cioc și-l aruncă din cuib, iar puiul căzând jos, moare. Alți oameni spun că acela e un prinos de mulțumire și recunoștință pe care barza îl aduce către gospodarul curței care i-a îngăduit a-și scoate și ea pui în curtea lui. Dacă l-ai lua de jos și-l vei pune îndărăt în cuib, ea îl va arunca din nou, or îi va da una în cap cu «barosul» să-l omoare.

1711.—Barza oricât de dinvreme și-ar scoate puii aceștia, deși s'au făcut sburători, totuși nu pot sbura până ce n'apucă coajă de pepene galben. Atunci, îndată ce mama sa în demânarea adusă s'a întâmplat și coajă de pepene galben, atunci puii o mănâncă cu poftă și apoi sbor îndată.

1712.—*Rândunica*.—Când vezi rândunica întâiu și ești pe loc, caută sub piciorul drept, scormonește în pământ, că vei găsi un cărbune. Ieă acel cărbune și păstrează-l, că-i bun de friguri: când cineva zace de friguri, pisează-i cărbune de acesta în apă des-cântată de friguri, că-i va trece.

1713.—Rândunicei e mare păcat să i se ieă puii sau să-i strice copii ouăle. Ca orice pasăre se sbate și piscuie jalnic, iar în piscuiala ei rostește blesteme împotriva acelor copii răuîncioși cari îi răpesc puii, astfel :

Tată-tău în tuciu,
Mă-ta în furci,
Copilașii în căldăruși.

Adică tată-tău să moară opărit într'un tuciu ce fierbe pe foc, mă-ta să se înțepe în furci ascuțite de fler, iar copiii să moară opăriți în căldări.

Goleștii-Badiei, Muscel

D. Mihalache

1714.—*Turte și colaci*. Turte se fac de ajunul Crăciunului, iar colaci nu. Turtele se fac în formă de cercuri destul de subțiri, care se pun unele peste altele. Peste dânsle și între dânsle se pune ori julfă, ori numai zahăr pisat. Toate se așează în farfurii ori talgere. Pe lângă turte se pun: găluște, bob, mazere, perje fierte; apoi malaiu ori pâne și un litru cu vin pe masă. La Bobotează, pe lângă aceste se mai pune și o farfurie cu colivă de grâu, pe care a doua zi o duce la biserică. Numai preotul svârle o lingură 'n pod, să pălească'n grindă. Copii, precum ș'ai casei, s'ațin să prindă boabele ce cad jos. Cine prinde mai multe boabe, acela la vară prinde roiul.

1715.—*Tăerea porcului*. Crăciunul n'are nici o baftă, dacă nu-i chișcă, cighir, cârnați și slănină la hârg. De asta Ignatul e una din zilele pline de mulțumire sufletească pentru toți gospodarii. De obicei în această zi se taie și se grijesc porcii; dar unia îi taie înainte sau după Crăciun; mai înainte, pentru economia hranei, iar cei ce-i taie după Crăciun, pentru a le mai da hrană și a se ghiftui mai bine și îngrășa. Porcul se înjunghie în beregată cu cuțitul cel de teacă. Se smulge părul și coama; apoi se părlește, făcând un foc mare cu găteje în bătătură. Se curăță bi-

ne scrumul, apoi se spală cu un şimultoc de paie de fân înmuiat în apă. Se mai toarnă apă şi se spală până se face curat ca'n palmă. După asta i se face o tăietură în frunte în formă de cruce şi una pe spate. După asta se cenătuşe. Se dau borhaturile de-oparte spre a le îngriji femeea. Slănina, muşchii, coastele şi capul cu picioarele stau în covată trei zile 'n salamură. După asta, se ridică în pod, la fum, atârându-se de pârghia casei. Şi numai când trebuie se iaie câte-o bucată pentru făcut scrob ori altfel de bucate. După ce-a stat vre-o 2-3 săptămâni, se iea de la fum şi se pune în anumite lăzi pentru păstrare.

1716.—*Sfinjirea mesei la ajunul Crăciunului.* Masa e încărcată cu tot ce e mai bun şi aşa zise bucate de sec. Nimene n'are voie să descopere masa până ce nu intră preotul pe uşă. Tot aşa n'au dreptul să guste din masă, căci face bube. Preotul cântă, apoi stă pe laiă, după ce a blagoslovit întreaga masă. Iea şi gustă din picioare un fel de mâncare. Bărbatul destupă sticla cu vin şi cînsteşte pe preot. Preotul face urările cuvenite în legătură cu venirea sărbătorilor. De-i glumeţ, mai spuue câte-o glumă. După ce iese preotul, se mătură casa. Gustă din masă şi cei ai casei, şi ceia ce le-a rămas, dă şi la alfi megieşi, ca Dumnezeu să primească.

1717.—*Umblarea cu icoana* e tot acelaş lucru cu umblarea cu ajunul. Dar se zice : când umblă cu ajunul Crăciunului, are icoana; iar când umblă cu ajunul Bobotezei, preotul umblă cu crucea. Despre moş ajun nu se vorbeşte decât numai simplu de ajun. La fiecare ajun creştinii stau şi aşteaptă să sărute icoana sau crucea, dacă-i vorbă de ajunul Bobotezei. Tot aşa şi fiecare copil trebuie să stea acasă să sărute icoana ori crucea. După săvârşirea acestor lucruri, stăpânul casei plăteşte preotului câţiva bani. Şi numai la Bobotează, pe lângă bani, trebue să-i mai dea şi un fuior de cânepă, ce-l pune de-asupra pe cruce, în semn de dragoste şi cinste a casei.

Nemţişor, Vânătorii-Neamţului, jud. Neamţ.

A. Moisei

BOTANICA POPULARA

67.—Urzicele.

Urzica, plantă foarte bine cunoscută, creşte din belşug prin locurile părăsile, pe sub garduri etc.

Urzicele mâncate în cantitate mai mare, aduc o îndreptare desul de simfită celor lipsiți de sânge.

Mustul urzicelor poate fi întrebuințat spre bine contra bubelor și pistruiilor.

Din rădăcină de urzică se face o fertură, cu care e bine să se spele pe cap în fiecare seară, cei ce au mălreață ori le cade părul.

Poporul are obiceiul de a se bate cu urzică în ziua de sf. Gheorghe. Această lovire produce o arsură cu mâncărime, din cauza perilor subțiri cari rupându-se, rămân în piele. Acești peri lasă și niște apă arzătoare, care aduce mâncărimea.

De altfel, poporul întrebuințează bataia cu urzici la dureri de încheieturi (reumatism).

68.—Nucul.

De la acest arbore atât de cunoscut pe la noi, se întrebuințează în medicina populară aproape toate părțile.

Astfel, din frunzele lui, care trebuie culese când încep nucile a se coji, se face un ciai care e bun pentru copiii scrofuloși.

Fiertura frunzelor este de asemenea tămăduitoarea contra bubelor și rănilor.

Chiar mugurii acestui arbore se întrebuințează: Se ia un pumn de muguri și se ferbe foarte bine, fie în grăsime proaspătă de porc, fie în vâșelină; ast-fel se capătă o pomadă bună contra mătreiei capului.

Din fertura de frunze și de coajă de nuc se pot face băi la copiii slăbănogi ori scrofuloși.

69.—Sopârlaiță.

Crește prin locurile râpoase, prin văi, ori pe marginea râurilor. Din această buruiiană fiartă se pregătește o gargară, care se întrebuințează de cei ce sufăr de dureri de gât. (Așa numita boală șopârlaiță).

Jud. Botoșani

C. Atanasiu.

70.—Cruceliță.

Crucelița sau cruciulița nu e așa des invocată în cântecele populare.

Intr'un câutec din Muntenia se aude:

Frunză verde cruciuliță,
Dragostea de copiliță

Ca zeama de chisăliță:
Cine-o 'nghite, tot sughită¹.

71.—Cucuta.

Cucuta, cucută mare, buciniș, este o buruiănă ce crește prin gu-
noaie, pe lângă locuințele oamenilor, pe lângă garduri și alte lo-
curi. Ea crește mare și trunchiul său e gol pe dinăuntru. Are
rădăcina ca a morcovului. Mirosul ce-l dă frunza și trunchiul
său verde, când e frecat în mână, e nesuferit. Vrejul său cu crengi
e neted și cu pefe, cu foile late și crestate ca ale pătrunjelului.
Florile-i sunt albe și în formă de umbrelă; semințele late.

Cucuta n'are nici o întrebuintare în popor. Băeții din vrejul ei,
fac telinci și fluere de cântat.

Într'un cântec din ardeal se invoacă și cucuta:

Prin grădina cu cucute
Ion cu drăguțe multe
Până vine pe la mine,
Il apucă ziua bine.

72.—Cununia legată.

Cununia legată e o buruiănă ce crește prin poenițe și se în-
finde pe pământ ca bostanul, cruciș. Frunza ei e mărunțică; cre-
ște la răcoare.

Se întâmplă dese-ori, că prin farmece, unor flăcăi li se leagă
cununia cu anumite fete. Dacă flăcăul se însoară și ia o altă fată
de câl cea menită prin farmece, acela se însoară degeaba....

Acelui flăcău i se zice că i s'a legat cununia.

Contra acestor farmece, contra acestei impotențe, se întrebui-
nțează buruiana numită «cununia legată».

Se culege planta, se ferbe în apă neînchepută, și zama se bea,
și ast-fel farmecele cad ca luate de mână omenească.

73.—Creasta cocoșului.

Creasta cocoșului crește prin păduri, printre fagi, tei, plop, ș. a.
E plantă de culoare roșie, cu frunza lungă și rădăcini lungi,
la gust dulci. Face floare galbenă.

Cu rădăcina sa, cu toate că e dulce, se dau femeile tinere de
la țară pe obraz ca să se roșească, căci deși dulci la gust, însă

¹ G. Dem. Teodorescu, Poez. Pop. 338.

fac o usturime asupra pelei și produce o roșată purpurie la față.

74.—Culcușul vacei.

Culcușul vacei numit încă și urechea șoarecului, vulturica, hultenioara, hultuioală, iarba eretei, e o plantă ce crește pe dealuri. Are frunzulița lunguiață ovoidă și cu peri mari pe ea. Se întinde pe pământ ca dovleacul. Foile de o parte-s mai verzi—acea de către soare—și pe alta argintii.

E bună feartă, pentru cei ce se nădușesc, și se bea ca ceai.

Culcușul vacei e bun și de răul copiilor și de răhne, ambele boli, de cari zac copiii. Buruiana pentru aceste două boli din urmă, ca să aibă leac se ia cu soroc. Baba, ori femeea ce-o ia, se îmbracă în haină curată, să fie și ea curată, ia o oală nouă și se duce dimineață înainte de a răsări soarele la buruiană, face trei metanii pe locul unde se află, ducând în oală mămăligă rece și sare; cine are pâne în loc de mămăligă poate duce pâne. Cum ajunge acolo, după ce a făcut trei metanii, zice: «Burueană mândră și sfântă, eu te dăruiesc cu pâne și cu sare și cu 3 metanii și dumneta (când sorocește baba e de observat că buruenei nu-i zice tu) să mă dăruiești cu sanatate lui I.

Burueana culeasă se ferbe și cu ea se scaldă bolnavul în ea.

Femeile care au mult la period, o beu feartă cu vin vechiu, amestecată cu bujor.

A. Gorovei și M. Lupescu.

CÂNTECE

1440.—*Foaie verde trei oglici
Lunca-i plină de voinici,
La tot fagul câte cinci.
Și la fagul ăl mai mare
Zace Gheorghe de lungoare.
Zaci, tu, Gheorghe, ori te scoli
Că mie-mi vin peșilori,
Peșilori să mă măril.
— Mărilă-le cât ai vrea,
Că și eu m'oi însura,
Și-oi lua calul de frânghie
Și m'oi plimba pe moșie.
Foaie verde foi de praz,*

*Cine trece pe islaz ?
Gheorghijă cu calul breaz,
Cere flori de la prileaz
Și eu nu-i dau de necaz,
Că mă mușcă de obraz.*

1441.—*Ungurean și brânză nu-i
Pureci și păduchi destui.*

1442.—*Colea'n sat la Vaideei¹
O guriță-i zece lei ;*

¹ Vaideei sau Vaideeni. sat mare de ungureni în Vâlcea.

*Dar în sat la Măldărești,
Nici pe-o sută n'o găsești.*

1443. *Drag mi-i lângă cine joc.
Că miroase-a busuioc.*

1444.—*Eu nu dau nici o para
Și iubesc pe cine-oi vrea.*

1445.—*Fetele de la Novaci,
Nu sunt fete, ci sunt draci.*

1446.—*Fetele s'au supărat,
Pe mîne, sărman băiat.
De ce s'or fi supărat,
Că nimic nu le-am stricat,
Doar odată le-am pișcal,
Le-am pișcal și le-am pupat,
Când le-am prins mai pe'n-
Isăral,
Uitându-se printre gard.*

1447.—*Fetele din Drăgășani,
Dau gurla pe doi bani*

1448.—*Fetele de la Costești,
Mi le fac de 'nebunești.*

1449.—*Fetele de la Horez,
De ele le-amurezezi.*

1450.—*Fetele de la Râmnic,
Dau gurița pe nimic !*

1451.—*Fetele de la Alun,
Dau gurița pe-un tulun.*

Jud. Vâlcea

X. X.

1452.—*Foaie verde iarbă verde
Nu știu luna pe cer merge,
Ori puica la apă trece ;
Nu știu luna-i luminoasă,
Ori puicuța mi-i frumoasă.*

1453.—*Pe cărarea fântâniței,
Găsii salba mândruliței.*

*Salba sună și răsună,
Eși puicuță și-mi dă gură.
Și-mi dă gură cu măsură
Să fie pe-un an și-o lună.
Imi dă gură de călare,
Să nu-mi paie noaptea mare.*

1454. *Puiul de o vreme încoace
Imi trece pe drum și lace.
Eu l'întreb, îi fac muștrare,
Ca să-l văd ce fire are.
El nimic n'adeverează,
Numai din inim' oflează.
—Ah, puică nu mă'ntraba,
Când oiu începe-a ofla,
Pământul s'a clătina,
Apele s'or turbura,
Pământul cu florile
Și cerul cu stelele.*

1455.—*Aseară și-alaltaseară,
Te-am așteptat puiu, la scară.
M'am uitat, nu le-am văzut,
Am amețit și-am căzut.
Am oflat și m'am sculat,
Și de-un gard m'am rezemat.
Am plecat amar plângând
Și norocul blăstămând.
Ah noroace, norocele,
Ori nu ai nici o pulere,
Ca să faci vre-o mijlocire,
Ca s'avem noi vre-o 'nălânire
Să-i vorbesc și să-mi vor-
bească,*

*Să nu mă mai pedepsească.
Ori te crezi că faci vre-un
bine,*

*Pedepsindu-mă pe mine,
Sau te crezi că nu faci rău,
Pedepsind sufletul meu.*

Auzite de la Ștefan Pascal, Corodești-Tutova.

Vasile I. Stoica

1456.—*Foaie verde și-o lealea,
N'ai văzut iubita mea ?*

— *Am văzut-o la cișmea,
Scolea apă și plângea
Și din gură blestema :*
— *Puiule, să le usuci,
Ca pânea care-o mânânci
Și ca vinul care-l bei,
C'ai zis loamna că mă iei.
De luat, nu m'ai luat,
M'ai lăsat de răs în sal.*

1457.—*Și iar verde mere verzi
Flăcăului să nu i crezi,
Că flăcău-i mare câne,
Cu balista de alune,
Peste șapte dealuri vine.*

— *Lasă, puică, te-oi lua,
Când pupăza va cânta.
Când va face plopul mere,
Și răchita vișinele.
Alunci, puică, nici alunci,
Când a face plopul nuci,
Și răchita, mere dulci.
Alunci, puică, te-oi lua,
Când Dunărea va seca.*

De la Taciu V. Drăgănești-Tecuciu

1458.—*Foaie verde trei gra-
nale,*

*Greu-i de trăit, măi frate.
Tu strein și eu strein,
Hai la codru să trăim,
Unde-o fi codrul mai des
S'alegem un loc frumos,
Să facem un bordeș,
Cu gârliciu de cireș,
Furcile de măcieș,
Pereji de salbă moale,
Să trăim un trai cu jale.
Cu ușorii de aramă,
Ca să-și dea părinții samă.*

*Și iar verde, mere verzi,
Vin, măicuță, de ne vezi
Cum trăim noi amândoi,
Amândoi într'un bordei,
Că doi ochi într'un alloi.
Ca doi ochi într'o lumină.
Ca doi brazi într'o tulpină.*

De la Vlasie I., Matca-Tecuciu

Petru Marincă

1459.—*Eu mă duc, puică'n
armată,
Tu rămâi plângând la poartă.
Răzămăță de porlijă,
Cu părul lăsat pe jâjă,
Cam pe jâjă, cam pe șale,
Ca să-mi fie mie jale.
Răzămăță de zăplaz
Și cu lacrimi pe obraz.
Și-o frunzuță trei granate,
N'a rămas nimeni prin sale,
De cât maice supărale.
Maicele își plâng feciorii,
Nevestele, soțiorii
Și fetele, pejiilorii.*

De la flăcân Crăciun Ion din Puești-Tutova.

C. Rădulescu-Codin

1460.—*Foaie verde sălcioară,
Măriucă, Mărioară,
Ce ți-e gurița amară
De seminți de portocală ?
Foaie verde sălcioară
Dă-mi și mie-o semincioară.
Foaie verde și-o lealea,
Dă-mi și mie-o floricea.
—N'are jața flori de dal,
C'astă vară n'a plouat,
Și-am plălit de le-am udat*

1468.—Și iar verde mărgărit,
 Fire-ai neică—afurisit,
 M'ai învățat la iubit.
 Când eram de nu iubiam,
 Unde mă culcam dormiam.
 Dar acum de când iubesc,
 Mă culc, nu mă hodinesc,
 Stau în loc și mă gândesc,
 Incoltro să mă pornesc,
 Puica să mi-o întâlnesc,
 Două vorbe să-i vorbesc,
 Focul să mi-l potolestesc.
 Focul de la inimioară
 Nu mi-l potolește-o țară
 Numai puică într'o sară.
 Nici gârla, nici Dâmbovița,
 Numai puica cu gurița.

Urși-Olt.

Al. Saint-Georges

1469.—La munții de rouă,
 Este-o casă nouă.
 Într'însa cine șade?
 Șade-o măicuțiță
 Și are-o felică
 Și-o chiamă Marița.
 —Mariță, Mariță,
 Ce tot dormitezi
 Și nu mai lucrezi?
 —Maică măicuțiță,
 Cum n'oi dormita
 Și cum oiu lucra,
 C'am avut amant,
 Amant, amantel,
 Suflet, sufleteț
 Și s'a dus, s'a dus,
 La târgul din sus,
 Ca să-mi târguiască,
 Fir și ibrișin,
 Bumbac de cel bun,
 Sculuri de mălasă,
 Să mă 'nvăț a coasă,

Să mă fac mireasă.
 Mi-a trimis răspuns
 Răvășel pe vânt,
 Carle pe pământ,
 Că a logodit.
 N'ar avea loc în mormânt,
 Nici popă la prohodit.

Bârlad

Maria I. Mircea

1470.—Foaie verde de bujor,
 Arde-te-ar focul de dor
 Și pe tine pușor
 Că spuneai că nu te 'nsori.
 Dar acum te însori
 Pe mine să mă omori
 Insoar-te cu Dumnezeu.
 Că bine, nici rău îmi pare,
 Tocmai la ficați mă doare.
 Să iei puile o mie,
 Numai să-mi samene mie
 Și la față și la dos
 Și la mersul meu frumos,
 Că am mersul legănat
 La inimă te-am secat.
 De-i lua una bălăioară
 Să-i mânânc din colivioară.
 De-i lua una urită,
 Dumnezeu să nu-ți ajute.
 De-i lua una frumoasă
 Dumnezeu să-ți fie casă.

Dela Elena Albescu, Ciulnița.

Gh. Apostol

1471.—Când eram în vremea
 Tot frumos îmi trebuia (mea
 Dar acumai vai de mine,
 Și urit îmi prinde bine.

1472.—Șepte văi și-o vale-a-
 dâncă
 Valeu lupii mă mânâncă,
 Stai, lupe, nu mă mânca,
 Pân' n'a răsări luna,

— Știu, dacă mi-i spune, răspunse românul.

— Apoi iaca ce m'am gândit bre! Tot trăim noi bine, ar fi bine dacă și copiii noștri ar trăi ca noi.

— Apoi, vezi, zise românul—noi am făcut ce-am făcut, însă nu văd cam ce-ar trebui să facem pentru ei—bag sama pricepuse ce vrea sârbul, ia spune să te aud!

— Brel eu m'am gândit să ne încuscrim, să ia fiu-meu de nevastă pe fie-ta, rupse sârbul a zice.

— O fi! că n'a fost de mult, răspunse românul

Ce-au făcut, ce-au dres, din ce-a mai dat unul, din ce-a mai lăsat altul, treaba lor. Românul s'a lăsat pe vorba sârbului, iar într-o bună dimineață fata a plecat la sârb acasă. La vre-o câte-va săptămâni după nnnfă, vine fata să-și vadă părinții, dar era mai slabă, se mai ofilise. Mă-sa și tată-seu o întrebă de... cum trăește cu cuscii, cu bărbatu, cu... toți.

— He! tată! De trăit aș trăi bine, dar unde-s douăzeci de linguri la masă, nu-i ca unde-s patru, că, de, douăzeci iau de două ori din strachină și s'a isprăvit, însă mai este și alt-ceva.

— Adică, asta cum ar veni, zice tată-seu, nu-ți dă sârbul demân-care? Ei! ei! asta-i prea lată. Tu la mine n'ai trăit așa! Hm! De! și începu a se scărpinga în cap.

— Ba nu, nu, tată, de dat îmi dă el, dar o mănăcă tot ai lui, iar eu mă cam mulțumesc cu răbdări prăjite.

Și le spuse fata cum se așează sârbii la masă, cum ea le servește, iar când să stea și ea la masă, sârbul cel bătrân, zice:

— Cine mănca!, mănca! bre și săturat, cine nu, sculat, că o mai mânca ș'altdata.

— He! he!... iacă traiul cel bun al giotului! Cine mă puse să-mi prăpădesc fata, după un nefot ca ăsta, oftă bietul bătrân.

— Da, lasă tată, nu te mai supara. Nu știi că tot nașul are naș? Ci, hai, așa socru ai tu soru-mea? Lasă-l pe mine; deseară voi merge cu tine acasă la el, de-a rudele, îl învăț eu trai bun.

Și s'au dus amândoi, fratele și sora, iar la masă, sârbul din goș-gogemite socru, ajunsese fecior de masă. După ce au mănca! în-deajuns, de nu mai rămăsese nimic gătit, fratele felii românului zice în năcazul sârbului:

— Cine mănca!, mănca! și săturat, cine nu, o mai mânca ș'altdata, sculându-se cu toții dela masă.

Ș'a rămas sârbul nemănca!, că nu mai avea ce, vorba băiatului că «tot nașul are naș».

Peste noapte, sârbul, căruia îi înghiorăiau mașele de foame, crezând că cuscru-său cel tânăr e cu dușii de pe lume, și ascultă la cățelul pământului, numai ce zice sârboaicii :

— Da mai rămas-a ceva de-asară, fă nevastă, căci văd stele verzi de foame? Văzuși, afurisitul, mi-o făcu cât de bună, cu ferul de la el ? !

— De, mă bărbate, n'a rămas nimic, guri multe. Mai oprisem puțin lapte băfut, dar l-a vărsat și pe ăla. O să fac o turtă, până doarme el !

— Fă-o mai curând.

În vremea asta, pe când turla se cocea în spuză și sârbii toți pe lângă ea, dându-i zor—flăcăul cari fusese numai urechi, se scoală frecându-se la ochi, se așează între ei, și numai ce zice celui bătrân :

— Ti! mă cuscre, mă, astă noapte visai un vis urît de tot, nici nu-ți poți închipui !

— Ei! da ce visași cuscre că par'că te-auzii așa gemând ?

— Visai rău de tot. Se făcea, că te certai cu tata pe o bucată de pământ, ba chiar era să vă omoriți. Dar dete Dumnezeu de vă împăcarăți. Vă învoirăți și împărțirăți moșia, uite așa !

Și când zise «uite-așa», și puse mâna pe un vătrai, și unde începu nene să arăte prin foc, cum împărțiră moșia, de făcu turla tot una cu spuză.

— Rău vis ai visat, mă cuscre, ferească Dumnezeu și pe vrăjmași de așa vise și ceartă !

Golătatea înconjură, dar foamea dă ghes. Tot așa și sârbul. Ca să-și astâmpere foamea, se duse în grădină cu cojocul în spinare, apucându-se să mănânce varză. Flăcăul după el, c'o prăjină în mână, strigând c'au intrat vacile în varză. Și unde începu să care în spinarea sârbului cu a namilă de prăjină, iar acesta fugea și țipa ca din gura șearpelui. Flăcăul după el și dă-i, trage-i, trosc, pleosc, nu se uita unde da. Trage-i goană, până-i veni sârbului bine de sări peste gard, rămânându-i cojocul atârnat pe gard, când îl mai lovi odată flăcăul.

Sârboica, la țipetele lui, văzând că se îngroașă gluma și-i lată rău, ca să dreagă lucrurile, numai ce zice :

— Lasă-l cuscre, că e Cătu! (Cât—acel care nu se mai satură care n'are sațiu).

— Câte sunt, câte nu sunt, că-i rămase pielea în gard !

De afunci : s'a învățat minte ! Mai mult răbda de cât porunceă ;

vorba celuia : «Cal verde și sârb cuminte».

Auzită de la tata, în comuna Zăicoiu-Dolj.

Podari-Dolj

I. Brătulescu.

672.—Descântec de sărăcie.

Când ai ciudă pe cine-va și voești să te răzbuni, să nu-i faci alt-fel de cât când ai trece pe lângă casa lui, să zici pe nerăsuflăte de 9 ori :

Sărac să fie

Și cu traista să se ție.

Alta:

Să-și roadă buzele de bogdaproste

Și umerii de băirele trăistei.

Spuse de flăcăii H. Ardeleanu și S. Olteanu.

Zărnești-Covurlui

N. I. Munteanu.

673.—La pod.

— Buna dimineață, chicoane Nae !

— Buna dinmineață Ionebaș; ce mai vrești ? !

— Am auzit cî cii mai di samî învațați din Bichirești, s'o pus și lucrî, sî dee drepturi la Evrei; așa am citit în «Luptî».

— Adivărat, măi Ionebaș; dar vezi un lucru: toate drepturile are să li se dee Ovreurilor, numai să ție crășmă la țară, nu.

— Apoi, chicoane Nae, dacă nu ni se dă voe să ținem crășme, ci fel di drepturi ni se dă ! ?

M. Lupescu.

674.—Tiganul cioban.

Un pui de ȝigan, din câte treburi începea, pe nici una n'o putea s'o sfârșească, căci toate-l desgustau.

Lumea din satul lui îl știa, ce poamă-i și nu-l mai suferia la vorbă, când se încerca că voește s'o facă pe sluga. Ca să-și poată căpăta o bucățică de pâine, trebuia s'o eie prin alte sate îndepărtate, unde nu putea să-l cunoască nimenea.

Ajunge într'un sat strein. Aici, dă de-un om bogat și cu oi multe. Din una în alta ajung la tocmeală și la iscusală. Bogătașul îl întrebă :

— Măi ȝigane, poți păzi oile ?

— Le pot ! răspunse dânsul.

- Dar, când va ploua?
— Del... atunci m'oiu lăsa.

De la moș I. Gânju, Nemțisor-Vânători, Neamț.

A. Moisei.

275.—Să fi venit la Paști...

La un preot vine odată un protopopă în gazdă. Da casa popei ca de pe apă: nevăruiă, dărămată, se cunoștea ea și pe dinăuntru și pe dinafară că mână de femei gospodină nu văzuse de multă vreme.

Protopopa cam strâmba din nas și cine știe ce gândia în gândul lui când preoteasa părintelui îl muștră cam așa:

— Poi de, părinte protopoape, Sf. Ta, de ce n'ai venit la paști. Să vezi atunci ce frumos mai grijisem!

De la mama

Jorăști Covurlui

Petru Gh. Savin.

C R O N I C A

D-l **P. Dulfu**, autorul lucrării **Isprăvile lui Păcală**, dă la iveală o nouă lucrare, **Gruia lui Novac**, „epoeie alcătuită din cântecele de vitejieale poporului român”. Scopul, îl arată autorul în „cuvânt înainte” când se roagă de umbra lui Gruia să-i ajute ca

Din vechi cântece răzlețe,
Ce le zic pe la ospețe
Lăutarii cântăreți,
Azi să'ncheg un cânt mareț
De mândrie strămoșească,
De 'ntărire sufletească,
De nădejde 'n viitor,
Pentru-acest ales popor.

Intr-o ușoară versificațiune curg cele 24 de cântece ale epopeiei. Dacă pe alocuri, legătura dintre unele și subiect nu pare îndestul de strânsă, aceasta se datorește cutărui *cântec răzleț*, pe care-l găsim năunai de cât și care, astfel, în loc să ne lese în tihnă să mergem cu Gruia, ne chiamă spre dânsul. Dar pentru mulțimea cetitorilor, cari nu prea răsfoiesc colecțiunile literaturii populare, unitatea rămâne neștirbită și interesul se păstrează același până la sfârșit.

Socotesc că numeroasele ilustrațiuni, i-au adus acestei cărți prețul ce-l poartă. Ea trebuie scoasă de „Steaua”, de Casa școalelor, de toate librăriile în edițiuni estine, trebuie răspândită pretutindeni. E una din cele mai bune cărți, care, pusă în mână cui trebuie, va aduce, hotărîtor, folosul pentru care cred că d-l Dulfu, ostinindu-se, a dorit să-l aducă.

* În **Revue des Traditions populaires**, an. XXVIII d-l Artur Gorovei, începe să publice *Nunta la Români*, cunoscutul d-sale rezumat pe care-l știm

din *Biblioteca Minervei*. Străinătatea găsește cu acest prilej un bun izvor de informațiune.

* Striind monografia satului Fântânele din jud. Iași, pâr. S. Popovici dă câteva obiceiuri la naștere și nuntă, în no. 5 al revistei **Albina**.

* **Convorbiri Literare** XLVII no. 9: *P. Cănel: Păstoritul la poporul român* (Precizări etnografico-istorice). Impotriviri și întregiri pentru alt articol din *Viața nouă* a d-lui Ovid Densușianu, cu acelaș subiect.

No. 10 din aceeași revistă începe să publice *Elementele geografice în poezia noastră populară* ale d-lui *D. Ionescu-Sachelarie*, un soiu de rezumat, astăzi fără mare însemnătate. Tot colo, o frumoasă *Poartă de biserică* din Vadul Părului județul Prahova, desemnată de d-l *Al. M. Zagoritz*.

P.

Poșta Redacției.

D-lui *Oct. Al. Bel*. Acestea nu se pot publica fiind alcătuite de dv. Trimiteteți-ne bucăți culese. D-lui *T. Bizom*. Cu părere de rău, Calendarul se încheiasă la primirea manuscriselor. D. *G. Polcovnicu*. Se va publica. Mai târziu însă. Așteptăm cele făgăduite.

Cărți primite la Redacție.

Pr. T. Bălășel: În munți și mănăstiri, București, 1913, Tip. „Gutenberg”, 52 p.

Muzeul „Saint-Georges din Bârlad”: Colindările revizorului fără leafă și fără nume, Extras din Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1914, Bârlad, 1914, tip. C. D. Lupășcu, 16 p. 35 b.

Emile Zola: Cheful de la Coqueville. Moartea lui Olivier Becaille, trad. de C. Graur (No. 756 din Biblioteca pentru toți) București, f. a. Libr. Leon Alcalay, 107 p. 3 b.

G. Bogdan-Duleă: Românii și Evreii, București, 1913, „Tipografia românească” 253 p., 2 lei.

Atalia de Racine și Sărutarea de Bauville (două piese de teatru) trad. de Haralamb G. Lecca (No. 276 din „Biblioteca pentru toți”) Buc. 1907, Libr. L. Alcalay, 91 p. 30 b.

P. Dulfu: Grula lui Novac, cu ilustrațiuni de A. Murnu, București, 1913 Edit. C. Sfetcu, 262 p., lei 2,50

O rugăminte: Trimiteți Administrației costul abonamentului pe anul următor.

Și alta: Indemnați să facă la fel, cât mai mulți din preajma Dumnevoastră.

O B O L U L

*Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor Revistei «ION
CREANGA» pentru strângerea fondului :*

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma din urmă Lei 973.35

D-l Dr. St. Cassian Hârșoveni-Pocnești, j. Vaslui 5.—

D-l I. Rusu, pedagog școala de agricultură Țigănești, 1 leu
cu : P. Mărinică 50 b., T. Axenie, A. Nicolau, C. Munteanu
și M. Diac câte 30 b., I. Vlasie, I. Dobrin, N. Rotaru, I.
Totoliciu, M. Iovacovici, V. Zglobiu, D. Neculae, C. Popa,
G. Ignat și I. Portasă câte 20 bani, I. Butnaru, C. Teodo-
rescu și V. Teodorescu câte 10 b., Gh. Ștefăniu 15 b. Se

scad 15 bani cheltueli, rămâne 5,—

Total 983.55

NOUȚĂȚI

C. RĂDULESCU-CODIN

FĂT-FRUMOS

— P O V E Ș T I —

Prețul 30 de bani

IN EDITURA REVISTEI «ION CREANGA»

P O V E Ș T I

DE

PETRU G. SAVIN

Prețul Lei 1.50

De vânzare la Redacția acestei reviste în Bârlad, str. Corbului

N. I. DUMITRAȘCU

FLORI DE CAMP

— DOINE OLTENEȘTI —

No. 4 din Biblioteca revistei «Ion Creangă»

40 bani

De vânzare la Redacția revistei noastre

D-sale d-lui

Artur Gorsei

Fălticeni

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul I, No. 5 pe Decembrie 1913, cuprinde :

MULȚUMIRE. — «Miron Costin»

RĂMĂȘII VECHI ȘI STRĂVECHI. — T. Pamfile.

DOCUMENTE. — N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, St. Manole, C. H. Mateescu, U. C. Nicolau, T. Pamfile, Al. Saint-Georges. Pr. Gh. Vartolomeiu. — Pr. T. Bălașel.

RI. — A. Saint-Georges.

Pr.: Conferința d-lui A. D. Xenopol la Bârlad. — Revista Ortodoxă: La cloche de Carageorges destinée à la chapelle de Topola, Studii și documente cu privire la istoria Românilor (vol. XXII și XXIII). — Calendarul revistei «Ion Creangă» pe 1914.

REDACTIUNE. — Rămășiți vechi și străvechi.

Redacția și Administrația: Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. IV.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. V.	—	—	—	—	5.00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	—	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912	—	—	—	—	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1914	—	—	—	—	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	—	—	—	0.20
„ „ Jocuri de copii I	—	—	—	—	1.40
„ „ „ II	—	—	—	—	1.60
„ „ „ III	—	—	—	—	1.50
„ „ Cîmilituri românești	—	—	—	—	1.00
„ „ Industria casnică la Români	—	—	—	—	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Români	—	—	—	—	2.00
„ „ Boli și leacuri	—	—	—	—	1.00
„ „ Cîntece de țară	—	—	—	—	4.00
„ „ Agricultură la Români	—	—	—	—	5.00
„ „ Povestea lumii de demult	—	—	—	—	2.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătăasă	—	—	—	—	0.10
Alcătuirea unei gospodării țărănești	—	—	—	—	0.50
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	2.00
„ „ Colinde din popor	—	—	—	—	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clăcășeste	—	—	—	—	0.40
„ „ Povești	—	—	—	—	1.50
I. I. Ciuceanu: Doine și alte cîntece	—	—	—	—	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik: Însemnări cu privire la limba basmelor populare românești	—	—	—	—	0.40
N. I. Dumitrașcu: Flori de câmp	—	—	—	—	0.40
A. M. Nour: Descăntece și vrăji	—	—	—	—	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, povești	—	—	—	—	1.25

Se trimite franco numai după achitarea deplină

ISBN: 978-973-7603-87-6